။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ခုဒ္ဒကနိကာယေ

ခုဒ္ဒကပါဌ-အဋ္ဌကထာ

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီတိ ။

အယံ သရဏဂမနနိဒ္ဒေသော ခုဒ္ဒကာနံ အာဒိ။

ကြမဿ အနိ အတ္ထံ ပရမတ္ထဇောတိကာယ ခုဒ္ဒကဋ္ဌကထာယ ဝိဝရိတုံ ဝိဘဇိတုံ ဥတ္တာနီကာတုံ ကြဒံ ဝုစ္စတိ –

ဥတ္တမံ ဝန္ဒနေယျာနံ၊ ဝန္ဒိတွာ ရတနတ္တယံ။
ခုဒ္ဒကာနံ ကရိဿာမိ၊ ကေသဉ္စိ အတ္ထဝဏ္ဏနံ။

ခုဒ္ဒကာနံ ဂမ္ဘီရတ္တာ၊ ကိဉ္စာပိ အတိဒုက္ကရာ။
ဝဏ္ဏနာ မာဒိသေနေသာ၊ အဗောဓေန္တေန သာသနံ။

အဇ္ဇာပိ တု အဗ္ဘောစ္ဆိန္နော၊ ပုဗ္ဗာစရိယနိစ္ဆယော။
တထေဝ စ ဌိတံ ယသ္မာ၊ နဝင်္ဂံ သတ္ထုသာသနံ။

တသ္မာဟံ ကာတုမိစ္ဆာမိ၊ အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ ကြမံ။
သာသနဉ္စေဝ နိဿာယ၊ ပေါရာဏဉ္စ ဝိနိစ္ဆယံ။

သဒ္ဓမ္မဗဟုမာနေန၊ နာတ္တုက္ကံသနကမျတာ။
နာညေသံ ဝမ္ဘနတ္ထာယ၊ တံ သုဏာထ သမာဟိတာတိ။

ခုဒ္ဒကဝဝတ္ထာနံ

တတ္ထ **“ခုဒ္ဒကာနံ ကရိဿာမိ, ကေသဉ္စိ အတ္ထဝဏ္ဏန”** န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ခုဒ္ဒကာနိ တာဝ ဝဝတ္ထပေတွာ ပစ္ဆာ အတ္ထဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမိ။ ခုဒ္ဒကာနိ နာမ ခုဒ္ဒကနိကာယဿ ဧကဒေသော, ခုဒ္ဒကနိကာယော နာမ ပဉ္စန္နံ နိကာယာနံ ဧကဒေသော။ ပဉ္စ နိကာယာ နာမ –

ဒီဃမဇ္ဈိမသံယုတ္တ၊ အင်္ဂုတ္တရိကခုဒ္ဒကာ။
နိကာယာ ပဉ္စ ဂမ္ဘီရာ၊ ဓမ္မတော အတ္ထတော စိမေ။

တတ္ထ ဗြဟ္မဇာလသုတ္တာဒီနိ စတုတ္တိံသ သုတ္တာနိ **ဒီဃနိကာယော**။ မူလပရိယာယသုတ္တာဒီနိ ဒိယဍ္ဎသတံ ဒွေ စ သုတ္တာနိ **မဇ္ဈိမနိကာယော**။ ဩဃတရဏသုတ္တာဒီနိ သတ္တ သုတ္တသဟဿာနိ သတ္တ စ သုတ္တသတာနိ ဒွါ သဋ္ဌိ စ သုတ္တာနိ **သံယုတ္တနိကာယော** ။ စိတ္တပရိယာဒာနသုတ္တာဒီနိ နဝ သုတ္တသဟဿာနိ ပဉ္စ စ သုတ္တသတာ

နိ သတ္တပညာသဉ္စ သုတ္တာနိ **အင်္ဂုတ္တရနိကာယော** ။ ခုဒ္ဒကပါဌော, ဓမ္မပဒံ, ဥဒါနံ, ဣတိဝုတ္တကံ, သုတ္တနိပါတော, ဝိမာနဝတ္ထု, ပေတဝတ္ထု, ထေရဂါထာ, ထေရီဂါထာ, ဇာတကံ, နိဒ္ဒေသော, ပဋိသမ္ဘိဒါ , အပဒါနံ, ဗုဒ္ဓဝံသော, စရိယာပိဋကံ, ဝိနယာဘိဓမ္မပိဋကာနိ, ဌပေတွာ တ စတ္တာရော နိကာယေ အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ **ခုဒ္ဒကနိကာယော** ။

ကသ္မာ ပနေသ ခုဒ္ဒကနိကာယောတိ ဝုစ္စတိ? ဗဟူနံ ခုဒ္ဒကာနံ ဓမ္မက္ခန္ဓာနံ သမူဟတော နိဝါသတော စ။ သမူဟနိဝါသာ ဟိ “နိကာယော”တိ ဝုစ္စန္တိ။ “နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, အညံ ဧကနိကာယမ္ပိ သမနုပဿာမိ ဧဝံ စိတ္တံ, ယထယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ (သံ. နိ. ၃.၁၀၀)။ ပေါဏိကနိကာယော, စိက္ခလ္လိကနိကာယော”တိ ဧဝမာဒီနိ စေတ္ထ သာဓကာနိ သာသနတော လောကတော စ။ အယမဿ ခုဒ္ဒကနိကာယဿ ဧကဒေသော။ ဣမာနိ သုတ္တန္တပိဋကပရိယာပန္နာနိ အတ္ထတော ဝိဝရိတုံ ဝိဘဇိတုံ ဥတ္တာနီကာတုဉ္စ အဓိပ္ပေတာနိ ခုဒ္ဒကာနိ, တေသမ္ပိ ခုဒ္ဒကာနံ သရဏ သိက္ခာပဒဒွတ္တိံသာကာရကုမာရပဉှမင်္ဂလသုတ္တ- ရတနသုတ္တတိရောကုဋ္ဋနိဓိကဏ္ဍမေတ္တသုတ္တာနံ ဝသေန နဝပ္ပဘေဒေါ ခုဒ္ဒကပါဌော အာဒိ အာစရိယပရမ္ပရာယ တစနာမင်္ဂံ အာရောပိတဝသေန န ဘဂဝတာ ဝုတ္တဝသေန။ ဘဂဝတာ ဟိ ဝုတ္တဝသေန –

“အနေကဇာတိသံသာရံ၊ သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ။
ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော၊ ဒုက္ခာ ဇာတိ ပုနပ္ပုနံ။

“ဂဟကာရက ဒိဋ္ဌောသိ၊ ပုန ဂေဟံ န ကာဟသိ။
သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ ဂဟကူဋံ ဝိသင်္ခတံ။
ဝိသင်္ခါရဂတံ စိတ္တံ၊ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ”တိ။ (ဓ. ပ. ၁၅၃-၁၅၄) –

ဣဒံ ကထာဒွယံ သဗ္ဗဿာပိ ဗုဒ္ဓဝစနဿ အာဒိ။ တဉ္စ မနသာဝ ဝုတ္တဝသေန, န ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဝုတ္တဝသေန။ ဝစီဘေဒံ ပန ကတွာ ဝုတ္တဝသေန –

“ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ၊
အာတာပိနော ဈာယတော ဗြာဟ္မဏဿ။
အထဿ ကင်္ခါ ဝပယန္တိ သဗ္ဗာ၊
ယတော ပဇာနာတိ သဟေတုဓမ္မ”န္တိ။ (ဥဒါ. ၁; မဟာဝ. ၁) –

အယံ ကထာ အာဒိ။ တသ္မာ ယွာယံ နဝပ္ပဘေဒေါ ခုဒ္ဒကပါဌော ဣမေသံ ခုဒ္ဒကာနံ အာဒိ, တဿ အာဒိတော ပဘုတိ အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ အာရဘိဿာမိ။

နိဒါနသောဓနံ

တဿ စာယမာဒိ **“ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ, ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ”** တိ။ တဿာယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာယ မာတိကာ –

“ကေန ကတ္ထ ကဒါ ကသ္မာ၊ ဘာသိတံ သရဏတ္တယံ။
ကသ္မာ စိဏ္ဏာဒိတော ဝုတ္တံ၊ မဝုတ္တမပိ အာဒိတော။

“နိဒါနသောဓနံ ကတွာ၊ ဧဝမေတ္ထ တတော ပရံ။
ဗုဒ္ဓံ သရဏဂမနံ၊ ဂမကဉ္စ ဝိဘာဝယေ။

“ဘေဒါဘေဒံ ဖလဉ္စာပိ၊ ဂမနီယဉ္စ ဒီပယေ။
ဓမ္မံ သရဏမိစ္စာဒိ၊ ဒွယေပေသ နယော မတော။

“အနုပုဗ္ဗဝဝတ္ထာနေ၊ ကာရဏဉ္စ ဝိနိဒ္ဒိသေ။

သရဏတ္တယမေတဒ္ဂ၊ ဥပမာဟိ ပကာသယေ''တိ။

တတ္ထ ပဌမကထာယ တာဝ ဣဒံ သရဏတ္တယံ ကေန ဘာသိတံ, ကတ္ထ ဘာသိတံ, ကဒါ ဘာသိတံ, ကသ္မာ ဘာသိတံ အဝုတ္တမပိစာဒိတော ပဋ္ဌာယ ကထေတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ ဣဓာဒိတော ဝုတ္တန္တိ ပဉ္စ ပဥှာ။

တေသံ ဝိသဇ္ဇနာ **ကေန ဘာသိတန္တိ** ဘဂဝတာ ဘာသိတံ, န သာဝကေဟိ, န ဣသီဟိ, န ဒေဝတာဟိ။ **ကတ္ထာ**တိ ဗာရာဏသိယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ။ **ကဒါ**တိ အာယသ္မတော ယသဿ သဒ္ဓိံ သဟာယကေဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တော ကေသဉ္စိယာ အရဟန္တေသု ဗဟုဇနဟိတာယ လောကေ ဓမ္မဒေသနံ ကရောန္တေသု။ ကသ္မာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇတ္ထဉ္စ ဥပသမ္ပဒတ္ထဉ္စ။ ယထာဟ –

''ဧဝဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ ပဌမံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒာပေတွာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကာရာပေတွာ ဘိက္ခူနံ ပါဒေ ဝန္ဒာပေတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒါပေတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှာပေတွာ 'ဧဝံ ဝဒေဟီ'တိ ဝတ္တဗ္ဗော 'ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ, ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ'''တိ (မဟာဝ. ၃၄)။

ကသ္မာ ဣဓာဒိတော ဝုတ္တန္တိ ဣဒဉ္စ နဝင်္ဂံ သတ္ထုသာသနံ တီဟိ ပိဋကေဟိ သင်္ဂဏှိတွာ တစနာမင်္ဂံ အာရောပေန္တေဟိ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ ယသ္မာ ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဒေဝမနုဿာ ဥပာသကဘာဝေန ဝါ ပဗ္ဗဇိတဘာဝေန ဝါ သာသနံ ဩတရန္တိ, တသ္မာ သာသနောတာရဿ မဂ္ဂဘူတတ္တာ ဣဓ ခုဒ္ဒကပာဌေ အာဒိတော ဝုတ္တန္တိ ဉာတဗ္ဗံ။

ကတံ နိဒါနသောဓနံ။

၁. သရဏတ္တယဝဏ္ဏနာ

ဗုဒ္ဓဝိဘာဝနာ

ဣဒါနိ ယံ ဝုတ္တံ **“ဗုဒ္ဓံ သရဏဂမနံ, ဂမကဉ္စ ဝိဘာဝယေ”** တိ, တတ္ထ သဗ္ဗဓမ္မေသု အပ္ပဋိဟတဉာဏနိမိတ္တာနုတ္တရဝိမောက္ခာဓိဂမပရိဘာဝိတံ ခန္ဓသန္တာနမုပာဒာယ, ပညတ္တိတော သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနံ ဝါ သစ္စာဘိသမ္ဗောဓိမုပာဒာယ ပညတ္တိတော သတ္တဝိသေသော ဗုဒ္ဓေါ။ ယထာဟ –

> “ဗုဒ္ဓေါတိ ယော သော ဘဂဝါ သယမ္ဘူ အနာစရိယကော ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု သာမံ သစ္စာနိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ, တတ္ထ စ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော, ဗလေသု စ ဝသီဘာဝ”န္တိ (မဟာနိ. ၁၉၂; စူဠနိ. ပါရာယနတ္ထုတိကထာနိဒ္ဒေသ ၉၇; ပဋိ. မ. ၁.၁၆၁)။

အယံ တာဝ အတ္ထတော ဗုဒ္ဓဝိဘာဝနာ။

ဗျဉ္ဇနတော ပန “ဗုဇ္ဈိတာတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဗောဓေတာတိ ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္စေတံ –

> “ဗုဒ္ဓေါတိ ကေနဋ္ဌေန ဗုဒ္ဓေါ? ဗုဇ္ဈိတာ သစ္စာနီတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဗောဓေတာ ပဇာယာတိ ဗုဒ္ဓေါ, သဗ္ဗညုတာယ ဗုဒ္ဓေါ, သဗ္ဗဒဿာဝိတာယ ဗုဒ္ဓေါ, အနညနေယျတာယ ဗုဒ္ဓေါ, ဝိကသိတာယ ဗုဒ္ဓေါ, ခီဏာသဝသင်္ခါတေန ဗုဒ္ဓေါ, နိရုပက္ကိလေသသင်္ခါတေန ဗုဒ္ဓေါ, ဧကန္တဝီတရာဂေါတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဧကန္တဝီတဒေါသောတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဧကန္တဝီတမောဟောတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဧကန္တနိက္ကိလေသောတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဧကော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဗုဒ္ဓေါ, အဗုဒ္ဓိဝိဟတတ္တာ ဗုဒ္ဓိပဋိလာဘာ ဗုဒ္ဓေါ။ ဗုဒ္ဓေါတိ နေတံ နာမံ မာတရာ ကတံ, န ပိတရာ ကတံ, န ဘာတရာ ကတံ, န ဘဂိနိယာ ကတံ, န မိတ္တာမစ္စေဟိ ကတံ, န ဉာတိသာလောဟိတေဟိ ကတံ, န သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ ကတံ, န ဒေဝတာဟိ ကတံ, ဝိမောက္ခန္တိကမေတံ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ ဗောဓိယာ မူလေ သဟ သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပဋိလာဘာ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓေါ”တိ (မဟာနိ. ၁၉၂; စူဠနိ. ပါရာယနတ္ထုတိကထာနိဒ္ဒေသ ၉၇; ပဋိ. မ. ၁.၁၆၂)။

တတ္ထ စ ယထာ လောကေ အဝဂန္တာ အဝဂတောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ **ဗုဇ္ဈိတာ သစ္စာနီ** တိ ဗုဒ္ဓေါ။ ယထာ ပဏ္ဏသောသာ ဝါတာ ပဏ္ဏသုသာတိ ဝုစ္စန္တိ, ဧဝံ **ဗောဓေတာ ပဇာယာ**တိ ဗုဒ္ဓေါ။ **သဗ္ဗညုတာယ ဗုဒ္ဓေါ**တိ သဗ္ဗဓမ္မဗုဇ္ဈနသမတ္ထာယ ဗုဒ္ဓိယာ ဗုဒ္ဓေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သဗ္ဗဒဿာဝိတာယ ဗုဒ္ဓေါ** တိ သဗ္ဗဓမ္မဗောဓနသမတ္ထာယ ဗုဒ္ဓိယာ ဗုဒ္ဓေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အနညနေယျတာယ ဗုဒ္ဓေါ** တိ အညေန အဗောဓိတော သယမေဝ ဗုဒ္ဓတ္တာ ဗုဒ္ဓေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝိကသိတာယ ဗုဒ္ဓေါ**တိ နာနာဂုဏဝိကသနတော ပဒုမမိဝ ဝိကသနဋ္ဌေန ဗုဒ္ဓေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ခီဏာသဝသင်္ခါတေန ဗုဒ္ဓေါ**တိ ဧဝမာဒီဟိ စိတ္တသင်္ကောစကရဓမ္မပဟာနတော နိဒ္ဒါက္ခယဝိဗုဒ္ဓေါ ပုရိသော ဝိယ သဗ္ဗကိလေသနိဒ္ဒါက္ခယဝိဗုဒ္ဓတ္တာ ဗုဒ္ဓေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဗုဒ္ဓေါ** တိ ဗုဒ္ဓိယတ္ထာနံ ဂမနတ္ထပရိယာယတော ယထာ မဂ္ဂံ ဂတောပိ ပုရိသော ဂတောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတတ္တာပိ ဗုဒ္ဓေါတိ ဝုစ္စတီတိ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **ဧကော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဗုဒ္ဓေါ**တိ န ပရေဟိ ဗုဒ္ဓတ္တာ ဗုဒ္ဓေါ, ကိန္တု သယမေဝ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ ဗုဒ္ဓေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ။ **အဗုဒ္ဓိဝိဟတတ္တာ ဗုဒ္ဓိပဋိလာဘာ ဗုဒ္ဓေါ** တိ ဗုဒ္ဓိ ဗုဒ္ဓံ ဗောဓောတိ ပရိယာယဝစနမေတံ။ တတ္ထ ယထာ နီလရတ္တဂုဏယောဂတော “နီလော ပဋော, ရတ္တော ပဋော”တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဗုဒ္ဓိဂုဏယောဂတော ဗုဒ္ဓေါတိ ဉာပေတုံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတော ပရံ **ဗုဒ္ဓေါတိ နေတံ နာမ**န္တိ ဧဝမာဒိ အတ္ထမနုဂတာ အယံ ပညတ္တီတိ ဗောဓနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဧဝရူပေန နယေန သဗ္ဗေသံ ပဒါနံ ဗုဒ္ဓသဒ္ဒဿ သာဓနသမတ္ထော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အယံ ဗျဉ္ဇနတောပိ ဗုဒ္ဓဝိဘာဝနာ။

သရဏဂမနဂမကဝိဘာဝနာ

ဣာအနိ **သရဏဂမနာဒီသု** ဟိသတီတိ သရဏံ, သရဏဂတာနံ တေနေဝ သရဏဂမနေန ဘယံ သန္တာသံ ဒုက္ခံ ဒုဂ္ဂတိံ ပရိက္ကိလေသံ ဟိံသတိ ဝိဓမတိ နီဟရတိ နိရောဓေတီတိ အတ္ထော။ အထ တ ဟိတေ ပဝတ္တနေန အဟိတာ စ နိဝတ္တနေန သတ္တာနံ ဘယံ ဟိံသတီတိ ဗုဒ္ဓေ, ဘဝကန္တာရာ ဥတ္တရဏေန အဿာသဒာနေန စ ဓမ္မော, အပ္ပကာနမ္ပိ ကာရာနံ ဝိပုလဖလပဋိလာဘကရဏေန သင်္ဃော။ တသ္မာ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန တံ ရတနတ္တယံ သရဏံ။ တပ္ပသာဒတဂ္ဂရုတာဟိ ဝိဟတဝိဒ္ဓံသိတကိလေသော တပ္ပရာယဏတာကာရပ္ပဝတ္တော အပရပ္ပစ္စယော တ စိတ္တုပ္ပာဒော သရဏဂမနံ။ တံသမင်္ဂီ သတ္တော တံ သရဏံ ဂစ္ဆတိ, ဝုတ္တပ္ပကာရေန စိတ္တုပ္ပာဒေန “ဧသ မေ သရဏံ, ဧသ မေ ပရာယဏ”န္တိ ဧဝမေတံ ဥပေတီတိ အတ္ထော ။ ဥပေန္တော စ “ဧတေ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမ, ဓမ္မဉ္စ, ဥပာသကေ နော ဘဂဝါ ဓာရေတူ”တိ တပုဿဘလ္လိကာဒယော ဝိယ သမာဒာနေန တ, “သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီ”တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄) မဟာကဿပာဒယော ဝိယ သိဿဘာဝူပဂမနေန တ, “ဧဝံ ဝုတ္တေ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ တိက္ခတ္တုံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ ‘နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ နမော တဿ။ပေ.။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ’”တိ (မ. နိ. ၂.၃၈၈) ဗြဟ္မာယုအာဒယော ဝိယ တပ္ပောဏတ္တေန တ, ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂိနော ဝိယ အတ္တသန္နိယျာတနေန တ, အရိယပုဂ္ဂလာ ဝိယ သရဏဂမနုပက္ကိလေသသမုစ္ဆေဒေန တတိ အနေကပ္ပကာရံ ဝိသယတော ကိစ္စတော စ ဥပေတိ။

အယံ သရဏဂမနဿ ဂမကဿ စ ဝိဘာဝနာ။

ဘေအဘေဒဖလဒီပနာ

ဣာအနိ **“ဘေအဘေဒံ ဖလဥ္စာပိ, ဂမနီယဉ္စ ဒီပယေ”** တိ ဝုတ္တာနံ ဘေအာဒီနံ အယံ ဒီပနာ, ဧဝံ သရဏဂတဿ ပုဂ္ဂလဿ ဒုဝိဓော သရဏဂမနဘေအော – သာဝဇ္ဇော စ အနဝဇ္ဇော စ။ အနဝဇ္ဇော ကာလကိရိယာယ, သာဝဇ္ဇော အညသတ္ထရိ ဝုတ္တပ္ပကာရပ္ပဝတ္တိယာ, တသ္မိဉ္စ ဝုတ္တပ္ပကာရဝိပရီတပ္ပဝတ္တိယာ။ သော ဒုဝိဓောပိ ပုထုဇ္ဇနာနမေဝ။ ဗုဒ္ဓဂုဏေသု အညာဏသံသယမိစ္ဆာဉာဏပ္ပဝတ္တိယာ အနာဒရာဒိပ္ပဝတ္တိယာ စ တေသံ သရဏံ သံကိလိဋ္ဌံ ဟောတိ။ အရိယပုဂ္ဂလာ ပန အဘိန္နသရဏာ စေဝ အသံကိလိဋ္ဌသရဏာ စ ဟောန္တိ။ ယထာဟ “အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အညံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိသေယျာ”တိ (အ. နိ. ၁.၂၇၆; မ. နိ. ၃.၁၂၈; ဝိဘ. ၈၀၉)။ ပုထုဇ္ဇနာ တု ယာဝဒေဝ သရဏဘေဒံ န ဟပုဏန္တိ, တာဝဒေဝ အဘိန္နသရဏာ။ သာဝဇ္ဇောဝ နေသံ သရဏဘေအော, သံကိလေသော စ အနိဋ္ဌဖလအော ဟောတိ။ အနဝဇ္ဇော အဝိပာကတ္တာ အဖလော, အဘေအော ပန ဖလတော ဣဋ္ဌမေဝ ဖလံ ဒေတိ။

ယထာဟ –

> “ယေကေစိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာသေ၊ န တေ ဂမိဿန္တိ အပာယဘူမိံ။
> ပဟာယ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒေဝကာယံ ပရိပူရေဿန္တီ”တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၃၂; သံ. နိ. ၁.၃၇)။

တတ္ထ စ ယေ သရဏဂမနုပက္ကိလေသသမုစ္ဆေဒေန သရဏံ ဂတာ, တေ အပာယံ န ဂမိဿန္တိ။ ဣတရေ ပန သရဏဂမနေန န ဂမိဿန္တီတိ ဧဝံ ဂါထာယ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အယံ တာဝ ဘေအဘေဒဖလဒီပနာ။

ဂမနီယဒီပနာ

ဂမနီယဒီပနာယံ စောဒကော အာဟ – “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ”တိ တွေ ယော ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆတိ, ဧသ ဗုဒ္ဓံ တ ဂစ္ဆေယျ သရဏံ တ, ဥဘယထာပိ စ ဧကဿ ဝစနံ နိရတ္ထကံ။ ကသ္မာ? ဂမနကိရိယာယ ကမ္မဒွယာဘာဝတော။ န ဟေတ္ထ “အဇံ ကာမံ နေတီ”တိအာဒီသု ဝိယ ဒွိကမ္မကတ္တံ အက္ခရစိန္တကာ ဣစ္ဆန္တိ။

“ဂစ္ဆတေဝ ပုဗ္ဗံ ဒိသံ, ဂစ္ဆတိ ပစ္ဆိမံ ဒိသ”န္တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၅၉; ၃.၈၇) ဝိယ သာတ္ထကမေဝါတိ စေ? န, ဗုဒ္ဓသရဏာနံ သမာနာဓိကရဏဘာဝဿာနဓိပ္ပေတတော။ ဧတေသဉှိ သမာနာဓိကရဏဘာဝေ အဓိပ္ပေတေ ပဋိဟတစိတ္တောပိ ဗုဒ္ဓံ ဥပသင်္ကမန္တော ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတော သိယာ။ ယဉှိ တံ ဗုဒ္ဓေါတိ ဝိသေသိတံ သရဏံ, တမေဝေသ ဂတောတိ။ “တံ ခေါ သရဏံ ခေမံ, တံ သရဏမုတ္တမ”န္တိ (ဓ. ပ. ၁၉၂) ဝစနတော သမာနာဓိကရဏတ္တမေဝါတိ စေ? န, တတ္ထေဝ တဗ္ဘာဝတော။ တတ္ထေဝ ဟိ ကထာပဒေ တံ ဗုဒ္ဓါဒိရတနတ္တယံ သရဏဂတာနံ ဘယဟရဏတ္တသင်္ခာတေ သရဏဘာဝေ အဗျဘိစရဏတော “ခေမမုတ္တမဉ္စ သရဏ”န္တိ အယံ သမာနာဓိကရဏဘာဝေါ အဓိပ္ပေတော, အညတ္ထ တု ဂမိသမ္ဗန္ဓေ သတိ သရဏဂမနဿ အပ္ပသိဒ္ဓိတော အနဓိပ္ပေတောတိ အသာဓကမေတံ။ “တံ သရဏမာဂမ္မ, သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီ”တိ ဧတ္ထ ဂမိသမ္ဗန္ဓေပိ သရဏဂမနပသိဒ္ဓိတော သမာနာဓိကရဏတ္တမေဝါတိ စေ? န ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဒေါသပ္ပသင်္ဂတော။ တတ္ထာပိ ဟိ သမာနာဓိကရဏဘာဝေ သတိ တံ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃသရဏံ ပဋိဟတစိတ္တောပိ အာဂမ္မ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စေယျာတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဒေါသပ္ပသင်္ဂေါ ဧဝ သိယာ, န စ နော ဒေါသေန အတ္ထိ အတ္ထောတိ အသာဓကမေတံ။ ယထာ “မမဉှိ, အာနန္ဒ, ကလျာဏမိတ္တံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တီ”တိ (သံ. နိ. ၁.၁၂၉) ဧတ္ထ ဘဂဝတော ကလျာဏမိတ္တဿ အာနုဘာဝေန ပရိမုစ္စမာနာ သတ္တာ “ကလျာဏမိတ္တံ အာဂမ္မ ပရိမုစ္စန္တီ”တိ ဝုတ္တာ။ ဧဝမိဓာပိ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃဿ သရဏဿာနုဘာဝေန မုစ္စမာနော “တံ သရဏမာဂမ္မ, သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီ”တိ ဝုတ္တောတိ ဧဝမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ န ဗုဒ္ဓဿ ဂမနီယတ္တံ ယုဇ္ဇတိ, န သရဏဿ, န ဥဘယေသံ, ဣစ္ဆိတဗ္ဗဉ္စ ဂစ္ဆာမီတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဂမကဿ ဂမနီယံ, တတော ဝတ္တဗ္ဗာ ဧတ္ထ ယုတ္တီတိ။ ဝုစ္စတေ –

ဗုဒ္ဓေါယေဝေတ္ထ ဂမနီယော, ဂမနာကာရဒဿနတ္ထံ တု တံ သရဏဝစနံ, ဗုဒ္ဓံ သရဏန္တိ ဂစ္ဆာမိ။ ဧသ မေ သရဏံ, ဧသ မေ ပရာယဏံ, အဃဿ, တာတာ, ဟိတဿ စ ဝိဓာတာတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဧတံ ဂစ္ဆာမိ ဘဇာမိ သေဝါမိ ပယိရုပါသာမိ, ဧဝံ ဝါ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမီတိ။ ယေသဉှိ ဓာတူနံ ဂတိအတ္ထော ဗုဒ္ဓိပိ တေသံ အတ္ထောတိ။ ဣတိ-သဒ္ဒဿ အပ္ပယောဂါ အယုတ္တမိတိ စေ? တံ န။ တတ္ထ သိယာ – ယဒိ ဧတ္ထ ဧဝမတ္ထော ဘဝေယျ, တတော “အနိစ္စံ ရူပံ အနိစ္စံ ရူပန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ”တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၅၅, ၈၅) ဝိယ ဣတိ-သဒ္ဒေါ ပယုတ္တော သိယာ, န စ ပယုတ္တော, တသ္မာ အယုတ္တမေတန္တိ။ တဉ္စ န, ကသ္မာ? တဒတ္ထသမ္ဘဝတော။ “ယော စ ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ သင်္ဃဉ္စ သရဏံ ဂတော”တိ ဧဝမာဒီသု (ဓ. ပ. ၁၉၀) ဝိယ ဣဓာပိ ဣတိ-သဒ္ဒဿ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ, န စ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထသမ္ဘဝတ ဣတိ-သဒ္ဒါ သဗ္ဗတ္ထ ပယုဇ္ဇန္တိ, အပ္ပယုတ္တဿာပေတ္ထ ပယုတ္တဿ ဝိယ ဣတိ-သဒ္ဒဿ အတ္ထော ဝိညာတဗ္ဗော အညေသု စ ဧဝံဇာတိကေသု, တသ္မာ အဒေါသော ဧဝ သောတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တီဟိ သရဏဂမနေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇ”န္တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၃၄) သရဏဿေဝ ဂမနီယတော ယံ ဝုတ္တံ “ဂမနာကာရဒဿနတ္ထံ တု သရဏဝစန”န္တိ, တံ န ယုတ္တမိတိ စေ။ တံ နာယုတ္တံ။ ကသ္မာ? တဒတ္ထသမ္ဘဝတော ဧဝ။ တတ္ထာပိ ဟိ တဿ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ, ယတော ပုဗ္ဗသဒိသမေဝ အပ္ပယုတ္တောပိ ပယုတ္တော ဝိယ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတရထာ ဟိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဒေါသပ္ပသင်္ဂေါ ဧဝ သိယာ, တသ္မာ ယထာနုသိဋ္ဌမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အယံ ဂမနီယဒီပနာ။

ဓမ္မသင်္ဃသရဏဝိဘာဝနာ

ဣဒါနိ ယံ ဝုတ္တံ **“ဓမ္မံ သရဏမိစ္စာဒိ, ဒွယေပေသ နယော မတော”** တိ ဧတ္ထ ဝုစ္စတေ – ယွာယံ “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ”တိ ဧတ္ထ အတ္ထဝဏ္ဏနာနယော ဝုတ္တော, “ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ”တိ ဧတေသွပိ ပဒဒွယေ ဧသောဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထာပိ ဟိ ဓမ္မသင်္ဃာနံ အတ္ထတော ဗျဉ္ဇနတော စ ဝိဘာဝနမတ္တမေဝ အသဒိသံ, သေသံ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။ ယတော ယဒေဝေတ္ထ အသဒိသံ, တံ ဝုစ္စတေ – မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနိ ဓမ္မောတိ ဧကေ။ ဘာဝိတမဂ္ဂါနံ သစ္ဆိကတနိဗ္ဗာနာနဉ္စ အပာယေသု အပတနဘာဝေန ဓာရဏတော ပရမဿာသဝိဓာနတော စ မဂ္ဂဝိရာဂါ ဧဝ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ဓမ္မောတိ အမှာကံ ခန္တိ, အဂ္ဂပ္ပသာဒသုတ္တဉ္စေဝ သာဓကံ။ ဝုတ္တဉ္စေတ္ထ “ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သင်္ခတာ , အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ”တိ ဧဝမာဒိ (အ. နိ. ၄.၃၄; ဣတိဝု. ၉၀)။

စတုဗ္ဗိဓအရိယမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ စတုသာမညဖလသမဓိတသိတခန္ဓသန္တာနာနဉ္စ ပုဂ္ဂလာနံ သမူဟော ဒိဋ္ဌိသီလသင်္ဃာတေန သံဟတတ္တာ သင်္ဃော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ –

> “တံ ကိံ မညသိ, အာနန္ဒ, ယေ တေ မယာ ဓမ္မာ အဘိညာ ဒေသိတာ, သေယျထိဒံ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, ပဿသိ နော တွံ, အာနန္ဒ, ဣမေသု ဓမ္မေသု ဒွေပိ ဘိက္ခူ နာနာဝါဒေ”တိ (မ. နိ. ၃.၄၃)။

အယဉှိ ပရမတ္ထသင်္ဃော သရဏန္တိ ဂမနီယော။ သုတ္တေ စ “အာဟုနေယျော ပါဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ”တိ (ဣတိဝု. ၉၀; အ. နိ. ၄.၃၄, ၁၈၁) ဝုတ္တော။ ဧတံ ပန သရဏံ ဂတဿ အညသ္မိမ္ပိ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဝါ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ ဝါ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေ ဝါ သင်္ဃေ သမ္မုတိသင်္ဃေ ဝါ စတုဝဂ္ဂါဒိဘေဒေ ဧကပုဂ္ဂလေပိ ဝါ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတေ ဝန္ဒနာဒိကိရိယာယ သရဏဂမနံ နေဝ ဘိဇ္ဇတိ န သံကိလိဿတိ, အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ ဝုတ္တာဝသေသန္တု ဣမဿ ဒုတိယဿ စ သရဏဂမနဿ ဘေဒအဘေဒအာဒိဝိဓာနံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ တာဝ “ဓမ္မံ သရဏမိစ္စာဒိ, ဒွဝယေပေသ နယော မတော”တိ ဧတဿ ဝဏ္ဏနာ။

အနုပုဗ္ဗဝဝတ္ထာနကာရဏနိဒ္ဒေသော

ဣဒါနိ **အနုပုဗ္ဗဝဝတ္ထာနေ, ကာရဏဉ္စ ဝိနိဒ္ဒိသေ** တိ ဧတ္ထ ဧတေသု စ တီသု သရဏဝစနေသု သဗ္ဗသတ္တာနံ အဂ္ဂေါတိ ကတွာ ပဌမံ ဗုဒ္ဓေါ, တပ္ပဘဝတော တဒုပဒေသိတတော စ အနန္တရံ ဓမ္မော, တဿ ဓမ္မဿ အာဓာရကတော တဒာသေဝနတော စ အန္တေ သင်္ဃော။ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဝါ ဟိတေ နိယောဇကောတိ ကတွာ ပဌမံ ဗုဒ္ဓေါ, တပ္ပဘဝတော သဗ္ဗသတ္တဟိတတ္တာ အနန္တရံ ဓမ္မော, ဟိတာဓိဂမာယ ပဋိပန္နော အဓိဂတဟိတော စာတိ ကတွာ အန္တေ သင်္ဃော ဝုတ္တော သရဏဘာဝေန ဝဝတ္ထပေတွာ ပကာသိတောတိ ဧဝံ အနုပုဗ္ဗဝဝတ္ထာနေ ကာရဏဉ္စ ဝိနိဒ္ဒိသေ။

ဥပမာပကာသနာ

ဣဒါနိ ယမ္ပိ ဝုတ္တံ **“သရဏတ္တယမေတဉ္စ, ဥပမာဟိ ပကာသယေ”** တိ , တမ္ပိ ဝုစ္စတေ – ဧတ္ထ ပန ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, စန္ဒကိရဏနိကရော ဝိယ တေန ဒေသိတော ဓမ္မော, ပုဏ္ဏစန္ဒကိရဏသမုပ္ပာဒိတပီဏိတော လောကော ဝိယ သင်္ဃော။ ဗာလသူရိယော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, တဿ ရသ္မိဇာလမိဝ ဝုတ္တပ္ပကာရော ဓမ္မော, တေန ဝိဟတန္ဓကာရော လောကော ဝိယ သင်္ဃော။ ဝနဒာဟကပုရိသော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, ဝနဒဟနဂ္ဂိ ဝိယ ကိလေသဝနဒဟနော ဓမ္မော, ဒဍ္ဎဝနတ္တာ ခေတ္တဘူတော ဝိယ ဘူမိဘာဂေါ ဒဍ္ဎကိလေသတ္တာ ပုညက္ခေတ္တဘူတော သင်္ဃော။ မဟာမေဃော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, သလိလဝုဋ္ဌိ ဝိယ ဓမ္မော, ဝုဋ္ဌိနိပါတူပသမိတရေဏု ဝိယ ဇနပဒေ ဥပသမိတကိလေသရေဏု သင်္ဃော။ သုသာရထိ ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, အဿာဇာနီယဝိနယူပါယော ဝိယ ဓမ္မော, သုဝိနီတဿာဇာနီယသမူဟော ဝိယ သင်္ဃော။ သဗ္ဗဒိဋ္ဌိသလ္လုဒ္ဓရဏတော သလ္လကတ္တော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, သလ္လုဒ္ဓရဏူပါယော ဝိယ ဓမ္မော, သမုဒ္ဓဋသလ္လော ဝိယ ဇနော သမုဒ္ဓဋဒိဋ္ဌိသလ္လော သင်္ဃော။ မောဟပဋလသမုပ္ပာဋနတော တ သာလာကိယော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, ပဋလသမုပ္ပာဋနူပါယော ဝိယ ဓမ္မော, သမုပ္ပာဋိတပဋလော ဝိပ္ပသန္နလောစနော ဝိယ ဇနော သမုပ္ပာဋိတမောဟပဋလော ဝိပ္ပသန္နဉာဏလောစနော သင်္ဃော။ သာနုသယကိလေသဗျာဓိဟရဏသမတ္ထတာယ တ ကုသလော ဝေဇ္ဇော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, သမ္မာ ပယုတ္တဘေသဇ္ဇမိဝ ဓမ္မော, ဘေသဇ္ဇပယောဂေန သမုပသန္တဗျာဓိ ဝိယ ဇနသမုဒာယော သမုပသန္တကိလေသဗျာဓာနုသယော သင်္ဃော။

အထ ဝါ သုဒေသကော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, သုမဂ္ဂေါ ဝိယ ခေမန္တဘူမိ ဝိယ စ ဓမ္မော, မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ခေမန္တဘူမိပ္ပတ္တော ဝိယ သင်္ဃော။ သုနာဝိကော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, နာဝါ ဝိယ ဓမ္မော, ပါရပ္ပတ္တော သမ္ပတ္တိကော ဝိယ ဇနော သင်္ဃော။ ဟိမဝါ ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, တပ္ပဘဝေါသဓမိဝ ဓမ္မော, ဩသဓူပဘောဂေန နိရာမယော ဝိယ ဇနော သင်္ဃော။ ဓနဒော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, ဓနံ ဝိယ ဓမ္မော, ယထာဓိပ္ပာယံ လဒ္ဓဓနော ဝိယ ဇနော သမ္မာလဒ္ဓအရိယဓနော သင်္ဃော။ နိဓိဒဿနကော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ, နိဓိ ဝိယ ဓမ္မော, နိဓိပ္ပတ္တော ဝိယ ဇနော သင်္ဃော။

အပိစ အဘယဒေါ ဝိယ ဝီရပုရိသော ဗုဒ္ဓော, အဘယမိဝ ဓမ္မော, သမ္ပတ္တာဘယော ဝိယ ဇနော အစ္စန္တသဗ္ဗဘယော သင်္ဃော။ အဿာသကော ဝိယ ဗုဒ္ဓော, အဿာသော ဝိယ ဓမ္မော, အဿတ္ထဇနော ဝိယ သင်္ဃော။ သုမိတ္တော ဝိယ ဗုဒ္ဓော, ဟိတူပဒေသော ဝိယ ဓမ္မော, ဟိတူပယောဂေန ပတ္တသဒတ္ထော ဝိယ ဇနော သင်္ဃော။ ဓနာကရော ဝိယ ဗုဒ္ဓော, ဓနသာရော ဝိယ ဓမ္မော, ဓနသာရူပဘောဂေ ဝိယ ဇနော သင်္ဃော။ ရာဇကုမာရနှာပကော ဝိယ ဗုဒ္ဓော, သီသနှာနသလိလံ ဝိယ ဓမ္မော, သုနှာတရာဇကုမာရဝဂ္ဂေါ ဝိယ သဒ္ဓမ္မသလိလသုနှာတော သင်္ဃော။ အလင်္ကာရကာရကော ဝိယ ဗုဒ္ဓော, အလင်္ကာရော ဝိယ ဓမ္မော, အလင်္ကတရာဇပုတ္တဂဏော ဝိယ သဒ္ဓမ္မာလင်္ကတော သင်္ဃော။ စန္ဒနရုက္ခော ဝိယ ဗုဒ္ဓော, တပ္ပဘဝဂန္ဓော ဝိယ ဓမ္မော, စန္ဒနူပဘောဂေန သန္တပရိဠာဟော ဝိယ ဇနော သဒ္ဓမ္မူပဘောဂေန သန္တပရိဠာဟော သင်္ဃော။ ဒါယဇ္ဇသမ္ပဒာနကော ဝိယ ပိတာ ဗုဒ္ဓော, ဒါယဇ္ဇံ ဝိယ ဓမ္မော, ဒါယဇ္ဇဟရော ပုတ္တဝဂ္ဂေါ ဝိယ သဒ္ဓမ္မဒါယဇ္ဇဟရော သင်္ဃော။ ဝိကသိတပဒုမံ ဝိယ ဗုဒ္ဓော, တပ္ပဘဝမဓု ဝိယ ဓမ္မော, တဒုပဘောဂီဘမရဂဏော ဝိယ သင်္ဃော။ ဧဝံ သရဏတ္တယမေတဉ္စ, ဥပမာဟိ ပကာသယေ။

ဧတ္တာဝတာ စ ယာ ပုဗ္ဗေ **“ကေန ကတ္ထ ကဒါ ကသ္မာ, ဘာသိတံ သရဏတ္တယ”** န္တိအာဒီဟိ စတူဟိ ကထာဟိ အတ္ထဝဏ္ဏနာယ မာတိကာ နိက္ခိတ္တာ, သာ အတ္ထတော ပကာသိတာ ဟောတီတိ။

ပရမတ္ထဇောတိကာယ ခုဒ္ဒကပါဌ-အဋ္ဌကထာယ

သရဏတ္တယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

သိက္ခာပဒပဟဋ္ဌမာတိကာ

ဧဝံ သရဏဂမနေဟိ သာသနောတာရံ ဒဿေတွာ သာသနံ ဩတိဏ္ဏေန ဥပာသကေန ဝါ ပဗ္ဗဇိတေန ဝါ ယေသု သိက္ခာပဒေသု ပဌမံ သိက္ခိတဗ္ဗံ, တာနိ ဒဿေတုံ နိက္ခိတ္တဿ သိက္ခာပဒပါဌဿ ဣဒါနိ ဝဏ္ဏနတ္ထံ အယံ မာတိကာ –

“ယေန ယတ္ထ ယဒာ ယသ္မာ၊ ဝုတ္တာနေတာနိ တံ နယံ။
ဝတွာ ကတွာ ဝဝတ္ထာနံ၊ သာဓာရဏဝိသေသတော။

“ပကတိယာ စ ယံ ဝဇ္ဇံ၊ ဝဇ္ဇံ ပဏ္ဏတ္တိယာ စ ယံ။
ဝဝတ္ထပေတွာ တံ ကတွာ၊ ပဒါနံ ဗျဉ္ဇနတ္ထတော။

“သာဓာရဏာနံ သဗ္ဗေသံ၊ သာဓာရဏဝိဘာဝနံ။
အထ ပဉ္စသု ပုဗ္ဗေသု၊ ဝိသေသတ္ထပ္ပကာသတော။

“ပါဏာတိပါတပဘုတိ-ပဟေကတာနာနတာဒိတော။
အာရမ္မဏာအနဘေဒါ၊ မဟာသာဝဇ္ဇတော တထာ။

“ပယောဂင်္ဂသမုဋ္ဌာနာ၊ ဝေဒနာမူလကမ္မတော။
ဝိရမတော စ ဖလတော၊ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

“ယောဇေတဗ္ဗံ တတော ယုတ္တံ၊ ပစ္ဆိမေသွပိ ပဉ္စသု။
အာဝေဏိကဉ္စ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဉေယျာ ဟီနာဒိတာပိ စာ”တိ။

တတ္ထ ယေနာတိ ပါဏာတိပါတာဝေရမဏီတိအာဒီနိ ဒသ သိက္ခာပဒါနိ ဘဂဝတာ ဧဝ ဝုတ္တာနိ, န သာဝကာဒီဟိ။ တာနိ စ သာဝတ္ထိယံ ဝုတ္တာနိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ အာယသ္မတော ရာဟုလံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ကပိလဝတ္ထုတော သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တေန သာမဏေရာနံ သိက္ခာပဒဝဝတ္ထာပနတ္ထံ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ –

“အထ ခေါ ဘဂဝါ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ယေန သာဝတ္ထိ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန သာဝတ္ထိ တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ။ပေ။ အထ ခေါ သာမဏေရာနံ ဧတဒဟောသိ – ‘ကတိ နု ခေါ အမှာကံ သိက္ခာပဒါနိ, ကတ္ထ စ အမှေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗ’’’န္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သာမဏေရာနံ ဒသ သိက္ခာပဒါနိ, တေသု စ သာမဏေရေဟိ သိက္ခိတုံ , ပါဏာတိပါတာဝေရမဏီ။ပေ။ ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏီ”တိ (မဟာဝ. ၁၀၅)။

တာနေတာနိ “သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသူ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၉၃; မ. နိ. ၂.၂၄; ဝိဘ. ၅၀၈) သုတ္တာနုသာရေန သရဏဂမနေသု စ ဒဿိတပါဌာနုသာရေန “ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမီ”တိ ဧဝံ တစနာမဂ္ဂံ အာရောပိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧဝံ တာဝ “ယေန ယတ္ထ ယဒာ ယသ္မာ, ဝုတ္တာနေတာနိ တံ နယံ ဝတွာ”တိ သော နယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သာဓာရဏဝိသေသဝဝတ္ထာနံ

ေတ္ထ စ အာဒိတော ဒွေ စတုတ္ထပဉ္စမာနိ ဥပါသကာနံ သာမဏေရာနဉ္စ သာဓာရဏာနိ နိစ္စသီလဝသေန။ ဥပေါသထသီလဝသေန ပန ဥပါသကာနံ သတ္တမဋ္ဌမံ ဧကံ အင်္ဂံ ကတွာ သဗ္ဗပစ္ဆိမဝဇ္ဇာနိ သဗ္ဗာနိပိ သာမဏေရေဟိ သာဓာရဏာနိ, ပစ္ဆိမံ ပန သာမဏေရာနမေဝ ဝိသေသဘူတန္တိ ဧဝံ သာဓာရဏဝိသေသတော ဝဝတ္ထာနံ ကာတဗ္ဗံ။ ပုရိမာနိ စေတ္ထ ပဉ္စ ဧကန္တအကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌာနတ္တာ ပါဏာတိပါတာဒီနံ ပကတိဝဇ္ဇတော ဝေရမဏိယာ, သေသာနိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတောတိ ဧဝံ ပကတိယာ စ ယံ ဝဇ္ဇံ, ဝဇ္ဇံ ပဏ္ဏတ္တိယာ စ ယံ, တံ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ။

သာဓာရဏဝိဘာဝနာ

ယသ္မာ စေတ္ထ “ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမီ”တိ ဧတာနိ သဗ္ဗသာဓာရဏာနိ ပဒါနိ, တသ္မာ ဧတေသံ ပဒါနံ ဗျဉ္ဇနတော စ အတ္ထတော စ အယံ သာဓာရဏဝိဘာဝနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ –

တတ္ထ **ဗျဉ္ဇနတော** တာဝ ဝေရံ မဏတီတိ ဝေရမဏီ, ဝေရံ ပဇဟတိ, ဝိနောဒေတိ, ဗျန္တီကရောတိ, အနဘာဝံ ဂမေတီတိ အတ္ထော။ ဝိရမတိ ဝါ ဧတာယ ကရဏဘူတာယ ဝေရမှာ ပုဂ္ဂလောတိ, ဝိကာရဿ ဝေကာရံ ကတွာ ဝေရမဏီ။ တေနေဝ စေတ္ထ “ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ ဝိရမဏိသိက္ခာပဒ”န္တိ ဒွိဓာ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တိ။ သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာ, ပဇ္ဇတေ အနေနာတိ ပဒံ။ သိက္ခာယ ပဒံ သိက္ခာပဒံ, သိက္ခာယ အဓိဂမုပါယောတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ မူလံ နိဿယော ပတိဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝေရမဏီ ဧဝ သိက္ခာပဒံ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ, ဝိရမဏိသိက္ခာပဒံ ဝါ ဒုတိယေန နယေန။ သမ္မာ အာဒိယာမိ သမာဒိယာမိ, အဝီတိက္ကမနာဓိပ္ပါယေန အခဏ္ဍကာရိတာယ အစ္ဆိဒ္ဒကာရိတာယ အသဗလကာရိတာယ စ အာဒိယာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အတ္ထတော ပန ဝေရမဏီတိ ကာမာဝစရကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဝိရတိ, သာ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမန္တဿ “ယာ တသ္မိံ သမယေ ပါဏာတိပါတာ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ အကိရိယာ အကရဏံ အနဇ္ဈာပတ္တိ ဝေလာ အနတိက္ကမော သေတုဃာတော”တိ ဧဝမာဒိနာ (ဝိဘ. ၇၀၄) နယေန ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တာ။ ကာမဉ္စေသာ ဝေရမဏီ နာမ လောကုတ္တရာပိ အတ္ထိ, ဣဓ ပန သမာဒိယာမီတိ ဝုတ္တတ္တာ သမာဒါနဝသေန ပဝတ္တာရဟာ, တသ္မာ သာ န ဟောတီတိ ကာမာဝစရကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဝိရတီတိ ဝုတ္တာ။

သိက္ခာတိ တိဿော သိက္ခာ အဓိသီလသိက္ခာ, အဓိစိတ္တသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာတိ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ သမ္ပတ္တဝိရတိသီလံ လောကိကာ ဝိပဿနာ ရူပါရူပဇ္ဈာနာနိ အရိယမဂ္ဂေါ စ သိက္ခာတိ အဓိပ္ပေတာ။ ယထာဟ –

> “ကတမေ ဓမ္မာ သိက္ခာ? ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ, သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ။ပေ.။ တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ။ပေ.။ အဝိက္ခေပေါ ဟောတိ, ဣမေ ဓမ္မာ သိက္ခာ။
>
> “ကတမေ ဓမ္မာ သိက္ခာ? ယသ္မိံ သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ။ပေ.။ ပဉ္စမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။ အဝိက္ခေပေါ ဟောတိ, ဣမေ ဓမ္မာ သိက္ခာ။
>
> “ကတမေ ဓမ္မာ သိက္ခာ? ယသ္မိံ သမယေ အရူပပတ္တိယာ။ပေ.။ နေဝသညာနာသညာယတနသဟဂတံ။ပေ.။ အဝိက္ခေပေါ ဟောတိ, ဣမေ ဓမ္မာ သိက္ခာ။
>
> “ကတမေ ဓမ္မာ သိက္ခာ? ယသ္မိံ သမယေ လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိ နိယျာနိကံ။ပေ.။ အဝိက္ခေပေါ ဟောတိ, ဣမေ ဓမ္မာ သိက္ခာ”တိ (ဝိဘ. ၇၁၂-၇၁၃)။

ဧတာသု သိက္ခာသု ယာယ ကာယစိ သိက္ခာယ ပဒံ အဓိဂမုပါယော, အထ ဝါ မူလံ နိဿယော ပတိဋ္ဌာတိ သိက္ခာပဒံ။ ဝုတ္တဉှေတံ – “သီလံ နိဿာယ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝေန္တော ဗဟုလီကရောန္တော”တိ ဧဝမာဒိ (သံ. နိ. ၅.၁၈၂)။ ဧဝမေတ္ထ သာဓာရဏာနံ ပဒါနံ သာဓာရဏာ ဗျဉ္ဇနတော အတ္ထတော စ ဝိဘာဝနာ ကာတဗ္ဗာ။

ပုရိမပဉ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ ယံ ဝုတ္တံ – **“အထ ပဉ္စသု ပုဗ္ဗေသု, ဝိသေသတ္ထပ္ပကာသတော။ပေ။ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော”** တိ, တတ္ထေတံ ဝုစ္စတိ – **ဟဏကာတိပာတော**တိ ဧတ္ထ တာဝ **ဟဏနော**တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒဝသေန ခန္ဓသန္တတိ, တံ တ ဥပဟ အာယ ပညတ္တော သတ္တော။ တသ္မိံ ပန ဟဏေ ဟဏသညိနော တဿ ဟဏဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကဥပက္ကမ သမုဋ္ဌာပိကာ ကာယဝစီဒွာရာနံ အညတရဒွာရပ္ပဝတ္တာ ဝဓကစေတနာ ဟဏကာတိပာတော။ **အဒိန္နာဒာန** န္တိ ဧတ္ထ အဒိန္နန္တိ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ, ယတ္ထ ပရော ယထာကာမကာရိတံ အာပဇ္ဇန္တော အဒဏ္ဍာရဟော အနုပဝဇ္ဇော စ ဟော တိ, တသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိနော တဒာဒါယကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ကာယဝစီဒွာရာနံ အညတရ ဒွာရပ္ပဝတ္တာ ထေ ယျစေတနာ အဒိန္နာဒါနံ။ **အဗ္ရဟ္မစရိယ** န္တိ အသေဋ္ဌစရိယံ, ဒွယံဒွယသမာပတ္တိမေ ထုနပ္ပဋိသေဝနာ ကာယဒွာရပ္ပဝတ္တာ အသဒ္ဓမ္မပ္ပဋိသေဝနဋ္ဌာနဝီတိက္ကမစေတနာ အဗ္ရဟ္မစရိယံ ။ **မုသာဝါ ဒေါ**တိ ဧတ္ထ **မုသာ**တိ ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရဿ အတ္ထဘဉ္ဇနကော ဝစီပယောဂေါ ကာယပယောဂေါ ဝါ, ဝိသံဝါဒ နာဓိပ္ပာယေန ပနဿ ပရဝိသံဝါဒကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ ကာယဝစီဒွာရာနမေဝ အညတရဒွာရပ္ပဝတ္တာ မိစ္ဆာစေတနာ မုသာဝါဒေါ။ **သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာန** န္တိ ဧတ္ထ ပန **သုရာ**တိ ပဉ္စ သုရာ – ပိဋ္ဌသုရာ, ပူဝသုရာ, ဩဒ နသုရာ, ကိဏ္ဏပက္ခိတ္တာ, သမ္ဘာရသံယုတ္တာ စာတိ။ **မေရယ**မ္ပိ ပုပ္ဖာသဝေါ, ဖလာသဝေါ, ဂုဠာသဝေါ, မဓွာသ ဝေါ, သမ္ဘာရသံယုတ္တော စာတိ ပဉ္စဝိဓံ။ **မဇ္ဇ** န္တိ တဒုဘယမေဝ မဒနိယဋ္ဌေန မဇ္ဇံ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ အတ္ထိ မဒ နိယံ, ယေန ပီတေန မတ္တော ဟောတိ ပမတ္တော, ဣဒံ ဝုစ္စတိ မဇ္ဇံ။ **ပမာဒဋ္ဌာန** န္တိ ယာယ စေတနာယ တံ ပိဝတိ အဇ္ဈောဟရတိ, သာ စေတနာ မဒပ္ပမာဒဟေတုတော ပမာဒဋ္ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ, ယတော အဇ္ဈောဟရဏာဓိပ္ပာယေန ကာယဒွာ ရပ္ပဝတ္တာ သုရာမေရယမဇ္ဇာနံ အဇ္ဈောဟရဏစေတနာ “သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာန”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ တာ ဝေတ္ထ ဟဏကာတိပာတပ္ပဘုတီဟိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ကောဋ္ဌာသတောဒိဝိနိစ္ဆယံ

ကောဋ္ဌာသတောဒိတောတိ ဧတ္ထ အာဟ – ကိံ ပန ဝဇ္ဇဝဓကပ္ပယောဂစေတနာဒီနံ ကောဋ္ဌာယ ဟဏကာတိပာတဿ အညဿ တ အဒိန္နာဒါနာဒိနော ကောဋ္ဌံ, ဒာနတာယ ဒာနတ္တံ ဟောတိ, ဥဒါဟု နောတိ။ ကသ္မာ ပနေတံ ဝုစ္စတိ? ယဒိ တာဝ ကောဋ္ဌာယ ကောဋ္ဌံ, အထ ယဒါ ကော ဝဇ္ဇံ ဗဟူ ဝဓကော ဝဓေန္တိ, ဧကော တ ဝဓကော ဗဟုကေ ဝဇ္ဈေ ဝဓေ တိ, ဧကေန တ သာဟတ္ထိကာဒိနာ ပယောဂေန ဗဟူ ဝဇ္ဈာ ဝဓီယန္တိ, ဧကာ တ စေတနာ ဗဟူနံ ဝဇ္ဈာနံ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ ဆေဒကပယောဂံ သမုဋ္ဌာပေတိ, တဒါ ဧကေန ဟဏကာတိပာတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ပန ဒာနတာယ ဒာနတ္တံ။ အထ ယဒါ ဧကော ဝဓကော ကေဿတ္ထာယ ကေံ ပယောဂံ ကရောန္တော ဗဟူ ဝဇ္ဈေ ဝဓေတိ, ဗဟူ တ ဝဓကာ ဒေဝဒတ္တယညဒ တ္တသောမဒတ္တာဒီနံ ဗဟူနမတ္ထာယ ဗဟူ ပယောဂေ ကရောန္တာ ကေမေဝ ဒေဝဒတ္တံ ယညဒတ္တံ သောမဒတ္တံ တ ဝဓေန္တိ, ဗဟူဟိ တ သာဟတ္ထိကာဒီဟိ ပယောဂေဟိ ဧကော ဝဇ္ဈော ဝဓီယတိ။ ဗဟူ တ စေတနာ ကေဿဝ ဝဇ္ဈ ဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကပယောဂံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ, တဒါ ဗဟူဟိ ဟဏကာတိပာတေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဥဘယမ္ပိ စေတမ ယုတ္တံ။ အထ နေဝ ဧတေသံ ဝဇ္ဈာဒီနံ ကောဋ္ဌာယ ကောဋ္ဌံ, ဒာနတာယ ဒာနတ္တံ, အညထေဝ တု ကောဋ္ဌံ ဒာနတ္တဥ္စ ဟောတိ, တံ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟဏကာတိပာတဿ, ဧဝံ သေသာနမ္ပီတိ။

ဝုစ္စတေ – တတ္ထ တာဝ ဟဏကာတိပာတဿ န ဝဇ္ဇဝဓကာဒီနံ ပစ္စေကမေကတာယ ကောဋာ, ဒာနတာယ ဒာန တာ, ကိန္တု ဝဇ္ဇဝဓကာဒီနံ ယုဂနဒ္ဓမေကတာယ ကောဋာ, ဒွိန္နမ္ပိ တု တေသံ, တတော အညတရဿ တ ဒာနတာယ ဒာနတာ။ တထာ ဟိ ဗဟူသု ဝဓကေသု ဗဟူဟိ သရက္ခေပာဒီဟိ ဧကေန တ ဩဟာတခဏနာဒိနာ ပယောဂေန ဗဟူ ဝဇ္ဈေ ဝဓေန္တေသုပိ ဗဟူ ဟဏကာတိပာတာ ဟောန္တိ။ ကေသ္မိံ ဝဓကေ ဧကေန, ဗဟူဟိ တ ပယောဂေဟိ တပ္ပယောဂသမုဋ္ဌာပိ ကာယ စ ကောယ, ဗဟူဟိ တ စေတနာဟိ ဗဟူ ဝဇ္ဈေ ဝဓေန္တေပိ ဗဟူ ဟဏကာတိပာတာ ဟောန္တိ, ဗဟူသု စ ဝဓကေသု ယထာဝုတ္တပ္ပကာရေဟိ ဗဟူဟိ, ဧကေန တ ပယောဂေန ကေံ ဝဇ္ဈံ ဝဓေန္တေသုပိ ဗဟူ ဟဏကာတိပာတာ ဟောန္တိ။ သေ နယော အဒိန္နာဒါနာဒီသုပီတိ။ ဝေမေတ္ထ ကောဋ္ဌာသတောဒိတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

အာရမ္မဏတော တိ ဟဏကာတိပာတော စေတ္ထ ဇီဝိတိန္ဒြိယာရမ္မဏော။ အဒိန္နာဒါနအဗ္ရဟ္မစရိယသုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာနိ ရူပဓမ္မေသု ရူပာယတနာဒိအညတရာသင်္ခါရာရမ္မဏာနိ။ မုသာဝါဒေါ ယဿ မုသာ ဘဏတိ, တမာ

ရာဘိတ္တာ ပဝတ္တနတော သတ္တာရမ္မဏော။ အဗ္ဗူဟမ္မစရိယမ္ပိ သတ္တာရမ္မဏန္တိ ဧကေ၊ အဒိန္နာအနဋ္ဌ ယအ သ တ္တော ဟရိတဗ္ဗော ဟောတိ, တအ သတ္တာရမ္မဏန္တိ၊ အပိ စေတ္ထ သင္ခါရဝသေနေဝ သတ္တာရမ္မဏံ, န ပဏ္ဏ တ္တိဝသေနာတိ။ ဝေမေတ္ထ အာရမ္မဏတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

အာအနတောတိ ဟဏာတိပာတာဝေရမဏိသိက္ခာပဒာဒီနိ စေတာနိ သာမဏေရေန ဘိက္ခုသန္တိကေ သမာဒိန္နာနေဝ သမာဒိန္နာနိ ဟောန္တိ, ဥပာသကေန ပန အတ္တနာ သမာဒိယန္တေနာပိ သမာဒိန္နာနိ ဟောန္တိ, ပရဿ သန္တိကေ သမာဒိ ယန္တေနာပိ။ ဧကဇ္ဈံ သမာဒိန္နာနိပိ သမာဒိန္နာနိ ဟောန္တိ, ပစ္စေကံ သမာဒိန္နာနိပိ။ ကိန္တု နာနံ ဧကဇ္ဈံ သမာဒိယ တော ဧကာယေဝ ဝိရတိ, ဧကာဝ စေတနာ ဟောတိ, ကိစ္စဝသေန ပနေတာသံ ပဉ္စဝိဓတ္တံ ဝိညာယတိ။ ပစ္စေကံ သမာဒိယ တော ပန ပဉ္စေဝ ဝိရတိယော, ပဉ္စ စ စေတနာ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝေမေတ္ထ အာအနတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ဘေဒတောတိ သာမဏေရာနဥ္စေတ္ထ ဧကသ္မိံ ဘိန္နေ သဗ္ဗာနိပိ ဘိန္နာနိ ဟောန္တိ။ ဟာရာဇိကဌာနိယာနိ ဟိ တာ နိ တေသံ, ယံ တံ ဝီတိက္ကန္တံ ဟောတိ, တေနေဝ ကမ္မဗဒ္ဓော။ ဂဟဌာနံ ပန ဧကသ္မိံ ဘိန္နေ ဧကမေဝ ဘိန္နံ ဟောတိ, ယတော တေသံ တံသမာအနေနေဝ ပုန ပဉ္စင်္ဂိကတ္တံ သီလဿ သမ္ပဇ္ဇတိ။ အပရေ ပနာဟု – ''ဝိသုံ ဝိသုံ သမာဒိန္နေ သု ဧကသ္မိံ ဘိန္နေ ဧကမေဝ ဘိန္နံ ဟောတိ, 'ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ သီလံ သမာဒိယာမိ'တိ ဧဝံ ပန ဧကတော သမာဒိန္နေ သု ဧကသ္မိံ ဘိန္နေ သေသာနိပိ သဗ္ဗာနိ ဘိန္နာနိ ဟောန္တိ။ ကသ္မာ? သမာဒိန္နဿ အဘိန္နတ္တာ, ယံ တံ ဝီတိက္ကန္ တံ, တေနေဝ ကမ္မဗဒ္ဓော''တိ။ ဝေမေတ္ထ ဘေဒတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

မဟာသာဝဇ္ဇတော တိ ဂုဏဝိရဟိတေသု တိရစ္ဆာနဂတာဒီသု ဟဏေသု ခုဒ္ဒကေ ဟဏေ ဟဏာတိပာတော အပ္ပ သာဝဇ္ဇော, မဟာသရီရေ မဟာသာဝဇ္ဇော။ ကသ္မာ? ပယောဂမဟန္တတာယ။ ပယောဂသမတ္တေပိ ဝတ္ထုမဟန္တတာ ယ။ ဂုဏဝန္တေသု ပန မနုဿာဒီသု အပ္ပဂုဏေ ဟဏာတိပာတော အပ္ပသာဝဇ္ဇော, မဟာဂုဏေ မဟာသာဝဇ္ဇော ။ သရီရ ဂုဏာနန္တု သမဘာဝေ သတိ ကိလေသာနံ ဥပက္ကမာနဥ္စ မုဒုတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇတာ, တိဗ္ဗတာယ မဟာသာဝဇ္ဇတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ အပိ စေတ္ထ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနမေဝ မဟာသာဝဇ္ဇံ, န တထာ ဟဏာ တိပာတာဒယော။ ကသ္မာ? မနုဿဘူတဿာပိ ဥမ္မတ္တကဘာဝသံဝတ္တနေန အရိယဓမ္မန္တရာယကရဏတောတိ။ ဝေ မေတ္ထ မဟာသာဝဇ္ဇတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ပယောဂတောတိ ဧတ္ထ စ ဟဏာတိပာတဿ သာဟတ္ထိကော, အာဏတ္တိကော, နိဿဂ္ဂိယော, ထာဝရော, ဝိဇ္ဇာမယော, ဣဒ္ဓိမယောတိ ဆပ္ပယောဂါ။ တတ္ထ ကာယေန ဝါ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ ပဟရဏံ သာဟတ္ထိကော ပ ယောဂေ, သော ဥဒ္ဒိဿာနုဒ္ဒိဿဘေဒတော ဒုဝိဓော ဟောတိ။ တတ္ထ ဥဒ္ဒိဿကေ ယံ ဥဒ္ဒိဿ ပဟရတိ, တဿ ေဝ မရဏေန ကမ္မုနာ ဗဇ္ဈတိ။ ''ယော ကောစိ မရတူ''တိ ဧဝံ အနုဒ္ဒိဿကေ ပဟာရပစ္စယာ ယဿ ကဿစိ မရ ဏေန။ ဥဘယထာပိ စ ပဟရိတမတ္တေ ဝါ မရတု, ပစ္ဆာ ဝါ တေနေဝ ရောဂေန, ပဟရိတက္ခဏေ ဧဝ ကမ္မုနာ ဗဇ္ဈတိ။ မရဏာဓိပ္ပာယေန စ ပဟာရံ ဒတွာ တေန အမတဿ ပုန အညေန စိတ္တေန ပဟာရေ ဒိန္နေ ပစ္ဆာပိ ယဒိ ပဌမပဟာ ရေနေဝ မရတိ, တဒါ ဧဝ ကမ္မုနာ ဗဒ္ဓေါ ဟောတိ။ အထ ဒုတိယပဟာရေန, နတ္ထိ ဟဏာတိပာတော။ ဥဘယေဟိ မတေပိ ပဌမပဟာရေနေဝ ကမ္မုနာ ဗဒ္ဓေါ, ဥဘယေဟိပိ အမတေ နေဝတ္ထိ ဟဏာတိပာတော။ သေ နယော ဗဟုကေဟိပိ ဧက ဿ ပဟာရေ ဒိန္နေ။ တတြာပိ ဟိ ယဿ ပဟာရေန မရတိ, တဿေဝ ကမ္မဗဒ္ဓေါ ဟောတိ။

အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပန အာဏာပနံ အာဏတ္တိကော ပယောဂေါ။ တတ္ထပိ သာဟတ္ထိကေ ပယောဂေ ဝုတ္တနယေနေ ဝ ကမ္မဗဒ္ဓေါ အနုဿရိတဗ္ဗော။ ဆဗ္ဗိဓော စေတ္ထ နိယမော ဝေဒိတဗ္ဗော –

> ''ဝတ္ထု ကာလော စ ဩကာသော၊ အာဝုဓံ ဣရိယာပထော။
> ကိရိယာဝိသေသောတိ ဣမေ၊ ဆ အာဏတ္တိနိယာမကာ''တိ။ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၄)။

တတ္ထ **ဝတ္ထု** တိ မာရေတဗ္ဗော ဟဏော။ **ကာလော**တိ ပုဗ္ဗဏှာဟသာယနှာဒိကာလော စ, ယောဗ္ဗနထာဝရိယာဒိ ကာလော စ။ **ဩကာသော**တိ ကမော ဝါ နိဂမော ဝါ ဝနံ ဝါ ရစ္ဆာ ဝါ သိင်္ဃာဋကံ ဝါတိ ဧဝမာဒိ။ **အာဝုဓ**န္တိ အသိ ဝါ ဥသု ဝါ သတ္တိ ဝါတိ ဧဝမာဒိ။ **ဣရိယာပထော**တိ မာရေတဗ္ဗဿ မာရကဿ စ ဌာနံ ဝါ နိသဇ္ဇာ ဝါတိ ဧဝမာဒိ။

ကိရိယာဝိသေသောတိ ဝိဇ္ဈနံ ဝါ ဆေဒနံ ဝါ ဘေဒနံ ဝါ သင်္ခမုဏ္ဍိကံ ဝါတိ ဧဝမာဒိ။ ယဒိ ဟိ ဝတ္ထုံ ဝိသံဝါဒေတွာ ‘‘ယံ မာရေဟီ’’တိ အာဏတ္တော, တတော အညံ မာရေတိ, အာဏာပကဿ နတ္ထိ ကမ္မဗန္ဓော။ အထ ဝတ္ထုံ အဝိသံဝါဒေတွာ မာရေတိ, အာဏာပကဿ အာဏတ္တိက္ခဏေ အာဏတ္တဿ မာရဏက္ခဏေတိ ဥဘယေသမ္ပိ ကမ္မဗန္ဓော။ ဧသ နယော ကာလာဒီသုပိ။

မာရဏတ္ထန္တု ကာယေန ဝါ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ ပဟရဏနိဿဇ္ဇနံ နိဿဂ္ဂိယော ပယောဂေါ။ သောပိ ဥဒ္ဒိဿာနုဒ္ဒိဿဘေဒတော ဒုဝိဓော ဧဝ, ကမ္မဗန္ဓော စေတ္ထ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

မာရဏတ္ထမေဝ ဩပါတခဏနံ, အပဿေနဥပနိက္ခိပနံ, ဘေသဇ္ဇဝိသယန္တာဒိပ္ပယောဇနံ ဝါ ထာဝရော ပယောဂေါ။ သောပိ ဥဒ္ဒိဿာနုဒ္ဒိဿဘေဒတော ဒုဝိဓော, ယတော တတ္ထာပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ကမ္မဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယန္တု ဝိသေသော – မူလဋ္ဌေန ဩပါတာဒီသု ပရေသံ မူလေန ဝါ မုဓာ ဝါ ဒိန္နေသုပိ ယဒိ တပ္ပစ္စယာ ကောစိ မရတိ, မူလဋ္ဌဿေဝ ကမ္မဗန္ဓော။ ယဒိပိ စ တေန အညေန ဝါ တတ္ထ ဩပါတေ ဝိနာသေတွာ ဘူမိသမေ ကတေပိ ပံသုဓောဝကာ ဝါ ပံသုံ ဂဏှန္တာ, မူလခဏကာ ဝါ မူလာနိ ခဏန္တာ အာဝါဋံ ကရောန္တိ, ဒေဝေ ဝါ ဝဿန္တေ ကဒ္ဒမော ဇာယတိ, တတ္ထ စ ကောစိ ဩတရိတွာ ဝါ လဂ္ဂိတွာ ဝါ မရတိ, မူလဋ္ဌဿေဝ ကမ္မဗန္ဓော။ ယဒိ ပန ယေန လဒ္ဓံ, သော အညော ဝါ တံ ဝိတ္ထတတရံ ဂမ္ဘီရတရံ ဝါ ကရောတိ, တပ္ပစ္စယာဝ ကောစိ မရတိ, ဥဘယေသမ္ပိ ကမ္မဗန္ဓော။ ယထာ တု မူလာနိ မူလေဟိ သံသန္ဒန္တိ, တထာ တတ္ထ ထလေ ကတေ မုစ္စတိ။ ဧဝံ အပဿေနာဒီသုပိ ယာဝ တေသံ ပဝတ္တိ, တာဝ ယထာသမ္ဘဝံ ကမ္မဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

မာရဏတ္ထံ ပန ဝိဇ္ဇာပရိဇပ္ပနံ ဝိဇ္ဇာမယော ပယောဂေါ။ အဋ္ဌာဝုဓာဒီနံ အဋ္ဌာကောဋ္ဋနာဒိမိဝ မာရဏတ္ထံ ကမ္မဝိပါကဇိဒ္ဓိဝိကာရကရဏံ ဣဒ္ဓိမယော ပယောဂေါတိ။ အဒိန္နာဒါနဿ တု ထေယျပသယှဟပဋိစ္ဆန္နပရိကပ္ပကုသာဝဟာရဝသပ္ပဝတ္တာ သာဟတ္ထိကာဏတ္တိကာဒယော ပယောဂါ, တေသမ္ပိ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ပဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဗ္ဗဟ္မစရိယာဒီနံ တိဏ္ဏမ္ပိ သာဟတ္ထိကော ဧဝ ပယောဂေါ လဗ္ဘတီတိ။ ဧဝမေတ္ထ ပယောဂတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

အင်္ဂတော တိ ဧတ္ထ စ ပါဏာတိပါတဿ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ ဘဝန္တိ – ပါဏော စ ဟောတိ, ပါဏသညီ စ, ဝဓကစိတ္တဉ္စ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ, ဝါယမတိ, တေန စ မရတီတိ။ အဒိန္နာဒါနဿာပိ ပဉ္စေဝ – ပရပရိဂ္ဂဟိတဉ္စ ဟောတိ, ပရပရိဂ္ဂဟိတသညီ စ, ထေယျစိတ္တဉ္စ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ, ဝါယမတိ, တေန စ အာဒါတဗ္ဗံ အာဒါနံ ဂစ္ဆတီတိ။ အဗ္ဗဟ္မစရိယဿ ပန စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ ဘဝန္တိ – အဇ္ဈာစရိယဝတ္ထု စ ဟောတိ, တတ္ထ စ သေဝနစိတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ, သေဝနပစ္စယာ ပယောဂဉ္စ သမာပဇ္ဇတိ, သာဒိယတိ ဝါတိ, တထာ ပရေသံ ဒွိန္နမ္ပိ။ တတ္ထ မုသာဝါဒဿ တာဝ မုသာ စ ဟောတိ တံ ဝတ္ထု, ဝိသံဝါဒနစိတ္တဉ္စ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ, တဇ္ဇော စ ဝါယာမော, ပရဝိသံဝါဒနဉ္စ ဝိညာပယမာနာ ဝိညတ္တိ ပဝတ္တတီတိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနဿ ပန သုရာဒီနဉ္စ အညတရံ ဟောတိ မဒနီယပါတုကမျတာစိတ္တဉ္စ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ, တဇ္ဇဉ္စ ဝါယာမံ အာပဇ္ဇတိ, ပီတေ စ ပဝိသတီတိ ဣမာနိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနီတိ။ ဧဝမေတ္ထ အင်္ဂတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

သမုဋ္ဌာနတော တိ ပါဏာတိပါတအဒိန္နာဒါနမုသာဝါဒါ စေတ္ထ ကာယစိတ္တတော, ဝါစာစိတ္တတော, ကာယဝါစာစိတ္တတော စာတိ တိသမုဋ္ဌာနာ ဟောန္တိ။ အဗ္ဗဟ္မစရိယံ ကာယစိတ္တဝသေန ဧကသမုဋ္ဌာနမေဝ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနံ ကာယတော စ, ကာယစိတ္တတော စာတိ ဒွိသမုဋ္ဌာနန္တိ။ ဧဝမေတ္ထ သမုဋ္ဌာနတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ဝေဒနာတောတိ ဧတ္ထ စ ပါဏာတိပါတော ဒုက္ခဝေဒနာသမ္ပယုတ္တောဝ။ အဒိန္နာဒါနံ တီသု ဝေဒနာသု အညတရဝေဒနာသမ္ပယုတ္တံ, တထာ မုသာဝါဒေါ။ ဣတရာနိ ဒွေ သုခါယ ဝါ အဒုက္ခမသုခါယ ဝါ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာနီတိ။ ဧဝမေတ္ထ ဝေဒနာတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

မူလတောတိ ပါဏာတိပါတော စေတ္ထ ဒေါသမောဟမူလော။ အဒိန္နာဒါနမုသာဝါဒါ လောဘမောဟမူလာ ဝါ ဒေါသမောဟမူလာ ဝါ။ ဣတရာနိ ဒွေ လောဘမောဟမူလာနီတိ။ ဧဝမေတ္ထ မူလတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ကမ္မတောတိ ပါဏာတိပါတအဒိန္နာဒါနအဗ္ဗဟ္မစရိယာနိ စေတ္ထ ကာယကမ္မမေဝ ကမ္မပထပ္ပတ္တာနေဝ စ, မုသာဝါဒော ဝစီကမ္မမေဝ။ ယော ပန အတ္ထဘဉ္ဇကော, သော ကမ္မပထပ္ပတ္တော။ ဣတရော ကမ္မမေဝ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနံ ကာယကမ္မမေဝါတိ။ ဧဝမေတ္ထ ကမ္မတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ဝိရမတောတိ ဧတ္ထ အာဟ "ပါဏာတိပါတာဒီဟိ ဝိရမန္တော ကုတော ဝိရမတီ"တိ? ဝုစ္စတေ – သမာဒါနဝသေန တာဝ ဝိရမန္တော အတ္တနော တ ပရေသံ တ ပါဏာတိပါတာဒိအကုသလတော ဝိရမတိ။ ကိမာရဘိတ္တ? ယတော ဝိရမတိ, တဒေဝ။ သမ္ပတ္တဝသေနာပိ ဝိရမန္တော ဝုတ္တပ္ပကာရာကုသလတောဝ။ ကိမာရဘိတ္တ? ပါဏာတိပါတာဒီနံ ဝုတ္တာရမ္မဏာနေဝ။ ကေစိ ပန ဘဏန္တိ "သုရာမေရယမဇ္ဇသဋ္ဌာတေ သဋ္ဌာရေ အာရဘိတ္တ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝိရမတိ, သတ္တသဋ္ဌာရေသု ယံ ပန အဝဟရိတဗ္ဗံ ဘဉ္ဇိတဗ္ဗဥ္စ, တံ အာရဘိတ္တ အဒိန္နာဒါနာ မုသာဝါဒါ စ, သတ္တေယေဝ အာရဘိတ္တ ပါဏာတိပါတာ အဗ္ဗဟ္မစရိယာ စာ"တိ။ တဒယေ "ဧဝံ သန္တေ 'အညံ စိန္တေန္တော အညံ ကရေယျ, ယဉ္စ ပဇဟတိ, တံ န ဇာနေယျာ'တိ ဧဝံဒိဋ္ဌိကာ ဟုတွတ အနိစ္ဆမာနာ ယဒေဝ ပဇဟတိ, တံ အတ္တနော ပါဏာတိပါတာဒိအကုသလမေဝါရဘိတ္တ ဝိရမတီ"တိ ဝဒန္တိ၊ တဒယုတ္တံ။ ကသ္မာ? တဿ ပစ္စုပ္ပန္နာဘာဝတော ဗဟိဒ္ဓါဘာဝတော စ။ သိက္ခာပဒါနညှိ ဝိဘင်္ဂေ "ပဉ္စန္နံ သိက္ခာပဒါနံ ကတိ ကုသလာ။ပေ။ ကတိ အရဏာ"တိ ပုစ္ဆိတွတ "ကုသလာယေဝ, သိယာ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ"တိ (ဝိဘ. ၇၁၆) ဧဝံ ပဝတ္တမာနေ ဝိဿဇ္ဇနေ "ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ"တိ စ "ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ"တိ စ ဧဝံ ပစ္စုပ္ပန္နဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏတ္တံ ဝုတ္တံ, တံ အတ္တနော ပါဏာတိပါတာဒိအကုသလံ အာရဘိတ္တ ဝိရမန္တဿ န ယုဇ္ဇတိ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ – "အညံ စိန္တေန္တော အညံ ကရေယျ, ယဉ္စ ပဇဟတိ, တံ န ဇာနေယျာ"တိ။ တတ္ထ ဝုစ္စတေ – န ကိစ္စသာဓနဝသေန ပဝတ္တေန္တော အညံ စိန္တေန္တော အညံ ကရောတီတိ စ, ယဉ္စ ပဇဟတိ, တံ န ဇာနာတီတိ စ ဝုစ္စတိ။

"အာရဘိတွတန အမတံ၊ ဇဟန္တော သဗ္ဗပာပကေ။
နိဒဿနဉ္စေတ္ထ ဘဝေ၊ မဂ္ဂဉ္ဇော်ရိယပုဂ္ဂလော"တိ။

ဧဝမေတ္ထ ဝိရမတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ဖလတောတိ သဗ္ဗေ ဧဝ စေတေ ပါဏာတိပါတာဒယော ဒုဂ္ဂတိဖလနိဗ္ဗတ္တကာ ဟောန္တိ, သုဂတိယဉ္စ အနိဋ္ဌာကန္တာမနာပဝိပါကနိဗ္ဗတ္တကာ ဟောန္တိ, သမ္ပရာယေ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ဧဝ စ အဝေသာရဇ္ဇာဒိဖလနိဗ္ဗတ္တကာ။ အပိစ "ယော သဗ္ဗလဟုသော ပါဏာတိပါတဿ ဝိပါကော မနုဿဘူတဿ အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကော ဟောတီ"တိ (အ. နိ. ၈.၄၀) ဧဝမာဒိနာ နယေနေတ္ထ ဖလတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

အပိ စေတ္ထ ပါဏာတိပါတာဒိဝေရမဏီနမ္ပိ သမုဋ္ဌာနဝေဒနာမူလကမ္မဖလတော ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။ တတ္ထာယံ ဝိညာပနာ – သဗ္ဗာ ဧဝ စေတာ ဝေရမဏိယော စတူဟိ သမုဋ္ဌဟန္တိ ကာယတော, ကာယစိတ္တတော, ဝါစာစိတ္တတော, ကာယဝါစာစိတ္တတော စာတိ။ သဗ္ဗာ ဧဝ စ သုခဝေဒနာသမ္ပယုတ္တာ တ, အဒုက္ခမသုခဝေဒနာသမ္ပယုတ္တာ တ, အလောဘာဒောသမူလာ တ အလောဘာဒောသာမောဟမူလာ တ။ စတသ္သောပိ စေတ္ထ ကာယကမ္မံ, မုသာဝါဒါဝေရမဏီ ဝစီကမ္မံ, မဂ္ဂက္ခဏေ စ စိတ္တတောဝ သမုဋ္ဌဟန္တိ, သဗ္ဗာပိ မနောကမ္မံ။

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိယာ စေတ္ထ အင်္ဂပစ္စင်္ဂသမ္ပန္နတာ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပတ္တိတာ ဇဝသမ္ပတ္တိတာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒတာ စာရုတာ မုဒုတာ သုစိတာ သူရတာ မဟာဗလတာ ဝိဿဋ္ဌဝစနတာ လောကပိယတာ နေလတာ အဘေဇ္ဇပရိသတာ အစ္ဆမ္ဘိတာ ဒုပ္ပဓံသိတာ ပရူပက္ကမေန အမရဏတာ အနန္တပရိဝါရတာ သုရူပတာ သုသဏ္ဌာနတာ အပ္ပါဗာဓတာ အသောကိတာ ပိယေဟိ မနာပေဟိ သဒ္ဓိံ အဝိပ္ပယောဂတာ ဒီဃာယုကတာတိ ဧဝမာဒီနိ ဖလာနိ။

အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိယာ မဟဒ္ဓနတာ ပဟူတဓနဓညတာ အနန္တဘောဂတာ အနုပ္ပန္နဘောဂုပ္ပတ္တိတာ ဥပ္ပန္နဘောဂထာဝရတာ ဣစ္ဆိတာနံ ဘောဂာနံ ခိပ္ပပဋိလာဘိတာ ရာဇစောရုဒကဂ္ဂိအပ္ပိယဒါယာဒေဟိ အသာဓာရဏဘောဂတာ အသာဓာရဏနေပ္ပဋိလာဘိတာ လောကုတ္တမတာ နတ္ထိကဘာဝဿ အဇာနနတာ သုခဝိဟာရိတာတိ ဧဝမာဒီနိ။

အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိယာ ဝိဂတပစ္စတ္ထိကတာ သဗ္ဗဇနပိယတာ အန္နပါနဝတ္ထသယနာဒီနံ လာဘိတာ သုခသယနတာ သုခပ္ပဋိဗုဇ္ဈနတာ အပါယဘယဝိနိမုတ္တတာ ဣတ္ထိဘာဝပ္ပဋိလာဘဿ ဝါ နပုံသကဘာဝပ္ပဋိလာဘဿ ဝါ အဘဗ္ဗတာ အက္ကောဓနတာ ပစ္စက္ခကာရိတာ အပတိတက္ခန္ဓတာ အနဓောမုခတာ ဣတ္ထိပုရိသာနံ အညမညပိယတာ ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယတာ ပရိပုဏ္ဏလက္ခဏတာ နိရာသင်္ကတာ အပ္ပေါဿုက္ကတာ သုခဝိဟာရိတာ အကုတောဘယတာ ပိယဝိပ္ပယောဂါဘာဝတာတိ ဧဝမာဒီနိ။

မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိယာ ဝိပ္ပသန္နိန္ဒြိယတာ ဝိဿဋ္ဌမဓုရဘာဏိတာ သမသိတသုဒ္ဓဒန္တတာ နာတိထူလတာ နာတိကိသတာ နာတိရဿတာ နာတိဒီဃတာ သုခသမ္ဖဿတာ ဥပ္ပလဂန္ဓမုခတာ သုဿူသကပရိဇနတာ အာဒေယျဝစနတာ ကမလုပ္ပလသဒိသမုဒုလောဟိတတနုဇိဝှတာ အနုဒ္ဓတတာ အစပလတာတိ ဧဝမာဒီနိ။

သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိယာ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသု သဗ္ဗကိစ္စကရဏီယေသု ခိပ္ပံ ပဋိဇာနနတာ သဒါ ဥပဋ္ဌိတသတိတာ အနုမ္မတ္တကတာ ဉာဏဝန္တတာ အနလသတာ အဇဠတာ အနေဠမူဂတာ အမတ္တတာ အပ္ပမတ္တတာ အသမ္မောဟတာ အစ္ဆမ္ဘိတာ အသာရမ္ဘိတာ အနုဿင်္ကိတာ သစ္စဝါဒိတာ အပိသုဏာဖရုသာသမ္ဖပလာပဝါဒိတာ ရတ္တိန္ဒိဝမတန္ဒိတတာ ကတညုတာ ကတဝေဒိတာ အမစ္ဆရိတာ စာဂဝန္တတာ သီလဝန္တတာ ဥဇုတာ အက္ကောဓနတာ ဟိရိမနတာ ဩတ္တပ္ပိတာ ဥဇုဒိဋ္ဌိကတာ မဟာပညတာ မေဓာဝိတာ ပဏ္ဍိတတာ အတ္ထာနတ္ထကုသလတာတိ ဧဝမာဒီနိ ဖလာနိ။ ဧဝမေတ္ထ ပါဏာတိပါတာဒိဝေရမဏီနံ သမုဋ္ဌာနဝေဒနာမူလကမ္မဖလတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ပစ္ဆိမပဉ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ ယံ ဝုတ္တံ –

“ယောဇေတဗ္ဗံ တတော ယုတ္တံ၊ ပစ္ဆိမေသွပိ ပဉ္စသု။
အာဝေဏိကဉ္စ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဉေယျာ ဟီနာဒိတာပိ စာ”တိ။

တတ္ထာယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ – ဧတ္ထ ပုရိမပဉ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယ ယံ ယုဇ္ဇတိ, တံ တတော ဂဟေတွာ ပစ္ဆိမေသွပိ ပဉ္စသု သိက္ခာပဒေသု ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထာယံ ယောဇနာ – ယထေဝ ဟိ ပုရိမသိက္ခာပဒေသု **အာရမ္မဏတော** စ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနံ ရူပါယတနာဒိအညတရသင်္ခါရာရမ္မဏံ, တထာ ဣဓ ဝိကာလဘောဇနံ။ ဧတေန နယေန သဗ္ဗေသံ အာရမ္မဏဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာဒါနတော** စ ယထာ ပုရိမာနိ သာမဏေရေန ဝါ ဥပါသကေန ဝါ သမာဒိယန္တေန သမာဒိန္နာနိ ဟောန္တိ, တထာ ဧတာနိပိ။ **အင်္ဂတော** ပိ ယထာ တတ္ထ ပါဏာတိပါတာဒီနံ အင်္ဂဘေဒော ဝုတ္တော, ဧဝမိဓာပိ ဝိကာလဘောဇနဿ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ – ဝိကာလော, ယာဝကာလိကံ, အဇ္ဈောဟရဏံ, အနုမ္မတ္တကတာတိ။ ဧတေနာနုသာရေန သေသာနမ္ပိ အင်္ဂဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ စ တတ္ထ **သမုဋ္ဌာနတော** သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနံ ကာယတော စ ကာယစိတ္တတော စာတိ ဒွိသမုဋ္ဌာနံ, ဧဝမိဓ ဝိကာလဘောဇနံ။ ဧတေန နယေန သဗ္ဗေသံ သမုဋ္ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ စ တတ္ထ **ဝေဒနာတော** အဒိန္နာဒါနံ တီသု ဝေဒနာသု အညတရဝေဒနာသမ္ပယုတ္တံ, တထာ ဣဓ ဝိကာလဘောဇနံ။ ဧတေန နယေန သဗ္ဗေသံ ဝေဒနာသမ္ပယောဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ စ တတ္ထ အဗြဟ္မစရိယံ လောဘမောဟမူလံ, ဧဝမိဓ ဝိကာလဘောဇနံ။ အပရာနိ စ ဒွေ ဧတေန နယေန သဗ္ဗေသံ မူလဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ စ တတ္ထ ပါဏာတိပါတာဒယော ကာယကမ္မံ, ဧဝမိဓာပိ ဝိကာလဘောဇနာဒီနိ။ ဇာတရူပရဇတပ္ပဋိဂ္ဂဟဏံ ပန ကာယကမ္မံ ဝါ သိယာ ဝစီကမ္မံ ဝါ ကာယဒွါရာဒီဟိ ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝပရိယာယေန, န ကမ္မပထဝသေန။ **ဝိရမတော**တိ ယထာ စ တတ္ထ ဝိရမန္တော အတ္တနော ဝါ ပရေသံ ဝါ ပါဏာတိပါတာဒိအကုသလတော ဝိရမတိ, ဧဝမိဓာပိ ဝိကာလဘောဇနာဒိအကုသလတော, ကုသလတောပိ ဝါ ဧကေတော။ ယထာ စ ပုရိမာ ပဉ္စ ဝေရမဏိယော စတုသမုဋ္ဌာနာ ကာယတော, ကာယစိတ္တတော, ဝါစာစိတ္တတော, ကာယဝါစာစိတ္တတော စာတိ, သဗ္ဗာ သုခဝေဒနာသမ္ပယုတ္တာ ဝါ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာသမ္ပယုတ္တာ ဝါ, အလောဘာဒောသမူလာ ဝါ အလောဘာဒောသာမောဟမူလာ ဝါ, သဗ္ဗာ စ နာနပ္ပကာရဣဋ္ဌဖလနိဗ္ဗတ္တကာ, တထာ ဣမာပီတိ။

“ယောဇေတဗ္ဗံ တတော ယုတ္တံ၊ ပစ္ဆိမေသွပိ ပဉ္စသု။

အာဝေဏိကဉ္စ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဒွေဓာ ဟီနာဒိတောပိ စာ”တိ။ –

ဧတ္ထ ပန **ဝိကာလဘောဇန**န္တိ မဇ္ဈန္ဟိကဝီတိက္ကမေ ဘောဇနံ။ တဉှိ အနုညာတကာလေ ဝီတိက္ကန္တေ ဘောဇနံ, တသ္မာ “ဝိကာလဘောဇန”န္တိ ဝုစ္စတိ , တတော ဝိကာလဘောဇနာ။ **နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿန** န္တိ ဧတ္ထ **နစ္စံ** နာမ ယံကိဉ္စိ နစ္စံ, **ဂီတ**န္တိ ယံကိဉ္စိ ဂီတံ, **ဝါဒိတ**န္တိ ယံကိဉ္စိ ဝါဒိတံ။ **ဝိသူကဒဿန** န္တိ ကိလေသုပ္ပတ္တိပစ္စယတော ကုသလပက္ခဝိဘိန္ဒနေန ဝိသူကာနံ ဒဿနံ, ဝိသူကဘူတံ ဝါ ဒဿနံ ဝိသူကဒဿနံ။ နစ္စာ စ ဂီတာ စ ဝါဒိတာ စ ဝိသူကဒဿနာ စ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ။ ဝိသူကဒဿနဉ္စေတ္ထ ဗြဟ္မဇာလေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ –

“ယထာ ဝါ ပနေကေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သဒ္ဓါဒေယျာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ တေ ဧဝရူပံ ဝိသူကဒဿနမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ, သေယျထိဒံ, နစ္စံ ဂီတံ ဝါဒိတံ ပေက္ခံ အက္ခာနံ ပါဏိဿရံ ဝေတာလံ ကုမ္ဘထူဏံ သောဘနကံ စဏ္ဍာလံ ဝံသံ ဓောဝနံ ဟတ္ထိယုဒ္ဓံ အဿယုဒ္ဓံ မဟိံသယုဒ္ဓံ ဥသဘယုဒ္ဓံ အဇယုဒ္ဓံ မေဏ္ဍယုဒ္ဓံ ကုက္ကုဋယုဒ္ဓံ ဝဋ္ဋကယုဒ္ဓံ ဒဏ္ဍယုဒ္ဓံ မုဋ္ဌိယုဒ္ဓံ နိဗ္ဗုဒ္ဓံ ဥယျောဓိကံ ဗလဂ္ဂံ သေနာဗျူဟံ အနီကဒဿနံ ဣတိ ဝါ, ဣတိ ဧဝရူပါ ဝိသူကဒဿနာ ပဋိဝိရတော သမဏော ဂေါတမော”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၂)။

အထ ဝါ ယထာဝုတ္တေနတ္ထေန နစ္စဂီတဝါဒိတာနိ ဧဝ ဝိသူကာနိ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကာနိ, တေသံ ဒဿနံ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနံ, တသ္မာ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ။ “ဒဿနသဝနာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ယထာ “သော စ ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဝိပရီတဒဿနော”တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၁.၃၀၈) အစက္ခုဒ္ဝါရပ္ပဝတ္တမ္ပိ ဝိသယဂ္ဂဟဏံ “ဒဿန”န္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ သဝနမ္ပိ “ဒဿန”န္တေဝ ဝုတ္တံ။ ဒဿနကမျတာယ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဿတော ဧဝ စေတ္ထ ဝီတိက္ကမော ဟောတိ။ ဌိတနိသိန္နသယနောကာသေ ပန အာဂတံ ဂစ္ဆန္တဿ ဝါ အာပါထဂတံ ပဿတော သိယာ သံကိလေသော, န ဝီတိက္ကမော။ ဓမ္မူပသံဟိတမ္ပိ စေတ္ထ ဂီတံ န ဝဋ္ဋတိ, ဂီတူပသံဟိတော ပန ဓမ္မော ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

မာလာဒီနိ ဓာရဏာဒီဟိ ယထာသင်္ချံ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ **မာလာ**တိ ယံကိဉ္စိ ပုပ္ဖဇာတံ။ **ဝိလေပန**န္တိ ယံကိဉ္စိ ဝိလေပနတ္ထံ ပိသိတွာ ပဋိယတ္တံ။ အဝသေသံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝါသစုဏ္ဏဓူပနာဒိကံ ဂန္ဓဇာတံ **ဂန္ဓော** ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ မဏ္ဍနဝိဘူသနတ္ထံ န ဝဋ္ဋတိ, ဘေသဇ္ဇတ္ထန္တု ဝဋ္ဋတိ, ပူဇနတ္ထဉ္စ အဘိဟဋံ သာဒိယတော န ကေနစိ ပရိယာယေန န ဝဋ္ဋတိ။ **ဥစ္စာသယန**န္တိ ပမာဏာတိက္ကန္တံ ဝုစ္စတိ။ **မဟာသယန**န္တိ အကပ္ပိယသယနံ အကပ္ပိယတ္ထရဏဉ္စ။ တဒုဘယမ္ပိ သာဒိယတော န ကေနစိ ပရိယာယေန ဝဋ္ဋတိ။ **ဇာတရူပ**န္တိ သုဝဏ္ဏံ။ **ရဇတ**န္တိ ကဟာပဏော, လောဟမာသကဒါရုမာသကဇတုမာသကာဒိ ယံ ယံ တတ္ထ တတ္ထ ဝေါဟာရံ ဂစ္ဆတိ, တဒုဘယမ္ပိ ဇာတရူပရဇတံ။ တဿ ယေန ကေနစိ ပကာရေန သာဒိယနံ ပဋိဂ္ဂဟော နာမ, သော န ယေန ကေနစိ ပရိယာယေန ဝဋ္ဋတီတိ ဧဝံ အာဝေဏိကံ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ဒသပိ စေတာနိ သိက္ခာပဒါနိ ဟီနေန ဆန္ဒေန စိတ္တဝီရိယဝီမံသာဟိ ဝါ သမာဒိန္နာနိ ဟီနာနိ, မဇ္ဈိမေဟိ မဇ္ဈိမာနိ, ပဏီတေဟိ ပဏီတာနိ။ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနေဟိ ဝါ ဥပက္ကိလိဋ္ဌာနိ ဟီနာနိ, အနုပက္ကိလိဋ္ဌာနိ မဇ္ဈိမာနိ, တတ္ထ တတ္ထ ပညာယ အနုဂ္ဂဟိတာနိ ပဏီတာနိ။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေန ဝါ ကုသလစိတ္တေန သမာဒိန္နာနိ ဟီနာနိ, သသင်္ခါရိကဉာဏသမ္ပယုတ္တေန မဇ္ဈိမာနိ, အသင်္ခါရိကေန ပဏီတာနီတိ ဧဝံ ဒွေဓာ ဟီနာဒိတောပိ စာတိ။

ဧတ္တာဝတာ စ ယာ ပုဗ္ဗေ **“ယေန ယတ္ထ ယဒါ ယသ္မာ”** တိအာဒီဟိ ဆဟိ ဂါထာဟိ သိက္ခာပဒါနံ ဝဏ္ဏနတ္ထံ မာတိကာ နိက္ခိတ္တာ, သာ အတ္ထတော ပကာသိတာ ဟောတီတိ။

ပရမတ္ထဇောတိကာယ ခုဒ္ဒကပါဌ-အဋ္ဌကထာယ

သိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဒွတ္တိံသာကာရဝဏ္ဏနာ

ပဒသမ္ဗန္ဓဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ ယဒိဒံ ဧဝံ ဒသဟိ သိက္ခာပဒေဟိ ပရိသုဒ္ဓပယောဂဿ သီလေ ပတိဋ္ဌိတဿ ကုလပုတ္တဿ အာသယပရိသုဒ္ဓတ္ထံ စိတ္တဘာဝနတ္ထဉ္စ အညတြ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒါ အပ္ပဝတ္တပုဗ္ဗံ သဗ္ဗတိတ္ထိယာနံ အဝိသယဘူတံ တေသု တေသု သုတ္တန္တေသု –

> “ဧကဓမ္မော, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော မဟတော သံဝေဂါယ သံဝတ္တတိ။ မဟတော အတ္ထာယ သံဝတ္တတိ။ မဟတော ယောဂက္ခေမာယ သံဝတ္တတိ။ မဟတော သတိသမ္ပဇညာယ သံဝတ္တတိ။ ဉာဏဒဿနပ္ပဋိလာဘာယ သံဝတ္တတိ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ သံဝတ္တတိ။ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ။ ကတမော ဧကဓမ္မော? ကာယဂတာ သတိ။ အမတံ တေ, ဘိက္ခဝေ, န ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, ယေ ကာယဂတာသတိံ န ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။ အမတံ တေ, ဘိက္ခဝေ, ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, ယေ ကာယဂတာသတိံ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။ အမတံ တေသံ, ဘိက္ခဝေ, အပရိဘုတ္တံ ပရိဘုတ္တံ, ပရိဟီနံ အပရိဟီနံ, ဝိရဒ္ဓံ အာရဒ္ဓံ, ယေသံ ကာယဂတာ သတိ အာရဒ္ဓါ”တိ။ (အ. နိ. ၁.၅၆၄-၅၇၀) –

ဧဝံ ဘဂဝတာ အနေကာကာရေန ပသံသိတွာ –

> “ကထံ ဘာဝိတာ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဂတာသတိ ကထံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ”တိ (မ. နိ. ၃.၁၅၄) –

အာဒိနာ နယေန အာနာပါနပဗ္ဗံ ဣရိယာပထပဗ္ဗံ စတုသမ္ပဇညပဗ္ဗံ ပဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗံ ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗံ နဝ သိဝထိကပဗ္ဗာနီတိ ဣမေသံ စုဒ္ဒသန္နံ ပဗ္ဗာနံ ဝသေန ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာနံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ တဿ ဘာဝနာနိဒ္ဒေသော အနုပ္ပတ္တော။ တတ္ထ ယသ္မာ ဣရိယာပထပဗ္ဗံ စတုသမ္ပဇညပဗ္ဗံ ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗန္တိ ဣမာနိ တီဏိ ဝိပဿနာဝသေန ဝုတ္တာနိ။ နဝ သိဝထိကပဗ္ဗာနိ ဝိပဿနာဉာဏေသုယေဝ အာဒီနဝါနုပဿနာဝသေန ဝုတ္တာနိ။ ယာပိ စေတ္ထ ဥဒ္ဓုမာတကာဒီသု သမာဓိဘာဝနာ ဣဇ္ဈေယျ, သာ အသုဘနိဒ္ဒေသေ ပကာသိတာ ဧဝ။ အာနာပါနပဗ္ဗံ ပန ပဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗဉ္စာတိ ဣမာနေဝေတ္ထ ဒွေ သမာဓိဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တေသု အာနာပါနပဗ္ဗံ အာနာပါနဿတိဝသေန ဝိသုံ ကမ္မဋ္ဌာနံယေဝ။ ယံ ပနေတံ –

> “ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ အဓော ကေသမတ္ထကာ တစပရိယန္တံ ပူရံ နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပစ္စဝေက္ခတိ ‘အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ, လောမာ။ပေ။ မုတ္တ’’န္တိ (မ. နိ. ၃.၁၅၄)။

ဧဝံ တတ္ထ တတ္ထ မတ္ထလုင်္ဂံ အဋ္ဌိမိဉ္ဇေန သင်္ဂဟေတွာ ဒေသိတံ ကာယဂတာသတိကောဋ္ဌာသဘာဝနာပရိယာယံ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာနံ အာရဒ္ဓံ, တဿာယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ –

တတ္ထ **အတ္ထိ** တိ သံဝိဇ္ဇန္တိ။ **ဣမသ္မိံ** န္တိ ယွာယံ ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ အဓော ကေသမတ္ထကာ တစပရိယန္တော ပူရော နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနောတိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ ။ **ကာယေ**တိ သရီရေ။ သရီရဉှိ အသုစိသဉ္စယတော, ကုစ္ဆိတာနံ ဝါ ကေသာဒီနဉ္စေဝ စက္ခုရောဂါဒီနဉ္စ ရောဂသတာနံ အာယဘူတတော ကာယောတိ ဝုစ္စတိ။ **ကေသာ။ပေ။ မုတ္တ**န္တိ ဧတေ ကေသာဒယော ဒွတ္တိံသာကာရာ, တတ္ထ “အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ အတ္ထိ လောမာ”တိ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော ။ တေန ကိံ ကထိတံ ဟောတိ? ဣမသ္မိံ ပါဒတလာ ပဋ္ဌာယ ဥပရိ, ကေသမတ္ထကာ ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ, တစတော ပဋ္ဌာယ ပရိတောတိ ဧတ္တကေ ဗျာမမတ္တေ ကဠေဝရေ သဗ္ဗာကာရေနာပိ ဝိစိနန္တော န ကောစိ ကိဉ္စိ မုတ္တံ ဝါ မဏိံ ဝါ ဝေဠုရိယံ ဝါ အဂရုံ ဝါ စန္ဒနံ ဝါ ကုင်္ကုမံ ဝါ ကပ္ပူရံ ဝါ ဝါသစုဏ္ဏာဒိံ ဝါ အဏုမတ္တမ္ပိ သုစိ

ဘာဝံ ပဿတိ, အထ ခော ပရမဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆံ အဿိရိကဒဿနံ နာနပ္ပကာရံ ကေသလောမာဒိဘေဒံ အသုစိမေဝ ပဿတီတိ။

အယံ တာဝေတ္ထ ပဒသမ္ဗန္ဓတော ဝဏ္ဏနာ။

အသုဘဘာဝနာ

အသုဘဘာဝနာဝသေန ပနဿ ဧဝံ ဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ဧဝမေတသ္မိံ ပါဏာတိပါတာဝေရမဏိသိက္ခာပဒါဒိဘေဒေ သီလေ ပတိဋ္ဌိတေန ပယောဂသုဒ္ဓေန အာဒိကမ္မိကေန ကုလပုတ္တေန အာသယသုဒ္ဓိယာ အဓိဂမနတ္ထံ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာနုယောဂမနုယုဉ္ဇိတုကာမေန ပဌမံ တာဝဿ အာဝါသကုလလာဘဂဏကမ္မဒ္ဓာနဉာတိဂန္ထရောဂိဒ္ဓိပလိဗောဓေန ကိတ္တိပလိဗောဓေန ဝါ သဟ ဒသ ပလိဗောဓာ ဟောန္တိ။ အထာနေန အာဝါသကုလလာဘဂဏဉာတိကိတ္တီသု သင်္ဂပ္ပဟာနေန, ကမ္မဒ္ဓာနဂန္ထေသု အဗျာပါရေန, ရောဂဿ တိကိစ္ဆာယာတိ ဧဝံ တေ ဒသ ပလိဗောဓာ ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ, အထာနေန ဥပစ္ဆိန္နပလိဗောဓေန အနုပစ္ဆိန္နနေက္ခမ္မာဘိလာသေန ကောဋိပ္ပတ္တသလ္လေခဝုတ္တိတံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကမ္ပိ ဝိနယာစာရံ အပ္ပဇဟန္တေန အာဂမာဓိဂမသမန္နာဂတော တတော အညတရင်္ဂသမန္နာဂတော ဝါ ကမ္မဋ္ဌာနဒါယကော အာစရိယော ဝိနယာနုရူပေန ဝိဓိနာ ဥပဂန္တဗ္ဗော, ဝတ္တသမ္ပဒါယ စ အာရာဓိတစိတ္တဿ တဿ အတ္တနော အဓိပ္ပာယော နိဝေဒေတဗ္ဗော။ တေန တဿ နိမိတ္တဇ္ဈာသယစရိယာဓိမုတ္တိဘေဒံ ဉတွာ ယဒိ ဧတံ ကမ္မဋ္ဌာနမနုရူပံ, အထ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ အတ္တနာ ဝသတိ, ယဒိ တသ္မိံယေဝ သောပိ ဝသိတုကာမော ဟောတိ, တတော သင်္ခေပတော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဒါတဗ္ဗံ။ အထ အညတ္ထ ဝသိတုကာမော ဟောတိ, တတော ပဟာတဗ္ဗပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာဒိကထနဝသေန သပုရေက္ခာရံ ရာဂစရိတာနုကူလာဒိကထနဝသေန သပ္ပဘေဒံ ဝိတ္ထာရေန ကထေတဗ္ဗံ။ တေန တံ သပုရေက္ခာရံ သပ္ပဘေဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာစရိယံ အာပုစ္ဆိတွာ ယာနိ တာနိ –

"မဟာဝါသံ နဝါဝါသံ၊ ဇရာဝါသဉ္စ ပန္ထနိံ။
သောဏ္ဍိံ ပဏ္ဏဉ္စ ပုပ္ဖဉ္စ၊ ဖလံ ပတ္ထိတမေဝ စ။

"နဂရံ ဒါရုနာ ခေတ္တံ၊ ဝိသဘာဂေန ပဋ္ဋနံ။
ပစ္စန္တသီမာသပ္ပာယံ၊ ယတ္ထ မိတ္တော န လဗ္ဘတိ။

"အဋ္ဌာရသေတာနိ ဌာနာနိ၊ ဣတိ ဝိညာယ ပဏ္ဍိတော။
အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ မဂ္ဂံ သပ္ပဋိဘယံ ယထာ"တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၂) –

ဧဝံ အဋ္ဌာရသ သေနာသနာနိ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနီတိ ဝုတ္တာနိ။ တာနိ ဝဇ္ဇေတွာ, ယံ တံ –

"ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ နာတိဒူရံ ဟောတိ, နစ္စာသန္နံ, ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ, ဒိဝါ အပ္ပာကိဏ္ဏံ, ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ အပ္ပဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿံ။ တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ဝိဟရန္တဿ အပ္ပကသိရေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ။ တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ ဗဟုဿုတာ အာဂတာဂမာ ဓမ္မဓရာ ဝိနယဓရာ မာတိကာဓရာ, တေ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆတိ ပရိပဉှတိ 'ဣဒံ, ဘန္တေ, ကထံ, ဣမဿ ကော အတ္ထော'တိ? တဿ, တေ အာယသ္မန္တော အဝိဝဋဉ္စေဝ ဝိဝရန္တိ, အနုတ္တာနီကတဉ္စ ဥတ္တာနိံ ကရောန္တိ, အနေကဝိဟိတေသု စ ကင်္ခါဌာနိယေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခံ ပဋိဝိနောဒေန္တိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဟောတီ"တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၁)။ –

ဧဝံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ သေနာသနံ ဝုတ္တံ။ တထာရူပံ သေနာသနံ ဥပဂမ္မ ကတသဗ္ဗကိစ္စေန ကာမေသု အာဒီနဝံ, နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံသံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတာယ ဓမ္မသုဓမ္မတာယ သင်္ဃသုပ္ပဋိပန္နတာယ စ အနုဿရဏေန စိတ္တံ ပသာဒေတွာ ယံ တံ –

“ဝစသာ မနသာ စေဝ၊ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော ဒိသာ။
ဩကာသတော ပရိစ္ဆေဒါ၊ သတ္တဓုဂ္ဂဟဏံ ဝိဒူ”တိ။ –

ဧဝံ သတ္တဝိဓံ ဥဂ္ဂဟကောသလ္လံ; အနုပုဗ္ဗတော, နာတိသီဃတော, နာတိသဏိကတော, ဝိက္ခေပပဋိဗာဟနတော, ပဏ္ဏတ္တိသမတိက္ကမတော, အနုပုဗ္ဗမုဥ္စနတော, အပ္ပနာတော, တယော စ သုတ္တန္တာတိ ဧဝံ ဒသဝိဓံ မနသိကာရကောသလ္လဥ္စ ဝုတ္တံ။ တံ အပရိစ္စဇန္တေန ဒွတ္တိံသာကာရဘာဝနာ အာရဘိတဗ္ဗာ။ ဧဝဥှိ အာရဘတော သဗ္ဗာကာရေန ဒွတ္တိံသာကာရဘာဝနာ သမ္ပဇ္ဇတိ နော အညထာ။

တတ္ထ အာဒိတော ဝ တစပဉ္စကံ တာဝ ဂဟေတွာ အပိ တေပိဋကေန “ကေသာ လောမာ”တိအာဒိနာ နယေန အနုလောမတော, တသ္မိံ ပဂုဏီဘူတေ “တစော ဒန္တာ”တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ပဋိလောမတော, တသ္မိမ္ပိ ပဂုဏီဘူတေ တဒုဘယနယေနေဝ အနုလောမပ္ပဋိလောမတော ဗဟိ ဝိသဋဝိတက္ကဝိစ္ဆေဒနတ္ထံ ဟဋ္ဌပဂုဏီဘာဝတ္ထဉ္စ ဝစသာ ကောဋ္ဌာသသဘာဝပရိဂ္ဂဟတ္ထံ မနသာ စ အဒ္ဓမာသံ ဘာဝေတဗ္ဗံ။ ဝစသာ ဟိသ္သ ဘာဝနာ ဗဟိ ဝိသဋဝိတက္ကေ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ မနသာ ဘာဝနာယ ဟဋ္ဌပဂုဏတာယ စ ပစ္စယော ဟောတိ, မနသာ ဘာဝနာ အသုဘဝဏ္ဏလက္ခဏာနံ အညတရဝသေန ပရိဂ္ဂဟသ္သ, အထ တေနေဝ နယေန ဝက္ကပဉ္စကံ အဒ္ဓမာသံ, တတော တဒုဘယမဒ္ဓမာသံ, တတော ပဖ္ဖာသပဉ္စကမဒ္ဓမာသံ, တတော တံ ပဉ္စကတ္တယမ္ပိ အဒ္ဓမာသံ, အထ အန္တေ အဝုတ္တမ္ပိ မတ္ထလုင်္ဂ ပထဝီဓာတုအာကာရေ ဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဘာဝနတ္ထံ ဣမေ ပက္ခိပိတွာ မတ္ထလုင်္ဂပဉ္စကံ အဒ္ဓမာသံ, တတော ပဉ္စကစတုက္ကမ္ပိ အဒ္ဓမာသံ, အထ မေဒဆက္ကမဒ္ဓမာသံ, တတော မေဒဆက္ကေန သဟ ပဉ္စကစတုက္ကမ္ပိ အဒ္ဓမာသံ, အထ မုတ္တဆက္ကမဒ္ဓမာသံ, တတော သဗ္ဗမေဝ ဒွတ္တိံသာကာရမဒ္ဓမာသန္တိ ဧဝံ ဆ မာသေ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသပရိစ္ဆေဒတော ဝဝတ္ထပေန္တေန ဘာဝေတဗ္ဗံ။ ဧတံ မဇ္ဈိမပညံ ပုဂ္ဂလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ မန္ဒပညေန တု ယာဝဇီဝံ ဘာဝေတဗ္ဗံ တိက္ခပညသ္သ န စိရေနေဝ ဘာဝနာ သမ္ပဇ္ဇတီတိ။

ဇ္ဈောာဟ – “ကထံ ပနာယမိမံ ဒွတ္တိံသာကာရံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတီ”တိ? အယဥှိ “အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ”တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန တစပဉ္စကာဒိဝိဘာဂတော ဒွတ္တိံသာကာရံ ဘာဝေန္တော **ကေသာ** တာဝ ဝဏ္ဏတော ကာဠကာတိ ဝဝတ္ထပေတိ, ယာဒိသကာ တနေန ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ သဏ္ဌာနတော ဒီဃဝဋ္ဋလိကာ တုလာဒဏ္ဍမိတတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ ဒိသတော ပန ယသ္မာ ဣမသ္မိံ ကာယေ နာဘိတော ဥဒ္ဓံ ဥပရိမာ ဒိသာ အဓော ဟေဋ္ဌိမာတိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ဣမသ္သ ကာယသ္သ ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ ဩကာသတော နလာဋန္တကဏ္ဏစူဠိကဂလဝါဋကပရိစ္ဆိန္နေ သီသစမ္မေ ဇာတာတိ။ တတ္ထ ယထာ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဇာတာနိ ကုဏ္ဌတိဏာနိ န ဇာနန္တိ “မယံ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဇာတာနီ”တိ; နပိ ဝမ္မိကမတ္ထကော ဇာနာတိ “မယိ ကုဏ္ဌတိဏာနိ ဇာတာနီ”တိ; ဧဝမေဝ န ကေသာ ဇာနန္တိ “မယံ သီသစမ္မေ ဇာတာ”တိ, နပိ သီသစမ္မံ ဇာနာတိ “မယိ ကေသာ ဇာတာ”တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ အစေတနာ အဗ္ယာကတာ သုညာ ပရမဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆပ္ပဋိကူလာ, န သတ္တော န ပုဂ္ဂလောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ ပရိစ္ဆေဒတောတိ ဒုဝိဓော ပရိစ္ဆေဒော သဘာဂဝိသဘာဂဝသေန။ တတ္ထ ကေသာ ဟေဋ္ဌာ ပတိဋ္ဌိတစမ္မတလေန တတ္ထ ဝီဟဂ္ဂမတ္တံ ပဝိသိတွာ ပတိဋ္ဌိတေန အတ္တနော မူလတလေန စ ဥပရိ အာကာသေန တိရိယံ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာတိ ဧဝံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒတော, ကေသာ န အဝသေသကောဋ္ဌာသာကာရာ။ အဝသေသာ ကောဋ္ဌာသာ န ကေသာတိ ဧဝံ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒတော စ ဝဝတ္ထပေတိ။ ဧဝံ တာဝ ကေသေ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

အဝသေသသ္သ **လောမာ** ဝဏ္ဏတော ယေဘုယျေန နီလဝဏ္ဏာတိ ဝဝတ္ထပေတိ, ယာဒိသကာ တနေန ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ သဏ္ဌာနတော ဩဏတစာပသဏ္ဌာနာ, ဥပရိ ဝင်္ကတာလဟီရသဏ္ဌာနာ တ, ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတာ, ဩကာသတော ဟတ္ထတလပာဒတလေ ဌပေတွာ ယေဘုယျေန အဝသေသသရီရစမ္မေ ဇာတာတိ။

တတ္ထ ယထာ ပုရာဏကမဋ္ဌာနေ ဇာတာနိ ဒဗ္ဗတိဏာနိ န ဇာနန္တိ “မယံ ပုရာဏကမဋ္ဌာနေ ဇာတာနီ”တိ, န စ ပုရာဏကမဋ္ဌာနံ ဇာနာတိ “မယိ ဒဗ္ဗတိဏာနိ ဇာတာနီ”တိ, ဧဝမေဝ န လောမာ ဇာနန္တိ “မယံ သရီရစမ္မေ ဇာတာ”တိ, နပိ သရီရစမ္မံ ဇာနာတိ “မယိ လောမာ ဇာတာ”တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ အစေတနာ အဗ္ယာကတာ သုညာ ပရမဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆပဋိကူလာ, န သတ္တော န ပုဂ္ဂလောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ ပတိဋ္ဌိတစမ္မတလေန တတ္ထ လိက္ခာမတ္တံ ပဝိသိတွာ ပတိဋ္ဌိတေန အတ္တနော မူလေန စ ဥပရိ အာကာသေန တိရိယံ အ

ညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတေသံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိ
သော ဧတေတိ ဧဝံ လောမေ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ **နခါ** ယသ္မာ ပရိပုဏ္ဏာ, တသ္မာ ဝီသတိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဝဏ္ဏတော မံသဝိနိမုတ္တောကာသေ သေ
တာ, မံသသမ္ဗန္ဓေ တမ္ဗဝဏ္ဏာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ယထာသကပတိဋ္ဌိတောကာသသဏ္ဌာနာ, ယေဘု
ယျေန မဓုကဖလဋ္ဌိကသဏ္ဌာနာ, မစ္ဆသကလိကသဏ္ဌာနာ တတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတာ,
ဩကာသတော အင်္ဂုလီနံ အဂ္ဂေသု ပတိဋ္ဌိတာတိ။

တတ္ထ ယထာ နာမ ကမအရကေဟိ ဒဏ္ဍကဂ္ဂေသု မဓုကဖလဋ္ဌိကာ ဌပိတာ န ဇာနန္တိ "မယံ ဒဏ္ဍကဂ္ဂေသု ဌ
ပိတာ"တိ, နပိ ဒဏ္ဍကာ ဇာနန္တိ "အမှေသု မဓုကဖလဋ္ဌိကာ ဌပိတာ"တိ; ဧဝမေဝ နခါ န ဇာနန္တိ "မယံ အင်္ဂုလီနံ
အဂ္ဂေသု ပတိဋ္ဌိတာ"တိ, နပိ အင်္ဂုလိယော ဇာနန္တိ "အမှာကံ အဂ္ဂေသု နခါ ပတိဋ္ဌိတာ"တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္
ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ အစေတနာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ မူလေ စ အင်္ဂုလိမံ
သေန, တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတတလေန တ ဥပရိ အဂ္ဂေ စ အာကာသေန, ဥဘတောပဿေသု အင်္ဂုလီနံ ဥဘတောကောဋိစမ္
မေန ပရိစ္ဆိန္နာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတေသံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧ
တေတိ ဧဝံ နခေ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ **ဒန္တာ** ယသ္မာ ပရိပုဏ္ဏာ, တသ္မာ ဒွတ္တိံသ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဝဏ္ဏတော သေတဝဏ္ဏာတိ ဝဝတ္ထ
ပေတိ။ ယသ္မာ သမသဏ္ဌိတာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ခရပတ္တစ္ဆိန္နသင်္ခပဋ္ဋလမိဝ သမဂန္ထိတသေတကုသုမမကုဠ
မာလာ ဝိယ စ ခာယန္တိ။ ယသ္မာ ဝိသမသဏ္ဌိတာ, တသ္မာ ဇိဏ္ဏအာသနသာလာပီဌကပဋ္ဋိဟဋ္ဌိ ဝိယ နာနာသဏ္ဌာနာတိ
သဏ္ဌာနတော ဝဝတ္ထပေတိ။ တေသဉှိ ဥဘယဒန္တပန္တိပရိယောသာနေသု ဟေဋ္ဌတော ဥပရိတော စ ဒွေဝ ဒွေဝ က
တွာ အဋ္ဌ ဒန္တာ စတုကောဋိကာ စတုမူလိကာ အာသန္ဒိကသဏ္ဌာနာ, တေသံ ဩရတော တေနေဝ ကမေန သန္နိဝိဋ္ဌာ
အဋ္ဌ ဒန္တာ တိကောဋိကာ တိမူလိကာ သိင်္ဃာဋကသဏ္ဌာနာ။ တေသမ္ပိ ဩရတော တေနေဝ ကမေန ဟေဋ္ဌတော ဥပရိ
တော စ ဧကေကံ ကတွာ စတ္တာရော ဒန္တာ ဒွိကောဋိကာ ဒွိမူလိကာ ယာနကူပတ္ထမ္ဘိနီသဏ္ဌာနာ။ တေသမ္ပိ
ဩရတော တေနေဝ ကမေန သန္နိဝိဋ္ဌာ စတ္တာရော အဂ္ဂဒန္တာ ဧကကောဋိကာ ဧကမူလိကာ မလ္လိကာမကုဠသဏ္ဌာနာ။
တတော ဥဘယဒန္တပန္တိဝေမဇ္ဈေ ဟေဋ္ဌာ စတ္တာရော ဥပရိ စတ္တာရော ကတွာ အဋ္ဌ ဒန္တာ ဧကကောဋိကာ
ဧကမူလိကာ တုမ္ဗဗီဇသဏ္ဌာနာ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတာ။ ဩကာသတော ဥပရိမာ ဥပရိမဟနုကဋ္ဌိကေ အ
ဓောကောဋိကာ, ဟေဋ္ဌိမာ ဟေဋ္ဌိမဟနုကဋ္ဌိကေ ဥဒ္ဓံကောဋိကာ ဟုတွာ ပတိဋ္ဌိတာတိ။

တတ္ထ ယထာ နဝကမ္မိကပုရိသေန ဟေဋ္ဌာ သိလာတလေ ပတိဋ္ဌာပိတာ ဥပရိမတလေ ပဝေသိတာ ထမ္ဘာ န ဇာန
န္တိ "မယံ ဟေဋ္ဌာသိလာတလေ ပတိဋ္ဌာပိတာ, ဥပရိမတလေ ပဝေသိတာ"တိ, န ဟေဋ္ဌာသိလာတလံ ဇာနာတိ "မယိ ထ
မ္ဘာ ပတိဋ္ဌာပိတာ"တိ, န ဥပရိမတလံ ဇာနာတိ "မယိ ထမ္ဘာ ပဝိဋ္ဌာ"တိ; ဧဝမေဝ ဒန္တာ န ဇာနန္တိ "မယံ ဟေဋ္ဌာ
ဟနုကဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတာ, ဥပရိမဟနုကဋ္ဌိကေ ပဝိဋ္ဌာ"တိ, နာပိ ဟေဋ္ဌာဟနုကဋ္ဌိကံ ဇာနာတိ "မယိ ဒန္တာ ပတိဋ္ဌိ
တာ"တိ, န ဥပရိမဟနုကဋ္ဌိကံ ဇာနာတိ "မယိ ဒန္တာ ပဝိဋ္ဌာ"တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။
ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ ဟနုကဋ္ဌိကူပေန ဟနုကဋ္ဌိကံ ပဝိသိတွာ ပတိဋ္ဌိတေန အတ္တနော မူလတ
လေန စ ဥပရိ အာကာသေန တိရိယံ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတေသံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိ
သဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧတေတိ ဧဝံ ဒန္တေ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ ။

တတော ပရံ အန္တောသရီရေ နာနာကုဏပသဉ္စယပ္ပဋိစ္ဆာဒကံ **တစော** ဝဏ္ဏတော သေတောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။
သော ဟိ ယဒိပိ ဆဝိရာဂရဉ္ဇိတတ္တာ ကာဠကောဒာတာဒိဝဏ္ဏဝသေန နာနာဝဏ္ဏော ဝိယ ဒိဿတိ, တထာပိ သဘာဂဝဏ္
ဏေန သေတော ဧဝ။ သော ပနဿ သေတဘာဝေ အဂ္ဂိဇာလာဘိဃာတပဟရဏပဟာရာဒီဟိ ဝိဒ္ဓံသိတာယ ဆဝိယာ ပ
ကဋော ဟောတိ။ သဏ္ဌာနတော သင်္ခေပေန ကဉ္စုကသဏ္ဌာနော, ဝိတ္ထာရေန နာနာသဏ္ဌာနောတိ။ တထာ ဟိ ပါဒင်္ဂု
လိတ္တစော ကောသကာရကကောသသဏ္ဌာနော, ပိဋ္ဌိပါဒတ္တစော ပုဋဗဒ္ဓဥပါဟနသဏ္ဌာနော, ဇင်္ဃတ္တစော ဘတ္တ
ပုဋကတာလပဏ္ဏသဏ္ဌာနော , ဦရုတ္တစော တဏ္ဍုလဘရိတဒီဃတ္ထဝိကသဏ္ဌာနော, အာနိသဒတ္တစော ဥဒကပူ
ရိတပဋပရိဿာဝနသဏ္ဌာနော, ပိဋ္ဌိတ္တစော ဖလကောနဒ္ဓစမ္မသဏ္ဌာနော, ကုစ္ဆိတ္တစော ဝီဏာဒောဏိကောနဒ္ဓ

စမ္ပသဉ္ဉာနော, ဥရတ္တစော ယေဘုယ္ယေန စတုရသ္သသဉ္ဉာနော, ဒ္ဝိဗာဟုတ္တစော တူဏီရောနဒ္ဓစမ္ပသဉ္ဉာနော, ပိဋ္ဌိဟတ္ထတ္တစော ခုရကောသသဉ္ဉာနော ဖဏကတ္ထဝိကသဉ္ဉာနော တ, ဟတ္ထင်္ဂုလိတ္တစော ကုဉ္စိကာကောသသဉ္ဉာနော, ဂီဝတ္တစော ဂလကဉ္စုကသဉ္ဉာနော, မုခတ္တစော ဆိဒ္ဒာဝဆိဒ္ဒကိမိကုလာဝကသဉ္ဉာနော, သီသတ္တစော ပတ္တတ္ထဝိကသဉ္ဉာနောတိ။

တစပရိဂ္ဂဏ္ဟကေန စ ယောဂါဝစရေန ဥတ္တရောဋ္ဌတော ပဋ္ဌာယ တစဿ မံသဿ စ အန္တရေန စိတ္တံ ပေသေတွေန ပဌမံ တာဝ မုခတ္တစော ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗော, တတော သီသတ္တစော, အထ ဗဟိဂီဝတ္တစော, တတော အနုလောမေန ပဋိလောမေန စ ဒက္ခိဏဟတ္ထတ္တစော။ အထ တေနေဝ ကမေန တမဟတ္ထတ္တစော, တတော ပိဋ္ဌိတ္တစော, အထ အာနိသဒတ္တစော, တတော အနုလောမေန ပဋိလောမေန စ ဒက္ခိဏပာဒတ္တစော, အထ တမပာဒတ္တစော, တတော ဝတ္ထိဉဒရဟဒယအဖ္ဘန္တရဂီဝတ္တစော, တတော ဟေဋ္ဌိမဟနုကတ္တစော, အထ အဓရောဋ္ဌတ္တစော။ ဇဝံ ယာဝ ပုန ဥပရိ သြဋ္ဌတ္တစောတိ ။ ဒိသတော ဒ္ဝီသု ဒိသာသု ဇာတော။ သြကာသတော သကလသရီရံ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဌိတောတိ။

တတ္ထ ယထာ အလ္လစမ္မပရိယောနဒ္ဓာယ ပေဋ္ဌာယ န အလ္လစမ္မံ ဇာနာတိ "မယာ ပေဋ္ဌာ ပရိယောနဒ္ဓာ"တိ, နပိ ပေဋ္ဌာ ဇာနာတိ "အဟံ အလ္လစမ္မေန ပရိယောနဒ္ဓာ"တိ; ဇဝမေဝ န တစော ဇာနာတိ "မယာ က္လာဒံ စာတုမဟာဘူတိကံ သရီရံ သြနဒ္ဓ"န္တိ, နပိ က္လာဒံ စာတုမဟာဘူတိကံ သရီရံ ဇာနာတိ "အဟံ တစေန သြနဒ္ဓ"န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ကေဝလံ တု –

"အလ္လစမ္မပဋိစ္ဆန္နော၊ နဝဒ္ဝါရော မဟာဝဏော။
သမန္တတော ပဂ္ဃရတိ၊ အသုစိပူတိဂန္ဓိယော"တိ။

ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ မံသေန တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတတလေန တ ဥပရိ ဆဝိယာ ပရိစ္ဆိန္နောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယ မေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဇဝံ တစံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ နဝပေသိသတပ္ပဘေဒံ **မံသံ** ဝဏ္ဏတော ရတ္တံ ဟလိဘဒ္ဒကပုပ္ဖသန္နိဘန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဉ္ဉာနတော နာနာသဉ္ဉာနန္တိ။ တထာ ဟိ တတ္ထ ဇင်္ဃမံသံ တာလပတ္တပုဋ္ဌဘတ္တသဉ္ဉာနံ, အဝိကသိတကေတကီမကုဠသဉ္ဉာနန္တိပိ ကေစိ။ ဦရုမံသံ သုဓာပိသနနိသဒပောတကသဉ္ဉာနံ, အာနိသဒမံသံ ဥဒ္ဓနကောဋိသဉ္ဉာနံ, ပိဋ္ဌိမံသံ တာလဂုဠပဋလသဉ္ဉာနံ, ဖာသုကဒ္ဝယမံသံ ဝံသမယကောဋ္ဌကုစ္ဆိပဒေသေမ္ပဟိ တနုမတ္တိကာလေပသဉ္ဉာနံ, ထနမံသံ ဝဋ္ဋေတွာ အဝက္ခိတ္တဒ္ဓမတ္တိကာပိဏ္ဍသဉ္ဉာနံ, ဒ္ဝေဗာဟုမံသံ နင်္ဂုဋ္ဌသီသဟဒေ ဆေတွာ နိစ္စမ္မံ ကတွာ ဌပိတမဟာမူသိကသဉ္ဉာနံ, မံသသူနကသဉ္ဉာနန္တိပိ ဧကေ။ ဂဏ္ဍမံသံ ဂဏ္ဍပ္ပဒေသေ ဌပိတကရဉ္စဗီဇသဉ္ဉာနံ, မဏ္ဍုကသဉ္ဉာနန္တိပိ ဧကေ။ ဇိဝှာမံသံ နုဟိပတ္တသဉ္ဉာနံ, နာသာမံသံ သြမုခနိက္ခိတ္တပဏ္ဏကောသသဉ္ဉာနံ, ဝ.အက္ခိကူပမံသံ အဒ္ဓပက္ကဥဒုမ္ဗရသဉ္ဉာနံ, သီသမံသံ ပတ္တပစနကဋ္ဌာဟတနုလေပသဉ္ဉာနန္တိ ။ မံသပရိဂ္ဂဏ္ဟကေန စ ယောဂါဝစရေန ဧတေနေဝ သြဠာရိကမံသာနိ သဉ္ဉာနတော ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗာနိ။ ဇဝဉှိ ဝဝတ္ထာပယတော သုခုမာနိ မံသာနိ ဉာဏဿ အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တီတိ။ ဒိသတော ဒ္ဝီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ သြကာသတော သာဓိကာနိ တီဏိ အဋ္ဌိသတာနိ အနုလိမ္ပိတွာ ဌိတန္တိ။

တတ္ထ ယထာ ထူလမတ္တိကာနုလိတ္တာယ ဘိတ္တိယာ န ထူလမတ္တိကာ ဇာနာတိ "မယာ ဘိတ္တိ အနုလိတ္တာ"တိ, နပိ ဘိတ္တိ ဇာနာတိ "အဟံ ထူလမတ္တိကာယ အနုလိတ္တာ"တိ, ဇဝမေဝံ န နဝပေသိသတပ္ပဘေဒံ မံသံ ဇာနာတိ "မယာ အဋ္ဌိသတတ္တယံ အနုလိတ္တ"န္တိ, နပိ အဋ္ဌိသတတ္တယံ ဇာနာတိ "အဟံ နဝပေသိသတပ္ပဘေဒေန မံသေန အနုလိတ္တ"န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ကေဝလံ တု –

"နဝပေသိသတာ မံသာ၊ အနုလိတ္တာ ကဠေဝရံ။
နာနာကိမိကုလာကိဏ္ဏံ၊ မီဠှဋ္ဌာနံဝ ပူတိက"န္တိ။

ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌိသင်္ဃာဋေန တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတတလေန တ ဥပရိ တစေန တိရိယံ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ မံသံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ နဝသတပ္ပဘေဒါ **နှာရူ** ဝဏ္ဏတော သေတာတိ ဝဝတ္ထပေတိ, မဓုဝဏ္ဏာတိပိ ဧကေ။ သဏ္ဌာနတော နာနာသဏ္ဌာနာတိ။ တထာ ဟိ တတ္ထ မဟန္တာ မဟန္တာ နှာရူ ကန္ဒလမကုဠသဏ္ဌာနာ, တတော သုခုမတရာ သူကရတဂုရရဇ္ဇုသဏ္ဌာနာ, တတော အဏုကတရာ ပူတိလတာသဏ္ဌာနာ, တတော အဏုကတရာ သီဟဠမဟာဝီဏာတန္တိသဏ္ဌာနာ, တတော အဏုကတရာ ထူလသုတ္တကသဏ္ဌာနာ, ဟတ္ထပိဋ္ဌိပါဒပိဋ္ဌီသု နှာရူ သကုဏပါဒသဏ္ဌာနာ, သီသေ နှာရူ ကမဒါရကာနံ သီသေ ဋ္ဌပိတဝိရဠတရဒုကူလသဏ္ဌာနာ, ပိဋ္ဌိယာ နှာရူ တေမေတွာ အာတပေ ပသာရိတမစ္ဆဇာလသဏ္ဌာနာ, အဝသေသာ ဣမသ္မိံ သရီရေ တံတံအင်္ဂပစ္စင်္ဂါနုဂတာ နှာရူ သရီရေ ပဋိမုက္ကဇာလကဉ္စုကသဏ္ဌာနာတိ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတာ။ တေသု စ ဒက္ခိဏကဏ္ဏစူဠိကတော ပဋ္ဌာယ ပဉ္စ ကဏ္ဍရနာမကာ မဟာနှာရူ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဝိနန္ဓမာနာ ဝါမပဿံ ဂတာ, ဝါမကဏ္ဏစူဠိကတော ပဋ္ဌာယ ပဉ္စ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဝိနန္ဓမာနာ ဒက္ခိဏပဿံ ဂတာ, ဒက္ခိဏဂလဝါဋကတော ပဋ္ဌာယ ပဉ္စ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဝိနန္ဓမာနာ ဝါမပဿံ ဂတာ, ဝါမဂလဝါဋကတော ပဋ္ဌာယ ပဉ္စ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဝိနန္ဓမာနာ ဒက္ခိဏပဿံ ဂတာ, ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ဝိနန္ဓမာနာ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ပဉ္စ ပဉ္စာတိ ဒသ ကဏ္ဍရနာမကာ ဧဝ မဟာနှာရူ အာရုဠှာ။ တထာ ဝါမဟတ္ထံ, ဒက္ခိဏပါဒံ, ဝါမပါဒဉ္စာတိ ဧဝမေတေ သဋ္ဌိ မဟာနှာရူ သရီရဓာရကာ သရီရနိယာမကာတိပိ ဝဝတ္ထပေတိ။ ဩကာသတော သကလသရီရေ အဋ္ဌိစမ္မာနံ အဋ္ဌိမံသာနဉ္စ အန္တရေ အဋ္ဌီနိ အာဗန္ဓမာနာ ဌိတာတိ။

တတ္ထ ယထာ ဝလ္လိသန္တာနဗဒ္ဓေသု ကုဋ္ဋဒါရူသု န ဝလ္လိသန္တာနာ ဇာနန္တိ "အမှေဟိ ကုဋ္ဋဒါရူနိ အာဗဒ္ဓါနီ"တိ, နပိ ကုဋ္ဋဒါရူနိ ဇာနန္တိ "မယံ ဝလ္လိသန္တာနေဟိ အာဗဒ္ဓါနီ"တိ; ဧဝမေဝ န နှာရူ ဇာနန္တိ "အမှေဟိ တီဏိ အဋ္ဌိသတာနိ အာဗဒ္ဓါနီ"တိ, နပိ တီဏိ အဋ္ဌိသတာနိ ဇာနန္တိ "မယံ နှာရူဟိ အာဗဒ္ဓါနီ"တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ကေဝလံ တု –

"နဝနှာရုသတာ ဟောန္တိ၊ ဗျာမမတ္တေ ကဠေဝရေ။
ဗန္ဓန္တိ အဋ္ဌိသင်္ဃာဋံ၊ အဂါရမိဝ ဝလ္လိယော"တိ။

ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ တီဟိ အဋ္ဌိသတေဟိ တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတတလေဟိ တ ဥပရိ တစမံသေဟိ တိရိယံ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတေသံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ နှာရူ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ ဒွတ္တိံသဒန္တဋ္ဌိကာနံ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ သေသာနိ စတုသဋ္ဌိ ဟတ္ထဋ္ဌိကာနိ စတုသဋ္ဌိ ပါဒဋ္ဌိကာနိ စတုသဋ္ဌိ မုဒုကဋ္ဌိကာနိ မံသနိဿိတာနိ ဒွေ ပဏှိကဋ္ဌီနိ ဧကေကသ္မိံ ပါဒေ ဒွေ ဒွေ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိကာနိ ဒွေ ဇင်္ဃဋ္ဌိကာနိ ဧကံ ဇဏ္ဏုကဋ္ဌိ ဧကံ ဦရုဋ္ဌိ ဒွေ ကဋိဋ္ဌီနိ အဋ္ဌာရသ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကဋ္ဌီနိ စတုဝီသတိ ဖာသုကဋ္ဌီနိ စုဒ္ဒသ ဥရဋ္ဌီနိ ဧကံ ဟဒယဋ္ဌိ ဒွေ အက္ခကဋ္ဌီနိ ဒွေ ပိဋ္ဌိဗာဟဋ္ဌီနိ ဒွေ ဗာဟဋ္ဌီနိ ဒွေ ဒွေ အဂ္ဂဗာဟဋ္ဌီနိ သတ္တ ဂီဝဋ္ဌီနိ ဒွေ ဟနုကဋ္ဌီနိ ဧကံ နာသိကဋ္ဌိ ဒွေ အက္ခိဋ္ဌီနိ ဒွေ ကဏ္ဏဋ္ဌီနိ ဧကံ နလာဋဋ္ဌိ ဧကံ မုဒ္ဓဋ္ဌိ နဝ သီသကပါလဋ္ဌီနီတိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ဝုတ္တပ္ပဘေဒါနိ **အဋ္ဌီနိ** သဗ္ဗာနေဝ ဝဏ္ဏတော သေတာနီတိ ဝဝတ္ထပေတိ။

သဏ္ဌာနတော နာနာသဏ္ဌာနာနိ။ တထာ ဟိ တတ္ထ အဂ္ဂပါဒင်္ဂုလိယဋ္ဌီနိ ကတကဗီဇသဏ္ဌာနာနိ, တဒနန္တရာနိ အင်္ဂုလီနံ မဇ္ဈပဗ္ဗဋ္ဌီနိ အပရိပုဏ္ဏပနသဋ္ဌိသဏ္ဌာနာနိ, မူလပဗ္ဗဋ္ဌီနိ ပဏဝသဏ္ဌာနာနိ, မောရသကလိသဏ္ဌာနာနီတိပိ ဧကေ။ ပိဋ္ဌိပါဒဋ္ဌီနိ ကောဋ္ဋိတကန္ဒလကန္ဒရာသိသဏ္ဌာနာနိ ပဏှိကဋ္ဌီနိ ဧကဋ္ဌိတာလဖလဗီဇသဏ္ဌာနာနိ, ဂေါပ္ဖကဋ္ဌီနိ ဧကတောဗဒ္ဓကီဠာဂေါဠကသဏ္ဌာနာနိ, ဇင်္ဃဋ္ဌိကေသု ခုဒ္ဒကံ ဓနုဒဏ္ဍသဏ္ဌာနံ, မဟန္တံ ခုပ္ပိပါသာမိလာတဓမနိပိဋ္ဌိသဏ္ဌာနံ, ဇင်္ဃဋ္ဌိကဿ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိကေသု ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ အပနီတတစခဇ္ဇူရိကဠီရသဏ္ဌာနံ, ဇင်္ဃဋ္ဌိကဿ ဇဏ္ဏုကဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ မုဒိင်္ဂမတ္ထကသဏ္ဌာနံ ဇဏ္ဏုကဋ္ဌိ ဧကပဿတော ဃဋ္ဋိတဖေဏသဏ္ဌာနံ, ဦရုဋ္ဌိ ဒုတ္တစ္ဆိတဝါသိဖရသုဒဏ္ဍသဏ္ဌာနံ, ဦရုဋ္ဌိကဿ ကဋိဋ္ဌိကေ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ သုဝဏ္ဏ

ကာရာနံ အဂ္ဂိဇာလနကသလာကာဗုန္ဒိသဏ္ဌာနံ , တပ္ပတိဋ္ဌိတောကာသော အဂ္ဂဆိန္နပုန္နာဂဖလသဏ္ဌာနော, ကဋိဋ္ဌိနိ ဒွေပိ ဧကာဗဒ္ဓါနိ ဟုတွာ ကုမ္ဘကာရေဟိ ကတစုလ္လိသဏ္ဌာနာနိ, တာပသဘိသိကာသဏ္ဌာနာနီတိပိ ဧကေ။ အာနိသဒဋ္ဌိနိ ဟေဋ္ဌာမုခဌပိတသပ္ပဖဏသဏ္ဌာနာနိ, သတ္တဋ္ဌာနေသု ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒါနိ အဋ္ဌာရသ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကဋ္ဌိနိ အဗ္ဘန္တရတော ဥပရူပရိ ဌပိတသီသကပဋ္ဋဝေဌကသဏ္ဌာနာနိ, ဗာဟိရတော ဝဋ္ဋနာဝလိသဏ္ဌာနာနိ, တေသံ အန္တရန္တရာ ကကစဒန္တသဒိသာနိ ဒွေ တီဏိ ကဏ္ဋကာနိ ဟောန္တိ, စတုဝီသတိယာ ဖာသုကဋ္ဌီသု ပရိပုဏ္ဏာနိ ပရိပုဏ္ဏာသိတသတ္ထသဏ္ဌာနာနိ , အပရိပုဏ္ဏာနိ အပရိပုဏ္ဏာသိတသတ္ထသဏ္ဌာနာနိ, သဗ္ဗာနေဝ ဩဒါတကုက္ကုဋဿ ပသာရိတပက္ခဒွယသဏ္ဌာနာနီတိပိ ဧကေ။ စုဒ္ဒသ ဥရဋ္ဌိနိ ဇိဏ္ဏသန္ဒမာနိကဖလကပန္တိသဏ္ဌာနာနိ, ဟဒယဋ္ဌိ ဒဗ္ဗိဖဏသဏ္ဌာနံ, အက္ခကဋ္ဌိနိ ခုဒ္ဒကလောဟဝါသိဒဏ္ဍသဏ္ဌာနာနိ, တေသံ ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌိ အဍ္ဎစန္ဒသဏ္ဌာနံ, ပိဋ္ဌိဗာဟဋ္ဌိနိ ဖရသုဖဏသဏ္ဌာနာနိ, ဥပမုစ္ဆိန္နသိင်္ဃာဋကကုဒ္ဒာလသဏ္ဌာနာနီတိပိ ဧကေ။ ဗာဟဋ္ဌိနိ အာဒါသဒဏ္ဍသဏ္ဌာနာနိ, မဟာဝါသိဒဏ္ဍသဏ္ဌာနာနီတိပိ ဧကေ။ အဂ္ဂဗာဟဋ္ဌိနိ ယမကတာလကန္ဒသဏ္ဌာနာနိ, မဏိဗန္ဓဋ္ဌိနိ ဧကတော အလ္လီယာပေတွာ ဌပိတသီသကပဋ္ဋဝေဌကသဏ္ဌာနာနိ, ပိဋ္ဌိဟတ္ထဋ္ဌိနိ ကောဋ္ဋိတကန္ဒလကန္ဒရာသိသဏ္ဌာနာနိ, ဟတ္ထင်္ဂုလီသု မူလပဗ္ဗဋ္ဌိနိ ပဏဝသဏ္ဌာနာနိ, မဇ္ဈပဗ္ဗဋ္ဌိနိ အပရိပုဏ္ဏပနသဋ္ဌိသဏ္ဌာနာနိ, အဂ္ဂပဗ္ဗဋ္ဌိနိ ကတကဗီဇသဏ္ဌာနာနိ, သတ္တ ဂီဝဋ္ဌိနိ ဒဏ္ဍေန ဝိဇ္ဈိတွာ ပဋိပါဋိယာ ဌပိတဝံသကဠီရစက္ကသဏ္ဌာနာနိ, ဟေဋ္ဌိမဟနုကဋ္ဌိ ကမ္မာရာနံ အယောကူဋယောတ္တကသဏ္ဌာနံ, ဥပရိမဟနုကဋ္ဌိ အဝလေခနသတ္ထကသဏ္ဌာနံ, အက္ခိနာသကူပဋ္ဌိနိ အပနီတမိဉ္ဇတရုဏတာလဋ္ဌိသဏ္ဌာနာနိ , နလာဋဋ္ဌိ အဓောမုခဌပိတသင်္ခထာလကကပါလသဏ္ဌာနံ, ကဏ္ဏစူဠိကဋ္ဌိနိ နှာပိတခုရကောသသဏ္ဌာနာနိ, နလာဋကဏ္ဏစူဠိကာနံ ဥပရိ ပဋ္ဋဗန္ဓနောကာသေ အဋ္ဌိ သင်္ကုစိတဃဋပုဏ္ဏပဋလပိလောတိကခဏ္ဍသဏ္ဌာနံ, မုဒ္ဓနဋ္ဌိ မုခစ္ဆိန္နဝင်္ကနာဠိကေရသဏ္ဌာနံ, သီသဋ္ဌိနိ သိဗ္ဗေတွာ ဌပိတဇဇ္ဇရလာဗုကဋာဟသဏ္ဌာနာနီတိ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတာနိ။

ဩကာသတော အဝိသေသေန သကလသရီရေ ဌိတာနိ, ဝိသေသေန တု သီသဋ္ဌိနိ ဂီဝဋ္ဌိကေသု ပတိဋ္ဌိတာနိ, ဂီဝဋ္ဌိနိ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကဋ္ဌီသု ပတိဋ္ဌိတာနိ, ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကဋ္ဌိနိ ကဋိဋ္ဌီသု ပတိဋ္ဌိတာနိ, ကဋိဋ္ဌိနိ ဦရုဋ္ဌိကေသု ပတိဋ္ဌိတာနိ, ဦရုဋ္ဌိနိ ဇဏ္ဏုကဋ္ဌိကေသု, ဇဏ္ဏုကဋ္ဌိနိ ဇင်္ဃဋ္ဌိကေသု, ဇင်္ဃဋ္ဌိနိ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိကေသု, ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိနိ ပိဋ္ဌိပါဒဋ္ဌိကေသု ပတိဋ္ဌိတာနိ, ပိဋ္ဌိပါဒဋ္ဌိကာနိ စ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိနိ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတာနိ, ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိနိ ဇင်္ဃဋ္ဌိနိ။ပေ.။ ဂီဝဋ္ဌိနိ သီသဋ္ဌိနိ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတာနီတိ ဧတေနာနုသာရေန အဝသေသာနိပိ အဋ္ဌိနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

တတ္ထ ယထာ ဣဋ္ဌကကေဟနသိစယာဒီသု န ဥပရိမာ ဣဋ္ဌကာဒယော ဇာနန္တိ “မယံ ဟေဋ္ဌိမေသု ပတိဋ္ဌိတာ”တိ, နပိ ဟေဋ္ဌိမာ ဇာနန္တိ “မယံ ဥပရိမာနိ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတာ”တိ; ဧဝမေဝ န သီသဋ္ဌိကာနိ ဇာနန္တိ “မယံ ဂီဝဋ္ဌိကေသု ပတိဋ္ဌိတာနီ”တိ။ပေ.။ န ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိကာနိ ဇာနန္တိ “မယံ ပိဋ္ဌိပါဒဋ္ဌိကေသု ပတိဋ္ဌိတာနီ”တိ, နပိ ပိဋ္ဌိပါဒဋ္ဌိကာနိ ဇာနန္တိ “မယံ ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိနိ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတာနီ”တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ကေဝလံ တု ဣမာနိ သာဓိကာနိ တီဏိ အဋ္ဌိသတာနိ နဝဟိ နှာရုသတေဟိ နဝဟိ စ မံသပေသိသတေဟိ အာဗဒ္ဓါနုလိတ္တာနိ, ဧကဃနစမ္မပရိယောနဒ္ဓါနိ, သတ္တရသဟရဏီသဟဿာနုဂတသိနေဟသိနေဟိတာနိ, နဝနဝုတိလောမကူပသဟဿပရိဿဝမာနသေဒဇလ္လိကာနိ အသီတိကိမိကုလာနိ, ကာယောတွေဝ သင်္ချံ ဂတာနိ, ယံ သဘာဝတော ဥပပရိက္ခန္တော ယောဂါဝစရော န ကိဉ္စိ ဂယှူပဂံ ပဿတိ, ကေဝလံ တု နှာရုသမ္ဗန္ဓံ နာနာကုဏပသင်္ကဏ္ဏံ အဋ္ဌိသင်္ဃာဋမေဝ ပဿတိ။ ယံ ဒိသွာ ဒသဗလဿ ပုတ္တဘာဝံ ဥပေတိ။ ယထာဟ –

“ပဋိဟညိယဋ္ဌိနိ ဌိတာနိ ကောဋိယာ၊
အနေကသန္ဓိယမိတော န ကေဟိစိ။
ဗဒ္ဓေါ နှာရူဟိ ဇရာယ စောဒိတော၊
အစေတနော ကဋ္ဌကလိင်္ဂရူပမော။

“ကုဏပံ ကုဏပေ ဇာတံ၊ အသုစိမှိ စ ပူတိနိ။
ဒုဂ္ဂန္ဓေ ဇာပိ ဒုဂ္ဂန္ဓံ၊ ဘေဒနမှိ စ ဝယဓမ္မံ။

“အဋ္ဌိပုဉ္ဇေ အဋ္ဌိပုဉ္ဇော၊ နိဗ္ဗတ္တော ပူတိနိ ပူတိကာယမှိ။

တမှိ စ ဝိနေထ ဆန္ဒံ၊ ဟေဿထ ပုတ္တာ ဒသဗလဿာ''တိ စ။

ပရိစ္ဆေဒတော အဋ္ဌော အဋ္ဌိမိဉ္ဇေန ဥပရိတော မံသေန အဂ္ဂေ မူလေ စ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာနီတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတေသံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ အဋ္ဌီနိ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ ယထာဝုတ္တပ္ပဘေဒါနံ အဋ္ဌီနံ အဗ္ဘန္တရဂတံ **အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ** ဝဏ္ဏတော သေတန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော အတ္တနော ဩကာသသဏ္ဌာနန္တိ။ သေယျထိဒံ – မဟန္တမဟန္တာနံ အဋ္ဌီနံ အဗ္ဘန္တရဂတံ သေဒေတွာ ဝဋ္ဋေတွာ မဟန္တေသု ဝံသနဠကပဗ္ဗေသု ပက္ခိတ္တမဟာဝေတ္တဂ္ဂသဏ္ဌာနံ, ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကာနံ အဗ္ဘန္တရဂတံ သေဒေတွာ ဝဋ္ဋေတွာ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကေသု ဝံသနဠကပဗ္ဗေသု ပက္ခိတ္တတနုဝေတ္တဂ္ဂသဏ္ဌာနန္တိ။ ဒိသတော ဒ္ဝီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသတော အဋ္ဌီနံ အဗ္ဘန္တရေ ပတိဋ္ဌိတန္တိ။

တတ္ထ ယထာ ဝေဠုနဠကာဒီနံ အန္တောဂတာနိ ဒဓိဖာဏိတာနိ န ဇာနန္တိ ''မယံ ဝေဠုနဠကာဒီနံ အန္တောဂတာနီ''တိ, နပိ ဝေဠုနဠကာဒယော ဇာနန္တိ ''ဒဓိဖာဏိတာနိ အမှာကံ အန္တောဂတာနီ''တိ; ဧဝမေဝ န အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဇာနာတိ ''အဟံ အဋ္ဌီနံ အန္တောဂတ''န္တိ, နပိ အဋ္ဌီနိ ဇာနန္တိ ''အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အမှာကံ အန္တောဂတ''န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော အဋ္ဌီနံ အဗ္ဘန္တရတလေဟိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇဘာဂေန စ ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရဿ အဗ္ဘန္တရေ ဒ္ဝိဂေါဠကပ္ပဘေဒံ **ဝက္ကံ** ဝဏ္ဏတော မန္ဒရတ္တံ ပါဠိဘဒ္ဒကဋ္ဌိဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဂါမဒါရကာနံ သုတ္တာဝုတကီဠာဂေါဠကသဏ္ဌာနံ, ဧကဝဏ္ဋသဟကာရဒ္ဝယသဏ္ဌာနန္တိပိ ဧကေ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဂလဝါဋကာ ဝိနိက္ခန္တေန ဧကမူလေန ထောကံ ဂန္တွာ ဒ္ဝိဓာ ဘိန္နေန ထူလနှာရုနာ ဝိနိဗဒ္ဓံ ဟုတွာ ဟဒယမံသံ ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတန္တိ။

တတ္ထ ယထာ ဝဏ္ဋူပနိဗဒ္ဓံ သဟကာရဒ္ဝယံ န ဇာနာတိ ''အဟံ ဝဏ္ဋေန ဥပနိဗဒ္ဓ''န္တိ, နပိ ဝဏ္ဋံ ဇာနာတိ ''မယာ သဟကာရဒ္ဝယံ ဥပနိဗဒ္ဓ''န္တိ; ဧဝမေဝ န ဝက္ကံ ဇာနာတိ ''အဟံ ထူလနှာရုနာ ဥပနိဗဒ္ဓ''န္တိ, နပိ ထူလနှာရု ဇာနာတိ ''မယာ ဝက္ကံ ဥပနိဗဒ္ဓ''န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဝက္ကံ ဝက္ကဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ ဝက္ကံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရဿ အဗ္ဘန္တရေ **ဟဒယံ** ဝဏ္ဏတော ရတ္တံ ရတ္တပဒုမပတ္တပိဋ္ဌိဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဗာဟိရပတ္တာနိ အပနေတွာ အဓောမုခဋ္ဌပိတပဒုမမကုဠသဏ္ဌာနံ, တဉ္စ အဂ္ဂစ္ဆိန္နပုန္နာဂဖလမိဝ ဝိဝဋ္ဋေကပဿံ ဗဟိ မဋ္ဌံ အန္တော ကောသာတကီဖလဿ အဗ္ဘန္တရသဒိသံ။ ပညာဗဟုလာနံ ထောကံ ဝိကသိတံ, မန္ဒပညာနံ မကုဠိတမေဝ။ ယံ ရူပံ နိဿာယ မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏဓာတု စ ပဝတ္တန္တိ, တံ အပနေတွာ အဝသေသမံသပိဏ္ဍသင်္ခါတဟဒယဗ္ဘန္တရေ အဒ္ဓပသတမတ္တံ လောဟိတံ သဏ္ဌာတိ, တံ ရာဂစရိတဿ ရတ္တံ, ဒေါသစရိတဿ ကာဠကံ, မောဟစရိတဿ မံသဓောဝနောဒကသဒိသံ, ဝိတက္ကစရိတဿ ကုလတ္ထယူသဝဏ္ဏံ, သဒ္ဓါစရိတဿ ကဏိကာရပုပ္ဖဝဏ္ဏံ, ပညာစရိတဿ အစ္ဆံ ဝိပ္ပသန္နမနာဝိလံ, နိဒ္ဓောတဇာတိမဏိ ဝိယ ဇုတိမန္တံ ခါယတိ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော သရီရဗ္ဘန္တရေ ဒ္ဝိန္နံ ထနာနံ မဇ္ဈေ ပတိဋ္ဌိတန္တိ။

တတ္ထ ယထာ ဒ္ဝိန္နံ ဝါတပါနကဝါဋကာနံ မဇ္ဈေ ဌိတော အဂ္ဂဠတ္ထမ္ဘကော န ဇာနာတိ ''အဟံ ဒ္ဝိန္နံ ဝါတပါနကဝါဋကာနံ မဇ္ဈေ ဌိတော''တိ, နပိ ဝါတပါနကဝါဋကာနိ ဇာနန္တိ ''အမှာကံ မဇ္ဈေ အဂ္ဂဠတ္ထမ္ဘကော ဌိတော''တိ; ဧဝမေဝံ န ဟဒယံ ဇာနာတိ ''အဟံ ဒ္ဝိန္နံ ထနာနံ မဇ္ဈေ ဌိတ''န္တိ, နပိ ထနာနိ ဇာနန္တိ ''ဟဒယံ အမှာကံ မဇ္ဈေ ဌိတ''န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟဒယံ ဟဒယဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ ဟဒယံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရဿ အဗ္ဘန္တရေ **ယကန**သညိတံ ယမကမံသပဋလံ ဝဏ္ဏတော ရတ္တံ ရတ္တကုမုဒဗာဟိရပတ္တပိဋ္ဌိဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဧကမူလံ ဟုတွာ အဂ္ဂေ ယမကံ ကောဝိဠာရပတ္တသဏ္ဌာနံ, တဉ္စ ဒန္ဓာနံ ဧကံယေဝ ဟောတိ မဟန္တံ, ပညဝန္တာနံ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ခုဒ္ဒကာနီတိ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဒွိန္နံ ထနာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဒက္ခိဏပဿံ နိဿာယ ဌိတန္တိ။

တတ္ထ ယထာ ပိဌရကပဿေ လဂ္ဂါ မံသပေသိ န ဇာနာတိ “အဟံ ပိဌရကပဿေ လဂ္ဂါ”တိ, နပိ ပိဌရကပဿံ ဇာနာတိ “မယိ မံသပေသိ လဂ္ဂါ”တိ; ဧဝမေဝ န ယကနံ ဇာနာတိ “အဟံ ဒွိန္နံ ထနာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဒက္ခိဏပဿံ နိဿာယ ဌိတ”န္တိ, နပိ ထနာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဒက္ခိဏပဿံ ဇာနာတိ “မံ နိဿာယ ယကနံ ဌိတ”န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ပန ယကနံ ယကနဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ ယကနံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ ပဋိစ္ဆန္နာပဋိစ္ဆန္နဘေဒတော ဒုဝိဓံ **ကိလောမကံ** ဝဏ္ဏတော သေတံ ဒုကူလပိလောတိကဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော အတ္တနော ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသတော ပဋိစ္ဆန္နကိလောမကံ ဟဒယဉ္စ ဝက္ကဉ္စ ပရိဝါရေတွာ, အပ္ပဋိစ္ဆန္နကိလောမကံ သကလသရီရေ စမ္မဿ ဟေဋ္ဌတော မံသံ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဌိတန္တိ။

တတ္ထ ယထာ ပိလောတိကာယ ပလိဝေဌိတေ မံသေ န ပိလောတိကာ ဇာနာတိ “မယာ မံသံ ပလိဝေဌိတ”န္တိ, နပိ မံသံ ဇာနာတိ “အဟံ ပိလောတိကာယ ပလိဝေဌိတ”န္တိ; ဧဝမေဝ န ကိလောမကံ ဇာနာတိ “မယာ ဟဒယဝက္ကာနိ သကလသရီရေ စ စမ္မဿ ဟေဋ္ဌတော မံသံ ပလိဝေဌိတ”န္တိ။ နပိ ဟဒယဝက္ကာနိ သကလသရီရေ စ မံသံ ဇာနာတိ “အဟံ ကိလောမကေန ပလိဝေဌိတ”န္တိ ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဟေဋ္ဌာ မံသေန ဥပရိ စမ္မေန တိရိယံ ကိလောမကဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ ကိလောမကံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရဿ အဗ္ဘန္တရေ **ပိဟကံ** ဝဏ္ဏတော နီလံ မိလာတနိဂ္ဂုဏ္ဍိပုပ္ဖဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ယေဘုယျေန သတ္တင်္ဂုလပ္ပမာဏံ အဗန္ဓနံ ကာဠဝစ္ဆကဇိဝှာသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဟဒယဿ ဝါမပဿေ ဥဒရပဋလဿ မတ္ထကပဿံ နိဿာယ ဌိတံ, ယမှိ ပဟာရဏပဟာရေန ဗဟိ နိက္ခန္တေ သတ္တာနံ ဇီဝိတက္ခယော ဟောတီတိ။

တတ္ထ ယထာ ကောဋ္ဌကမတ္ထကပဿံ နိဿာယ ဌိတာ န ဂေါမယပိဏ္ဍိ ဇာနာတိ “အဟံ ကောဋ္ဌကမတ္ထကပဿံ နိဿာယ ဌိတာ”တိ, နပိ ကောဋ္ဌကမတ္ထကပဿံ ဇာနာတိ “ဂေါမယပိဏ္ဍိ မံ နိဿာယ ဌိတာ”တိ; ဧဝမေဝ န ပိဟကံ ဇာနာတိ “အဟံ ဥဒရပဋလဿ မတ္ထကပဿံ နိဿာယ ဌိတ”န္တိ, နပိ ဥဒရပဋလဿ မတ္ထကပဿံ ဇာနာတိ “ပိဟကံ မံ နိဿာယ ဌိတ”န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ပိဟကံ ပိဟကဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ ပိဟကံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရဿ အဗ္ဘန္တရေ ဒွတ္တိံသမံသခဏ္ဍပ္ပဘေဒံ **ပပ္ဖာသံ** ဝဏ္ဏတော ရတ္တံ နာတိပရိပက္ကဥဒုမ္ဗရဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဝိသမစ္ဆိန္နပူဝသဏ္ဌာနံ, ဆဒနိဋ္ဌကခဏ္ဍပုဉ္ဇသဏ္ဌာနန္တိပိ ဧကေ။ တဒေတံ အဗ္ဘန္တရေ အသိတပီတာဒီနံ အဘာဝေ ဥဂ္ဂတေန ကမ္မဇတေဇုသ္မနာ အဗ္ဘာဟတတ္တာ သင်္ခါဒိတပလာလပိဏ္ဍမိဝ နိရသံ နိရောဇံ ဟောတိ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော သရီရဗ္ဘန္တရေ ဒွိန္နံ ထနာနံ အန္တရေ ဟဒယဉ္စ ယကနဉ္စ ဥပရိ ဆာဒေတွာ ဩလမ္ဗန္တံ ဌိတန္တိ။

တတ္ထ ယထာ ဇိဏ္ဏကောဋ္ဌဗ္ဘန္တရေ လမ္ဗမာနော သကုဏကုလာဝကော န ဇာနာတိ “အဟံ ဇိဏ္ဏကောဋ္ဌဗ္ဘန္တရေ လမ္ဗမာနော ဌိတော”တိ, နပိ ဇိဏ္ဏကောဋ္ဌဗ္ဘန္တရံ ဇာနာတိ “သကုဏကုလာဝကော မယိ လမ္ဗမာနော ဌိတော”တိ; ဧဝမေဝ န ပပ္ဖာသံ ဇာနာတိ “အဟံ သရီရဗ္ဘန္တရေ ဒွိန္နံ ထနာနံ အန္တရေ လမ္ဗမာနံ ဌိတ”န္တိ, နပိ သရီ

ရဗ္ဘန္တရေ ဒွိန္နံ ထနာနံ အန္တရံ ဇာနာတိ “မယိ ပပ္ဖာသံ လမ္ဗမာနံ ဌိတ”န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ပပ္ဖာသံ ပပ္ဖာသဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ ပပ္ဖာသံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ အန္တောသရီရေ ပုရိသဿ ဒွတ္တိံသဟတ္ထံ, ဣတ္ထိယာ အဋ္ဌဝီသတိဟတ္ထံ, ဧကဝီသတိယာ ဌာနေသု ဩဘဂ္ဂံ **အန္တံ** ဝဏ္ဏတော သေတံ သက္ခရသုဓာဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော သီသံ ဆိန္ဒိတွာ လောဟိတဒေါဏိယံ သံဝေလ္လေတွာ ဌပိတဓမ္မနိသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသတော ဥပရိ ဂလဝါဋကေ ဟေဋ္ဌာ စ ကရီသမဂ္ဂေ ဝိနိဗန္ဓတ္တာ ဂလဝါဋကကရီသမဂ္ဂပရိယန္တေ သရီရဗ္ဘန္တရေ ဌိတန္တိ။

တတ္ထ ယထာ လောဟိတဒေါဏိယံ ဌပိတံ ဆိန္နသီသံ ဓမ္မနိကဠေဝရံ န ဇာနာတိ “အဟံ လောဟိတဒေါဏိယံ ဌိတ”န္တိ, နပိ လောဟိတဒေါဏိ ဇာနာတိ “မယိ ဆိန္နသီသံ ဓမ္မနိကဠေဝရံ ဌိတ”န္တိ; ဧဝမေဝ န အန္တံ ဇာနာတိ “အဟံ သရီရဗ္ဘန္တရေ ဌိတ”န္တိ, နပိ သရီရဗ္ဘန္တရံ ဇာနာတိ “မယိ အန္တံ ဌိတ”န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော အန္တံ အန္တဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ အန္တံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ အန္တောသရီရေ အန္တန္တရေ **အန္တဂုဏံ** ဝဏ္ဏတော သေတံ ဒကသီတလိကမူလဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဒကသီတလိကမူလသဏ္ဌာနမေဝါတိ, ကေမုတ္တသဏ္ဌာနန္တိပိ ဧကေ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသတော ကုဒ္ဒါလဖရသုကမ္မာဒီနိ ကရောန္တာနံ ယန္တာကဍ္ဎနကာလေ ယန္တသုတ္တကမိဝ ယန္တဖလကာနိ အန္တဘောဂေ ဧကတော အဂ္ဂဠန္တေ အာဗန္ဓိတွာ ပါဒပုဉ္ဆနရဇ္ဇုမဏ္ဍလကဿ အန္တရာ တံ သိဗ္ဗိတွာ ဌိတရဇ္ဇုကာ ဝိယ ဧကဝီသတိယာ အန္တဘောဂါနံ အန္တရာ ဌိတန္တိ။

တတ္ထ ယထာ ပါဒပုဉ္ဆနရဇ္ဇုမဏ္ဍလကံ သိဗ္ဗိတွာ ဌိတရဇ္ဇုကာ န ဇာနာတိ “မယာ ပါဒပုဉ္ဆနရဇ္ဇုမဏ္ဍလကံ သိဗ္ဗိတ”န္တိ, နပိ ပါဒပုဉ္ဆနရဇ္ဇုမဏ္ဍလကံ ဇာနာတိ “ရဇ္ဇုကာ မံ သိဗ္ဗိတွာ ဌိတာ”တိ, ဧဝမေဝ အန္တဂုဏံ န ဇာနာတိ “အဟံ အန္တံ ဧကဝီသတိဘောဂဗ္ဘန္တရေ အာဗန္ဓိတွာ ဌိတ”န္တိ, နပိ အန္တံ ဇာနာတိ “အန္တဂုဏံ မံ အာဗန္ဓိတွာ ဌိတ”န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော အန္တဂုဏံ အန္တဂုဏဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ အန္တဂုဏံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ အန္တောသရီရေ **ဥဒရိယံ** ဝဏ္ဏတော အဇ္ဈောဟဋာဟာရဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ပရိဿာဝနေ သိထိလဗဒ္ဓတဏ္ဍုလသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဥဒရေ ဌိတန္တိ။ ဥဒရံ နာမ ဥဘတော နိပ္ပီဠိယမာနဿ အလ္လသာဋကဿ မဇ္ဈေ သဉ္ဇာတဖောဋကသဒိသံ အန္တပဋလံ, ဗဟိ မဋ္ဌံ, အန္တော မံသကသမ္ဗုပလိဝေဌိတံ, ကိလိဋ္ဌပါဝါရပုပ္ဖသဒိသံ, ကုထိတပနသဖလဿ အဗ္ဘန္တရသဒိသန္တိပိ ဧကေ။ တတ္ထ တက္ကောဋကာ ဂဏ္ဍုပ္ပါဒကာ တာလဟီရကာ သူစိမုခကာ ပဋတန္တုသုတ္တကာတိ ဧဝမာဒိဒွတ္တိံသကုလပ္ပဘေဒါ ကိမယော အာကုလဗျာကုလာ သဏ္ဍသဏ္ဍစာရိနော ဟုတွာ နိဝသန္တိ, ယေ ပါနဘောဇနာဒိမှိ အဝိဇ္ဇမာနေ ဥလ္လင်္ဃိတွာ ဝိရဝန္တာ ဟဒယမံသံ အဘိတုဒန္တိ, ပါနဘောဇနာဒီနိ အဇ္ဈောဟရဏဝေလာယ စ ဥဒ္ဓံမုခါ ဟုတွာ ပဌမဇ္ဈောဟဋေ ဒွေ တယော အာလောပေ တုရိတတုရိတာ ဝိလုမ္ပန္တိ။ ယံ ဧတေသံ ကိမီနံ ပသူတိဃရံ ဝစ္စကုဋိ ဂိလာနသာလာ သုသာနဉ္စ ဟောတိ, ယတ္ထ သေယျထာပိ နာမ စဏ္ဍာလဂါမဒွါရေ စန္ဒနိကာယ သရဒသမယေ ထူလဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဥဒကေန အာဝူဠှံ မုတ္တကရီသစမ္မဋ္ဌိနှာရုခဏ္ဍခေဠသိင်္ဃာဏိကာလောဟိတပ္ပဘုတိနာနာကုဏပဇာတံ နိပတိတွာ ကဒ္ဒမောဒကာလုဠိတံ သဉ္ဇာတကိမိကုလာကုလံ ဟုတွာ ဒွီဟတီဟစ္စယေန သူရိယာတပသန္တာပဝေဂကုထိတံ ဥပရိ ဖေဏပုပ္ဖုဠကေ မုဉ္စန္တံ အဘိနီလဝဏ္ဏံ ပရမဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆံ ဥပဂန္တုံ ဝါ ဒဋ္ဌုံ ဝါ အနရဟရူပတံ အာပဇ္ဇိတွာ တိဋ္ဌတိ, ပဂေဝ ဃာယိတုံ ဝါ သာယိတုံ ဝါ; ဧဝမေဝ နာနပ္ပကာရပါနဘောဇနာဒိ ဒန္တမုသလသံစုဏ္ဏိတံ ဇိဝှာဟတ္ထသမ္ပရိဝတ္တိတံ ခေဠလာလာပလိဗုဒ္ဓံ တင်္ခဏဝိဂတဝဏ္ဏဂန္ဓရသာဒိသမ္ပဒံ ကောလိယခလိသုတနဝမထုသဒိသံ နိပတိတွာ ပိတ္တသေမှဝါတပလိဝေဌိတံ ဟုတွာ ဥဒရဂ္ဂိသန္တာပဝေဂကုထိတံ ကိမိကုလာကုလံ ဥပရူပရိ ဖေဏပုပ္ဖု

ဋ္ဌကာနိ မုဠ္ဍန္တံ ပရမကသမ္ဗုဒ္ဓဂုန္နဓေဂုစ္ဆဘာဝမာပဇ္ဇိတွာ တိဋ္ဌတိ။ ယံ သုတွာပိ ဟနဘောဇနာဒီသု အမနုညတာ သဏ္ဌာတိ, ပဂေဝ ပညာစက္ခုနာ ဩလောကေတွာ။ ယတ္ထ စ ပတိတံ ဟနဘောဇနာဒိ ပဠ္ဌမာ ဝိဝေကံ ဂစ္ဆတိ, ကေ ဘာဂံ ဟဏကာ ခာဒန္တိ, ကေ ဘာဂံ ဥဒရဂ္ဂိ ဈာပေတိ, ကော ဘာဂေ မုတ္တံ ဟောတိ, ကော ဘာဂေ ကရီသံ ဟောတိ, ဧကော ဘာဂေ ရသဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ သောဏိတမံသာဒီနိ ဥပဗြူဟယတီတိ။

တတ္ထ ယထာ ပရမဇေဂုစ္ဆာယ သုတနအောဏိယာ ဌိတော သုတန၀မထု န ဇာနာတိ "အဟံ သုတနအောဏိယာ ဌိတော"တိ; နပိ သုတနအောဏိ ဇာနာတိ "မယိ သုတန၀မထု ဌိတော"တိ။ ဧဝမေဝ န ဥဒရိယံ ဇာနာတိ "အဟံ ဣမသ္မိံ ပရမဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆေ ဥဒရေ ဌိတ"န္တိ; နပိ ဥဒရံ ဇာနာတိ "မယိ ဥဒရိယံ ဌိတ"န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဥဒရိယံ ဥဒရိယဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ၀၀တ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ ဥဒရိယံ ၀ဏ္ဏာဒိတော ၀၀တ္ထပေတိ။

တတော ပရံ အန္တောသရီရေ **ကရီသံ** ၀ဏ္ဏတော ယေဘုယ္ယေန အဇ္ဈောဟဋာဟာရ၀ဏ္ဏန္တိ ၀၀တ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနံ, ဒိသတော ဟေဋ္ဌိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ, ဩကာသတော ပက္ကာသယေ ဌိတန္တိ။ ပက္ကာသယော နာမ ဟေဋ္ဌာ နာဘိပိဋ္ဌိကဏ္ဋကမူလာနံ အန္တရေ အန္တာ၀သာနေ ဥဗ္ဗေဓေန အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တော ဝံသနဠကသဒိသော ပဒေသော, ယတ္ထ သေယ္ယထာပိ နာမ ဥပရိဘူမိဘာဂေ ပတိတံ ဝဿောဒကံ ဩဂဠိတွာ ဟေဋ္ဌာဘူမိဘာဂံ ပူရေတွာ တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝ ယံကိဉ္စိ အာမာသယေ ပတိတံ ဟနဘောဇနာဒိကံ ဥဒရဂ္ဂိနာ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပက္ကံ ပက္ကံ သဏှကရဏိယာ ပိဋ္ဌမိဝ သဏှဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ အန္တဗိလေန ဩဂဠိတွာ ဩမဒ္ဒိတွာ ဝံသနဠကေ ပက္ခိတ္တပဏ္ဍုမတ္တိကာ ဝိယ သန္နိစိတံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။

တတ္ထ ယထာ ဝံသနဠကေ ဩမဒ္ဒိတွာ ပက္ခိတ္တပဏ္ဍုမတ္တိကာ န ဇာနာတိ "အဟံ ဝံသနဠကေ ဌိတာ"တိ, နပိ ဝံသနဠကော ဇာနာတိ "မယိ ပဏ္ဍုမတ္တိကာ ဌိတာ"တိ; ဧဝမေဝ န ကရီသံ ဇာနာတိ "အဟံ ပက္ကာသယေ ဌိတ"န္တိ, နပိ ပက္ကာသယော ဇာနာတိ "မယိ ကရီသံ ဌိတ"န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ကရီသံ ကရီသဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ၀၀တ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ ကရီသံ ၀ဏ္ဏာဒိတော ၀၀တ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ သီသကဋာဟဗ္ဘန္တရေ **မတ္ထလုင်္ဂံ** ၀ဏ္ဏတော သေတံ အဟိဆတ္တကပိဏ္ဍိ၀ဏ္ဏန္တိ ၀၀တ္ထပေတိ။ ပက္ကုထိတဒုဒ္ဓ၀ဏ္ဏန္တိပိ ဧကေ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော သီသကဋာဟဿ အဗ္ဘန္တရေ စတ္တာရော သိဗ္ဗိနိမဂ္ဂေ နိဿာယ သမောဓာယ ဌပိတာ စတ္တာရော ပိဋ္ဌပိဏ္ဍိကာ ဝိယ သမောဟိတံ စတုမတ္ထလုင်္ဂပိဏ္ဍပဘေဒံ ဟုတွာ ဌိတန္တိ။

တတ္ထ ယထာ ပုရာဏလာဗုကဋာဟေ ပက္ခိတ္တပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ပက္ကုထိတဒုဒ္ဓံ တ န ဇာနာတိ "အဟံ ပုရာဏလာဗုကဋာဟေ ဌိတ"န္တိ, နပိ ပုရာဏလာဗုကဋာဟံ ဇာနာတိ "မယိ ပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ပက္ကုထိတဒုဒ္ဓံ တ ဌိတ"န္တိ; ဧဝမေဝ န မတ္ထလုင်္ဂံ ဇာနာတိ "အဟံ သီသကဋာဟဗ္ဘန္တရေ ဌိတ"န္တိ, နပိ သီသကဋာဟဗ္ဘန္တရံ ဇာနာတိ "မယိ မတ္ထလုင်္ဂံ ဌိတ"န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော မတ္ထလုင်္ဂံ မတ္ထလုင်္ဂဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ၀၀တ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ မတ္ထလုင်္ဂံ ၀ဏ္ဏာဒိတော ၀၀တ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ ဗဒ္ဓာဗဒ္ဓဘေဒတော ဒုဝိဓမ္ပိ **ပိတ္တံ** ၀ဏ္ဏတော ဗဟလမဓုကတေလ၀ဏ္ဏန္တိ ၀၀တ္ထပေတိ။ အဗဒ္ဓပိတ္တံ မိလာတဗကုလပုပ္ဖ၀ဏ္ဏန္တိပိ ဧကေ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတံ။ ဩကာသတော အဗဒ္ဓပိတ္တံ ကေသလောမနခဒန္တာနံ မံသဝိနိမုတ္တဋ္ဌာနံ ထဒ္ဓသုက္ခစမ္မဉ္စ ဝဇ္ဇေတွာ ဥဒကမိဝ တေလဗိန္ဒု အဝသေသသရီရံ ဗျာပေတွာ ဌိတံ, ယမှိ ကုပိတေ အက္ခီနိ ပီတကာနိ ဟောန္တိ ဘမန္တိ, ဂတ္တံ ကမ္ပတိ ကဏ္ဍူယတိ။ ဗဒ္ဓပိတ္တံ ဟဒယပပ္ဖာသာနမန္တရေ ယကနမံသံ နိဿာယ ပတိဋ္ဌိတေ မဟာကောသာတကီကောသကသဒိသေ ပိတ္တကောသကေ ဌိတံ, ယမှိ ကုပိတေ သတ္တာ ဥမ္မတ္တကာ ဟောန္တိ, ဝိပလ္လတ္ထစိတ္တာ ဟိရောတ္တပ္ပံ ဆဍ္ဍေတွာ အကတ္တဗ္ဗံ ကရောန္တိ, အဘာသိတဗ္ဗံ ဘာသန္တိ, အစိန္တိတဗ္ဗံ စိန္တေန္တိ။

တတ္ထ ယထာ ဥဒကံ ဗျာပေတွာ ဌိတံ တေလံ န ဇာနာတိ "အဟံ ဥဒကံ ဗျာပေတွာ ဌိတ"န္တိ, နပိ ဥဒကံ ဇာနာတိ "တေလံ မံ ဗျာပေတွာ ဌိတ"န္တိ; ဧဝမေဝ န အဗဒ္ဓပိတ္တံ ဇာနာတိ "အဟံ သရီရံ ဗျာပေတွာ ဌိတ"န္တိ, နပိ သရီရံ ဇာနာတိ "အဗဒ္ဓပိတ္တံ မံ ဗျာပေတွာ ဌိတ"န္တိ။ ယထာ စ ကောသာတကီကောသကေ ဌိတံ ဝဿောဒကံ န ဇာနာတိ "အဟံ ကောသာတကီကောသကေ ဌိတ"န္တိ, နပိ ကောသာတကီကောသကော ဇာနာတိ "မယိ ဝဿောဒကံ ဌိတ"န္တိ; ဧဝမေဝ န ဗဒ္ဓပိတ္တံ ဇာနာတိ "အဟံ ပိတ္တကောသကေ ဌိတ"န္တိ, နပိ ပိတ္တကောသကော ဇာနာတိ "မယိ ဗဒ္ဓပိတ္တံ ဌိတ"န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ပိတ္တံ ပိတ္တဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ ပိတ္တံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရဗ္ဘန္တရေ ဧကပတ္တပူရပ္ပမာဏံ **သေမှံ** ဝဏ္ဏတော သေတံ ကစ္ဆကပဏ္ဏရသဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဥဒရပဋလေ ဌိတန္တိ။ ယံ ပါနဘောဇနာဒိအဇ္ဈောဟရဏကာလေ သေယျထာပိ နာမ ဥဒကေ သေဝါလပဏကံ ကဋ္ဌေ ဝါ ကထလေ ဝါ ပတန္တေ ဆိဇ္ဇိတွာ ဒွိဓာ ဟုတွာ ပုန အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝ ပါနဘောဇနာဒိမှိ နိပတန္တေ ဆိဇ္ဇိတွာ ဒွိဓာ ဟုတွာ ပုန အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ယမှိ စ မန္ဒီဘူတေ ပက္ကမိဝ ဂဏ္ဍံ ပူတိကမိဝ ကုက္ကုဋဏ္ဍံ ဥဒရပဋလံ ပရမဇေဂုစ္ဆကုဏပဂန္ဓံ ဟောတိ။ တတော ဥဂ္ဂတေန စ ဂန္ဓေန ဥဂ္ဂါရောပိ မုခမ္ပိ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ပူတိကုဏပသဒိသံ ဟောတိ, သော စ ပုရိသော "အပေဟိ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဝါယသီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ, ယဉ္စ အဘိဝဍ္ဎိတံ ဗဟလတ္တမာပန္နံ ပိဓာနဖလကမိဝ ဝစ္စကုဋိယာ ဥဒရပဋလဗ္ဘန္တရေ ဧဝ ကုဏပဂန္ဓံ သန္နိရုမ္ဘိတွာ တိဋ္ဌတိ။

တတ္ထ ယထာ စန္ဒနိကာယ ဥပရိ ဖေဏပဋလံ န ဇာနာတိ "အဟံ စန္ဒနိကာယ ဌိတ"န္တိ, နပိ စန္ဒနိကာ ဇာနာတိ "မယိ ဖေဏပဋလံ ဌိတ"န္တိ; ဧဝမေဝ န သေမှံ ဇာနာတိ "အဟံ ဥဒရပဋလေ ဌိတ"န္တိ, နပိ ဥဒရပဋလံ ဇာနာတိ "မယိ သေမှံ ဌိတ"န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော သေမှံ သေမှဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ သေမှံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ **ပုဗ္ဗော** ဝဏ္ဏတော ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနော။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတော။ ဩကာသတော ပုဗ္ဗဿ ဩကာသော နာမ နိဗဒ္ဓော နတ္ထိ။ ယတ္ထ ပုဗ္ဗော သန္နိစိတော တိဋ္ဌေယျ, ယတ္ထ ယတ္ထ ခါဏုကဏ္ဋကပ္ပဟရဏဂ္ဂိဇာလာဒီဟိ အဘိဟတေ သရီရပ္ပဒေသေ လောဟိတံ သဏ္ဌဟိတွာ ပစ္စတိ, ဂဏ္ဍပိဠကာဒယော ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။

တတ္ထ ယထာ ရုက္ခဿ တတ္ထ တတ္ထ ဖရသုဓာရာဒီဟိ ပဟတပ္ပဒေသေ အဝဂ္ဃရိတွာ ဌိတော နိယျာသော န ဇာနာတိ "အဟံ ရုက္ခဿ ပဟတပ္ပဒေသေ ဌိတော"တိ, နပိ ရုက္ခဿ ပဟတပ္ပဒေသော ဇာနာတိ "မယိ နိယျာသော ဌိတော"တိ; ဧဝမေဝ န ပုဗ္ဗော ဇာနာတိ "အဟံ သရီရဿ တတ္ထ တတ္ထ ခါဏုကဏ္ဋကာဒီဟိ အဘိဟတပ္ပဒေသေ ဂဏ္ဍပိဠကာဒီနံ ဥဋ္ဌိတပ္ပဒေသေ ဝါ ဌိတော"တိ, နပိ သရီရပ္ပဒေသော ဇာနာတိ "မယိ ပုဗ္ဗော ဌိတော"တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ပုဗ္ဗော ပုဗ္ဗဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝါတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ သန္နိစိတလောဟိတံ သံသရဏလောဟိတန္တိ ဧဝံ ဒုဝိဓေ **လောဟိတေ** သန္နိစိတလောဟိတံ တာဝ ဝဏ္ဏတော ဗဟလကုထိတလာခါရသဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ, သံသရဏလောဟိတံ အစ္ဆလာခါရသဝဏ္ဏန္တိ။ သဏ္ဌာနတော ဥဘယမ္ပိ အတ္တနော ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော သန္နိစိတလောဟိတံ ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ, သံသရဏလောဟိတံ ဒွီသုပီတိ။ ဩကာသတော သံသရဏလောဟိတံ ကေသလောမနခဒန္တာနံ မံသဝိနိမုတ္တဋ္ဌာနဉ္စေဝ ထဒ္ဓသုက္ခစမ္မဉ္စ ဝဇ္ဇေတွာ ဓမနိဇာလာနုသာရေန သဗ္ဗံ ဥပါဒိန္နကသရီရံ ဖရိတွာ ဌိတံ။ သန္နိစိတလောဟိတံ ယကနဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂံ ပူရေတွာ ဧကပတ္တပူရဏမတ္တံ ဝက္ကဟဒယပပ္ဖာသာနံ ဥပရိ ထောကံ ထောကံ ပဂ္ဃရန္တံ ဟာပေန္တံ

တံ ဝက္ကဟာဒယယကနပပ္ဖာသေ တေမေန္တံ ဌိတံ, ယမှိ ဝက္ကဟာဒယာဒီနိ အတေမေန္တေ သတ္တာ ပိပာသိတာ ဟောန္တိ။

တတ္ထ ယထာ ဇဇ္ဇရကပာလေ ဌိတံ ဥဒကံ ဟေဋ္ဌာ လေဍ္ဍုခဏ္ဍာဒီနိ တေမေန္တံ န ဇာနာတိ "အဟံ ဇဇ္ဇရကပာလေ ဌိတံ ဟေဋ္ဌာ လေဍ္ဍုခဏ္ဍာဒီနိ တေမေမီ"တိ, နပိ ဇဇ္ဇရကပာလံ ဟေဋ္ဌာ လေဍ္ဍုခဏ္ဍာဒီနိ တ ဇာနန္တိ "မယိ ဥဒကံ ဌိတံ, အမှေဟ တ တေမေန္တံ ဌိတ"န္တိ; ဧဝမေဝ န လောဟိတံ ဇာနာတိ "အဟံ ယကနဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂေ ဝက္ကဟာဒယာဒီနိ တေမေန္တံ ဌိတ"န္တိ, နပိ ယကနဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂဋ္ဌာနံ ဝက္ကဟာဒယာဒီနိ တ ဇာနန္တိ "မယိ လောဟိတံ ဌိတံ, အမှေဟ တ တေမေန္တံ ဌိတ"န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော လောဟိတံ လောဟိတဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝာတိ ဇဝံ လောဟိတံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ **သေဒော** ဝဏ္ဏတော ပသန္နတိလတေလဝဏ္ဏောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနော။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတော။ ဩကာသတော သေဒဿ ဩကာသော နာမ နိဗဒ္ဓေ နတ္ထိ, ယတ္ထ သေဒော လောဟိတံ ဝိယ သဒါ တိဋ္ဌေယျ။ ယသ္မာ တ ယဒါ အဂ္ဂိသန္တာပသူရိယသန္တာပဥတုဝိကာရာဒီဟိ သရီရံ သန္တပတိ, အထ ဥဒကတော အဗ္ဗူဠှမတ္တဝိသမစ္ဆိန္နဘိသမုဠာလကုမုဒနာလကလာပဥဒကမိဝ သဗ္ဗကေသလောမကူပဝိဝရေဟိ ပဂ္ဃရတိ။ တသ္မာ တေသံ ကေသလောမကူပဝိဝရာနံ ဝသေန တံ သဏ္ဌာနတော ဝဝတ္ထပေတိ။ "သေဒပရိဂ္ဂဏှကေန စ ယောဂါဝစရေန ကေသလောမကူပဝိဝရေ ပူရေတွာ ဌိတဝသေနေဝ သေဒော မနသိကာတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တံ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ။

တတ္ထ ယထာ ဘိသမုဠာလကုမုဒနာလကလာပဝိဝရေဟိ ပဂ္ဃရန္တံ ဥဒကံ န ဇာနာတိ "အဟံ ဘိသမုဠာလကုမုဒနာလကလာပဝိဝရေဟိ ပဂ္ဃရာမီ"တိ, နပိ ဘိသမုဠာလကုမုဒနာလကလာပဝိဝရာ ဇာနန္တိ "အမှေဟိ ဥဒကံ ပဂ္ဃရတီ"တိ; ဧဝမေဝ န သေဒော ဇာနာတိ "အဟံ ကေသလောမကူပဝိဝရေဟိ ပဂ္ဃရာမီ"တိ, နပိ ကေသလောမကူပဝိဝရာ ဇာနန္တိ "အမှေဟိ သေဒော ပဂ္ဃရတီ"တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော သေဒော သေဒဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝာတိ ဇဝံ သေဒံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ စမ္မမံသန္တရေ **မေဒော** ဝဏ္ဏတော ဖာလိတဟလိဒ္ဒိဝဏ္ဏောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနော။ တထာ ဟိ သုခိနော ထူလသရီရဿ စမ္မမံသန္တရေ ဖရိတွာ ဌိတော ဟလိဒ္ဒိရတ္တဒုကူလပိလောတိကသဏ္ဌာနော, ကိသသရီရဿ ဇင်္ဃမံသဦရုမံသပိဋ္ဌိကဏ္ဍကနိဿိတပိဋ္ဌိမံသဥဒရပဋလမံသာနိ နိဿာယ သံဝေလ္လိတွာ ဌပိတဟလိဒ္ဒိရတ္တဒုကူလပိလောတိကခဏ္ဍသဏ္ဌာနော။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတော။ ဩကာသတော ထူလသရီရဿ သကလသရီရံ ဖရိတွာ ကိသဿ ဇင်္ဃမံသာဒီနိ နိဿာယ ဌိတော, ယော သိနေဟာသင်္ခါတောပိ ဟုတွာ ပရမဇေဂုစ္ဆတ္တာ န မတ္ထကတေလတ္ထံ န ဂဏ္ဍူသတေလတ္ထံ န ဒီပဇာလနတ္ထံ သင်္ဂယှတိ။

တတ္ထ ယထာ မံသပုဉ္ဇံ နိဿာယ ဌိတာ ဟလိဒ္ဒိရတ္တဒုကူလပိလောတိကာ န ဇာနာတိ "အဟံ မံသပုဉ္ဇံ နိဿာယ ဌိတာ"တိ, နပိ မံသပုဉ္ဇော ဇာနာတိ "ဟလိဒ္ဒိရတ္တဒုကူလပိလောတိကာ မံ နိဿာယ ဌိတာ"တိ; ဧဝမေဝ န မေဒော ဇာနာတိ "အဟံ သကလသရီရံ ဇင်္ဃာဒီသု တ မံသံ နိဿာယ ဌိတော"တိ, နပိ သကလသရီရံ ဇာနာတိ ဇင်္ဃာဒီသု တ မံသံ "မေဒော မံ နိဿာယ ဌိတော"တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော မေဒော ဟေဋ္ဌာ မံသေန, ဥပရိ စမ္မေန, သမန္တတော မေဒဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝာတိ ဇဝံ မေဒံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ **အဿု** ဝဏ္ဏတော ပသန္နတိလတေလဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော အက္ခိကူပကေသု ဌိတန္တိ။ န စေတံ ပိတ္တကောသကေ ပိတ္တမိဝ အက္ခိကူပကေသု သဒါ သန္နိစိတံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ, ကိန္တု ယဒါ သောမနဿဇာတာ သတ္တာ မဟာဟသိတံ ဟသန္တိ, ဒောမနဿဇာတာ ရောဒန္တိ ပရိဒေဝန္တိ, တထာရူပံ ဝိသမာဟာရံ တ ဟာရန္တိ, ယဒါ စ တေသံ အက္ခီနိ ဓူမရ

ဇပံသုကာဒီဟိ အဘိဟညန္တိ, တအ ဧတေဟိ သောမနဿအောမနဿဝိသမာဟာရာဒီဟိ သမုဋ္ဌဟိတွတ အဿု အကွ
ခိကူပကေသု ပူရေတွတ တိဋ္ဌတိ ပဂ္ဃရတိ စ။ “အဿုပရိဂ္ဂဏွဟကေန စ ယောကဝစရေန အက္ခိကူပကေ ပူရေတွတ
ဌိတဝသေနေဝ တံ မနသိကာတဗ္ဗ”န္တိ ပုဗ္ဗာစရိယာ ဝဏ္ဏယန္တိ။

တတ္ထ ယထာ မတ္ထကစ္ဆိန္နတရုဏတာလဋ္ဌိကူပကေသု ဌိတံ ဥဒကံ န ဇာနာတိ “အဟံ မတ္ထကစ္ဆိန္နတရုဏ
တာလဋ္ဌိကူပကေသု ဌိတ”န္တိ, နပိ မတ္ထကစ္ဆိန္နတရုဏတာလဋ္ဌိကူပကာ ဇာနန္တိ “အမွေဟသု ဥဒကံ ဌိတ”န္တိ; ဧ
ဝမေဝ န အဿု ဇာနာတိ “အဟံ အက္ခိကူပကေသု ဌိတ”န္တိ, နပိ အက္ခိကူပကာ ဇာနန္တိ “အမွေဟသု အဿု
ဌိတ”န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော အဿု အဿုဘာ
ဂေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော
ဧဝတိ ဧဝံ အဿုံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ ဝိလီနသိနေဟသင်္ခါတာ **ဝသာ** ဝဏ္ဏတော အာစာမေ အာသိတ္တတေလဝဏ္ဏာတိ ဝဝတ္ထပေ
တိ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနာ။ ဒိသတော ဒွိသု ဒိသာသု ဇာတာ။ ဩကာသတော ဟတ္ထတလဟတ္ထပိဋ္ဌိဟဒ
တလဟဒပိဋ္ဌိနာသာပုဋနလာဋအံသကူဋေသု ဌိတာတိ။ န စေသာ ဧတေသု ဩကာသေသု သအ ဝိလီနာ ဧဝ ဟုတွတ တိဋ္ဌ
တိ, ကိန္တု ယအ အဂ္ဂိသန္တာပသူရိယသန္တာပဥတုဝိသဘာဂဓာတုဝိသဘာဂေဟိ တေ ပဒေသာ ဥသ္မာဇာတာ ဟောန္တိ,
တအ တတ္ထ ဝိလီနာဝ ဟုတွတ ပသန္နသလိလာသု ဥဒကသောဏ္ဍိကာသု နီဟာရော ဝိယ သရတိ။

တတ္ထ ယထာ ဥဒကသောဏ္ဍိယော အဇ္ဈောတ္ထရိတွတ ဌိတော နီဟာရော န ဇာနာတိ “အဟံ ဥဒကသောဏ္ဍိ
ယော အဇ္ဈောတ္ထရိတွတ ဌိတော”တိ, နပိ ဥဒကသောဏ္ဍိယော ဇာနန္တိ “နီဟာရော အမွေဟ အဇ္ဈောတ္ထရိတွတ ဌိ
တော”တိ; ဧဝမေဝ န ဝသာ ဇာနာတိ “အဟံ ဟတ္ထတလာဒီနိ အဇ္ဈောတ္ထရိတွတ ဌိတာ”တိ, နပိ ဟတ္ထတလာဒီနိ ဇာန
န္တိ “ဝသာ အမွေဟ အဇ္ဈောတ္ထရိတွတ ဌိတာ”တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂ
လောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဝသာ ဝသာဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတိဿာ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိ
သဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသသဒိသော ဧဝတိ ဧဝံ ဝသံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ မုခဿဗ္ဘန္တရေ **ခေဠော** ဝဏ္ဏတော သေတော ဖေဏဝဏ္ဏောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာန
တော ဩကာသသဏ္ဌာနောတိ, သမုဒ္ဒဖေဏသဏ္ဌာနောတိပိ ဧကေ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတော။ ဩကာသ
တော ဥဘောဟိ ကပေါလပဿေဟိ ဩရောဟိတွတ ဇိဝှာယ ဌိတောတိ။ န စေသော တတ္ထ သအ သန္နိစိတော ဟုတွ
တ တိဋ္ဌတိ, ကိန္တု ယအ သတ္တာ တထာရူပံ အာဟာရံ ပဿန္တိ တ သရန္တိ တ, ဥဏှဟတိတ္တကဋုကလောဏမ္ဗိ
လာနံ တ ကိဉ္စိ မုခေ ဌပေန္တိ။ ယအ စ တေသံ ဟဒယံ အာဂိလာယတိ, ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ တ ဇိဂုစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တအ ခေ
ဠော ဥပ္ပဇ္ဇိတွတ ဥဘောဟိ ကပေါလပဿေဟိ ဩရောဟိတွတ ဇိဝှာယ သဏ္ဌာတိ။ အဂ္ဂဇိဝှာယ စေသ ခေဠော
တနုကော ဟောတိ, မူလဇိဝှာယ ဗဟလော, မုခေ ပက္ခိတ္တဉ္စ ပုထုကံ တ တဏ္ဍုလံ တ အညံ တ ကိဉ္စိ ခါဒနီယံ နဒီပု
လိနေ ခတကူပသလိလမိဝ ပရိက္ခယမဂစ္ဆန္တောဝ သအ တေမနသမတ္ထော ဟောတိ။

တတ္ထ ယထာ နဒီပုလိနေ ခတကူပတလေ သဏ္ဌိတံ ဥဒကံ န ဇာနာတိ “အဟံ ကူပတလေ သဏ္ဌိတ”န္တိ , နပိ ကူပ
တလံ ဇာနာတိ “မယိ ဥဒကံ ဌိတ”န္တိ; ဧဝမေဝ န ခေဠော ဇာနာတိ “အဟံ ဥဘောဟိ ကပေါလပဿေဟိ ဩရောဟိတွ
တ ဇိဝှာတလေ သဏ္ဌိတော”တိ, နပိ ဇိဝှာတလံ ဇာနာတိ “မယိ ဥဘောဟိ ကပေါလပဿေဟိ ဩရောဟိတွတ ခေ
ဠော သဏ္ဌိတော”တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ခေဠော
ခေဠဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော ပန ကေသ
သဒိသော ဧဝတိ ဧဝံ ခေဠံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ သရီရေ **သိင်္ဃာဏိကာ** ဝဏ္ဏတော သေတာ တရုဏတာလမိဉ္ဇဝဏ္ဏာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာန
တော ဩကာသသဏ္ဌာနာ, သေဒေတွတ သေဒေတွတ နာသာပုဋေ နိရန္တရံ ပက္ခိတ္တဝေတ္တင်္ကုရသဏ္ဌာနာတိပိ
ဧကေ။ ဒိသတော ဥပရိမာယ ဒိသာယ ဇာတာ။ ဩကာသတော နာသာပုဋေ ပူရေတွတ ဌိတာတိ။ န စေသာ တတ္ထ သအ သန္
နိစိတာ ဟုတွတ တိဋ္ဌတိ, ကိန္တု သေယျထာပိ နာမ ပုရိသော ပဒုမိနိပတ္တေ ဒဓိံ ဗန္ဓိတွတ ဟေဋ္ဌာ ပဒုမိနိပတ္တံ က

ဏ္ဍကေန ဝိဇ္ဈေယျ, အထ တေန ဆိဒ္ဒေန ဒဓိပိဏ္ဍံ ဂဠိတ္ဝာ ဗဟိ ပပတေယျ; ဧဝမေဝ ယအ သတ္တာ ရောဒန္တိ, ဝိ
သဘာကဟာရဉတုဝသေန တ သဥ္ဇာတဓာတုက္ခောဘာ ဟောန္တိ, တအ အန္တောသိသတော ပူတိသေမှဟာဘာဝံ အာပန္
နံ မတ္ထလုင်္ဂံ ဂဠိတ္ဝာ တာလုမတ္ထကဝိဝရေန ဩတရိတွာ နာသာပုဋ္ဌေ ပူရေတွာ တိဋ္ဌတိ။

တတ္ထ ယထာ သိပ္ပိကာယ ပက္ခိတ္တံ ပူတိဒဓိ န ဇာနာတိ “အဟံ သိပ္ပိကာယ ဌိတ”န္တိ, နပိ သိပ္ပိကာ ဇာနာတိ “မယိ ပူတိကံ ဒဓိ ဌိတ”န္တိ; ဧဝမေဝ န သိင်္ဃာဏိကာ ဇာနာတိ “အဟံ နာသာပုဋ္ဌေသု ဌိတာ”တိ, နပိ နာသာပုဋ္ဌာ ဇာနန္တိ “အမှေသု သိင်္ဃာဏိကာ ဌိတာ”တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော သိင်္ဃာဏိကာ သိင်္ဃာဏိကဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတိဿာ သဘာဂပရိစ္ဆေအော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေအော ပန ကေသသဒိသော ဧဝာတိ ဧဝံ သိင်္ဃာဏိကံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ အန္တောသရီရေ **လသိကာ**တိ သရီရသန္ဓိနံ အဗ္ဘန္တရေ ပိစ္ဆိလကုဏပံ။ သာ ဝဏ္ဏတော ကဏိကာရနိယျာသဝဏ္ဏာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဩကာသသဏ္ဌာနာ။ ဒိသတော ဒွီသု ဒိသာသု ဇာတာ။ ဩကာသတော အဋ္ဌိသန္ဓီနံ အဗ္ဘဥ္ဇနကိစ္စံ သာဓယမာနာ အသီတိသတသန္ဓီနံ အဗ္ဘန္တရေ ဌိတာတိ။ ယဿ စေသာ မန္ဒာ ဟောတိ, တဿ ဥဋ္ဌဟန္တဿ နိသီဒန္တဿ အဘိက္ကမန္တဿ ပဋိက္ကမန္တဿ သမိဥ္ဇန္တဿ ပသာရေန္တဿ အဋ္ဌိကာနိ ကဋကဋာယန္တိ, အစ္ဆရိကာသဒ္ဒံ ကရောန္တော ဝိယ ဝိစရတိ , ဧကယောဇနဒွိယောဇနမတ္တမ္ပိ အဒ္ဓါနံ ဂတဿ တယောဓာတု ကုပ္ပတိ, ဂတ္တာနိ ဒုက္ခန္တိ ယဿ ပန စေသာ ဗဟုကာ ဟောတိ, တဿ ဥဋ္ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု န အဋ္ဌီနိ ကဋကဋာယန္တိ, ဒီဃမ္ပိ အဒ္ဓါနံ ဂတဿ န တယောဓာတု ကုပ္ပတိ, န ဂတ္တာနိ ဒုက္ခန္တိ။

တတ္ထ ယထာ အဗ္ဘဥ္ဇနတေလံ န ဇာနာတိ “အဟံ အက္ခံ အဗ္ဘဥ္ဇိတွာ ဌိတ”န္တိ, နပိ အက္ခော ဇာနာတိ “မံ တေလံ အဗ္ဘဥ္ဇိတွာ ဌိတ”န္တိ; ဧဝမေဝ န လသိကာ ဇာနာတိ “အဟံ အသီတိသတသန္ဓိယော အဗ္ဘဥ္ဇိတွာ ဌိတာ”တိ, နပိ အသီတိသတသန္ဓိယော ဇာနန္တိ “လသိကာ အမှေ အဗ္ဘဥ္ဇိတွာ ဌိတာ”တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော လသိကာ လသိကဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတိဿာ သဘာဂပရိစ္ဆေအော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေအော ပန ကေသသဒိသော ဧဝာတိ ဧဝံ လသိကံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တတော ပရံ အန္တောသရီရေ **မုတ္တံ** ဝဏ္ဏတော မာသခာရောဒကဝဏ္ဏန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ သဏ္ဌာနတော ဥဒကံ ပူရေတွာ အဓောမုခဌပိတဥဒကကုမ္ဘအန္တရဂတဥဒကသဏ္ဌာနံ။ ဒိသတော ဟေဋ္ဌိမာယ ဒိသာယ ဇာတံ။ ဩကာသတော ဝတ္ထိဿဗ္ဘန္တရေ ဌိတန္တိ။ ဝတ္ထိ နာမ ဝတ္ထိပုဋော ဝုစ္စတိ, ယတ္ထ သေယျထာပိ နာမ စန္ဒနိကာယ ပက္ခိတ္တေ အမုခေ ပေဋ္ဌာဃဋေ စန္ဒနိကာရသော ပဝိသတိ, န စဿ ပဝိသနမဂ္ဂေ ပညာယတိ; ဧဝမေဝ သရီရတော မုတ္တံ ပဝိသတိ, န စဿ ပဝိသနမဂ္ဂေ ပညာယတိ နိက္ခမနမဂ္ဂေ ဧဝ တု ပာကဋော ဟောတိ, ယမှိ စ မုတ္တဿ ဘရိတေ “ပဿာဝံ ကရောမာ”တိ သတ္တာနံ အာယူဟနံ ဟောတိ။ တတ္ထ ယထာ စန္ဒနိကာယ ပက္ခိတ္တေ အမုခေ ပေဋ္ဌာဃဋေ ဌိတော စန္ဒနိကာရသော န ဇာနာတိ “အဟံ အမုခေ ပေဋ္ဌာဃဋေ ဌိတော”တိ, နပိ ပေဋ္ဌာဃဋော ဇာနာတိ “မယိ စန္ဒနိကာရသော ဌိတော”တိ; ဧဝမေဝ မုတ္တံ န ဇာနာတိ “အဟံ ဝတ္ထိမှိ ဌိတ”န္တိ, နပိ ဝတ္ထိ ဇာနာတိ “မယိ မုတ္တံ ဌိတ”န္တိ။ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏဝိရဟိတာ ဟိ ဧတေ ဓမ္မာ။ပေ.။ န ပုဂ္ဂလောတိ။ ပရိစ္ဆေဒတော ဝတ္ထိအဗ္ဘန္တရေန စေဝ မုတ္တဘာဂေန စ ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ အယမေတဿ သဘာဂပရိစ္ဆေအော, ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေအော ပန ကေသသဒိသော ဧဝာတိ ဧဝံ မုတ္တံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။ ဧဝမယံ ဣမံ ဒွတ္တိံသာကာရံ ဝဏ္ဏာဒိတော ဝဝတ္ထပေတိ။

တဿေဝံ ဣမံ ဒွတ္တိံသာကာရံ ဝဏ္ဏာဒိဝသေန ဝဝတ္ထပေန္တဿ တံ တံ ဘာဝနာနုယောဂံ အာဂမ္မ ကေသာဒယော ပဂုဏာ ဟောန္တိ, ကောဋ္ဌာသဘာဝေန ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တတော ပဘုတိ သေယျထာပိ နာမ စက္ခုမတော ပုရိသဿ ဒွတ္တိံသဝဏ္ဏာနံ ပုပ္ဖာနံ ဧကသုတ္တကဂန္ထိတံ မာလံ ဩလောကေန္တဿ သဗ္ဗပုပ္ဖာနိ အပုဗ္ဗာပရိယမိဝ ပာကဋာနိ ဟောန္တိ; ဧဝမေဝ “အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ”တိ ဣမံ ကာယံ သတိယာ ဩလောကေန္တဿ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ အပုဗ္ဗာပရိယမိဝ ပာကဋာ ဟောန္တိ။ ကေသေသု အာဝဇ္ဇိတေသု အသဏ္ဌဟမာနာဝ သတိ ယာဝ မုတ္တံ, တာဝ ပဝတ္တတိ။ တတော ပဘုတိ တဿ အာပါထဂတာ မနုဿတိရစ္ဆာနာဒယော စ သတ္တာကာရံ ဝိဇဟိတွာ ကောဋ္ဌာသ

ရာသိဝသေနေဝ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တေဟိ စ အဇ္ဈောဟရိယမာနံ ပါနဘောဇနာဒိ ကောဋ္ဌာသရာသိမ္ဟိ ပက္ခိပ္ပမာနမိဝ ဥပဋ္ဌာတီတိ။

ဧတ္ထာဟ “အထာနေန တတော ပရံ ကိံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ? ဝုစ္စတေ – တဒေဝ နိမိတ္တံ အာသေဝိတဗ္ဗံ ဘာဝေတဗ္ဗံ ဗဟုလီကာတဗ္ဗံ သုဝဝတ္ထိတံ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ။ ကထံ ပနာယံ တံ နိမိတ္တံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ သုဝဝတ္ထိတံ ဝဝတ္ထပေတီတိ? အယဉှိ တံ ကေသာဒီနံ ကောဋ္ဌာသဘာဝေန ဥပဋ္ဌာနနိမိတ္တံ အာသေဝတိ, သတိယာ အလ္လီယတိ ဘဇတိ ဥပဂစ္ဆတိ, သတိဂုတ္တံ ဂဏှာပေတိ။ တတ္ထ လဒ္ဓံ ဝါ သတိံ ဝဍ္ဎေန္တော တံ ဘာဝေတီတိ ဝုစ္စတိ။ ဗဟုလီကရောတီတိ ပုနပ္ပုနံ သတိသမ္ပယုတ္တံ ဝိတက္ကဝိစာရဗ္ဗာဟတံ ကရောတိ။ သုဝဝတ္ထိတံ ဝဝတ္ထပေတီတိ ယထာ သုဋ္ဌု ဝဝတ္ထိတံ ဟောတိ, န ပုန အန္တရဓာနံ ဂစ္ဆတိ, တထာ တံ သတိယာ ဝဝတ္ထပေတိ, ဥပဓာရေတိ ဥပနိဗန္ဓတိ။

အထ ဝါ ယံ ပုဗ္ဗေ အနုပုဗ္ဗတော, နာတိသီဃတော, နာတိသဏိကတော, ဝိက္ခေပပ္ပဟာနတော, ပဏ္ဏတ္တိသမတိက္ကမနတော, အနုပုဗ္ဗမုဉ္စနတော, လက္ခဏတော, တယော စ သုတ္တန္တာတိ ဧဝံ ဒသဝိဓံ မနသိကာရကောသလ္လံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အနုပုဗ္ဗတော မနသိကရောန္တော အာသေဝတိ, နာတိသီဃတော နာတိသဏိကတော စ မနသိကရောန္တော ဘာဝေတိ, ဝိက္ခေပပ္ပဟာနတော မနသိကရောန္တော ဗဟုလီ ကရောတိ, ပဏ္ဏတ္တိသမတိက္ကမနာဒိတော မနသိကရောန္တော သုဝဝတ္ထိတံ ဝဝတ္ထပေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္ထာဟ “ကထံ ပနာယံ အနုပုဗ္ဗာဒိဝသေန ဧတေ ဓမ္မေ မနသိ ကရောတီ”တိ? ဝုစ္စတေ – အယဉှိ ကေသေ မနသိ ကရိတွာ တဒနန္တရံ လောမေ မနသိ ကရောတိ, န နခေ။ တထာ လောမေ မနသိ ကရိတွာ တဒနန္တရံ နခေ မနသိ ကရောတိ, န ဒန္တေ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ကသ္မာ? ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဟိ မနသိကရောန္တော သေယျထာပိ နာမ အကုသလော ပုရိသော ဒွတ္တိံသပဒံ နိဿေဏိံ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ အာရောဟန္တော ကိလန္တကာယော တတော နိဿေဏိတော ပပတတိ, န အာရောဟနံ သမ္ပာဒေတိ; ဧဝမေဝ ဘာဝနာသမ္ပတ္တိဝသေန အဓိဂန္တဗ္ဗဿ အဿာဒဿ အနဓိဂမနတော ကိလန္တစိတ္တော ဒွတ္တိံသာကာရဘာဝနာတော ပပတတိ, န ဘာဝနံ သမ္ပာဒေတီတိ။

အနုပုဗ္ဗတော မနသိကရောန္တောပိ စ ကေသာ လောမာတိ **နာတိသီဃတော**ပိ မနသိ ကရောတိ။ အတိသီဃတော ဟိ မနသိကရောန္တော သေယျထာပိ နာမ အဒ္ဓါနံ ဂစ္ဆန္တော ပုရိသော သမဝိသမရုက္ခထလနိန္နဒွေဓာပထာဒီနိ မဂ္ဂနိမိတ္တာနိ ဥပလက္ခေတုံ န သက္ကောတိ, တတော န မဂ္ဂကုသလော ဟောတိ, အဒ္ဓါနဉ္စ ပရိက္ခယံ နေတိ; ဧဝမေဝ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒီနိ ဒွတ္တိံသာကာရနိမိတ္တာနိ ဥပလက္ခေတုံ န သက္ကောတိ, တတော န ဒွတ္တိံသာကာရေ ကုသလော ဟောတိ, ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ ပရိက္ခယံ နေတိ။

ယထာ စ နာတိသီဃတော, ဧဝံ **နာတိသဏိကတော**ပိ မနသိ ကရောတိ။ အတိသဏိကတော ဟိ မနသိကရောန္တော သေယျထာပိ နာမ ပုရိသော အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော အန္တရာမဂ္ဂေ ရုက္ခပဗ္ဗတတဠာကာဒီသု ဝိလမ္ဗမာနော ဣစ္ဆိတပ္ပဒေသံ အပါပုဏန္တော အန္တရာမဂ္ဂေယေဝ သီဟဗျဂ္ဃာဒီဟိ အနယဗျသနံ ပါပုဏာတိ; ဧဝမေဝ ဒွတ္တိံသာကာရဘာဝနာသမ္ပဒံ အပါပုဏန္တော ဘာဝနာဝိစ္ဆေဒေန အန္တရာယေဝ ကာမဝိတက္ကာဒီဟိ အနယဗျသနံ ပါပုဏာတိ။

နာတိသဏိကတော မနသိကရောန္တောပိ စ **ဝိက္ခေပပ္ပဟာနတော** ပိ မနသိ ကရောတိ။ ဝိက္ခေပပ္ပဟာနတော နာမ ယထာ အညေသု နဝကမ္မာဒီသု စိတ္တံ န ဝိက္ခိပတိ, တထာ မနသိ ကရောတိ။ ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခေပမာနစိတ္တော ဟိ ကေသာဒီသွေဝ အသမာဟိတစေတောဝိတက္ကော ဘာဝနာသမ္ပဒံ အပါပုဏိတွာ အန္တရာဝ အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇတိ တက္ကသိလာဂမနေ ဗောဓိသတ္တဿ သဟာယကာ ဝိယ။ အဝိက္ခိပမာနစိတ္တော ပန ကေသာဒီသွေဝ သမာဟိတစေတောဝိတက္ကော ဘာဝနာသမ္ပဒံ ပါပုဏာတိ ဗောဓိသတ္တော ဝိယ တက္ကသိလရဇ္ဇသမ္ပဒန္တိ။ တဿေဝံ ဝိက္ခေပပ္ပဟာနတော မနသိကရောတော အဓိကာရစရိယာဓိမုတ္တီနံ ဝသေန တေ ဓမ္မာ အသုဘတော ဝါ ဝဏ္ဏတော ဝါ သုညတော ဝါ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။

အထ ပဏ္ဏတ္တိသမတိက္ကမနတော တေ ဓမ္မေ မနသိ ကရောတိ။ **ပဏ္ဏတ္တိသမတိက္ကမနတော** တိ ကေသာ လောမာတိ ဧဝမာဒိတေဟာရံ သမတိက္ကမိတွာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ယထူပဋ္ဌိတာနံ အသုဘာဒီနံယေဝ ဝသေန မနသိ ကရောတိ။ ကထံ ? ယထာ အရညနိတသူပဂတာ မနုဿာ အပရိစိတဘူမိဘာဂတ္တာ ဥဒကဋ္ဌာနသဉ္ဇာနနတ္ထံ သာခာဘင်္ဂ ကဒိနိမိတ္တံ ကတွာ တဒနုသာရေန ဂန္တွာ ဥဒကံ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, ယဒါ ပန ပရိစိတဘူမိဘာဂါ ဟောန္တိ, အထ တံ နိမိတ္တံ တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အမနသိကတွာဝ ဥဒကဋ္ဌာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဥဒကံ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, ဧဝမေဝ တဿ ကေသာ လောမာ တိအာဒိနာ တံတံတေဟာရဿ ဝသေန ပဌမံ တေ ဓမ္မေ မနသာကာသိ, တေသု ဓမ္မေသု အသုဘာဒိနံ အညတရဝသေန ဥပဋ္ဌဟန္တေသု တံ တေဟာရံ သမတိက္ကမိတွာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အသုဘာဒိတောဝ မနသိ ကရောတိ။

ဧတ္တာဟ "ကထံ ပနဿ ဧတေ ဓမ္မာ အသုဘာဒိတော ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ကထံ ဝဏ္ဏတော, ကထံ သုညတော တ, က ထဉ္စာယမေတေ အသုဘတော မနသိ ကရောတိ, ကထံ ဝဏ္ဏတော, ကထံ သုညတော တ"တိ? ကေသာ တာဝဿ ဝဏ္ဏသ ဏ္ဌာနဂန္ဓာသယောကာသဝသေန ပဉ္စဓာ အသုဘတော ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ပဉ္စဓာ ဧဝ အယမေတေ အသုဘတော မနသိ ကရောတိ။ သေယျထိဒံ – ကေသာ နာမေတေ ဝဏ္ဏတော အသုဘာ ပရမပဋိကူလဇေဂုစ္ဆာ ။ တထာ ဟိ မနုဿာ ဒိတ ဟာန ဘောဇနေ ပတိတံ ကေသဝဏ္ဏံ တကံ တ သုတ္တံ တ ဒိသွာ ကေသသညာယ မနောရမမ္ပိ ဟာနဘောဇနံ ဆဍ္ဍေန္တိ တ ဇိဂုစ္ဆန္တိ တ။ သဏ္ဌာနတောပိ အသုဘာ။ တထာ ဟိ ရတ္တိံ ဟာနဘောဇနေ ပတိတံ ကေသသဏ္ဌာနံ တကံ တ သုတ္တံ တ ဖုသိတွာ ကေသသညာယ မနောရမမ္ပိ ဟာနဘောဇနံ ဆဍ္ဍေန္တိ တ ဇိဂုစ္ဆန္တိ တ။ ဂန္ဓတောပိ အသုဘာ။ တထာ ဟိ တေလမက္ခနပုပ္ဖဓူမာဒိသင်္ခါရရဟိတာနံ ကေသာနံ ဂန္ဓော ပရမဇေဂုစ္ဆော ဟောတိ, အဂ္ဂိသု ပက္ခိတ္တာနံ ကေသာနံ ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ သတ္တာ နာသိကံ ပိဒဟန္တိ, မုခမ္ပိ ဝိကုဏေန္တိ။ အာသယတောပိ အသုဘာ။ တထာ ဟိ နာနာဝိဓေန မနုဿာသုစိနိဿန္ဒေန သင်္ကာရဋ္ဌာနေ တဏ္ဍုလေယျကာဒီနိ ဝိယ ပိတ္တသေမှပုဗ္ဗလောဟိတနိဿ သန္ဒေန တေ အာစိတာ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ ဂမိတာတိ။ ဩကာသတောပိ အသုဘာ။ တထာ ဟိ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ဝိယ တဏ္ဍုလေယျကာဒီနိ ပရမဇေဂုစ္ဆေ လောမာဒိကေတိံသကုဏပရာသိမတ္တကေ မနုဿာနံ သီသပလိဝေဌကေ အလွ လစမ္မေ ဇာတာတိ။ သေ နယော လောမာဒီသု။ ဧဝံ တာဝ အယမေတေ ဓမ္မေ အသုဘတော ဥပဋ္ဌဟန္တေ အသုဘတော မနသိ ကရောတိ။

ယဒိ ပနဿ ဝဏ္ဏတော ဥပဋ္ဌဟန္တိ, အထ ကေသာ နီလကသိဏဝသေန ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တထာ လောမာ ဒန္တာ ဩ အာတကသိဏဝသေနာတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ ။ တံတံကသိဏဝသေနေဝ အယမေတေ မနသိ ကရောတိ, ဧဝံ ဝဏ္ဏတော ဥပဋ္ဌဟန္တေ ဝဏ္ဏတော မနသိ ကရောတိ။ ယဒိ ပနဿ သုညတော ဥပဋ္ဌဟန္တိ, အထ ကေသာ ဃနဝိနိဗ္ဘောဂဝဝတွ ထာနေန ဩဇဋ္ဌမကသမူဟဝသေန ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တထာ လောမာဒယော, ယထာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ အယမေတေ တထေဝ မန သိ ကရောတိ။ ဧဝံ သုညတော ဥပဋ္ဌဟန္တေ သုညတော မနသိ ကရောတိ။

ဧဝံ မနသိကရောန္တော အယမေတေ ဓမ္မေ အနုပုဗ္ဗမုဉ္စနတော မနသိ ကရောတိ။ **အနုပုဗ္ဗမုဉ္စနတော** တိ အသုဘာဒိနံ အညတရဝသေန ဥပဋ္ဌိတေ ကေသေ မုဉ္စိတွာ လောမေ မနသိကရောန္တော သေယျထာပိ နာမ ဇလူကာ နင်္ဂုဋ္ဌေန ဂ ဟိတပ္ပဒေသေ သာပေက္ခာဝ ဟုတွာ တုဏ္ဍေန အညံ ပဒေသံ ဂဏှာတိ, ဂဟိတေ စ တသ္မိံ က္လတရံ မုဉ္စတိ, ဧဝမေဝ ကေသေသု သာပေက္ခောဝ ဟုတွာ လောမေ မနသိ ကရောတိ, လောမေသု စ ပတိဋ္ဌိတေ မနသိကာရေ ကေသေ မုဉ္စတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ဧဝံ ဟိဿ အနုပုဗ္ဗမုဉ္စနတော မနသိကရောတော အသုဘာဒိသု အညတရဝသေန တေ ဓမ္မာ ဥပဋ္ဌဟန္တာ အနဝသေသတော ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဟာကဋ္ဌတရူပဋ္ဌာနာ စ ဟောန္တိ။

အထ ယဿ တေ ဓမ္မာ **အသုဘတော** ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဟာကဋ္ဌတရူပဋ္ဌာနာ စ ဟောန္တိ, တဿ သေယျထာပိ နာမ မက္ကဋော ဒွတ္တိံသတာလကေ တာလဝနေ ဗျာဓေန ပရိဟတိယမာနော ကေရုကေ္ခပိ အသဏ္ဌဟန္တော ပရိဓာ ဝိတွာ ယဒါ နိဝတ္တော ဟောတိ ကိလန္တော, အထ ကေမေဝ ဃနတာလပဏ္ဏပရိဝေဌိတံ တာလသူစိံ နိဿာယ တိဋ္ဌ တိ; ဧဝမေဝ စိတ္တမက္ကဋော ဒွတ္တိံသကောဋ္ဌာသကေ က္လမသ္မိံ ကာယေ တေနေဝ ယောဂိနာ ပရိဟတိယမာနော ကေ ကောဋ္ဌာသကေပိ အသဏ္ဌဟန္တော ပရိဓာဝိတွာ ယဒါ အနေကာရမ္မဏဝိဓာဝနေ အဘိလာသာဘာဝေန နိဝတ္တော ဟောတိ ကိလန္တော။ အထ ယွတဿ ကေသာဒိသု ဓမ္မော ပဂုဏတရော စရိတာနုရူပတရော တ, ယတ္ထ တ ပုဗ္ဗေ က တာဓိကာရော ဟောတိ, တံ နိဿာယ ဥပစာရဝသေန တိဋ္ဌတိ။ အထ တမေဝ နိမိတ္တံ ပုနပ္ပုနံ တက္ကာဟတံ ဝိတက္ကာ ဟတံ ကရိတွာ ယထာက္ကမံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတိ, တတ္ထ ပတိဋ္ဌာယ ဝိပဿနမာရဘိတွာ အရိယဘူမိံ ပာပုဏာတိ။

ယသ္မိံ ပန တေ ဓမ္မာ **ဝဏ္ဏတော** ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တသ္သာပိ သေယျထာပိ နာမ မက္ကဋ္ဌော။ပေ.။ အထ ယ္ဝတာဿ ကေသာဒီသု ဓမ္မော ပဂုဏာတရော စရိတာနုရူပတရော တ, ယတ္ထ တ ပုဗ္ဗေ ကတာဓိကာရော ဟောတိ, တံ နိဿာယ ဥပစာရဝသေန တိဋ္ဌတိ။ အထ တမေဝ နိမိတ္တံ ပုနပ္ပုနံ တက္ကာဟတံ ဝိတက္ကာဟတံ ကရိတ္ဝာ ယထာက္ကမံ နီလက သိဏာဝသေန ပီတကသိဏာဝသေန တ ပဉ္စပိ ရူပာဝစရဇ္ဈာနာနိ ဥပ္ပာဒေတိ, တေသဉ္စ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပတိဋ္ဌာယ ဝိပဿနံ အာရဘိတ္ဝာ အရိယဘူမိံ ပာပုဏာတိ။

ယသ္မိံ ပန တေ ဓမ္မာ **သုညတော** ဥပဋ္ဌဟန္တိ, သော လက္ခဏတော မနသိ ကရောတိ, လက္ခဏတော မနသိက ရောန္တော တတ္ထ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနဝသေန ဥပစာရဇ္ဈာနံ ပာပုဏာတိ။ အထ မနသိကရောန္တော တေ ဓမ္မေ အနိစ္စဒု က္ခာနတ္တသုတ္တတ္တယဝသေန မနသိ ကရောတိ ။ အယမဿ ဝိပဿနာနယော။ သော က္ကမံ ဝိပဿနံ အာရဘိတ္ဝ တ ယထာက္ကမဉ္စ ပဋိပဇ္ဇိတ္ဝာ အရိယဘူမိံ ပာပုဏာတီတိ။

ဧတ္တာဝတာ စ ယံ ဝုတ္တံ – ''ကထံ ပနာယံ အနုပုဗ္ဗာဒိဝသေန ဧတေ ဓမ္မေ မနသိ ကရောတီ''တိ, တံ ဗျာကတံ ဟောတိ။ ယဉ္စာပိ ဝုတ္တံ – ''ဘာဝနာဝသေန ပနဿ ဧဝံ ဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ, တဿတ္ထော ပကာသိတော ဟော တီတိ။

ပကိဏ္ဏကနယော

ဣဒါနိ ဣမသ္မိံယေဝ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရေ ဝဏ္ဏနာပရိစယဟေတုဝတ္ထုံ အယံ **ပကိဏ္ဏကနယော** ဝေဒိတဗ္ဗော –

''နိမိတ္တတော လက္ခဏတော၊ ဓာတုတော သုညတောပိ စ။
ခန္ဓာဒိတော စ ဝိညေယျော၊ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရနိစ္ဆယော''တိ။

တတ္ထ **နိမိတ္တတော** တိ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ဣမသ္မိံ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရေ သင္ဌိသတံ နိမိတ္တာနိ ဟောန္တိ, ယေသံ ဝသေန ယောကာဝစရော ဒ္ဝတ္တိံသာကာရံ ကောဋ္ဌာသတော ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ သေယျထိဒံ – ကေသဿ ဝဏ္ဏနိမိ တ္တံ, သဏ္ဌာနနိမိတ္တံ, ဒိသာနိမိတ္တံ, ဩကာသနိမိတ္တံ, ပရိစ္ဆေဒနိမိတ္တန္တိ ပဉ္စ နိမိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ ဧဝံ လောမာ ဒီသု။

လက္ခဏတော တိ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရေ အဋ္ဌဝီသတိသတံ လက္ခဏာနိ ဟောန္တိ, ယေသံ ဝသေန ယောကာဝစရော ဒ္ဝ တ္တိံသာကာရံ လက္ခဏတော မနသိ ကရောတိ ။ သေယျထိဒံ – ကေသဿ ထဒ္ဓလက္ခဏံ, အာဗန္ဓနလက္ခဏံ, ဥဏှ ဟတ္တလက္ခဏံ, သမုဒီရဏလက္ခဏန္တိ စတ္တာရိ လက္ခဏာနိ ဟောန္တိ။ ဧဝံ လောမာဒီသု။

ဓာတုတောတိ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရေ ''ဆဓာတုရော, ဘိက္ခဝေ, အယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော''တိ (မ. နိ. ၃.၃၄၃-၃၄၄) ဧတ္ထ ဝုတ္တာသု ဓာတူသု အဋ္ဌဝီသတိသတံ ဓာတုယော ဟောန္တိ, ယာသံ ဝသေန ယောကာဝစရော ဒ္ဝတ္တိံသာကာရံ ဓာတု တော ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ သေယျထိဒံ – ယာ ကေသေ ထဒ္ဓတာ, သာ ပထဝီဓာတု; ယာ အာဗန္ဓနတာ, သာ အာပောဓာတု; ယာ ပရိပာစနတာ, သာ တေဇောဓာတု; ယာ ဝိတ္ထမ္ဘနတာ, သာ ဝါယောဓာတူတိ စတဿော ဓာတုယော ဟောန္တိ။ ဧဝံ လောမာဒီသု။

သုညတောတိ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရေ အဋ္ဌဝီသတိသတံ သုညတာ ဟောန္တိ, ယာသံ ဝသေန ယောကာဝစရော ဒ္ဝတ္ တိံသာကာရံ သုညတော ဝိပဿတိ။ သေယျထိဒံ – ကေသေ တာဝ ပထဝီဓာတု အာပောဓာတုတ္တာဒီဟိ သုညာ, တထာ အာ ပောဓာတုတာဒယော ပထဝီဓာတုတ္တာဒီဟီတိ စတဿော သုညတာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ လောမာဒီသု။

ခန္ဓာဒိတောတိ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရေ ကေသာဒီသု ခန္ဓာဒိဝသေန သင်္ဂယှမာနေသု ''ကေသာ ကတိ ခန္ဓာ ဟောန္တိ, ကတိ အာယတနာနိ, ကတိ ဓာတုယော, ကတိ သစ္စာနိ, ကတိ သတိပဋ္ဌာနာနီ''တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ ဗော။ ဧတ္ထဉ္စဿ ဝိဇာနတော တိဏကဋ္ဌသမူဟော ဝိယ ကာယော ခါယတိ။ ယထာဟ –

‘‘နတ္ထိ သတ္တော နရော ပောသော၊ ပုဂ္ဂလော နူပလဗ္ဘတိ။
သုညဘူတော အယံ ကာယော၊ တိဏကဋ္ဌသမူပမော’’တိ။

အထဿ ယာ သာ –

‘‘သုညာဂါရံ ပဝိဋ္ဌဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
အမာနုသီ ရတိ ဟောတိ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော’’တိ။ –

ဧဝံ အမာနုသီ ရတိ ဝုတ္တာ, သာ အဒူရတရာ ဟောတိ။ တတော ယံ တံ –

‘‘ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
လဘတီ ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတ’’န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၇၃-၃၇၄) –

ဧဝံ ဝိပဿနာမယံ ပီတိပါမောဇ္ဇာမတံ ဝုတ္တံ။ တံ အနုဘဝန္တော န စိရေနေဝ အရိယဇနသေဝိတံ အဇရာမရံ နိဗ္ဗာနာမတံ သစ္ဆိကရောတီတိ။

ပရမတ္ထဇောတိကာယ ခုဒ္ဒကပာဌ-အဋ္ဌကထာယ

ဒွတ္တိံသာကာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ကုမာရပဉှာဝဏ္ဏနာ

အဇ္ဈုပ္ပတ္တိ

ဣ္တအာနိ **ကော် နာမ ကိ**န္တိ ဧဝမာဒီနံ ကုမာရပဉှာနံ အတ္တဝဏ္ဏနာက္ကမော အနုပ္ပတ္တော။ တေသံ အဇ္ဈုပ္ပတ္တိ ဣ္တ ခ နိက္ခေပပ္ပယောဇနစ္စ ဝတွာ ဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမ –

အဇ္ဈုပ္ပတ္တိ တာဝ နေသံ သောပာကော နာမ ဘဂဝတော မဟာသာဝကော အဟောသိ။ တေနာယသ္မတာ ဇာတိယာ သတ္တဝဿေနေဝ အညာ အာရာဓိတာ, တဿ ဘဂဝတ ပဉှဗျာကရဏေန ဥပသမ္ပဒံ အနုညာတုကာမော အတ္တနာ အဓိပ္ပေတတ္ထာနံ ပဉှာနံ ဗျာကရဏသမတ္ထတံ ပဿန္တော **“ကော် နာမ ကိ”**န္တိ ဧဝမာဒိနာ ပဥ္ဥှ ပုစ္ဆိ။ သော ဗျာကာသိ။ တေန စ ဗျာကရဏေန ဘဂဝတော စိတ္တံ အာရာဓေသိ။ သာဝ တဿာယသ္မတော ဥပသမ္ပဒာ အဟောသိ။

အယံ တေသံ အဇ္ဈုပ္ပတ္တိ။

နိက္ခေပပ္ပယောဇနံ

ယသ္မာ ပန သရဏဂမနေဟိ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃာနုဿတိဝသေန စိတ္တဘာဝနာ, သိက္ခာပဒေဟိ သီလဘာဝနာ, ဒွတ္တိံသာကာရေန စ ကာယဘာဝနာ ပကာသိတာ, တသ္မာ ဣ္တအာနိ နာနပ္ပကာရတော ပညာဘာဝနာမုခဒဿနတ္ထံ ဣ္တမေ ပဉှဗျာကရဏာ ဣ္တ ခ နိက္ခိတ္တာ။ ယသ္မာ တ သီလပဒဋ္ဌာနော သမာဓိ, သမာဓိပဒဋ္ဌာနာ စ ပညာ; ယထာဟ – ‘‘သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော, စိတ္တံ ပညစ္စ ဘာဝယ’’န္တိ (သံ. နိ. ၁.၂၃, ၁၉၂), တသ္မာ သိက္ခာပဒေဟိ သီလံ ဒွတ္တိံသာကာရေန တံကေစရံ သမာဓိဥ္စ ဒဿေတွာ သမာဟိတစိတ္တဿ နာနာဓမ္မပရိက္ခာရာယ ပညာယ ပဘေဒဒဿနတ္ထံ ဣ္တ ခ နိက္ခိတ္တာတိပိ ဝိညာတဗ္ဗာ။

ဣ္တဒံ တေသံ ဣ္တ ခ နိက္ခေပပ္ပယောဇနံ။

ပဉှာဝဏ္ဏနာ

ကော် နာမ ကိန္တိပဉှာဝဏ္ဏနာ

ဣ္တအာနိ တေသံ အတ္တဝဏ္ဏနာ ဟောတိ – **ကော် နာမ ကိ**န္တိ ဘဂဝတ ယသ္မိံ ဧကဓမ္မသ္မိံ ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော အနုပုဗ္ဗေန ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ, ယသ္မိံ စာယမာယသ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော အနုပုဗ္ဗေန ဒုက္ခဿန္တမကာသိ, တံ ဓမ္မံ သန္ဓာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ **“သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ”** တိ ထေရော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ဒေသနာယ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ ‘‘ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသတိ? ဣ္တခ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီ’’တိ (သံ. နိ. ၅.၈) ဧဝမာဒီနိ စေတ္ထ သုတ္တာနိ ဧဝံ ဝိဿဇ္ဇနယုတ္တိသမ္ဘဝေ သာဓကာနိ။ တ္တေ ယေနာဟာရေန သဗ္ဗေ သတ္တာ ‘‘အာဟာရဋ္ဌိတိကာ’’တိ ဝုစ္စန္တိ, သော အာဟာရော တံ တ နေသံ အာဟာရဋ္ဌိတိကတ္တံ ‘‘ကော် နာမ ကိ’’န္တိ ပုဋ္ဌေန ထေရေန နိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တဉှိ ဘဂဝတာ ဣ္တခ ဧကန္တိ အဓိပ္ပေတံ, န တု သာသနေ လောကေ တ အညံ ကော် နာမ နတ္ထီတိ ဉာပေတုံ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဉ္ဇေဟတံ ဘဂဝတာ –

> ‘‘ဧကဓမ္မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မတ္တံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမသ္မိံ ဧကဓမ္မေ? သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ။ ဣ္တမသ္မိံ ခေ၊ ဘိက္ခဝေ, ဧကဓမ္မေ ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ.။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘ဧကော ပဉှော ဧကော ဥဒ္ဒေသော ဧကံ ဝေယျာကရဏ’န္တိ ဣ္တတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣ္တဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ’’န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၇)။

အာဟာရဋ္ဌိတိကာတိ စေတ္ထ ယထာ ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သုဘနိမိတ္တံ။ တတ္ထ အယောနိသော မနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥပ္ပာဒါယာ''တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) ပစ္စယော အာဟာရောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ပစ္စယံ အာဟာရသဒ္ဒေန ဂဟေတွာ ပစ္စယဋ္ဌိတိကာ ''အာဟာရဋ္ဌိတိကာ''တိ ဝုတ္တာ။ စတ္တာရော ပန အာဟာရေ သန္ဓာယ – ''အာဟာရဋ္ဌိတိကာ''တိ ဝုစ္စမာနေ ''အသညသတ္တာ ဒေဝါ အဟေတုကာ အနာဟာရာ အဖဿကာ အဝေဒနကာ''တိ ဝစနတော (ဝိဘ. ၁၀၁၇) ''သဗ္ဗေ''တိ ဝစနမယုတ္တံ ဘဝေယျ။

တတ္ထ သိယာ – ဧဝမ္ပိ ဝုစ္စမာနေ ''ကတမေ ဓမ္မာ သပစ္စယာ? ပဉ္စက္ခန္ဓာ – ရူပက္ခန္ဓော။ပေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော''တိ (ဓ. သ. ၁၀၈၉) ဝစနတော ခန္ဓာနံယေဝ ပစ္စယဋ္ဌိတိကတ္တံ ယုတ္တံ, သတ္တာနန္တု အယုတ္တမေဝေတံ ဝစနံ ဘဝေယျာတိ။ န ခေါ ပနေတံ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကသ္မာ ? သတ္တေသု ခန္ဓောပစာရသိဒ္ဓိတော။ သတ္တေသု ဟိ ခန္ဓောပစာရော သိဒ္ဓေါ။ ကသ္မာ? ခန္ဓေ ဥပာဒါယ ပညာပေတဗ္ဗတော။ ကထံ? ဂေဟေ ကမောပစာရော ဝိယ။ သေယျထာပိ ဟိ ဂေဟာနိ ဥပာဒါယ ပညာပေတဗ္ဗတ္တာ ကမဿ ဧကသ္မိမ္ပိ ဒွီသု တီသုပိ ဝါ ဂေဟေသု ဒဍ္ဎေသု ''ကမော ဒဍ္ဎော''တိ ဧဝံ ဂေဟေ ကမောပစာရော သိဒ္ဓေါ, ဧဝမေဝ ခန္ဓေသု ပစ္စယဋ္ဌေန အာဟာရဋ္ဌိတိကေသု ''သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ''တိ အယံ ဥပစာရော သိဒ္ဓေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပရမတ္ထတော စ ခန္ဓေသု ဇာယမာနေသု ဇီယမာနေသု မီယမာနေသု စ ''ခဏေ ခဏေ တွံ ဘိက္ခု ဇာယသေ စ ဇီယသေ စ မီယသေ စာ''တိ ဝဒတာ ဘဂဝတာ တေသု သတ္တေသု ခန္ဓောပစာရော သိဒ္ဓေါတိ ဒဿိတော ဧတတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယတော ယေန ပစ္စယာဋ္ဌေန အာဟာရေန သဗ္ဗေ သတ္တာ တိဋ္ဌန္တိ, သော အာဟာရော တံ တ နေသံ အာဟာရဋ္ဌိတိကတ္တံ ဧကန္တ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အာဟာရော ဟိ အာဟာရဋ္ဌိတိကတ္တံ တ အနိစ္စတာကာရဏတော နိဗ္ဗိဒါဌာနံ ဟောတိ။ အထ တေသု သဗ္ဗသတ္တသညိတေသု သင်္ခါရေသု အနိစ္စတာဒဿနေန နိဗ္ဗိန္ဒမာနော အနုပုဗ္ဗေန ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ, ပရမတ္ထဝိသုဒ္ဓိံ ပာပုဏာတိ။ ယထာဟ –

> ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
> အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ''တိ။ (ဓ. ပ. ၂၇၇)။

ဧတ္ထ စ ''ဧကံ နာမ ကိံ''န္တိ စ ''ကိံဟာ''တိ စ ဒုဝိဓော ဟဋ္ဌော, တတ္ထ သီဟဋ္ဌာနံ ကိံဟာတိ ဟဋ္ဌော။ တေ ဟိ ''ကိံ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''ကိံဟာ''တိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ဘဏန္တိ ''ဟ-က္ကတိ နိပါတော, ထေရိယာနမ္ပိ အယမေဝ ဟဋ္ဌော''တိ ဥဘယထာပိ ပန ဧကော အတ္ထော။ ယထာ ရုစ္စတိ, တထာ ပဋိတဗ္ဗံ။ ယထာ ပန ''သုခေန ဖုဋ္ဌော အထ ဝါ ဒုခေန (ဓ. ပ. ၈၃), ဒုက္ခံ ဒေမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတီ''တိ ဧဝမာဒီသု ကတ္ထစိ ဒုခန္တိ စ ကတ္ထစိ ဒုက္ခန္တိ စ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ကတ္ထစိ ဧကန္တိ, ကတ္ထစိ ဧက္ကန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဓ ပန ဧကံ နာမာတိ အယမေဝ ဟဋ္ဌော။

ဒွေ နာမ ကိန္တိပဉှာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဣမိနာ ပဉှာဗျာကရဏေန အာရဒ္ဓစိတ္တော သတ္ထာ ပုရိမနယေနေဝ ဥတ္တရိံ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ **ဒွေ နာမ ကိန္တိ?** ထေရော **ဒွေတိ** ပစ္စနုဘာသိတွာ **''နာမဉ္စ ရူပဉ္စာ''** တိ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနာယ ဒေသနာယ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ တတ္ထ အာရမ္မဏာဘိမုခံ နမနတော, စိတ္တဿ စ နတိဟေတုတော သဗ္ဗမ္ပိ အရူပံ ''နာမ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဓ ပန နိဗ္ဗိဒါဟေတုတ္တာ သာသဝဓမ္မမေဝ အဓိပ္ပေတံ ရုပ္ပနဋ္ဌေန စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ, သဗ္ဗဉ္စ တဒုပါဒါယ ပဝတ္တမာနံ ရူပံ ''ရူပ''န္တိ ဝုစ္စတိ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဣဓာဓိပ္ပေတံ။ အဓိပ္ပာယဝသေနေဝ စေတ္ထ ''ဒွေ နာမ နာမဉ္စ ရူပဉ္စာ''တိ ဝုတ္တံ, န အသေသံ ဒွိန္နမဘာဝတော။ ယထာဟ –

> ''ဒွီသု , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု ဒွီသု? နာမေ စ ရူပေ စ။ ဣမေသု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒွီသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ 'ဒွေ ပဉှာ, ဒွေ ဥဒ္ဒေသာ, ဒွေ ဝေယျာကရဏာနီ'တိ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ''န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၇)။

ဧတ္ထ စ နာမရူပမတ္တဒဿနေန အတ္တဒိဋ္ဌိံ ပဟာယ အနတ္တာနုပဿနာမုခေနေဝ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော အနုပုဗ္ဗေန ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ, ပရမတ္ထဝိသုဒ္ဓိံ ပာပုဏာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာဟ –

“သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ”တိ။ (ဓ. ပ. ၂၇၉)။

တီဏိ နာမ ကိန္တိပဉှာဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ ဣမိနာပိ ပဉှဗျာကရဏေန အာရဒ္ဓစိတ္တော သတ္ထာ ပုရိမနယေနေဝ ဥတ္တရိံ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ **တီဏိ နာမ ကိန္တိ?** ထေရောပိ **တီဏီ**တိ ပစ္စနုဘာသိတွာ ပုန ဗျာကရိတဗ္ဗဿ အတ္ထဿ လိင်္ဂါနုရူပံ သင်္ချံ ဒဿေန္တော **“တိဿော ဝေဒနာ”** တိ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ အထ တ “ယာ ဘဂဝတာ ‘တိဿော ဝေဒနာ’တိ ဝုတ္တာ, ဣမာသမတ္ထမဟံ တီဏီတိ ပစ္စေမိ”တိ ဒဿေန္တော အာဟာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အနေကမုခာ ဟိ ဒေသနာ ပဋိသမ္ဘိဒါပဘေဒေန ဒေသနာဝိလာသပ္ပတ္တာနံ။ ကေစိ ပနာဟု “တီဏီတိ အဓိကပဒမိဒ”န္တိ။ ပုရိမနယေနေဝ စေတ္ထ “တိဿော ဝေဒနာ”တိ ဝုတ္တံ, န အညေသံ တိဏ္ဏမဘာဝတော။ ယထာဟ –

“တီသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ.။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု တီသု? တီသု ဝေဒနာသု။ ဣမေသု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တီသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ.။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘တယော ပဉှာ, တယော ဥဒ္ဒေသာ, တီဏိ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ , ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၇)။

ဧတ္ထ စ “ယံကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ, သဗ္ဗံ တံ ဒုက္ခသ္မိန္တိ ဝဒါမိ”တိ (သံ. နိ. ၄.၂၅၉) ဝုတ္တသုတ္တာနုသာရေန တ။
–

“ယော သုခံ ဒုက္ခတော အဒ္ဒ၊ ဒုက္ခမဒ္ဒက္ခိ သလ္လတော။
အဒုက္ခမသုခံ သန္တံ၊ အဒ္ဒက္ခိ နံ အနိစ္စတော”တိ။ (ဣတိဝု. ၅၃) –

ဧဝံ ဒုက္ခဒုက္ခတာဝိပရိဏာမဒုက္ခတာသင်္ခါရဒုက္ခတာနုသာရေန တ တိဿန္နံ ဝေဒနာနံ ဒုက္ခဘာဝဒဿနေန သုခသညံ ပဟာယ ဒုက္ခာနုပဿနာမုခေန နိဗ္ဗိန္ဒမာနော အနုပုဗ္ဗေန ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ, ပရမတ္ထဝိသုဒ္ဓိံ ပာပုဏာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာဟ –

“သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ”တိ။ (ဓ. ပ. ၂၇၈)။

စတ္တာရိ နာမ ကိန္တိပဉှာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဣမိနာပိ ပဉှဗျာကရဏေန အာရဒ္ဓစိတ္တော သတ္ထာ ပုရိမနယေနေဝ ဥတ္တရိံ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ **စတ္တာရိ နာမ ကိန္တိ?** တတ္ထ ဣမဿ ပဉှဿ ဗျာကရဏပက္ခေ ကတ္ထစိ ပုရိမနယေနေဝ စတ္တာရော အာဟာရာ အဓိပ္ပေတာ။ ယထာဟ –

“စတူသု , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ.။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု စတူသု? စတူသု အာဟာရေသု။ ဣမေသု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, စတူသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ.။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘စတ္တာရော ပဉှာ စတ္တာရော ဥဒ္ဒေသာ စတ္တာရိ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၇)။

ကတ္ထစိ ယေသု သုဘာဝိတစိတ္တော အနုပုဗ္ဗေန ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ, တာနိ စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိ။ ယထာဟ ကဇင်္ဂလာ ဘိက္ခုနီ –

“စတူသု, အာဝုသော, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ သုဘာဝိတစိတ္တော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မတ္တံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု စတူသု? စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု။ ဣ

မေသု ခော, အာဝုသော, စတူသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ သုဘာဝိတစိတ္တော။ပေ.။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘စတ္တာရော ပဉှာ စတ္တာရော ဥဒ္ဒေသာ စတ္တာရိ ဝေယျာကရဏာနိ’တိ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၈)။

ဣဓ ပန ယေသံ စတုန္နံ အနုဗောဓပ္ပဋိဝေဓတော ဘဝတဏှာပဟာနဆေဒေ ဟောတိ, ယသ္မာ တာနိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ အဓိပ္ပေတာနိ။ ယသ္မာ တ ဣမိနာ ပရိယာယေန ဗျာကတံ သုဗျာကတမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ထေရော **စတ္တာရီ**တိ ပစ္စနုဘာသိတ္ဝာ **“အရိယသစ္စာနီ”**တိ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ တတ္ထ **စတ္တာရီ** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **အရိယသစ္စာနီ**တိ အရိယာနိ သစ္စာနိ, အဝိတထာနိ အဝိသံဝါဒကာနီတိ အတ္ထော။ ယထာဟ –

“ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ တထာနိ အဝိတထာနိ အနညထာနိ, တသ္မာ အရိယသစ္စာနီတိ ဝုစ္စန္တီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၇)။

ယသ္မာ တ သဒေဝကေန လောကေန အရဏီယတော အဘိဂမနီယတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တယမိတဗ္ဗဋ္ဌာနသညိ တေ အယေ တ ဣရိယနတော, အနယေ တ န ဣရိယနတော, သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယအရိယဓမ္မသမာယောဂတော တ အရိယသမ္မတာ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာ တေတာနိ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ, တသ္မာပိ “အရိယသစ္စာနီ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ ယထာဟ –

“စတ္တာရိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, အရိယသစ္စာနိ။ပေ.။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ, အရိယာ ဣမာနိ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ, တသ္မာ အရိယသစ္စာနီတိ ဝုစ္စန္တီ”တိ။

အပိစ အရိယဿ ဘဂဝတော သစ္စာနီတိပိ အရိယသစ္စာနိ။ ယထာဟ –

“သဒေဝကေ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ သဒေဝမနုဿာယ တထာဂတော အရိယော, တသ္မာ အရိယသစ္စာနီတိ ဝုစ္စန္တီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၈)။

အထ တ ဧတေသံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ အရိယဘာဝသိဒ္ဓိတောပိ အရိယသစ္စာနိ။ ယထာဟ –

“ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ယထာဘူတံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဝုစ္စတီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၃)။

အယမေတေသံ ပဒတ္ထော။ ဧတေသံ ပန အရိယသစ္စာနံ အနုဗောဓပ္ပဋိဝေဓတော ဘဝတဏှာပဟာနဆေဒေ ဟောတိ။ ယထာဟ –

“တယိဒံ , ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ အနုဗုဒ္ဓံ ပဋိဝိဒ္ဓံ။ပေ.။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ အနုဗုဒ္ဓံ ပဋိဝိဒ္ဓံ, ဥစ္ဆိန္နာ ဘဝတဏှာ, ခီဏာ ဘဝနေတ္တိ, နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေ”တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၁)။

ပဉ္စ နာမ ကိန္တိပဉှာဝဏ္ဏနာ

ဣမိနာပိ ပဉှဗျာကရဏေန အာရဒ္ဓစိတ္တော သတ္ထာ ပုရိမနယေနေဝ ဥတ္တရိံ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ **ပဉ္စ နာမ ကိန္တိ?** ထေရော **ပဉ္စာ** တိ ပစ္စနုဘာသိတ္ဝာ **“ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ”** တိ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ တတ္ထ **ပဉ္စာ** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ ဥပါဒါနဂေါစရာ ဥပါဒါနဂေါစရကာ တ ခန္ဓာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ, ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရာ, ဝိညာဏဉ္စ သာသဝ ဥပါဒါနိယာ, ဧတေသမေတံ အဓိဝစနံ။ ပုဗ္ဗနယေနေဝ စေတ္ထ “ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ”တိ ဝုတ္တံ, န အညေသံ ပဉ္စန္နမဘာဝတော။ ယထာဟ –

“ပဉ္စသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ.။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု ပဉ္စသု? ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု။ ဣမေသု ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ.။ ဒု

ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘ပဉ္စ ပဉှာ, ပဉ္စ ဥဒ္ဒေသာ , ပဉ္စ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒ မေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၇)။

တတ္ထ စ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဥဒယဗ္ဗယဝသေန သမ္မသန္တော ဝိပဿနာမတံ လဒ္ဓာ အနုပုဗ္ဗေန နိဗ္ဗာနာမတံ သစ္ဆိ ကရောတိ။ ယထာဟ –

“ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
လဘတီ ပီတိပာမောဇ္ဇံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတ”န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၇၄)။

ဆ နာမ ကိန္တိပဉှာဝဏ္ဏနာ

ဇဝံ ဣမိနာပိ ပဉှာဗျာကရဏေန အာရဒ္ဓစိတ္တော သတ္ထာ ပုရိမနယေနေဝ ဥတ္တရိံ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ **“ဆ နာမ ကိ”**န္တိ? ထေရော **ဆ**ဣတိ ပစ္စနုဘာသိတွာ **‘အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနီ’** တိ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ တတ္ထ **ဆ**ဣတိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော, အဇ္ဈတ္တေ နိယုတ္တာနိ, အတ္တာနံ တ အဓိကတွာ ပဝတ္တာနိ **အဇ္ဈတ္တိကာနိ** ။ အာယတနတော, အာယဿ တ တနနတော, အာယတဿ တ သံသာရဒုက္ခဿ နယနတော အာယတနာနိ, စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယမနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ပုဗ္ဗနယေန စေတ္ထ “ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနီ”တိ ဝုတ္တံ, န အညေသံ ဆန္နမ ဘာဝတော။ ယထာဟ –

“ဆသု , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု ဆသု? ဆသု အဇ္ဈတ္တိကေသု အာယတနေသု။ ဣမေသု ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒ မာနော။ပေ။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘ဆ ပဉှာ ဆ ဥဒ္ဒေသာ ဆ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ ဣတိ ယံ တံ ဝု တ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၇)။

တတ္ထ စ ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ, “သုညော ဂါမောတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆန္နေတံ အဇ္ဈတ္တိကာနံ အာ ယတနာနံ အဓိဝစန”န္တိ (သံ. နိ. ၄.၂၃၈) ဝစနတော သုညတော ပုဗ္ဗဥ္ဂမရီစိကာဒီနိ ဝိယ အစိရဋ္ဌိတိကတော တုစ္ဆ တော ဝဥ္စနတော စ သမနုပဿံ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော အနုပုဗ္ဗေန ဒုက္ခဿန္တံ ကတွာ မစ္စုရာဇဿ အဒဿနံ ဥပေတိ။ ယထာဟ –

“ယထာ ပုဗ္ဗုဠကံ ပဿေ၊ ယထာ ပဿေ မရီစိကံ။
ဇဝံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတီ”တိ။ (ဓ. ပ. ၁၇၀)။

သတ္တ နာမ ကိန္တိပဉှာဝဏ္ဏနာ

ဣမိနာပိ ပဉှာဗျာကရဏေန အာရဒ္ဓစိတ္တော သတ္ထာ ဥတ္တရိံ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ **သတ္တ နာမ ကိန္တိ**? ထေရော ကိဥ္စာပိ မဟာပဉှာဗျာကရဏေ သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ဝုတ္တာ, အပိစ ခော ပန ယေသု ဓမ္မေသု သုဘာဝိတစိတ္တော ဘိက္ခု ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ, တေ ဒဿေန္တော **“သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ”** တိ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ အယမ္ပိ စတ္ထော ဘဂဝတာ အနုမတော ဇဝ။ ယထာဟ –

“ပဏ္ဍိတာ ဂဟပတယော ကဇင်္ဂလိကာ ဘိက္ခုနီ, မဟာပညာ ဂဟပတယော ကဇင်္ဂလိကာ ဘိက္ခုနီ, မဉ္စေပိ တုမှေ ဂဟပတယော ဥပသင်္ကမိတွာ ဇတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ, အဟမ္ပိ ဇေတံ ဇဝမေဝ ဗျာကရေယျံ, ယထာ တံ ကဇင်္ဂလိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဗျာကတ”န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၈)။

တာယ စ ဇဝံ ဗျာကတံ –

“သတ္တသု, အာဝုသော, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ သုဘာဝိတစိတ္တော။ပေ။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ က တမေသု သတ္တသု? သတ္တသု ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု။ ဣမေသု ခော, အာဝုသော, သတ္တသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ သုဘာဝိ

တစိတ္တော။ပေ.။ ဒုက္ခသ္သန္တကရော ဟောတိ။ ‘သတ္တ ပညာ သတ္တ ဥဒ္ဒေသာ သတ္တ ဝေယျာကရဏာနိ’တိ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၈)။

ဧဝမယမတ္ထော ဘဂဝတာ အနုမတော ဧတတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ **သတ္တာ** တိ ဦနာဓိကနိဝတ္တနတော ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** တိ သတိအာဒီနံ ဓမ္မာနမေတံ အဓိဝစနံ။ တတြာယံ ပဒတ္ထော – ဧတာယ လောကိယလောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ လီနုဒ္ဓစ္စပတိဋ္ဌာနာယူဟနကာမသုခတ္တကိလမထာနုယောဂဥစ္ဆေဒသဿတာဘိနိဝေသာဒိ- အနေကုပဒ္ဒဝပ္ပဋိပက္ခဘူတာယ သတိဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိပဿဒ္ဓိသမာဓုပေက္ခာသင်္ခါတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ အရိယသာဝကော ဗုဇ္ဈတီတိ ကတွာ **ဗောဓိ,** ကိလေသသန္တာနနိဒ္ဒာယ ဥဋ္ဌဟတိ, စတ္တာရိ ဝါ အရိယသစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ သစ္ဆိကရောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ – “သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝေတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော”တိ။ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာယ ဝါ ဧတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ ဗုဇ္ဈတီတိ ကတွာ အရိယသာဝကောပိ **ဗောဓိ**။ ဣတိ တဿာ ဓမ္မသာမဂ္ဂိသင်္ခါတာယ ဗောဓိယာ အင်္ဂဘူတတ္တာ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂါနိ ဝိယ, တဿ ဝါ ဗောဓီတိ လဒ္ဓဝေါဟာရဿ အရိယသာဝကဿ အင်္ဂဘူတတ္တာပိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** သေနင်္ဂရထင်္ဂါဒယော ဝိယ။

အပိစ **“ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** တိ ကေနဋ္ဌေန ဗောဇ္ဈင်္ဂါ? ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, အနုဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ပဋိဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, သမ္ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ”တိ (ပဋိ. မ. ၂.၁၇) ဣမိနာပိ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ ဝုတ္တေန ဝိဓိနာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝမိမေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝေန္တော ဗဟုလီကရောန္တော န စိရဿေဝ ကေန္တနိဗ္ဗိဒါဒိဂုဏပဋိလာဘီ ဟောတိ, တေန ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတီတိ ဝုစ္စတိ ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ဘဂဝတာ –

“သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ကေန္တနိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂာယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၂၀၁)။

အဋ္ဌ နာမ ကိန္တိပဉှာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဣမိနာပိ ပဉှဗျာကရဏေန အာရဒ္ဓစိတ္တော သတ္ထာ ဥတ္တရိံ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ **အဋ္ဌ နာမ ကိ န္တိ**? ထေရော ကိဉ္စာပိ မဟာပဉှဗျာကရဏေ အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ ဝုတ္တာ, အပိစ ခော ပန ယေသု ဓမ္မေသု သုဘာဝိတစိတ္တော ဘိက္ခု ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ, တေ ဒဿေန္တော “အရိယာနိ အဋ္ဌ မဂ္ဂင်္ဂါနီ”တိ အဝတွာ ယသ္မာ အဋ္ဌင်္ဂဝိနိမုတ္တော မဂ္ဂေါ နာမ နတ္ထိ, အဋ္ဌင်္ဂမတ္တမေဝ တု မဂ္ဂေါ, တသ္မာ တမတ္ထံ သာဓေန္တော ဒေသနာဝိလာသေန **အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ** တိ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ ဘဂဝတာပိ စာယမတ္ထော ဒေသနာနယော စ အနုမတော ဧဝ။ ယထာဟ –

“ပဏ္ဍိတာ ဂဟပတယော ကဇင်္ဂလိကာ ဘိက္ခုနီ။ပေ.။ အဟမ္ပိ ဧဝမေဝ ဗျာကရေယျံ, ယထာ တံ ကဇင်္ဂလိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဗျာကတ”န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၈)။

တာယ စ ဧဝံ ဗျာကတံ –

“အဋ္ဌသု, အာဝုသော, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ သုဘာဝိတစိတ္တော။ပေ.။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘အဋ္ဌ ပဉှာ, အဋ္ဌ ဥဒ္ဒေသာ, အဋ္ဌ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၈)။

ဧဝမယံ အတ္ထော စ ဒေသနာနယော စ ဘဂဝတာ အနုမတော ဧတတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ **အရိယောတိ** နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ အဘိဂန္တဗ္ဗော, အပိစ အာရကာ ကိလေသေဟိ ဝတ္တနတော, အရိယဘာဝကရဏတော, အရိယဖလပဋိလာဘတော စာပိ အရိယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဋ္ဌ အင်္ဂါနိ အဿာတိ **အဋ္ဌင်္ဂိကော**။ သွာယံ စတုရင်္ဂိကာ ဝိယ သေနာ, ပဉ္စင်္ဂိကံ ဝိယ စ တူရိယံ အင်္ဂဝိနိမုတ္တောဂေန အနုပလဗ္ဘသဘာဝတော အင်္ဂမတ္တမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ မဂ္ဂတိ ဣမိနာ နိဗ္ဗာနံ, သယံ ဝါ မဂ္ဂတိ, ကိလေသေ မာရေန္တော ဂစ္ဆတီတိ **မဂ္ဂော**။

ဝေမဇ္ဈပ္ပဘေဒန္တိမံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေန္တော ဘိက္ခု အဝိဇ္ဇံ ဘိန္ဒတိ, ဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေတိ, နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောတိ, တေန ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတီတိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, သာလိသူကံ ဝါ ယဝသူကံ ဝါ သမ္မာ ပဏိဟိတံ ဟတ္ထေန ဝါ ပါဒေန ဝါ အက္ကန္တံ ဟတ္ထံ ဝါ ပါဒံ ဝါ ဘေစ္ဆတိ, လောဟိတံ ဝါ ဥပ္ပာဒေဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? သမ္မာ ပဏိဟိတတ္တာ, ဘိက္ခဝေ, သူကဿ, ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ , သော ဝတ ဘိက္ခု သမ္မာ ပဏိဟိတာယ ဒိဋ္ဌိယာ သမ္မာ ပဏိဟိတာယ မဂ္ဂဘာဝနာယ အဝိဇ္ဇံ ဘေစ္ဆတိ, ဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေဿတိ, နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ”တိ (အ. နိ. ၁.၄၂)။

နဝ နာမ ကိန္တိပဉှာဝဏ္ဏနာ

ဣမိနာပိ ပဉှာဗျာကရဏေန အာရဒ္ဓစိတ္တော သတ္ထာ ဥတ္တရိံ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ **နဝ နာမ ကိန္တိ**? ထေရော **နဝ** ဣတိ ပစ္စနုဘာသိတွာ **“သတ္တာဝါသာ”** တိ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ တတ္ထ **နဝါတိ** ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **သတ္တာ** တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယပဋိဗဒ္ဓေ ခန္ဓေ ဥပာဒါယ ပညတ္တာ ဟဏိနော ပဏ္ဏတ္တိ တ။ **အာဝါသာ**တိ အာဝသန္တိ ဧတေသူတိ အာဝါသာ, သတ္တာနံ အာဝါသာ သတ္တာဝါသာ။ သေ ဒေသနာမဂ္ဂေ, အတ္ထတော ပန နဝဝိဓာနံ သတ္တာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ယထာဟ –

“သန္တာဝုသော, သတ္တာ နာနတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော, သေယျထာပိ မနုဿာ ဧကစ္စေ စ ဒေဝါ ဧကစ္စေ စ ဝိနိပါတိကာ, အယံ ပဌမော သတ္တာဝါသော။ သန္တာဝုသော, သတ္တာ နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော, သေယျထာပိ, ဒေဝါ ဗြဟ္မကာယိကာ, ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တာ, အယံ ဒုတိယော သတ္တာဝါသော။ သန္တာဝုသော, သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော, သေယျထာပိ, ဒေဝါ အာဘဿရာ, အယံ တတိယော သတ္တာဝါသော။ သန္တာဝုသော, သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော, သေယျထာပိ, ဒေဝါ သုဘကိဏှာ, အယံ စတုတ္ထော သတ္တာဝါသော။ သန္တာဝုသော, သတ္တာ အသညိနော အပ္ပဋိသံဝေဒိနော, သေယျထာပိ, ဒေဝါ အသညသတ္တာ, အယံ ပဉ္စမော သတ္တာဝါသော။ သန္တာဝုသော, သတ္တာ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ။ပေ။ အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါ , အယံ ဆဋ္ဌော သတ္တာဝါသော။ သန္တာဝုသော, သတ္တာ။ပေ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနူပဂါ, အယံ သတ္တမော သတ္တာဝါသော။ သန္တာဝုသော, သတ္တာ။ပေ။ အာကိဉ္စညာယတနူပဂါ, အယံ အဋ္ဌမော သတ္တာဝါသော။ သန္တာဝုသော, သတ္တာ။ပေ။ နေဝသညာနာသညာယတနူပဂါ, အယံ နဝမော သတ္တာဝါသော”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၁)။

ပုရိမနယေနေဝ စေတ္ထ “နဝ သတ္တာဝါသာ”တိ ဝုတ္တံ, န အညေသံ နဝန္နမဘာဝတော။ ယထာဟ –

“နဝသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု နဝသု? နဝသု သတ္တာဝါသေသု။ ဣမေသု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, နဝသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘နဝ ပဉှာ , နဝ ဥဒ္ဒေသာ, နဝ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၇)။

တတ္ထ စ “နဝ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ။ ကတမေ နဝ? နဝ သတ္တာဝါသာ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၅၉) ဝစနတော နဝသု သတ္တာဝါသေသု ဉာတပရိညာယ ဓုဝသုဘသုခတ္တဘာဝဒဿနံ ပဟာယ သုဒ္ဓသင်္ခါရပုဉ္ဇမတ္တဒဿနေန နိဗ္ဗိန္ဒမာနော တီရဏပရိညာယ အနိစ္စာနုပဿနေန ဝိရဇ္ဇမာနော ဒုက္ခာနုပဿနေန ဝိမုစ္စမာနော အနတ္တာနုပဿနေန သမ္မာ ပရိ

ယန္တဒသ္သာဝီ ပဟာနပရိညာယ သမ္မတ္တမဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ –

“နဝသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ.။ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု နဝသု? နဝသု သတ္တာဝါသေသူ”တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၇)။

ဒသ နာမ ကိန္တိပဉှဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဣမိနာပိ ပဉှဗျာကရဏေန အာရဒ္ဓစိတ္တော သတ္ထာ ဥတ္တရိံ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ **ဒသ နာမ ကိန္တိ**? တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဣမဿ ပဉှဿ ဣတော အညတ္ထ ဝေယျာကရဏေသု ဒသ အကုသလကမ္မပထာ ဝုတ္တာ။ ယထာဟ –

“ဒသသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ.။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု ဒသသု? ဒသသု အကုသလကမ္မပထေသု။ ဣမေသု ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ. ။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘ဒသ ပဉှာ ဒသ ဥဒ္ဒေသာ ဒသ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၇)။

ဣဓ ပန ယသ္မာ အယမာယသ္မာ အတ္တာနံ အနုပနေတွာ အညံ ဗျာကာတုကာမော, ယသ္မာ စ ဣမိနာ ပရိယာယေန ဗျာကတံ သုဗျာကတမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ယေဟိ ဒသဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော အရဟာတိ ပဝုစ္စတိ, တေသံ အဓိဂမံ ဒီပေန္တော **ဒသဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော အရဟာတိ ပဝုစ္စတီ**တိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ဒေသနာယ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ ယတော ဧတ္ထ ယေဟိ ဒသဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော အရဟာတိ ပဝုစ္စတိ, တာနိ ဒသင်္ဂါနိ “ဒသ နာမ ကိ”န္တိ ပုဋ္ဌေန ထေရေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တာနိ စ ဒသ –

“အသေခေါ အသေခေါတိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စတိ, ကိတ္တာဝတာ နု ခော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု အသေခေါ ဟောတီတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အသေခါယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာသင်္ကပ္ပေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခါယ သမ္မာဝါစာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာကမ္မန္တေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာအာဇီဝေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာဝါယာမေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခါယ သမ္မာသတိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာသမာဓိနာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာဉာဏေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခါယ သမ္မာဝိမုတ္တိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အသေခေါ ဟောတီ”တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၁၁)။ –

ဧဝမာဒီသု သုတ္တေသု ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ။

ပရမတ္ထဇောတိကာယ ခုဒ္ဒကပာဌ-အဋ္ဌကထာယ

ကုမာရပဉှဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. မင်္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

နိက္ခေပပယောဇနံ

ဣဒါနိ ကုမာရပဉှာနန္တရံ နိက္ခိတ္တဿ မင်္ဂလသုတ္တဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာက္ကမော အနုပ္ပတ္တော, တဿ ဣဓ နိက္ခေပပယောဇနံ ဝတွာ အတ္ထဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမ။ သေယျထိဒံ – ဣဒဉှိ သုတ္တံ ဣမိနာ အနုက္ကမေန ဘဂဝတာ အဝုတ္တမ္ပိ ယွာယံ သရဏဂမနေဟိ သာသနောတာရော, သိက္ခာပဒဒွတ္တိံသာကာရကုမာရပဉှေဟိ စ သီလသမာဓိပညာပ္ပဘေဒနယော ဒဿိတော, သဗ္ဗောပေသ ပရမမင်္ဂလဘူတော, ယတော မင်္ဂလတ္တိကေန ဧတ္ထေဝ အဘိယောဂေ ကာတဗ္ဗော, သော စဿ မင်္ဂလဘာဝေါ ဣမိနာ သုတ္တာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

ဣဒမဿ ဣဓ နိက္ခေပပယောဇနံ။

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ

ဧဝံ နိက္ခိတ္တဿ ပနဿ အတ္ထဝဏ္ဏနတ္ထံ အယံ မာတိကာ –

“ဝုတ္တံ ယေန ယဒါ ယသ္မာ, စေတံ ဝတွာ ဣမံ ဝိဓိံ။
ဧဝမိစ္စာဒိပါဌဿ, အတ္ထံ နာနပ္ပကာရတော။

“ဝဏ္ဏယန္တော သမုဋ္ဌာနံ, ဝတွာ ယံ ယတ္ထ မင်္ဂလံ။
ဝဝတ္ထပေတွာ တံ တဿ, မင်္ဂလတ္တံ ဝိဘာဝယေ”တိ။

တတ္ထ **“ဝုတ္တံ ယေန ယဒါ ယသ္မာ, စေတံ ဝတွာ ဣမံ ဝိဓိ”** န္တိ အယံ တာဝ အဒ္ဓဂါထာ ယဒိဒံ “ဧဝံ မေ သုတံ ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ။ပေ.။ ဘဂဝန္တံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသီ”တိ, ဣဒံ ဝစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ ဣဒဉှိ အနုဿဝဝသေန ဝုတ္တံ, သော စ ဘဂဝါ သယမ္ဘူ အနာစရိယကော, တသ္မာ နေဒံ တဿ ဘဂဝတော ဝစနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ ယတော ဝတ္တဗ္ဗမေတံ “ဣဒံ ဝစနံ ကေန ဝုတ္တံ , ကဒါ, ကသ္မာ စ ဝုတ္တ”န္တိ။ ဝုစ္စတေ – အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ဝုတ္တံ, တဉ္စ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကာလေ။

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ စေသာ သဗ္ဗသုတ္တနိဒါနကောသလ္လတ္ထမာဒိတော ပဘုတိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဉှိ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ သုဘဒ္ဒပရိဗ္ဗာဇကဝိနယနာ, ကတဗုဒ္ဓကိစ္စေ ကုသိနာရာယံ ဥပဝတ္တနေ မလ္လာနံ သာလဝနေ ယမကသာလာနမန္တရေ ဝိသာခပုဏ္ဏမဒိဝသေ ပစ္စူသသမယေ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတေ, ဘဂဝတိ လောကနာထေ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနေ သန္နိပတိတာနံ သတ္တန္နံ ဘိက္ခုသတသဟဿာနံ သင်္ဃတ္ထေရော အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ သုဘဒ္ဒေန ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတေန “အလံ, အာဝုသော, မာ သောစိတ္ထ, မာ ပရိဒေဝိတ္ထ, သုမုတ္တာ မယံ တေန မဟာသမဏေန, ဥပဒ္ဒုတာ စ ဟောမ ‘ဣဒံ ဝေါ ကပ္ပတိ ဣဒံ ဝေါ န ကပ္ပတီ’တိ, ဣဒါနိ ပန မယံ ယံ ဣစ္ဆိဿာမ တံ ကရိဿာမ, ယံ န ဣစ္ဆိဿာမ န တံ ကရိဿာမာ”တိ (စူဠဝ. ၄၃၇; ဒီ. နိ. ၂.၂၃၂) ဝုတ္တဝစနမနုဿရန္တော “ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ပါပဘိက္ခူ ‘အတီတသတ္ထုကံ ပါဝစန’န္တိ မညမာနာ ပက္ခံ လဘိတွာ န စိရဿေဝ သဒ္ဓမ္မံ အန္တရဓာပေယျုံ။ ယာဝ စ ဓမ္မဝိနယော တိဋ္ဌတိ, တာဝ အနတီတသတ္ထုကမေဝ ပါဝစနံ ဟောတိ။ ယထာဟ ဘဂဝါ –

> “ယော ဝေါ, အာနန္ဒ, မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော, သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္ထာ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၆)။

“ယံနူနာဟံ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယေယျံ, ယထယိဒံ သာသနံ အဒ္ဓနိယံ အဿ စိရဋ္ဌိတိကံ”။

ယဋ္ဌာဟံ ဘဂဝတာ –

“ဓာရေသ္သသိ ပန မေ တွံ, ကဿပ, သာဏာနိ ပံသုကူလာနိ နိဗ္ဗသနာနီ”တိ ဝတွာ စီဝရေ သာဓာရဏပရိဘောဂေန စေဝ –

“အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ယာဝဒေ အာကင်္ခာမိ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ, ကဿပေပိ, ဘိက္ခဝေ, ယာဝဒေဝ အာကင်္ခတိ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ”တိ –

ဧဝမာဒိနာ နယေန နဝါနုပုဗ္ဗဝိဟာရဆဠဘိညာပ္ပဘေဒေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ အတ္တနာ သမသမဋ္ဌပနေန စ အနုဂ္ဂဟိတော, တဿ မေ ကိမညံ အာဏဏျံ ဘဝိဿတိ? “နနု မံ ဘဂဝါ ရာဇာ ဝိယ သကကဝစကုလဿရိယာနုပ္ပဒာနေန အတ္တနော ကုလဝံသပ္ပတိဋ္ဌာပကံ ပုတ္တံ ‘သဒ္ဓမ္မဝံသပ္ပတိဋ္ဌာပကော မေ အယံ ဘဝိဿတီ’တိ မန္တွာ ဣမိနာ အသာဓာရဏေန အနုဂ္ဂဟေန အနုဂ္ဂဟေသိ”တိ စိန္တယန္တော ဓမ္မဝိနယသင်္ဂါယနတ္ထံ ဘိက္ခူနံ ဥဿာဟံ ဇနေသိ? ယထာဟ –

“အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ဧကမိဒါဟံ, အာဝုသော, သမယံ ပါဝါယ ကုသိနာရံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟီ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၃၁; စူဠဝ. ၄၃၇) သဗ္ဗံ **သုဘဒ္ဒကဏ္ဍံ** ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

တတော ပရံ အာဟ –

“ဟန္ဒ မယံ, အာဝုသော, ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယေယျာမ, ပုရေ အဓမ္မော ဒိပ္ပတိ, ဓမ္မော ပဋိဗာဟိယ္ယတိ, အဝိနယော ဒိပ္ပတိ, ဝိနယော ပဋိဗာဟိယ္ယတိ, ပုရေ အဓမ္မဝါဒိနော ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, ဓမ္မဝါဒိနော ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တိ, အဝိနယဝါဒိနော ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, ဝိနယဝါဒိနော ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တီ”တိ (စူဠဝ. ၄၃၇)။

ဘိက္ခူ အာဟံသု “တေန ဟိ, ဘန္တေ, ထေရော ဘိက္ခူ ဥစ္စိနတူ”တိ။ ထေရော သကလနဝင်္ဂသတ္ထုသာသနပရိယတ္တိဓရေ ပုထုဇ္ဇနသောတာပန္နသကဒါဂါမိအနာဂါမိသုက္ခဝိပဿကခီဏာသဝဘိက္ခူ အနေကသတေ အနေကသဟဿေ စ ဝဇ္ဇေတွာ တိပိဋကသဗ္ဗပရိယတ္တိပ္ပဘေဒဓရေ ပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တေ မဟာနုဘာဝေ ယေဘုယျေန ဘဂဝတာ ဧတဒဂ္ဂံ အာရောပိတေ တေဝိဇ္ဇာဒိဘေဒေ ခီဏာသဝဘိက္ခူယေဝ ဧကူနပဉ္စသတေ ပရိဂ္ဂဟေသိ။ ယေ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ “အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော ဧကေနူနပဉ္စအရဟန္တသတာနိ ဥစ္စိနီ”တိ (စူဠဝ. ၄၃၇)။

ကိဿ ပန ထေရော ဧကေနူနမကာသီတိ? အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဩကာသကရဏတ္ထံ။ တေန ဟာယသ္မတာ သဟာပိ ဝိနာပိ န သက္ကာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ ကာတုံ။ သော ဟာယသ္မာ သေခေါ သကရဏီယော, တသ္မာ သဟ န သက္ကာ, ယသ္မာ ပနဿ ကိဉ္စိ ဒသဗလဒေသိတံ သုတ္တဂေယျာဒိကံ ဘဂဝတော အသမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ဝိနာပိ န သက္ကာ။ ယဒိ ဧဝံ သေခေါပိ သမာနော ဓမ္မသင်္ဂီတိယာ ဗဟူကာရတ္တာ ထေရေန ဥစ္စိနိတဗ္ဗော အဿ, အထ ကသ္မာ န ဥစ္စိနိတောတိ? ပရူပဝါဒဝိဝဇ္ဇနတော ။ ထေရော ဟိ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ အတိဝိယ ဝိဿတ္ထော အဟောသိ။ တထာ ဟိ နံ သိရသ္မိံ ပလိတေသု ဇာတေသုပိ “န ဝါယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသီ”တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄) ကုမာရကဝါဒေန ဩဝဒတိ။ သက္ယကုလပ္ပသုတော စာယံ အာယသ္မာ တထာဂတဿ ဘာတာ စူဠပိတု ပုတ္တော, တတ္ထ ဘိက္ခူ ဆန္ဒာဂမနံ ဝိယ မညမာနာ “ဗဟူ အသေခပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တေ ဘိက္ခူ ဌပေတွာ အာနန္ဒံ သေခပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တံ ထေရော ဥစ္စိနီ”တိ ဥပဝဒေယျုံ။ တံ ပရူပဝါဒံ ပရိဝဇ္ဇေန္တော “အာနန္ဒံ ဝိနာ သင်္ဂီတိ န သက္ကာ ကာတုံ, ဘိက္ခူနံယေဝ အနုမတိယာ ဂဟေဿာမီ”တိ န ဥစ္စိနိ။

အထ သယမေဝ ဘိက္ခူ အာနန္ဒဿတ္ထာယ ထေရံ ယာစိံသု။ ယထာဟ –

“ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ မဟာကဿပံ ဧတဒဝေစုံ – ‘အယံ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ကိဉ္စာပိ သေခေါ, အဘဗ္ဗော ဆန္ဒာ ဒေါသာ မောဟာ ဘယာ အဂတိံ ဂန္တုံ, ဗဟု စာနေန ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ပရိယတ္တော, တေန ဟိ, ဘန္တေ, ထေရော အာယသ္မန္တမ္ပိ အာနန္ဒံ ဥစ္စိနတူ’တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော အာယသ္မန္တမ္ပိ အာနန္ဒံ ဥစ္စိနီ”တိ (စူဠဝ. ၄၃၇)။

ဧဝံ ဘိက္ခူနံ အနုမတိယာ ဥစ္စိနိတေန တေနာယသ္မတာ သဒ္ဓိံ ပဉ္စထေရသတာနိ အဟေသုံ။

အထ ခေါ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – “ကတ္ထ နု ခေါ မယံ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယေယျာမာ”တိ။ အထ ခေါ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ “ရာဇဂဟံ ခေါ မဟာဂေါစရံ ပဟူတသေနာသနံ, ယံနူန မယံ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသန္တာ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယေယျာမ, န အညေ ဘိက္ခူ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆေယျု”န္တိ။ ကသ္မာ ပန နေသံ ဧတဒဟောသိ? ဣဒံ အမှာကံ ထာဝရကမ္မံ, ကောစိ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလော သင်္ဃမဇ္ဈံ ပဝိသိတွာ ဥက္ကောဋေယျာတိ။ အထာယသ္မာ မဟာကဿပော ဉတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန သာဝေသိ။ တံ **သင်္ဂီတိက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၄၃၇) ဝုတ္တနယေနေဝ ဉာတဗ္ဗံ။

အထ တထာဂတဿ ပရိနိဗ္ဗာနတော သတ္တသု သာဓုကီဠနဒိဝသေသု သတ္တသု စ ဓာတုပူဇာဒိဝသေသု ဝီတိဝတ္တေသု “အဍ္ဎမာသော အတိက္ကန္တော, ဣဒါနိ ဂိမှာနံ ဒိယဍ္ဎော မာသော သေသော, ဥပကဋ္ဌာ ဝဿူပနာယိကာ”တိ မန္တွာ မဟာကဿပတ္ထေရော “ရာဇဂဟံ, အာဝုသော, ဂစ္ဆာမာ”တိ ဥပဍ္ဎံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဂဟေတွာ ဧကံ မဂ္ဂံ ဂတော။ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရောပိ ဥပဍ္ဎံ ဂဟေတွာ ဧကံ မဂ္ဂံ ဂတော, အာနန္ဒတ္ထေရော ပန ဘဂဝတော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ရာဇဂဟံ ဂန္တုကာမော ယေန သာဝတ္ထိ, တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အာနန္ဒတ္ထေရေန ဂတဂတဋ္ဌာနေ မဟာပရိဒေဝေါ အဟောသိ, “ဘန္တေ အာနန္ဒ, ကုဟိံ သတ္ထာရံ ဌပေတွာ အာဂတောသီ”တိ? အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တေ ထေရေ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနသမယေ ဝိယ မဟာပရိဒေဝေါ အဟောသိ။

တတြ သုဒံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အနိစ္စတာဒိပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မိယာ ကထာယ တံ မဟာဇနံ သညာပေတွာ ဇေတဝနံ ပဝိသိတွာ ဒသဗလေန ဝသိတဂန္ဓကုဋိယာ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ မဉ္စပီဌံ နီဟရိတွာ ပပ္ဖောဋေတွာ ဂန္ဓကုဋိံ သမ္မဇ္ဇိတွာ မိလာတမာလာကစဝရံ ဆဍ္ဍေတွာ မဉ္စပီဌံ အတိဟရိတွာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ဘဂဝတော ဌိတကာလေ ကရဏီယံ ဝတ္တံ သဗ္ဗမကာသိ။ အထ ထေရော ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနတော ပဘုတိ ဌာနနိသဇ္ဇဗဟုလတ္တာ ဥဿန္နဓာတုကံ ကာယံ သမဿာသေတုံ ဒုတိယဒိဝသေ ခီရဝိရေစနံ ပိဝိတွာ ဝိဟာရေယေဝ နိသီဒိ, ယံ သန္ဓာယ သုဘေန မာဏဝေန ပဟိတံ မာဏဝကံ ဧတဒဝေစ –

“အကာလော ခေါ, မာဏဝက, အတ္ထိ မေ အဇ္ဇ ဘေသဇ္ဇမတ္တာ ပီတာ, အပ္ပေဝ နာမ သွေပိ ဥပသင်္ကမေယျာမာ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၇)။

ဒုတိယဒိဝသေ စေတကတ္ထေရေန ပစ္ဆာသမဏေန ဂန္တွာ သုဘေန မာဏဝေန ပုဋ္ဌော ဒီဃနိကာယေ **သုဘသုတ္တံ** နာမ ဒသမံ သုတ္တမဘာသိ။

အထ ခေါ ထေရော ဇေတဝနေ ဝိဟာရေ ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ ကာရာပေတွာ ဥပကဋ္ဌာယ ဝဿူပနာယိကာယ ရာဇဂဟံ ဂတော။ တထာ မဟာကဿပတ္ထေရော အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော စ သဗ္ဗံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဂဟေတွာ ရာဇဂဟမေဝ ဂတာ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ရာဇဂဟေ အဋ္ဌာရသ မဟာဝိဟာရာ ဟောန္တိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဆဍ္ဍိတပတိတဥက္လာပါ အဟေသုံ။ ဘဂဝတော ဟိ ပရိနိဗ္ဗာနေ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝိဟာရေ စ ပရိဝေဏေ စ ဆဍ္ဍေတွာ အဂမံသု။ တတ္ထ ထေရာ ဘဂဝတော ဝစနပူဇနတ္ထံ တိတ္ထိယဝါဒပရိမောစနတ္ထဉ္စ “ပဌမံ မာသံ ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ ကရောမာ”တိ စိန္တေသုံ။ တိတ္ထိယာ ဟိ ဝဒေယျုံ “သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာ သတ္ထု

ရိ ဋ္ဌိတေယေ၀ ဝိဟာရေ ပဋိဇဂ္ဂိသု, ပရိနိဗ္ဗုတေ ဆဍ္ဍေသု”န္တိ။ တေသံ တဒပရိမောစနတ္ထဥ္စ စိန္တေသုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> “အထ ခေါ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – ဘဂဝတာ ခေါ, အာဝုသော, ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ ၀
> ဏ္ဏိတံ, ဟန္ဒ မယံ, အာဝုသော, ပဌမံ မာသံ ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ ကရောမ, မဇ္ဈိမံ မာသံ သန္နိပတိတွာ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယိဿာမာ”တိ (စူဠဝ. ၄၃၈)။

တေ ဒုတိယဒိဝသေ ဂန္တွာ ရာဇဒွါရေ အဋ္ဌံသု။ အဇာတသတ္တု ရာဇာ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ “အဟံ, ဘန္တေ, ကိံ ကရောမိ, ကေနတ္ထော”တိ ပဝါရေသိ။ ထေရာ အဋ္ဌာရသမဟာဝိဟာရပ္ပဋိသင်္ခရဏတ္ထာယ ဟတ္ထကမ္မံ ပဋိဝေဒေသုံ။ “သာဓု, ဘန္တေ”တိ ရာဇာ ဟတ္ထကမ္မကာရကေ မနုဿေ အဒါသိ။ ထေရာ ပဌမံ မာသံ သဗ္ဗဝိဟာရေ ပဋိသင်္ခရာပေသုံ။

အထ ရညော အာရောစေသုံ – “နိဋ္ဌိတံ, မဟာရာဇ, ဝိဟာရပ္ပဋိသင်္ခရဏံ, ဣဒါနိ ဓမ္မဝိနယသင်္ဂဟံ ကရောမာ”တိ။ “သာဓု, ဘန္တေ, ဝိဿတ္ထာ ကရောထ, မယှံ အာဏာစက္ကံ, တုမှာကံ ဓမ္မစက္ကံ ဟောတု။ အာဏာပေထ, ဘန္တေ, ကိံ ကရောမီ”တိ? “ဓမ္မသင်္ဂဟံ ကရောန္တာနံ ဘိက္ခူနံ သန္နိသဇ္ဇဋ္ဌာနံ မဟာရာဇာ”တိ။ “ကတ္ထ ကရောမိ, ဘန္တေ”တိ? “ဝေဘာရပဗ္ဗတပဿေ သတ္တပဏ္ဏိဂုဟာဒွါရေ ကာတုံ ယုတ္တံ မဟာရာဇာ”တိ။ “သာဓု, ဘန္တေ”တိ ခော, ရာဇာ အဇာတသတ္တု, ဝိဿကမ္မုနာ နိမ္မိတသဒိသံ သုဝိဘတ္တဘိတ္တိထမ္ဘသောပာနံ နာနာဝိဓမာလာကမ္မလတာကမ္မဝိစိတ္တံ မဟာမဏ္ဍပံ ကာရာပေတွာ ဝိဝိဓကုသုမဒာမဩလမ္ဗကဝိနိဂ္ဂလန္တစာရုဝိတာနံ ရတနဝိစိတ္တမဏိကောဋ္ဋိမတလမိဝ စ နံ နာနာပုပ္ဖူပဟာရဝိစိတ္တံ သုပရိနိဋ္ဌိတဘူမိကမ္မံ ဗြဟ္မဝိမာနသဒိသံ အလင်္ကရိတွာ တသ္မိံ မဟာမဏ္ဍပေ ပဉ္စသတာနံ ဘိက္ခူနံ အနဂ္ဃာနိ ပဉ္စကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏသတာနိ ပညာပေတွာ ဒက္ခိဏဘာဂံ နိဿာယ ဥတ္တရာဘိမုခံ ထေရာသနံ, မဏ္ဍပမဇ္ဈေ ပုရတ္ထာဘိမုခံ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အာသနာရဟံ ဓမ္မာသနံ ပညာပေတွာ ဒန္တခစိတံ ဝိတ္တဗီဇနိဉ္စေတ္ထ ဌပေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာရောစာပေသိ “နိဋ္ဌိတံ, ဘန္တေ, ကိစ္စ”န္တိ။

ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာဟံသု “သွေ၀, အာဝုသော အာနန္ဒ, သန္နိပါတော, တွဉ္စ သေခေါ သကရဏီယော, တေန တေ န ယုတ္တံ သန္နိပါတံ ဂန္တုံ, အပ္ပမတ္တော ဟောဟီ”တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော “သွေ၀ သန္နိပါတော, န ခေါ ပန မေတံ ပတိရူပံ, ယွာဟံ သေခေါ သမာနော သန္နိပါတံ ဂစ္ဆေယျ”န္တိ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ကာယဂတာယ သတိယာ ဝီတိနာမေတွာ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယေ စင်္ကမာ ဩရောဟိတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ “နိပဇ္ဇိဿာမီ”တိ ကာယံ အာဝဇ္ဇေသိ။ ဒွေ ပါဒါ ဘူမိတော မုတ္တာ, အပ္ပတ္တဉ္စ သီသံ ဗိမ္ဗောဟနံ, ဧတသ္မိံ အန္တရေ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။ အယဉ္ဟိ အာယသ္မာ စင်္ကမေန ဗဟိ ဝီတိနာမေတွာ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော စိန္တေသိ “နနု မံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ‘ကတပုညောသိ တွံ, အာနန္ဒ, ပဓာနမနုယုဉ္ဇ, ခိပ္ပံ ဟောဟိသိ အနာသဝေါ’တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၀၇)။ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ကထာဒေါသော နာမ နတ္ထိ, မမ ပန အစ္စာရဒ္ဓံ ဝီရိယံ, တေန မေ စိတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စာယ သံဝတ္တတိ, ဟန္ဒာဟံ ဝီရိယသမတံ ယောဇေမီ”တိ စင်္ကမာ ဩရောဟိတွာ ပါဒဓောဝနဋ္ဌာနေ ဌတွာ ပါဒေ ဓောဝိတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ မဉ္စကေ နိသီဒိတွာ “ထောကံ ဝိဿမိဿာမီ”တိ ကာယံ မဉ္စကေ ဥပနာမေသိ။ ဒွေ ပါဒါ ဘူမိတော မုတ္တာ, သီသဉ္စ ဗိမ္ဗောဟနမသမ္ပတ္တံ, ဧတသ္မိံ အန္တရေ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။ စတုဣရိယာပထဝိရဟိတံ ထေရဿ အရဟတ္တံ။ တေန “ဣမသ္မိံ သာသနေ အနိပန္နော အနိသိန္နော အဋ္ဌိတော အစင်္ကမန္တော ကော ဘိက္ခု အရဟတ္တံ ပတ္တော”တိ ဝုတ္တေ “အာနန္ဒတ္ထေရော”တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

အထ ထေရာ ဘိက္ခူ ဒုတိယဒိဝသေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ။ အာနန္ဒတ္ထေရော ပန အတ္တနော အရဟတ္တပ္ပတ္တိံ ဉာပေတုကာမော ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ န ဂတော။ ဘိက္ခူ ယထာဝုဍ္ဎံ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တာသနေ နိသီဒန္တာ အာနန္ဒတ္ထေရဿ အာသနံ ဌပေတွာ နိသီဒိံသု။ တတ္ထ ကေဟိစိ “ဧတမာသနံ ကဿာ”တိ ဝုတ္တေ “အာနန္ဒဿာ”တိ။ “အာနန္ဒော ပန ကုဟိံ ဂတော”တိ။ တသ္မိံ သမယေ ထေရော စိန္တေသိ “ဣဒါနိ မယှံ ဂမနကာလော”တိ။ တတော အတ္တနော အာနုဘာဝံ ဒဿေန္တော ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ အတ္တနော အာသနေယေဝ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ အာကာသေနာဂန္တွာ နိသီဒီတိပိ ဧကေ။

ဇဝံ နိသိန္နေ တသ္မိံ အာယသ္မန္တေ မဟာကဿပတ္ထေရော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ, ''အာဝုသော, ကိံ ပဌမံ သင်္ဂါယာမ ဓမ္မံ ဝါ ဝိနယံ ဝါ''တိ? ဘိက္ခူ အာဟံသု, ''ဘန္တေ မဟာကဿပ, **ဝိနယောနာမ ဗုဒ္ဓသာသနဿ အာယု, ဝိနယေ ဌိတေ သာသနံ ဌိတံ ဟောတိ,** တသ္မာ ပဌမံ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာ''တိ။ ''ကံ ဓုရံ ကတွာ ဝိနယော သင်္ဂါယိတဗ္ဗော''တိ? ''အာယသ္မန္တံ ဥပါလိ''န္တိ။ ''ကိံ အာနန္ဒော နပ္ပဟောတီ''တိ? ''နော နပ္ပဟောတိ, အပိစ ခေါ ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဓရမာနောယေဝ ဝိနယပရိယတ္တိံ နိဿာယ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ – 'ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ဥပါလီ'''တိ (အ. နိ. ၁.၂၂၈)။ တသ္မာ ဥပါလိတ္ထေရံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာတိ။ တတော ထေရော ဝိနယံ ပုစ္ဆနတ္ထာယ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ သမ္မန္နိ။ ဥပါလိတ္ထေရောပိ ဝိဿဇ္ဇနတ္ထာယ သမ္မန္နိ။ တတြာယံ ပါဠိ –

အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော သင်္ဃံ ဉာပေသိ –

''သုဏာတု မေ, အာဝုသော, သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ ဥပါလိံ ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျ''န္တိ။

အာယသ္မာပိ ဥပါလိ သင်္ဃံ ဉာပေသိ –

''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ အာယသ္မတာ မဟာကဿပေန ဝိနယံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေယျ''န္တိ။

ဧဝံ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ သမ္မန္နိတွာ အာယသ္မာ, ဥပါလိ, ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ ထေရေ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ ဓမ္မာသနေ နိသီဒိ ဒန္တခစိတံ ဗီဇနိံ ဂဟေတွာ။ တတော မဟာကဿပတ္ထေရော ဥပါလိတ္ထေရံ ပဌမပါရာဇိကံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗံ ဝိနယံ ပုစ္ဆိ, ဥပါလိတ္ထေရော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သဗ္ဗေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပဒံ သနိဒါနံ ကတွာ ဧကတော ဂဏသဇ္ဈာယမကံသု။ ဧဝံ သေသာနိပီတိ သဗ္ဗံ ဝိနယဥဘကထာယ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧတေန နယေန သဥဘတောဝိဘင်္ဂံ သခန္ဓကပရိဝါရံ သကလံ ဝိနယပိဋကံ သင်္ဂါယိတွာ ဥပါလိတ္ထေရော ဒန္တခစိတံ ဗီဇနိံ နိက္ခိပိတွာ ဓမ္မာသနာ ဩရောဟိတွာ ဝုဍ္ဎေ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော ပတ္တာသနေ နိသီဒိ။

ဝိနယံ သင်္ဂါယိတွာ ဓမ္မံ သင်္ဂါယိတုကာမော အာယသ္မာ မဟာကဿပတ္ထေရော ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ – ''ဓမ္မံ သင်္ဂါယန္တေဟိ ကံ ပုဂ္ဂလံ ဓုရံ ကတွာ ဓမ္မော သင်္ဂါယိတဗ္ဗော''တိ? ဘိက္ခူ ''အာနန္ဒတ္ထေရံ ဓုရံ ကတွာ''တိ အာဟံသု။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော သင်္ဃံ ဉာပေသိ –

''သုဏာတု မေ, အာဝုသော, သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ အာနန္ဒံ ဓမ္မံ ပုစ္ဆေယျ''န္တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သင်္ဃံ ဉာပေသိ –

''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ အာယသ္မတာ မဟာကဿပေန ဓမ္မံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေယျ''န္တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ ထေရေ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ ဓမ္မာသနေ နိသီဒိ ဒန္တခစိတံ ဗီဇနိံ ဂဟေတွာ။ အထ မဟာကဿပတ္ထေရော အာနန္ဒတ္ထေရံ ဓမ္မံ ပုစ္ဆိ – ''ဗြဟ္မဇာလံ, အာဝုသော အာနန္ဒ, ကတ္ထ ဘာသိတ''န္တိ? ''အန္တရာ စ, ဘန္တေ, ရာဇဂဟံ အန္တရာ စ နာဠန္ဒံ ရာဇာဂါရကေ အမ္ဗလဋ္ဌိကာယ''န္တိ။ ''ကံ အာရဗ္ဘာ''တိ ? ''သုပ္ပိယဉ္စ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဗြဟ္မဒတ္တဉ္စ မာဏဝက''န္တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဗြဟ္မဇာလဿ နိဒါနမ္ပိ ပုစ္ဆိ, ပုဂ္ဂလမ္ပိ ပုစ္ဆိ။ ''သာမညဖလံ; ပ

နာဝုသော အာနန္ဒ, ကတ္ထ ဘာသိတ”န္တိ? “ရာဇဂဟေ, ဘန္တေ, ဇီဝကမ္ဗဝနေ”တိ။ “ကေန သဒ္ဓိ”န္တိ? “အဇာတ သတ္တုနာ ဝေဒေဟိပုတ္တေန သဒ္ဓိ”န္တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ သာမညဖလ ဿ နိဒါနမ္ပိ ပုစ္ဆိ, ပုဂ္ဂလမ္ပိ ပုစ္ဆိ။ တေနေဝ ဥပာယေန ပဉ္စပိ နိကာယေ ပုစ္ဆိ, ပုဋ္ဌော ပုဋ္ဌော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ အယံ **ပဉ္စမမဟာသင်္ဂီတိ** ပဉ္စဟိ ထေရသတေဟိ ကတာ –

> “သတေဟိ ပဉ္စဟိ ကတာ၊ တေန ပဉ္စသတာတိ စ။
> ထေရေဟေဝ ကတတ္တာ စ၊ ထေရိကာတိ ပဝုစ္စတီ”တိ။

ဣမိဿာ ပဉ္စမမဟာသင်္ဂီတိယာ ဝတ္တမာနာယ သဗ္ဗံ ဒီဃနိကာယံ မဇ္ဈိမနိကာယာဒိဥ ပုစ္ဆိတ္ဝာ အနုပုဗ္ဗေန ခုဒ္ဒကနိကာယံ ပုစ္ဆန္တေန အာယသ္မတာ မဟာကဿပေန “မင်္ဂလသုတ္တံ, အာဝုသော အာနန္ဒ, ကတ္ထ ဘာသိ တ”န္တိ ဧဝမာဒိဝစနာဝသာနေ “နိဒါနမ္ပိ ပုစ္ဆိ, ပုဂ္ဂလမ္ပိ ပုစ္ဆီ”တိ ဧတ္ထ နိဒါနေ ပုစ္ဆိတေ တံ နိဒါနံ ဝိတ္ထာရေတွာ တ ယထာ စ ဘာသိတံ, ယေန စ သုတံ, ယဒါ စ သုတံ, ယေန စ ဘာသိတံ, ယတ္ထ စ ဘာသိတံ, ယဿ စ ဘာသိတံ, တံ သဗ္ဗံ ကထေတုကာမေန “ဧဝံ ဘာသိတံ မယာ သုတံ, ဧကံ သမယံ သုတံ, ဘဂဝတာ ဘာသိတံ, သာဝတ္ထိယံ ဘာသိတံ, ဒေဝတာယ ဘာသိတ”န္တိ ဧတမတ္ထံ ဒဿေန္တေန အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ဝုတ္တံ “ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ပေ။ ဘဂဝန္တံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသီ”တိ။ ဧ ဝမိဒံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ဝုတ္တံ, တဉ္စ ပန ပဉ္စမမဟာသင်္ဂီတိကာလေ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ “ကသ္မာ ဝုတ္တ”န္တိ ဧတ္ထ ဝုစ္စတေ – ယသ္မာ အယမာယသ္မာ မဟာကဿပတ္ထေရေန နိဒါနံ ပုဋ္ဌော, တသ္မာနေန တံ နိဒါနံ အာဒိတော ပဘုတိ ဝိတ္ထာရေတုံ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ တ အာနန္ဒံ ဓမ္မာသနေ နိသိန္နံ ဝသီဂဏပ ရိဝုတံ ဒိသွာ ဧကစ္စာနံ ဒေဝတာနံ စိတ္တမုပ္ပန္နံ “အယမာယသ္မာ ဝေဒေဟမုနိ ပကတိယာပိ သက္ယကုလမန္ဒဝယော ဘ ဂဝတော အာယာအေ, ဘဂဝတာပိ ပဉ္စက္ခတ္တုံ ဧတဒဂ္ဂေ နိဒ္ဒိဋ္ဌော, စတူဟိ အစ္ဆရိယအဗ္ဘုတဓမ္မေဟိ သမန္နာဂ တော, စတုန္နံ ပရိသာနံ ပိယော မနာပော, ဣဒါနိ မညေ ဘဂဝတော ဓမ္မရဇ္ဇအာယဇ္ဇံ ပတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော”တိ။ တသ္မာ အာယသ္မာ အာနန္ဒော တာသံ ဒေဝတာနံ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ တံ အဘူတဂုဏာသမ္ဘာဝနံ အနုမိတသေန္တော အတ္တနော သာဝကဘာဝမေဝ ဒီပေတုံ အာဟ “ဧဝံ မေ သုတံ ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ။ပေ။ အဇ္ဈဘာသီ”တိ။ ဧတ္ထန္တရေ ပဉ္စ အရဟန္တသတာနိ အနေကာနိ စ ဒေဝတာသဟဿာနိ “သာဓု သာဓူ”တိ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အဘိနန္ဒိံသု, မဟာဘူမိစာလော အဟောသိ, နာနာဝိဓကုသုမဝဿံ အန္တလိက္ခတော ပပတိ, အညာနိ စ ဗဟူနိ အစ္ဆရိယာနိ ပာတုရ ဟေသုံ, ဗဟူနဉ္စ ဒေဝတာနံ သံဝေဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ “ယံ အမှေဟိ ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတံ, ဣဒါနေဝ တံ ပရောက္ခာ ဇာတ”န္တိ။ ဧဝမိဒံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပဉ္စမမဟာသင်္ဂီတိကာလေ ဝဒန္တေနာပိ ဣမိနာ ကာရဏေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္တာဝတာ စ **“ဝုတ္တံ ယေန ယဒါ ယသ္မာ, စေတံ ဝတွာ ဣမံ ဝိဓိ”** န္တိ ဣမိဿာ အဒ္ဓကထာယ အ တ္ထော ပကာသိတော ဟောတိ။

ဧဝမိစ္စာဒိပာဌဝဏ္ဏနာ

၁. ဣဒါနိ **“ဧဝမိစ္စာဒိပာဌဿ, အတ္ထံ နာနပ္ပကာရတော”** တိ ဧဝမာဒိမာတိကာယ သင်္ဂဟိတတ္ထပ္ပကာသန တ္တံ ဝုစ္စတေ – **ဧဝန္တိ** အယံ သဒ္ဒေါ ဥပမူပဒေသသမ္ပဟံသနဂရဟဏဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟာကာရနိဒဿနာဝဓာရဏာဒိ သု အနေကေသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ။ တထာ ဟေသ “ဧဝံ ဇာတေန မစ္စေန, ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ ဗဟု”န္တိ ဧဝမာဒီသု (ဓ. ပ. ၅၃) ဥပမာယံ ဒိဿတိ။ “ဧဝံ တေ အဘိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗ”န္တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၂၂) ဥပဒေသေ။ “ဧ ဝမေတံ ဘဂဝါ, ဧဝမေတံ သုဂတာ”တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) သမ္ပဟံသနေ။ “ဧဝမေဝံ ပနာယံ ဝသလီ ယသ္မိံ တ တ သ္မိံ တ တဿ မုဏ္ဍကဿ သမဏကဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ”တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၈၇) ဂရဟဏေ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသု”န္တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁) ဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟေ။ “ဧဝံ ဗျာ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမီ”တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၉၈) အာကာရေ။ “ဟေိ တွံ, မာဏဝက, ယေန သမဏော အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမ, ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန သမဏံ အာနန္ဒံ အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လ ဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ။ ‘သုဘော မာဏဝေ တောဒေယျပုတ္တော ဘဝန္တံ အာနန္ဒံ အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင် ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ’တိ, ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ သာဓု ကိရ ဘဝံ အာနန္ဒော ယေန သုဘဿ မာဏဝဿ

တောဒေယျပုတ္တဿ နိဝေသနံ, တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ''တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၅) နိဒဿနေ။ ''တံ ကိံ မညထ ကာလာမာ, ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ ဝါ အကုသလာ ဝါတိ? အကုသလာ, ဘန္တေ။ သာဝဇ္ဇာ ဝါ အနဝဇ္ဇာ ဝါတိ? သာဝဇ္ဇာ, ဘန္တေ။ ဝိညုဂရဟိတာ ဝါ ဝိညုပ္ပသတ္ထာ ဝါတိ? ဝိညုဂရဟိတာ, ဘန္တေ။ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝါ, ကထံ ဝေါ ဧတ္ထ ဟောတီတိ? သမတ္တာ, ဘန္တေ, သမာဒိန္နာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ, ဧဝံ နော ဧတ္ထ ဟောတီ''တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) အဝဓာရဏေ။ ဣဓ ပန အာကာရနိဒဿနဝဓာရဏေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တတ္ထ အာကာရတ္ထေန **ဧဝံ**-သဒ္ဒေန ဧတမတ္ထံ ဒီပေတိ – နာနာနယနိပုဏမနေကဇ္ဈာသယသမုဋ္ဌာနံ အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ ဝိဝိဓပါဋိဟာရိယံ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓဂမ္ဘီရံ သဗ္ဗသတ္တာနံ သကသကဘာသာနုရူပတော သောတပထမာဂစ္ဆန္တံ တဿ ဘဂဝတော ဝစနံ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ကော သမတ္ထော ဝိညာတုံ, သဗ္ဗထာမေန ပန သောတုကာမတံ ဇနေတွာပိ ဧဝံ မေ သုတံ, မယာပိ ဧကေနာကာရေန သုတန္တိ။

နိဒဿနတ္ထေန ''နာဟံ သယမ္ဘူ, န မယာ ဣဒံ သစ္ဆိကတ''န္တိ အတ္တာနံ ပရိမောစေန္တော ''ဧဝံ မေ သုတံ, မယာပိ ဧဝံ သုတ''န္တိ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သကလသုတ္တံ နိဒဿေတိ။

အဝဓာရဏတ္ထေန ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဿုတာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော, ဂတိမန္တာနံ, သတိမန္တာနံ, ဓိတိမန္တာနံ, ဥပဋ္ဌာကာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော''တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉-၂၂၃) ဧဝံ ဘဂဝတာ ပသတ္ထဘာဝါနုရူပံ အတ္တနော ဓာရဏဗလံ ဒဿေန္တော သတ္တာနံ သောတုကမျတံ ဇနေတိ ''ဧဝံ မေ သုတံ, တဉ္စ ခေါ အတ္ထတော ဝါ ဗျဉ္ဇနတော ဝါ အနူနမနဓိကံ, ဧဝမေဝ, န အညထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗ''န္တိ။

မေ-သဒ္ဒော တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ။ တထာ ဟိဿ ''ဂါထာဘိဂီတံ မေ အဘောဇနေယျ''န္တိ ဧဝမာဒီသု (သု. နိ. ၈၁) မယာတိ အတ္ထော။ ''သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေတူ''တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၈၈) မယှန္တိ အတ္ထော။ ''ဓမ္မဒာယာဒါ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘဝထာ''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၉) မမာတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပန ''မယာ သုတ''န္တိ စ ''မမ သုတ''န္တိ စ အတ္ထဒွယေ ယုဇ္ဇတိ။

သုတန္တိ အယံ သုတသဒ္ဒော သဥပသဂ္ဂေါ အနုပသဂ္ဂေါ စ ဂမနဝိဿုတရာဂါဘိဘူတူပစိတာနုယောဂသောတဝိညေယျသောတဒွါရာနုသာရဝိညာတာဒိအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ။ တထာ ဟိဿ ''သေနာယ ပသုတော''တိ ဧဝမာဒီသု ဂစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော။ ''သုတဓမ္မဿ ပဿတော''တိ ဧဝမာဒီသု ဝိဿုတဓမ္မဿာတိ အတ္ထော။ ''အဝဿုတာ အဝဿုတဿာ''တိ ဧဝမာဒီသု (ပာစိ. ၆၅၇) ရာဂါဘိဘူတာ ရာဂါဘိဘူတဿာတိ အတ္ထော။ ''တုမှေဟိ ပုညံ ပသုတံ အနပ္ပက''န္တိ ဧဝမာဒီသု (ခု. ပ. ၇.၁၂) ဥပစိတန္တိ အတ္ထော။ ''ယေ ဈာနပ္ပသုတာ ဓီရာ''တိ ဧဝမာဒီသု (ဓ. ပ. ၁၈၁) ဈာနာနုယုတ္တာတိ အတ္ထော။ ''ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတ''န္တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၄၁) သောတဝိညေယျန္တိ အတ္ထော။ ''သုတဓရော သုတသန္နိစယော''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၃၉) သောတဒွါရာနုသာရဝိညာတဓရောတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပန **သုတ**န္တိ သောတဝိညာဏပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ဝိညာဏဝီထိယာ ဥပဓာရိတန္တိ ဝါ ဥပဓာရဏန္တိ ဝါတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ယဒါ မေ-သဒ္ဒဿ မယာတိ အတ္ထော, တဒါ ''ဧဝံ မယာ သုတံ, သောတဝိညာဏပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ဝိညာဏဝီထိယာ ဥပဓာရိတ''န္တိ ယုဇ္ဇတိ။ ယဒါ မေ-သဒ္ဒဿ မမာတိ အတ္ထော, တဒါ ''ဧဝံ မမ သုတံ သောတဝိညာဏပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ဝိညာဏဝီထိယာ ဥပဓာရဏ''န္တိ ယုဇ္ဇတိ။

ဧဝမေတေသု တီသု ပဒေသု **ဧဝ**န္တိ သောတဝိညာဏာဒိဝိညာဏကိစ္စနိဒဿနံ။ **မေ**တိ ဝုတ္တဝိညာဏသမင်္ဂီပုဂ္ဂလနိဒဿနံ။ **သုတ**န္တိ အဿဝနဘာဝပ္ပဋိက္ခေပတော အနူနာနဓိကာဝိပရီတဂ္ဂဟဏနိဒဿနံ။ တထာ **ဧဝ**န္တိ သဝနာဒိစိတ္တာနံ နာနပ္ပကာရေန အာရမ္မဏေ ပဝတ္တဘာဝနိဒဿနံ။ **မေ**တိ အတ္တနိဒဿနံ။ **သုတ**န္တိ ဓမ္မနိဒဿနံ။

တထာ **ဧဝ**န္တိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဓမ္မနိဒဿနံ။ **မေ**တိ ပုဂ္ဂလနိဒဿနံ။ **သုတ**န္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒဿနံ။

တထာ **ဧဝ**န္တိ ဝီထိစိတ္တာနံ အာကာရပညတ္တိဝသေန နာနပ္ပကာရနိဒ္ဒေသော။ **မေ**တိ ကတ္တာရနိဒ္ဒေသော။ **သုတ**န္တိ ဝိသယနိဒ္ဒေသော။

တထာ **ဝေန္တိ** ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **သုတန္တိ** ဝိညာဏကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **မေတိ** ဥဘယကိစ္စယုတ္တပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော။

တထာ **ဝေန္တိ** ဘာဝနိဒ္ဒေသော။ **မေတိ** ပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော။ **သုတန္တိ** တဿ ကိစ္စနိဒ္ဒေသော။

တတ္ထ **ဝေန္တိ** စ **မေတိ** စ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ **သုတန္တိ** ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ တထာ **ဝေန္တိ** စ **မေတိ** စ တံ တံ ဥပာဒာယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပာဒာပညတ္တိ။ **သုတန္တိ** ဒိဋ္ဌာဒီနိ ဥပနိဓာယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပနိဓာပညတ္တိ ။

ဧတ္ထ စ **ဝေန္တိ** ဝစနေန အသမ္မောဟံ ဒီပေတိ, **သုတန္တိ** ဝစနေန သုတဿ အသမ္မောသံ။ တထာ **ဝေန္တိ** ဝစနေန ယောနိသောမနသိကာရံ ဒီပေတိ အယောနိသော မနသိကရောတော နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓာဘာဝတော။ **သုတန္တိ** ဝစနေန အဝိက္ခေပံ ဒီပေတိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ သဝနာဘာဝတော။ တထာ ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ ဝုစ္စမာနောပိ "န မယာ သုတံ, ပုန ဘဏထာ"တိ ဘဏတိ။ ယောနိသောမနသိကာရေန စေတ္ထ အတ္တသမ္မာပဏိဓိံ ပုဗ္ဗေ ကတပုညတဉ္စ သာဓေတိ, အဝိက္ခေပေန သဒ္ဓမ္မဿဝနံ သပ္ပုရိသူပနိဿယဉ္စ။ **ဝေန္တိ** စ ဣမိနာ ဘဒ္ဒကေန အာကာရေန ပစ္ဆိမစက္ကဒ္ဝယသမ္ပတ္တိံ အတ္တနော ဒီပေတိ, **သုတန္တိ** သဝနယောဂေန ပုရိမစက္ကဒ္ဝယသမ္ပတ္တိံ။ တထာ အာသယသုဒ္ဓိံ ပယောဂသုဒ္ဓိဉ္စ, တာယ စ အာသယသုဒ္ဓိယာ အဓိဂမဗျတ္တိံ, ပယောဂသုဒ္ဓိယာ အာဂမဗျတ္တိံ။

ဝေန္တိ စ ဣမိနာ နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓဒီပကေန ဝစနေန အတ္တနော အတ္ထပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိံ ဒီပေတိ။ **သုတန္တိ** ဣမိနာ သောတဗ္ဗဘေဒပဋိဝေဓဒီပကေန ဓမ္မနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိံ ဒီပေတိ။ **ဝေန္တိ** စ ဣဒံ ယောနိသောမနသိကာရဒီပကံ ဝစနံ ဘဏန္တော "ဧတေ မယာ ဓမ္မာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ"တိ ဉာပေတိ။ **သုတန္တိ** ဣဒံ သဝနယောဂဒီပကဝစနံ ဘဏန္တော "ဗဟူ မယာ ဓမ္မာ သုတာ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ"တိ ဉာပေတိ။ တဒုဘယေနပိ အတ္ထဗျဉ္ဇနပာရိပူရိံ ဒီပေန္တော သဝနေ အာဒရံ ဇနေတိ။

ဝံ မေ သုတန္တိ ဣမိနာ ပန သကလေနပိ ဝစနေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မံ အတ္တနော အဒဟန္တော အသပ္ပုရိသဘူမိံ, အတိက္ကမတိ, သာဝကတ္တံ ပဋိဇာနန္တော သပ္ပုရိသဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ တထာ အသဒ္ဓမ္မာ စိတ္တံ ဝုဋ္ဌာပေတိ, သဒ္ဓမ္မေ စိတ္တံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ "ကေဝလံ သုတမေဝေတံ မယာ, တဿေဝ တု ဘဂဝတော ဝစနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ"တိ စ ဒီပေန္တော အတ္တာနံ ပရိမောစေတိ, သတ္ထာရံ အပဒိသတိ, ဇိနဝစနံ အပ္ပေတိ, ဓမ္မနေတ္တိံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။

အပိစ "ဝံ မေ သုတ"န္တိ အတ္တနာ ဥပ္ပာဒိတဘာဝံ အပ္ပဋိဇာနန္တော ပုရိမဿဝနံ ဝိဝရန္တော "သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတမိဒံ မယာ တဿ ဘဂဝတော စတုဝေသာရဇ္ဇဝိသာရဒဿ ဒသဗလဓရဿ အာသဘဋ္ဌာနဋ္ဌာယိနော သီဟနာဒနာဒိနော သဗ္ဗသတ္တုတ္တမဿ ဓမ္မိဿရဿ ဓမ္မရာဇဿ ဓမ္မာဓိပတိနော ဓမ္မဒီပဿ ဓမ္မပ္ပဋိသရဏဿ သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တိနော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ န ဧတ္ထ အတ္ထေ ဝါ ဓမ္မေ ဝါ ပဒေ ဝါ ဗျဉ္ဇနေ ဝါ ကင်္ခါ ဝါ ဝိမတိ ဝါ ကာတဗ္ဗာ"တိ သဗ္ဗဒေဝမနုဿာနံ ဣမသ္မိံ ဓမ္မေ အဿဒ္ဓိယံ ဝိနာသေတိ, သဒ္ဓါသမ္ပဒံ ဥပ္ပာဒေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဟောတိ စေတ္ထ –

> "ဝိနာသယတိ အဿဒ္ဓံ၊ သဒ္ဓံ ဝဍ္ဎေတိ သာသနေ။
> ဝံ မေ သုတမိစ္စေဝံ၊ ဝဒံ ဂေါတမသာဝကော"တိ။

ကေန္တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒနိဒ္ဒေသော။ **သမယန္တိ** ပရိစ္ဆိန္နနိဒ္ဒေသော။ **ကံ သမယန္တိ** အနိယမိတပရိဒီပနံ။ တတ္ထ **သမယ**သဒ္ဒေါ –

> သမဝါယေ ခဏေ ကာလေ၊ သမူဟေ ဟေတုဒိဋ္ဌိသု။
> ပဋိလာဘေ ပဟာနေ စ၊ ပဋိဝေဓေ စ ဒိဿတိ။

တထာ ဟိဿ “အပ္ပေ၀ နာမ သေ့ဝပိ ဥပသင်္ကမေယျာမ ကာလဉ္စ သမယဉ္စ ဥပာဒါယာ”တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၇) သမတဟော အတ္ထော။ “ခေကာ ခဏော, ဘိက္ခဝေ, ခဏော စ သမယော စ ဗြဟ္မစရိယဝါသာယာ”တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၈.၂၉) ခဏော။ “ဥဏှသမယော ပရိဠာဟသမယော”တိ ဧဝမာဒီသု (ပါစိ. ၃၅၈) ကာလော။ “မဟာသမယော ပဝနသ္မိံ”န္တိ ဧဝမာဒီသု သမူဟော။ “သမယောပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒါလိ, အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ, ဘဂဝါ ခေါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ, သောပိ မံ ဇာနိဿတိ, ‘ဘဒ္ဒါလိ, နာမ ဘိက္ခု သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ’တိ, အယမ္ပိ ခေါ တေ ဘဒ္ဒါလိ သမယော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသီ”တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၃၅) ဟေတု။ “တေန ခေါ ပန သမယေန ဥဂ္ဂါဟမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော သမယပ္ပဝါဒကေ တိန္ဒုကာစီရေ ဧကသာလကေ မလ္လိကာယ အာရာမေ ပဋိဝသတီ”တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၂.၂၆၀) ဒိဋ္ဌိ။

“ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော အတ္ထော၊ ယော စတ္ထော သမ္ပရာယိကော။
အတ္ထာဘိသမယာ ဓီရော၊ ပဏ္ဍိတောတိ ပဝုစ္စတီ”တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၂၉) –

ဧဝမာဒီသု ပဋိလာဘော။ “သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ”တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၈) ပဟာနံ။ “ဒုက္ခဿ ပီဠနဋ္ဌော သင်္ခတဋ္ဌော သန္တာပဋ္ဌော ဝိပရိဏာမဋ္ဌော အဘိသမယဋ္ဌော”တိ ဧဝမာဒီသု (ပဋိ. မ. ၂.၈) ပဋိဝေဓော။ ဣဓ ပနဿ ကာလော အတ္ထော။ တေန ဧကံ သမယန္တိ သံဝစ္ဆရဥတုမာသအဍ္ဎမာသရတ္တိဒိဝပုဗ္ဗဏှမဇ္ဈန္ဟိကသာယန္ဟပဌမမဇ္ဈိမ- ပစ္ဆိမယာမမုဟုတ္တာဒီသု ကာလဘေဒေသု သမယေသု ဧကံ သမယန္တိ ဒီပေတိ။

ယေ ဝါ ဣမေ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိသမယော ဇာတိသမယော သံဝေဂသမယော အဘိနိက္ခမနသမယော ဒုက္ကရကာရိကသမယော မာရဝိဇယသမယော အဘိသမ္ဗောဓိသမယော ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရသမယော ဒေသနာသမယော ပရိနိဗ္ဗာနသမယောတိ ဧဝမာဒယော ဘဂဝတော ဒေဝမနုဿေသု အတိဝိယ ပကာသာ အနေကကာလပ္ပဘေဒာ ဧဝ သမယာ။ တေသု သမယေသု ဒေသနာသမယသင်္ခါတံ ဧကံ သမယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယော စာယံ ဉာဏကရုဏာကိစ္စသမယေသု ကရုဏာကိစ္စသမယော, အတ္တဟိတပရဟိတပ္ပဋိပတ္တိသမယေသု ပရဟိတပ္ပဋိပတ္တိသမယော, သန္နိပတိတာနံ ကရဏီယဒွယသမယေသု ဓမ္မိကထာသမယော, ဒေသနာပဋိပတ္တိသမယေသု ဒေသနာသမယော, တေသုပိ သမယေသု ယံ ကိဉ္စိ သန္ဓာယ “ဧကံ သမယ”န္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ ယထာ အဘိဓမ္မေ “ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရ”န္တိ စ ဣတော အညေသု သုတ္တပဒေသု “ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ”တိ စ ဘုမ္မဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော, ဝိနယေ စ “တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ”တိ ကရဏဝစနေန, တထာ အကတွာ ဣဓ “ဧကံ သမယ”န္တိ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ။ တတ္ထ တထာ, ဣဓ စ အညထာ အတ္ထသမ္ဘဝတော။ တတ္ထ ဟိ အဘိဓမ္မေ ဣတော အညေသု သုတ္တပဒေသု စ အဓိကရဏတ္ထော ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ အဓိကရဏဉှိ ကာလတ္ထော သမူဟတ္ထော စ သမယော, တတ္ထ ဝုတ္တာနံ ဖဿာဒိဓမ္မာနံ ခဏသမဝါယဟေတုသင်္ခါတဿ စ သမယဿ ဘာဝေန တေသံ ဘာဝေ လက္ခီယတိ, တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။

ဝိနယေ စ ဟေတုဝတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ ယော ဟိ သော သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယော သာရိပုတ္တာဒီဟိပိ ဒုဝိညေယျော, တေန သမယေန ဟေတုဘူတေန ကရဏဘူတေန စ သိက္ခာပဒါနိ ပညပေန္တော သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတုဉ္စ အပေက္ခမာနော ဘဂဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသိ, တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ကရဏဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။

ဣဓ ပန အညသ္မိဉ္စ ဧဝံဇာတိကေ သုတ္တန္တပါဠေ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ ယဉှိ သမယံ ဘဂဝါ ဣမံ အညံ ဝါ သုတ္တန္တံ ဒေသေသိ, အစ္စန္တမေဝ တံ သမယံ ကရုဏာဝိဟာရေန ဝိဟာသိ။ တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ ဣဓ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ ဝိညေယျော။ ဟောတိ စေတ္ထ –

“တံ တံ အတ္ထမပေက္ခိတွာ၊ ဘုမ္မေန ကရဏေန စ။
အညတြ သမယော ဝုတ္တော၊ ဥပယောဂေန သော ဣဓာ”တိ။

ဘဂဝါတိ ဂုဏဝိသိဋ္ဌသတ္တုတ္တမဂရုဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ ယထာဟ –

''ဘဂဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌံ၊ ဘဂဝါတိ ဝစနမုတ္တမံ။
ဂရု ဂါရဝယုတ္တော သော၊ ဘဂဝါ တေန ဝုစ္စတီ''တိ။

စတုဗ္ဗိဓဉှိ နာမံ အာဝတ္ထိကံ, လိင်္ဂိကံ, နေမိတ္တိကံ, အဓိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ။ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ နာမ ''ယဒိစ္ဆက''န္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဝစ္ဆော ဒမ္မော ဗလိဗဒ္ဒေါတိ ဧဝမာဒိ အာဝတ္ထိကံ, ဒဏ္ဍီ ဆတ္တီ သိခီ ကရီတိ ဧဝမာဒိ လိင်္ဂိကံ, တေဝိဇ္ဇော ဆဠဘိညောတိ ဧဝမာဒိ နေမိတ္တိကံ, သိရိဝဍ္ဎကော ဓနဝဍ္ဎကောတိ ဧဝမာဒိ ဝစနတ္ထမနပေက္ခိတွာ ပဝတ္တံ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ။ ဣဒံ ပန ဘဂဝါတိ နာမံ ဂုဏနေမိတ္တိကံ, န မဟာမာယာယ, န သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇေန, န အသီတိယာ ဉာတိသဟဿေဟိ ကတံ, န သက္ကသန္တုသိတာဒီဟိ ဒေဝတာဝိသေသေဟိ ကတံ။ ယထာဟ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ''ဘဂဝါတိ နေတံ နာမံ မာတရာ ကတံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ ယဒိဒံ ဘဂဝါ''တိ (မဟာနိ. ၈၄)။

ယံ ဂုဏနေမိတ္တကဉ္စေတံ နာမံ, တေသံ ဂုဏာနံ ပကာသနတ္ထံ ဣမံ ဂါထံ ဝဒန္တိ –

''ဘဂီ ဘဇီ ဘာဂီ ဝိဘတ္တဝါ ဣတိ၊
အကာသိ ဘဂ္ဂန္တိ ဂရူတိ ဘာဂျဝါ။
ဗဟူဟိ ဉာယေဟိ သုဘာဝိတတ္တနော၊
ဘဝန္တဂေါ သော ဘဂဝါတိ ဝုစ္စတီ''တိ။

နိဒ္ဒေသာဒီသု (မဟာနိ. ၈၄; စူဠနိ. အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၂) ဝုတ္တနယေနေဝ စသ္သ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အယံ ပန အပရော ပရိယာယော –

''ဘာဂျဝါ ဘဂ္ဂဝါ ယုတ္တော၊ ဘဂေဟိ စ ဝိဘတ္တဝါ။
ဘတ္တဝါ ဝန္တဂမနော၊ ဘဝေသု ဘဂဝါ တတော''တိ။

တတ္ထ ''ဝဏ္ဏာဂမော ဝဏ္ဏဝိပရိယာယော''တိ ဧဝံ နိရုတ္တိလက္ခဏံ ဂဟေတွာ သဒ္ဒနယေန ဝါ ပိသောဒရာဒိပက္ခေပလက္ခဏံ ဂဟေတွာ ယသ္မာ လောကိယလောကုတ္တရသုခါဘိနိဗ္ဗတ္တကံ အနသီလာဒိပါရပ္ပတ္တံ ဘာဂျမဿ အတ္ထိ, တသ္မာ ဘာဂျဝါတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဘဂဝါတိ ဝုစ္စတီတိ ဉာတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ပန လောဘဒေါသမောဟဝိပရီတမနသိကာရအဟိရိကာနောတ္တပ္ပကောဓူပနာဟမက္ခပလာ- သဣဿာမစ္ဆရိယမာယာသာဌေယျထမ္ဘသာရမ္ဘမာနာတိမာနမဒပမာဒတဏှာဝိဇ္ဇာတိဝိဓာကုသလမူလဒုစ္စရိတ- သံကိလေသမလဝိသမသညာဝိတက္ကပပဉ္စစတုဗ္ဗိဓဝိပရိယေသအာသဝဂန္ထဩဃယောဂအဂတိတဏှုပ္ပာဒုပါဒါန- ပဉ္စစေတောခိလဝိနိဗန္ဓနီဝရဏာဘိနန္ဒနဆဝိဝါဒမူလတဏှာကာယသတ္တာနုသယ- အဋ္ဌမိစ္ဆတ္တနဝတဏှာမူလကဒသာကုသလကမ္မပထဒ္ဝါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတ- အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတပ္ပဘေဒသဗ္ဗဒရထပရိဠာဟကိလေသသတသဟဿာနိ , သင်္ခေပတော ဝါ ပဉ္စ ကိလေသက္ခန္ဓအဘိသင်္ခါရမစ္စုဒေဝပုတ္တမာရေ အဘဉ္ဇိ, တသ္မာ **ဘဂ္ဂတ္တာ ဧတေသံ ပရိဿယာနံ ဘဂ္ဂဝါ** တိ ဝတ္တဗ္ဗေ **ဘဂဝါ**တိ ဝုစ္စတိ။ အာဟ စေတ္ထ –

''ဘဂ္ဂရာဂေါ ဘဂ္ဂဒေါသော၊ ဘဂ္ဂမောဟော အနာသဝေါ။
ဘဂ္ဂါဿ ပာပကာ ဓမ္မာ၊ ဘဂဝါ တေန ဝုစ္စတီ''တိ။

ဘာဂျဝတာယ စဿ သတပုညလက္ခဏဓရဿ ရူပကာယသမ္ပတ္တိ ဒီပိတာ ဟောတိ, ဘဂ္ဂဒေါသတာယ ဓမ္မကာယသမ္ပတ္တိ။ တထာ လောကိယသရိက္ခကာနံ ဗဟုမာနဘာဝေါ, ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတေဟိ အဘိဂမနီယတာ။ တထာ အဘိဂတာနဉ္စ နေသံ ကာယစိတ္တဒုက္ခာပနယနေ ပဋိဗလဘာဝေါ, အာမိသဒါနဓမ္မဒါနေဟိ ဥပကာရိတာ။ လောကိယလောကုတ္တရသုခေဟိ စ သံယောဇနသမတ္ထတာ ဒီပိတာ ဟောတိ။

ယသ္မာ စ လောကေ ဣဿရိယဓမ္မယသသိရိကာမပယတ္တေသု ဆသု ဓမ္မေသု ဘဂသဒ္ဒော ဝတ္တတိ, ပရမဉ္စဿ သကစိတ္တေ ဣဿရိယံ, အဏိမာလဃိမာဒိကံ ဝါ လောကိယသမ္မတံ သဗ္ဗာကာရပရိပူရံ အတ္ထိ, တထာ လောကုတ္တရော ဓမ္မော, လောကတ္တယဗျာပကော ယထာဘုစ္စဂုဏာဓိဂတော အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓေါ ယသော, ရူပကာယဒဿနဗျာဝဋဇနနယနပ္ပသာဒဇနနသမတ္ထာ သဗ္ဗာကာရပရိပူရာ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂသိရီ, ယံ ယံ အနေန ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ အတ္တဟိတံ ပရဟိတံ ဝါ, တဿ တဿ တထေဝ အဘိနိပ္ဖန္နတ္တာ ဣစ္ဆိတတ္ထနိပ္ဖတ္တိသညိတော ကာမော, သဗ္ဗလောကဂရုဘာဝပ္ပတ္တိဟေတုဘူတော သမ္မာဝါယာမသင်္ခါတော ပယတ္တော စ အတ္ထိ, တသ္မာ ဣမေဟိ ဘဂေဟိ ယုတ္တတ္တာပိ **ဘဂါ အဿ သန္တီ**တိ ဣမိနာ အတ္ထေန “ဘဂဝါ”တိ ဝုစ္စတိ။

ယသ္မာ ပန ကုသလာဒိဘေဒေဟိ သဗ္ဗဓမ္မေ, ခန္ဓာယတနဓာတုသစ္စဣန္ဒြိယပဋိစ္စသမုပ္ပာဒါဒီဟိ ဝါ ကုသလာဒိဓမ္မေ, ပီဠနသင်္ခတသန္တာပဝိပရိဏာမဋ္ဌေန ဝါ ဒုက္ခမရိယသစ္စံ, အာယူဟနနိဒာနသံယောဂပလိဗောဓဋ္ဌေန သမုဒယံ, နိဿရဏဝိဝေကာသင်္ခတအမတဋ္ဌေန နိရောဓံ, နိယျာနိကဟေတုဒဿနာဓိပတေယျဋ္ဌေန မဂ္ဂံ ဝိဘတ္တဝါ, ဝိဘဇိတွာ ဝိဝရိတွာ ဒေသိတဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ **ဝိဘတ္တဝါ**တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “ဘဂဝါ”တိ ဝုစ္စတိ။

ယသ္မာ စ ဧသ ဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေ ကာယစိတ္တဥပဓိဝိဝေကေ သုညတာပ္ပဏိဟိတာနိမိတ္တဝိမောက္ခေ အညေ စ လောကိယလောကုတ္တရေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ ဘဇိ သေဝိ ဗဟုလမကာသိ, တသ္မာ **ဘတ္တဝါ**တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “ဘဂဝါ”တိ ဝုစ္စတိ။

ယသ္မာ ပန တီသု ဘဝေသု တဏှာသင်္ခါတံ ဂမနံ အနေန ဝန္တံ, တသ္မာ **ဘဝေသု ဝန္တဂမနော**တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဘဝသဒ္ဒတော ဘကာရံ ဂမနသဒ္ဒတော ဂကာရံ ဝန္တသဒ္ဒတော ဝကာရဉ္စ ဒီဃံ ကတွာ အာဒါယ “ဘဂဝါ”တိ ဝုစ္စတိ, ယထာ လောကေ “မေဟနဿ ခဿ မာလာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “မေခလာ”တိ။

ဧတ္တာဝတာ စေတ္ထ **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဝစနေန ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ပစ္စက္ခံ ကတွာ ဘဂဝတော ဓမ္မသရီရံ ပကာသေတိ, တေန “နယိဒံ အတီတသတ္ထုကံ ပါဝစနံ, အယံ ဝေါ သတ္ထာ”တိ ဘဂဝတော အဒဿနေန ဥက္ကဏ္ဌိတဇနံ သမဿာသေတိ။

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါတိ ဝစနေန တသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတော အဝိဇ္ဇမာနဘာဝံ ဒဿေန္တော ရူပကာယပရိနိဗ္ဗာနံ ဒဿေတိ။ တေန “ဧဝံဝိဓဿ ဣမဿ အရိယဓမ္မဿ ဒေသေတာ ဒသဗလဓရော ဝဇိရသင်္ဃာတကာယော သောပိ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗုတော, တတ္ထ ကေနညေန ဇီဝိတေ အာသာ ဇနေတဗ္ဗာ”တိ ဇီဝိတမဒမတ္တံ ဇနံ သံဝေဇေတိ, သဒ္ဓမ္မေ စဿ ဥဿာဟံ ဇနေတိ။

ဧဝန္တိ စ ဘဏန္တော ဒေသနာသမ္ပတ္တိံ နိဒ္ဒိသတိ, **မေ သုတ**န္တိ သာဝကသမ္ပတ္တိံ, **ဧကံ သမယ**န္တိ ကာလသမ္ပတ္တိံ, **ဘဂဝါ**တိ ဒေသကသမ္ပတ္တိံ။

သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတီတိ ဧတ္ထ **သာဝတ္ထီ**တိ သဝတ္ထဿ ဣသိနော နိဝါသဋ္ဌာနဘူတံ နဂရံ, ယထာ ကာကန္ဒီ မာကန္ဒီတိ, ဧဝံ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန သာဝတ္ထီတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ အက္ခရစိန္တကာ။ အဋ္ဌကထာစရိယာ ပန ဘဏန္တိ “ယံ ကိဉ္စိ မနုဿာနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂံ သဗ္ဗမေတ္ထ အတ္ထီ”တိ သာဝတ္ထီ။ သတ္ထသမာယောဂေ စ “ကိံ ဘဏ္ဍမတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိတေ “သဗ္ဗမတ္ထီ”တိ ဝစနမုပါဒါယ သာဝတ္ထီ။

“သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗူပကရဏံ၊ သာဝတ္ထိယံ သမောဟိတံ။
တသ္မာ သဗ္ဗမုပါဒါယ၊ သာဝတ္ထီတိ ပဝုစ္စတိ။

“ကောသလာနံ ပုရံ ရမ္မံ၊ ဒဿနေယျံ မနောရမံ။
ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တံ၊ အန္နပါနသမာယုတံ။

“ဝုဍ္ဎိံ ဝေပုလ္လတံ ပတ္တံ၊ ဣဒ္ဓံ ဖီတံ မနောရမံ။

အာဠဝကမန္တာဝ ဒေတန်၊ သာဝတ္ထိပုရမုတ္တမ''န္တိ။ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၄)။

တသ္မိံ **သာဝတ္ထိယံ** ။ သမီပတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ။

ဝိဟရတီတိ အဝိသေသေန ဣရိယာပထဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေသု အညတရဝိဟာရသမင်္ဂိပရိဒီပနမေတံ။ ဣဓ ပန ဌာနဂမနာသနသယနပ္ပဘေဒေသု ဣရိယာပထေသု အညတရဣရိယာပထသမာယောဂပရိဒီပနံ, တေန ဌိတောပိ ဂစ္ဆန္တောပိ နိသိန္နောပိ သယာနောပိ ဘဂဝါ ဝိဟရတိစ္စေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော ဟိ ဧကံ ဣရိယာပထဗာဓနံ အပရေန ဣရိယာပထေန ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ အပရိပတန္တံ အတ္တဘာဝံ ဟရတိ ပဝတ္တေတိ။ တသ္မာ ဝိဟရတီတိ ဝုစ္စတိ။

ဇေတဝနေတိ ဧတ္ထ အတ္တနော ပစ္စတ္ထိကဇနံ ဇိနာတီတိ ဇေတော, ရညာ ဝါ အတ္တနော ပစ္စတ္ထိကဇနေ ဇိတေ ဇာတောတိ ဇေတော, မင်္ဂလကမျတာယ ဝါ တဿ ဧဝံ နာမမေဝ ကတန္တိပိ ဇေတော။ ဝနယတီတိ ဝနံ, အတ္တသမ္ပဒာယ သတ္တာနံ ဘတ္တိံ ကာရေတိ, အတ္တနိ သိနေဟံ ဥပ္ပာဒေတီတိ အတ္ထော။ ဝနုတေ ဣတိ ဝါ ဝနံ, နာနာဝိဓကုသုမဂန္ဓသမ္မောဒမတ္တကောကိလာဒိဝိဟင်္ဂဝိရုတေဟိ မန္ဒမာလုတစလိတရုက္ခသာခာဝိဋပပလ္လဝပလာသေဟိ စ ''ဧထ မံ ပရိဘုဉ္ဇထာ''တိ ပာဏိနော ယာစတိ ဝိယာတိ အတ္ထော။ ဇေတဿ ဝနံ ဇေတဝနံ။ တဉှိ ဇေတေန ရာဇကုမာရေန ရောပိတံ သံဝဍ္ဎိတံ ပရိပါလိတံ, သော စ တဿ သာမီ အဟောသိ, တသ္မာ ဇေတဝနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံ **ဇေတဝနေ**။

အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ တိ ဧတ္ထ သုဒတ္တော နာမ သော ဂဟပတိ မာတာပိတူဟိ ကတနာမဝသေန, သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိတာယ ပန ဝိဂတမလမစ္ဆေရတာယ ကရုဏာဒိဂုဏသမင်္ဂိတာယ စ နိစ္စကာလံ အနာထာနံ ပိဏ္ဍံ အဒါသိ, တေန အနာထပိဏ္ဍိကောတိ သင်္ခံ ဂတော။ အာရမန္တိ ဧတ္ထ ပာဏိနော, ဝိသေသေန ဝါ ပဗ္ဗဇိတာတိ အာရာမော, တဿ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါဒိသောဘနတာယ နာတိဒူရနာစ္စာသန္နတာဒိပဉ္စဝိဓသေနာသနင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ စ တတော တတော အာဂမ္မ ရမန္တိ အဘိရမန္တိ အနုက္ကဏ္ဌိတာ ဟုတွာ နိဝသန္တီတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ ဝါ သမ္ပတ္တိယာ တတ္ထ တတ္ထ ဂတေပိ အတ္တနော အဗ္ဘန္တရံယေဝ အာနေတွာ ရမေတီတိ အာရာမော။ သော ဟိ အနာထပိဏ္ဍိကေန ဂဟပတိနာ ဇေတဿ ရာဇကုမာရဿ ဟတ္ထတော အဋ္ဌာရသဟိရညကောဋိသန္ထာရေန ကိဏိတွာ အဋ္ဌာရသဟိရညကောဋီဟိ သေနာသနံ ကာရာပေတွာ အဋ္ဌာရသဟိရညကောဋီဟိ ဝိဟာရမဟံ နိဋ္ဌာပေတွာ ဧဝံ စတုပညာသာယ ဟိရညကောဋိပရိစ္စာဂေန ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိယျာတိတော, တသ္မာ ''အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမော''တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံ **အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ** ။

ဧတ္ထ စ ''ဇေတဝနေ''တိ ဝစနံ ပုရိမသာမိပရိကိတ္တနံ, ''အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ''တိ ပစ္ဆိမသာမိပရိကိတ္တနံ။ ကိမေတေသံ ပရိကိတ္တနေ ပယောဇနန္တိ? ဝုစ္စတေ – အဓိကာရတော တာဝ ''ကတ္ထ ဘာသိတ''န္တိ ပုစ္ဆာနိယာမကရဏံ အညေသံ ပုညကာမာနံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနေ နိယောဇနဉ္စ။ တတ္ထ ဟိ ဒွါရကောဋ္ဌကပါသာဒမာပနေ ဘူမိဝိက္ကယလဒ္ဓာ အဋ္ဌာရသ ဟိရညကောဋိယော အနေကကောဋိအဂ္ဃနကာ ရုက္ခာ စ ဇေတဿ ပရိစ္စာဂေ, စတုပညာသ ကောဋိယော အနာထပိဏ္ဍိကဿ။ ယတော တေသံ ပရိကိတ္တနေန ''ဧဝံ ပုညကာမာ ပုညာနိ ကရောန္တီ''တိ ဒဿေန္တော အာယသ္မာ အာနန္ဒော အညေပိ ပုညကာမေ တေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနေ နိယောဇေတိ။ ဧဝမေတ္ထ ပုညကာမာနံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနေ နိယောဇနံ ပယောဇနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧတ္ထာဟ – ''ယဒိ တာဝ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ, 'ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ'တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ အထ တတ္ထ ဝိဟရတိ, 'သာဝတ္ထိယ'န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ န ဟိ သက္ကာ ဥဘယတ္ထ ဧကံ သမယံ ဝိဟရိတု''န္တိ။ ဝုစ္စတေ – နနု ဝုတ္တမေတံ ''သမီပတ္ထေ ဘုမ္မဝစန''န္တိ, ယတော ယထာ ဂင်္ဂါယမုနာဒီနံ သမီပေ ဂေါယူထာနိ စရန္တာနိ ''ဂင်္ဂါယ စရန္တိ, ယမုနာယ စရန္တီ''တိ ဝုစ္စန္တိ, ဧဝမိဓာပိ ယဒိဒံ သာဝတ္ထိယာ သမီပေ ဇေတဝနံ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမော, တတ္ထ ဝိဟရန္တော ဝုစ္စတိ ''သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဂောစရဂါမနိဒဿနတ္ထံ ဟိဿ သာဝတ္ထိဝစနံ, ပဗ္ဗဇိတာနုရူပနိဝာသဋ္ဌာနနိဒဿနတ္ထံ သေသဝစနံ။

တတ္ထ သာဝတ္ထိကိတ္တနေန ဘဂဝတော ဂဟဋ္ဌာနုဂ္ဂဟကရဏံ ဒဿေတိ, ဇေတဝနာဒိကိတ္တနေန ပဗ္ဗဇိတာနုဂ္ဂဟကရဏံ။ တထာ ပုရိမေန ပစ္စယဂ္ဂဟဏတော အတ္တကိလမထာနုယောဂဝိဝဇ္ဇနံ, ပစ္ဆိမေန ဝတ္ထုကာမပ္ပဟာန

တော ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂဝဇ္ဇနူပာယဒဿနံ။ ပုရိမေန စ ဓမ္မဒေသနာဘိယောဂံ, ပစ္ဆိမေန ဝိဝေကာဓိမုတ္တိံ။ ပုရိမေန ကရုဏာယ ဥပဂမနံ, ပစ္ဆိမေန စ ပညာယ အပဂမနံ။ ပုရိမေန သတ္တာနံ ဟိတသုခနိပ္ဖာဒနာဓိမုတ္တိတံ, ပစ္ဆိမေန ပရဟိတသုခကရဏေ နိရုပလေပတံ။ ပုရိမေန ဓမ္မိကသုခာပရိစ္စာဂနိမိတ္တံ ဖာသုဝိဟာရံ, ပစ္ဆိမေန ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာနုယောဂနိမိတ္တံ။ ပုရိမေန မနုဿာနံ ဥပကာရဗဟုလတံ, ပစ္ဆိမေန ဒေဝတနံ။ ပုရိမေန လောကေ ဇာတဿ လောကေ သံဝဍ္ဍဘာဝံ, ပစ္ဆိမေန လောကေန အနုပလိတ္တတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အထာတိ အဝိစ္ဆေဒတ္ထေ, **ခေါ**တိ အဓိကာရန္တရနိဒဿနတ္ထေ နိပါတော။ တေန အဝိစ္ဆိန္နေယေဝ တတ္ထ ဘဂဝတော ဝိဟာရေ ဣဒမဓိကာရန္တရံ ဥဒပါဒီတိ ဒဿေတိ။ ကိံ တန္တိ? **အညတရာ ဒေဝတာ**တိအာဒိ။ တတ္ထ **အညတရာ**တိ အနိယမိတနိဒ္ဒေသော။ သာ ဟိ နာမဂေတ္တတော အပါကဋာ, တသ္မာ ''အညတရာ''တိ ဝုတ္တာ။ ဒေဝတေ ဝေ ဒေဝတာ, ဣတ္ထိပုရိသသာဓာရဏမေတံ။ ဣဓ ပန ပုရိသော ဝေ, သော ဒေဝပုတ္တော ကိန္တု, သာဓာရဏနာမဝသေန ဒေဝတာတိ ဝုတ္တော။

အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာတိ ဧတ္ထ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒော ခယသုန္ဒရာဘိရူပအဗ္ဘနုမောဒနာဒီသု ဒိဿတိ။ တတ္ထ ''အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ, နိက္ခန္တော ပဌမော ယာမော, စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော, ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပါတိမောက္ခ''န္တိ ဧဝမာဒီသု (စူဠဝ. ၃၈၃; အ. နိ. ၈.၂၀) ခယေ ဒိဿတိ။ ''အယံ ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ''တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၀၀) သုန္ဒရေ။

> ''ကော မေ ဝန္ဒတိ ပါဒါနိ, ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလံ။
> အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန, သဗ္ဗာ ဩဘာသယံ ဒိသာ''တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၅၇)။ –

ဧဝမာဒီသု အဘိရူပေ။ ''အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမာ''တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၂.၁၆; ပာရာ. ၁၅) အဗ္ဘနုမောဒနေ။ ဣဓ ပန ခယေ။ တေန **အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ**တိ ပရိက္ခီဏာယ ရတ္တိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာတိ ဧတ္ထ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒော အဘိရူပေ, ဝဏ္ဏသဒ္ဒော ပန ဆဝိထုတိကုလဝဂ္ဂကာရဏသဏ္ဌာနပမာဏရူပာယတနာဒီသု ဒိဿတိ။ တတ္ထ ''သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောသိ ဘဂဝါ''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၂.၃၉၉; သု. နိ. ၅၅၃) ဆဝိယံ။ ''ကဒါ သညူဠှာ ပန တေ ဂဟပတိ ဣမေ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝဏ္ဏာ''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၂.၇၇) ထုတိယံ။ ''စတ္တာရောမေ, ဘော ဂေါတမ, ဝဏ္ဏာ''တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၁၁၅) ကုလဝဂ္ဂေ။ ''အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန, ဂန္ဓထေနောတိ ဝုစ္စတီ''တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၂၃၄) ကာရဏေ။ ''မဟန္တံ ဟတ္ထိရာဇဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ''တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၃၈) သဏ္ဌာနေ။ ''တယော ပတ္တဿ ဝဏ္ဏာ''တိ ဧဝမာဒီသု ပမာဏေ။ ''ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော ဩဇာ''တိ ဧဝမာဒီသု ရူပါယတနေ။ သော ဣဓ ဆဝိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန **အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ**တိ အဘိရူပစ္ဆဝီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကေဝလကပ္ပန္တိ ဧတ္ထ **ကေဝလ**သဒ္ဒော အနဝသေသယေဘုယျအဗျာမိဿာနတိရေကဒဠှတ္ထဝိသံယောဂါဒိအနေကတ္ထော ။ တထာ ဟိဿ ''ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယ''န္တိ ဧဝမာဒီသု (ပါရာ. ၁) အနဝသေသတာ အတ္ထော။ ''ကေဝလကပ္ပာ စ အင်္ဂမာဂဓာ ပဟူတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ အာဒါယ ဥပသင်္ကမိဿန္တီ''တိ ဧဝမာဒီသု (မဟာဝ. ၄၃) ယေဘုယျတာ။ ''ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီ''တိ ဧဝမာဒီသု (ဝိဘ. ၂၂၅) အဗျာမိဿတာ။ ''ကေဝလံ သဒ္ဓါမတ္တကံ နူန အယမာယသ္မာ''တိ ဧဝမာဒီသု (မဟာဝ. ၂၄၄) အနတိရေကတာ။ ''အာယသ္မတော, ဘန္တေ, အနုရုဒ္ဓဿ ဗာဟိယော နာမ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ကေဝလကပ္ပံ သင်္ဃဘေဒာယ ဌိတော''တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၄.၂၄၃) ဒဠှတ္ထတာ။ ''ကေဝလီ ဝုသိတဝါ ဥတ္တမပုရိသောတိ ဝုစ္စတီ''တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၅၇) ဝိသံယောဂေ။ ဣဓ ပနဿ အနဝသေသတ္တမတ္ထော အဓိပ္ပေတော။

ကပ္ပသဒ္ဒော ပနာယံ အဘိသဒ္ဒဟနဝေါဟာရကာလပညတ္တိဆေဒနဝိကပ္ပလေသသမန္တဘာဝါဒိအနေကတ္ထော။ တထာ ဟိဿ ''ဩကပ္ပနီယမေတံ ဘောတော ဂေါတမဿ, ယထာ တံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၈၇) အဘိသဒ္ဒဟနမတ္ထော။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ

တိ ဝေမာဒီသု (စူဠဝ. ၂၅၀) တေဟာရော။ “ယေန သုဒံ နိစ္စကပ္ပံ ဝိဟရာမီ”တိ ဝေမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၈၇) ကာလော။ “ဣစ္စာယသ္မာ ကပ္ပော”တိ ဝေမာဒီသု (သု. နိ. ၁၀၉၈; စူဠနိ. ကပ္ပမာဏဝပုစ္ဆာ ၁၁၇, ကပ္ပမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၆၁) ပညတ္တိ။ “အလင်္ကတော ကပ္ပိတကေသမဿု”တိ ဝေမာဒီသု (ဇာ. ၂.၂၂.၁၃၆၈) ဆေဒနံ။ “ကပ္ပတိ ဒွင်္ဂုလကပ္ပော”တိ ဝေမာဒီသု (စူဠဝ. ၄၄၆) ဝိကပ္ပော။ “အတ္ထိ ကပ္ပော နိပဇ္ဇိတု”န္တိ ဝေမာဒီသု (အ. နိ. ၈.၈၀) လေသော။ “ကေဝလကပ္ပံ ဝေဠုဝနံ ဩဘာသေတွာ”တိ ဝေမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၉၄) သမန္တဘာဝေါ။ ဣဓ ပနဿ သမန္တဘာဝေါ အတ္ထော အဓိပ္ပေတော။ ယတော **ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝန** န္တိ ဧတ္ထ အနဝသေသံ သမန္တတော ဇေတဝနန္တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဩဘာသေတွာတိ အာဘာယ ဖရိတွာ, စန္ဒိမာ ဝိယ သူရိယော ဝိယ စ ဧကောဘာသံ ဧကပဇ္ဇောတံ ကရိတွာတိ အတ္ထော။

ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ တိ ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ ယတော ယတ္ထ ဘဂဝါ, တတ္ထ ဥပသင်္ကမီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယေန ဝါ ကာရဏေန ဘဂဝါ ဒေဝမနုဿေဟိ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော, တေနေဝ ကာရဏေန ဥပသင်္ကမီတိ ဧဝမ္ပေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကေန စ ကာရဏေန ဘဂဝါ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော? နာနပ္ပကာရဂုဏဝိသေသာဓိဂမာဓိပ္ပာယေန, သာဒုရသဖလူပဘောဂါဓိပ္ပာယေန ဒိဇဂဏေဟိ နိစ္စဖလိတမဟာရုက္ခော ဝိယ။ **ဥပသင်္ကမီ**တိ စ ဂတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပသင်္ကမိတွာ** တိ ဥပသင်္ကမနပရိယောသာနဒီပနံ ။ အထ ဝါ ဧဝံ ဂတာ တတော အာသန္နတရံ ဌာနံ ဘဂဝတော သမီပသင်္ခာတံ ဂန္တွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ** တိ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပဏမိတွာ နမဿိတွာ။

ဧကမန္တ န္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော ဧကောကာသံ ဧကပဿန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ ဥပယောဂဝစနံ။ **အဋ္ဌာသီ** တိ နိသဇ္ဇာဒိပဋိက္ခေပေါ, ဌာနံ ကပ္ပေသိ, ဌိတာ အဟောသီတိ အတ္ထော။

ကထံ ဌိတာ ပန သာ ဧကမန္တံ ဌိတာ အဟူတိ?

“န ပစ္ဆတော န ပုရတော၊ နာပိ အာသန္နဒူရတော။
န ကစ္ဆေ နောပိ ပဋိဝါတေ၊ န စာပိ ဩဏတုဏ္ဏတေ။
ဣမေ ဒောသေ ဝိဝဇ္ဇေတွာ၊ ဧကမန္တံ ဌိတာ အဟူ”တိ။

ကသ္မာ ပနာယံ အဋ္ဌာသိ ဧဝ, န နိသီဒီတိ? လဟုံ နိဝတ္တိတုကာမတာယ။ ဒေဝတာယော ဟိ ကဉ္စိဒေဝ အတ္ထဝသံ ပဋိစ္စ သုစိပုရိသော ဝိယ ဝစ္စဋ္ဌာနံ မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆန္တိ။ ပကတိယာ ပန တာသံ ယောဇနသတတော ပဘုတိ မနုဿလောကော ဒုဂ္ဂန္ဓတာယ ပဋိကူလော ဟောတိ, န ဧတ္ထ အဘိရမန္တိ, တေန သာ အာဂတကိစ္စံ ကတွာ လဟုံ နိဝတ္တိတုကာမတာယ န နိသီဒိ။ ယဿ စ ဂမနာဒိဣရိယာပထပရိဿမဿ ဝိနောဒနတ္ထံ နိသီဒန္တိ, သော ဒေဝတာနံ ပရိဿမော နတ္ထိ, တသ္မာပိ န နိသီဒိ။ ယေ စ မဟာသာဝကာ ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေတွာ ဌိတာ, တေ ပတိမာနေတိ, တသ္မာပိ န နိသီဒိ။ အပိစ ဘဂဝတိ ဂါရဝေနေဝ န နိသီဒိ။ ဒေဝတာနဉ္စ ဟိ နိသီဒိတုကာမာနံ အာသနံ နိဗ္ဗတ္တတိ, တံ အနိစ္ဆမာနာ နိသဇ္ဇာယ စိတ္တမ္ပိ အကတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။

ဧကမန္တံ ဌိတာ ခော သာ ဒေဝတာ တိ ဧဝံ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခော သာ ဒေဝတာ။ **ဘဂဝန္တံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသီ**တိ ဘဂဝန္တံ အက္ခရပဒနိယမိတဂန္ထိတေန ဝစနေန အဘာသီတိ အတ္ထော။ ကထံ? **ဗဟူ ဒေဝါ မနုဿာ စ။ပေ။ ဗြူဟိ မင်္ဂလမုတ္တမ** န္တိ။

မင်္ဂလပဉှသမုဋ္ဌာနကထာ

တတ္ထ ယသ္မာ **“ဧဝမိစ္စာဒိဟေဋ္ဌဿ, အတ္ထံ နာနပ္ပကာရတော။ ဝဏ္ဏယန္တော သမုဋ္ဌာနံ, ဝတွာ”** တိ မာတိကာ ဌပိတာ, တဿ စ သမုဋ္ဌာနဿ အယံ ဝတ္တဗ္ဗတာယ ဩကာသော, တသ္မာ မင်္ဂလပဉှသမုဋ္ဌာနံ တာဝ ဝတွာ ပစ္ဆာ ဣမေသံ ကထာပဒါနမတ္ထံ ဝဏ္ဏယိဿာမိ။ ကိဉ္စ မင်္ဂလပဉှသမုဋ္ဌာနံ? ဇမ္ဗုဒီပေ ကိရ တတ္ထ တတ

တတ္ထ နဂရဒွာရသန္ထာဂါရသဘာဒီသု မဟာဇနော သန္နိပတိတွာ ဟိရည္ညသုဝဏ္ဏံ ဒတွာ နာနပ္ပကာရံ သီတာဟရဏာဒိကထံ ကထာပေတိ, ဧကေကာ ကထာ စတုမာသစ္စယေန နိဋ္ဌာတိ။ တတ္ထ ဧကဒိဝသံ မင်္ဂလကထာ သမုဋ္ဌာသိ "ကိံ နု ခေါ မင်္ဂလံ, ကိံ ဒိဋ္ဌံ မင်္ဂလံ, သုတံ မင်္ဂလံ, မုတံ မင်္ဂလံ, ကော မင်္ဂလံ ဇာနာတီ"တိ။

အထ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကော နာမေကော ပုရိသော အာဟ "အဟံ မင်္ဂလံ ဇာနာမိ, ဒိဋ္ဌံ လောကေ မင်္ဂလံ ဒိဋ္ဌံ နာမ အဘိမင်္ဂလသမ္မတံ ရူပံ။ သေယ်ျထိဒံ – ဣဓေကစ္စော ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ စာတကသကုဏံ ဝါ ပဿတိ, ဗေလုဝလဋ္ဌိံ ဝါ ဂဗ္ဘိနိံ ဝါ ကုမာရကေ ဝါ အလင်္ကတပဋိယတ္တေ ပုဏ္ဏဃဋေ ဝါ အလ္လရောဟိတမစ္ဆံ ဝါ အာဇညံ ဝါ အာဇညရထံ ဝါ ဥသဘံ ဝါ ဂါဝိံ ဝါ ကပိလံ ဝါ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ ဧဝရူပံ အဘိမင်္ဂလသမ္မတံ ရူပံ ပဿတိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလ"န္တိ။ တဿ ဝစနံ ဧကစ္စေ အဂ္ဂဟေသုံ, ဧကစ္စေ န အဂ္ဂဟေသုံ။ ယေ န အဂ္ဂဟေသုံ, တေ တေန သဟ ဝိဝဒိံသု။

အထ သုတမင်္ဂလိကော နာမ ဧကော ပုရိသော အာဟ – "စက္ခုနာမေတံ, ဘော, သုစိမ္ပိ ပဿတိ အသုစိမ္ပိ, တထာ သုန္ဒရမ္ပိ, အသုန္ဒရမ္ပိ, မနာပမ္ပိ, အမနာပမ္ပိ။ ယဒိ တေန ဒိဋ္ဌံ မင်္ဂလံ သိယာ, သဗ္ဗမ္ပိ မင်္ဂလံ သိယာ။ တသ္မာ န ဒိဋ္ဌံ မင်္ဂလံ, အပိစ ခေါ ပန သုတံ မင်္ဂလံ။ သုတံ နာမ အဘိမင်္ဂလသမ္မတော သဒ္ဒေါ။ သေယ်ျထိဒံ? ဣဓေကစ္စော ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ ဝဍ္ဎာတိ ဝါ ဝဍ္ဎမာနာတိ ဝါ ပုဏ္ဏာတိ ဝါ ဖုဿာတိ ဝါ သုမနာတိ ဝါ သိရီတိ ဝါ သိရိဝဍ္ဎာတိ ဝါ အဇ္ဇ သုနက္ခတ္တံ သုမုဟုတ္တံ သုဒိဝသံ သုမင်္ဂလန္တိ ဧဝရူပံ ဝါ ယံကိဉ္စိ အဘိမင်္ဂလသမ္မတံ သဒ္ဒံ သုဏာတိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ သုတမင်္ဂလ"န္တိ။ တဿာပိ ဝစနံ ဧကစ္စေ အဂ္ဂဟေသုံ, ဧကစ္စေ န အဂ္ဂဟေသုံ။ ယေ န အဂ္ဂဟေသုံ, တေ တေန သဟ ဝိဝဒိံသု။

အထ မုတမင်္ဂလိကော နာမေကော ပုရိသော အာဟ "သောတမ္ပိ ဟိ နာမေတံ, ဘော, သာဓုမ္ပိ အသာဓုမ္ပိ မနာပမ္ပိ အမနာပမ္ပိ သဒ္ဒံ သုဏာတိ။ ယဒိ တေန သုတံ မင်္ဂလံ သိယာ, သဗ္ဗမ္ပိ မင်္ဂလံ သိယာ။ တသ္မာ န သုတံ မင်္ဂလံ, အပိစ ခေါ ပန မုတံ မင်္ဂလံ။ မုတံ နာမ အဘိမင်္ဂလသမ္မတံ ဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေယ်ျထိဒံ – ဣဓေကစ္စော ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ ပဒုမဂန္ဓာဒိပုပ္ဖဂန္ဓံ ဝါ ဃာယတိ, ဖုဿဒန္တကဋ္ဌံ ဝါ ခါဒတိ, ပထဝိံ ဝါ အာမသတိ, ဟရိတသဿံ ဝါ အလ္လဂောမယံ ဝါ ကစ္ဆပံ ဝါ တိလံ ဝါ ပုပ္ဖံ ဝါ ဖလံ ဝါ အာမသတိ, ဖုဿမတ္တိကာယ ဝါ သမ္မာ လိမ္ပတိ, ဖုဿသာဋကံ ဝါ နိဝာသေတိ, ဖုဿဝေဋ္ဌနံ ဝါ ဓာရေတိ။ ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ ဧဝရူပံ အဘိမင်္ဂလသမ္မတံ ဂန္ဓံ ဝါ ဃာယတိ, ရသံ ဝါ သာယတိ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဝါ ဖုသတိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ မုတမင်္ဂလ"န္တိ။ တဿာပိ ဝစနံ ဧကစ္စေ အဂ္ဂဟေသုံ, ဧကစ္စေ န အဂ္ဂဟေသုံ။

တတ္ထ န ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကော သုတမုတမင်္ဂလိကေ အသက္ခိ ဉာပေတုံ, န တေသံ အညတရော ဣတရေ ဒွေ။ တေသု စ မနုဿေသု ယေ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကဿ ဝစနံ ဂဏှိံသု, တေ "ဒိဋ္ဌံယေဝ မင်္ဂလ"န္တိ ဂတာ။ ယေ သုတမုတမင်္ဂလိကာနံ, တေ "သုတံယေဝ မုတံယေဝ မင်္ဂလ"န္တိ ဂတာ။ ဧဝမယံ မင်္ဂလကထာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပာကဋာ ဇာတာ။

အထ သကလဇမ္ဗုဒီပေ မနုဿာ ဂုမ္ဗဂုမ္ဗာ ဟုတွာ "ကိံ နု ခေါ မင်္ဂလ"န္တိ မင်္ဂလာနိ စိန္တယိံသု။ တေသံ မနုဿာနံ အာရက္ခဒေဝတာ တံ ကထံ သုတွာ တထေဝ မင်္ဂလာနိ စိန္တယိံသု။ တာသံ ဒေဝတာနံ ဘုမ္မဒေဝတာ မိတ္တာ ဟောန္တိ, အထ တတော သုတွာ ဘုမ္မဒေဝတာပိ တထေဝ မင်္ဂလာနိ စိန္တယိံသု, တာသံ ဒေဝတာနံ အာကာသဋ္ဌဒေဝတာ မိတ္တာ ဟောန္တိ, အာကာသဋ္ဌဒေဝတာနံ စတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝတာ မိတ္တာ ဟောန္တိ, ဧတေနုပာယေန ယာဝ သုဒဿီဒေဝတာနံ အကနိဋ္ဌဒေဝတာ မိတ္တာ ဟောန္တိ, အထ တတော သုတွာ အကနိဋ္ဌဒေဝတာပိ တထေဝ ဂုမ္ဗဂုမ္ဗာ ဟုတွာ မင်္ဂလာနိ စိန္တယိံသု။ ဧဝံ ယာဝ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေသု သဗ္ဗတ္ထ မင်္ဂလစိန္တာ ဥဒပါဒိ။ ဥပ္ပန္နာ စ "ဣဒံ မင်္ဂလံ ဣဒံ မင်္ဂလ"န္တိ ဝိနိစ္ဆိယမာနာပိ အပ္ပတ္တာ ဧဝ ဝိနိစ္ဆယံ ဒွါဒသ ဝဿာနိ အဋ္ဌာသိ။ သဗ္ဗေ မနုဿာ စ ဒေဝါ စ ဗြဟ္မာနော စ ဌပေတွာ အရိယသာဝကေ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝသေန တိဓာ ဘိန္နာ။ ဧကောပိ "ဣဒမေဝ မင်္ဂလ"န္တိ ယထာဘူတံ နိဋ္ဌင်္ဂတော နာဟောသိ, မင်္ဂလကောလာဟလံ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။

ကောလာဟလံ နာမ ပဉ္စဝိဓံ ကပ္ပကောလာဟလံ, စက္ကဝတ္တိကောလာဟလံ, ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ, မင်္ဂလကောလာဟလံ, မောနေယ်ျကောလာဟလန္တိ။ တတ္ထ ကာမာဝစရဒေဝါ မုတ္တသိရာ ဝိကိဏ္ဏကေသာ ရုဒမ္မုခါ အဿူနိ ဟတ္

ထေဟိ ပုဉ္ဆမာနာ ရတ္တဝတ္ထနိဝတ္ထာ အတိဝိယ ဝိရူပဝေသဓာရိနော ဟုတွာ “ဝဿသတသဟဿစ္စယေန ကပ္ပုဋ္ဌာနံ ဟောဟိတိ, အယံ လောကော ဝိနဿိဿတိ, မဟာသမုဒ္ဒော သုဿိဿတိ, အယဉ္စ မဟာပထဝီ သိနေရု စ ပဗ္ဗတရာဇာ ဥဍ္ဍယှိဿတိ ဝိနဿိဿတိ, ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ လောကဝိနာသော ဘဝိဿတိ, မေတ္တံ မာရိသာ ဘာဝေထ, ကရုဏံ မုဒိတံ ဥပေက္ခံ မာရိသာ ဘာဝေထ, မာတရံ ဥပဋ္ဌဟထ, ပိတရံ ဥပဋ္ဌဟထ, ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနော ဟောထ, ဇာဂရထ မာ ပမာဒတ္ထာ”တိ မနုဿပထေ ဝိစရိတွာ အာရောစေန္တိ။ ဣဒံ **ကပ္ပကောလာဟလံ** နာမ။

ကာမာဝစရဒေဝတာယေဝ “ဝဿသတဿစ္စယေန စက္ကဝတ္တိရာဇာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ”တိ မနုဿပထေ ဝိစရိတွာ အာရောစေန္တိ။ ဣဒံ **စက္ကဝတ္တိကောလာဟလံ** နာမ။ သုဒ္ဓါဝါသာ ပန ဒေဝါ ဗြဟ္မာဘရဏေန အလင်္ကရိတွာ ဗြဟ္မဝေဌနံ သီသေ ကတွာ ပီတိသောမနဿဇာတာ ဗုဒ္ဓဂုဏဝါဒိနော “ဝဿသဟဿစ္စယေန ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ”တိ မနုဿပထေ ဝိစရိတွာ အာရောစေန္တိ။ ဣဒံ **ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ** နာမ။ သုဒ္ဓါဝါသာ ဧဝ ဒေဝါ ဒေဝမနုဿာနံ စိတ္တံ ဉတွာ “ဒွါဒသန္နံ ဝဿာနံ အစ္စယေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ မင်္ဂလံ ကထေဿတီ”တိ မနုဿပထေ ဝိစရိတွာ အာရောစေန္တိ။ ဣဒံ **မင်္ဂလကောလာဟလံ** နာမ။ သုဒ္ဓါဝါသာ ဧဝ ဒေဝါ “သတ္တန္နံ ဝဿာနံ အစ္စယေန အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမာဂမ္မ မောနေယျပဋိပဒံ ပုစ္ဆိဿတီ”တိ မနုဿပထေ ဝိစရိတွာ အာရောစေန္တိ။ ဣဒံ **မောနေယျကောလာဟလံ** နာမ။ ဣမေသု ပဉ္စသု ကောလာဟလေသု ဒေဝမနုဿာနံ ဣဒံ မင်္ဂလကောလာဟလံ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။

အထ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ ဝိစိနိတွာ ဝိစိနိတွာ မင်္ဂလာနိ အလဘမာနေသု ဒွါဒသန္နံ ဝဿာနံ အစ္စယေန တာဝတိံသကာယိကာ ဒေဝတာ သင်္ဂမ္မ သမာဂမ္မ ဧဝံ သမစိန္တေသုံ “သေယျထာပိ နာမ ဃရသာမိကော အန္တောဃရဇနာနံ, ဂါမသာမိကော ဂါမဝါသီနံ , ရာဇာ သဗ္ဗမနုဿာနံ, ဧဝမေဝ အယံ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အမှာကံ အဂ္ဂေါ စ သေဋ္ဌော စ ယဒိဒံ ပုညေန တေဇေန ဣဿရိယေန ပညာယ ဒွိန္နံ ဒေဝလောကာနံ အဓိပတိ, ယံနူန မယံ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆေယျာမာ”တိ။ တာ သက္ကဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ တင်္ခဏာနုရူပနိဝါသနာဘရဏသဿိရိကသရီရံ အဍ္ဎတေယျကောဋိအစ္ဆရာဂဏပရိဝုတံ ပါရိစ္ဆတ္တကမူလေ ပဏ္ဍုကမ္ဗလဝရာသနေ နိသိန္နံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ ဌတွာ ဧတဒဝေါစုံ “ယဂ္ဃေ, မာရိသ, ဇာနေယျာသိ, ဧတရဟိ မင်္ဂလပဉှာ သမုဋ္ဌိတာ, ဧကေ ‘ဒိဋ္ဌံ မင်္ဂလ’န္တိ ဝဒန္တိ, ဧကေ ‘သုတံ မင်္ဂလ’န္တိ, ဧကေ ‘မုတံ မင်္ဂလ’န္တိ, တတ္ထ မယဉ္စ အညေ စ အနိဋ္ဌင်္ဂတာ, သာဓု ဝတ နော တွံ ယာထာဝတော ဗျာကရောဟီ”တိ။ ဒေဝရာဇာ ပကတိယာပိ ပညဝါ “အယံ မင်္ဂလကထာ ကတ္ထ ပဌမံ သမုဋ္ဌိတာ”တိ အာဟ။ “မယံ, ဒေဝ, စာတုမဟာရာဇိကာနံ အဿုမှာ”တိ အာဟံသု။ တတော စာတုမဟာရာဇိကာ အာကာသဋ္ဌဒေဝတာနံ, အာကာသဋ္ဌဒေဝတာ ဘုမ္မဒေဝတာနံ, ဘုမ္မဒေဝတာ မနုဿာရက္ခဒေဝတာနံ, မနုဿာရက္ခဒေဝတာ “မနုဿလောကေ သမုဋ္ဌိတာ”တိ အာဟံသု။

အထ ဒေဝါနမိန္ဒော “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ကတ္ထ ဝသတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “မနုဿလောကေ ဒေဝါ”တိ အာဟံသု။ တံ ဘဂဝန္တံ ကောစိ ပုစ္ဆီတိ, န ကောစိ ဒေဝါတိ ။ ကိန္နု နာမ တုမှေ မာရိသာ အဂ္ဂိံ ဆဍ္ဍေတွာ ခဇ္ဇောပနကံ ဥဇ္ဇာလေထ, ယေန တုမှေ အနဝသေသမင်္ဂလဒေသကံ တံ ဘဂဝန္တံ အတိက္ကမိတွာ မံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ မညထ, အာဂစ္ဆထ မာရိသာ, တံ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆာမ, အဒ္ဓါ သဿိရိကံ ပဉှာဝေယျာကရဏံ လဘိဿာမာတိ ဧကံ ဒေဝပုတ္တံ အာဏာပေသိ “တံ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆာ”တိ။ သော ဒေဝပုတ္တော တင်္ခဏာနုရူပေန အလင်္ကာရေန အတ္တာနံ အလင်္ကရိတွာ ဝိဇ္ဇုရိဝ ဝိဇ္ဇောတမာနော ဒေဝဂဏပရိဝုတော ဇေတဝနမဟာဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ ဌတွာ မင်္ဂလပဉှံ ပုစ္ဆန္တော ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသိ **“ဗဟူ ဒေဝါ မနုဿာ စာ”** တိ။

ဣဒံ မင်္ဂလပဉှာသမုဋ္ဌာနံ။

ဗဟူဒေဝါတိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၂. ဣဒါနိ ဂါထာပဒါနံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဟောတိ။ **ဗဟူ**တိ အနိယမိတသင်္ချာနိဒ္ဒေသော, တေန အနေကသတာ အနေကသဟဿာ အနေကသတသဟဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒိဗ္ဗန္တီတိ **ဒေဝါ,** ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ ကီဠန္တိ,

အတ္တနော တ သိရိယာ ဓောတေန္တီတိ အတ္ထော။ အပိစ **ဒေဝတာ**တိ တိဝိဓာ ဒေဝတာ သမ္မုတိဥပပတ္တိဝိသုဒ္ဓိဝသေန။ ယထာဟ –

> ''ဒေဝါတိ တယော ဒေဝါ – သမ္မုတိဒေဝါ, ဥပပတ္တိဒေဝါ, ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ။ တတ္ထ သမ္မုတိဒေဝါ နာမ ရာဇာနော ဒေဝိယော ရာဇကုမာရာ။ ဥပပတ္တိဒေဝါ နာမ စာတုမဟာရာဇိကေ ဒေဝေ ဥပာဒါယ တဒုတ္တရိဒေဝါ။ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ နာမ အရဟန္တော ဝုစ္စန္တိ''တိ (စူဠနိ. ဓောတကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၃၂, ဟေမကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၁၁၉)။

တေသု ဣဓ ဥပပတ္တိဒေဝါ အဓိပ္ပေတာ။ မနုနော အပစ္စာတိ **မနုဿာ**။ ပေါရာဏာ ပန ဘဏန္တိ – မနသော ဥဿန္နတာယ မနုဿာ။ တေ ဇမ္ဗုဒီပကာ, အပရဂေါယာနကာ, ဥတ္တရကုရုကာ, ပုဗ္ဗဝိဒေဟကာတိ စတုဗ္ဗိဓာ, ဣဓ ဇမ္ဗုဒီပကာ အဓိပ္ပေတာ။ မင်္ဂလန္တိ မဟန္တိ ဣမေဟိ သတ္တာတိ **မင်္ဂလာနိ,** ဣဒ္ဓိံ ဝုဒ္ဓိဉ္စ ပါပုဏန္တီတိ အတ္ထော။ **အစိန္တယုန္တိ** စိန္တေသုံ။ **အာကင်္ခမာနာ** တိ ဣစ္ဆမာနာ ပတ္ထယမာနာ ပိဟယမာနာ။ **သောတ္ထာနန္တိ** သောတ္ထိဘာဝံ, သဗ္ဗေသံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာနံ သောဘနာနံ သုန္ဒရာနံ ကလျာဏာနံ ဓမ္မာနမတ္ထိတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဗြူဟီ** တိ ဒေသေဟိ ပကာသေဟိ, အာစိက္ခ ဝိဝရ ဝိဘဇ ဥတ္တာနီကရောဟိ။ **မင်္ဂလန္တိ** ဣဒ္ဓိကာရဏံ ဝုဒ္ဓိကာရဏံ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိကာရဏံ။ **ဥတ္တမန္တိ** ဝိသိဋ္ဌံ ပဝရံ သဗ္ဗလောကဟိတသုခါဝဟန္တိ အယံ ကထာယ **အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ**။

အယံ ပန **ပိဏ္ဍတ္ထော** – သော ဒေဝပုတ္တော ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေသု ဒေဝတာ မင်္ဂလပဉှံ သောတုကာမတာယ ဣမသ္မိံ စက္ကဝါဠေ သန္နိပတိတ္ဝာ ဧကဝါလဂ္ဂကောဋိဩကာသမတ္တေ ဒသပိ ဝီသမ္ပိ တိံသမ္ပိ စတ္တာလီသမ္ပိ ပညာသမ္ပိ သဋ္ဌိပိ သတ္တတိပိ အသီတိပိ သုခုမတ္တဘာဝေ နိမ္မိနိတ္ဝာ သဗ္ဗဒေဝမာရဗြဟ္မာနော သိရိယာ စ တေဇသာ စ အဘိဘုယျ ဝိရောစမာနံ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နံ ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေတွာ ဌိတာ ဒိသွာ တသ္မိဉ္စ သမယေ အနာဂတာနမ္ပိ သကလဇမ္ဗုဒီပကာနံ မနုဿာနံ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ သဗ္ဗဒေဝမနုဿာနံ ဝိစိကိစ္ဆာသလ္လသမုဒ္ဓရဏတ္ထံ အာဟ –

> ''ဗဟူ ဒေဝါ မနုဿာ စ, မင်္ဂလာနိ အစိန္တယုံ။
> အာကင်္ခမာနာ သောတ္ထာနံ၊ ဗြူဟိ မင်္ဂလမုတ္တမ''န္တိ။

တာသံ ဒေဝတာနံ အနုမတိယာ မနုဿာနဉ္စ အနုဂ္ဂဟေန မယာ ပုဋ္ဌော သမာနော ယံ သဗ္ဗေသမေဝ အမှာကံ ဧကန္တဟိတသုခါဝဟတော ဥတ္တမံ မင်္ဂလံ, တံ နော အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ ဗြူဟိ ဘဂဝါတိ။

အသေဝနာစာတိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၃. ဧဝမေတံ ဒေဝပုတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ ဘဂဝါ **''အသေဝနာ စ ဗာလာန''**န္တိ ဂါထမာဟ။ တတ္ထ **အသေဝနာ** တိ အဘဇနာ အပယိရုပါသနာ။ **ဗာလာနန္တိ** ဗလန္တိ အဿသန္တီတိ ဗာလာ, အဿသိတပဿသိတမတ္တေန ဇီဝန္တိ, န ပညာဇီဝိတေနာတိ အဓိပ္ပါယော။ တေသံ **ဗာလာနံ။ ပဏ္ဍိတာနန္တိ** ပဏ္ဍန္တီတိ ပဏ္ဍိတာ, သန္ဒိဋ္ဌိကသမ္ပရာယိကေသု အတ္ထေသု ဉာဏဂတိယာ ဂစ္ဆန္တီတိ အဓိပ္ပါယော။ တေသံ **ပဏ္ဍိတာနံ။ သေဝနာ** တိ ဘဇနာ ပယိရုပါသနာ တံသဟာယတာ တံသမ္ပဝင်္ကတာ တံသမင်္ဂိတာ **ပူဇာ**တိ သက္ကာရဂရုကာရမာနနဝန္ဒနာ။ **ပူဇနေယျာနန္တိ** ပူဇာရဟာနံ။ **ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမန္တိ** ယာ စ ဗာလာနံ အသေဝနာ, ယာ စ ပဏ္ဍိတာနံ သေဝနာ, ယာ စ ပူဇနေယျာနံ ပူဇာ, တံ သဗ္ဗံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ အာဟ ''ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမ''န္တိ။ ယံ တယာ ပုဋ္ဌံ ''ဗြူဟိ မင်္ဂလမုတ္တမ''န္တိ, တတ္ထ တာဝ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမန္တိ ဂဏှာဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယမေတ္ထဿ ဂါထာယ **ပဒဝဏ္ဏနာ**။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပနဿာ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ဧဝမေတံ ဒေဝပုတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ ဘဂဝါ ''အသေဝနာ စ ဗာလာန''န္တိ ဣမံ ဂါထမာဟ။ တတ္ထ ယသ္မာ စတုဗ္ဗိဓာ ကထာ ပုစ္ဆိတကထာ, အပုစ္ဆိတကထာ, သာနုသန္ဓိကကထာ, အနနုသန္ဓိကကထာတိ။ တတ္ထ ''ပုစ္ဆာမိ တံ, ဂေါတမ, ဘူရိပည, ကထင်္ကရော သာဝကော သာဓု ဟောတီ''တိ (သု. နိ. ၃၇၈) စ ''ကထံ နု တွံ, မာရိသ, ဩဃမတရီ''တိ (သံ. နိ. ၁.၁) စ ဧဝမာဒီသု ပုစ္ဆိတေန ကထိတာ ပုစ္ဆိတကထာ။ ''ယံ ပရေ သုခတော အာဟု, တဒရိယာ အာဟု ဒုက္ခတော''တိ ဧဝမာဒီသု (သု. နိ. ၇၆၇) အပုစ္ဆိတေန အတ္တဇ္ဈာသယဝသေန ကထိတာ

အပုစ္ဆိတကထာ။ သဗ္ဗာပိ ဗုဒ္ဓါနံ ကထာ “သနိဒါနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီ”တိ (အ. နိ. ၃.၁၂၆; ကထာ. ၈၀၆) ဝစနတော သာနုသန္ဓိကကထာ။ အနနုသန္ဓိကကထာ ဣမသ္မိံ သာသနေ နတ္ထိ။ ဧဝမေတာသု ကထာသု အယံ ဒေဝပုတ္တေန ပုစ္ဆိတေန ဘဂဝတာ ကထိတတ္တာ ပုစ္ဆိတကထာ။ အယဉ္စ ယထာ ဆေကော ပုရိသော ကုသလော မဂ္ဂဿ ကုသလော အမဂ္ဂဿ မဂ္ဂံ ပုဋ္ဌော ပဌမံ ဝိဇဟိတဗ္ဗံ အာစိက္ခိတွာ ပစ္ဆာ ဂဟေတဗ္ဗံ အာစိက္ခတိ “အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ ဒွေဓာပထော ဟောတိ, တတ္ထ ဝါမံ မုဉ္စိတွာ ဒက္ခိဏံ ဂဏှထာ”တိ, ဧဝံ သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗေသု အသေဝိတဗ္ဗံ အာစိက္ခိတွာ သေဝိတဗ္ဗံ အာစိက္ခတိ ။ ဘဂဝါ စ မဂ္ဂကုသလပုရိသသဒိသော။ ယထာဟ –

“ပုရိသော မဂ္ဂကုသလောတိ ခေါ, တိဿ, တထာဂတဿေတံ အဓိဝစနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ သော ဟိ ကုသလော ဣမဿ လောကဿ, ကုသလော ပရဿ လောကဿ, ကုသလော မစ္စုဓေယျဿ, ကုသလော အမစ္စုဓေယျဿ, ကုသလော မာရဓေယျဿ, ကုသလော အမာရဓေယျဿာ”တိ။

တသ္မာ ပဌမံ အသေဝိတဗ္ဗံ အာစိက္ခန္တော အာဟ – “အသေဝနာ စ ဗာလာနံ, ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ”တိ။ ဝိဇဟိတဗ္ဗမဂ္ဂော ဝိယ ဟိ ပဌမံ ဗာလာ န သေဝိတဗ္ဗာ န ပယိရုပါသိတဗ္ဗာ, တတော ဂဟေတဗ္ဗမဂ္ဂော ဝိယ ပဏ္ဍိတာ သေဝိတဗ္ဗာ ပယိရုပါသိတဗ္ဗာတိ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝတာ မင်္ဂလံ ကထေန္တေန ပဌမံ ဗာလာနမသေဝနာ ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ ကထိတာတိ? ဝုစ္စတေ – ယသ္မာ ဣမံ ဒိဋ္ဌာဒီသု မင်္ဂလဒိဋ္ဌိံ ဗာလသေဝနာယ ဒေဝမနုဿာ ဂဏှိံသု, သာ စ အမင်္ဂလံ, တသ္မာ တေသံ တံ ဣဓလောကပရလောကတ္ထဘဉ္ဇကံ အကလျာဏမိတ္တသံသဂ္ဂံ ဂရဟန္တေန ဥဘယလောကတ္ထသာဓကဉ္စ ကလျာဏမိတ္တသံသဂ္ဂံ ပသံသန္တေန ဘဂဝတာ ပဌမံ ဗာလာနမသေဝနာ ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ ကထိတာတိ။

တတ္ထ **ဗာလာ** နာမ ယေ ကေစိ ပါဏာတိပါတာဒိအကုသလကမ္မပထသမန္နာဂတာ သတ္တာ, တေ တီဟာကာရေဟိ ဇာနိတဗ္ဗာ။ ယထာဟ “တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလဿ ဗာလလက္ခဏာနီ”တိ သုတ္တံ (အ. နိ. ၃.၃; မ. နိ. ၃.၂၄၆)။ အပိ စ ပူရဏကဿပါဒယော ဆ သတ္ထာရော, ဒေဝဒတ္တကောကာလိကကဋ္ဋမောဒကတိဿခဏ္ဍဒေဝိယာပုတ္တသမုဒ္ဒဒတ္တစိဉ္စမာဏဝိကာဒယော အတီတကာလေ စ ဒီဃဝိဒဿ ဘာတာတိ ဣမေ အညေ စ ဧဝရူပါ သတ္တာ ဗာလာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တေ အဂ္ဂိပဒိတ္တမိဝ အဂါရံ အတ္တနာ ဒုဂ္ဂဟိတေန အတ္တာနဉ္စေဝ အတ္တနော ဝစနကာရကေ စ ဝိနာသေန္တိ။ ယထာ ဒီဃဝိဒဿ ဘာတာ စတုဗုဒ္ဓန္တရံ သဋ္ဌိယောဇနမတ္တေန အတ္တဘာဝေန ဥတ္တာနော ပတိတော မဟာနိရယေ ပစ္စတိ, ယထာ စ တဿ ဒိဋ္ဌိံ အဘိရုစနကာနိ ပဉ္စ ကုလသတာနိ တဿေဝ သဟဗျတံ ဥပပန္နာနိ မဟာနိရယေ ပစ္စန္တိ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ဘဂဝတာ –

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, နဠာဂါရာ ဝါ တိဏာဂါရာ ဝါ အဂ္ဂိ မုတ္တော ကူဋာဂါရာနိပိ ဍဟတိ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တာနိ နိဝါတာနိ ဖုသိတဂ္ဂဠာနိ ပိဟိတဝါတပါနာနိ, ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ကာနိစိ ဘယာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗာနိ တာနိ ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နော ပဏ္ဍိတတော။ ယေ ကေစိ ဥပဒ္ဒဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ပေ။ ယေ ကေစိ ဥပသဂ္ဂါ။ပေ။ နော ပဏ္ဍိတတော။ ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပဋိဘယော ဗာလော, အပ္ပဋိဘယော ပဏ္ဍိတော။ သဥပဒ္ဒဝေါ ဗာလော, အနုပဒ္ဒဝေါ ပဏ္ဍိတော, သဥပသဂ္ဂေါ ဗာလော, အနုပသဂ္ဂေါ ပဏ္ဍိတော”တိ (အ. နိ. ၃.၁)။

အပိစ ပူတိမစ္ဆသဒိသော ဗာလော, ပူတိမစ္ဆဗန္ဓပတ္တပုဋသဒိသော ဟောတိ တဒုပသေဝီ, ဆဍ္ဍနီယတံ ဇိဂုစ္ဆနီယတဉ္စ ပါပုဏာတိ ဝိညူနံ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ –

“ပူတိမစ္ဆံ ကုသဂ္ဂေန, ယော နရော ဥပနယှတိ။
ကုသာပိ ပူတိ ဝါယန္တိ, ဧဝံ ဗာလူပသေဝနာ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၁၈၃; ၂.၂၂.၁၂၅၇)။

အကိတ္တိပဏ္ဍိတော စာပိ သက္ကေန ဒေဝါနမိန္ဒေန ဝရေ ဒိယျမာနေ ဧဝမာဟ –

‘‘ဗာလံ န ပဿေ န သုဏေ၊ န စ ဗာလေန သံဝသေ။
ဗာလေနလ္လာပသလ္လာပံ၊ န ကရေ န စ ရောစယေ။

‘‘ကိန္နု တေ အကရံ ဗာလော၊ ဝဒ ကဿပ ကာရဏံ။
ကေန ကဿပ ဗာလဿ၊ ဒဿနံ နာဘိကင်္ခသိ။

‘‘အနယံ နယတိ ဒုမ္မေဓော၊ အဓုရာယံ နိယုဉ္ဇတိ။
ဒုန္နယော သေယျသော ဟောတိ၊ သမ္မာ ဝုတ္တော ပကုပ္ပတိ။
ဝိနယံ သော န ဇာနာတိ၊ သာဓု တဿ အဒဿန’’န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၃.၉၀-၉၂)။

ဇဝံ ဘဂဝတ သဗ္ဗာကာရေန ဗာလူပသေဝနံ ဂရဟန္တော ‘‘ဗာလာနမသေဝနာ မင်္ဂလ’’န္တိ ဝတွာ ဣဒါနိ ပဏ္ဍိတ သေဝနံ ပသံသန္တော **‘‘ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ မင်္ဂလ’’** န္တိ အာဟ။ တတ္ထ **ပဏ္ဍိတာ နာမ** ယေ ကေစိ ပာဏာတိပာ တာဝေရမဏိအာဒိဒသကုသလကမ္မပထသမန္နာဂတာ သတ္တာ, တေ တီဟာကာရေဟိ ဇာနိတဗ္ဗာ။ ယထာဟ ‘‘တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတဿ ပဏ္ဍိတလက္ခဏာနီ’’တိ (အ. နိ. ၃.၃; မ. နိ. ၃.၂၅၃) သုတ္တံ။ အပိစ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအသီတိမဟာ သာဝကာ အညေ စ တထာဂတဿ သာဝကာ သုနေတ္တမဟာဂောဝိန္ဒဝိဓုရသရဘင်္ဂမဟောသဓသုတသောမနိမိရာဇ-အယောဃရကုမာရအကိတ္တိပဏ္ဍိတာဒယော စ ပဏ္ဍိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တေ ဘယေ ဝိယ ရက္ခာ အန္ဓကာရေ ဝိယ ပဒီပေ ခုပ္ပိပာသာဒိဒုက္ခာဘိဘဝေ ဝိယ အန္နပာနာဒိပ္ပဋိလာဘော အတ္တ နော ဝစနကရာနံ သဗ္ဗဘယုပဒ္ဒဝူပဒ္ဒဝိဒ္ဓံသနသမတ္ထာ ဟောန္တိ။ တထာ ဟိ တထာဂတံ အာဂမ္မ အသင်္ချေယျာ အပရိမာဏာ ဒေဝမနုဿာ အာသဝက္ခယံ ပတ္တာ, ဗြဟ္မလောကေ ပတိဋ္ဌိတာ, ဒေဝလောကေ ပတိဋ္ဌိတာ, သုဂတိ လောကေ ဥပ္ပန္နာ, သာရိပုတ္တတ္ထေရေ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ စတူဟိ စ ပစ္စယေဟိ ထေရံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ အသီတိ ကု လသဟဿာနိ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တာနိ။ တထာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနမဟာကဿပပ္ပဘုတီသု သဗ္ဗမဟာသာဝကေသု, သု နေတ္တဿ သတ္ထုနော သာဝကာ အပ္ပေကစ္စေ ဗြဟ္မလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု, အပ္ပေကစ္စေ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ ဒေဝတာနံ သဟဗျတံ။ပေ.။ အပ္ပေကစ္စေ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

‘‘နတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတတော ဘယံ, နတ္ထိ ပဏ္ဍိတတော ဥပဒ္ဒဝေါ, နတ္ထိ ပဏ္ဍိတတော ဥပသဂ္ဂေါ’’တိ (အ. နိ. ၃.၁)။

အပိစ တဂရမာလာဒိဂန္ဓသဒိသော ပဏ္ဍိတော, တဂရမာလာဒိဂန္ဓဗန္ဓပလိဝေဌနပတ္တသဒိသော ဟောတိ တဒုပသေဝီ, ဘာဝနီယတံ မနုညတဉ္စ အာပဇ္ဇတိ ဝိညူနံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

‘‘တဂရဉ္စ ပလာသေန၊ ယော နရော ဥပနယှတိ။
ပတ္တာပိ သုရဘီ ဝါယန္တိ၊ ဇဝံ ဓီရူပသေဝနာ’’တိ။ (ဣတိဝု. ၇၆; ဇာ. ၁.၁၅.၁၈၄; ၂.၂၂.၁၂၅၈)။

အကိတ္တိပဏ္ဍိတော စာပိ သက္ကေန ဒေဝတနမိန္ဒေန ဝရေ ဒိယျမာနေ ဧဝမာဟ –

‘‘ဓီရံ ပဿေ သုဏေ ဓီရံ၊ ဓီရေန သဟ သံဝသေ။
ဓီရေနလ္လာပသလ္လာပံ၊ တံ ကရေ တဉ္စ ရောစယေ။

‘‘ကိန္နု တေ အကရံ ဓီရော၊ ဝဒ ကဿပ ကာရဏံ။
ကေန ကဿပ ဓီရဿ၊ ဒဿနံ အဘိကင်္ခသိ။

‘‘နယံ နယတိ မေဓာဝီ၊ အဓုရာယံ န ယုဉ္ဇတိ။
သုနယော သေယျသော ဟောတိ၊ သမ္မာ ဝုတ္တော န ကုပ္ပတိ။
ဝိနယံ သော ပဇာနာတိ၊ သာဓု တေန သမာဂမော’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၃.၉၄-၉၆)။

ဧဝံ ဘဂဝတ သဗ္ဗာကာရေန ပဏ္ဍိတသေဝနံ ပသံသန္တော ''ပဏ္ဍိတာနံ သေဝနာ မင်္ဂလ''န္တိ ဝတွာ ဣဒါနိ တာယ ဗာလာနံ အသေဝနာယ ပဏ္ဍိတာနံ သေဝနာယ စ အနုပုဗ္ဗေန ပူဇနေယျဘာဝံ ဥပဂတာနံ ပူဇံ ပသံသန္တော **''ပူဇာ စ ပူဇနေယျာနံ မင်္ဂလ''**န္တိ အာဟ။ တတ္ထ **ပူဇနေယျာ** နာမ သဗ္ဗဒေါသဝိရဟိတတ္တာ သဗ္ဗဂုဏသမန္နာဂတတ္တာ စ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော, တတော ပစ္ဆာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အရိယသာဝကာ စ။ တေသဉှိ ပူဇာ အပ္ပကာပိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ, သုမနမာလာကာရမလ္လိကာဒယော စေတ္ထ နိဒဿနံ။

တတြေကံ နိဒဿနမတ္တံ ဘဏာမ – ဘဂဝါ ဟိ ဧကဒိဝသံ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထ ခေါ သုမနမာလာကာရော ရညော မာဂဓဿ သေနိယဿ ဗိမ္ဗိသာရဿ ပုပ္ဖာနိ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော အဒ္ဒသ ဘဂဝန္တံ နဂရဒွါရမနုပ္ပတ္တံ ပာသာဒိကံ ပသာဒနီယံ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာ သီတာနုဗျဉ္ဇနပ္ပဋိမဏ္ဍိတံ ဗုဒ္ဓသိရိယာ ဇလန္တံ, ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ ''ရာဇာ ပုပ္ဖာနိ ဂဟေတွာ သတံ ဝါ သဟဿံ ဝါ ဒဒေယျ , တဉ္စ ဣဓလောကမတ္တမေဝ သုခံ ဘဝေယျ, ဘဂဝတော ပန ပူဇာ အပ္ပမေယျအသင်္ချေယျ ဖလာ ဒီဃရတ္တံ ဟိတသုခါဝဟာ ဟောတိ, ဟန္ဒာဟံ ဣမေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ဘဂဝန္တံ ပူဇေမီ''တိ ပသန္နစိတ္တော ဧကံ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ ဘဂဝတော ပဋိမုခံ ခိပိ, ပုပ္ဖာနိ အာကာသေန ဂန္တွာ ဘဂဝတော ဥပရိ မာလာဝိတာနံ ဟုတွာ အဋ္ဌံသု။ မာလာကာရော တမာနုဘာဝံ ဒိသွာ ပသန္နတရစိတ္တော ပုန ဧကံ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိံ ခိပိ, တာနိပိ ဂန္တွာ မာလာကဉ္စုကော ဟုတွာ အဋ္ဌံသု။ ဧဝံ အဋ္ဌ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိယော ခိပိ, တာနိ ဂန္တွာ ပုပ္ဖကူဋာဂါရံ ဟုတွာ အဋ္ဌံသု။

ဘဂဝါ အန္တောကူဋာဂါရေ အဟောသိ, မဟာဇနကာယော သန္နိပတိ။ ဘဂဝါ မာလာကာရံ ပဿန္တော သိတံ ဟ တွာကာသိ။ အာနန္ဒတ္ထေရော ''န ဗုဒ္ဓါ အဟေတူ အပစ္စယာ သိတံ ပါတုကရောန္တီ''တိ သိတကာရဏံ ပုစ္ဆိ။ ဘဂဝါ အာဟ ''ဧသော, အာနန္ဒ, မာလာကာရော ဣမိဿာ ပူဇာယ အာနုဘာဝေန သတသဟဿကပ္ပေ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရိတွာ ပရိယောသာနေ သုမနိဿရော နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ။ ဝစနပရိယောသာနေ ဓမ္မဒေသနတ္ထံ ဣမံ ဂါထံ အဘာသိ –

''တဉ္စ ကမ္မံ ကတံ သာဓု၊ ယံ ကတွာ နာနုတပ္ပတိ။
ယဿ ပတီတော သုမနော၊ ဝိပါကံ ပဋိသေဝတီ''တိ။ (ဓ. ပ. ၆၈)။

ဂါထာဝသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသိ။ ဧဝံ အပ္ပကာပိ တေသံ ပူဇာ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ စ အာမိသပူဇာဝ, ကော ပန ဝါဒေါ ပဋိပတ္တိပူဇာယ? ယတော ယေ ကုလပုတ္တာ သရဏဂမနသိက္ခာပဒပ္ပဋိဂ္ဂဟဏေန ဥပေါသထင်္ဂသမာဒါနေန စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလာဒီဟိ စ အတ္တနော ဂုဏေဟိ ဘဂဝန္တံ ပူဇေန္တိ, ကော တေသံ ပူဇာဖလံ ဝဏ္ဏယိဿတိ? တေ ဟိ တထာဂတံ ပရမာယ ပူဇာယ ပူဇေန္တီတိ ဝုတ္တာ။ ယထာဟ –

''ယော ခေါ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဝါ ဘိက္ခုနီ ဝါ ဥပါသကော ဝါ ဥပါသိကာ ဝါ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော ဝိဟရတိ သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တထာဂတံ သက္ကရောတိ ဂရုံ ကရောတိ မာနေတိ ပူဇေတိ အပစိယတိ ပရမာယ ပူဇာယာ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၉၉)။

ဧတေနာနုသာရေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရိယသာဝကာနမ္ပိ ပူဇာယ ဟိတသုခါဝဟတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အပိစ ဂဟဋ္ဌာနံ ကနိဋ္ဌဿ ဇေဋ္ဌော ဘာတာပိ ဘဂိနီပိ ပူဇနေယျာ, ပုတ္တဿ မာတာပိတရော, ကုလဝဓူနံ သာမိကသဿုသသုရာတိ ဧဝမေတ္ထ ပူဇနေယျာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတေသမ္ပိ ဟိ ပူဇာ ကုသလဓမ္မသင်္ခါတတ္တာ အာယုအာဒိဝုဍ္ဎိဟေတုတ္တာ စ မင်္ဂလမေဝ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

''တေ မတ္တေယျာ ဘဝိဿန္တိ ပေတ္တေယျာ သာမညာ ဗြဟ္မညာ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနော, ဣဒံ ကုသလံ ဓမ္မံ သမာဒါယ ဝတ္တိဿန္တိ, တေ တေသံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာဒါနဟေတု အာယုနာပိ ဝဍ္ဎိဿန္တိ, ဝဏ္ဏေနပိ ဝဍ္ဎိဿန္တီ''တိအာဒိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၀၅)။

ကြအာနိ **ယသ္မာ “ယံ ယတ္ထ မင်္ဂလံ။ ဝတ္ထုပေတွတ တံ တဿ, မင်္ဂလတ္တံ ဝိဘာဝယေ”** တိ ကြတိ မာတိကာ နိက္ခိတ္တာ, တသ္မာ ကြဒံ ဝုစ္စတိ – ဧဝမေတိဿာ ကထာယ ဗာလာနံ အသေဝနာ, ပဏ္ဍိတာနံ သေဝနာ, ပူဇနေယျာနဉ္စ ပူဇာတိ တီဏိ မင်္ဂလာနိ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ ဗာလာနံ အသေဝနာ ဗာလသေဝနပစ္စယဘယာဒိပရိတ္တာဏေန ဥဘယလောကတ္ထုပေတုတ္တာ, ပဏ္ဍိတာနံ သေဝနာ ပူဇနေယျာနံ ပူဇာ စ တာသံ ဖလဝိဘူတိဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ နိဗ္ဗာနသုဂတိဟေတုတ္တာ မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကြတော ပရံ တု မာတိကံ အဒဿေတွာ ဧဝ ယံ ယတ္ထ မင်္ဂလံ, တံ ဝတ္ထုပေတွာ တဿ မင်္ဂလတ္တံ ဝိဘာဝယိဿာမာတိ။

နိဋ္ဌိတာ အသေဝနာ စ ဗာလာနန္တိ ကြမိဿာ ကထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ပတိရူပဒေသဝါသောစာတိကထာဝဏ္ဏနာ

၄. ဧဝံ ဘဂဝါ ''ဗ္ရူဟိ မင်္ဂလမုတ္တမ''န္တိ ဧကံ အဇ္ဈေသိတောပိ အပ္ပံ ယာစိတော ဗဟုဒါယကော ဥဠာရပုရိသော ဝိယ ဧကာယ ကထာယ တီဏိ မင်္ဂလာနိ ဝတွာ တတော ဥတ္တရိပိ ဒေဝတာနံ သောတုကာမတာယ မင်္ဂလာနမတ္ထိတာယ ယေသံ ယေသံ ယံ ယံ အနုကူလံ, တေ တေ သတ္တေ တတ္ထ တတ္ထ မင်္ဂလေ နိယောဇေတုကာမတာယ စ **“ပတိရူပဒေသဝါသော စာ”**တိအာဒီဟိ ကထာဟိ ပုနပိ အနေကာနိ မင်္ဂလာနိ ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ။ တတ္ထ ပဌမကထာယ တာဝ **ပတိရူပ**တိ အနုစ္ဆဝိကော။ **ဒေသော**တိ ဂါမောပိ နိဂမောပိ နဂရမ္ပိ ဇနပဒောပိ ယော ကောစိ သတ္တာနံ နိဝါသော ဩကာသော။ **ဝါသော**တိ တတ္ထ နိဝါသော။ **ပုဗ္ဗေ** တိ ပုရာ အတီတာသု ဇာတီသု။ **ကတပုညတာ**တိ ဥပစိတကုသလတာ။ **အတ္တ**ာ**တိ** စိတ္တံ ဝုစ္စတိ သကလော ဝါ အတ္တဘာဝေါ, **သမ္မာပဏိဓိ**တိ တဿ အတ္တနော သမ္မာ ပဏိဓာနံ နိယုဉ္ဇနံ, ဌပနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။ အယမေတ္ထ **ပဒဝဏ္ဏနာ**။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **ပတိရူပဒေသဝါသော** နာမ ယတ္ထ စတဿော ပရိသာ ဝိစရန္တိ, ဒါနာဒီနိ ပုညကိရိယဝတ္ထူနိ ဝတ္တန္တိ, နဝင်္ဂံ သတ္ထု သာသနံ ဒိဗ္ဗတိ, တတ္ထ နိဝါသော သတ္တာနံ ပုညကိရိယာယ ပစ္စယတ္တာ မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။ သီဟဠဒီပပဝိဋ္ဌကေဝဋ္ဋာဒယော စေတ္ထ နိဒဿနံ။

အပရော နယော – ပတိရူပဒေသဝါသော နာမ ဘဂဝတော ဗောဓိမဏ္ဍပ္ပဒေသော ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တိတပ္ပဒေသော ဒွါဒသယောဇနာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေ သဗ္ဗတိတ္ထိယမတံ ဘိန္ဒိတွာ ယမကပာဋိဟာရိယဒဿိတကဏ္ဍမ္ဗ ရုက္ခမူလပ္ပဒေသော ဒေဝေါရောဟဏပ္ပဒေသော, ယော ဝါ ပနညောပိ သာဝတ္ထိရာဇဂဟာဒိ ဗုဒ္ဓဝိဟာရပ္ပဒေသော, တတ္ထ နိဝါသော သတ္တာနံ ဆအနုတ္တရိယပ္ပဋိလာဘပစ္စယတော မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။

အပရော နယော (မဟာဝ. ၂၅၉) – ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဂဇင်္ဂလံ နာမ နိဂမော, တဿ ပရေန မဟာသာလာ, တတော ပရံ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ဒက္ခိဏပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ သလ္လဝတီ နာမ နဒီ, တတော ပရံ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သေတကဏ္ဏိကံ နာမ နိဂမော, တတော ပရံ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ **ထူဏံ** နာမ ဗြာဟ္မဏဂါမော, တတော ပရံ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဥသီရဒ္ဓဇော နာမ ပဗ္ဗတော, တတော ပရံ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ အယံ မဇ္ဈိမဒေသော အာယာမေန တီဏိ ယောဇနသတာနိ, ဝိတ္ထာရေန အဍ္ဍတေယျာနိ, ပရိက္ခေပေန နဝ ယောဇနသတာနိ ဟောန္တိ။ ဧသော ပတိရူပဒေသော နာမ။

ဧတ္ထ စတုန္နံ မဟာဒီပာနံ ဒွိသဟဿာနံ ပရိတ္တဒီပါနဉ္စ ဣဿရိယာဓိပစ္စကာရကာ စက္ကဝတ္တိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဧကံ အသင်္ချေယျံ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ပာရမိယော ပူရေတွာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာဒယော မဟာသာဝကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ပာရမိယော ပူရေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, စတ္တာရိ အဋ္ဌ သောဠသ ဝါ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ပာရမိယော ပူရေတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တတ္ထ သတ္တာ စက္ကဝတ္တိရညော ဩဝါဒံ ဂဟေတွာ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာယ သဂ္ဂပရာယဏာ ဟောန္တိ။ တထာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဩဝါဒေ ပတိဋ္ဌာယ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ ပန ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ ဩဝါဒေ ပတိဋ္ဌာယ သဂ္ဂပရာယဏာ နိဗ္ဗာနပရာယဏာ စ ဟောန္တိ။ တသ္မာ တတ္ထ ဝါသော ကြမာသံ သမ္ပတ္တီနံ ပစ္စယတော မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။

ပုဗ္ဗေ ကတပုညတာ နာမ အတီတဇာတိယံ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓခီဏာသဝေ အာရဗ္ဘ ဥပစိတကုသလတာ, သာပိ မင်္ဂလံ။ ကသ္မာ? ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသမ္မုခါေတာ ဒသ္သေတွာ ဗုဒ္ဓာနံ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ တ သမ္မုခါ သုတာယ စတုပ္ပဒိကာယပိ ဂါထာယ ပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပာပေတီတိ ကတွာ။ ယော စ မနုဿော ပုဗ္ဗေ ကတာဓိကာရော ဥဿန္နကုသလမူလော ဟောတိ, သော တေနေဝ ကုသလမူလေန ဝိပဿနံ ဥပ္ပာဒေတွာ အာသဝက္ခယံ ပာပုဏာတိ ယထာ ရာဇာ မဟာကပ္ပိနော အဂ္ဂမဟေသီ စ။ တေန ဝုတ္တံ ''ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတာ မင်္ဂလ''န္တိ။

အတ္တသမ္မာပဏိဓိ နာမ ဣဓေကစ္စော အတ္တာနံ ဒုဿီလံ သီလေ ပတိဋ္ဌာပေတိ, အဿဒ္ဓံ သဒ္ဓာသမ္ပဒာယ ပတိဋ္ဌာပေတိ, မစ္ဆရိံ စာဂသမ္ပဒာယ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ''အတ္တသမ္မာပဏိဓီ''တိ , သော စ မင်္ဂလံ။ ကသ္မာ? ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဝေရပ္ပဟာနဝိဝိဓာနိသံသာဓိဂမဟေတုတောတိ။

ဧဝံ ဣမိဿာပိ ဂါထာယ ပတိရူပဒေသဝါသော စ, ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတာ, အတ္တသမ္မာပဏိဓိ စာတိ တီဏိယေဝ မင်္ဂလာနိ ဝုတ္တာနိ။ မင်္ဂလတ္တဉ္စ နေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘာဝိတမေဝါတိ။

နိဋ္ဌိတာ ပတိရူပဒေသဝါသော စာတိ ဣမိဿာ ဂါထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ဗာဟုသစ္စဉ္စာတိကထာဝဏ္ဏနာ

၅. ဣဒါနိ **ဗာဟုသစ္စဉ္စာ** တိ ဧတ္ထ **ဗာဟုသစ္စ** န္တိ ဗဟုဿုတဘာဝေါ။ **သိပ္ပ** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဟတ္ထကောသလ္လံ။ **ဝိနယော**တိ ကာယဝါစာစိတ္တဝိနယနံ။ **သုသိက္ခိတော** တိ သုဋ္ဌု သိက္ခိတော။ **သုဘာသိတာ**တိ သုဋ္ဌု ဘာသိတာ။ **ယာ**တိ အနိယတနိဒ္ဒေသော။ **ဝါစာ**တိ ဂိရာ ဗျပ္ပထော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။ အယမေတ္ထ **ပဒဝဏ္ဏနာ**။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **ဗာဟုသစ္စံ** နာမ ယံ တံ ''သုတဓရော ဟောတိ သုတသန္နိစယော''တိ (မ. နိ. ၁.၃၃၉; အ. နိ. ၄.၂၂) စ ''ဣဓေကစ္စဿ ဗဟုကံ သုတံ ဟောတိ, သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏ''န္တိ စ (အ. နိ. ၄.၆) ဧဝမာဒိနာ နယေန သတ္ထုသာသနဓရတ္တံ ဝဏ္ဏိတံ, တံ အကုသလပ္ပဟာနကုသလာဓိဂမဟေတုတော အနုပုဗ္ဗေန ပရမတ္ထသစ္စသစ္ဆိကိရိယာဟေတုတော စ မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ –

> ''သုတဝါ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ, သာဝဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အနဝဇ္ဇံ ဘာဝေတိ, သုဒ္ဓမတ္တာနံ ပရိဟရတီ''တိ (အ. နိ. ၇.၆၇)။

အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ –

> ''ဓာတာနံ ဓမ္မာနံ အတ္ထမုပပရိက္ခတိ, အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတော ဓမ္မာ နိဇ္ဈာနံ ခမန္တိ, ဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ သတိ ဆန္ဒော ဇာယတိ, ဆန္ဒဇာတော ဥဿဟတိ, ဥဿဟန္တော တုလယတိ , တုလယန္တော ပဒဟတိ ပဒဟန္တော ကာယေန စေဝ ပရမတ္ထသစ္စံ သစ္ဆိကရောတိ, ပညာယ စ အတိဝိဇ္ဈ ပဿတီ''တိ (မ. နိ. ၂.၄၃၂)။

အပိစ အကရိကဗာဟုသစ္စမ္ပိ ယံ အနဝဇ္ဇံ, တံ ဥဘယလောကဟိတသုခါဝဟနတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သိပ္ပံ နာမ အကရိကသိပ္ပဉ္စ အနကရိကသိပ္ပဉ္စ။ တတ္ထ အကရိကသိပ္ပံ နာမ ယံ ပရူပရောဓဝိရဟိတံ အကုသလဝိဝဇ္ဇိတံ မဏိကာရသုဝဏ္ဏကာရကမ္မာဒိကံ, တံ ဣဓလောကတ္ထာဝဟနတော မင်္ဂလံ။ အနကရိကသိပ္ပံ နာမ စီဝရဝိစာရဏသိဗ္ဗနာဒိသမဏပရိက္ခာရာဘိသင်္ခရဏံ, ယံ တံ ''ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ သဗြဟ္မစာရီနံ ဥစ္စာဝစာနိ ကိံ ကရဏီယာနိ, တတ္ထ ဒက္ခော ဟောတီ''တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၅; ၃၆၀; အ. နိ. ၁၀.၁၇) နယေန တတ္ထ တတ္ထ သံဝဏ္ဏိတံ, ယံ ''နာထကရော ဓမ္မော''တိ စ ဝုတ္တံ, တံ အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ ဥဘယလောကဟိတသုခါဝဟနတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိနယော နာမ အကရိကဝိနယော စ အနကရိကဝိနယော စ။ တတ္ထ အကရိကဝိနယော နာမ ဒသအကုသလကမ္မပထဝိရမဏံ, သော တတ္ထ သုသိက္ခိတော အသံကိလေသာပဇ္ဇနေန အာစာရဂုဏဝဝတ္ထာနေန စ ဥဘယလောကဟိတသုခာဝဟနတော မင်္ဂလံ။ အနကရိကဝိနယော နာမ သတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓအနာပဇ္ဇနံ, သောပိ ဝုတ္တနယေနေဝ သုသိက္ခိတော, စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ တ အနကရိကဝိနယော, သော ယထာ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, ဧဝံ သိက္ခနေန သုသိက္ခိတော လောကိယလောကုတ္တရသုခာဓိဂမဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သုဘာသိတာ တစာ နာမ မုသာဝါဒါဒိဒောသဝိရဟိတာ။ ယထာဟ "စတူဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော တစာ သုဘာသိတာ ဟောတီ"တိ (သု. နိ. သုဘာသိတသုတ္တံ)။ အသမ္ဖပ္ပလာပ တစာ ဧဝ တ သုဘာသိတာ။ ယထာဟ –

"သုဘာသိတံ ဥတ္တမမာဟု သန္တော၊
ဓမ္မံ ဘဏေ နာဓမ္မံ တံ ဒုတိယံ။
ပိယံ ဘဏေ နာပ္ပိယံ တံ တတိယံ၊
သစ္စံ ဘဏေ နာလိကံ တံ စတုတ္ထ"န္တိ။ (သု. နိ. ၄၅၂)။

အယမ္ပိ ဥဘယလောကဟိတသုခာဝဟနတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယသ္မာ စ အယံ ဝိနယပရိယာပန္နာ ဧဝ, တသ္မာ ဝိနယဂ္ဂဟဏေန ဧတံ အသင်္ဂဏှိတွာ ဝိနယော သင်္ဂဟေတဗ္ဗော။ အထ တ ကိံ ဣမိနာ ပရိသ္သမေန ပရေသံ ဓမ္မဒေသနာဒိတစာ ဣဓ သုဘာသိတာ တစာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ ဟိ ယထာ ပတိရူပဒေသတသော, ဧဝံ သတ္တာနံ ဥဘယလောကဟိတသုခနိဗ္ဗာနာဓိဂမပစ္စယတော မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။ အာဟ စ –

"ယံ ဗုဒ္ဓော ဘာသတိ တစံ၊ ခေမံ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ။
ဒုက္ခဿန္တကိရိယာယ၊ သာ ဝေ တစာနမုတ္တမာ"တိ။ (သု. နိ. ၄၅၆)။

ဧဝံ ဣမိဿာ ကထာယ ဗာဟုသစ္စံ, သိပ္ပံ, ဝိနယော သုသိက္ခိတော, သုဘာသိတာ တစာတိ စတ္တာရိ မင်္ဂလာနိ ဝုတ္တာနိ။ မင်္ဂလတ္တဉ္စ နေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘာဝိတမေတတိ။

နိဋ္ဌိတာ ဗာဟုသစ္စဉ္စာတိ ဣမိဿာ ကထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၆. ဣဒါနိ **မာတာပိတုဥပဋ္ဌာန** န္တိ ဧတ္ထ မာတု စ ပိတု စာတိ **မာတာပိတု။ ဥပဋ္ဌာန** န္တိ ဥပဋ္ဌဟနံ။ ပုတ္တာနဉ္စ အာရာနဉ္စာတိ **ပုတ္တအာရဿ** သင်္ဂဏှဟနံ **သင်္ဂဟော** ။ န အာကုလာ **အနာကုလာ**။ ကမ္မာနိ ဧဝ **ကမ္မန္တာ** ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေတတိ အယံ **ပဒဝဏ္ဏနာ**။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **မာတာ** နာမ ဇနိကာ ဝုစ္စတိ, တထာ **ပိတာ။ ဥပဋ္ဌာနံ** နာမ ပာဒဓောဝနသမ္ဗာဟနုစ္ဆာဒနန္ဟာပနေဟိ စတုပစ္စယသမ္ပဒါနေန စ ဥပကာရကရဏံ။ တတ္ထ ယသ္မာ မာတာပိတရော ဗဟူပကာရာ ပုတ္တာနံ အတ္ထကာမာ အနုကမ္ပကာ, ယေ ပုတ္တကေ ဗဟိ ကီဠိတွာ ပံသုမက္ခိတသရီရကေ အာဂတေ ဒိသွာ ပံသုံ ပုဉ္ဆိတွာ မတ္ထကံ ဥပသိင်္ဃာယန္တာ ပရိစုမ္ဗန္တာ စ သိနေဟံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, ဝဿသတမ္ပိ မာတာပိတရော သီသေန ပရိဟရန္တာ ပုတ္တာ တေသံ ပတိကာရံ ကာတုံ အသမတ္ထာ။ ယသ္မာ စ တေ အာဟာဒကာ ဇောသကာ ဣမဿ လောကဿ ဒဿေတာရော, ဗြဟ္မသမ္မတာ ပုဗ္ဗာစရိယသမ္မတာ, တသ္မာ တေသံ ဥပဋ္ဌာနံ ဣဓ ပသံသံ, ပေစ္စ သဂ္ဂသုခဉ္စ အာဝဟတိ။ တေန မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ဘဂဝတာ –

"ဗြဟ္မာတိ မာတာပိတရော၊ ပုဗ္ဗာစရိယာတိ ဝုစ္စရေ။
အာဟုနေယျာ စ ပုတ္တာနံ၊ ပဇာယ အနုကမ္ပကာ။

"တသ္မာ ဟိ နေ နမဿေယျ၊ သက္ကရေယျ စ ပဏ္ဍိတော။

အန္နေန အထ ပာနေန၊ ဝတ္ထေန သယနေန စ။
ဥစ္ဆာဒနေန နှာပနေန၊ ပာဒါနံ ဓောဝနေန စ။

''တာယ နံ ပရိစရိယာယ၊ မာတာပိတူသု ပဏ္ဍိတာ။
ဣဓေဝ နံ ပသံသန္တိ၊ ပေစ္စ သဂ္ဂေ ပမောဒတီ''တိ။ (ဣတိဝု. ၁၀၆; ဇာ. ၂.၂၀.၁၈၁-၁၈၃)။

အပရော နယော – **ဥပဋ္ဌာနံ** နာမ ဘရဏကိစ္စကရဏကုလဝံသဋ္ဌပနာဒိပဉ္စဝိဓံ, တံ ပာပနိဝာရဏာဒိပဉ္စဝိဓဒိဋ္ဌဓမ္မိကဟိတသုခဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ –

'''ပဉ္စဟိ ခော, ဂဟပတိပုတ္တ, ဌာနေဟိ ပုတ္တေန ပုရတ္ထိမာ ဒိသာ မာတာပိတရော ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗာ ဘတော နေ ဘရိဿာမိ, ကိစ္စံ နေသံ ကရိဿာမိ , ကုလဝံသံ ဌပေဿာမိ, ဒာယဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇိဿာမိ, အထ ဝါ ပန ပေတာနံ ကာလကတာနံ ဒက္ခိဏံ အနုပ္ပဒဿာမီ'တိ။ ဣမေဟိ ခော, ဂဟပတိပုတ္တ, ပဉ္စဟိ ဌာနေဟိ ပုတ္တေန ပုရတ္ထိမာ ဒိသာ မာတာပိတရော ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ပဉ္စဟိ ဌာနေဟိ ပုတ္တံ အနုကမ္ပန္တိ, ပာပါ နိဝါရေန္တိ, ကလျာဏေ နိဝေသေန္တိ, သိပ္ပံ သိက္ခာပေန္တိ, ပတိရူပေန ဒါရေန သံယောဇေန္တိ, သမယေ ဒာယဇ္ဇံ နိယျာဒေန္တီ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၇)။

အပိစ ယော မာတာပိတရော တီသု ဝတ္ထူသု ပသာဒုပ္ပာဒနေန, သီလသမာဒပနေန, ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဝါ ဥပဋ္ဌဟတိ, အယံ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာကာနံ အဂ္ဂေါ။ တဿ တံ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနံ မာတာပိတူဟိ ကတဿ ဥပကာရဿ ပစ္စုပကာရဘူတံ အနေကေသံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ သမ္ပရာယိကာနဉ္စ အတ္ထာနံ ပဒဋ္ဌာနတော မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။

ပုတ္တဒါရဿ တိ ဧတ္ထ အတ္တတော ဇာတာ ပုတ္တာပိ ဓီတရောပိ **ပုတ္တာ** တ္ဝေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဒါရာ**တိ ဝီသတိယာ ဘရိယာနံ ယာ ကာစိ ဘရိယာ။ ပုတ္တာ စ ဒါရာ စ ပုတ္တဒါရံ, တဿ ပုတ္တဒါရဿ။ **သင်္ဂဟော** တိ သမ္မာနနာဒီဟိ ဥပကာရကရဏံ။ တံ သုသံဝိဟိတကမ္မန္တတာဒိဒိဋ္ဌဓမ္မိကဟိတသုခဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ – ''ပစ္ဆိမာ ဒိသာ ပုတ္တဒါရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ ဧတ္ထ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဲ ပုတ္တဒါရံ ဘရိယာသဒ္ဒေန သင်္ဂဏှိတွာ ''ပဉ္စဟိ ခော, ဂဟပတိပုတ္တ, ဌာနေဟိ သာမိကေန ပစ္ဆိမာ ဒိသာ ဘရိယာ ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗာ သမ္မာနနာယ, အနဝမာနနာယ, အနတိစရိယာယ, ဣဿရိယဝေါဿဂ္ဂေန, အလင်္ကာရာနုပ္ပဒါနေန။ ဣမေဟိ ခော, ဂဟပတိပုတ္တ, ပဉ္စဟိ ဌာနေဟိ သာမိကေန ပစ္ဆိမာ ဒိသာ ဘရိယာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ပဉ္စဟိ ဌာနေဟိ သာမိကံ အနုကမ္ပတိ, သုသံဝိဟိတကမ္မန္တာ စ ဟောတိ, သင်္ဂဟိတပရိဇနာ စ, အနတိစာရိနီ စ, သမ္ဘတဉ္စ အနုရက္ခတိ ဒက္ခာ စ ဟောတိ အနလသာ သဗ္ဗကိစ္စေသူ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၉)။

အယံ ဝါ အပရော နယော – **သင်္ဂဟော** တိ ဓမ္မိကာဟိ အနပိယတစာတ္တစရိယာဟိ သင်္ဂဏှနံ။ သေယျထိဒံ – ဥပောသထဒိဝသေသု ပရိဗ္ဗယဒါနံ, နက္ခတ္တဒိဝသေသု နက္ခတ္တဒဿာပနံ, မင်္ဂလဒိဝသေသု မင်္ဂလကရဏံ, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကေသု အတ္ထေသု ဩဝါဒာနုသာသနန္တိ။ တံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဟိတဟေတုတော သမ္ပရာယိကဟိတဟေတုတော ဒေဝတာဟိပိ နမဿနီယဘာဝဟေတုတော စ မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာဟ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော –

''ယေ ဂဟဋ္ဌာ ပုညကရာ၊ သီလဝန္တော ဥပါသကာ။
ဓမ္မေန ဒါရံ ပောသေန္တိ၊ တေ နမဿာမိ မာတလီ''တိ။ (သံ.နိ.၁.၁.၂၆၄)။

အနာကုလာ ကမ္မန္တာ နာမ ကာလညုတာယ ပတိရူပကာရိတာယ အနလသတာယ ဥဋ္ဌာနဝီရိယသမ္ပဒါယ, အဗျသနီယတာယ စ ကာလာတိက္ကမနအပ္ပတိရူပကရဏသိထိလကရဏာဒိအာကုလဘာဝဝိရဟိတာ ကသိဂေါရက္ခဝါဏိဇ္ဇာဒယော ကမ္မန္တာ။ ဧတေ အတ္တနော ဝါ ပုတ္တဒါရဿ ဝါ ဒါသကမ္မကရာနံ ဝါ ဗျတ္တတာယ ဧဝံ ပယောဇိတာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဓနဓညဝုဍ္ဍိပဋိလာဘဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ –

''ပတိရူပကာရီ ဓုရဝါ, ဥဋ္ဌာတာ ဝိန္ဒတေ ဓန''န္တိ စ (သု. နိ. ၁၈၇; သံ. နိ. ၁.၂၄၆)။

‘‘န ဒိတ သောပ္ပသီလေန၊ ရတ္တိမုဋ္ဌာနဒေဿိနာ။
နိစ္စံ မတ္တေန သောဏ္ဍေန၊ သက္ကာ အာဝသိတုံ ဃရံ။

‘‘အတိသီတံ အတိဥဏှံ၊ အတိသာယမိဒံ အဟု။
ဣတိ ဝိဿဋ္ဌကမ္မန္တေ၊ အတ္ထာ အစ္စေန္တိ မာဏဝေ။

‘‘ယောဓ သီတဉ္စ ဥဏှဉ္စ၊ တိဏာ ဘိယျော န မညတိ။
ကရံ ပုရိသကိစ္စာနိ၊ သော သုခံ န ဝိဟာယတီ’’တိ။ (ဒီ. နိ. ၃.၂၅၃)။

‘‘ဘောဂေ သံဟရမာနဿ၊ ဘမရဿေဝ ဣရီယတော။
ဘောဂါ သန္နိစယံ ယန္တိ၊ ဝမ္မိကောဝူပစီယတီ’’တိ။ စ ဝေမာဒိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၅)။

ဧဝံ ဣမိဿာ ဂါထာယ မာတုဥပဋ္ဌာနံ, ပိတုဥပဋ္ဌာနံ, ပုတ္တအာရဿ သင်္ဂဟော, အနာကုလာ စ ကမ္မန္တာတိ စ တ္တာရိ မင်္ဂလာနိ ဝုတ္တာနိ, ပုတ္တအာရဿ သင်္ဂဟံ တ ဒွိဓာ ကတွာ ပဉ္စ, မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနံ တ ဧကမေဝ ကတွာ တီဏိ။ မင်္ဂလတ္တဉ္စ နေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘာဝိတမေဝါတိ။

နိဋ္ဌိတာ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနန္တိ ဣမိဿာ ဂါထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

အနဉ္စာတိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၇. ဣဒါနိ **အနဉ္စာ** တိ ဧတ္ထ ဒီယတေ ဣမိနာတိ အနံ, အတ္တနော သန္တကံ ပရဿ ပဋိပါဒီယတီတိ ဝုတ္တံ ဟော တိ။ ဓမ္မဿ စရိယာ, ဓမ္မာ တ အနပေတာ စရိယာ **ဓမ္မစရိယာ**။ ဉာယန္တေ ‘‘အမှာကံ ဣမေ’’တိ **ဉာတကာ**။ န အဝဇ္ဇာနိ **အနဝဇ္ဇာနိ,** အနိန္ဒိတာနိ အဂရဟိတာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ အယံ **ပဒဝဏ္ဏနာ**။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **အနံ** နာမ ပရံ ဥဒ္ဒိဿ သုဗုဒ္ဓိပုဗ္ဗိကာ အန္နာဒိဒသအနဝတ္ထုပရိစ္စာဂစေတနာ, တံသမ္ပယုတ္တော တ အလောဘော။ အလောဘေန ဟိ တံ ဝတ္ထုံ ပရဿ ပဋိပါဒေတိ, တေန ဝုတ္တံ ‘‘ဒီယတေ ဣမိနာ တိ အန’’န္တိ။ တံ ဗဟုဇနပိယမနာပတာဒီနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာနံ ဖလဝိသေသာနံ အဓိဂမဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝု စ္စတိ။ ‘‘အယကော, သီဟ အနပတိ, ဗဟုနော ဇနဿ ပိယော ဟောတိ မနာပော’’တိ ဝေမာဒီနိ (အ. နိ. ၅.၃၄) စေတ္ထ သု တ္တာနိ အနုဿရိတဗ္ဗာနိ။

အပရော နယော – အနံ နာမ ဒုဝိဓံ အာမိသအနံ, ဓမ္မအနဉ္စ, တတ္ထ **အာမိသအနံ** ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ။ ဣဓ လောကပရလောကဒုက္ခက္ခယသုခါဝဟဿ ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပ္ပဝေဒိတဿ ဓမ္မဿ ပရေသံ ဟိတကာမတာယ ဒေသနာ **ဓမ္မအနံ** , ဣမေသဉ္စ ဒွိန္နံ အနာနံ ဧတဒေဝ အဂ္ဂံ။ ယထာဟ –

‘‘သဗ္ဗအနံ ဓမ္မအနံ ဇိနာတိ၊
သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ။
သဗ္ဗရတိံ ဓမ္မရတိ ဇိနာတိ၊
တဏှက္ခယော သဗ္ဗဒုက္ခံ ဇိနာတီ’’တိ။ (ဓ. ပ. ၃၅၄)။

တတ္ထ အာမိသအနဿ မင်္ဂလတ္တံ ဝုတ္တမေဝ။ ဓမ္မအနံ ပန ယသ္မာ အတ္ထပဋိသံဝေဒိတာဒီနံ ဂုဏာနံ ပဒဋ္ဌာနံ, တသ္မာ မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ –

‘‘ယထာ ယထာ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္ထာရေန ပရေသံ ဒေသေတိ, တထာ တထာ သော တသ္မိံ ဓမ္မေ အတ္ထပဋိသံဝေဒီ စ ဟောတိ ဓမ္မပဋိသံဝေဒီ စာ’’တိ ဝေမာဒိ (အ. နိ. ၅.၂၆)။

ဓမ္မစရိယာ နာမ ဒသကုသလကမ္မပထစရိယာ။ ယထာဟ – ''တိဝိဓာ ခေါ ဂဟပတယော ကာယေန ဓမ္မစရိယာ သမစရိယာ ဟောတီ''တိ ဧဝမာဒိ။ သာ ပနေသာ ဓမ္မစရိယာ သဂ္ဂလောကူပပတ္တိဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ – ''ဓမ္မစရိယာသမစရိယာဟေတု ခေါ ဂဟပတယော ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တီ''တိ (မ. နိ. ၁.၄၃၉)။

ဉာတကာ နာမ မာတိတော ဝါ ပိတိတော ဝါ ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ သမ္ဗန္ဓာ။ တေသံ ဘောဂပါရိဇုညေန ဝါ ဗျာဓိပါရိဇုညေန ဝါ အဘိဟတာနံ အတ္တနော သမီပံ အာဂတာနံ ယထာဗလံ ဃာသစ္ဆာဒနဓနဓညာဒီဟိ သင်္ဂဟော ပသံသာဒီနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ သုဂတိဂမနာဒီနဉ္စ သမ္ပရာယိကာနံ ဝိသေသာဓိဂမာနံ ဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။

အနဝဇ္ဇာနိ ကမ္မာနိ နာမ ဥပောသထင်္ဂသမာဒာနဝေယျာဝစ္စကရဏအာရာမဝနရောပနသေတုကရဏာဒီနိ ကာယဝစီမနောသုစရိတကမ္မာနိ။ တာနိ ဟိ နာနပ္ပကာရဟိတသုခါဓိဂမဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စန္တိ။ ''ဌာနံ ခေါ ပနေတံ, ဝိသာခေ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပောသထံ ဥပဝသိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျာ''တိ ဧဝမာဒီနိ စေတ္ထ သုတ္တာနိ (အ. နိ. ၈.၄၃) အနုဿရိတဗ္ဗာနိ။

ဧဝံ ဣမိဿာ ဂါထာယ အနန္တရ, ဓမ္မစရိယာ စ, ဉာတကာနဉ္စ သင်္ဂဟော, အနဝဇ္ဇာနိ ကမ္မာနီတိ စတ္တာရိ မင်္ဂလာနိ ဝုတ္တာနိ။ မင်္ဂလတ္တဉ္စ နေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘာဝိတမေဝါတိ။

နိဋ္ဌိတာ အနန္တရာတိ ဣမိဿာ ဂါထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

အာရတီတိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၈. ဣဒါနိ **အာရတီ ဝိရတီ**တိ ဧတ္ထ **အာရတီ**တိ အာရမဏံ, **ဝိရတီ**တိ ဝိရမဏံ, ဝိရမန္တိ ဝါ ဧတာယ သတ္တာတိ ဝိရတိ။ **ပါပါ**တိ အကုသလာ။ မဒနီယဋ္ဌေန မဇ္ဇံ, မဇ္ဇဿ ပါနံ မဇ္ဇပါနံ, တတော **မဇ္ဇပါနာ** ။ သံယမနံ **သံယမော** အပ္ပမဇ္ဇနံ **အပ္ပမာဒေါ။ ဓမ္မေသူ** တိ ကုသလေသု။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ အယံ **ပဒဝဏ္ဏနာ**။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **အာရတိ** နာမ ပါပေ အာဒီနဝဒဿာဝိနော မနသာ ဧဝ အနဘိရတိ။ **ဝိရတိ** နာမ ကမ္မဒွာရဝသေန ကာယဝါစာဟိ ဝိရမဏံ, သာ စေသာ ဝိရတိ နာမ သမ္ပတ္တဝိရတိ, သမာဒာနဝိရတိ, သမုစ္ဆေဒဝိရတီတိ တိဝိဓာ ဟောတိ, တတ္ထ ယာ ကုလပုတ္တဿ အတ္တနော ဇာတိံ ဝါ ကုလံ ဝါ ဂေါတ္တံ ဝါ ပဋိစ္စ ''န မေ ဧတံ ပတိရူပံ, ယွာဟံ ဣမံ ပါဏံ ဟနေယျံ, အဒိန္နံ အာဒိယေယျ''န္တိအာဒိနာ နယေန သမ္ပတ္တဝတ္ထုတော ဝိရတိ, အယံ **သမ္ပတ္တဝိရတိ** နာမ။ သိက္ခာပဒသမာဒာနဝသေန ပဝတ္တာ **သမာဒာနဝိရတိ** နာမ, ယဿာ ပဝတ္တိတော ပဘုတိ ကုလပုတ္တော ပါဏာတိပါတာဒီနိ န ကရောတိ။ အရိယမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ **သမုစ္ဆေဒဝိရတိ** နာမ, ယဿာ ပဝတ္တိတော ပဘုတိ အရိယသာဝကဿ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ။ **ပါပံ** နာမ ယံ တံ ''ပါဏာတိပါတော ခေါ, ဂဟပတိပုတ္တ, ကမ္မကိလေသော, အဒိန္နာဒါနံ။ပေ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော။ပေ။ မုသာဝါဒေါ''တိ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေတွာ –

> ''ပါဏာတိပါတော အဒိန္နာဒါနံ၊ မုသာဝါဒေါ စ ဝုစ္စတိ။
> ပရဒါရဂမနဉ္စေဝ၊ နပ္ပသံသန္တိ ပဏ္ဍိတာ''တိ။ (ဒီ. နိ. ၃.၂၄၅) –

ဧဝံ ဂါထာယ သင်္ဂဟိတံ ကမ္မကိလေသသင်္ခါတံ စတုဗ္ဗိဓံ အကုသလံ, တတော ပါပါ။ သဗ္ဗာပေသာ အာရတိ စ ဝိရတိ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဘယဝေရပ္ပဟာနာဒိနာနပ္ပကာရဝိသေသာဓိဂမဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။ ''ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ခေါ, ဂဟပတိပုတ္တ, အရိယသာဝကော''တိအာဒီနိ စေတ္ထ သုတ္တာနိ အနုဿရိတဗ္ဗာနိ။

မဇ္ဇပါနာ သံယမော နာမ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တသုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိယာ ဧဝေတံ အဓိဝစနံ။ ယသ္မာ ပန မဇ္ဇပါယီ အတ္ထံ န ဇာနာတိ, ဓမ္မံ န ဇာနာတိ, မာတု အန္တရာယံ ကရောတိ, ပိတု ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓတထာဂတသာဝကာနမ္ပိ အန္တရာယံ ကရောတိ, ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဂရဟံ သမ္ပရာယေ ဒုဂ္ဂတိံ အပရာပရိယေ ဥမ္မာဒဉ္စ ပါပုဏာတိ။ မဇ္ဇပါနာ

ပန သံယမော တေသံ အောသာနံ ဝူပသမံ တဗ္ဗိပရီတဂုဏသမ္ပဒဥ္စ ဟပုဏာတိ။ တသ္မာ အယံ မဇ္ဇဟနာ သံယမော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကုသလေသု ဓမ္မေသု **အပ္ပမာဒေ** နာမ "ကုသလာနံ တ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ အသက္ကစ္စကိရိယတာ, အသာတစ္စကိရိယတာ, အနဋ္ဌိတကိရိယတာ, ဩလီနဝုတ္တိတာ, နိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ, နိက္ခိတ္တဓုရတာ, အနာသေဝနာ, အဘာဝနာ, အဗဟုလီကမ္မံ, အနဓိဋ္ဌာနံ, အနနုယောဂေ, ပမာဒေ။ ယော ဧဝရူပေ ပမာဒေ ပမဇ္ဇနာ ပမဇ္ဇိတတ္တံ, အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒေ"တိ (ဝိဘ. ၈၄၆)။ ဧတ္ထ ဝုတ္တဿ ပမာဒဿ ပဋိပက္ခဝသေန အတ္ထတော ကုသလေသု ဓမ္မေသု သတိယာ အဝိပ္ပဝါသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော နာနပ္ပကာရကုသလာဓိဂမဟေတုတော အမတာဓိဂမဟေတုတော စ မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ ။ တတ္ထ "အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော"တိ စ (မ. နိ. ၂.၁၈; အ. နိ. ၅.၂၆), "အပ္ပမာဒေ အမတံ ပဒ"န္တိ စ, ဧဝမာဒိ (ဓ. ပ. ၂၁) သတ္ထု သာသနံ အနုဿရိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဣမိဿာ ကထာယ ဟပဟ ဝိရတိ, မဇ္ဇဟနာ သံယမော, ကုသလေသု ဓမ္မေသု အပ္ပမာဒေတိ တီဏိ မင်္ဂလာနိ ဝုတ္တာနိ။ မင်္ဂလတ္တဉ္စ နေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘာဝိတမေဝါတိ။

နိဋ္ဌိတာ အာရတီတိ ဣမိဿာ ကထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ဂါရဝေစာတိကထာဝဏ္ဏနာ

၉. ဣဒါနိ **ဂါရဝေ စာ**တိ ဧတ္ထ **ဂါရဝေ**တိ ဂရုဘာဝေါ။ **နိဝါတော**တိ နီစဝုတ္တိတာ။ **သန္တုဋ္ဌိ** တိ သန္တော သော ။ ကတဿ ဇာနနတာ **ကတညုတာ။ ကာလေနာ**တိ ခဏေန သမယေန။ ဓမ္မဿ သဝနံ **ဓမ္မဿဝနံ** ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ အယံ **ပဒဝဏ္ဏနာ**။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **ဂါရဝေ** နာမ ဂရုကာရပ္ပယောဂါရဟေသု ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓတထာဂတသာဝက အာစရိယုပဇ္ဈာယမာတာပိတုဇေဋ္ဌကဘာတိကဘဂိနီအာဒီသု ယထာနုရူပံ ဂရုကာရော ဂရုကရဏံ သဂါရဝတာ။ သ စာယံ ဂါရဝေ ယသ္မာ သုဂတိဂမနာဒီနံ ဟေတု။ ယထာဟ –

> "ဂရုကာတဗ္ဗံ ဂရုံ ကရောတိ, မာနေတဗ္ဗံ မာနေတိ, ပူဇေတဗ္ဗံ ပူဇေတိ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ။ပေ.။ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ, ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ, ဥစ္စာကုလီနော ဟောတီ"တိ (မ. နိ. ၃.၂၉၅)။

ယထာ စာဟ – "သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ။ ကတမေ သတ္တ? သတ္ထုဂါရဝတာ"တိအာဒိ (အ. နိ. ၇.၃၃), တသ္မာ မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။

နိဝါတော နာမ နီစမနတာ နိဝါတဝုတ္တိတာ, ယာယ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော နိဟတမာနော နိဟတဒပ္ပော ပါဒပုဉ္ဆနစောဠသဒိသော ဆိန္နဝိသာဏဥသဘသမော ဥဒ္ဓဋဒာဌသပ္ပသမော စ ဟုတွာ သဏှော သခိလော သုခသမ္ဘာသော ဟောတိ, အယံ နိဝါတော။ သွာယံ ယသာဒိဂုဏပ္ပဋိလာဘဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။ အာဟ စ "နိဝါတဝုတ္တိ အတ္ထဒ္ဓေါ, တာဒိသော လဘတေ ယသ"န္တိ ဧဝမာဒိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၇၃)။

သန္တုဋ္ဌိ နာမ ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသော, သော ဒွါဒသဝိဓော ဟောတိ။ သေယျထိဒံ – စီဝရေ ယထာလာဘသန္တောသော, ယထာဗလသန္တောသော, ယထာသာရုပ္ပသန္တောသောတိ တိဝိဓော။ ဧဝံ ပိဏ္ဍပါတာဒီသု။

တဿာယံ ပဘေဒဝဏ္ဏနာ – ဣဓ ဘိက္ခု စီဝရံ လဘတိ သုန္ဒရံ ဝါ အသုန္ဒရံ ဝါ။ သော တေနေဝ ယာပေတိ, အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ, အယမဿ စီဝရေ **ယထာလာဘသန္တောသော** ။ အထ ပန ဘိက္ခု အာဗာဓိကော ဟောတိ, ဂရုံ စီဝရံ ပါရုပန္တော ဩဏမတိ ဝါ ကိလမတိ ဝါ, သော သဘာဂေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ တံ ပရိဝတ္တေတွာ လဟု

ကေန ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, အယမဿ စီဝရေ **ယထာဗလသန္တောသော**။ အပရော ဘိက္ခု ပဏီတ ပစ္စယလာဘီ ဟောတိ, သော ပဋ္ဋစီဝရာဒီနံ အညတရံ မဟဂ္ဃံ စီဝရံ လဘိတွာ "ဣဒံ ထေရာနံ စိရပဗ္ဗဇိတာနံ ဗဟုဿု တာနဉ္စ အနုရူပ"န္တိ တေသံ ဒတွာ အတ္တနာ သင်္ကာရကူဋာ ဝါ အညတော ဝါ ကုတောစိ နန္တကာနိ ဥစ္စိနိတွာ သင်္ဃာဋိံ ကရိတွာ ဓာရေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, အယမဿ စီဝရေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု ပိဏ္ဍပါတံ လဘတိ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ, သော တေနေဝ ယာပေတိ, အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တော ပိ န ဂဏှာတိ, အယမဿ ပိဏ္ဍပါတေ **ယထာလာဘသန္တောသော**။ အထ ပန ဘိက္ခု အာဗာဓိကော ဟောတိ, လူခံ ပိ ဏ္ဍပါတံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဂါဠှံ ရောဂါတင်္ကံ ပါပုဏာတိ, သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ ဟတ္ထတော သပ္ပိမဓုခီရာဒီနိ ဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, အယမဿ ပိဏ္ဍပါတေ **ယထာဗလ သန္တောသော**။ အပရော ဘိက္ခု ပဏီတံ ပိဏ္ဍပါတံ လဘတိ, သော "အယံ ပိဏ္ဍပါတော ထေရာနံ စိရပဗ္ဗဇိတာနံ အညေ သဉ္စ ပဏီတပိဏ္ဍပါတံ ဝိနာ အယာပေန္တာနံ သဗြဟ္မစာရီနံ အနုရူပေါ"တိ တေသံ ဒတွာ အတ္တနာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ မိဿကာဟာရံ ဘုဉ္ဇန္တောပိ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, အယမဿ ပိဏ္ဍပါတေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။

ဣဓ ပန ဘိက္ခုနော သေနာသနံ ပါပုဏာတိ။ သော တေနေဝ သန္တုဿတိ, ပုန အညံ သုန္ဒရတရမ္ပိ ပါပုဏန္တံ န ဂ ဏှာတိ, အယမဿ သေနာသနေ **ယထာလာဘသန္တောသော**။ အထ ပန ဘိက္ခု အာဗာဓိကော ဟောတိ, နိဝါတသေနာ သနေ ဝသန္တော အတိဝိယ ပိတ္တရောဂါဒီဟိ အာတုရီယတိ။ သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ ပါပုဏ နေ သဝါတေ သီတလသေနာသနေ ဝသိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, အယမဿ သေနာသ နေ **ယထာဗလသန္တောသော**။ အပရော ဘိက္ခု သုန္ဒရံ သေနာသနံ ပတ္တမ္ပိ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ "သုန္ဒရသေနာသနံ ပမာဒ ဋ္ဌာနံ, တတ္ထ နိသိန္နဿ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ, နိဒ္ဒာဘိဘူတဿ စ ပုန ပဋိဗုဇ္ဈတော ကာမဝိတက္ကော သမုဒါစ ရတိ"တိ။ သော တံ ပဋိက္ခိပိတွာ အဗ္ဘောကာသရုက္ခမူလပဏ္ဏကုဋီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, အယမဿ သေနာသနေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု ဘေသဇ္ဇံ လဘတိ ဟရီတကံ ဝါ အာမလကံ ဝါ။ သော တေနေဝ ယာပေတိ, အညေဟိ လဒ္ဓသပ္ပိမဓု ဖာဏိတာဒိမ္ပိ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ, အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ **ယထာလာဘသန္တောသော**။ အထ ပန ဘိက္ခု အာဗာဓိကော ဟောတိ, တေလေနတ္ထိကော ဖာဏိတံ လဘတိ, သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တ ဿ ဟတ္ထတော တေလေန ဘေသဇ္ဇံ ကတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ **ယထာဗလသန္တောသော**။ အပရော ဘိက္ခု ဧကသ္မိံ ဘာဇနေ ပူတိမုတ္တဟရီတကံ ဌပေတွာ ဧကသ္မိံ စတုမဓုရံ "ဂဏှထ, ဘန္တေ, ယဒိစ္ဆသီ"တိ ဝုစ္စမာနော သစဿ တေသံ ဒ္ဝိန္နမညတရေနပိ ဗျာဓိ ဝူပသမ္မတိ, အထ "ပူတိမုတ္တဟရီတကံ နာမ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ဝဏ္ဏိတ"န္တိ စ "ပူတိမုတ္တဘေသဇ္ဇံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, တတ္ထ တေ ယာဝ ဇီဝံ ဥဿာဟော ကရဏီယောတိ ဝုတ္တ"န္တိ (မဟာဝ. ၁၂၈) စ စိန္တေန္တော စတုမဓုရဘေသဇ္ဇံ ပဋိက္ခိပိတွာ ပူတိ မုတ္တဟရီတကေန ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တောပိ ပရမသန္တုဋ္ဌော ဟောတိ။ အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ **ယထာသာရုပ္ပ သန္တောသော**။

ဧဝံပဘေဒေါ သဗ္ဗောပေသော သန္တောသော သန္တုဋ္ဌီတိ ဝုစ္စတိ။ သာ အတ္ထိစ္ဆတာမဟိစ္ဆတာပါပိစ္ဆတာဒီ နံ ပါပဓမ္မာနံ ပဟာနာဓိဂမဟေတုတော, သုဂတိဟေတုတော, အရိယမဂ္ဂသမ္ဘာရဘာဝတော, စာတုဒ္ဒိသာဒိဘာဝဟေတု တော စ မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အာဟ စ –

> "စာတုဒ္ဒိသော အပ္ပဋိဃော စ ဟောတိ၊
> သန္တုဿမာနော ဣတရီတရေနာ"တိ။ ဧဝမာဒိ (သု. နိ. ၄၂)။

ကတညုတာ နာမ အပ္ပဿ ဝါ ဗဟုဿ ဝါ ယေန ကေနစိ ကတဿ ဥပကာရဿ ပုနပ္ပုနံ အနုဿရဏဘာ ဝေန ဇာနနတာ။ အပိစ နေရယိကာဒိဒုက္ခပရိတ္တာဏတော ပုညာနိ ဧဝ ပါဏီနံ ဗဟူပကာရာနိ, တတော တေသမ္ပိ ဥပကာ ရာနုဿရဏတာ ကတညုတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ သပ္ပုရိသေဟိ ပသံသနီယာဒိနာနပ္ပကာရဝိသေသာဓိဂမဟေတုတော

မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။ အာဟ စ "ဒွေဝမေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ ဒွေ? ယော စ ပုဗ္ဗကာရီ ယော စ ကတညူ ကတဝေဒီ"တိ (အ. နိ. ၂.၁၂၀)။

ကာလေန ဓမ္မဿဝနံ နာမ ယသ္မိံ ကာလေ ဥဒ္ဒစ္စသဟဂတံ စိတ္တံ ဟောတိ, ကာမဝိတက္ကာဒီနံ တ အညတရေန အဘိဘူတံ, တသ္မိံ ကာလေ တေသံ ဝိနောဒနတ္ထံ ဓမ္မဿဝနံ။ အပရေ အာဟု "ပဉ္စမေ ပဉ္စမေ ဒိဝသေ ဓမ္မဿဝနံ ကာလေန ဓမ္မဿဝနံ နာမ။ ယထာဟ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓော 'ပဉ္စာဟိကံ ခော ပန မယံ, ဘန္တေ, သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္နိသီဒါမာ'"တိ (မ. နိ. ၁.၃၂၇; မဟာဝ. ၄၆၆)။

အပိစ ယသ္မိံ ကာလေ ကလျာဏမိတ္တေ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ သက္ကာ ဟောတိ အတ္တနော ကင်္ခာဝိနောဒကံ ဓမ္မံ သောတုံ, တသ္မိံ ကာလေပိ ဓမ္မဿဝနံ ကာလေန ဓမ္မဿဝနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာဟ "တေ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ပရိပုစ္ဆတိ ပရိပဉှတီ"တိအာဒိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၅၈)။ တဒေတံ ကာလေန ဓမ္မဿဝနံ နီဝရဏပ္ပဟာနစတုရာနိသံသအာသဝက္ခယာဒိနာနပ္ပကာရဝိသေသာဓိဂမဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

"ယသ္မိံ , ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော အဋ္ဌိံ ကတ္ဝာ မနသိ ကတ္ဝာ သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတ္ဝာ ဩဟိတသောတော ဓမ္မံ သုဏာတိ, ပဉ္စဿ နီဝရဏာ တသ္မိံ သမယေ န ဟောန္တီ"တိ စ (သံ. နိ. ၅.၂၁၉)။

"သောတာနုဂတာနံ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာနံ။ပေ။ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါနံ စတ္တာရော အာနိသံသာ ပါဋိကင်္ခာ"တိ စ (အ. နိ. ၄.၁၉၁)။

"စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ကာလေန ကာလံ သမ္မာ ဘာဝိယမာနာ သမ္မာ အနုပရိဝတ္တိယမာနာ အနုပုဗ္ဗေန အာသဝါနံ ခယံ ပာပေန္တိ။ ကတမေ စတ္တာရော? ကာလေန ဓမ္မဿဝန"န္တိ စ ဧဝမာဒိ (အ. နိ. ၄.၁၄၇)။

ဧဝံ ဣမိဿာ ဂါထာယ ဂါရဝေါ, နိဝါတော, သန္တုဋ္ဌိ, ကတညုတာ, ကာလေန ဓမ္မဿဝနန္တိ ပဉ္စ မင်္ဂလာနိ ဝုတ္တာနိ။ မင်္ဂလတ္တဉ္စ နေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘာဝိတမေဝါတိ။

နိဋ္ဌိတာ ဂါရဝေါ စာတိ ဣမိဿာ ဂါထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ခန္တီစာတိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဣဒါနိ **ခန္တီ စာ**တိ ဧတ္ထ ခမနံ **ခန္တိ**။ ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာယ သုခံ ဝစော အသ္မိန္တိ သုဝစော, သုဝစဿ ကမ္မံ သောဝစဿံ, သောဝစဿဿ ဘာဝေါ **သောဝစဿတာ**။ ကိလေသာနံ သမိတတ္တာ **သမဏာ။ ဒဿန**န္တိ ပေက္ခနံ။ ဓမ္မဿ သာကစ္ဆာ **ဓမ္မသာကစ္ဆာ**။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။ အယံ **ပဒဝဏ္ဏနာ**။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **ခန္တီ** နာမ အဓိဝါသနက္ခန္တိ, တာယ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသန္တေ ဝဓဗန္ဓာဒီဟိ ဝါ ဝိဟေသန္တေ ပုဂ္ဂလေ အသုဏန္တော ဝိယ အပဿန္တော ဝိယ စ နိဗ္ဗိကာရော ဟောတိ ခန္တိဝါဒီ ဝိယ။ ယထာဟ –

"အဟု အတီတမဒ္ဓါနံ, သမဏော ခန္တိဒီပနော။
တံ ခန္တိယာယေဝ ဌိတံ, ကာသိရာဇာ အဆေဒယီ"တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၅၁)။

ဘဒ္ဒကတော တ မနသိ ကရောတိ တတော ဥတ္တရိ အပရာဓာဘာဝေန အာယသ္မာ ပုဏ္ဏတ္ထေရော ဝိယ။ ယထာဟ သော –

“သစေ မံ, ဘန္တေ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ အက္ကောသိဿန္တိ ပရိဘာသိဿန္တိ, တတ္ထ မေ ဧဝံ ဘဝိဿတိ ‘ဘဒ္ဒကာ ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, သုဘဒ္ဒကာ ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, ယံ မေ နယိမေ ဟတ္ထိနာ ပဟာရံ ဒေန္တီ’”တိအာဒိ (မ. နိ. ၃.၃၉၆; သံ. နိ. ၄.၈၈)။

ယာယ စ သမန္နာဂတော ဣသီနမ္ပိ ပသံသနီယော ဟောတိ။ ယထာဟ သရဘင်္ဂေါ ဣသိ –

“ကောဓံ ဝဓိတွာ န ကဒာစိ သောစတိ၊
မက္ခပ္ပဟာနံ ဣသယော ဝဏ္ဏယန္တိ။
သဗ္ဗေသံ ဝုတ္တံ ဖရုသံ ခမေထ၊
ဧတံ ခန္တိံ ဥတ္တမမာဟု သန္တော”တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၆၄)။

ဒေဝတာနမ္ပိ ပသံသနီယော ဟောတိ။ ယထာဟ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော –

“ယော ဟဝေ ဗလဝါ သန္တော၊ ဒုဗ္ဗလဿ တိတိက္ခတိ။
တမာဟု ပရမံ ခန္တိံ၊ နိစ္စံ ခမတိ ဒုဗ္ဗလော”တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၅၀-၂၅၁)။

ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ ပသံသနီယော ဟောတိ။ ယထာဟ ဘဂဝါ –

“အက္ကောသံ ဝဓဗန္ဓဉ္စ၊ အဒုဋ္ဌော ယော တိတိက္ခတိ။
ခန္တိဗလံ ဗလာဏီကံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ”န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၉၉)။

သာ ပနေသာ ခန္တိ ဧတေသဉ္စ ဣဓ ဝဏ္ဏိတာနံ အညေသဉ္စ ဂုဏာနံ အဓိဂမဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သောဝစဿတာ နာမ သဟဓမ္မိကံ ဝုစ္စမာနေ ဝိက္ခေပံ ဝါ တုဏှီဘာဝံ ဝါ ဂုဏဒေါသစိန္တနံ ဝါ အနာပဇ္ဇိတွာ အတိဝိယ အာဒရဉ္စ ဂါရဝဉ္စ နီစမနတဉ္စ ပုရက္ခတွာ သာဓူတိ ဝစနကရဏတာ။ သာ သဗြဟ္မစာရီနံ သန္တိကာ ဩဝါဒါနုသာသနိပ္ပဋိလာဘဟေတုတော ဒေါသပ္ပဟာနဂုဏာဓိဂမဟေတုတော စ မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။

သမဏာနံ ဒဿနံ နာမ ဥပသမိတကိလေသာနံ ဘာဝိတကာယဝစီစိတ္တပညာနံ ဥတ္တမဒမထသမထသမန္နာဂတာနံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဥပသင်္ကမနုပဋ္ဌာနာနုဿရဏဿဝနဒဿနံ, သဗ္ဗမ္ပိ ဩမကဒေသနာယ ဒဿနန္တိ ဝုတ္တံ, တံ မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဗဟူပကာရတ္တာ။ အာဟ စ “ဒဿနမ္ပဟံ, ဘိက္ခဝေ, တေသံ ဘိက္ခူနံ ဗဟူပကာရံ ဝဒါမီ”တိအာဒိ (ဣတိဝု. ၁၀၄)။ ယတော ဟိတကာမေန ကုလပုတ္တေန သီလဝန္တေ ဘိက္ခူ ဃရဒွါရံ သမ္ပတ္တေ ဒိသွာ ယဒိ ဒေယျဓမ္မော အတ္ထိ, ယထာဗလံ ဒေယျဓမ္မေန ပတိမာနေတဗ္ဗာ။ ယဒိ နတ္ထိ, ပဉ္စပတိဋ္ဌိတံ ကတွာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ။ တသ္မိမ္ပိ အသမ္ပဇ္ဇမာနေ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ နမဿိတဗ္ဗာ, တသ္မိမ္ပိ အသမ္ပဇ္ဇမာနေ ပသန္နစိတ္တေန ပိယစက္ခူဟိ သမ္ပဿိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ဒဿနမူလကေနပိ ဟိ ပုညေန အနေကာနိ ဇာတိသဟဿာနိ စက္ခုမှိ ရောဂေါ ဝါ အာဟော ဝါ ဥဿဒါ ဝါ ပိဠကာ ဝါ န ဟောန္တိ, ဝိပ္ပသန္နပဉ္စဝဏ္ဏသဿိရိကာနိ ဟောန္တိ စက္ခူနိ ရတနဝိမာနေ ဥဂ္ဃာဋိတမဏိကဝါဋသဒိသာနိ, သတသဟဿကပ္ပမတ္တံ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သမ္ပတ္တီနံ လာဘီ ဟောတိ။ အနစ္ဆရိယဉ္စေတံ, ယံ မနုဿဘူတော သပ္ပညဇာတိကော သမ္မာ ပဝတ္တိတေန သမဏဒဿနမယေန ပုညေန ဧဝရူပံ ဝိပါကသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝေယျ, ယတ္ထ တိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ ကေဝလံ သဒ္ဓါမတ္တကေန ကတဿ သမဏဒဿနဿ ဧဝံ ဝိပါကသမ္ပတ္တိံ ဝဏ္ဏယန္တိ။

“ဥလူကော မဏ္ဍလက္ခိကော၊ ဝေဒိယကေ စိရဒီဃဝါသိကော။
သုခိတော ဝတ ကောသိယော အယံ၊ ကာလုဋ္ဌိတံ ပဿတိ ဗုဒ္ဓဝရံ။

“မယိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ဘိက္ခုသင်္ဃေ အနုတ္တရေ။

ကပ္ပာနံ သတသဟဿာနိ၊ ဒုဂ္ဂတေသော န ဂစ္ဆတိ။

‘‘သ ဒေဝလောကာ စဝိတ္ဝာ၊ ကုသလကမ္မေန စောဒိတော။
ဘဝိဿတိ အနန္တဉာဏော၊ သောမနဿောတိ ဝိဿုတော’’တိ။ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၄၄)။

ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာ နာမ ပဒေါသေ တ ပစ္စူသေ တ ဒွေ ဒွေ သုတ္တန္တိကာ ဘိက္ခူ အညမညံ သုတ္တန္တံ သာကစ္ဆန္တိ, ဝိနယဓရာ ဝိနယံ, အာဘိဓမ္မိကာ အဘိဓမ္မံ, ဇာတကဘာဏကာ ဇာတကံ, အဋ္ဌကထိကာ အဋ္ဌကထံ, လီနုဒ္ဓတဝိစိကိစ္ဆာပရေတစိတ္တဝိသောဓနတ္ထံ တ တမှိ တမှိ ကာလေ သာကစ္ဆန္တိ, အယံ ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာ။ သာ အာဂမဗျတ္တိအာဒီနံ ဂုဏာနံ ဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတီတိ။

ဧဝံ ဣမိဿာ ကထာယ ခန္တိ, သောဝစဿတာ, သမဏာဒဿနံ, ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာတိ စတ္တာရိ မင်္ဂလာနိ ဝုတ္တာနိ။ မင်္ဂလတ္တဉ္စ နေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘာဝိတမေဝါတိ။

နိဋ္ဌိတာ ခန္တီ စာတိ ဣမိဿာ ကထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

တပေါစာတိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဣဒါနိ **တပေါ စာ**တိ ဧတ္ထ ပာပကေ ဓမ္မေ တပတီတိ **တပေါ**။ ဗြဟ္မံ စရိယံ, ဗြဟ္မာနံ တ စရိယံ **ဗြဟ္မစရိယံ,** သေဋ္ဌစရိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အရိယသစ္စာနံ ဒဿနံ **အရိယသစ္စာနဒဿနံ,** အရိယသစ္စာနိ ဒဿနန္တိပိ ဧကေ, တံ န သုန္ဒရံ။ နိက္ခန္တံ တနတောတိ နိဗ္ဗာနံ, သစ္ဆိကရဏံ သစ္ဆိကိရိယာ, နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာ **နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာ**။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ အယံ **ပဒဝဏ္ဏနာ**။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **တပေါ** နာမ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာဒီနံ တပနတော ဣန္ဒြိယသံဝရော, ကောသဇ္ဇဿ တ တပနတော ဝီရိယံ, တေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော အာတာပီတိ ဝုစ္စတိ။ သွာယံ အဘိဇ္ဈာဒိပ္ပဟာနဈာနာဒိပ္ပဋိလာဘဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဗြဟ္မစရိယံ နာမ မေထုနဝိရတိသမဏဓမ္မသာသနမဂ္ဂါနမဓိဝစနံ။ တထာ ဟိ ‘‘အဗြဟ္မစရိယံ ပဟာယ ဗြဟ္မစာရီ ဟောတီ’’တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၁၉၄; မ. နိ. ၁.၂၉၂) မေထုနဝိရတိ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုစ္စတိ။ ‘‘ဘဂဝတိ နော, အာဝုသော, ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီတိ? ဧဝမာဝုသော’’တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၅၇) သမဏဓမ္မော။ ‘‘န တာဝါဟံ, ပာပိမ, ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ, ယာဝ မေ ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ န ဣဒ္ဓဉ္စေဝ ဘဝိဿတိ ဖီတဉ္စ ဝိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇည’’န္တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၁၆၈; သံ. နိ. ၅.၈၂၂; ဥဒါ. ၅၁) သာသနံ။ ‘‘အယမေဝ ခေါ, ဘိက္ခု, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဗြဟ္မစရိယံ။ သေယျထိဒံ, သမ္မာဒိဋ္ဌီ’’တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၅.၆) မဂ္ဂေါ။ ဣဓ ပန အရိယသစ္စဒဿနေန ပရတော မဂ္ဂဿ သင်္ဂဟိတတ္တာ အဝသေသံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ တဉ္စေတံ ဥပရူပရိ နာနပ္ပကာရဝိသေသာဓိဂမဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အရိယသစ္စာန ဒဿနံ နာမ ကုမာရပဉ္ဟေ ဝုတ္တာနံ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ အဘိသမယဝသေန မဂ္ဂဒဿနံ, တံ သံသာရဒုက္ခဝီတိက္ကမဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝုစ္စတိ။

နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာ နာမ ဣဓ အရဟတ္တဖလံ နိဗ္ဗာနန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ တမ္ပိ ဟိ ပဉ္စဂတိတနနေန တနသညိတာယ တဏှာယ နိက္ခန္တတ္တာ နိဗ္ဗာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တဿ ပတ္တိ တ ပစ္စဝေက္ခဏာ တ သစ္ဆိကိရိယာတိ ဝုစ္စတိ။ ဣတရဿ ပန နိဗ္ဗာနဿ အရိယသစ္စာနံ ဒဿနေနေဝ သစ္ဆိကိရိယာ သိဒ္ဓါ, တေနေတံ ဣဓ နာဓိပ္ပေတံ။ ဧဝမေသာ နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသုခဝိဟာရာဒိဟေတုတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝံ ဣမိဿာ ကထာယ တပေါ ဗြဟ္မစရိယံ, အရိယသစ္စာနံ ဒဿနံ, နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာတိ စတ္တာရိ မင်္ဂလာနိ ဝုတ္တာနိ။ မင်္ဂလတ္တဉ္စ နေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘာဝိတမေဝါတိ။

နိဋ္ဌိတာ တပေ စာတိ ဣမိဿာ ကထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ဖုဋ္ဌဿလောကဓမ္မေဟီတိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဣဒါနိ **ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟီ** တိ ဧတ္ထ **ဖုဋ္ဌဿာ** တိ ဖုသိတဿ ဆုပိတဿ သမ္ပတ္တဿ။ လောကေ ဓမ္မာ **လောကဓမ္မာ,** ယာဝ လောကပ္ပဝတ္တိ, တာဝ အနိဝတ္တကာ ဓမ္မာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စိတ္တ** န္တိ မနော မာနသံ။ **ယဿာ** တိ ယဿ အရဟတော။ **န ကမ္ပတီ** တိ န စလတိ န ဝေဓတိ။ **အသောကန္တိ** နိဿောကံ အဗ္ဗူဠှသောကသလ္လံ။ **ဝိရဇန္တိ** ဝိဂတရဇံ ဝိဒ္ဓံသိတရဇံ။ **ခေမန္တိ** အဘယံ နိရုပဒ္ဒဝံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ အယံ **ပဒဝဏ္ဏနာ**။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံ** ယဿ **န ကမ္ပတိ** နာမ ယဿ လာဘာလာဘာဒီဟိ အဋ္ဌဟိ လောကဓမ္မေဟိ ဖုဋ္ဌဿ အဇ္ဈောတ္ထဋဿ စိတ္တံ န ကမ္ပတိ န စလတိ န ဝေဓတိ, တဿ တံ စိတ္တံ ကေနစိ အကမ္ပနီယလောကုတ္တမဘာဝာဝဟနတော မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကဿ စ ဧတေဟိ ဖုဋ္ဌဿ စိတ္တံ န ကမ္ပတီတိ? အရဟတော ခီဏာသဝဿ, န အညဿ ကဿစိ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

"သေလော ယထာ ဧကဃနော၊ ဝာတေန န သမီရတိ။
ဧဝံ ရူပါ ရသာ သဒ္ဒါ၊ ဂန္ဓာ ဖဿာ စ ကေဝလာ။

"ဣဋ္ဌာ ဓမ္မာ အနိဋ္ဌာ စ၊ န ပဝေဓေန္တိ တာဒိနော။
ဌိတံ စိတ္တံ ဝိပ္ပမုတ္တံ၊ ဝယဉ္စဿာနုပဿတီ"တိ။ (မဟာဝ. ၂၄၄)။

အသောကံ နာမ ခီဏာသဝဿေဝ စိတ္တံ။ တဉှိ ယွာယံ "သောကော သောစနာ သောစိတတ္တံ အန္တောသောကော အန္တောပရိသောကော စေတသော ပရိနိဇ္ဈာယိတတ္တ"န္တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၂၃၇) နယေန ဝုစ္စတိ သောကော, တဿ အဘာဝတော အသောကံ။ ကေစိ နိဗ္ဗာနံ ဝဒန္တိ, တံ ပုရိမပဒေန နာနုသန္ဓိယတိ။ ယထာ စ အသောကံ, ဧဝံ ဝိရဇံ ခေမန္တိပိ ခီဏာသဝဿေဝ စိတ္တံ။ တဉှိ ရာဂဒောသမောဟရဇာနံ ဝိဂတတ္တာ **ဝိရဇံ,** စတူဟိ စ ယောဂေဟိ ခေမတ္တာ **ခေမံ,** ယတော ဧတံ တေန တေနာကာရေန တမ္ပဟိ တမ္ပဟိ ပဝတ္တိက္ခဏေ ဂဟေတွာ နိဒ္ဒိဋ္ဌဝသေန တိဝိဓမ္ပိ အပ္ပဝတ္တက္ခန္ဓတာဒိလောကုတ္တမဘာဝာဝဟနတော အာဟုနေယျာဒိဘာဝာဝဟနတော စ မင်္ဂလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဣမိဿာ ကထာယ အဋ္ဌလောကဓမ္မေဟိ အကမ္ပိတစိတ္တံ, အသောကစိတ္တံ, ဝိရဇစိတ္တံ, ခေမစိတ္တန္တိ စတ္တာရိ မင်္ဂလာနိ ဝုတ္တာနိ။ မင်္ဂလတ္တဉ္စ နေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘာဝိတမေဝါတိ။

နိဋ္ဌိတာ ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟီတိ ဣမိဿာ ကထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ဧတာဒိသာနီတိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃. ဧဝံ ဘဂဝါ အသေဝနာ စ ဗာလာနန္တိအာဒီဟိ ဒသဟိ ဂါထာဟိ အဋ္ဌတိံသ မဟာမင်္ဂလာနိ ကထေတွာ ဣဒါနိ တာနေဝ အတ္တနာ ဝုတ္တမင်္ဂလာနိ ထုနန္တော **"ဧတာဒိသာနိ ကတွာနာ"**တိ အဝသာနဂါထမဘာသိ။

တဿာယ **မတ္ထဝဏ္ဏနာ – ဧတာဒိသာနီ** တိ ဧတာနိ ဤဒိသာနိ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရာနိ ဗာလာနံ အသေဝနာဒီနိ။ **ကတွာနာ**တိ ကတွာ။ ကတွာန ကတွာ ကရိတွာတိ ဟိ အတ္ထတော အနညံ။ **သဗ္ဗတ္ထမပရာဇိတာ** တိ သဗ္ဗတ္ထ ခန္ဓကိလေသာဘိသင်္ခါရဒေဝပုတ္တမာရပ္ပဘေဒေသု စတူသု ပစ္စတ္ထိကေသု ဧကေနာပိ အပရာဇိတာ ဟုတွာ, သယမေဝ တေ စတ္တာရော မာရေ ပရာဇေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မကာရော စေတ္ထ ပဒသန္ဓိကရမတ္တောတိ ဝိညာတဗ္ဗော။

သဗ္ဗတ္ထ သောတ္ထိံ ဂစ္ဆန္တီ တိ ဧတာဒိသာနိ မင်္ဂလာနိ ကတွာ စတူဟိ မာရေဟိ အပရာဇိတာ ဟုတွာ သဗ္ဗတ္ထ ဣဓလောကပရလောကေသု ဌာနစင်္ကမနာဒီသု စ သောတ္ထိံ ဂစ္ဆန္တိ, ဗာလသေဝနာဒီဟိ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, တေသံ အဘာဝါ သောတ္ထိံ ဂစ္ဆန္တိ, အနုပဒ္ဒုတာ အနုပသဋ္ဌာ ခေမိနော အပ္ပဋိဘယာ ဂစ္ဆန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အနုနာသိကော စေတ္ထ ဂါထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တံ တေသံ မင်္ဂလမုတ္တမ န္တိ ဣမိနာ ဂါထာပဒေန ဘဂဝါ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။ ကထံ? ဧဝံ, ဒေဝပုတ္တ, ယေ ဧတာဒိသာနိ ကရောန္တိ, တေ ယသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ သောတ္ထိံ ဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ တံ ဗာလာနံ အသေဝနာဒိအဋ္ဌတိံသဝိဓမ္ပိ ဧတေသံ ဧတာဒိသကာရကာနံ မင်္ဂလမုတ္တမံ သေဋ္ဌံ ပဝရန္တိ ဂဏှာဟီတိ။

ဧဝဉ္စ ဘဂဝတာ နိဋ္ဌာပိတာယ ဒေသနာယ ပရိယောသာနေ ကောဋိသတသဟဿဒေဝတာယော အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု, သောတာပတ္တိသကဒါဂါမိအနာဂါမိဖလပ္ပတ္တာနံ ဂဏနာ အသင်္ချေယျာ အဟောသိ။ အထ ဘဂဝါ ဒုတိယဒိဝသေ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – ''ဣမံ ပန, အာနန္ဒ, ရတ္တိံ အညတရာ ဒေဝတာ မံ ဥပသင်္ကမိတွာ မင်္ဂလပဉှံ ပုစ္ဆိ, အထဿာဟံ အဋ္ဌတိံသ မင်္ဂလာနိ အဘာသိံ, ဥဂ္ဂဏှာဟိ, အာနန္ဒ, ဣမံ မင်္ဂလပရိယာယံ, ဥဂ္ဂဟေတွာ ဘိက္ခူ ဝာစေဟီ''တိ။ ထေရော ဥဂ္ဂဟေတွာ ဘိက္ခူ ဝာစေသိ။ တယိဒံ အာစရိယပရမ္ပရာယ အာဘတံ ယာဝဇ္ဇတနာ ပဝတ္တတိ, ''ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ဣဒ္ဓဉ္စေဝ ဖီတဉ္စ ဝိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇညံ ပုထုဘူတံ ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတ''န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ ဧတေသွေဝ မင်္ဂလေသု ဉာဏပရိစယပါဋဝတ္ထံ အယံ အာဒိတော ပဘုတိ ယောဇနာ – ဧဝမိမေ ဣဓလောကပရလောကလောကုတ္တရသုခကာမာ သတ္တာ ဗာလဇနသေဝနံ ပဟာယ, ပဏ္ဍိတေ နိဿာယ, ပူဇနေယျေ ပူဇေန္တာ, ပတိရူပဒေသဝါသေန ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတာယ ကုသလပ္ပဝတ္တိယံ စောဒိယမာနာ အတ္တာနံ သမ္မာ ပဏိဓာယ, ဗာဟုသစ္စသိပ္ပဝိနယေဟိ အလင်္ကတတ္တဘာဝါ, ဝိနယာနုရူပံ သုဘာသိတံ ဘာသမာနာ, ယာဝ ဂိဟိဘာဝံ န ဝိဇဟန္တိ, တာဝ မာတာပိတူပဋ္ဌာနေန ပေါရာဏံ ဣဏမူလံ ဝိသောဓယမာနာ, ပုတ္တဒါရသင်္ဂဟေန နဝံ ဣဏမူလံ ပယောဇယမာနာ, အနာကုလကမ္မန္တတာယ ဓနဓညာဒိသမိဒ္ဓိံ ပါပုဏန္တာ, ဒါနေန ဘောဂသာရံ ဓမ္မစရိယာယ ဇီဝိတသာရဉ္စ ဂဟေတွာ, ဉာတိသင်္ဂဟေန သကဇနဟိတံ အနဝဇ္ဇကမ္မန္တတာယ ပရဇနဟိတဉ္စ ကရောန္တာ, ပါပဝိရတိယာ ပရူပဃာတံ မဇ္ဇပါနသံယမေန အတ္တူပဃာတဉ္စ ဝိဝဇ္ဇေတွာ, ဓမ္မေသု အပ္ပမာဒေန ကုသလပက္ခံ ဝဍ္ဎေတွာ, ဝဍ္ဎိတကုသလတာယ ဂိဟိဗျဉ္ဇနံ ဩဟာယ ပဗ္ဗဇိတဘာဝေ ဌိတာပိ ဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကူပဇ္ဈာယာစရိယာဒီသု ဂါရဝေန နိဝါတေန စ ဝတ္တသမ္ပဒံ အာရာဓေတွာ, သန္တုဋ္ဌိယာ ပစ္စယဂေဓံ ပဟာယ, ကတညုတာယ သပ္ပုရိသဘူမိယံ ဌတွာ, ဓမ္မဿဝနေန စိတ္တလီနတံ ပဟာယ, ခန္တိယာ သဗ္ဗပရိဿယေ အဘိဘဝိတွာ, သောဝစဿတာယ သနာထံ အတ္တာနံ ကတွာ, သမဏဒဿနေန ပဋိပတ္တိပယောဂံ ပဿန္တာ, ဓမ္မသာကစ္ဆာယ ကင်္ခာဋ္ဌာနိယေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခံ ဝိနောဒေတွာ, ဣန္ဒြိယသံဝရတပေန သီလဝိသုဒ္ဓိံ သမဏဓမ္မဗြဟ္မစရိယေန စိတ္တဝိသုဒ္ဓိံ တတော ပရာ စ စတဿော ဝိသုဒ္ဓိယော သမ္ပာဒေန္တာ , ဣမာယ ပဋိပဒါယ အရိယသစ္စဒဿနပရိယာယံ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိံ ပတွာ အရဟတ္တဖလသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောန္တိ, ယံ သစ္ဆိကရိတွာ သိနေရုပဗ္ဗတော ဝိယ ဝါတဝုဋ္ဌီဟိ အဋ္ဌဟိ လောကဓမ္မေဟိ အဝိကမ္ပမာနစိတ္တာ အသောကာ ဝိရဇာ ခေမိနော ဟောန္တိ။ ယေ စ ခေမိနော ဟောန္တိ, တေ သဗ္ဗတ္ထ ကေနစိ အပရာဇိတာ ဟောန္တိ, သဗ္ဗတ္ထ သောတ္ထိံ ဂစ္ဆန္တိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

''ဧတာဒိသာနိ ကတွာန, သဗ္ဗတ္ထမပရာဇိတာ။
သဗ္ဗတ္ထ သောတ္ထိံ ဂစ္ဆန္တိ, တံ တေသံ မင်္ဂလမုတ္တမ''န္တိ။

ပရမတ္ထဇောတိကာယ ခုဒ္ဒကပါဌ-အဋ္ဌကထာယ

မင်္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ရတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

နိက္ခေပပ္ပယောဇနံ

ဣဒါနိ **ယာနီဓ ဘူတာနီ**တိဧဝမာဒိနာ မင်္ဂလသုတ္တာနန္တရံ နိက္ခိတ္တဿ ရတနသုတ္တဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာက္ကမော အနုပ္ပတ္တော။ တဿ ဣဓ နိက္ခေပပ္ပယောဇနံ ဝတွာ တတော ပရံ သုပရိသုဒ္ဓေန တိတ္ထေန နဒီတဠာကာဒီသု သလိလဇ္ဈောဂါဟဏမိဝ သုပရိသုဒ္ဓေန နိဒါနေန ဣမဿ သုတ္တဿ အတ္ထဇ္ဈောဂါဟဏံ ဒဿေတုံ –

“ယေန ဝုတ္တံ ယဒါ ယတ္ထ၊ ယသ္မာ စေတံ ဣမံ နယံ။
ပကာသေတွာန တဿ၊ ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏနံ”။

တတ္ထ ယသ္မာ မင်္ဂလသုတ္တေန အတ္တရက္ခာ အကလျာဏကရဏကလျာဏာကရဏပစ္စယာနဉ္စ အာသဝတံ ပဋိဃာတော ဒဿိတော, ဣမဉ္စ သုတ္တံ ပရာရက္ခံ အမနုဿာဒိပစ္စယာနဉ္စ အာသဝတံ ပဋိဃာတံ သာဓေတိ, တသ္မာ တဒနန္တရံ နိက္ခိတ္တံ သိယာတိ။

ဣဒံ တာဝဿ ဣဓ နိက္ခေပပ္ပယောဇနံ။

ဝေသာလိဝတ္ထု

ဣဒါနိ **“ယေန ဝုတ္တံ ယဒါ ယတ္ထ, ယသ္မာ စေတ”**န္တိ ဧတ္ထ ဟိ “ကေန ပနေတံ ဝုတ္တံ, ကဒါ ကတ္ထ, ကသ္မာ စ ဝုတ္တ”န္တိ။ ဝုစ္စတေ – ဣဒဉှိ ဘဂဝတာ ဧဝ ဝုတ္တံ, န သာဝကာဒီဟိ။ တဉ္စ ယဒါ ဒုဗ္ဘိက္ခာဒီဟိ ဥပဒ္ဒဝေဟိ ဥပဒ္ဒုတာယ ဝေသာလိယာ လိစ္ဆဝီဟိ ရာဇဂဟတော ယာစိတွာ ဘဂဝါ ဝေသာလိံ အာနီတော, တဒါ ဝေသာလိယံ တေသံ ဥပဒ္ဒဝါနံ ပဋိဃာတတ္ထာယ ဝုတ္တန္တိ။ အယံ တေသံ ပဉှာနံ သင်္ခေပဝိဿဇ္ဇနာ။ ဝိတ္ထာရတော ပန ဝေသာလိဝတ္ထုတော ပဘုတိ ပောရာဏေဟိ ဝဏ္ဏိယတိ။

တတြာယံ **ဝဏ္ဏနာ** – ဗာရာဏသိရညော ကိရ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ဂဗ္ဘော သဏ္ဌာသိ, သာ တံ ဉတွာ ရညော နိဝေဒေသိ, ရာဇာ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ အဒါသိ။ သာ သမ္မာ ပရိဟရိယမာနဂဗ္ဘာ ဂဗ္ဘပရိပါကကာလေ ဝိဇာယနဃရံ ပါဝိသိ။ ပုညဝတီနံ ပစ္စူသသမယေ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ သာ စ တာသံ အညတရာ, တေန ပစ္စူသသမယေ အလတ္တကပဋလဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖသဒိသံ မံသပေသိံ ဝိဇာယိ။ တတော “အညာ ဒေဝိယော သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသေ ပုတ္တေ ဝိဇာယန္တိ, အဂ္ဂမဟေသီ မံသပေသိန္တိ ရညော ပုရတော မမ အဝဏ္ဏော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ”တိ စိန္တေတွာ တေန အဝဏ္ဏဘယေန တံ မံသပေသိံ ဧကသ္မိံ ဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ အညေန ပဋိကုဇ္ဇိတွာ ရာဇမုဒ္ဒိကာယ လဉ္ဆိတွာ ဂင်္ဂါယ သောတေ ပက္ခိပါပေသိ။ မနုဿေဟိ ဆဍ္ဍိတမတ္တေ ဒေဝတာ အာရက္ခံ သံဝိဒဟိံသု။ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋကဉ္စေတ္ထ ဇာတိဟိင်္ဂုလကေန “ဗာရာဏသိရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ပဇာ”တိ လိခိတွာ ဗန္ဓိံသု။ တတော တံ ဘာဇနံ ဦမိဘယာဒီဟိ အနုပဒ္ဒုတံ ဂင်္ဂါသောတေန ပါယာသိ။

တေန စ သမယေန အညတရော တာပသော ဂေါပါလကုလံ နိဿာယ ဂင်္ဂါတီရေ ဝိဟရတိ။ သော ပါတောဝ ဂင်္ဂံ ဩတရန္တော ဘာဇနံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပံသုကူလသညာယ အဂ္ဂဟေသိ။ တတော တတ္ထ တံ အက္ခရပဋ္ဋကံ ရာဇမုဒ္ဒိကာလဉ္ဆနဉ္စ ဒိသွာ မုဉ္စိတွာ တံ မံသပေသိံ အဒ္ဒသ, ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ “သိယာ ဂဗ္ဘော, တထာ ဟိဿ ဒုဂ္ဂန္ဓပူတိဘာဝေါ နတ္ထီ”တိ။ တံ အဿမံ နေတွာ သုဒ္ဓေ ဩကာသေ ဌပေသိ။ အထ အဍ္ဎမာသစ္စယေန ဒွေ မံသပေသိယော အဟေသုံ။ တာပသော ဒိသွာ သာဓုကတရံ ဌပေသိ, တတော ပုန အဍ္ဎမာသစ္စယေန ဧကမေကိဿာ ပေသိယာ ဟတ္ထပါဒသီသာနမတ္ထာယ ပဉ္စ ပဉ္စ ပိဠကာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ တာပသော ဒိသွာ ပုန သာဓုကတရံ ဌပေသိ။ အထ အဍ္ဎမာသစ္စယေန ဧကာ မံသပေသိ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသော ဒါရကော, ဧကာ ဒါရိကာ အဟောသိ။ တေသု တာပသဿ ပုတ္တသိနေဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ အင်္ဂုဋ္ဌကတော စဿ ခီရံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတော ပဘုတိ စ ခီရဘတ္တံ လဘတိ, သော ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ခီရံ ဒါရကာနံ မုခေ အာသိဉ္စတိ။ တေသံ ယံ ယံ ဥဒရံ ပဝိဋ္ဌံ, တံ သဗ္ဗံ မဏိဘာဇနဂတံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဧဝံ လိစ္ဆ

ဝီ အဟောသုံ။ အပရေ ပနာဟု ''သိဗ္ဗေတ္ဝာ ဌပိတာ ဝိယ နေသံ အညမညံ လီနာ ဆဝိ အဟောသီ''တိ။ ဇဝံ တေ နိစ္ဆဝိတာ ယ တ လီနစ္ဆဝိတာယ တ **လိစ္ဆဝီ** တိ ပညာယိံသု။

တာပသော အရကေ ဟေသေန္တော ဥည္သူရေ ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ, အတိဒိတ ပဋိက္ကမတိ။ တည္သ တံ ဗျာ ဟာရံ ဉတွ္ဝာ ကေဟလကာ အာဟံသု, ''ဘန္တေ, ပဗ္ဗဇိတာနံ အရကဟေသနံ ပလိဗောဓော, အမ္ဟာကံ အရကေ ဒေထ, မယံ ဟေသေဿာမ, တုမ္ဟေ အတ္တနော ကမ္မံ ကရောထာ''တိ။ တာပသော ''သာဓူ''တိ ပဋိသ္သုဏိ။ ကေဟလကာ ဒုတိယဒိဝသေ မဂ္ဂံ သမံ ကတွ္ဝာ ပုပ္ဖေဟိ ဩကိရိတွ္ဝာ ဓဇပဋာကံ ဥည္သာပေတွ္ဝာ တူရိယေဟိ ဝဇ္ဇမာနေဟိ အဿမံ အာဂတာ။ တာပသော ''မဟာပုညာ အရကာ, အပ္ပမာဒေန ဝဍ္ဎေထ, ဝဍ္ဎေတွ္ဝာ စ အညမညံ အာဝါဟဝိဝါဟံ ကရောထ, ပ ဌမကေရသေန ရာဇာနံ တောသေတွ္ဝာ ဘူမိဘာဂံ ဂဟေတွ္ဝာ နဂရံ မာပေထ, တတ္ထ ကုမာရံ အဘိသိဉ္စထာ''တိ ဝတွ္ဝာ အရကေ အဒါသိ။ တေ ''သာဓူ''တိ ပဋိသ္သုဏိတွ္ဝာ အရကေ နေတွ္ဝာ ဟေသေသုံ။

အရကာ ဝုမိုမန္ဓတယ ကီဠန္တာ ဝိတဒဥ္ဇာနေသု အညေ ကေဟလအရကေ ဟတ္ထေနပိ ဟဒေနပိ ပဟရန္တိ, တေ ရောဒန္တိ။ ''ကိဿ ရောဒထာ''တိ စ မာတာပိတူဟိ ဝုတ္တာ ''ဣမေ နိမ္မာတာပိတိကာ တာပသဟေသိတာ အမှေဟ အတိဝ ပဟရန္တီ''တိ ဝဒန္တိ။ တတော တေသံ မာတာပိတရော ''ဣမေ အရကာ အညေ အရကေ ဝိဟေဌေန္တိ ဒုက္ခာပေ န္တိ, န ဣမေ သင်္ဂဟေတဗ္ဗာ, ဝဇ္ဇိတဗ္ဗာ ဣမေ''တိ အာဟံသု။ တတော ပဘုတိ ကိရ သော ပဒေသော ''ဝဇ္ဇိ''တိ ဝုစ္စတိ, တိယောဇနသတံ ပရိမာဏေန။ အထ တံ ပဒေသံ ကေဟလကာ ရာဇာနံ တောသေတွ္ဝာ အဂ္ဂဟေသုံ။ တတ္ထေဝ နဂ ရံ မာပေတွ္ဝာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကံ ကုမာရံ အဘိသိဉ္စိတွ္ဝာ ရာဇာနံ အကံသု။ တာယ စဿ အရိကာယ သဒ္ဓိံ တ ရေဝယံ ကတွ္ဝာ ကတိကံ အကံသု ''န ဗာဟိရတော အရိကာ အာနေတဗ္ဗာ, ဣတော အရိကာ န ကဿစိ အာတဗ္ဗာ''တိ။ တေသံ ပဌမသံဝါသေန ဒွေဝ အရကာ ဇာတာ ဓီတာ စ ပုတ္တော စ, ဇဝံ သောဠသက္ခတ္တုံ ဒွေဝ ဒွေဝ ဇာတာ။ တတော တေသံ အရကာနံ ယထာက္ကမံ ဝၶုန္တာနံ အာရာမုယ္ယာနနိဝါသဋ္ဌာနပရိဝါရသမ္ပတ္တိံ ဂဟေတုံ အပ္ပဟောန္တံ တံ န ဂရံ တိက္ခတ္တုံ ကဝုတန္တရေန ကဝုတန္တရေန ဟာကာရေန ပရိက္ခိပိံသု, တဿ ပုနပ္ပုနံ ဝိသာလီကတတ္တာ **ဝေသာလီ**တွ္ဝေဝ နာမံ ဇာတံ။ ဣဒံ **ဝေသာလိဝတ္ထု**။

ဘဂဝတော နိမန္တနံ

အယံ ပန ဝေသာလီ ဘဂဝတော ဥပ္ပန္နကာလေ ဣဒ္ဓာ ဝေပုလ္လပ္ပတ္တာ အဟောသိ။ တတ္ထ ဟိ ရာဇူနံယေဝ သတ္တ သဟဿာနိ သတ္တ သတာနိ သတ္တ စ ရာဇာနော အဟေသုံ။ တထာ ယုဝရာဇသေနာပတိဘဏ္ဍာကရိကပ္ပဘုတီနံ ။ ယထာ ဟ –

> ''တေန ခော ပန သမယေန ဝေသာလီ ဣဒ္ဓာ စေဝ ဟောတိ ဖီတာ စ ဗဟုဇနာ အာကိဏ္ဏမနုဿာ သုဘိက္ ခာ စ, သတ္တ စ ဟာသာဒသဟဿာနိ သတ္တ စ ဟာသာဒသတာနိ သတ္တ စ ဟာသာဒ, သတ္တ စ ကူဋာဂာရသဟဿာနိ သတ္တ စ ကူဋာဂာရသတာနိ သတ္တ စ ကူဋာဂာရာနိ, သတ္တ စ အာရာမသဟဿာနိ သတ္တ စ အာရာမသတာနိ သတ္တ စ အာရာမာ, သတ္တ စ ပေါက္ခရဏီသဟဿာနိ သတ္တ စ ပေါက္ခရဏီသတာနိ သတ္တ စ ပေါက္ခရဏိယော''တိ (မဟာဝ. ၃၂၆)။

သာ အပရေန သမယေန ဒုဗ္ဘိက္ခာ အဟောသိ ဒုဗ္ဗဠိကာ ဒုဿဿာ။ ပဌမံ ဒုဂ္ဂတမနုဿာ မရန္တိ , တေ ဗ ဟိဒ္ဓာ ဆဍ္ဍေန္တိ။ မတမနုဿာနံ ကုဏပဂန္ဓေန အမနုဿာ နဂရံ ပဝိသိံသု, တတော ဗဟုတရာ မရန္တိ။ တာယ ပဋိကူ လတာယ သတ္တာနံ အဟိဝါတရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဣတိ တီဟိ ဒုဗ္ဘိက္ခအမနုဿရောဂဘယေဟိ ဥပဒ္ဒုတာ ဝေသာလိန ဂရဝါသိနော ဥပသင်္ကမိတွ္ဝာ ရာဇာနံ အာဟံသု, ''မဟာရာဇ, ဣမသ္မိံ နဂရေ တိဝိဓံ ဘယမုပ္ပန္နံ, ဣတော ပုဗ္ဗေ ယာဝ သတ္တမာ ရာဇကုလပရိဝဋ္ဋာ ဇဝရူပံ အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗံ, တုမှာကံ မညေ အဓမ္မိကတ္တေန တံ ဧတရဟိ ဥပ္ပန္န''န္တိ။ ရာဇာ သဗ္ဗေ သန္ထာဂါရေ သန္နိပါတာပေတွ္ဝာ ''မယှံ အဓမ္မိကဘာဝံ ဝိစိနထာ''တိ အာဟ။ တေ သဗ္ဗံ ပဝေဏိံ ဝိစိန န္တာ န ကိဉ္စိ အဒ္ဒသံသု။

တတော ရညော ဒောသမဒိသွ္ဝာ ''ဣဒံ ဘယံ အမှာကံ ကထံ ဝူပသမေယျာ''တိ စိန္တေသုံ။ တတ္ထ ဧကစ္စေ ဆ သတ္ထာရေ အပဒိသိံသု ''ဧတေဟိ ဩက္ကန္တမတ္တေ ဝူပသမေဿတီ''တိ။ ဧကစ္စေ အာဟံသု – ''ဗုဒ္ဓေါ ကိရ လော

ကေ ဥပ္ပန္နော, သော ဘဂဝါ သဗ္ဗသတ္တဟိတာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ, တေန ဩက္ကန္တမတ္တေ တေ သဗ္ဗဘယာနိ ဝူပသမေယျု''န္တိ။ တေန တေ အတ္တမနာ ဟုတွာ ''ကဟံ ပန သော ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတိ, အမှေဟိ ပေသိတော န အာဂစ္ဆေယျာ''တိ အာဟံသု။ အထာပရေ အာဟံသု – ''ဗုဒ္ဓါ နာမ အနုကမ္ပကာ, ကိဿ နာဂစ္ဆေယျုံ, သော ပန ဘဂဝါ ဧတရဟိ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ, ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရော တံ ဥပဋ္ဌဟတိ, သော အာဂန္တုံ န ဒဒေယျာ''တိ။ ''တေန ဟိ ရာဇာနံ သညာပေတွာ အာနေယျာမာ''တိ ဒွေ လိစ္ဆဝိရာဇာနော မဟတာ ဗလကာယေန ပဟူတံ ပဏ္ဏာကာရံ ဒတွာ ရညော သန္တိကံ ပေသိံသု ''ဗိမ္ဗိသာရံ သညာပေတွာ ဘဂဝန္တံ အာနေထာ''တိ။ တေ ဂန္တွာ ရညော ပဏ္ဏာကာရံ ဒတွာ တံ ပဝတ္တိံ နိဝေဒေတွာ, ''မဟာရာဇ, ဘဂဝန္တံ အမှာကံ နဂရံ ပေသေဟီ''တိ အာဟံသု။ ရာဇာ န သမ္ပဋိစ္ဆိ, ''တုမှေယေဝ ဇာနာထာ''တိ အာဟ။ တေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧဝမာဟံသု – ''ဘန္တေ, အမှာကံ နဂရေ တီဏိ ဘယာနိ ဥပ္ပန္နာနိ, သစေ ဘဂဝါ အာဂစ္ဆေယျ, သောတ္ထိ နော ဘဝေယျာ''တိ။ ဘဂဝါ အာဝဇ္ဇေတွာ ''ဝေသာလိယံ ရတနသုတ္တေ ဝုတ္တေ သာ ရက္ခာ ကောဋိသတသဟဿံ စက္ကဝါဠာနံ ဖရိဿတိ, သုတ္တပရိယောသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော ဘဝိဿတီ''တိ အဓိဝါသေသိ။ အထ ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရော ဘဂဝတော အဓိဝါသနံ သုတွာ ''ဘဂဝတာ ဝေသာလိဂမနံ အဓိဝါသိတ''န္တိ နဂရေ ဃောသနံ ကာရာပေတွာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ – ''ကိံ, ဘန္တေ, သမ္ပဋိစ္ဆထ ဝေသာလိဂမန''န္တိ? အာမ, မဟာရာဇာတိ။ တေန ဟိ, ဘန္တေ, တာဝ အာဂမေထ, ယာဝ မဂ္ဂံ ပဋိယာဒေမီတိ။

အထ ခေါ ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရော ရာဇဂဟဿ စ ဂင်္ဂါယ စ အန္တရာ ပဉ္စယောဇနဘူမိံ သမံ ကတွာ ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာရံ မာပေတွာ ဘဂဝတော ဂမနကာလံ ပဋိဝေဒေသိ။ ဘဂဝါ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ ပရိဝုတော ပါယာသိ။ ရာဇာ ပဉ္စယောဇနံ မဂ္ဂံ ပဉ္စဝဏ္ဏေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ဇဏ္ဏုမတ္တံ ဩကိရာပေတွာ ဓဇပဋာကပုဏ္ဏဃဋကဒလိအာဒီနိ ဥဿာပေတွာ ဘဂဝတော ဒွေ သေတစ္ဆတ္တာနိ ဧကမေကဿ စ ဘိက္ခုဿ ဧကမေကံ ဥက္ခိပါပေတွာ သဒ္ဓိံ အတ္တနော ပရိဝါရေန ပုပ္ဖဂန္ဓာဒီဟိ ပူဇံ ကရောန္တော ဧကေကသ္မိံ ဝိဟာရေ ဘဂဝန္တံ ဝသာပေတွာ မဟာဒါနာနိ ဒတွာ ပဉ္စဟိ ဒိဝသေဟိ ဂင်္ဂါတီရံ နေသိ။ တတ္ထ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ နာဝံ အလင်္ကရောန္တော ဝေသာလိကာနံ သာသနံ ပေသေသိ ''အာဂတော ဘဂဝါ, မဂ္ဂံ ပဋိယာဒေတွာ သဗ္ဗေ ဘဂဝတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောထာ''တိ။ တေ ''ဒိဂုဏံ ပူဇံ ကရိဿာမာ''တိ ဝေသာလိယာ စ ဂင်္ဂါယ စ အန္တရာ တိယောဇနဘူမိံ သမံ ကတွာ ဘဂဝတော စတ္တာရိ ဧကမေကဿ စ ဘိက္ခုဿ ဒွေ ဒွေ သေတစ္ဆတ္တာနိ သဇ္ဇေတွာ ပူဇံ ကုရုမာနာ ဂင်္ဂါတီရံ အာဂန္တွာ အဋ္ဌံသု။

အထ ဗိမ္ဗိသာရော ဒွေ နာဝါယော သင်္ဃာဋေတွာ မဏ္ဍပံ ကတွာ ပုပ္ဖဒါမာဒီဟိ အလင်္ကရိတွာ တတ္ထ သဗ္ဗရတနမယံ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညပေသိ, ဘဂဝါ တတ္ထ နိသီဒိ။ ပဉ္စသတာပိ ဘိက္ခူ နာဝံ အာရုဟိတွာ ယထာနုရူပံ နိသီဒိံသု။ ရာဇာ ဘဂဝန္တံ အနုဂစ္ဆန္တော ဂလပ္ပမာဏံ ဥဒကံ ဩတရိတွာ ''ယာဝ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဂစ္ဆတိ, တာဝါဟံ ဧတ္ထေဝ ဂင်္ဂါတီရေ ဝသိဿာမီ''တိ ဝတွာ နိဝတ္တော။ ဥပရိ ဒေဝတာ ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနာ ပူဇံ အကံသု။ ဟေဋ္ဌာဂင်္ဂါနိဝါသိနော ကမ္ဗလဿတရာဒယော နာဂရာဇာနော ပူဇံ အကံသု။ ဧဝံ မဟတိယာ ပူဇာယ ဘဂဝါ ယောဇနမတ္တံ အဒ္ဓါနံ ဂင်္ဂါယ ဂန္တွာ ဝေသာလိကာနံ သီမန္တရံ ပဝိဋ္ဌော။

တတော လိစ္ဆဝိရာဇာနော ဗိမ္ဗိသာရေန ကတပူဇာယ ဒိဂုဏံ ကရောန္တာ ဂလပ္ပမာဏေ ဥဒကေ ဘဂဝန္တံ ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆိံသု။ တေနေဝ ခဏေန တေန မုဟုတ္တေန ဝိဇ္ဇုပ္ပဘာဝိနဒ္ဓန္ဓကာရဝိသဋကူဋော ဂဠဂဠာယန္တော စတူသု ဒိသာသု မဟာမေဃော ဝုဋ္ဌာသိ။ အထ ဘဂဝတာ ပဌမပါဒေ ဂင်္ဂါတီရေ နိက္ခိတ္တမတ္တေ ပေါက္ခရဝဿံ ဝဿိ။ ယေ တေမေတုကာမာ, တေ ဧဝ တေမေန္တိ, အတေမေတုကာမာ န တေမေန္တိ။ သဗ္ဗတ္ထ ဇဏ္ဏုမတ္တံ ဦရုမတ္တံ ကဋိမတ္တံ ဂလပ္ပမာဏံ ဥဒကံ ဝဟတိ, သဗ္ဗကုဏပါနိ ဥဒကေန ဂင်္ဂံ ပဝေသိတာနိ, ပရိသုဒ္ဓေါ ဘူမိဘာဂေါ အဟောသိ။

လိစ္ဆဝိရာဇာနော ဘဂဝန္တံ အန္တရာ ယောဇနေ ယောဇနေ ဝသာပေတွာ မဟာဒါနာနိ ဒတွာ တီဟိ ဒိဝသေဟိ ဒိဂုဏံ ပူဇံ ကရောန္တာ ဝေသာလိံ နယိံသု ။ ဝေသာလိံ သမ္ပတ္တေ ဘဂဝတိ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဒေဝသင်္ဃပုရက္ခတော အာဂစ္ဆိ။ မဟေသက္ခာနံ ဒေဝတာနံ သန္နိပါတေန အမနုဿာ ယေဘုယျေန ပလာယိံသု။ ဘဂဝါ နဂရဒွါရေ ဌတွာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – ''ဣမံ, အာနန္ဒ, ရတနသုတ္တံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဗလိကမ္မူပကရဏာနိ ဂဟေတွာ လိစ္ဆဝိကုမာရေဟိ သဒ္ဓိံ ဝေသာလိယာ တိပါကာရန္တရေ ဝိစရန္တော ပရိတ္တံ ကရောဟီ''တိ ရတနသုတ္တံ အဘာ

သိ။ ''ဇဝံ ကေန ပနေတံ သုတ္တံ ဝုတ္တံ , ကအ, ကတ္ထ, ကသ္မာ စ ဝုတ္တ''န္တိ ဧတေသံ ပဉှာနံ ဝိဿဇ္ဇနာ ဝိတ္ထာရေန ဝေသာလိဝတ္ထုတော ပဘုတိ ပေဟရာဏေဟိ ဝဏ္ဏိယတိ။

ဇဝံ ဘဂဝတော ဝေသာလိံ အနုပ္ပတ္တဒိဝသေယေဝ ဝေသာလိနဂရဒ္ဒါရေ တေသံ ဥပဒ္ဒဝါနံ ပဋိဃာတတ္ထာယ ဝုတ္တမိဒံ ရတနသုတ္တံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပရိတ္တတ္ထာယ ဘာသမာနော ဘဂဝတော ပတ္တေန ဥဒကမာဒာယ သဗ္ဗနဂရံ အဗ္ဘုက္ကိရန္တော အနုဝိစရိ။ ယံ **ကိဉ္စိ** တိ ဝုတ္တမတ္တေ ဧဝ ထေရေန ယေ ပုဗ္ဗေ အပလာတာ သင်္ကာရကူဋဘိတ္တိပ္ပဒေသာဒိနိဿိတာ အမနုဿာ, တေ စတူဟိ ဒွါရေဟိ ပလာယိံသု, ဒွါရာနိ အနောကာသာနိ အဟေသုံ။ တတော ဧကစ္စေ ဒွါရေသု ဩကာသံ အလဘမာနာ ပါကာရံ ဘိန္ဒိတွာ ပလာတာ။ အမနုဿေသု ဂတမတ္တေ မနုဿာနံ ဂတ္တေသု ရောဂေါ ဝူပသန္တော။ တေ နိက္ခမိတွာ သဗ္ဗပုပ္ဖဂန္ဓာဒီဟိ ထေရံ ပူဇေသုံ။ မဟာဇနော နဂရမဇ္ဈေ သန္ထာဂါရံ သဗ္ဗဂန္ဓေဟိ လိမ္ပိတွာ ဝိတာနံ ကတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကရိတွာ တတ္ထ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညပေတွာ ဘဂဝန္တံ အာနေသိ။

ဘဂဝါ သန္ထာဂါရံ ပဝိသိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ ခေါ ရာဇာနော မနုဿာ စ ပတိရူပေ ပတိရူပေ အာသနေ နိသီဒိံသု။ သက္ကောပိ ဒေဝါနမိန္ဒော ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဥပနိသီဒိ အညေ စ ဒေဝါ, အာနန္ဒတ္ထေရောပိ သဗ္ဗံ ဝေသာလိံ အနုဝိစရန္တော ရက္ခံ ကတွာ ဝေသာလိနဂရဝါသီဟိ သဒ္ဓိံ အာဂန္တွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တတ္ထ ဘဂဝါ သဗ္ဗေသံ တဒေဝ ရတနသုတ္တံ အဘာသီတိ။

ဇတ္တာဝတာ စ ယာ **''ယေန ဝုတ္တံ ယဒါ ယတ္ထ, ယသ္မာ စေတံ ဣမံ နယံ။ ပကာသေတွာတနာ''** တိ မာတိကာ နိက္ခိတ္တာ, သာ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ဝိတ္ထာရိတာ ဟောတိ။

ယာနီဓာတိကထာဝဏ္ဏနာ

၁. ဣဒါနိ ''ဧတဿ ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏန''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ **အတ္ထဝဏ္ဏနာ** အာရဗ္ဘတေ။ အပရေ ပန ဝဒန္တိ ''အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ကထာ ဘဂဝတာ ဝုတ္တာ, သေသာ ပရိတ္တကရဏသမယေ အာနန္ဒတ္ထေရေနာ''တိ။ ယထာ တ တထာ တ ဟောတု, ကိံ နော ဣမာယ ပရိက္ခာယ, သဗ္ဗထာပိ ဧတဿ ရတနသုတ္တဿ ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏနံ။

ယာနီဓ ဘူတာနီတိ ပဌမကထာ။ တတ္ထ **ယာနီ**တိ ယာဒိသာနိ အပ္ပေသက္ခာနိ ဝါ မဟေသက္ခာနိ ဝါ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ ပဒေသေ, တသ္မိံ ခဏေ သန္နိပတိတဋ္ဌာနံ သန္ဓာယာဟ။ **ဘူတာနီ**တိ ကိဉ္စာပိ ဘူတသဒ္ဒေါ ''ဘူတသ္မိံ ပါစိတ္တိယ''န္တိ ဧဝမာဒီသု (ပါစိ. ၆၉) ဝိဇ္ဇမာနေ။ ''ဘူတမိဒန္တိ, ဘိက္ခဝေ , သမနုပဿထာ''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၄၀၁) ခန္ဓပဉ္စကေ။ ''စတ္တာရော ခေါ, ဘိက္ခု, မဟာဘူတာ ဟေတူ''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၃.၈၆) စတုဗ္ဗိဓေ ပထဝီဓာတွာဒိရူပေ။ ''ယော စ ကာလဃသော ဘူတော''တိ ဧဝမာဒီသု (ဇာ. ၁.၂.၁၉၀) ခီဏာသဝေ။ ''သဗ္ဗေဝ နိက္ခိပိဿန္တိ, ဘူတာ လောကေ သမုဿယ''န္တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၂၂၀) သဗ္ဗသတ္တေ။ ''ဘူတဂါမပါတဗ္ယတာယာ''တိ ဧဝမာဒီသု (ပါစိ. ၉၀) ရုက္ခာဒိကေ။ ''ဘူတံ ဘူတတော သဉ္ဇာနာတီ''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃) စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဟေဋ္ဌာ သတ္တနိကာယံ ဥပာဒါယ ဝတ္တတိ။ ဣဓ ပန အဝိသေသတော အမနုဿေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သမာဂတာနီတိ သန္နိပတိတာနိ။ **ဘုမ္မာနိ** တိ ဘူမိယံ နိဗ္ဗတ္တာနိ။ **ဝါ**-ဣတိ ဝိကပ္ပနေ။ တေန ယာနီဓ ဘုမ္မာနိ ဝါ ဘူတာနိ သမာဂတာနီတိ ဣမမေကံ ဝိကပ္ပံ ကတွာ ပုန ဒုတိယဝိကပ္ပံ ကာတုံ **''ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ''** တိ အာဟ။ အန္တလိက္ခေ ဝါ ယာနိ ဘူတာနိ နိဗ္ဗတ္တာနိ, တာနိ သဗ္ဗာနိ ဣဓ သမာဂတာနီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ယာမတော ယာဝ အကနိဋ္ဌံ, တာဝ နိဗ္ဗတ္တာနိ ဘူတာနိ အာကာသေ ပါတုဘူတဝိမာနေသု နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ''အန္တလိက္ခေ ဘူတာနီ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တတော ဟေဋ္ဌာ သိနေရုတော ပဘုတိ ယာဝ ဘူမိယံ ရုက္ခလတာဒီသု အဓိဝတ္ထာနိ ပထဝိယဉ္စ နိဗ္ဗတ္တာနိ ဘူတာနိ, တာနိ သဗ္ဗာနိ ဘူမိယံ ဘူမိပဋိဗဒ္ဓေသု စ ရုက္ခလတာပဗ္ဗတာဒီသု နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ''ဘုမ္မာနိ ဘူတာနီ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဇဝံ ဘဂဝါ သဗ္ဗာနေဝ အမနုဿဘူတာနိ ''ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ''တိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ ဝိကပ္ပေတွာ ပုန ဧကေန ပဒေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဒဿေတုံ **''သဗ္ဗေဝ ဘူတာ သုမနာ ဘဝန္တု''** တိ အာဟ။ **သဗ္ဗေ** တိ အနဝသေသာ။

တေတိ အဝဓာရဏေ, ဧကမ္ပိ အနပနေတွာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဘူတာ**တိ အမနုဿာ။ **သုမနာ ဘဝန္တူ** တိ သုခိတမနာ ပီတိသောမနဿဇာတာ ဘဝန္တု။ **အထောပီ**တိ ကိစ္စန္တရသန္နိယောဇနတ္ထံ ဝါကျောပါဒါနေ နိပါတဒွယံ။ **သက္ကစ္စ သုဏန္တု ဘာသိတ**န္တိ အဋ္ဌိံ ကတွာ မနသိကတွာ သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတွာ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိလောကုတ္တရသုခါဝဟံ မမ ဒေသနံ သုဏန္တု။

ဧဝမေတ္ထ ဘဂဝါ "ယာနီဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနီ"တိ အနိယမိတဝစနေန ဘူတာနိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပုန "ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ"တိ ဒွိဓာ ဝိကပ္ပေတွာ တတော "သဗ္ဗေဝ ဘူတာ"တိ ပုန ဧကဇ္ဈံ ကတွာ "သုမနာ ဘဝန္တူ"တိ ဣမိနာ ဝစနေန အာသယသမ္ပတ္တိယံ နိယောဇေန္တော "သက္ကစ္စ သုဏန္တု ဘာသိတ"န္တိ ပယောဂသမ္ပတ္တိယံ, တထာ ယောနိသောမနသိကာရသမ္ပတ္တိယံ ပရတောဃောသသမ္ပတ္တိယဉ္စ, တထာ အတ္တသမ္မာပဏိဓိသပ္ပုရိသူပနိဿယသမ္ပတ္တီသု သမာဓိပညာဟေတုသမ္ပတ္တီသု စ နိယောဇေန္တော ကထံ သမာပေသိ။

တသ္မာ ဟီတိကထာဝဏ္ဏနာ

၂. **တသ္မာ ဟိ ဘူတာ** တိ ဒုတိယကထာ။ တတ္ထ **တသ္မာ** တိ ကာရဏဝစနံ။ **ဘူတာ**တိ အာမန္တနဝစနံ။ **နိသာမေထ** တိ သုဏာထ။ **သဗ္ဗေ** တိ အနဝသေသာ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယသ္မာ တုမှေ ဒိဗ္ဗဋ္ဌာနာနိ တတ္ထ ဥပဘောဂပရိဘောဂသမ္ပဒဉ္စ ပဟာယ ဓမ္မဿဝနတ္ထံ ဣဓ သမာဂတာ, န နဋ္ဋနစ္စနာဒိဒဿနတ္ထံ, တသ္မာ ဟိ ဘူတာ နိသာမေထ သဗ္ဗေတိ။ အထ ဝါ "သုမနာ ဘဝန္တု, သက္ကစ္စ သုဏန္တူ"တိ ဝစနေန တေသံ သုမနဘာဝံ သက္ကစ္စံ သောတုကမျတဉ္စ ဒိသွာ အာဟ "ယသ္မာ တုမှေ သုမနဘာဝေန အတ္တသမ္မာပဏိဓိယောနိသောမနသိကာရာသယသုဒ္ဓိံ ဟိ သက္ကစ္စံ သောတုကမျတာယ သပ္ပုရိသူပနိဿယပရတောဃောသပဒဋ္ဌာနတော ပယောဂသုဒ္ဓိံ ဟိ စ ယုတ္တာ, တသ္မာ ဟိ ဘူတာ နိသာမေထ သဗ္ဗေ"တိ။ အထ ဝါ ယံ ပုရိမကထာယ အန္တေ "ဘာသိတ"န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ကာရဏဘာဝေန အပဒိသန္တော အာဟ "ယသ္မာ မမ ဘာသိတံ နာမ အတိဒုလ္လဘံ အဋ္ဌက္ခဏပရိဝဇ္ဇိတဿ ခဏဿ ဒုလ္လဘတ္တာ, အနေကာနိသံသဉ္စ ပညာကရုဏာဂုဏေန ပဝတ္တတ္တာ, တဉ္စာဟံ ဝတ္တုကာမော 'သုဏန္တု ဘာသိတ'န္တိ အဝေါစံ, တသ္မာ ဟိ ဘူတာ နိသာမေထ သဗ္ဗေ"တိ။ ဣဒံ ဣမိနာ ကထာပဒေန ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧဝမေတံ ကာရဏံ နိဒ္ဒိသန္တော အတ္တနော ဘာသိတနိသာမနေ နိယောဇေတွာ နိသာမေတဗ္ဗံ ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ **"မေတ္တံ ကရောထ မာနုသိယာ ပဇာယာ"** တိ။ တဿတ္ထော – ယာယံ တီဟိ ဥပဒ္ဒဝေဟိ ဥပဒ္ဒုတာ မာနုသီ ပဇာ, တဿာ မာနုသိယာ ပဇာယ မေတ္တံ မိတ္တဘာဝံ ဟိတဇ္ဈာသယတံ ပစ္စုပဋ္ဌပေထာတိ။ ကေစိ ပန "မာနုသိကံ ပဇ"န္တိ ပဌန္တိ, တံ ဘုမ္မတ္ထာသမ္ဘဝတော န ယုဇ္ဇတိ။ ယမ္ပိ အညေ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တိ, သောပိ န ယုဇ္ဇတိ။ အဓိပ္ပာယော ပနေတ္ထ – နာဟံ ဗုဒ္ဓေါတိ ဂါရဝေန ဝဒါမိ, အပိ တု ယံ တုမှာကဉ္စ ဣမိဿာ စ မာနုသိယာ ပဇာယ ဟိတတ္ထံ ဝဒါမိ "မေတ္တံ ကရောထ မာနုသိယာ ပဇာယာ"တိ။ ဝုတ္တဉ္စ –

"ယေ သတ္တသဏ္ဍံ ပထဝိံ ဝိဇေတွာ၊
ရာဇိသယော ယဇမာနာနုပရိယဂါ။
အဿမေဓံ ပုရိသမေဓံ၊
သမ္မာပါသံ ဝါဇပေယျံ နိရဂ္ဂဠံ။

"မေတ္တဿ စိတ္တဿ သုဘာဝိတဿ၊
ကလမ္ပိ တေ နာနုဘဝန္တိ သောဠသိံ။
ဧကမ္ပိ စေ ပါဏမဒုဋ္ဌစိတ္တော၊
မေတ္တာယတိ ကုသလော တေန ဟောတိ။

"သဗ္ဗေ စ ပါဏေ မနသာနုကမ္ပီ၊ ပဟူတမရိယော ပကရောတိ ပုည"န္တိ။ (ဣတိဝု. ၂၇; အ. နိ. ၈.၁) –

ဧဝမာဒီနံ သုတ္တာနံ ဧကာဒသာနိသံသာနဉ္စ ဝသေန ယေ မေတ္တံ ကရောန္တိ, တေသံ မေတ္တာ ဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

‘‘ဒေဝတာနုကမ္ပိတော ပေါသော၊ သဒာ ဘဒြာနိ ပဿတီ’’တိ။ (ဥဒာ. ၇၆; မဟာဝ. ၂၈၆) –

ဧဝမာဒီနံ သုတ္တာနံ ဝသေန ယေသု ကယိရတိ, တေသမ္ပိ ဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝံ ဥဘယေသမ္ပိ ဟိတဘာဝံ ဒဿေန္တော ‘‘မေတ္တံ ကရောထ မာနုသိယာ’’တိ ဝတွာ ဣဒါနိ ဥပကာရမ္ပိ ဒဿေန္တော အာဟ **‘‘ဒိဝါ စ ရတ္တော စ ဟရန္တိ ယေ ဗလိံ, တသ္မာ ဟိ နေ ရက္ခထ အပ္ပမတ္တာ’’** တိ။ တဿတ္ထော – ယေ မနုဿာ စိတ္တကမ္မကဋ္ဌကမ္မာဒီဟိပိ ဒေဝတာ ကတွာ စေတိယရုက္ခာဒီနိ စ ဥပသင်္ကမိတွာ ဒေဝတာ ဥဒ္ဒိဿ ဒိဝါ ဗလိံ ကရောန္တိ, ကာလပက္ခာဒီသု စ ရတ္တိံ ဗလိံ ကရောန္တိ, သလာကဘတ္တာဒီနိ ဝါ ဒတွာ အာရက္ခဒေဝတာ ဥပာဒါယ ယာဝ ဗြဟ္မဒေဝတာနံ ပတ္တိံ ဒေန္တာ ဒိဝါ ဗလိံ ကရောန္တိ, ဆတ္တာရောပနဒီပမာလာယ သဗ္ဗရတ္တိကမ္မဿဝနာဒီနိ ကာရာပေတွာ ပတ္တိံ ဒေန္တာ ရတ္တိံ ဗလိံ ကရောန္တိ, တေ ကထံ န ရက္ခိတဗ္ဗာ? ယတော ဧဝံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ တုမှေ ဥဒ္ဒိဿ ကရောန္တိ ယေ ဗလိံ, **တသ္မာ ဟိ နေ ရက္ခထ;** တသ္မာ ဗလိကမ္မကရဏာပိ တေ မနုဿေ ရက္ခထ ဂောပယထ, အဟိတံ နေသံ အပနေထ, ဟိတံ ဥပနေထ အပ္ပမတ္တာ ဟုတွာ တံ ကတညုဘာဝံ ဟဒယေ ကတွာ နိစ္စမနုဿရန္တာတိ။

ယံကိဉ္စီတိကထာဝဏ္ဏနာ

၃. ဧဝံ ဒေဝတာသု မနုဿာနံ ဥပကာရကဘာဝံ ဒဿေတွာ တေသံ ဥပဒ္ဒဝဝူပသမနတ္ထံ ဗုဒ္ဓါဒိဂုဏပ္ပကာသနေန စ ဒေဝမနုဿာနံ ဓမ္မဿဝနတ္ထံ **‘‘ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ’’** န္တိအာဒိနာ နယေန သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇိတုမာရဒ္ဓေါ။ တတ္ထ **ယံကိဉ္စီ** တိ အနိယမိတဝသေန အနဝသေသံ ပရိယာဒိယတိ ယံကိဉ္စိ တတ္ထ တတ္ထ တေဟာရူပဂံ။ **ဝိတ္တ** န္တိ ဓနံ။ တဉ္ဟိ ဝိတ္တိံ ဇနေတီတိ ဝိတ္တံ။ **ဣဓ ဝာ**တိ မနုဿလောကံ နိဒ္ဒိသတိ။ **ဟုရံ ဝာ**တိ တတော ပရံ အဝသေသလောကံ, တေန စ ဌပေတွာ မနုဿေ သဗ္ဗလောကဂ္ဂဟဏေ ပတ္တေ ‘‘သဂ္ဂေသု ဝာ’’တိ ပရတော ဝုတ္တတ္တာ ဌပေတွာ မနုဿေ စ သဂ္ဂေ စ အဝသေသာနံ နာဂသုပဏ္ဏာဒီနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ ယံ မနုဿာနံ တေဟာရူပဂံ အလင်္ကာရပရိဘောဂူပဂဉ္စ ဇာတရူပရဇတမုတ္တာမဏိဝေဠုရိယပဝါဠလောဟိတင်္ကမသာရဂလ္လာဒိကံ, ယဉ္စ မုတ္တာမဏိတလုကတ္ထတာယ ဘူမိယာ ရတနမယဝိမာနေသု အနေကယောဇနသတဝိတ္တတေသု ဘဝနေသု ဥပ္ပန္နာနံ နာဂသုပဏ္ဏာဒီနံ ဝိတ္တံ, တံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဟောတိ။ **သဂ္ဂေသု ဝာ** တိ ကာမာဝစရရူပာဝစရဒေဝလောကေသု။ တေ ဟိ သောဘနေန ကမ္မေန အဇီယန္တီတိ သဂ္ဂါ။ သုဋ္ဌု အဂ္ဂါတိပိ သဂ္ဂါ။ **ယ**န္တိ ယံ သသာမိကံ ဝါ အသာမိကံ ဝါ။ **ရတန**န္တိ ရတိံ နယတိ ဝဟတိ ဇနယတိ ဝဍ္ဎေတီတိ ရတနံ။ ယံကိဉ္စိ စိတ္တီကတံ မဟဂ္ဃံ အတုလံ ဒုလ္လဘဒဿနံ အနောမသတ္တပရိဘောဂဉ္စ, တဿေတံ အဓိဝစနံ။ ယထာဟ –

> ‘‘စိတ္တီကတံ မဟဂ္ဃဉ္စ၊ အတုလံ ဒုလ္လဘဒဿနံ။
> အနောမသတ္တပရိဘောဂံ၊ ရတနံ တေန ဝုစ္စတီ’’တိ။

ပဏီတန္တိ ဥတ္တမံ သေဋ္ဌံ အတပ္ပကံ။ ဧဝံ ဣမိနာ ကထာပဒေန ယံ သဂ္ဂေသု အနေကယောဇနသတပ္ပမာဏသဗ္ဗရတနမယဝိမာနသုဓမ္မဝေဇယန္တပ္ပဘုတီသု သသာမိကံ, ယဉ္စ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒဝိရဟေန အပာယမေဝ ပရိပူရေန္တေသု သတ္တေသု သုညဝိမာနပ္ပဋိဗဒ္ဓံ အသာမိကံ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ပထဝိမဟာသမုဒ္ဒဟိမဝန္တာဒိနိဿိတမသာမိကံ ရတနံ, တံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဟောတိ။

န နော သမံ အတ္ထိ တထာဂတေနာ တိ **န**-ကာရော ပဋိသေဓေ။ **နော**-ကာရော အဝဓာရဏေ။ **သမ**န္တိ တုလျံ။ **အတ္ထီ** တိ ဝိဇ္ဇတိ။ **တထာဂတေနာ**တိ ဗုဒ္ဓေန။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယံ တေံ ဝိတ္တဉ္စ ရတနဉ္စ ပကာသိတံ, တွေ ဧကမ္ပိ ဗုဒ္ဓရတနေန သဒိသံ ရတနံ နေဝတ္ထိ။ ယမ္ပိ ဟိ တံ **စိတ္တီကတဋ္ဌေန ရတနံ,** သေယျထိဒံ – ရညော စက္ကဝတ္တိဿ စက္ကရတနံ မဏိရတနဉ္စ, ယမှိ ဥပ္ပန္နေ မဟာဇနော န အညတ္ထ စိတ္တီကာရံ ကရောတိ, န ကောစိ ပုပ္ဖဂန္ဓာဒီနိ ဂဟေတွာ ယက္ခဋ္ဌာနံ ဝါ ဘူတဋ္ဌာနံ ဝါ ဂစ္ဆတိ, သဗ္ဗောပိ ဇနော စက္ကရတနမဏိရတနမေဝ စိတ္တီကာရံ ကရောတိ ပူဇေတိ, တံ တံ ဝရံ ပတ္ထေတိ, ပတ္ထိတပတ္ထိတဉ္စဿ ဧကစ္စံ သမိဇ္ဈတိ, တမ္ပိ ရတနံ ဗုဒ္ဓရတနေန သမံ နတ္ထိ။ ယဒိ ဟိ စိတ္တီကတဋ္ဌေန ရတနံ, တထာဂတောဝ ရတနံ။ တထာဂတေ ဟိ ဥပ္ပန္နေ ယေ ကေစိ မဟေသက္ခာ ဒေဝမနုဿာ န

တေ အညတ္ရ စိတ္တီကာရံ ကရောန္တိ, န ကဍ္ဍိ အညံ ပူဇေန္တိ။ တထာ ဟိ ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ သိနေရုမတ္တေန ရတန
အမေန တထာဂတံ ပူဇေသိ, ယထာဗလဉ္စ အညေ ဒေဝါ မနုဿာ စ ဗိမ္ဗိသာရကောသလရာဇအနာထပိဏ္ဍိကာဒယော။
ပရိနိဗ္ဗုတမ္ပိ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ဆန္နဝုတိကောဋိဓနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အသောကမဟာရာဇာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ စတု
ရာသီတိ ဝိဟာရသဟဿာနိ ပတိဋ္ဌာပေသိ, ကော ပန ဝါဒော အညေသံ စိတ္တီကာရာနံ။ အပိစ ကဿညဿ ပရိနိဗ္ဗု
တဿာပိ ဇာတိဗောဓိဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနပရိနိဗ္ဗာနဋ္ဌာနာနိ ပဋိမာစေတိယာဒီနိ ဝါ ဥဒ္ဒိဿ ဧဝံ စိတ္တီကာရဂရုကာ
ရော ပဝတ္တတိ ယထာ ဘဂဝတော။ ဧဝံစိတ္တီကတဋ္ဌေနာပိ တထာဂတသမံ ရတနံ နတ္ထိ။

တထာ ယမ္ပိ တံ **မဟဂ္ဃဋ္ဌေန ရတနံ** ။ သေယျထိဒံ – ကာသိကံ ဝတ္ထံ။ ယထာဟ – ''ဇိဏ္ဏမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ,
ကာသိကံ ဝတ္ထံ ဝဏ္ဏဝန္တဉ္စေဝ ဟောတိ သုခသမ္ဖဿဉ္စ မဟဂ္ဃဉ္စာ''တိ (အ. နိ. ၃.၁၀၀), တမ္ပိ ဗုဒ္ဓရတနေန သမံ
နတ္ထိ။ ယဒိ ဟိ မဟဂ္ဃဋ္ဌေန ရတနံ, တထာဂတောဝ ရတနံ။ တထာဂတော ဟိ ယေသံ ပံသုကူလမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, တေသံ
တံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသံ သေယျထာပိ အသောကရညော, ဣဒမဿ မဟဂ္ဃတာယ။ ဧဝံ မဟဂ္ဃတာဝစနေ
န စေတ္ထ အေသာဘာဝသာဓကံ ဣဒံ သုတ္တပဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ –

> ''ယေသံ ခော ပန သော ပဋိဂ္ဂဏှာတိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ, တေသံ
> တံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသံ။ ဣဒမဿ မဟဂ္ဃတာယ ဝဒာမိ။ သေယျထာပိ တံ, ဘိက္ခဝေ, ကာသိကံ
> ဝတ္ထံ မဟဂ္ဃံ, တထူပမာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမံ ပုဂ္ဂလံ ဝဒါမီ''တိ (အ. နိ. ၃.၁၀၀)။

ဧဝံ မဟဂ္ဃဋ္ဌေနပိ တထာဂတသမံ ရတနံ နတ္ထိ။

တထာ ယမ္ပိ တံ **အတုလဋ္ဌေန ရတနံ**။ သေယျထိဒံ – ရညော စက္ကဝတ္တိဿ **စက္ကရတနံ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဣန္ဒနီ
လမဏိမယနာဘိ သတ္တရတနမယသဟဿာရံ ပဝါဠမယနေမိ ရတ္တသုဝဏ္ဏမယသန္ဓိ, ယဿ ဒသန္နံ ဒသန္နံ အရာနမုပ
ရိ ဧကံ မုဏ္ဍာရံ ဟောတိ ဝါတံ ဂဟေတွာ သဒ္ဒကရဏတ္ထံ, ယေန ကတော သဒ္ဒေါ သုကုသလပ္ပတာဠိတပဉ္စင်္ဂိ
ကတူရိယသဒ္ဒေါ ဝိယ ဟောတိ, ယဿ နာဘိယာ ဥဘောသု ပဿေသု ဒွေ သီဟမုခါနိ ဟောန္တိ, အဗ္ဘန္တရံ သက
ဋ္ဌစက္ကဿေဝ သုသိရံ။ တဿ ကတ္တာ ဝါ ကာရေတာ ဝါ နတ္ထိ, ကမ္မပစ္စယေန ဥတုတော သမုဋ္ဌာတိ။ ယံ ရာဇာ ဒသဝိဓံ
စက္ကဝတ္တိဝတ္တံ ပူရေတွာ တဒဟုပေါသထေ ပုဏ္ဏမဒိဝသေ သီသံ နှာတော ဥပေါသထိကော ဥပရိပါသာဒဝရဂ
တော သီလာနိ သောဓေန္တော နိသိန္နော ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဝိယ သူရိယံ ဝိယ စ ဥဋ္ဌေန္တံ ပဿတိ, ယဿ ဒွါဒသယောဇန
တော သဒ္ဒေါ သုယျတိ, ယောဇနတော ဝဏ္ဏော ဒိဿတိ, ယံ မဟာဇနေန ''ဒုတိယော မညေ စန္ဒော သူရိယော ဝါ ဥဋ္ဌိ
တော''တိ အတိဝိယ ကောတူဟလဇာတေန ဒိဿမာနံ နဂရဿ ဥပရိ အာဂန္တွာ ရညော အန္တေပုရဿ ဟာစီနပဿေ
သေ နာတိဥစ္စံ နာတိနီစံ ဟုတွာ မဟာဇနဿ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ ပူဇေတုံ, ယုတ္တဋ္ဌာနေ အက္ခာဟတံ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။

တဒေဝ အနုဗန္ဓမာနံ **ဟတ္ထိရတနံ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဗ္ဗသေတော ရတ္တပါဒေါ သတ္တပ္ပတိဋ္ဌော ဣဒ္ဓိမာ ဝေဟာ
သင်္ဂမော ဥပေါသထကုလာ ဝါ ဆဒ္ဒန္တကုလာ ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဥပေါသထကုလာ စ အာဂစ္ဆန္တော သဗ္ဗဇေဋ္ဌော
အာဂစ္ဆတိ, ဆဒ္ဒန္တကုလာ သဗ္ဗကနိဋ္ဌော သိက္ခိတသိက္ခော ဒမထူပေတော, သော ဒွါဒသယောဇနံ ပရိသံ ဂဟေတွာ
ဝါ သကလဇမ္ဗုဒီပံ အနုသံယာယိတွာ ပုရေပါတရာသမေဝ သကံ ရာဇဓာနိံ အာဂစ္ဆတိ။

တမ္ပိ အနုဗန္ဓမာနံ **အဿရတနံ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဗ္ဗသေတော ရတ္တပါဒေါ ကာဠသီသော မုဉ္ဇကေသော ဝလာဟက
ဿရာဇကုလာ အာဂစ္ဆတိ။ သေသမေတ္ထ ဟတ္ထိရတနသဒိသမေဝ။

တမ္ပိ အနုဗန္ဓမာနံ **မဏိရတနံ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သော ဟောတိ မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌံသော သုပရိကမ္မ
ကတော အာယာမတော စက္ကနာဘိသဒိသော, ဝေပုလ္လပဗ္ဗတာ အာဂစ္ဆတိ။ သော စတုရင်္ဂသမန္နာဂတေပိ အန္ဓကာ
ရေ ရညော ဓဇဂ္ဂံ ဂတော ယောဇနံ ဩဘာသေတိ, ယဿောဘာသေန မနုဿာ ''ဒိဝါ''တိ မညမာနာ ကမ္မန္တေ ပ
ယောဇေန္တိ, အန္တမသော ကုန္ထကိပိလ္လိကံ ဥပာဒါယ ပဿန္တိ။

တမ္ပိ အနုဗန္ဓမာနံ **ဣတ္ထိရတနံ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပကတိအဂ္ဂမဟေသီ ဝါ ဟောတိ, ဥတ္တရကုရုတော ဝါ အာဂစ္ဆတိ မဒ္ဒ
ဒရာဇကုလတော ဝါ, အတိဒီဃတာဒိဆဒေါသဝိဝဇ္ဇိတာ အတိက္ကန္တာ မာနုသဝဏ္ဏံ အပ္ပတ္တာ ဒိဗ္ဗဝဏ္ဏံ, ယဿာ

ရညော သီတကာလေ ဥဏှဟာနိ ဂတ္တာနိ ဟောန္တိ, ဥဏှကာလေ သီတာနိ, သတဓော ဖောဋ္ဌိတ တူလပိစုနော ဝိယ သမ္ဖ ဿော ဟောတိ, ကာယတော စန္ဒနဂန္ဓော တယတိ, မုခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော, ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယိနိတာဒိအနေကဂုဏသမန္နာဂ တာ စ ဟောတိ။

တမ္ပိ အနုဗန္ဓမာနံ **ဂဟပတိရတနံ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ ရညော ပကတိကမ္မကာရော သေဋ္ဌိ, ယဿ စက္ကရတနေ ဥပ္ပန္န မတ္တေ ဒိဗ္ဗံ စက္ခု ပာတုဘဝတိ, ယေန သမန္တတော ယောဇနမတ္တေ နိဓိံ ပဿတိ အသာမိကမ္ပိ သသာမိကမ္ပိ, သော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဝါရေတိ "အပ္ပေါဿုက္ကော တွံ, ဒေဝ, ဟောဟိ, အဟံ တေ ဓနေန ဓနကရဏီယံ က ရိဿာမီ"တိ။

တမ္ပိ အနုဗန္ဓမာနံ **ပရိဏာယကရတနံ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ ရညော ပကတိဇေဋ္ဌပုတ္တော။ စက္ကရတနေ ဥပ္ပန္နမတ္တေ အတိရေကပညာဝေယျတ္တိယေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, ဒွါဒသယောဇနာယ ပရိသာယ စေတသာ စိတ္တံ ပရိဇာနိ တွာ နိဂ္ဂဟပဂ္ဂဟသမတ္ထော ဟောတိ, သော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဝါရေတိ "အပ္ပေါဿုက္ကော တွံ, ဒေဝ, ဟောဟိ, အဟံ တေ ရဇ္ဇံ အနုသာသိဿာမီ"တိ။ ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ဧဝရူပံ အတုလဋ္ဌေန ရတနံ, ယဿ န သက္ကာ တု လယိတွာ တီရယိတွာ အဂ္ဃော ကာတုံ "သတံ ဝါ သဟဿံ ဝါ အဂ္ဃတိ ကောဋိံ ဝါ"တိ။ တတ္ထ ဧကရတနမ္ပိ ဗုဒ္ဓ ရတနေန သမံ နတ္ထိ။ ယဒိ ဟိ အတုလဋ္ဌေန ရတနံ, တထာဂတောဝ ရတနံ။ တထာဂတော ဟိ န သက္ကာ သီလတော ဝါ သမာဓိတော ဝါ ပညာဒီနံ ဝါ အညတရတော ကေနစိ တုလယိတွာ တီရယိတွာ "ဧတ္တကဂုဏော ဝါ ဣမိနာ သမော ဝါ သပ္ပဋိဘာဂေါ ဝါ"တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ။ ဧဝံ အတုလဋ္ဌေနပိ တထာဂတသမံ ရတနံ နတ္ထိ။

တထာ ယမ္ပိ တံ **ဒုလ္လဘဒဿနဋ္ဌေန ရတနံ,** သေယျထိဒံ ဒုလ္လဘပာတုဘာဝေါ ရာဇာ စက္ကဝတ္တိ, စက္ ကာဒီနိ စ တဿ ရတနာနိ, တမ္ပိ ဗုဒ္ဓရတနေန သမံ နတ္ထိ။ ယဒိ ဟိ ဒုလ္လဘဒဿနဋ္ဌေန ရတနံ, တထာဂတောဝ ရတနံ, ကုတော စက္ကဝတ္တိအာဒီနံ ရတနတ္တံ။ တာနိ ဟိ ဧကသ္မိံယေဝ ကပ္ပေ အနေကာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ယသ္မာ ပန အသင်္ချေ ယျေပိ ကပ္ပေ တထာဂတသုညော လောကော ဟောတိ, တသ္မာ တထာဂတောဝ ကဒာစိ ကရဟစိ ဥပ္ပဇ္ဇနတော ဒု လ္လဘဒဿနော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ဘဂဝတာ ပရိနိဗ္ဗာနသမယေ –

"ဒေဝတာ, အာနန္ဒ, ဥဇ္ဈာယန္တိ 'ဒူရာ စ ဝတမှ အာဂတာ တထာဂတံ ဒဿနာယ, ကဒာစိ ကရဟစိ တ ထာဂတာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ, အဇ္ဇေဝ ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမေ ယာမေ တထာဂတ ဿ ပရိနိဗ္ဗာနံ ဘဝိဿတိ, အယဉ္စ မဟေသက္ခော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ပုရတော ဌိတော ဩဝါရေန္တော, န မယံ လဘာမ ပစ္ဆိမေ ကာလေ တထာဂတံ ဒဿနာယာ'"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၀၀)။

ဧဝံ ဒုလ္လဘဒဿနဋ္ဌေနာပိ တထာဂတသမံ ရတနံ နတ္ထိ။

တထာ ယမ္ပိ တံ **အနောမသတ္တပရိဘောဂဋ္ဌေန ရတနံ** ။ သေယျထိဒံ – ရညော စက္ကဝတ္တိဿ စက္ကရတနာဒိ တဉှိ ကောဋိသတသဟဿဓနာနမ္ပိ သတ္တဘူမိကပာသာဒဝရတလေ ဝသန္တာနမ္ပိ စဏ္ဍာလဝေနနေသာဒရထကာရပုက္ကု သာဒီနံ နီစကုလိကာနံ ဩမကပုရိသာနံ သုပိနန္တေပိ ပရိဘောဂတ္ထာယ န နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဥဘတော သုဇာတဿ ပန ရ ညော ခတ္တိယဿေဝ ပရိပူရိတဒသဝိဓစက္ကဝတ္တိဝတ္တဿ ပရိဘောဂတ္ထာယ နိဗ္ဗတ္တနတော အနောမသတ္တပ ရိဘောဂံယေဝ ဟောတိ, တမ္ပိ ဗုဒ္ဓရတနသမံ နတ္ထိ။ ယဒိ ဟိ အနောမသတ္တပရိဘောဂဋ္ဌေန ရတနံ, တထာဂတောဝ ရတနံ။ တထာဂတော ဟိ လောကေ ဩမကသတ္တသမ္မတာနံ အနုပနိဿယသမ္ပန္နာနံ ဝိပရီတဒဿနာနံ ပူရဏကဿပဟာဒီနံ ဆန္နံ သတ္ထာရာနံ အညေသဉ္စ ဧဝရူပာနံ သုပိနန္တေပိ အပရိဘောဂေါ။ ဥပနိဿယသမ္ပန္နာနံ ပန စတုပ္ပဒာယပိ က ထာယ ပရိယောသာနေ အရဟတ္တမဓိဂန္တုံ သမတ္ထာနံ နိဗ္ဗေဓိကဉာဏဒဿနာနံ ဗာဟိယဒာရုစီရိယပ္ပဘုတီနံ အညေ သဉ္စ မဟာကုလပ္ပသုတာနံ မဟာသာဝကာနံ ပရိဘောဂေါ, တေ ဟိ တံ ဒဿနာနုတ္တရိယသဝနာနုတ္တရိယပါရိစရိ ယာနုတ္တရိယာဒီနိ သာဓေန္တော တထာဂတံ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။ ဧဝံ အနောမသတ္တပရိဘောဂဋ္ဌေနာပိ တထာဂတသမံ ရတနံ နတ္ထိ။

ယမ္ပိ တံ အဝိသေသတော **ရတိဇနနဋ္ဌေန ရတနံ** ။ သေယျထိဒံ – ရညော စက္ကဝတ္တိဿ စက္ကရတနံ။ တဉှိ ဒိသွာဝ ရာဇာ စက္ကဝတ္တိ အတ္တမနော ဟောတိ, ဧဝမ္ပိ တံ ရညော ရတိံ ဇနေတိ။ ပုန စပရံ ရာဇာ စက္ကဝတ္တိ ဝါမေန

ဟတ္ထေန သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန စက္ကရတနံ အဗ္ဘုက္ကိရတိ “ပဝတ္တတု ဘဝံ စက္ကရတနံ, အဘိဝိဇိနာတု ဘဝံ စက္ကရတန”န္တိ။ တတော စက္ကရတနံ ပဉ္စင်္ဂိကံ ဝိယ တူရိယံ မဓုရဿရံ နိစ္ဆရန္တံ အာကာသေန ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ ဂစ္ဆတိ , အနွဒေဝ ရာဇာ, စက္ကဝတ္တိ စက္ကာနုဘာဝေန ဒွါဒသယောဇနဝိတ္ထိဏ္ဏာယ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ နာတိဥစ္စံ နာတိနီစံ ဥစ္စရုက္ခာနံ ဟေဋ္ဌာဘာဂေန, နီစရုက္ခာနံ ဥပရိဘာဂေန, ရုက္ခေသု ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါဒိပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ အာဂတာနံ ဟတ္ထတော ပဏ္ဏာကာရဉ္စ ဂဏှန္တော “ဧဟိ ခေါ, မဟာရာဇာ”တိ ဧဝမာဒိနာ ပရမနိပစ္စကာရေန အာဂတေ ပဋိရာဇာနော “ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော”တိအာဒိနာ နယေန အနုသာသန္တော ဂစ္ဆတိ။ ယတ္ထ ပန ရာဇာ ဘုဉ္ဇိတုကာမော ဝါ ဒိဝါသေယျံ ဝါ ကပ္ပေတုကာမော ဟောတိ, တတ္ထ စက္ကရတနံ အာကာသာ ဩရောဟိတွာ ဥဒကာဒိသဗ္ဗကိစ္စက္ခမေ သမေ ဘူမိဘာဂေ အက္ခါဟတံ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။ ပုန ရညော ဂမနစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ပုရိမနယေနေဝ သဒ္ဒံ ကရောန္တံ ဂစ္ဆတိ, တံ သုတွာ ဒွါဒသယောဇနိကာပိ ပရိသာ အာကာသေန ဂစ္ဆတိ ။ စက္ကရတနံ အနုပုဗ္ဗေန ပုရတ္ထိမံ သမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂါဟတိ, တသ္မိံ အဇ္ဈောဂါဟန္တေ ဥဒကံ ယောဇနပ္ပမာဏံ အပဂန္တွာ ဘိတ္တိကတံ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။ မဟာဇနော ယထာကာမံ သတ္တ ရတနာနိ ဂဏှာတိ။ ပုန ရာဇာ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရံ ဂဟေတွာ “ဣတော ပဋ္ဌာယ မမ ရဇ္ဇ”န္တိ ဥဒကေန အဗ္ဘုက္ကိရိတွာ နိဝတ္တတိ။ သေနာ ပုရတော ဟောတိ, စက္ကရတနံ ပစ္ဆတော, ရာဇာ မဇ္ဈေ။ စက္ကရတနေန ဩသက္ကိတောသက္ကိတဋ္ဌာနံ ဥဒကံ ပရိပူရတိ။ ဧတေနေဝ ဥပါယေန ဒက္ခိဏပစ္ဆိမုတ္တရေပိ သမုဒ္ဒေ ဂစ္ဆတိ။

ဧဝံ စတုဒ္ဒိသံ အနုသံယာယိတွာ စက္ကရတနံ တိယောဇနပ္ပမာဏံ အာကာသံ အာရောဟတိ။ တတ္ထ ဌိတော ရာဇာ စက္ကရတနာနုဘာဝေန ဝိဇိတဝိဇယော ပဉ္စသတပရိတ္တဒီပပဋိမဏ္ဍိတံ သတ္တယောဇနသဟဿပရိမဏ္ဍလံ ပုဗ္ဗဝိဒေဟံ, တထာ အဋ္ဌယောဇနသဟဿပရိမဏ္ဍလံ ဥတ္တရကုရုံ, သတ္တယောဇနသဟဿပရိမဏ္ဍလံယေဝ အပရဂေါယာနံ, ဒသယောဇနသဟဿပရိမဏ္ဍလံ ဇမ္ဗုဒီပဉ္စာတိ ဧဝံ စတုမဟာဒီပဒွိသဟဿပရိတ္တဒီပပဋိမဏ္ဍိတံ ဧကံ စက္ကဝါဠံ သုဖုလ္လပုဏ္ဍရီကဝနံ ဝိယ ဩလောကေတိ။ ဧဝံ ဩလောကယတော စဿ အနပ္ပကာ ရတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမ္ပိ တံ စက္ကရတနံ ရညော ရတိံ ဇနေတိ, တမ္ပိ ဗုဒ္ဓရတနသမံ နတ္ထိ။ ယဒိ ဟိ ရတိဇနနဋ္ဌေန ရတနံ, တထာဂတောဝ ရတနံ, ကိံ ကရိဿသတိ ဧတံ စက္ကရတနံ? တထာဂတော ဟိ ယဿာ ဒိဗ္ဗာယ ရတိယာ စက္ကရတနာဒီဟိ သဗ္ဗေဟိပိ ဇနိတာ စက္ကဝတ္တိရတိ သင်္ခမ္ပိ ကလမ္ပိ ကလဘာဂမ္ပိ န ဥပေတိ, တတောပိ ရတိတော ဥတ္တရိတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ အတ္တနော ဩဝါဒပ္ပဋိကရာနံ အသင်္ချေယျာနမ္ပိ ဒေဝမနုဿာနံ ပဌမဇ္ဈာနရတိံ ဒုတိယတတိယစတုတ္ထပဉ္စမဇ္ဈာနရတိံ, အာကာသာနဉ္စာယတနရတိံ, ဝိညာဏဉ္စာယတနအာကိဉ္စညာယတနနေဝသညာနာသညာယတနရတိံ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂရတိံ, သောတာပတ္တိဖလရတိံ, သကဒါဂါမိအနာဂါမိအရဟတ္တမဂ္ဂဖလရတိဉ္စ ဇနေတိ။ ဧဝံ ရတိဇနနဋ္ဌေနာပိ တထာဂတသမံ ရတနံ နတ္ထိ။

အပိစ ရတနံ နာမေတံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ သဝိညာဏကမဝိညာဏကဉ္စ။ တတ္ထ အဝိညာဏကံ စက္ကရတနံ မဏိရတနဉ္စ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓသုဝဏ္ဏရဇတာဒိ, သဝိညာဏကံ ဟတ္ထိရတနာဒိပရိဏာယကရတနပရိယောသာနံ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ဧဝရူပံ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓံ။ ဧဝံ ဒုဝိဓေ စေတ္ထ သဝိညာဏကရတနံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ အဝိညာဏကံ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တာဒိရတနံ သဝိညာဏကာနံ ဟတ္ထိရတနာဒီနံ အလင်္ကာရတ္ထာယ ဥပနီယတိ။

သဝိညာဏကရတနမ္ပိ ဒုဝိဓံ တိရစ္ဆာနဂတရတနံ, မနုဿရတနဉ္စ။ တတ္ထ မနုဿရတနံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ တိရစ္ဆာနဂတရတနံ မနုဿရတနဿ ဩပဝယှံ ဟောတိ။ မနုဿရတနမ္ပိ ဒုဝိဓံ ဣတ္ထိရတနံ, ပုရိသရတနဉ္စ။ တတ္ထ ပုရိသရတနံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ဣတ္ထိရတနံ ပုရိသရတနဿ ပရိစာရိကတ္တံ အာပဇ္ဇတိ။ ပုရိသရတနမ္ပိ ဒုဝိဓံ အဂါရိကရတနံ, အနဂါရိကရတနဉ္စ။ တတ္ထ အနဂါရိကရတနံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ အဂါရိကရတနေသု အဂ္ဂေါ စက္ကဝတ္တိပိ သီလာဒိဂုဏယုတ္တံ အနဂါရိကရတနံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဥပဋ္ဌဟိတွာ ပယိရုပါသိတွာ ဒိဗ္ဗမာနုသိကာ သမ္ပတ္တိယော ပါပုဏိတွာ အန္တေ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိံ ပါပုဏာတိ။

ဧဝံ အနဂါရိကရတနမ္ပိ ဒုဝိဓံ အရိယပုထုဇ္ဇနဝသေန။ အရိယရတနမ္ပိ ဒုဝိဓံ သေခါသေခဝသေန။ အသေခရတနမ္ပိ ဒုဝိဓံ သုက္ခဝိပဿကသမထယာနိကဝသေန။ သမထယာနိကရတနမ္ပိ ဒုဝိဓံ သာဝကပါရမိပ္ပတ္တမပ္ပတ္တဉ္စ။ တတ္ထ သာဝကပါရမိပ္ပတ္တံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။ ကသ္မာ? ဂုဏမဟန္တတာယ။ သာဝကပါရမိပ္ပတ္တရတနတောပိ

ပစ္စေကဗုဒ္ဓရတနံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။ ကသ္မာ? ဂုဏမဟန္တတာယ။ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနသဒိသာပိ ဟိ အနေကသ တာ သာဝကာ ကေသ္သ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဂုဏာနံ သတဘာဂမ္ပိ န ဥပေန္တိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓရတနတောပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓရတနံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။ ကသ္မာ? ဂုဏမဟန္တတာယ။ သကလမ္ပိ ဟိ ဇမ္ဗုဒီပံ ပူရေတွာ ပလ္လင်္ကေန ပလ္လင်္ကံ ဃဋ္ဋေန္တာ နိသိန္နာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ကေသ္သ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဂုဏာနံ နေဝ သင်္ချံ န ကလံ န ကလဘာဂံ ဥပေန္တိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ – ''ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အပဒါ ဝါ။ပေ။ တထာဂတော တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ''တိအာဒိ (အ. နိ. ၄.၃၄; ၅.၃၂; ဣတိဝု. ၉၀)။ ဧဝံ ကေနစိ ပရိယာယေန တထာဂတသမံ ရတနံ နတ္ထိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – **''န နော သမံ အတ္ထိ တထာဂတေနာ''**တိ။

ဧဝံ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓရတနဿ အညေဟိ ရတနေဟိ အသမတံ ဝတွာ ဣဒါနိ တေသံ သတ္တာနံ ဥပ္ပန္နဥပဒ္ဒဝဝူပသမ တ္ထံ နေဝ ဇာတိံ န ဂေါတ္တံ န ကောလပုတ္တိယံ န ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာဒိံ နိဿာယ, အပိစ ခေါ အဝီစိမုပာဒါယ ဘဝဂ္ဂ ဂပရိယန္တေ လောကေ သီလသမာဓိက္ခန္ဓာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ဗုဒ္ဓရတနဿ အသဒိသဘာဝံ နိဿာယ သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇတိ **''ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ, ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတူ''** တိ။

တတ္ထာယံ ဝဏ္ဏနာ – ဣဒမ္ပိ ဣဓ တ ဟုရံ တ သဂ္ဂေသု တ ယံကိဉ္စိ အတ္ထိ ဝိတ္တံ တ ရတနံ တ, တေန သဒိသံ တေ ဟိ တေဟိ ဂုဏေဟိ အသမတ္တာ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ။ ယဒိ ဟိ ဧတံ သစ္စံ, အထ ဧတေန သစ္စေန ဣမေသံ ပါဏီနံ သုဝ တ္ထိ ဟောတု, သောဘနာနံ အတ္ထိတာ ဟောတု အရောဂတာ နိရုပဒ္ဒဝတာတိ။ ဧတ္ထ စ ယထာ ''စက္ခုံ ခေါ, အာနန္ဒ, သုညံ အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ''တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၈၅) အတ္တဘာဝေန ဝါ အတ္တနိယဘာဝေန ဝါတိ အတ္ထော။ ဣတရထာ ဟိ စက္ခုံ အတ္တာ ဝါ အတ္တနိယံ ဝါတိ အပ္ပဋိသိဒ္ဓမေဝ သိယာ။ ဧဝံ **ရတနံ ပဏီတ**န္တိ ရတနတ္တံ ပဏီတံ, ရ တနဘာဝေ ပဏီတောတိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတရထာ ဟိ ဗုဒ္ဓော နေဝ ရတနန္တိ သိဇ္ဈေယ္ယ။ န ဟိ ယတ္ထ ရတနံ အတ္ထိ, တံ ရတနန္တိ န သိဇ္ဈတိ။ ယတ္ထ ပန စိတ္တီကတာဒိအတ္ထသင်္ခါတံ ယေန ဝါ တေန ဝါ ဝိဓိနာ သမ္ဗန္ဓဂတံ ရတနံ အတ္ထိ, ယသ္မာ တံ ရတနတ္တမုပာဒါယ ရတနန္တိ ပညာပီယတိ, တသ္မာ တဿ ရတနဿ အတ္ထိတာယ ရတနန္တိ သိဇ္ဈတိ။ အထ ဝါ **ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတန** န္တိ ဣမိနာပိ ပကာရေန ဗုဒ္ဓေါဝ ရတနန္တိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိ တဗ္ဗော။ ဝုတ္တမတ္တာယ စ ဘဂဝတာ ဣမာယ ဂါထာယ ရာဇကုလဿ သောတ္ထိ ဇာတာ, ဘယံ ဝူပသန္တံ။ ဣမိဿာ ဂါထာယ အာဏာ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

ခယံ ဝိရာဂန္တိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၄. ဧဝံ ဗုဒ္ဓဂုဏေန သစ္စံ ဝတွာ ဣဒါနိ နိဗ္ဗာနဓမ္မဂုဏေန ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ **''ခယံ ဝိရာဂ''**န္တိ။ တတ္ထ ယသ္မာ နိ ဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာယ ရာဂါဒယော ခီဏာ ဟောန္တိ ပရိက္ခီဏာ, ယသ္မာ ဝါ တံ တေသံ အနုပ္ပာဒနိရောဓက္ခယမတ္တံ, ယသ္မာ စ တံ ရာဂါဒိဝိပ္ပယုတ္တံ သမ္ပယောဂတော စ အာရမ္မဏတော စ, ယသ္မာ ဝါ တမ္ပိ သစ္ဆိကတေ ရာဂါဒ ယော အစ္စန္တံ ဝိရတ္တာ ဟောန္တိ ဝိဂတာ ဝိဒ္ဓဿ္တာ, တသ္မာ ခယန္တိ စ ဝိရာဂန္တိ စ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ ပနဿ န ဥ ပ္ပာဒော ပညာယတိ, န ဝယော, န ဌိတဿ အညထတ္တံ တသ္မာ တံ န ဇာယတိ န ဇီယတိ န မီယတီတိ ကတွာ **အမတ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဥတ္တမဋ္ဌေန ပန အတပ္ပကဋ္ဌေန စ **ပဏီတ**န္တိ။ **ယဒဇ္ဈဂါ** တိ ယံ အဇ္ဈဂါ ဝိန္ဒိ ပဋိလဘိ, အတ္တနော ဉာဏဗလေန သစ္ဆာကာသိ။ **သက္ယမုနီ** တိ သက္ယကုလပ္ပသုတတ္တာ သက္ယော, မောနေယျဓမ္မသမန္နာဂတတ္တာ မုနိ, သက္ယော ဧဝ မုနိ သက္ယမုနိ။ **သမာဟိတော**တိ အရိယမဂ္ဂသမာဓိနာ သမာဟိတစိတ္တော။ **န တေန ဓမ္မေန သမ တ္ထိ ကိဉ္စီ**တိ တေန ခယာဒိနာမကေန သက္ယမုနိနာ အဓိဂတေန ဓမ္မေန သမံ ကိဉ္စိ ဓမ္မဇာတံ နတ္ထိ။ တသ္မာ သုတ္တန္တေ ရေပိ ဝုတ္တံ – ''ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သင်္ခတာ ဝါ အသင်္ခတာ ဝါ, ဝိရာဂေါ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ''တိအာဒိ (အ. နိ. ၄.၃၄; ဣတိဝု. ၉၀)။

ဧဝံ ဘဂဝါ နိဗ္ဗာနဓမ္မဿ အညေဟိ ဓမ္မေဟိ အသမတံ ဝတွာ ဣဒါနိ တေသံ သတ္တာနံ ဥပ္ပန္နဥပဒ္ဒဝဝူပသ မတ္ထံ ခယဝိရာဂါမတပဏီတတာဂုဏေဟိ နိဗ္ဗာနဓမ္မရတနဿ အသဒိသဘာဝံ နိဿာယ သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇတိ **''ဣဒ မ္ပိ ဓမ္မေ ရတနံ ပဏီတံ, ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတူ''**တိ။ တဿတ္ထော ပုရိမဂါထာယ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိဿာပိ ဂါထာယ အာဏာ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

ယံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌောတိကထာဝဏ္ဏနာ

၅. ဧဝံ နိဗ္ဗာနဓမ္မဂုဏေန သစ္စံ ဝတွာ ဣဒါနိ မဂ္ဂဓမ္မဂုဏေန ဝတ္တုမာရဒ္ဓော **“ယံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော”** တိ။ တတ္ထ ‘‘ဗုဇ္ဈိတာ သစ္စာနီ’’တိအာဒိနာ နယေန ဗုဒ္ဓော , ဥတ္တမော ပသံသနီယော စာတိ သေဋ္ဌော, ဗုဒ္ဓော စ သော သေဋ္ဌော စာတိ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော, အနုဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသုတဗုဒ္ဓသင်္ခါတေသု ဝါ ဗုဒ္ဓေသု သေဋ္ဌောတိ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော။ သော ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော ယံ ပရိဝဏ္ဏယီ ‘‘အဋ္ဌင်္ဂိကောဝ မဂ္ဂါနံ, ခေမံ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ’’တိ (မ. နိ. ၂.၂၁၅) စ ‘‘အရိယံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသမာဓိံ ဒေသိဿာမိ သဥပနိသံ သပရိက္ခာရ’’န္တိ (မ. နိ. ၃.၁၃၆) စ ဧဝမာဒိနာ နယေန တတ္ထ တတ္ထ ပသံသိ ပကာသယိ။ **သုစိန္တိ** ကိလေသမလသမုစ္ဆေဒကရဏတော အစ္စန္တဝေါဒါနံ။ **သမာဓိမာနန္တရိကညမာဟူ** တိ ယဉ္စ အတ္တနော ပဝတ္တိသမနန္တရံ နိယမေနေဝ ဖလပဒါနတော ‘‘အာနန္တရိကသမာဓီ’’တိ အာဟု။ န ဟိ မဂ္ဂသမာဓိမှိ ဥပ္ပန္နေ တဿ ဖလုပ္ပတ္တိနိသေဓကော ကောစိ အန္တရာယော အတ္ထိ။ ယထာဟ –

‘‘အယဉ္စ ပုဂ္ဂလော သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော အဿ, ကပ္ပဿ စ ဥဍ္ဍယှနဝေလာ အဿ, နေဝ တာဝ ကပ္ပေါ ဥဍ္ဍယှေယျ, ယာဝါယံ ပုဂ္ဂလော န သောတာပတ္တိဖလံ သစ္ဆိကရောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဌိတကပ္ပီ။ သဗ္ဗေပိ မဂ္ဂသမင်္ဂိနော ပုဂ္ဂလာ ဌိတကပ္ပိနော’’တိ (ပု. ပ. ၁၇)။

သမာဓိနာ တေန သမော န ဝိဇ္ဇတီ တိ တေန ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌပရိဝဏ္ဏိတေန သုစိနာ အာနန္တရိကသမာဓိနာ သမော ရူပါဝစရသမာဓိ ဝါ အရူပါဝစရသမာဓိ ဝါ ကောစိ န ဝိဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? တေသံ ဘာဝိတတ္တာ တတ္ထ တတ္ထ ဗြဟ္မလောကေ ဥပပန္နဿာပိ ပုန နိရယာဒီသုပိ ဥပပတ္တိသမ္ဘဝတော, ဣမဿ စ အရဟတ္တသမာဓိဿ ဘာဝိတတ္တာ အရိယပုဂ္ဂလဿ သဗ္ဗူပပတ္တိသမုဂ္ဃာတသမ္ဘဝတော။ တသ္မာ သုတ္တန္တရေပိ ဝုတ္တံ – ‘‘ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သင်္ခတာ။ပေ.။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ’’တိအာဒိ (အ. နိ. ၄.၃၄; ဣတိဝု. ၉၀)။

ဧဝံ ဘဂဝါ အာနန္တရိကသမာဓိဿ အညေဟိ သမာဓီဟိ အသမတံ ဝတွာ ဣဒါနိ ပုရိမနယေနေဝ မဂ္ဂဓမ္မရတနဿ အသဒိသဘာဝံ နိဿာယ သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇတိ **“ဣဒမ္ပိ ဓမ္မေ။ပေ။ ဟောတူ”** တိ။ တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိဿာပိ ကထာယ အာဏာ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

ယေ ပုဂ္ဂလာတိကထာဝဏ္ဏနာ

၆. ဧဝံ မဂ္ဂဓမ္မဂုဏေနာပိ သစ္စံ ဝတွာ ဣဒါနိ သင်္ဃဂုဏေနာပိ ဝတ္တုမာရဒ္ဓော **“ယေ ပုဂ္ဂလာ”** တိ။ တတ္ထ **ယေ**တိ အနိယမေတွာ ဥဒ္ဒေသော။ **ပုဂ္ဂလာ** တိ သတ္တာ။ **အဋ္ဌ** တိ တေသံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ တေ ဟိ စတ္တာရော စ ပဋိပန္နာ စတ္တာရော စ ဖလေ ဌိတာတိ အဋ္ဌ ဟောန္တိ။ **သတံ ပသတ္ထာ** တိ သပ္ပုရိသေဟိ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကေဟိ အညေဟိ စ ဒေဝမနုဿေဟိ ပသတ္ထာ။ ကသ္မာ? သဟဇာတသီလာဒိဂုဏယောဂါ။ တေသဉ္ဟိ စမ္ပကဝကုလကုသုမာဒီနံ သဟဇာတဝဏ္ဏဂန္ဓာဒယော ဝိယ သဟဇာတာ သီလသမာဓိအာဒယော ဂုဏာ, တေန တေ ဝဏ္ဏဂန္ဓာဒိသမ္ပန္နာနိ ဝိယ ပုပ္ဖာနိ ဒေဝမနုဿာနံ သတံ ပိယာ မနာပ ပသံသနီယာ စ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ယေ ပုဂ္ဂလာ အဋ္ဌသတံ** ပသတ္ထာ’’တိ။

အထ ဝါ **ယေ**တိ အနိယမေတွာ ဥဒ္ဒေသော။ **ပုဂ္ဂလာ** တိ သတ္တာ။ **အဋ္ဌသတ** န္တိ တေသံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ တေ ဟိ ဧကဗီဇီ ကောလံကောလော သတ္တက္ခတ္တုပရမောတိ တယော သောတာပန္နာ။ ကာမရူပာရူပဘဝေသု အဓိဂတဖလာ တယော သကဒာဂါမိနော။ တေ သဗ္ဗေပိ စတုန္နံ ပဋိပဒါနံ ဝသေန စတုဝီသတိ။ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ, ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ, သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ, အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ, ဥဒ္ဓံသောတော, အကနိဋ္ဌဂါမီတိ အဝိဟေသု ပဉ္စ။ တထာ အတပ္ပသုဒဿသုဒဿီသု ။ အကနိဋ္ဌေသု ပန ဥဒ္ဓံသောတဝဇ္ဇာ စတ္တာရောတိ စတုဝီသတိ အနာဂါမိနော။ သုက္ခဝိပဿကော သမထယာနိကောတိ ဒွေ အရဟန္တော။ စတ္တာရော မဂ္ဂဋ္ဌာတိ စတုပညာသ။ တေ သဗ္ဗေပိ သဒ္ဓါဓုရပညာဓုရာနံ ဝသေန ဒိဂုဏာ ဟုတွာ အဋ္ဌသတံ ဟောန္တိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

စတ္တာရိ တောနိ ယုကနိ ဟောန္တီ တိ တေ သဗ္ဗေပိ အဋ္ဌ တ အဋ္ဌသတံ တတိ ဝိတ္ထာရဝသေန ဥဒ္ဒိဋ္ဌပုဂ္ဂလာ သင်္ခေပဝသေန သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌော ဖလဋ္ဌောတိ ဧကံ ယုဂံ, ဧဝံ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌော ဖလဋ္ဌောတိ ဧကံ ယုဂန္တိ စတ္တာရိ ယုကနိ ဟောန္တိ။ **တေ ဒက္ခိဏေယျာ** တိ ဧတ္ထ **တေ**တိ ပုဗ္ဗေ အနိယမေတ္ထတ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနံ နိယမေတ္ထတနိဒ္ဒေသော။ ယေ ပုဂ္ဂလာ ဝိတ္ထာရဝသေန အဋ္ဌ တ, အဋ္ဌသတံ တ, သင်္ခေပဝသေန စတ္တာရိ ယုကနိ ဟောန္တီတိ ဝုတ္တတာ, သဗ္ဗေပိ တေ ဒက္ခိဏံ အရဟန္တီတိ ဒက္ခိဏေယျာ။ ဒက္ခိဏာ နာမ ကမ္မဉ္စ ကမ္မဝိပာကဉ္စ သဒ္ဒဟိတ္တတ "ဧသ မေ ဣဒံ ဝေဇ္ဇကမ္မံ တ ဇင်္ဃပေသနိကံ တ ကရိဿတီ"တိ ဧဝမာဒီနိ အနပေက္ခိတ္တတ ဒိယျမာနော ဒေယျဓမ္မော, တံ အရဟန္တိ နာမ သီလာဒိဂုဏယုတ္တာ ပုဂ္ဂလာ, ဣမေ စ တာဒိသာ, တေန ဝုစ္စန္တိ "တေ ဒက္ခိဏေယျာ"တိ။

သုဂတဿ သာဝကာ တိ ဘဂဝ သောဘနေန ဂမနေန ယုတ္တတ္တာ, သောဘနဉ္စ ဌာနံ ဂတတ္တာ, သုဋ္ဌု စ ဂတတ္တာ, သုဋ္ဌု ဧဝ စ ဂဒတ္တာ သုဂတော, တဿ သုဂတဿ။ သဗ္ဗေပိ တေ ဝစနံ သုဏန္တီတိ သာဝကာ။ ကာမဉ္စ အညေပိ သုဏန္တိ, န ပန သုတ္တတ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကရောန္တိ, ဣမေ ပန သုတ္တတ ကတ္တဗ္ဗံ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိံ ကတ္တတ မဂ္ဂဖလာနိ ပတ္တာ, တသ္မာ "သာဝကာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဧတေသု ဒိန္နာနိ မဟပ္ဖလာနိ** တိ ဧတေသု သုဂတသာဝကေသု အပ္ပကာနိပိ အနာနိ ဒိန္နာနိ ပဋိဂ္ဂါဟကတော ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိဘာဝံ ဥပဂတတ္တာ မဟပ္ဖလာနိ ဟောန္တိ။ တသ္မာ သုတ္တန္တရေပိ ဝုတ္တံ –

> "ယာဝတာ , ဘိက္ခဝေ , သင်္ဃာ တ ဂဏာ တ တထာဂတသာဝကသင်္ဃော, တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ, ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုကနိ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ, ဧသ ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော။ပေ.။ အဂ္ဂေ ဝိပာကော ဟောတီ"တိ (အ. နိ. ၄.၃၄; ၅.၃၂; ဣတိဝု. ၉၀)။

ဧဝံ ဘဂဝ သဗ္ဗေသမ္ပိ မဂ္ဂဋ္ဌဖလဋ္ဌာနံ ဝသေန သင်္ဃရတနဿ ဂုဏံ ဝတ္တတ ဣဒါနိ တမေဝ ဂုဏံ နိဿာယ သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇတိ **"ဣဒမ္ပိ သင်္ဃေ"** တိ။ တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိဿာပိ ကထာယ အာဏာ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

ယေ သုပ္ပယုတ္တာတိကထာဝဏ္ဏနာ

၇. ဧဝံ မဂ္ဂဋ္ဌဖလဋ္ဌာနံ ဝသေန သင်္ဃဂုဏေန သစ္စံ ဝတ္တတ ဣဒါနိ တတော ဧကစ္စာနံ ဖလသမာပတ္တိသုခမနုဘဝန္တာနံ ခီဏာသဝပုဂ္ဂလာနံယေဝ ဂုဏေန ဝတ္တုမာရဒ္ဓေ **"ယေ သုပ္ပယုတ္တာ"** တိ။ တတ္ထ **ယေ**တိ အနိယမိတုဒ္ဒေသဝစနံ။ **သုပ္ပယုတ္တာ** တိ သုဋ္ဌု ပယုတ္တာ, အနေကဝိဟိတံ အနေသနံ ပဟာယ သုဒ္ဓာဇီဝိတံ နိဿာယ ဝိပဿနာယ အတ္တာနံ ပယုဉ္ဇိတုမာရဒ္ဓာတိ အတ္ထော။ အထ တ **သုပ္ပယုတ္တာ** တိ သုဝိသုဒ္ဓကာယဝစီပယောဂသမန္နာဂတာ, တေန တေသံ သီလက္ခန္ဓံ ဒဿေတိ။ **မနသာ ဒဠှေနာ**တိ ဒဠှေန မနသာ, ထိရသမာဓိယုတ္တေန စေတသာတိ အတ္ထော။ တေန တေသံ သမာဓိက္ခန္ဓံ ဒဿေတိ။ **နိက္ကာမိနော** တိ ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခာ ဟုတ္တတ ပညာဓုရေန ဝီရိယေန သဗ္ဗကိလေသေဟိ ကတနိက္ကမနာ။ တေန တေသံ ဝီရိယသမ္ပန္နံ ပညက္ခန္ဓံ ဒဿေတိ။

ဂေါတမသာသနမှီတိ ဂေါတ္တတော ဂေါတမဿ တထာဂတဿေဝ သာသနမှိ။ တေန ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ နာနပ္ပကာရမ္ပိ အမရတပံ ကရောန္တာနံ သုပ္ပယောဂါဒိဂုဏာဘာဝတော ကိလေသေဟိ နိက္ကမနာဘာဝံ ဒဿေတိ။ **တေ**တိ ပုဗ္ဗေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနံ နိဒ္ဒေသဝစနံ။ **ပတ္တိပတ္တာ** တိ ဧတ္ထ ပတ္တဗ္ဗာတိ ပတ္တိ, ပတ္တဗ္ဗာ နာမ ပတ္တုံ အရဟာ, ယံ ပတ္တတ အစ္စန္တယောဂက္ခေမိနော ဟောန္တိ, အရဟတ္တဖလဿေတံ အဓိဝစနံ, တံ ပတ္တိံ ပတ္တာတိ ပတ္တိပတ္တာ။ **အမတ**န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ **ဝိဂယှ**တ္တ**ဟာ**တိ အာရမ္မဏဝသေန ဝိဂါဟိတ္တတ။ **လဒ္ဓာ** တိ လဘိတ္တတ။ **မုဓာ**တိ အဗျယေန ကာကဏိကမတ္တမ္ပိ ဗျယံ အကတ္တတ။ **နိဗ္ဗုတိံ** န္တိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓကိလေသဒရထံ ဖလသမာပတ္တိံ။ **ဘုဉ္ဇမာနာ** တိ အနုဘဝမာနာ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယေ ဣမသ္မိံ ဂေါတမသာသနမှိ သီလသမ္ပန္နတ္တာ သုပ္ပယုတ္တာ, သမာဓိသမ္ပန္နတ္တာ မနသာ ဒဠှေန, ပညာသမ္ပန္နတ္တာ နိက္ကာမိနော , တေ ဣမာယ သမ္မာပဋိပဒာယ အမတံ ဝိဂယှတ္တဟ မုဓာ လဒ္ဓာ ဖလသမာပတ္တိသညိတံ နိဗ္ဗုတိံ ဘုဉ္ဇမာနာ ပတ္တိပတ္တာ နာမ ဟောန္တီတိ။

ဧဝံ ဘဂဝါ ဖလသမာပတ္တိသုခမနုဘဝန္တာနံ ခီဏာသဝပုဂ္ဂလာနမေဝ ဝသေန သင်္ဃရတနဿ ဂုဏံ ဝတွာ ဣဒါနိ တမေဝ ဂုဏံ နိဿာယ သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇတိ **“ဣဒမ္ပိ သင်္ဃေ”** တိ။ တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိဿာပိ ကထာယ အာဏာ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

ယထိန္ဒခီလောတိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၈. ဧဝံ ခီဏာသဝပုဂ္ဂလာနံ ဂုဏေန သင်္ဃာဓိဋ္ဌာနံ သစ္စံ ဝတွာ ဣဒါနိ ဗဟုဇနပစ္စက္ခေန သောတာပန္နဿေဝ ဂုဏေန ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ **“ယထိန္ဒခီလော”** တိ။ တတ္ထ **ယထာ**တိ ဥပမာဝစနံ။ **ဣန္ဒခီလော** တိ နဂရဒ္ဝါရဝိနိဝါရဏတ္ထံ ဥမ္မာရဗ္ဘန္တရေ အဋ္ဌ ဝါ ဒသ ဝါ ဟတ္ထေ ပထဝိံ ခဏိတွာ အာကောဋိတဿ သာရဒါရုမယထမ္ဘဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ပထဝိန္တိ** ဘူမိံ။ **သိတော**တိ အန္တော ပဝိသိတွာ နိဿိတော။ **သိယာ**တိ ဘဝေယျ။ **စတုဗ္ဘိ ဝါတေဟီ** တိ စတူဟိ ဒိသာဟိ အာဂတေဟိ ဝါတေဟိ။ **အသမ္ပကမ္ပိယော** တိ ကမ္ပေတုံ ဝါ စာလေတုံ ဝါ အသက္ကုဏေယျော။ **တထူပမန္တိ** တထာဝိဓံ။ **သပ္ပုရိသန္တိ** ဥတ္တမပုရိသံ။ **ဝဒါမီ**တိ ဘဏာမိ။ **ယော အရိယသစ္စာနိ အဝေစ္စ ပဿတီ** တိ ယော စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ပညာယ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ပဿတိ။ တတ္ထ အရိယသစ္စာနိ ကုမာရပဉှေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အယံ ပနေတ္ထ **သင်္ခေပတ္ထော** – ယထာ ဟိ ဣန္ဒခီလော ဂမ္ဘီရနေမတာယ ပထဝိဿိတော စတုဗ္ဘိ ဝါတေဟိ အသမ္ပကမ္ပိယော သိယာ, ဣမမ္ပိ သပ္ပုရိသံ တထူပမမေဝ ဝဒါမိ, ယော အရိယသစ္စာနိ အဝေစ္စ ပဿတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ သောပိ ဣန္ဒခီလော ဝိယ စတူဟိ ဝါတေဟိ သဗ္ဗတိတ္ထိယဝါဒဝါတေဟိ အသမ္ပကမ္ပိယော ဟောတိ, တမှာ ဒဿနာ ကေနစိ ကမ္ပေတုံ ဝါ စာလေတုံ ဝါ အသက္ကုဏေယျော။ တသ္မာ သုတ္တန္တရေပိ ဝုတ္တံ –

> “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အယောခီလော ဝါ ဣန္ဒခီလော ဝါ ဂမ္ဘီရနေမော သုနိခါတော အစလော အသမ္ပကမ္ပီ, ပုရတ္ထိမာယ စေပိ ဒိသာယ အာဂစ္ဆေယျ ဘုသာ ဝါတဝုဋ္ဌိ, နေဝ နံ သင်္ကမ္ပေယျ န သမ္ပကမ္ပေယျ န သမ္ပစာလေယျ။ ပစ္ဆိမာယ။ပေ။ ဒက္ခိဏာယ, ဥတ္တရာယပိ စေ။ပေ။ န သမ္ပစာလေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဂမ္ဘီရတ္တာ, ဘိက္ခဝေ, နေမဿ, သုနိခါတတ္တာ ဣန္ဒခီလဿ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယေ စ ခေါ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ။ပေ။ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနန္တိ, တေ န အညဿ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ မုခံ ဩလောကေန္တိ ‘အယံ နူန ဘဝံ ဇာနံ ဇာနာတိ, ပဿံ ပဿတီ’တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? သုဒိဋ္ဌတ္တာ, ဘိက္ခဝေ, စတုန္နံ အရိယသစ္စာန”န္တိ (သံ. နိ. ၅.၁၁၀၉)။

ဧဝံ ဘဂဝါ ဗဟုဇနပစ္စက္ခဿ သောတာပန္နဿေဝ ဝသေန သင်္ဃရတနဿ ဂုဏံ ဝတွာ ဣဒါနိ တမေဝ ဂုဏံ နိဿာယ သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇတိ **“ဣဒမ္ပိ သင်္ဃေ”** တိ။ တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိဿာပိ ကထာယ အာဏာ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

ယေ အရိယသစ္စာနီတိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၉. ဧဝံ အဝိသေသတော သောတာပန္နဿ ဂုဏေန သင်္ဃာဓိဋ္ဌာနံ သစ္စံ ဝတွာ ဣဒါနိ ယေ တေ တယော သောတာပန္နာ ဧကဗီဇီ ကောလံကောလော သတ္တက္ခတ္တုပရမောတိ။ ယထာဟ –

> “ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော ဟောတိ။ပေ။ သော ဧကံယေဝ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ, အယံ ဧကဗီဇီ။ တထာ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ကုလာနိ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ, အယံ ကောလံကောလော။ တထာ သတ္တက္ခတ္တုံ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ, အယံ သတ္တက္ခတ္တုပရမော”တိ (ပု. ပ. ၃၁-၃၃)။

တေသံ သဗ္ဗကနိဋ္ဌဿ သတ္တက္ခတ္တုပရမဿ ဂုဏေန ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ **“ယေ အရိယသစ္စာနီ”**တိ။ တတ္ထ **ယေ အရိယသစ္စာနီ**တိ ဧတံ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဝိဘာဝယန္တီ** တိ ပညာဩဘာသေန သစ္စပဋိစ္ဆာဒကံ ကိလေသန္ဓကာရံ

ဝိဓမိတွာတ အတ္တနော ပကာသာနိ ဟာကဋ္ဌာနိ ကရောန္တိ။ **ဂမ္ဘီရပညေနာ** တိ အပ္ပမေယျပညာတာယ သဒေဝကဿ လောကဿ ဉာဏေန အလဗ္ဘနေယျပ္ပတိဋ္ဌပညေန, သဗ္ဗညုနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သုဒေသိတာနီ**တိ သမာသဗ္ဗာသသာကလျဝေကလျာဒီဟိ တေဟိ တေဟိ နယေဟိ သုဋ္ဌု ဒေသိတာနိ။ **ကိဉ္စာပိ တေ ဟောန္တိ ဘုသံ ပမတ္တာ** တိ တေ ဝိဘာဝိတအရိယသစ္စာ ပုဂ္ဂလာ ကိဉ္စာပိ ဒေဝရဇ္ဇစက္ကဝတ္တိရဇ္ဇာဒိပ္ပမာဒဋ္ဌာနံ အာဂမ္မ ဘုသံ ပမတ္တာ ဟောန္တိ, တထာပိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏေန အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ နိရောဓေန ဌပေတွာ သတ္တ ဘဝေ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ, တေသံ နိရုဒ္ဓတ္တာ အတ္ထင်္ဂတတ္တာ န အဋ္ဌမံ ဘဝံ အာဒိယန္တိ, သတ္တမဘဝေ ဧဝ ပန ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏန္တိ။

ဧဝံ ဘဂဝါ သတ္တက္ခတ္တုပရမဝသေန သင်္ဃရတနဿ ဂုဏံ ဝတွာ ဣဒါနိ တမေဝ ဂုဏံ နိဿာယ သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇတိ **“ဣဒမ္ပိ သင်္ဃေ”** တိ။ တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိဿာပိ ဂါထာယ အာဏာ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

သဟာဝဿာတိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဧဝံ သတ္တက္ခတ္တုပရမဿ အဋ္ဌမံ ဘဝံ အနာဒိယနဂုဏေန သင်္ဃာဓိဋ္ဌာနံ သစ္စံ ဝတွာ ဣဒါနိ တဿေဝ သတ္တ ဘဝေ အာဒိယတောပိ အညေဟိ အပ္ပဟီနဘဝတအနေဟိ ပုဂ္ဂလေဟိ ဝိသိဋ္ဌေန ဂုဏေန ဝတ္တုမာရဒ္ဓေ **“သဟာဝဿာ”**တိ ။ တတ္ထ **သဟာတ**တိ သဒ္ဓိံယေဝ။ **အဿာ** တိ ‘‘န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တီ’’တိ ဝုတ္တေသု အညတရဿ။ **ဒဿနသမ္ပဒာယ** တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂသမ္ပတ္တိယာ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ဟိ နိဗ္ဗာနံ ဒိသွာ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စသမ္ပဒာယ သဗ္ဗပဌမံ နိဗ္ဗာနဒဿနတော ‘‘ဒဿန’’န္တိ ဝုစ္စတိ, တဿ အတ္တနိ ဟာတုဘာဝတော ဒဿနသမ္ပဒာ, တာယ ဒဿနသမ္ပဒာယ သဟ ဧဝ။ **တယဿု ဓမ္မာ ဇဟိတာ ဘဝန္တိ** တိ ဧတ္ထ **အဿု** -ဣတိ ပဒပူရဏမတ္တေ နိပါတော ‘‘ဣဒံ သု မေ, သာရိပုတ္တ, မဟာဝိကဋ္ဋဘောဇနသ္မိံ ဟောတီ’’တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁၅၆) ဝိယ။ ယတော သဟာဝဿ ဒဿနသမ္ပဒာယ တယော ဓမ္မာ ဇဟိတာ ဘဝန္တိ ပဟီနာ ဟောန္တီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ဣဒါနိ ဇဟိတဓမ္မဒဿနတ္ထမာဟ **“သက္ကာယဒိဋ္ဌီ ဝိစိကိစ္ဆိတဉ္စ, သီလဗ္ဗတံ ဝာပိ ယဒတ္ထိ ကိဉ္စီ”** တိ။ တတ္ထ သတိ ကာယေ ဝိဇ္ဇမာနေ ဥပာဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကာချေ ကာယေ ဝီသတိဝတ္ထုကာ ဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, သတီ ဝါ တတ္ထ ကာယေ ဒိဋ္ဌီတိပိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, ယထာဝုတ္တပ္ပကာရေ ကာယေ ဝိဇ္ဇမာနာ ဒိဋ္ဌီတိ အတ္ထော။ သတိယေဝ ဝါ ကာယေ ဒိဋ္ဌီတိပိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, ယထာဝုတ္တပ္ပကာရေ ကာယေ ဝိဇ္ဇမာနေ ရူပာဒိသင်္ခါတေ အတ္တာတိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌီတိ အတ္ထော။ တဿာ စ ပဟီနတ္တာ သဗ္ဗဒိဋ္ဌိဂတာနိ ပဟီနာနေဝ ဟောန္တိ။ သာ ဟိ နေသံ မူလံ။ သဗ္ဗကိလေသဗျာဓိဝူပသမနတော ပညာ‘‘စိကိစ္ဆိတ’’န္တိ ဝုစ္စတိ, တံ ပညာစိကိစ္ဆိတံ ဣတော ဝိဂတံ, တတော ဝါ ပညာစိကိစ္ဆိတာ ဣဒံ ဝိဂတန္တိ ဝိစိကိစ္ဆိတံ။ ‘‘သတ္ထရိ ကင်္ခတီ’’တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁၀၀၈; ဝိဘ. ၉၁၅) နယေန ဝုတ္တာယ အဋ္ဌဝတ္ထုကာယ ဝိမတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ တဿာ ပဟီနတ္တာ သဗ္ဗာနိပိ ဝိစိကိစ္ဆိတာနိ ပဟီနာနိ ဟောန္တိ။ တဥ္ဟိ နေသံ မူလံ။ ‘‘ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သီလေန သုဒ္ဓိ ဝတေန သုဒ္ဓိ’’တိ ဧဝမာဒီသု (ဓ. သ. ၁၂၂၂; ဝိဘ. ၉၃၈) အာဂတံ ဂေါသီလကုက္ကုရသီလာဒိကံ သီလံ ဂေါဝတကုက္ကုရဝတာဒိကဉ္စ ဝတံ သီလဗ္ဗတန္တိ ဝုစ္စတိ, တဿ ပဟီနတ္တာ သဗ္ဗမ္ပိ နဂ္ဂိယမုဏ္ဍိကာဒိအမရတပံ ပဟီနံ ဟောတိ။ တဥ္ဟိ တဿ မူလံ, တေနေဝ သဗ္ဗာဝသာနေ ဝုတ္တံ **“ယဒတ္ထိ ကိဉ္စီ”**တိ။ ဒုက္ခဒဿနသမ္ပဒာယ စေတ္ထ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သမုဒယဒဿနသမ္ပဒာယ ဝိစိကိစ္ဆိတံ, မဂ္ဂဒဿနနိဗ္ဗာနဒဿနသမ္ပဒာယ သီလဗ္ဗတံ ပဟီယတီတိ ဝိညာတဗ္ဗံ။

စတူဟပါယေဟီတိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဧဝမဿ ကိလေသဝဋ္ဋပ္ပဟာနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တသ္မိံ ကိလေသဝဋ္ဋေ သတိ ယေန ဝိပါကဝဋ္ဋေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တပ္ပဟာနာ တဿာပိ ပဟာနံ ဒီပေန္တော အာဟ **“စတူဟပါယေဟိ စ ဝိပ္ပမုတ္တော”** တိ။ တတ္ထ စတ္တာရော အပါယာ နာမ နိရယတိရစ္ဆာနပေတ္တိဝိသယအသုရကာယာ။ တေဟိ ဧသ သတ္တ ဘဝေ အာဒိယန္တောပိ ဝိပ္ပမုတ္တောတိ အတ္ထော။

ဧဝမဿ ဝိပာကဝဋ္ဋပ္ပဟာနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယမဿ ဝိပာကဝဋ္ဋဿ မူလဘူတံ ကမ္မဝဋ္ဋံ, တဿာပိ ပ
ဟာနံ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဆစ္စာဘိဇာတိနိ အဘဗ္ဗ ကာတု”** န္တိ။ တတ္ထ **အဘိဇာနာနီ**တိ ဩဠာရိကဌာနာနိ, တာနိ
ဆ ဆ အဘဗ္ဗော ကာတုံ။ တာနိ စ “အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော မာတရံ ဇီ
ဝိတာ ဝေရောပေယျာ”တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၁.၂၇၁; မ. နိ. ၃.၁၂၈; ဝိဘ. ၈၀၉) နယေန ဧကကနိပာတေ ဝုတ္တာနိ မာတု
ဃာတပိတုဃာတအရဟန္တဃာတလောဟိတုပ္ပာဒသင်္ဃဘေဒအညသတ္ထာရုဒ္ဒေသကမ္မာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တာနိ
ဟိ ကိဉ္စာပိ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော အရိယသာဝကော ကုန္ထကိပိလ္လိကမ္ပိ ဇီဝိတာ န ဝေရောပေတိ, အပိစ ခေါ ပန ပုထုဇ္ဇန
ဘာဝဿ ဝိဂရဟဏတ္ထံ ဝုတ္တာနိ။ ပုထုဇ္ဇနော ဟိ အဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နတ္တာ ဧဝံမဟာသာဝဇ္ဇာနိ အဘိဌာနာနိပိ ကရော
တိ, ဒဿနသမ္ပန္နော ပန အဘဗ္ဗော တာနိ ကာတုန္တိ။ အဘဗ္ဗဂ္ဂဟဏဉ္စေတ္ထ ဘဝန္တရေပိ အကရဏဒဿနတ္ထံ။ ဘဝန္တရေပိ ဟိ ဧသ အတ္တနော အရိယသာဝကဘာဝံ အဇာနန္တောပိ ဓမ္မတာယ ဧဝ ဧတာနိ ဝါ ဆ ပကတိပာဏာတိပာ
တာဒီနိ ဝါ ပဉ္စ ဝေရာနိ အညသတ္ထာရုဒ္ဒေသေန သဟ ဆ ဌာနာနိ န ကရောတိ, ယာနိ သန္ဓာယ ဧကစ္စေ “ဆ ဆာဘိဌာ
နာနီ”တိပိ ပဌန္တိ။ မတမစ္ဆဂ္ဂါဟာဒယော စေတ္ထ အရိယသာဝကကာမအရကာနံ နိဒဿနံ။

ဧဝံ ဘဂဝါ သတ္တ ဘဝေ အာဒိယတောပိ အရိယသာဝကဿ အညေဟိ အပ္ပဟီနဘဝါဒိအနေယှဟိ ပုဂ္ဂလေဟိ ဝိသိဋ္ဌဂု
ဏဝသေန သင်္ဃရတနဿ ဂုဏံ ဝတွာ ဣဒါနိ တမေဝ ဂုဏံ နိဿာယ သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇတိ **“ဣဒမ္ပိ သင်္ဃေ”** တိ။
တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိဿာပိ ကထာယ အာဏာ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါ
ဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

ကိဉ္စာပိ သောတိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဧဝံ သတ္တ ဘဝေ အာဒိယတောပိ အညေဟိ အပ္ပဟီနဘဝါဒိအနေယှဟိ ပုဂ္ဂလေဟိ ဝိသိဋ္ဌဂုဏေန သင်္ဃာဓိဋ္ဌာနံ သ
စ္စံ ဝတွာ ဣဒါနိ န ကေဝလံ ဒဿနသမ္ပန္နော ဆ အဘိဌာနာနိ အဘဗ္ဗော ကာတုံ, ကိန္တု အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ပာပကမ္မံ
ကတွာ တဿ ပဋိစ္ဆာဒနာယပိ အဘဗ္ဗောတိ ပမာဒဝိဟာရိနောပိ ဒဿနသမ္ပန္နဿ ကတပ္ပဋိစ္ဆာဒနာဘာဝဂု
ဏေန ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ **“ကိဉ္စာပိ သော ကမ္မ ကရောတိ ပာပက”** န္တိ။

တဿတ္ထော – သော ဒဿနသမ္ပန္နော ကိဉ္စာပိ သတိသမ္မောသေန ပမာဒဝိဟာရံ အာဂမ္မ ယံ တံ ဘဂဝတာ
လောကဝဇ္ဇံ သဉ္စိစ္စတိက္ကမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ယံ မယာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တံ မမ သာဝကာ ဇီဝိတ
ဟေတုပိ နာတိက္ကမန္တီ”တိ (စူဠဝ. ၃၈၅; ဥဒါ. ၄၅) တံ ဌပေတွာ အညံ ကုဋိကာရသဟသေယျာဒိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇဝီ
တိက္ကမသင်္ခါတံ ဗုဒ္ဓပ္ပတိကုဋ္ဌံ **ကာယေန** ပာပကမ္မံ ကရောတိ, ပဒသောဓမ္မဥတ္တရိဆပ္ပဉ္စဝါစာဓမ္မဒေသေန
သမ္ဖပ္ပလာပဖရုသဝစနာဒိ တ **တစာယ , ဥဒ စေတသာ တ** ကတ္ထစိ လောဘာဒေသုပ္ပာဒနံ ဇာတရူပာဒိသာဒိယနံ စီဝရာဒိပ
ရိဘောဂေသု အပစ္စဝေက္ခဏာဒိ တ ပာပကမ္မံ ကရောတိ။ **အဘဗ္ဗော သော တဿ ပဋိစ္ဆဒါယ** န သော တံ “ဣဒံ အ
ကပ္ပိယမကရဏီယ”န္တိ ဇာနိတွာ မုဟုတ္တမ္ပိ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တံခဏံ ဧဝ ပန သတ္ထရိ ဝါ ဝိညူသု ဝါ သဗြဟ္မစာရီသု
အာဝိ ကတွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောတိ, “န ပုန ကရိဿာမီ”တိ ဧဝံ သံဝရိတဗ္ဗံ ဝါ သံဝရတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ **အဘဗ္ဗ
ဗတာ ဒိဋ္ဌပဒဿ ဝုတ္တာ,** ဧဝရူပမ္ပိ ပာပကမ္မံ ကတွာ တဿ ပဋိစ္ဆာဒါယ ဒိဋ္ဌနိဗ္ဗာနပဒဿ ဒဿနသမ္ပန္နဿ
သ ပုဂ္ဂလဿ အဘဗ္ဗတာ ဝုတ္တာတိ အတ္ထော။

ကထံ?

> “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒဟရော ကုမာရော မန္ဒော ဥတ္တာနသေယျကော ဟတ္ထေန ဝါ ပါဒေန
> ဝါ အင်္ဂါရံ အက္ကမိတွာ ခိပ္ပမေဝ ပဋိသံဟရတိ, ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မတာ ဧသာ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နဿ ပု
> ဂ္ဂလဿ, ကိဉ္စာပိ တထာရူပိံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, ယထာရူပါယ အာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌာနံ ပညာယတိ။ အထ
> ခေါ နံ ခိပ္ပမေဝ သတ္ထရိ ဝါ ဝိညူသု ဝါ သဗြဟ္မစာရီသု ဒေသေတိ ဝိဝရတိ ဥတ္တာနီကရောတိ, ဒေသေတွာ
> ဝိဝရိတွာ ဥတ္တာနီကတွာ အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ”တိ (မ. နိ. ၁.၄၉၆)။

ဧဝံ ဘဂဝါ ပမာဒဝိဟာရိနောပိ ဒဿနသမ္ပန္နဿ ကတပ္ပဋိစ္ဆာဒနာဘာဝဂုဏေန သင်္ဃရတနဿ ဂုဏံ ဝတွာ
ဣဒါနိ တမေဝ ဂုဏံ နိဿာယ သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇတိ **“ဣဒမ္ပိ သင်္ဃေ”** တိ။ တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေ

ဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိဿာပိ ကထာယ အာဏာ ကောဋ္ဌိသတသဟဿစက္ကတဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

ဝနပ္ပဂုမ္ဗေတိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃. ဧဝံ သင်္ခေပရိယာပန္နာနံ ပုဂ္ဂလာနံ တေန တေန ဂုဏပ္ပကာရေန သင်္ဃာဓိဋ္ဌာနံ သစ္စံ ဝတွာ ဣဒါနိ ယ္ဝာယံ ဘဂဝတာ ရတနသုတ္တယဂုဏံ ဒီပေန္တေန ဣဓ သင်္ခေပေန အညတ္ထ စ ဝိတ္ထာရေန ပရိယတ္တိဓမ္မော ဒေသိတော, တမ္ပိ နိဿာယ ပုန ဗုဒ္ဓါဓိဋ္ဌာနံ သစ္စံ ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ **“ဝနပ္ပဂုမ္ဗေ ယထာ ဖုဿိတဂ္ဂေ”** တိ။ တတ္ထ အာသန္နသန္နိဝေသဝနတ္တိတာနံ ရုက္ခာနံ သမူဟော ဝနံ, မူလသာရဖေဂ္ဂုတစသာခါပလာသေဟိ ပဝုဍ္ဎော ဂုမ္ဗော ပဂုမ္ဗော, ဝနဿ, ဝနေ တ ပဂုမ္ဗော **ဝနပ္ပဂုမ္ဗော** ။ သွာယံ “ဝနပ္ပဂုမ္ဗေ”တိ ဝုတ္တော, ဧဝမ္ပိ ဟိ ဝတ္တုံ လဗ္ဘတိ “အတ္ထိ သဝိတက္ကေ သဝိစာရေ , အတ္ထိ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တေ, သုခေ ဒုက္ခေ ဇီဝေ”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၁၇၄; မ. နိ. ၂.၂၂၈) ဝိယ။ **ယထာ**တိ ဥပမာဝစနံ။ ဖုဿိတာနိ အဂ္ဂါနိ အဿာတိ **ဖုဿိတဂ္ဂေ,** သဗ္ဗသာခါပသာခါသု သဉ္ဇာတပုပ္ဖေတိ အတ္ထော။ သော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ “ဖုဿိတဂ္ဂေ”တိ ဝုတ္တော။ **ဂိမ္ဟာနမာသေ ပဌမသ္မိံ ဂိမှေ** တိ ယေ စတ္တာရော ဂိမှာနံ မာသာ, တေသံ စတုန္နံ ဂိမှာနမာသာနံ ဧကသ္မိံ မာသေ။ ကတရသ္မိံ မာသေ ဣတိ စေ? **ပဌမသ္မိံ ဂိမှေ,** စိတ္တမာသေတိ အတ္ထော။ သော ဟိ “ပဌမဂိမှော”တိ စ “ဗာလဝသန္တော”တိ စ ဝုစ္စတိ။ တတော ပရံ ပဒတ္ထတော ဟာကဋ္ဌမေဝ။

အယံ ပနေတ္ထ **ပိဏ္ဍတ္ထော** – ယထာ ပဌမဂိမှာနာမကေ ဗာလဝသန္တေ နာနာဝိဓရုက္ခဂဟနေ ဝနေ သုပုပ္ဖိတဂ္ဂသာခော တရုဏရုက္ခဂစ္ဆပရိယာယနာမော ပဂုမ္ဗော အတိဝိယ သဿိရိကော ဟောတိ, ဧဝမေဝ ခန္ဓာယတနာဒီဟိ သတိပဋ္ဌာနသမ္မပ္ပဓာနာဒီဟိ သီလသမာဓိက္ခန္ဓာဒီဟိ တ နာနပ္ပကာရေဟိ အတ္ထပ္ပဘေဒပုပ္ဖေဟိ အတိဝိယ သဿိရိကတ္တာ တထူပမံ နိဗ္ဗာနကမိမဂ္ဂဒီပနတော နိဗ္ဗာနကမိံ ပရိယတ္တိဓမ္မဝရံ နေဝ လာဘဟေတု န သက္ကာရာဒိဟေတု, ကေဝလန္တု မဟာကရုဏာယ အဗ္ဘုဿာဟိတဟဒယော သတ္တာနံ ပရမဟိတာယ အဒေသယီတိ။ **ပရမံ ဟိတာယာ**တိ ဧတ္ထ စ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ အနုနာသိကော။ အယံ ပနတ္ထော – ပရမဟိတာယ နိဗ္ဗာနာယ အဒေသယီတိ။

ဧဝံ ဘဂဝတ ဣမံ သုပုပ္ဖိတဂ္ဂဝနပ္ပဂုမ္ဗသဒိသံ ပရိယတ္တိဓမ္မံ ဝတွာ ဣဒါနိ တမေဝ နိဿာယ ဗုဒ္ဓါဓိဋ္ဌာနံ သစ္စံ ဝဒန္တော **“ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ”** တိ။ တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေဝလံ ပန ဣဒမ္ပိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရပရိယတ္တိဓမ္မသင်္ခါတံ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတန္တိ ဧဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ ။ ဣမိဿာပိ ကထာယ အာဏာ ကောဋ္ဌိသတသဟဿစက္ကတဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

ဝရော ဝရညူတိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄. ဧဝံ ဘဂဝတ ပရိယတ္တိဓမ္မေန ဗုဒ္ဓါဓိဋ္ဌာနံ သစ္စံ ဝတွာ ဣဒါနိ လောကုတ္တရဓမ္မေန ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ **“ဝရော ဝရညူ”**တိ။ တတ္ထ **ဝရော**တိ ပဏီတာဓိမုတ္တိကေဟိ ဣစ္ဆိတော “အဟော ဝတ မယမ္ပိ ဧဝရူပါ အဿာမာ”တိ, ဝရဂုဏယောဂတော ဝါ ဝရော ဥတ္တမော သေဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ **ဝရညူ**တိ နိဗ္ဗာနညူ။ နိဗ္ဗာနဥ္ဟိ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဥတ္တမဋ္ဌေန ဝရံ, တဉ္စေသ ဗောဓိမူလေ သယံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ အညာသိ။ **ဝရဒေါ**တိ ပဉ္စဝဂ္ဂိယဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယဇဋိလာဒီနံ အညေသဉ္စ ဒေဝမနုဿာနံ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတသနာဘာဂိယဝရဓမ္မဒာယီတိ အတ္ထော။ **ဝရာဟရော**တိ ဝရဿ မဂ္ဂဿ အာဟဋ္ဌတ္တာ ဝရာဟရောတိ ဝုစ္စတိ။ သော ဟိ ဘဂဝတ ဒီပင်္ကရတော ပဘုတိ သမတိံသ ပါရမိယော ပူရေန္တော ပုဗ္ဗကေဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေဟိ အနုယာတံ ပုရာဏမဂ္ဂဝရမာဟရိ, တေန “ဝရာဟရော”တိ ဝုစ္စတိ။

အပိစ သဗ္ဗညုတညာဏပ္ပဋိလာဘေန ဝရော, နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာယ ဝရညူ, သတ္တာနံ ဝိမုတ္တိသုခဒါနေန ဝရဒေါ, ဥတ္တမပဋိပဒါဟရဏေန ဝရာဟရော။ ဧတေဟိ လောကုတ္တရဂုဏေဟိ အဓိကဿ ကဿစိ ဂုဏဿ အဘာဝတော အနုတ္တရော။

အပရော နယော – ဝရော ဥပသမာဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏေန, ဝရညူ ပညာဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏေန, ဝရဒေါ စာဂါဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏေန, ဝရာဟရော သစ္စာဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏေန, ဝရံ မဂ္ဂသစ္စမာဟရီတိ။ တထာ ဝရော ပုညုဿယေန, ဝရညူ ပညုဿယေန, ဝရဒေါ ဗုဒ္ဓဘာဝတ္ထိကာနံ တဒုပာယသမ္ပဒါနေန, ဝရာဟရော ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘာဝတ္ထိကာနံ တဒုပာယာဟရဏေန,

အနုတ္တရော တတ္ထ တတ္ထ အသဒိသတာယ, အတ္တနာ ဝါ အနာစရိယကော ဟုတွာ ပရေသံ အာစရိယဘာဝေန, ဓမ္မဝရံ အဒေသယိ သာဝကဘာဝတ္ထိကာနံ တဒတ္ထာယ သွာက္ခာတတာဒိဂုဏယုတ္တဿ ဓမ္မဝရဿ ဒေသနတော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ဧဝံ ဘဂဝါ နဝဝိဓေန လောကုတ္တရဓမ္မေန အတ္တနော ဂုဏံ ဝတွာ ဣဒါနိ တမေဝ ဂုဏံ နိဿာယ ဗုဒ္ဓါဓိဋ္ဌာနံ သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇတိ **“ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ”** တိ။ တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေဝလံ ပန ယံ ဝရံ လောကုတ္တရဓမ္မံ သော အညာသိ, ယဉ္စ အဒါသိ, ယဉ္စ အာဟရိ, ယဉ္စ ဒေသေသိ, ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတန္တိ ဧဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဣမိဿာပိ ဂါထာယ အာဏာ ကောဋိသတသဟဿေသု စက္ကဝာဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

ခီဏန္တိဂါထာဝဏ္ဏနာ

၁၅. ဧဝံ ဘဂဝါ ပရိယတ္တိဓမ္မဉ္စ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဉ္စ နိဿာယ ဒွီဟိ ဂါထာဟိ ဗုဒ္ဓါဓိဋ္ဌာနံ သစ္စံ ဝတွာ ဣဒါနိ ယေ တံ ပရိယတ္တိဓမ္မံ အဿောသုံ, သုတာနုသာရေန စ ပဋိပဇ္ဇိတွာ နဝပ္ပကာရမ္ပိ လောကုတ္တရဓမ္မံ အဓိဂမိံသု, တေသံ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပတ္တိဂုဏံ နိဿာယ ပုန သင်္ဃာဓိဋ္ဌာနံ သစ္စံ ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ **“ခီဏံ ပုရာဏ”**န္တိ။ တတ္ထ **ခီဏန္တိ** သမုစ္ဆိန္နံ။ **ပုရာဏန္တိ** ပုရာတနံ။ **နဝန္တိ** သမ္ပတိ ဝတ္တမာနံ။ **နတ္ထိ သမ္ဘဝန္တိ** အဝိဇ္ဇမာနပါတုဘာဝံ။ **ဝိရတ္တစိတ္တာတိ** ဝီတရာဂစိတ္တာ။ **အာယတိကေ ဘဝသ္မိန္တိ** အနာဂတမဒ္ဓါနံ ပုနဗ္ဘဝေ။ **တေတိ** ယေသံ ခီဏံ ပုရာဏံ နဝံ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ, ယေ စ အာယတိကေ ဘဝသ္မိံ ဝိရတ္တစိတ္တာ, တေ ခီဏာသဝါ ဘိက္ခူ။ **ခီဏဗီဇာတိ** ဥစ္ဆိန္နဗီဇာ။ **အဝိရူဠှိဆန္ဒာတိ** ဝိရူဠှိဆန္ဒဝိရဟိတာ။ **နိဗ္ဗန္တီတိ** ဝိဇ္ဈာယန္တိ။ **ဓီရာတိ** ဓိတိသမ္ပန္နာ။ **ယထာယံ ပဒီပေါတိ** အယံ ပဒီပေါ ဝိယ။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယံ တံ သတ္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓမ္ပိ ပုရာဏံ အတီတကာလိကံ ကမ္မံ တဏှာသိနေဟဿ အပ္ပဟီနတ္တာ ပဋိသန္ဓိအာဟရဏသမတ္ထတာယ အခီဏံယေဝ ဟောတိ, တံ ပုရာဏံ ကမ္မံ ယေသံ အရဟတ္တမဂ္ဂေန တဏှာသိနေဟဿ သောသိတတ္တာ အဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎဗီဇမိဝ အာယတိံ ဝိပါကဒါနာသမတ္ထတာယ ခီဏံ။ ယဉ္စ နေသံ ဗုဒ္ဓပူဇာဒိဝသေန ဣဒါနိ ပဝတ္တမာနံ ကမ္မံ နဝန္တိ ဝုစ္စတိ, တဉ္စ တဏှာပဟာနေနေဝ ဆိန္နမူလပါဒပပုပ္ဖမိဝ အာယတိံ ဖလဒါနာသမတ္ထတာယ ယေသံ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ, ယေ စ တဏှာပဟာနေနေဝ အာယတိကေ ဘဝသ္မိံ ဝိရတ္တစိတ္တာ, တေ ခီဏာသဝါ ဘိက္ခူ “ကမ္မံ ခေတ္တံ ဝိညာဏံ ဗီဇ”န္တိ (အ. နိ. ၃.၇၇) ဧတ္ထ ဝုတ္တဿ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ ကမ္မက္ခယေနေဝ ခီဏတ္တာ ခီဏဗီဇာ။ ယောပိ ပုဗ္ဗေ ပုနဗ္ဘဝသင်္ခါတာယ ဝိရူဠှိယာ ဆန္ဒော အဟောသိ။ တဿာပိ သမုဒယပ္ပဟာနေနေဝ ပဟီနတ္တာ ပုဗ္ဗေ ဝိယ စုတိကာလေ အသမ္ဘဝေန အဝိရူဠှိဆန္ဒာ ဓိတိသမ္ပန္နတ္တာ ဓီရာ စရိမဝိညာဏနိရောဓေန ယထာယံ ပဒီပေါ နိဗ္ဗုတော, ဧဝံ နိဗ္ဗန္တိ, ပုန “ရူပိနော ဝါ အရူပိနော ဝါ”တိ ဧဝမာဒိ ပညတ္တိပထံ အစ္စေန္တီတိ။ တသ္မိံ ကိရ သမယေ နဂရဒေဝတာနံ ပူဇနတ္ထာယ ဇာလိတေသု ပဒီပေသု ဧကော ပဒီပေါ ဝိဇ္ဈာယိ, တံ ဒဿေန္တော အာဟ “ယထာယံ ပဒီပေါ”တိ။

ဧဝံ ဘဂဝါ ယေ တံ ပုရိမာဟိ ဒွီဟိ ဂါထာဟိ ဝုတ္တံ ပရိယတ္တိဓမ္မံ အဿောသုံ, သုတာနုသာရေန စ ပဋိပဇ္ဇိတွာ နဝပ္ပကာရမ္ပိ လောကုတ္တရဓမ္မံ အဓိဂမိံသု, တေသံ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပတ္တိဂုဏံ ဝတွာ ဣဒါနိ တမေဝ ဂုဏံ နိဿာယ သင်္ဃာဓိဋ္ဌာနံ သစ္စဝစနံ ပယုဉ္ဇန္တော ဒေသနံ သမာပေသိ **“ဣဒမ္ပိ သင်္ဃေ”** တိ။ တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေဝလံ ပန ဣဒမ္ပိ ယထာဝုတ္တေန ပကာရေန ခီဏာသဝဘိက္ခူနံ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ သင်္ဃေ ရတနံ ပဏီတန္တိ ဧဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဣမိဿာပိ ဂါထာယ အာဏာ ကောဋိသတသဟဿေသု စက္ကဝာဠေသု အမနုဿေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာတိ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ ရာဇကုလဿ သောတ္ထိ အဟောသိ, သဗ္ဗုပဒ္ဒဝါ ဝူပသမိံသု, စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသိ။

ယာနီဓာတိဂါထာတ္တယဝဏ္ဏနာ

၁၆. အထ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ''ဘဂဝတာ ရတနသုတ္တံ ဘာသိတံ''တိ သုတွာ ''ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ''တိအာဒိနာ နယေန ဥပ္ပန္နံ တဿ သုတ္တဿ အတ္ထံ ဉတွာ တဒနုရူပံ ဘဂဝန္တံ ထုနိတုကာမော ''ဘူတာနိ''တိ ဣမာ တိဿော ဂါထာယော အဘာသိ။ တတ္ထ ''ယာနီဓ ဘူတာနီ''တိ တတ္ထ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ ယထာ လောကဟိတတ္ထာယ ဥဿုက္ကံ အာပန္နေဟိ အာဂန္တဗ္ဗံ, တထာ အာဂတတော ယထာ စ တေဟိ ဂန္တဗ္ဗံ, တထာ ဂတတော ယထာ စ တေဟိ အာဇာနိတဗ္ဗံ, တထာ အာဇာနနတော, ယထာ စ ဇာနိတဗ္ဗံ, တထာ ဇာနနတော, ယဉ္စ တထမေဝ ဟောတိ, တဿ ဂဒနတော စ ''တထာဂတော''တိ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ စ သော ဒေဝမနုဿေဟိ ပုပ္ဖဂန္ဓာဒိနာ ဗဟိ နိဗ္ဗတ္တေန ဥပကာရကေန, ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တာဒိနာ စ အတ္တနိ နိဗ္ဗတ္တေန အတိဝိယ ပူဇိတော, တသ္မာ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော သဗ္ဗံ ဒေဝပရိသံ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ အာဟ **''တထာဂတံ ဒေဝမနုဿပူဇိတံ, ဗုဒ္ဓံ နမဿာမ သုဝတ္ထိ ဟောတူ''** တိ။

၁၇. ယသ္မာ ပန ဓမ္မော မဂ္ဂဓမ္မော ယထာ ယုဂနဒ္ဓသမထဝိပဿနာဗလေန ဂန္တဗ္ဗံ ကိလေသပက္ခံ သမုစ္ဆိန္ဒန္တေန, တထာ ဂတောတိ တထာဂတော။ နိဗ္ဗာနဓမ္မောပိ ယထာ ဂတော ပညာယ ပဋိဝိဒ္ဓေါ သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပဋိဃာတာယ သမ္ပဇ္ဇတိ, ဗုဒ္ဓါဒီဟိ တထာ အဝဂတော, တသ္မာ ''တထာဂတော''တွေဝ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ စ သင်္ဃောပိ ယထာ အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နေဟိ ဂန္တဗ္ဗံ တေန တေန မဂ္ဂေန, တထာ ဂတောတိ ''တထာဂတော''တွေဝ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ အဝသေသဂါထာဒ္ဒယေပိ **တထာဂတံ ဓမ္မံ နမဿာမ သုဝတ္ထိ ဟောတု, တထာဂတံ သင်္ဃံ နမဿာမ သုဝတ္ထိ ဟောတူ**တိ ဝုတ္တံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ဧဝံ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဣမံ ဂါထာတ္တယံ ဘာသိတွာ ဘဂဝန္တံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဒေဝပုရမေဝ ဂတော သဒ္ဓိံ ဒေဝပရိသာယ။ ဘဂဝါ ပန တဒေဝ ရတနသုတ္တံ ဒုတိယဒိဝသေပိ ဒေသေသိ, ပုန စတုရာသီတိယာ ပာဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသိ, ဧဝံ ယာဝ သတ္တမဒိဝသံ ဒေသေသိ, ဒိဝသေ ဒိဝသေ တထေဝ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသိ။ ဘဂဝါ အဍ္ဎမာသမေဝ ဝေသာလိယံ ဝိဟရိတွာ ရာဇူနံ ''ဂစ္ဆာမာ''တိ ပဋိဝေဒေသိ။ တတော ရာဇာနော ဒိဂုဏေန သက္ကာရေန ပုန တီဟိ ဒိဝသေဟိ ဘဂဝန္တံ ဂင်္ဂါတီရံ နယိံသု။ ဂင်္ဂါယ နိဗ္ဗတ္တာ နာဂရာဇာနော စိန္တေသုံ ''မနုဿာ တထာဂတဿ သက္ကာရံ ကရောန္တိ, မယံ ကိံ န ကရိဿာမာ''တိ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမယာ နာဝါယော မာပေတွာ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမယေ ဧဝ ပလ္လင်္ကေ ပညပေတွာ ပဉ္စဝဏ္ဏပဒုမသဉ္ဆန္နံ ဥဒကံ ကရိတွာ ''အမှာကံ အနုဂ္ဂဟံ ကရောထာ''တိ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု။ ဘဂဝါ အဓိဝါသေတွာ ရတနနာဝမာရူဠှော, ပဉ္စ စ ဘိက္ခုသတာနိ ပစ္စေကံ နာဝါယော အဘိရူဠှာ။ နာဂရာဇာနော ဘဂဝန္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန နာဂဘဝနံ ပဝေသေသုံ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ သဗ္ဗရတ္တိံ နာဂပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒုတိယဒိဝသေ ဒိဗ္ဗေဟိ ခါဒနီယဘောဇနီယေဟိ မဟာဒါနံ အကံသု, ဘဂဝါ အနုမောဒိတွာ နာဂဘဝနာ နိက္ခမိ။

ဘူမဋ္ဌာ ဒေဝါ ''မနုဿာ စ နာဂါ စ တထာဂတဿ သက္ကာရံ ကရောန္တိ, မယံ ကိံ န ကရိဿာမာ''တိ စိန္တေတွာ ဝနဂုမ္ဗရုက္ခပဗ္ဗတာဒီသု ဆတ္တာတိဆတ္တာနိ ဥက္ခိပိံသု။ ဧတေနေဝ ဥပာယေန ယာဝ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မဘဝနံ, တာဝ မဟာသက္ကာရဝိသေသော နိဗ္ဗတ္တိ။ ဗိမ္ဗိသာရောပိ လိစ္ဆဝီဟိ အာဂတကာလေ ကတသက္ကာရတော ဒိဂုဏံ မကာသိ။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဉ္စဟိ ဒိဝသေဟိ ဘဂဝန္တံ ရာဇဂဟံ အာနေသိ။

ရာဇဂဟမနုပ္ပတ္တေ ဘဂဝတိ ပစ္ဆာဘတ္တံ မဏ္ဍလမာဠေ သန္နိပတိတာနံ ဘိက္ခူနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပာဒိ ''အဟော ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အာနုဘာဝေါ, ယံ ဥဒ္ဒိဿ ဂင်္ဂါယ ဩရတော စ ပါရတော စ အဋ္ဌယောဇနေ ဘူမိဘာဂေ နိန္နဉ္စ ထလဉ္စ သမံ ကတွာ ဝါလုကာယ ဩကိရိတွာ ပုပ္ဖေဟိ သဉ္ဆန္နော, ယောဇနပ္ပမာဏံ ဂင်္ဂါယ ဥဒကံ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ပဒုမေဟိ သဉ္ဆန္နံ, ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနံ, တာဝ ဆတ္တာတိဆတ္တာနိ ဥဿိတာနီ''တိ။ ဘဂဝါ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ တင်္ခဏာနုရူပေန ပာဋိဟာရိယေန ဂန္တွာ မဏ္ဍလမာဠေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ။ ဘိက္ခူ သဗ္ဗံ အာရောစေသုံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''န, ဘိက္ခဝေ, အယံ ပူဇာဝိသေသော မယှံ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော, န နာဂဒေဝဗြဟ္မာနုဘာဝေန, အပိစ ခေါ ပုဗ္ဗေ အပ္ပမတ္တကပရိစ္စာဂါနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော''တိ။ ဘိက္ခူ အာဟံသု ''န မယံ, ဘန္တေ, တံ အပ္ပမတ္တကံ ပရိစ္စာဂံ ဇာနာမ, သာဓု နော ဘဂဝါ တထာ ကထေတု, ယထာ မယံ တံ ဇာနေယျာမာ''တိ။

ဘဂဝါ အာဟ – ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, တက္ကသိလာယံ သစ္စော နာမ ဗြာဟ္မဏော အဟောသိ။ တဿ ပုတ္တော သုသီမော နာမ မာဏဝေါ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ဝယေန။ သော ဧကဒိဝသံ ပိတရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထ တံ ပိတာ အာဟ “ကိံ, တာတ, သုသီမာ”တိ? သော အာဟ “ဣစ္ဆာမဟံ, တာတ, ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဟေတု”န္တိ။ “တေန ဟိ , တာတ, သုသီမ, အသုကော နာမ ဗြာဟ္မဏော မမ သဟာယကော, တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဥဂ္ဂဏှာဟီ”တိ ကဟာပဏသဟဿံ အဒါသိ။ သော တံ ဂဟေတွာ မာတာပိတရော အဘိဝါဒေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဥပစာရယုတ္တေန ဝိဓိနာ အာစရိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဘိဝါဒေတွာ အတ္တာနံ နိဝေဒေသိ။ အာစရိယော “မမ သဟာယကဿ ပုတ္တော”တိ မာဏဝံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သဗ္ဗံ ပါဟုနေယျဝတ္တမကာသိ။ သော အဒ္ဓါနကိလမထံ ဝိနောဒေတွာ တံ ကဟာပဏသဟဿံ အာစရိယဿ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဟေတုံ ဩကာသံ ယာစိ။ အာစရိယော ဩကာသံ ကတွာ ဥဂ္ဂဏှာပေသိ။

သော လဟုဉ္စ ဂဏှန္တော, ဗဟုဉ္စ ဂဏှန္တော, ဂဟိတဂဟိတဉ္စ သုဝဏ္ဏဘာဇနေ ပက္ခိတ္တတေလမိဝ အဝိနဿမာနံ ဓာရေန္တော, ဒွါဒသဝဿိကံ သိပ္ပံ ကတိပယမာသေနေဝ ပရိယောသာပေသိ။ သော သဇ္ဈာယံ ကရောန္တော အာဒိမဇ္ဈမေဝ ပဿတိ, နော ပရိယောသာနံ။ အထ အာစရိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ “ဣမဿ သိပ္ပဿ အာဒိမဇ္ဈမေဝ ပဿာမိ, နော ပရိယောသာန”န္တိ။ အာစရိယော အာဟ “အဟမ္ပိ, တာတ, ဧဝမေဝါ”တိ။ အထ ကော, အာစရိယ, ဣမဿ သိပ္ပဿ ပရိယောသာနံ ဇာနာတီတိ? ဣသိပတနေ, တာတ, ဣသယော အတ္ထိ, တေ ဇာနေယျုန္တိ။ တေ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆာမိ, အာစရိယာတိ? ပုစ္ဆ, တာတ, ယထာသုခန္တိ။ သော ဣသိပတနံ ဂန္တွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိ “အပိ, ဘန္တေ, ပရိယောသာနံ ဇာနာထာ”တိ? အာမ, အာဝုသော, ဇာနာမာတိ။ တံ မမ္ပိ သိက္ခာပေထာတိ။ တေန ဟာဝုသော, ပဗ္ဗဇာဟိ, န သက္ကာ အပဗ္ဗဇိတေန သိက္ခာပေတုန္တိ။ သာဓု, ဘန္တေ, ပဗ္ဗာဇေထ ဝါ မံ, ယံ ဝါ ဣစ္ဆထ, တံ ကတွာ ပရိယောသာနံ ဇာနာပေထာတိ။ တေ တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနေ နိယောဇေတုံ အသမတ္ထာ “ဧဝံ တေ နိဝါသေတဗ္ဗံ, ဧဝံ ပါရုပိတဗ္ဗ”န္တိအာဒိနာ နယေန အာဘိသမာစာရိကံ သိက္ခာပေသုံ။ သော တတ္ထ သိက္ခန္တော ဥပနိဿယသမ္ပန္နတ္တာ န စိရေနေဝ ပစ္စေကဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ။ သကလဗာရာဏသိယံ “သုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ”တိ ပါကဋော အဟောသိ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော သမ္ပန္နပရိဝါရော။ သော အပ္ပါယုကသံဝတ္တနိကဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ န စိရေနေဝ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ တဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ မဟာဇနကာယော စ သရီရကိစ္စံ ကတွာ ဓာတုယော ဂဟေတွာ နဂရဒွါရေ ထူပံ ပတိဋ္ဌာပေသုံ။

အထ ခေါ သစ္စော ဗြာဟ္မဏော “ပုတ္တော မေ စိရဂတော, န စဿ ပဝတ္တိံ ဇာနာမီ”တိ ပုတ္တံ ဒဋ္ဌုကာမော တက္ကသိလာယ နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ မဟာဇနကာယံ သန္နိပတိတံ ဒိသွာ “အဒ္ဓါ ဗဟူသု ဧကောပိ မေ ပုတ္တဿ ပဝတ္တိံ ဇာနိဿတီ”တိ စိန္တေန္တော ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိ “သုသီမော နာမ မာဏဝေါ ဣဓ အာဂတော အတ္ထိ, အပိ နု တဿ ပဝတ္တိံ ဇာနာထာ”တိ? တေ “အာမ, ဗြာဟ္မဏ, ဇာနာမ, ဣမသ္မိံ နဂရေ ဗြာဟ္မဏဿ သန္တိကေ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ ဟုတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ, အယမဿ ထူပေါ ပတိဋ္ဌာပိတော”တိ အာဟံသု။ သော ဘူမိံ ဟတ္ထေန ပဟရိတွာ ရောဒိတွာ စ ပရိဒေဝိတွာ စ တံ စေတိယင်္ဂဏံ ဂန္တွာ တိဏာနိ ဥဒ္ဓရိတွာ ဥတ္တရသာဋကေန ဝါလုကံ အာနေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓစေတိယင်္ဂဏေ ဩကိရိတွာ ကမဏ္ဍလုတော ဥဒကေန သမန္တတော ဘူမိံ ပရိပ္ဖောသိတွာ ဝနပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ ကတွာ ဥတ္တရသာဋကေန ပဋာကံ အာရောပေတွာ ထူပဿ ဥပရိ အတ္တနော ဆတ္တံ ဗန္ဓိတွာ ပက္ကာမီတိ။

ဧဝံ အတီတံ ဒေသေတွာ ဇာတကံ ပစ္စုပ္ပန္နေန အနုသန္ဓေန္တော ဘိက္ခူနံ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ “သိယာ ခေါ ပန တေ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝမဿ ‘အညော နူန တေန သမယေန သစ္စော ဗြာဟ္မဏော အဟောသီ’တိ, န ခေါ ပနေတံ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, အဟံ တေန သမယေန သစ္စော ဗြာဟ္မဏော အဟောသိံ, မယာ သုသီမဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ စေတိယင်္ဂဏေ တိဏာနိ ဥဒ္ဓဋာနိ, တဿ မေ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန အဋ္ဌယောဇနမဂ္ဂံ ဝိဂတခါဏုကဏ္ဋကံ ကတွာ သမံ သုဒ္ဓမကံသု။ မယာ တတ္ထ ဝါလုကာ ဩကိဏ္ဏာ, တဿ မေ နိဿန္ဒေန အဋ္ဌယောဇနမဂ္ဂေ ဝါလုကံ ဩကိရိံသု။ မယာ တတ္ထ ဝနကုသုမေဟိ ပူဇာ ကတာ, တဿ မေ နိဿန္ဒေန နဝယောဇနေ မဂ္ဂေ ထလေ စ ဥဒကေ စ နာနာပုပ္ဖေဟိ ပုပ္ဖသန္ထရမကံသု။ မယာ တတ္ထ ကမဏ္ဍလုဒကေန ဘူမိ ပရိပ္ဖောသိတာ, တဿ မေ နိဿန္ဒေန ဝေသာလိယံ ပေါက္ခရဝဿံ ဝဿိ။ မယာ တသ္မိံ စေတိယေ ပဋာကာ အာရောပိတာ, ဆတ္တဉ္စ ဗဒ္ဓံ, တဿ မေ နိဿန္ဒေန ယာဝ အက

နိဋ္ဌာဝနာ ပဋ္ဌာကာ စ အာရောပိတာ, ဆတ္တာတိဆတ္တာနိ စ ဥဿိတာနိ။ ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အယံ မယှံ ပူဇာဝိသေသော နေဝ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော , န နာဂဒေဝဗြဟ္မာနုဘာဝေန, အပိစ ခော အပ္ပမတ္တကပရိစ္စာဂာနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော''တိ။ ဓမ္မကထာပရိယောသာနေ ဣမံ ကထမဘာသိ –

''မတ္တာသုခပရိစ္စာဂါ, ပဿေ စေ ဝိပုလံ သုခံ။
စဇေ မတ္တာသုခံ ဓီရော, သမ္ပဿံ ဝိပုလံ သုခ''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၂၉၀)။

ပရမတ္ထဇောတိကာယ ခုဒ္ဒကပာဌ-အဋ္ဌကထာယ

ရတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. တိရောကုဋ္ဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ

နိက္ခေပပ္ပယောဇနံ

ဣဒါနိ **“တိရောကုဋ္ဋေသု တိဋ္ဌန္တီ”** တိအာဒိနာ ရတနသုတ္တာနန္တရံ နိက္ခိတ္တဿ တိရောကုဋ္ဋသုတ္တဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာက္ကမော အနုပ္ပတ္တော, တဿ ဣဓ နိက္ခေပပ္ပယောဇနံ ဝတွာ အတ္ထဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမ။

တတ္ထ ဣဒဉှိ တိရောကုဋ္ဋံ ဣမိနာ အနုက္ကမေန ဘဂဝတာ အဝုတ္တမ္ပိ ယာဝ ဣတော ပုဗ္ဗေ နာနပ္ပကာရေန ကုသလကမ္မပဋိပတ္တိ ဒဿိတာ, တတ္ထ ပမာဒံ အာပဇ္ဇမာနာ နိရယတိရစ္ဆာနယောနီဟိ ဝိသိဋ္ဌတရေပိ ဌာနေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ယသ္မာ ဝေရူပေသု ပေတေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ န ဧတ္ထ ပမာဒော ကရဏီယောတိ ဒဿနတ္ထံ, ယေဟိ စ ဘူတေဟိ ဥပဒ္ဒုတာယ ဝေသာလိယာ ဥပဒ္ဒဝဝူပသမနတ္ထံ ရတနသုတ္တံ ဝုတ္တံ, တေသု ကေစာနိ ဝေရူပာနီတိ ဒဿနတ္ထံ တ ဝုတ္တန္တိ။

ဣဒမဿ ဣဓ နိက္ခေပပ္ပယောဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အနုမောဒနာကထာ

ယသ္မာ ပနဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ –

“ယေန ယတ္ထ ယဒါ ယသ္မာ, တိရောကုဋ္ဋံ ပကာသိတံ။
ပကာသေတွာန တံ သဗ္ဗံ, ကယိရမာနာ ယထာက္ကမံ။
သုကတာ ဟောတိ တသ္မာဿ, ကရိဿာမိ တထေဝ တံ”။

ကေန ပနေတံ ပကာသိတံ, ကတ္ထ ကဒါ ကသ္မာ စာတိ? ဝုစ္စတေ – ဘဂဝတာ ပကာသိတံ, တံ ခော ပန ရာဇဂဟေ ဒုတိယဒိဝသေ ရညော မာဂဓဿ အနုမောဒနတ္ထံ။ ဣမဿ စတ္ထဿ ဝိဘာဝနတ္ထံ အယမေတ္ထ ဝိတ္ထာရကထာ ကထေတဗ္ဗာ –

ဣတော ဒွေနဝုတိကပ္ပေ ကာသိ နာမ နဂရံ အဟောသိ။ တတ္ထ ဇယသေနော နာမ ရာဇာ။ တဿ သိရိမာ နာမ ဒေဝီ, တဿာ ကုစ္ဆိယံ ဖုဿော နာမ ဗောဓိသတ္တော နိဗ္ဗတ္တိတွာ အနုပုဗ္ဗေန သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ။ ဇယသေနော ရာဇာ “မမ ပုတ္တော အဘိနိက္ခမိတွာ ဗုဒ္ဓော ဇာတော, မယှမေဝ ဗုဒ္ဓေါ, မယှံ ဓမ္မော, မယှံ သင်္ဃော”တိ မမတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ သဗ္ဗကာလံ သယမေဝ ဥပဋ္ဌဟတိ, န အညေသံ ဩကာသံ ဒေတိ။

ဘဂဝတော ကနိဋ္ဌဘာတရော ဝေမာတိကာ တယော ဘာတရော စိန္တေသုံ – “ဗုဒ္ဓါ နာမ သဗ္ဗလောကဟိတာယ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, န ဧကဿေဝတ္ထာယ, အမှာကဉ္စ ပိတာ အညေသံ ဩကာသံ န ဒေတိ, ကထံ နု မယံ လဘေယျာမ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌာတု”န္တိ။ တေသံ ဧတဒဟောသိ – “ဟန္ဒ မယံ ကိဉ္စိ ဥပာယံ ကရောမာ”တိ။ တေ ပစ္စန္တံ ကုပိတံ ဝိယ ကာရာပေသုံ။ တတော ရာဇာ “ပစ္စန္တော ကုပိတော”တိ သုတွာ တယောပိ ပုတ္တေ ပစ္စန္တဝူပသမနတ္ထံ ပေသေသိ။ တေ ဝူပသမေတွာ အာဂတာ, ရာဇာ တုဋ္ဌော ဝရံ အဒါသိ “ယံ ဣစ္ဆထ, တံ ဂဏှထာ”တိ။ တေ “မယံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဣစ္ဆာမာ”တိ အာဟံသု။ ရာဇာ “ဌပေတွာ ဣဒံ ဂဏှထာ”တိ အာဟ။ တေ “မယံ အညေန အနတ္ထိကာ”တိ အာဟံသု။ တေန ဟိ ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဂဏှထာတိ။ တေ သတ္တ ဝဿာနိ ယာစိံသု, ရာဇာ န အဒါသိ။ ဧဝံ ဆ, ပဉ္စ, စတ္တာရိ, တီဏိ, ဒွေ, ဧကံ, သတ္တ မာသာနိ, ဆ, ပဉ္စ, စတ္တာရီတိ ယာဝ တေမာသံ ယာစိံသု။ ရာဇာ “ဂဏှထာ”တိ အဒါသိ။

တေ ဝရံ လဘိတွာ ပရမတုဋ္ဌာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ အာဟံသု – “ဣစ္ဆာမ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ တေမာသံ ဥပဋ္ဌာတုံ, အဓိဝါသေတု နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣမံ တေမာသံ ဝဿာဝါသ”န္တိ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။ တတော တေ အတ္တနော ဇနပဒေ နိယုတ္တကပုရိသဿ လေခံ ပေသေသုံ “ဣမံ တေမာသံ အမှေဟိ ဘဂဝါ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော, ဝိဟာရံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနသမ္ဘာရံ ကရောဟီ”တိ။ သော တံ သဗ္ဗံ သမ္

ဟာဒေတွာတ ပဋိနိဝေဒေသိ။ တေ ကာသာယဝတ္ထနိဝတ္ထာ ဟုတွာ အမုတေယ္ယေဟိ ပုရိသသဟဿေဟိ ဝေယ္ယာဝစ္စကရေဟိ ဘဂဝန္တံ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟမာနာ ဇနပဒံ နေတွာ ဝိဟာရံ နိယ္ယာတေတွာ ဝသာပေသုံ။

တေသံ ဘဏ္ဍာဂာရိကော ဧကော ဂဟပတိပုတ္တော သပဇာပတိကော သဒ္ဓော အဟောသိ ပသန္နော။ သော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင်္ဃဿ အနဝတ္တံ သက္ကစ္စံ အဒါသိ။ ဇနပဒေ နိယုတ္တကပုရိသော တံ ဂဟေတွာ ဇာနပဒေဟိ ဧကာဒသမတ္တေဟိ ပုရိသသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ သက္ကစ္စမေဝ အနံ ပဝတ္တာပေသိ။ တတ္ထ ကေစိ ဇာနပဒာ ပဋိဟတစိတ္တာ အဟေသုံ။ တေ အနဿ အန္တရာယံ ကတွာ ဒေယ္ယဓမ္မေ အတ္တနာ ခါဒိံသု, ဘတ္တသာလဉ္စ အဂ္ဂိနာ ဒဟိံသု။ ပတရိ တေ ရာဇပုတ္တာ ဘဂဝတော မဟန္တံ သက္ကာရံ ကတွာ ဘဂဝန္တံ ပုရက္ခတွာ ပိတုနော သကာသမေဝ အဂမံသု။ တတ္ထ ဂန္တွာ ဧဝ ဘဂဝတ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ရာဇာ စ ရာဇပုတ္တာ စ ဇနပဒေ နိယုတ္တကပုရိသော စ ဘဏ္ဍာဂာရိကော စ အနုပုဗ္ဗေန ကာလံ ကတွာ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ သဂ္ဂေ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု, ပဋိဟတစိတ္တဇနာ နိရယေသု နိဗ္ဗတ္တိံသု။ ဧဝံ တေသံ ဒွိန္နံ ဂဏာနံ သဂ္ဂတော သဂ္ဂံ, နိရယတော နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ ဒွေနဝုတိကပ္ပာ ဝီတိဝတ္တာ။

အထ ဣမသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပေ ကဿပဗုဒ္ဓဿ ကာလေ တေ ပဋိဟတစိတ္တဇနာ ပေတေသု ဥပ္ပန္နာ။ တဒါ မနုဿာ အတ္တနော ဉာတကာနံ ပေတာနံ အတ္ထာယ အနံ ဒတွာ ဥဒ္ဒိသန္တိ “ဣဒံ အမှာကံ ဉာတီနံ ဟောတူ”တိ။ တေ သမ္ပတ္တိံ လဘန္တိ။ အထ ဣမေပိ ပေတာ တံ ဒိသွာ ဘဂဝန္တံ ကဿပံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိံသု – “ကိံ နု ခော, ဘန္တေ, မယမ္ပိ ဧဝရူပံ သမ္ပတ္တိံ လဘေယျာမာ”တိ? ဘဂဝါ အာဟ – “ဣဒါနိ န လဘထ , အပိစ အနာဂတေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတိ, တဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗိမ္ဗိသာရော နာမ ရာဇာ ဘဝိဿတိ, သော တုမှာကံ ဣတော ဒွေနဝုတိကပ္ပေ ဉာတိ အဟောသိ, သော ဗုဒ္ဓဿ အနံ ဒတွာ တုမှာကံ ဥဒ္ဒိသိဿတိ, တဒါ လဘိဿထာ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ကိရ တေသံ ပေတာနံ တံ ဝစနံ “သွေဝ လဘိဿထာ”တိ ဝုတ္တံ ဝိယ အဟောသိ။

အထ ဧကသ္မိံ ဗုဒ္ဓန္တရေ ဝီတိဝတ္တေ အမှာကံ ဘဂဝါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တေပိ တယော ရာဇပုတ္တာ တေဟိ အမုတေယ္ယေဟိ ပုရိသသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ မဂဓရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဂယာသီသေ တယော ဇဋိလာ အဟေသုံ, ဇနပဒေ နိယုတ္တကပုရိသော, ရာဇာ အဟောသိ ဗိမ္ဗိသာရော, ဘဏ္ဍာဂာရိကော, ဂဟပတိ ဝိသာခေါ နာမ မဟာသေဋ္ဌိ အဟောသိ, တဿ ပဇာပတိ ဓမ္မဒိန္နာ နာမ သေဋ္ဌိဓီတာ အဟောသိ။ ဧဝံ သဗ္ဗာပိ အဝသေသာ ပရိသာ ရညော ဧဝ ပရိဝါရာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာ။

အမှာကံ ဘဂဝါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သတ္တသတ္တာဟံ အတိက္ကမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဗာရာဏသိံ အာဂမ္မ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ အမုတေယ္ယသဟဿပရိဝါရေ တယော ဇဋိလေ ဝိနေတွာ ရာဇဂဟံ အဂမာသိ။ တတ္ထ စ တဒဟုပသင်္ကမန္တံယေဝ ရာဇာနံ ဗိမ္ဗိသာရံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ ဧကာဒသနဝုတေဟိ မာဂဓကေဟိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေဟိ သဒ္ဓိံ။ အထ ရညာ သွာတနာယ ဘတ္တေန နိမန္တိတော ဘဂဝါ အဓိဝါသေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ သက္ကေန ဒေဝါနမိန္ဒေန ပုရတော ပုရတော ဂစ္ဆန္တေန –

> “ဒန္တော ဒန္တေဟိ သဟ ပုရာဏဇဋိလေဟိ၊ ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တေဟိ။
> သိင်္ဂီနိက္ခသဝဏ္ဏော၊ ရာဇဂဟံ ပာဝိသိ ဘဂဝါ”တိ။ (မဟာဝ. ၅၈) –

ဧဝမာဒီဟိ ကထာဟိ အဘိတ္ထဝိယမာနော ရာဇဂဟံ ပဝိသိတွာ ရညော နိဝေသနေ မဟာအနံ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ တေ ပေတာ “ဣဒါနိ ရာဇာ အမှာကံ အနံ ဥဒ္ဒိသိဿတိ, ဣဒါနိ ဥဒ္ဒိသိဿတီ”တိ အာသာယ ပရိဝါရေတွာ အဋ္ဌံသု။

ရာဇာ အနံ ဒတွာ “ကတ္ထ နု ခော ဘဂဝါ ဝိဟရေယျာ”တိ ဘဂဝတော ဝိဟာရဋ္ဌာနမေဝ စိန္တေသိ, န တံ အနံ ကဿစိ ဥဒ္ဒိသိ။ ပေတာ ဆိန္နာသာ ဟုတွာ ရတ္တိံ ရညော နိဝေသနေ အတိဝိယ ဘိံသနကံ ဝိဿရမကံသု။ ရာဇာ ဘယသံဝေဂသန္တာသမာပဇ္ဇိ, တတော ပဘာတာယ ရတ္တိယာ ဘဂဝတော အာရောစေသိ – “ဧဝရူပံ သဒ္ဒမဿောသိံ, ကိံ နု ခော မေ, ဘန္တေ, ဘဝိဿတီ”တိ။ ဘဂဝါ အာဟ – “မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, န တေ ကိဉ္စိ ပာပကံ ဘဝိဿတိ, အပိစ ခေါ တေ ပုရာဏဉာတကာ ပေတေသု ဥပ္ပန္နာ သန္တိ, တေ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ တမေဝ ပစ္စာသီသမာနာ ဝိစရန္တိ ‘ဗုဒ္ဓဿ အနံ ဒတွာ အမှာကံ ဥဒ္ဒိသိဿတီ’တိ , န တေသံ တွံ ဟိယျော ဥဒ္ဒိသိ, တေ ဆိန္နာသာ တထာရူပံ ဝိဿရမကံသူ”တိ။

သော အာဟ ''က္လာအနိ ပန, ဘန္တေ, ဒိန္နေ လဘေယျု''န္တိ? ''အာမ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''တေန ဟိ မေ, ဘန္တေ, အမိတသေတု ဘဂဝတ အဇ္ဇတနာယ အနံ, တေသံ ဥဒ္ဒိသိဿာမိ''တိ? ဘဂဝတ အမိတသေသိ။ ရာဇာ နိဝေသနံ ဂန္တွာ မ ဟာအနံ ပဋိယာဒေတွာ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစာပေသိ။ ဘဂဝတ ရာဇန္တေပုရံ ဂန္တွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန။ တေပိ ခေါ ပေတာ ''အပိ နာမ အဇ္ဇ လဘေယျာမာ''တိ ဂန္တွာ တိရောကုဋ္ဋာဒီသု အဋ္ဌံသု။ ဘဂဝတ တထာ အကာသိ, ယထာ တေ သဗ္ဗေ ရညော ဟကဋ္ဌာ အဟေသုံ။ ရာဇာ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒေန္တော ''က္လာဒံ မေ ဉာ တီနံ ဟောတူ''တိ ဥဒ္ဒိသိ, တင်္ခဏညေဝ တေသံ ပေတာနံ ပဒုမသဉ္ဆန္နာ ပောက္ခရဏိယော နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တေ တတ္ထ နှာတွာ စ ပိဝိတွာ စ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓဒရထကိလမထပိပါသာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ အဟေသုံ။ ရာဇာ ယာဂုခဇ္ဇကဘောဇနာနိ ဒတွာ ဥဒ္ဒိသိ, တင်္ခဏညေဝ တေသံ ဒိဗ္ဗယာဂုခဇ္ဇကဘောဇနာနိ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တေ တာနိ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ပီဏိန္ဒြိယာ အဟေသုံ။ အထ ဝတ္ထသေနာသနာနိ ဒတွာ ဥဒ္ဒိသိ။ တေသံ ဒိဗ္ဗဝတ္ထဒိဗ္ဗယာနဒိဗ္ဗပါသာဒဒိဗ္ဗပစ္စတ္ထရဏဒိဗ္ဗ သေယျာဒိအလင်္ကာရဝိဓယော နိဗ္ဗတ္တိံသု။ သာပိ တေသံ သမ္ပတ္တိ ယထာ သဗ္ဗာဝ ဟကဋ္ဌာ ဟောတိ, တထာ ဘဂဝတ အ ဓိဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ အတိဝိယ အတ္တမနော အဟောသိ။ တတော ဘဂဝတ ဘုတ္တာဝီ ပဝါရိတော ရညော မာဂဓဿ အနုမောဒန တ္ထံ **''တိရောကုဋ္ဋေသု တိဋ္ဌန္တီ''** တိ က္လမာ ကထာ အဘာသိ။

ဇွေ်ာဝတာ စ **''ယေန ယတ္ထ ယအ ယသ္မာ, တိရောကုဋ္ဋံ ပကာသိတံ, ပကာသေတွာတန တံ သဗ္ဗ''** န္တိ အယံ မာတိကာ သင်္ခေပတော ဝိတ္ထာရတော စ ဝိဘတ္တာ ဟောတိ။

ပဌမကထာဝဏ္ဏနာ

၁. က္လာအနိ က္လမဿ တိရောကုဋ္ဋဿ ယထာက္ကမံ **အတ္ထဝဏ္ဏနံ** ကရိဿာမ။ သေယျထိဒံ – ပဌမကထာယ တာဝ **တိရောကုဋ္ဋာ** တိ ကုဋ္ဋာနံ ပရဘာဂ ဝုစ္စန္တိ။ **တိဋ္ဌန္တီ** တိ နိသဇ္ဇာဒိပ္ပဋိက္ခေပတော ဌာနကပ္ပနဝစနမေတံ။ တေန ယထာ ဟကာရပရာဘာဂံ ပဗ္ဗတပရာဘာဂဉ္စ ဂစ္ဆန္တံ ''တိရောဟကာရံ တိရောပဗ္ဗတံ အသဇ္ဇမာနော ဂစ္ဆ တီ''တိ ဝဒန္တိ, ဧဝမိဓာပိ ကုဋ္ဋဿ ပရဘာဂေသု တိဋ္ဌန္တေ ''တိရောကုဋ္ဋေသု တိဋ္ဌန္တီ''တိ အာဟ။ **သန္ဓိသိင်္ဃာဋကေသု စာ**တိ ဧတ္ထ **သန္ဓိယော**တိ စတုက္ကောဏရစ္ဆာ ဝုစ္စန္တိ ဃရသန္ဓိဘိတ္တိသန္ဓိအာလောကသန္ဓိယော စာပိ။ **သိင်္ဃာဋကာ**တိ တိကောဏရစ္ဆာ ဝုစ္စန္တိ, တဒေကစ္ဆံ ကတွာ ပုရိမေန သဒ္ဓိံ သင်္ဃဋ္ဋေန္တော ''သန္ဓိသိင်္ဃာဋကေသု စာ''တိ အာဟ။ **ဒွာရဗာဟာသု တိဋ္ဌန္တီ** တိ နဂရဒွာရဃရဒွာရာနံ ဗာဟာ နိဿာယ တိဋ္ဌန္တိ။ **အာဂန္တွာန သကံ ဃရ**န္တိ ဧတ္ထ သကံ ဃရံ နာမ ပုဗ္ဗဉာတိဃရမ္ပိ အတ္တနာ သာမိကဘာဝေန အဇ္ဈာဝုတ္ထပုဗ္ဗဃရမ္ပိ။ တဒုဘယမ္ပိ ယသ္မာ တေ သကဃရသညာယ အာဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ ''အာဂန္တွာန သကံ ဃရ''န္တိ အာဟ။

ဒုတိယကထာဝဏ္ဏနာ

၂. ဧဝံ ဘဂဝတ ပုဗ္ဗေ အနုဘူတဝုတ္ထပုဗ္ဗမ္ပိ ပုဗ္ဗဉာတိဃရံ ဗိမ္ဗိသာရနိဝေသနံ သကဃရသညာယ အာဂန္တွာ တိ ရောကုဋ္ဋသန္ဓိသိင်္ဃာဋကဒွာရဗာဟာသု ဌိတေ က္လဿာမစ္ဆရိယဖလံ အနုဘဝန္တေ, အပ္ပေကစ္စေ ဒီဃမဿုကေသ ဝိကာရမရေ အန္ဓကာရမုခေ သိထိလဗန္ဓနဝိလမ္ဗမာနကိသဖရုသကာဠင်္ဂကင်္ဂပစ္စင်္ဂေ တတ္ထ တတ္ထ ဌိတဝနအာဟာဒမု တာလရုက္ခသဒိသေ, အပ္ပေကစ္စေ ဖိဃဇ္ဈာပိပါသာရဏိနိမ္မထနေန ဥဒရတော ဥဋ္ဌာယ မုခတော ဝိနိစ္ဆရန္တာယ အဂ္ဂိဇာလာယ ပရိဍယှမာနသရီရေ, အပ္ပေကစ္စေ သူစိဆိဒ္ဒါဏုမတ္တကဏ္ဍဗိလတာယ ပဗ္ဗတာကာရကုစ္ဆိတာယ စ လဒ္ဓမ္ပိ ဟနဘောဇနံ ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇိတုံ အသမတ္ထတာယ ခုပ္ပိပါသာပရေတေ အညံ ရသမဝိန္ဒမာနေ, အပ္ပေကစ္စေ အ ညမညဿ အညေသံ တ သတ္တာနံ ပဘိန္နဂဏ္ဍပိဋကမုခာ ပဃ္ဃရိတရုဓိရပုဗ္ဗလသိကာဒိ လဒ္ဓာ အမတမိဝ သာယမာ နေ အတိဝိယ ဒုဒ္ဒသိကဝိရူပဘယာနကသရီရေ ဗဟူ ပေတေ ရညော နိဒဿေန္တော –

> ''တိရောကုဋ္ဋေသု တိဋ္ဌန္တိ၊ သန္ဓိသိင်္ဃာဋကေသု စ။
> ဒွာရဗာဟာသု တိဋ္ဌန္တိ၊ အာဂန္တွာန သကံ ဃရ''န္တိ။ –

ဝတွာ ပုန တေဟိ ကတဿ က္လမဿ အရုဏဘာဝံ ဒဿေန္တော **''ပဟူတေ အန္နပာနမှိ''** တိ ဒုတိယကထမာဟ။

တတ္ထ **ပဟူတေ**တိ အနပ္ပကေ ဗဟုမ္ဟိ, ယာဝဒတ္ထိကေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဘ-ကာရဿ ဟိ ဟ-ကာရော လဗ္ဘတိ "ပဟု သန္တော န ဘရတိ"တိအာဒီသု (သု. နိ. ၉၈) ဝိယ။ ကေစိ ပန "ဗဟူတေ" က္ကတိ စ "ဗဟူကေ" က္ကတိ စ ပဌန္တိ။ ပမာဒပာဌာ ဧတေ ။ အန္နေ စ ဟနမ္ဟိ စ **အန္နဟနမ္ဟိ** ။ ခဇ္ဇေ စ ဘောဇ္ဇေ စ **ခဇ္ဇဘောဇ္ဇေ,** ဧတေန အသိတပီတခာယိတသာယိတဝသေန စတုဗ္ဗိဓံ အာဟာရံ ဒဿေတိ။ **ဥပဋ္ဌိတေ** တိ ဥပဂမ္မ ဌိတေ, သဇ္ဇိတေ ပဋိယတ္တေ သမောဟိတေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **န တေသံ ကောစိ သရတိ, သတ္တာန** န္တိ တေသံ ပေတ္တိဝိသယေ ဥပ္ပန္နာနံ သတ္တာနံ ကောစိ မာတာ တ ပိတာ တ ပုတ္တော တ န သရတိ။ ကိံ ကာရဏာ? **ကမ္မပစ္စယာ,** အတ္တနာ ကတဿ အဒာနအနုပ္ပဒိန္နဿဇ္ဇဘောဇနာဒိဘေဒဿ ကဒရိယကမ္မဿ ပစ္စယာ။ တဉှိ တေသံ ကမ္မံ ဉာတီနံ သရိတုံ န ဒေတိ။

တတိယကထာဝဏ္ဏနာ

၃. ဧဝံ ဘဂဝတ အနပ္ပကေပိ အန္နပာနာဒိမ္ဟိ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ "အပိ နာမ အမှေဟ ဥဒ္ဒိဿ ကိဉ္စိ ဒဒေယျု"န္တိ ဉာတိ ပစ္စာသီသန္တာနံ ဝိစရတံ တေသံ ပေတာနံ တေဟိ ကတဿ အတိကဋုကဝိပာကကရဿ ကမ္မဿ ပစ္စယေန ကဿစိ ဉာတိနော အနုဿရဏမတ္တာဘာဝံ ဒဿေန္တော –

> "ပဟူတေ အန္နဟနမ္ဟိ၊ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇေ ဥပဋ္ဌိတေ။
> န တေသံ ကောစိ သရတိ၊ သတ္တာနံ ကမ္မပစ္စယာ"တိ။ –

ဝတွာ ပုန ရညော ပေတ္တိဝိသယူပပန္နေ ဉာတကေ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နံ အနံ ပသံသန္တော **"ဧဝံ ဒဒန္တိ ဉာတီန"** န္တိ တတိယကထမာဟ။

တတ္ထ **ဧဝ**န္တိ ဥပမာဝစနံ။ တဿ ဒ္ဒဝိဓာ သမ္ဗန္ဓော – တေသံ သတ္တာနံ ကမ္မပစ္စယာ အသရန္တေပိ ကိဿိဉ္စိ ဒဒန္တိ, ဉာတီနံ, ယေ ဧဝံ အနုကမ္ပကာ ဟောန္တီတိ စ ယထာ တယာ, မဟာရာဇ, ဒိန္နံ, ဧဝံ သုစိံ ပဏီတံ ကာလေန ကပ္ပိယံ ဟနဘောဇနံ ဒဒန္တိ ဉာတီနံ, ယေ ဟောန္တိ အနုကမ္ပကာတိ စ။ **ဒဒန္တီ** တိ ဒေန္တိ ဥဒ္ဒိသန္တိ နိယျာတေန္တိ။ **ဉာတီန**န္တိ မာတိတော စ ပိတိတော စ သမ္ဗန္ဓာနံ။ **ယေ**တိ ယေ ကေစိ ပုတ္တာ တ ဓီတရော တ ဘာတရော တ **ဟောန္တီ** တိ ဘဝန္တိ။ **အနုကမ္ပကာ** တိ အတ္ထကာမာ ဟိတေသိနော။ **သုစိ**န္တိ ဝိမလံ ဒဿနေယျံ မနောရမံ ဓမ္မိကံ ဓမ္မလဒ္ဓံ။ **ပဏီတ**န္တိ ဥတ္တမံ သေဋ္ဌံ။ **ကာလေနာ**တိ ဉာတိပေတာနံ တိရောကုဋ္ဋာဒီသု အာဂန္တွာ ဌိတကာလေန။ **ကပ္ပိယ**န္တိ အနုစ္ဆဝိကံ ပတိရူပံ အရိယာနံ ပရိဘောဂရဟံ။ **ဟနဘောဇန**န္တိ ဟနဉ္စ ဘောဇနဉ္စ။ က္ကမ ဟနဘောဇနမုခေန သဗ္ဗောပိ ဒေယျဓမ္မော အဓိပ္ပေတော။

စတုတ္ထကထာပုဗ္ဗဒ္ဓဝဏ္ဏနာ

၄. ဧဝံ ဘဂဝတ ရညာ မာဂဓေန ပေတဘူတာနံ ဉာတီနံ အနုကမ္ပာယ ဒိန္နံ ဟနဘောဇနံ ပသံသန္တော –

> "ဧဝံ ဒဒန္တိ ဉာတီနံ၊ ယေ ဟောန္တိ အနုကမ္ပကာ။
> သုစိံ ပဏီတံ ကာလေန၊ ကပ္ပိယံ ဟနဘောဇန"န္တိ။ –

ဝတွာ ပုန ယေန ပကာရေန ဒိန္နံ တေသံ ဟောတိ, တံ ဒဿေန္တော **"က္ကဒံ တေ ဉာတီနံ ဟောတူ"**တိ စတုတ္ထကထာယ ပုဗ္ဗဒ္ဓမာဟ တံ တတိယကထာယ ပုဗ္ဗဒ္ဓေန သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ –

> "ဧဝံ ဒဒန္တိ ဉာတီနံ၊ ယေ ဟောန္တိ အနုကမ္ပကာ ။
> က္ကဒံ တေ ဉာတီနံ ဟောတု၊ သုခိတာ ဟောန္တု ဉာတယော"တိ။

တေန "က္ကဒံ တေ ဉာတီနံ ဟောတူတိ ဧဝံ ဒဒန္တိ, နော အညထာ"တိ တ္တေ အာကာရတ္ထေန ဧဝံသဒ္ဒေန အတဗ္ဗာကာရနိဒဿနံ ကတံ ဟောတိ။

တတ္ထ **ဣာဒန္တိ** ဒေယျဓမ္မနိဒဿနံ။ **တေတိ** ''ကစ္စိ ပန တေ အနုရုဒ္ဓါ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ''တိ စ (မ. နိ. ၁.၃၂၆; မဟာဝ. ၄၆၆), ''ယေဟိ တေ အရိယာ''တိ စ ဧဝမာဒီသု ဝိယ ကေဝလံ နိပါတမတ္တံ, န သာမိဝစနံ။ **ဉာတီနံ ဟောတူ**တိ ပေတ္တိဝိသယေ ဥပပန္နာနံ ဉာတကာနံ ဟောတု။ **သုခိတာ ဟောန္တု ဉာတယော** တိ တေ ပေတ္တိဝိသယူပပန္နာ ဉာတယော ဣဒံ ပစ္စနုဘဝန္တာ သုခိတာ ဟောန္တူတိ။

စတုတ္ထကထာပရဒ္ဓပဥ္စမကထာပုဗ္ဗဒ္ဓဝဏ္ဏနာ

၄-၅. ဧဝံ ဘဂဝတ ယေန ပကာရေန ပေတ္တိဝိသယူပပန္နာနံ ဉာတီနံ အတဖွံ, တံ ဒဿေန္တော ''ဣဒံ တေ ဉာတီနံ ဟောတု, သုခိတာ ဟောန္တု ဉာတယော''တိ ဝတ္တတ ပုန ယသ္မာ ''ဣဒံ တေ ဉာတီနံ ဟောတူ''တိ ဝုတ္တေပိ န အညေန ကတံ ကမ္မံ အညဿ ဖလဒံ ဟောတိ, ကေဝလန္တု တထာ ဥဒ္ဒိဿ ဒိယျမာနံ တံ ဝတ္ထု ဉာတီနံ ကုသလကမ္မဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ တသ္မာ ယထာ တေသံ တသ္မိံယေဝ ဝတ္ထုသ္မိံ တင်္ခဏေ ဖလနိဗ္ဗတ္တကံ ကုသလကမ္မံ ဟောတိ, တံ ဒဿေန္တော **''တေ စ တတ္ထာ''** တိ စတုတ္ထကထာယ ပစ္ဆိမဒ္ဓံ **''ပဟူတေ အန္နပါနမှိ''** တိ ပဉ္စမကထာယ ပုဗ္ဗဒ္ဓဉ္စ အာဟ။

တေသံ အတ္ထော – တေ ဉာတိပေတာ ယတ္ထ တံ အန္နံ ဒီယတိ, တတ္ထ သမန္တတော အာဂန္တွာ သမာဂန္တွာ, သမောဓာယ တ ဧကေဇ္ဈံ ဟုတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, သမ္မာ အာဂတာ သမာဂတာ ''ဣမေ နော ဉာတယော အမှာကံ အတ္ထာယ အန္နံ ဥဒ္ဒိသိဿန္တီ''တိ ဧတေဒတ္ထံ သမ္မာ အာဂတာ ဟုတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဟူတေ အန္နပါနမှိ** တိ တသ္မိံ အတ္တနော ဥဒ္ဒိဿမာနေ ပဟူတေ အန္နပါနမှိ။ သက္ကစ္စံ **အနုမောဒရေ**တိ အဘိသဒ္ဒဟန္တာ ကမ္မဖလံ အဝိဇဟန္တာ စိတ္တီကာရံ အဝိက္ခိတ္တစိတ္တာ ဟုတွာ ''ဣဒံ နော အန္နံ ဟိတာယ သုခာယ ဟောတူ''တိ မောဒန္တိ အနုမောဒန္တိ, ပီတိသောမနဿဇာတာ ဟောန္တီတိ။

ပဥ္စမကထာပရဒ္ဓဆဋ္ဌကထာပုဗ္ဗဒ္ဓဝဏ္ဏနာ

၅-၆. ဧဝံ ဘဂဝတ ယထာ ပေတ္တိဝိသယူပပန္နာနံ တင်္ခဏေ ဖလနိဗ္ဗတ္တကံ ကုသလံ ကမ္မံ ဟောတိ, တံ ဒဿေန္တော –

> ''တေ စ တတ္ထ သမာဂန္တွာ၊ ဉာတိပေတာ သမာဂတာ။
> ပဟူတေ အန္နပါနမှိ၊ သက္ကစ္စံ အနုမောဒရေ''တိ။ –

ဝတွာ ပုန ဉာတကေ နိဿာယ နိဗ္ဗတ္တကုသလကမ္မဖလံ ပစ္စနုဘောန္တာနံ တေသံ ဉာတီ အာရဗ္ဘ ထောမနာကာရံ ဒဿေန္တော **''စိရံ ဇီဝန္တု''** တိ ပဉ္စမကထာယ ပစ္ဆိမဒ္ဓံ **''အမှာကဉ္စ ကတာ ပူဇာ''** တိ ဆဋ္ဌကထာယ ပုဗ္ဗဒ္ဓဉ္စ အာဟ။

တေသံ အတ္ထော – **စိရံ ဇီဝန္တု** တိ စိရဇီဝိနော ဒီဃာယုကာ ဟောန္တု။ **နော ဉာတီ**တိ အမှာကံ ဉာတကာ။ **ယေသံ ဟေတူ**တိ ယေ နိဿာယ ယေသံ ကာရဏာ။ **လဘာမသေ**တိ လဘာမ။ အတ္တနာ တင်္ခဏံ ပဋိလဒ္ဓသမ္ပတ္တိံ အပဒိသန္တာ ဘဏန္တိ။ ပေတာနညဉှိ အတ္တနော အနုမောဒနေန, အာယကာနံ ဥဒ္ဒေသေန, ဒက္ခိဏေယျသမ္ပတ္တိယာ စာတိ တီဟိ အင်္ဂေဟိ ဒက္ခိဏာ သမိဇ္ဈတိ, တင်္ခဏေ ဖလနိဗ္ဗတ္တိကာ ဟောတိ။ တတ္ထ အာယကာ ဝိသေသဟေတု။ တေနာဟံသု ''ယေသံ ဟေတု လဘာမသေ''တိ။ **အမှာကဉ္စ ကတာ ပူဇာ** တိ ''ဣဒံ တေ ဉာတီနံ ဟောတူ''တိ ဧဝံ ဣမံ အန္နံ ဥဒ္ဒိသန္တေဟိ အမှာကဉ္စ ပူဇာ ကတာ။ **အာယကာ စ အနိပ္ဖလာ** တိ ယမှိ သန္တာနေ ပရိစ္စာဂမယံ ကမ္မံ ကတံ, တဿ တတ္ထေဝ ဖလအနတော အာယကာ စ အနိပ္ဖလာတိ။

တ္တောဟ – ''ကိံ ပန ပေတ္တိဝိသယူပပန္နာ ဧဝ ဉာတယော လဘန္တိ, ဥဒာဟု အညေပိ လဘန္တီ''တိ ? ဝုစ္စတေ – ဘဂဝတာ ဧဝေတံ ဗျာကတံ ဇာဏုဿောဏိနာ ဗြာဟ္မဏေန ပုဋ္ဌေန, ကိမေတ္ထ အမှေဟိ ဝတ္တဗ္ဗံ အတ္ထိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ –

“မယမဿု, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ နာမ ဒါနာနိ ဒေမ, သဒ္ဓါနိ ကရောမ ‘ဣဒံ ဒါနံ ပေတာနံ ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဥပကပ္ပတု, ဣဒံ ဒါနံ ပေတာ ဉာတိသာလောဟိတာ ပရိဘုဉ္ဇန္တူ’တိ, ကစ္စိ တံ, ဘော ဂေါတမ, ဒါနံ ပေတာနံ ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဥပကပ္ပတိ, ကစ္စိ တေ ပေတာ ဉာတိသာလောဟိတာ တံ ဒါနံ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ။ ဌာနေ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဥပကပ္ပတိ, နော အဋ္ဌာနေတိ။

“ကတမံ ပန တံ, ဘော ဂေါတမ, ဌာနံ, ကတမံ အဋ္ဌာနန္တိ? ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော နေရယိကာနံ သတ္တာနံ အာဟာရော, တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ, တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။ ဣဒံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, အဋ္ဌာနံ, ယတ္ထ ဌိတဿ တံ ဒါနံ န ဥပကပ္ပတိ။

“ဣဓ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ တိရစ္ဆာနယောနိံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော တိရစ္ဆာနယောနိကာနံ သတ္တာနံ အာဟာရော, တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ, တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။ ဣဒမ္ပိ ခော, ဗြာဟ္မဏ, အဋ္ဌာနံ, ယတ္ထ ဌိတဿ တံ ဒါနံ န ဥပကပ္ပတိ။

“ဣဓ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ မနုဿာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ပေ။ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော ဒေဝါနံ အာဟာရော, တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ, တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။ ဣဒမ္ပိ ခော, ဗြာဟ္မဏ, အဋ္ဌာနံ, ယတ္ထ ဌိတဿ တံ ဒါနံ န ဥပကပ္ပတိ။

“ဣဓ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ပေတ္တိဝိသယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော ပေတ္တိဝေသယိကာနံ သတ္တာနံ အာဟာရော, တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ, တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။ ယံ ဝါ ပနဿ ဣတော အနုပဝေစ္ဆန္တိ မိတ္တာမစ္စာ ဝါ ဉာတိသာလောဟိတာ ဝါ, တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ, တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။ ဣဒံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဌာနံ, ယတ္ထ ဌိတဿ တံ ဒါနံ ဥပကပ္ပတီတိ။

“သစေ ပန, ဘော ဂေါတမ, သော ပေတော ဉာတိသာလောဟိတော တံ ဌာနံ အနုပပန္နော ဟောတိ, ကော တံ ဒါနံ ပရိဘုဉ္ဇတီတိ? အညေပိဿ, ဗြာဟ္မဏ, ပေတာ ဉာတိသာလောဟိတာ တံ ဌာနံ ဥပပန္နာ ဟောန္တိ, တေ တံ ဒါနံ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ။

“သစေ ပန, ဘော ဂေါတမ, သော စေဝ ပေတော ဉာတိသာလောဟိတော တံ ဌာနံ အနုပပန္နော ဟောတိ, အညေပိဿ ပေတာ ဉာတိသာလောဟိတာ တံ ဌာနံ အနုပပန္နာ ဟောန္တိ, ကော တံ ဒါနံ ပရိဘုဉ္ဇတီတိ? အဋ္ဌာနံ ခော ဧတံ ဗြာဟ္မဏ အနဝကာသော, ယံ တံ ဌာနံ ဝိဝိတ္တံ အဿ ဣမိနာ ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ ယဒိဒံ ပေတေဟိ ဉာတိသာလောဟိတေဟိ။ အပိစ ဗြာဟ္မဏ ဒါယကောပိ အနိပ္ဖလော”တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၇၇)။

ဆဋ္ဌကထာပရဒ္ဓသတ္တမကထာဝဏ္ဏနာ

၆-၇. ဧဝံ ဘဂဝတ ရညော မာဂဓဿ ပေတ္တိဝိသယူပပန္နာနံ ပုဗ္ဗဉာတီနံ သမ္ပတ္တိံ နိဿာယ ထောမေန္တော “ဧဝေ ဝေ, မဟာရာဇ, ဉာတီ ဣမာယ အနုသမ္ပဒါယ အတ္တမနာ ဧဝံ ထောမေန္တီ”တိ ဒဿေန္တော –

“စိရံ ဇီဝန္တု နော ဉာတီ၊ ယေသံ ဟေတု လဘာမသေ။
အမှာကဉ္စ ကတာ ပူဇာ၊ ဒါယကာ စ အနိပ္ဖလာ”တိ။ –

ဝတွာ ပုန တေသံ ပေတ္တိဝိသယူပပန္နာနံ အညဿ ကသိဂေါရက္ခာဒိနော သမ္ပတ္တိပဋိလာဘကာရဏဿ အဘာဝံ ဣတော ဒိန္နေန ယာပနဘာဝဉ္စ ဒဿေန္တော **“န ဟိ တတ္ထ ကသီ အတ္ထိ** ”တိ ဆဋ္ဌကထာယ ပစ္ဆိမဒ္ဓံ **“ဝဏိဇ္ဇာ**

တာဒိသီ”တိ ဣမံ သတ္တမကထဥ္စ အာဟ။

တတ္ထာယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ – န ဟိ, မဟာရာဇ, တတ္ထ ပေတ္တိဝိသယေ ကသိ အတ္ထိ, ယံ နိဿာယ တေ ပေတာ သမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘေယျုံ။ **ဂောရက္ခေတ္ထ န ဝိဇ္ဇတီ**တိ န ကေဝလံ ကသိ ဧဝ, ဂောရက္ခာပိ တတ္ထ ပေတ္တိဝိသယေ န ဝိဇ္ဇတိ, ယံ နိဿာယ တေ သမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘေယျုံ။ **ဝဏိဇ္ဇာ တာဒိသီ နတ္ထီ**တိ တဏိဇ္ဇာပိ တာဒိသီ နတ္ထိ, ယာ တေသံ သမ္ပတ္တိပဋိလာဘဟေတု ဘဝေယျ။ **ဟိရညေန ကယာကယန္တိ** ဟိရညေန ကယဝိက္ကယမ္ပိ တတ္ထ တာဒိသံ နတ္ထိ, ယံ တေသံ သမ္ပတ္တိပဋိလာဘဟေတု ဘဝေယျ။ **ဣတော ဒိန္နေန ယာပေန္တိ, ပေတာ ကာလဂတာ တဟိ**န္တိ ကေဝလံ ပန ဣတော ဉာတီဟိ တ မိတ္တာမစ္စေဟိ တ ဒိန္နေန ယာပေန္တိ, အတ္တဘာဝံ ဂမေန္တိ။ **ပေတာ**တိ ပေတ္တိဝိသယူပပန္နာ သတ္တာ။ **ကာလဂတာ**တိ အတ္တနော မရဏကာလေန ဂတာ, “ကာလကတာ”တိ တ ပဌန္တော, ကတကာလာ ကတမရဏာတိ အတ္ထော။ **တဟိ**န္တိ တသ္မိံ ပေတ္တိဝိသယေ။

အဋ္ဌမနဝမကထာဒွယဝဏ္ဏနာ

၈-၉. ဧဝံ “ဣတော ဒိန္နေန ယာပေန္တိ, ပေတာ ကာလဂတာ တဟိ”န္တိ ဝတွာ ဣဒာနိ ဥပမာဟိ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော **“ဥန္နမေ ဥဒကံ ဝုဋ္ဌ**”န္တိ ဣဒံ ကထာဒွယမာဟ။

တသ္သတ္ထော – ယထာ ဥန္နတေ ထလေ ဥဿာဒေ ဘူမိဘာဂေ မေဃေဟိ အဘိဝုဋ္ဌံ ဥဒကံ နိန္နံ ပဝတ္တတိ, ယော ယော ဘူမိဘာဂေ နိန္နော ဩဏတော, တံ တံ ပဝတ္တတိ ဂစ္ဆတိ ဟာပုဏာတိ, ဧဝမေဝ ဣတော ဒိန္နံ အနံ ပေတာနံ ဥပကပ္ပတိ နိပ္ဖတ္တတိ, ဟတုဘဝတီတိ အတ္ထော။ နိန္နမိဝ ဟိ ဥဒကပ္ပဝတ္တိယာ ဌာနံ ပေတလောကော အနုပကပ္ပနာယ။ ယထာဟ – “ဣဒံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ, ဌာနံ, ယတ္ထ ဋ္ဌိတဿ တံ အနံ ဥပကပ္ပတီ”တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၇၇)။ ယထာ စ က န္ဒရပဒရသာခါပသာခကုသောဗ္ဘမဟာသောဗ္ဘသန္နိဟိတေဟိ တရိဝဟာ မဟာနဇ္ဇော ပူရာ ဟုတွာ သာဂရံ ပရိပူရေန္တိ, ဧဝမ္ပိ ဣတော ဒိန္နအနံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပေတာနံ ဥပကပ္ပတီတိ။

ဒသမကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဧဝံ ဘဂဝတ “ဣတော ဒိန္နေန ယာပေန္တိ, ပေတာ ကာလဂတာ တဟိ”န္တိ ဣမံ အတ္ထံ ဥပမာဟိ ပကာသေတွာ တ ပုန ယသ္မာ တေ ပေတာ “ဣတော ကိဉ္စိ လစ္ဆာမ”တိ အာသာဘိဘူတာ ဉာတိဃရံ အာဂန္တွာပိ “ဣဒံ နာမ နော ဒေထာ”တိ ယာစိတုံ အသမတ္ထာ, တသ္မာ တေသံ ဣမာနိ အနုဿရဏဝတ္ထူနိ အနုဿရန္တော ကုလပုတ္တော ဒက္ခိဏံ ဒဇ္ဇာတိ ဒဿေန္တော **“အဒါသိ မေ”**တိ ဣမံ ကထမာဟ။

တဿတ္ထော – “ဣဒံ နာမ မေ ဓနံ ဝါ ဓညံ ဝါ အဒါသီ”တိ စ, “ဣဒံ နာမ မေ ကိစ္စံ အတ္တနာ ဥယျောဂမာပဇ္ဇန္တော အကာသီ”တိ စ, “အမု မေ မာတိတော ဝါ ပိတိတော ဝါ သမ္ဗန္ဓတ္တာ ဉာတီ”တိ စ သိနေဟဝသေန တာဏသမတ္ထတာယ “မိတ္တာ”တိ စ, “အသုကော မေ သဟ ပံသုကီဠကော သခါ”တိ စ ဧဝံ သဗ္ဗမနုဿရန္တော ပေတာနံ ဒက္ခိဏံ ဒဇ္ဇာ, အနံ နိယျာတေယျာတိ။ အပရော ပဌော **“ပေတာနံ ဒက္ခိဏာ ဒဇ္ဇာ”**တိ။ တဿတ္ထော – အတဇ္ဇာတိ ဒဇ္ဇာ။ ကာ သာ? ပေတာနံ ဒက္ခိဏာ, တေနေဝ “အဒါသိ မေ”တိအာဒိနာ နယေန ပုဗ္ဗေ ကတမနုဿရံ အနုဿရတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧကာဒသမကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဧဝံ ဘဂဝတ ပေတာနံ ဒက္ခိဏာနိယျာတနေ ကာရဏဘူတာနိ အနုဿရဏဝတ္ထူနိ ဒဿေန္တော –

> “အဒါသိ မေ အကာသိ မေ၊ ဉာတိမိတ္တာ သခါ စ မေ။
> ပေတာနံ ဒက္ခိဏံ ဒဇ္ဇာ၊ ပုဗ္ဗေ ကတမနုဿရ”န္တိ။ –

ဝတ္တတ ပုန ယေ ဉာတိမရဏေန ရုဏ္ဏသောကာဒိပရာ ဧဝ ဟုတ္တတ တိဋ္ဌန္တိ, န တေသံ အတ္ထာယ ကိဉ္စိ ဒေန္တိ, တေသံ တံ ရုဏ္ဏသောကာဒိ ကေဝလံ အတ္တပရိတာပနမေဝ ဟောတိ, န ပေတာနံ ကိဉ္စိ အတ္ထံ နိပ္ဖာဒေတီတိ ဒဿေန္တ္တော **"န ဟိ ရုဏ္ဏံ ဝ"** တိ ဣမံ ကထမာဟ။

တတ္ထ **ရုဏ္ဏ** န္တိ ရောဒနာ ရောဒိတတ္တံ အဿုပာတနံ, **ဝါတေန** ကာယပရိဿမံ ဒဿေတိ။ **သောကောတိ** သောစနာ သောစိတတ္တံ, ဧတေန စိတ္တပရိဿမံ ဒဿေတိ။ **ယာ စညာ**တိ ယာ စ ရုဏ္ဏသောကေဟိ အညာ။ **ပရိဒေဝနာ**တိ ဉာတိဗျသနေန ဖုဋ္ဌဿ လာလပ္ပနာ, ''ကဟံ ဧကပုတ္တက ပိယ မနာပ''တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ဂုဏာသံဝဏ္ဏနာ, ဧတေန ဝစီပရိဿမံ ဒဿေတိ။

ဒွာဒသမကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဧဝံ ဘဂဝတ ''ရုဏ္ဏံ ဝ သောကော ဝ ယာ စညာ ပရိဒေဝနာ, သဗ္ဗမ္ပိ တံ ပေတာနံ အတ္ထာယ န ဟောတိ, ကေဝလန္တု အတ္တာနံ ပရိတာပနမတ္တမေဝ, ဧဝံ တိဋ္ဌန္တိ ဉာတယော''တိ ရုဏ္ဏာဒိနံ နိရတ္ထကဘာဝံ ဒဿေတ္ဝာ ပုန မာဂဓရာဇေန ယာ ဒက္ခိဏာ ဒိန္နာ, တဿာ သာတ္ထကဘာဝံ ဒဿေန္တော **"အယဉ္စ ခေါ ဒက္ခိဏာ"** တိ ဣမံ ကထမာဟ။

တဿတ္ထော – အယဉ္စ ခေါ, မဟာရာဇ, ဒက္ခိဏာ တယာ အဇ္ဇ အတ္တနော ဉာတိဂဏံ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နာ, သာ ယသ္မာ သင်္ဃေ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ, တသ္မာ သင်္ဃမှိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ အဿ ပေတဇနဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ ဥပကပ္ပတိ သမ္ဗဇ္ဈတိ ဖလတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပကပ္ပတီ** တိ စ ဌာနသော ဥပကပ္ပတိ, တံခဏံယေဝ ဥပကပ္ပတိ, န စိရေန။ ယထာ ဟိ တံခဏညေဝ ပဋိဘာန္တိ ''ဌာနသောဝေတံ တထာဂတံ ပဋိဘာတီ''တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဓာပိ တံခဏံယေဝ ဥပကပ္ပန္တာ ''ဌာနသော ဥပကပ္ပတီ''တိ ဝုတ္တာ။ ယံ တ တံ ''ဣဒံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဌာနံ, ယတ္ထ ဋ္ဌိတဿ တံ အနံ ဥပကပ္ပတီ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၇၇) ဝုတ္တံ, တတ္ထ ခုပ္ပိပါသိကဝန္တာသပရဒတ္တူပဇီဝိနိဇ္ဈာမတဏှိကာဒိဘေဒဘိန္နေ ဌာနေ ဥပကပ္ပတီတိ ဝုတ္တံ ယထာ ကဟာပဏံ ဒေန္တော ''ကဟာပဏသော ဒေတီ''တိ လောကေ ဝုစ္စတိ။ ဣမသ္မိဉ္စ အတ္ထဝိကပ္ပေ **ဥပကပ္ပတီ** တိ ဟေတုဘာဝတိ, နိဗ္ဗတ္တတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တေရသမကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃. ဧဝံ ဘဂဝတ ရညာ ဒိန္နာယ ဒက္ခိဏာယ သာတ္ထကဘာဝံ ဒဿေန္တော –

> ''အယဉ္စ ခေါ ဒက္ခိဏာ ဒိန္နာ၊ သင်္ဃမှိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ။
> ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယဿ၊ ဌာနသော ဥပကပ္ပတီ''တိ။ –

ဝတ္တတ ပုန ယသ္မာ ဣမံ ဒက္ခိဏံ ဒေန္တေန ဉာတီနံ ဉာတီဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စကရဏဝသေန ဉာတိဓမ္မော နိဒဿိတော, ဗဟုဇနဿ ပာကဋီကတော, နိဒဿနံ တ ကတော, တုမှေဟိပိ ဉာတီနံ ဧဝမေဝ ဉာတီဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စကရဏဝသေန ဉာတိဓမ္မော ပရိပူရေတဗ္ဗော, န နိရတ္ထကေဟိ ရုဏ္ဏာဒီဟိ အတ္တာ ပရိတာပေတဗ္ဗောတိ စ ပေတေ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အဓိဂမေန္တေန ပေတာနံ ပူဇာ ကတာ ဥဠာရာ, ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အန္နပာနာဒီဟိ သန္တပ္ပေန္တေန ဘိက္ခူနံ ဗလံ အနုပဒိန္နံ, အနုကမ္ပာဒိဂုဏပရိတရဉ္စ စာဂစေတနံ နိဗ္ဗတ္တေန္တေန အနပ္ပကံ ပုညံ ပသုတံ, တသ္မာ ဘဂဝတ ဣမေဟိ ယထာဘုစ္စဂုဏေဟိ ရာဇာနံ သမ္ပဟံသေန္တော –

> ''သော ဉာတိဓမ္မော စ အယံ နိဒဿိတော၊
> ပေတာန ပူဇာ စ ကတာ ဥဠာရာ။
> ဗလဉ္စ ဘိက္ခူနမနုပ္ပဒိန္နံ၊
> တုမှေဟိ ပုညံ ပသုတံ အနပ္ပက''န္တိ။ –

ဣမာယ ကထာယ ဒေသနံ ပရိယောသာပေတိ။

အထ တ **“သော ဉာတိဓမ္မော စ အယံ နိဒဿိတော”** တိ ဣမိနာ ကထာပဒေန ဘဂဝါ ရာဇာနံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတိ။ ဉာတိဓမ္မနိဒဿနမေဝ ဟိ ဧတ္ထ သန္ဒဿနံ **ပေတာန ပူဇာ စ ကတာ ဥဠာရာ**တိ ဣမိနာ သမာဒပေတိ။ ဥဠာရာတိ ပသံသနမေဝ ဟိ ဧတ္ထ ပုနပ္ပုနံ ပူဇာကရဏေ သမာဒပနံ။ **ဗလဉ္စ ဘိက္ခူနမနုပ္ပဒိန္န** န္တိ ဣမိနာ သမုတ္တေဇေတိ။ ဗလာနုပ္ပဒါနမေဝ ဟိ ဧတ္ထ ဧဝံ အနံ, ဗလာနုပ္ပဒါနတာတိ တဿ ဥဿာဟဝဍ္ဎနေန သမုတ္တေဇနံ။ **တုမှေဟိ ပုညံ ပသုတံ အနပ္ပက**န္တိ ဣမိနာ သမ္ပဟံသေတိ။ ပုညပ္ပသုတကိတ္တနမေဝ ဟိ ဧတ္ထ တဿ ယထာဘုစ္စ ဂုဏသံဝဏ္ဏနဘာဝေန သမ္ပဟံသနဇနနတော သမ္ပဟံသနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ စ ပေတ္တိဝိသယူပပတ္တိအာဒီနဝသံဝဏ္ဏနေန သံဝိဂ္ဂါနံ ယောနိသော ပဒဟတံ စတုရာသီတိယာ ပာဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသိ။ ဒုတိယဒိဝသေပိ ဘဂဝါ ဒေဝမနုဿာနံ ဣဒမေဝ တိရောကုဋ္ဋံ ဒေသေသိ, ဧဝံ ယာဝ သတ္တမဒိဝသာ တာဒိသော ဧဝ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသီတိ။

ပရမတ္ထဇောတိကာယ ခုဒ္ဒကပာဌ-အဋ္ဌကထာယ

တိရောကုဋ္ဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နိဓိကဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

နိက္ခေပကာရဏံ

ဣဒါနိ ယဒိဒံ တိရောကုဋ္ဋာနန္တရံ **“နိဓိံ နိဓေတိ ပုရိသော”**တိအာဒိနာ နိဓိကဏ္ဍံ နိက္ခိတ္တံ, တဿ –

“ဘာသိတွာ နိဓိကဏ္ဍဿ, ဣဓ နိက္ခေပကာရဏံ။
အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဉ္စ ဒီပေတွာ, ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏနံ”။

တတ္ထ ဣဓ နိက္ခေပကာရဏံ တာဝဿ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒဉှိ နိဓိကဏ္ဍံ ဘဂဝတာ ဣမိနာ အနုက္ကမေန အဝုတ္တမ္ပိ ယသ္မာ အနုမောဒနဝသေန ဝုတ္တဿ တိရောကုဋ္ဋဿ မိထုနဘူတံ, တသ္မာ ဣဓ နိက္ခိတ္တံ။ တိရောကုဋ္ဋေန ဝါ ပုညဝိရဟိတာနံ ဝိပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣမိနာ ကတပုညာနံ သမ္ပတ္တိဒဿနတ္ထမ္ပိ ဣဒံ ဣဓ နိက္ခိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒမဿ ဣဓ နိက္ခေပကာရဏံ။

သုတ္တဋ္ဌုပ္ပတ္တိ

အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ ပနဿ – သာဝတ္ထိယံ ကိရ အညတရော ကုဋုမ္ဗိကော အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေါ။ သော စ သဒ္ဓေါ ဟောတိ ပသန္နော, ဝိဂတမလမစ္ဆေရေန စေတသာ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ။ သော ကေသမ္ပိ ဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အန္နံ ဒေတိ။ တေန စ သမယေန ရာဇာ ဓနတ္ထိကော ဟောတိ, သော တဿ သန္တိကေ ပုရိသံ ပေသေသိ “ဂစ္ဆ, ဘဏေ, ဣတ္ထန္နာမံ ကုဋုမ္ဗိကံ အာနေဟီ”တိ။ သော ဂန္တွာ တံ ကုဋုမ္ဗိကံ အာဟ “ရာဇာ တံ ဂဟပတိ အာမန္တေတီ”တိ။ ကုဋုမ္ဗိကော သဒ္ဓါဒိဂုဏသမန္နာဂတေန စေတသာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဝိသန္တော အာဟ “ဂစ္ဆ, ဘော ပုရိသ, ပစ္ဆာ အာဂမိဿာမိ, ဣဒါနိ တာဝမှိ နိဓိံ နိဓေန္တော ဌိတော”တိ။ အထ ဘဂဝါ ဘုတ္တာဝီ ပဝါရိတော တမေဝ ပုညသမ္ပဒံ ပရမတ္ထတော နိဓီတိ ဒဿေတုံ တဿ ကုဋုမ္ဗိကဿ အနုမောဒနတ္ထံ **“နိဓိံ နိဓေတိ ပုရိသော”**တိ ဣမာ ဂါထာယော အဘာသိ။ အယမဿ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ။

ဧဝမဿ –

“ဘာသိတွာ နိဓိကဏ္ဍဿ, ဣဓ နိက္ခေပကာရဏံ။
အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဉ္စ ဒီပေတွာ, ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏနံ”။

ပဌမဂါထာဝဏ္ဏနာ

၁. တတ္ထ **နိဓိံ နိဓေတိ ပုရိသော**တိ နိဓီယတီတိ နိဓိ, ဌပီယတိ ရက္ခီယတိ ဂေါပီယတီတိ အတ္ထော။ သော စတုဗ္ဗိဓော ထာဝရော, ဇင်္ဂမော, အင်္ဂသမော, အနုဂါမိကောတိ။ တတ္ထ **ထာဝရော** နာမ ဘူမိဂတံ ဝါ ဝေဟာသဂတံ ဝါ ဟိရညံ ဝါ သုဝဏ္ဏံ ဝါ ခေတ္တံ ဝါ ဝတ္ထု ဝါ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ဧဝရူပံ ဣရိယာပထဝိရဟိတံ, အယံ ထာဝရော နိဓိ။ **ဇင်္ဂမော** နာမ ဒါသိဒါသံ ဟတ္ထိဂဝါဿဝဠဝံ အဇေဠကံ ကုက္ကုဋသူကရံ ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ဧဝရူပံ ဣရိယာပထပဋိသံယုတ္တံ။ အယံ ဇင်္ဂမော နိဓိ။ **အင်္ဂသမော** နာမ ကမ္မာယတနံ, သိပ္ပာယတနံ, ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနံ, ဗာဟုသစ္စံ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ဧဝရူပံ သိက္ခိတွာ ဂဟိတံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂမိဝ အတ္တဘာဝပ္ပဋိဗဒ္ဓံ, အယံ အင်္ဂသမော နိဓိ။ **အနုဂါမိကော** နာမ ဒါနမယံ ပုညံ သီလမယံ ဘာဝနာမယံ ဓမ္မဿဝနမယံ ဓမ္မဒေသနာမယံ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ဧဝရူပံ ပုညံ တတ္ထ တတ္ထ အနုဂန္တွာ ဝိယ ဣဋ္ဌဖလမနုပ္ပဒေတိ, အယံ အနုဂါမိကော နိဓိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ထာဝရော အဓိပ္ပေတော။

နိဓေတီတိ ဌပေတိ ပဋိသာမေတိ ဂေါပေတိ။ **ပုရိသော**တိ မနုဿော။ ကာမဉ္စ ပုရိသောပိ ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍကောပိ နိဓိံ နိဓေတိ, ဣဓ ပန ပုရိသသီသေန ဒေသနာ ကတာ, အတ္ထတော ပန တေသမ္ပိ ဣဓ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဂမ္ဘီရေ ဩဒကန္တိကေ**တိ ဩကပဟောတဗ္ဗဋ္ဌေန ဂမ္ဘီရံ, ဥဒကဿ အန္တိကဘာဝေန ဩဒကန္တိကံ။ အတ္ထိ ဂမ္ဘီရံ န ဩဒကန္တိကံ ဇင်္ဂလေ ဘူမိဘာဂေ သတိကပေါရိသော အာဝါဋော ဝိယ, အတ္ထိ ဩဒကန္တိကံ န ဂမ္ဘီရံ နိန္နေ ပလ္လလေ ကေဒ္ဒဝိ

ဝိဒတ္ထိကော အာတပ္ပော ဝိယ, အတ္တိ ဂမ္ဘီရဋ္ဌေ ဩဒကန္တိကဋ္ဌ ဇင္ဃလေ ဘူမိဘာဂေ ယာဝ ဏ္ဏအနိ ဥဒကံ အာဂမိ သ္သတီတိ, တာဝ ခဏော အာတပ္ပော ဝိယ။ တံ သန္ဓာယ ဏ္ဏဒံ ဝုတ္တံ "ဂမ္ဘီရေ ဩဒကန္တိကေ"တိ။ **အတ္တေ ကိစ္စေ သမုပ္ပန္နေ**တိ အတ္တာ အနပေတန္တိ အတ္ထံ, အတ္တာဝဟံ ဟိတာဝဟန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကာတဗ္ဗန္တိ ကိစ္စံ, ကိ စ္စိဒေဝ ကရဏီယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဥပ္ပန္နံ ဇေ သမုပ္ပန္နံ, ကတ္တဗ္ဗဘာဝေန ဥပဋ္ဌိတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တသ္မိံ အတ္တေ ကိစ္စေ သမုပ္ပန္နေ။ **အတ္တာယ မေ ဘဝိသ္သတီ** တိ နိဓာနပ္ပယောဇနနိဒ္ဒသ္သနမေတံ။ တေဒတ္တဥပ္ပဟိ သော နိဓေတိ "အတ္တာဝဟော ကိသ္မိဥ္စိဒေဝ ကရဏီယေ သမုပ္ပန္နေ အတ္တာယ မေ ဘဝိသ္သတိ, တသ္သ မေ ကိစ္စ သ္သ နိပ္ဖတ္တိယာ ဘဝိသ္သတီ"တိ။ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယေဝ ဟိ တသ္သ ကိစ္စေ သမုပ္ပန္နေ အတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒုတိယကထာဝဏ္ဏနာ

ဇဝံ နိဓာနပ္ပယောဇနံ ဒသ္သေန္တော အတ္တာဓိဂမာဓိပ္ပာယံ ဒသ္သေတ္ဝာ ဏ္ဏအနိ အနတ္တာပဂမာဓိပ္ပာယံ ဒသ္ သေတုမာဟ –

၂. "ရာဇတော တ ဒုရုတ္တသ္သ, စောရတော ပီဠိတသ္သ တ။

ဏ္ဏဏာသ္သ တ ပမောက္ခာယ၊ ဒုဗ္ဘိက္ခေ အာပဒာသု တ"တိ။

တသ္သတ္ထော "အတ္တာယ မေ ဘဝိသ္သတီ"တိ စ "ဏ္ဏဏာသ္သ တ ပမောက္ခာယာ"တိ စ တ္ထေ ဝုတ္တေဟိ ဒ္ဝီ ဟိ ဘဝိသ္သတိပမောက္ခာယ-ပဒေဟိ သဒ္ဓိံ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတ္ဝာ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္တာယံ ယောဇနာ – န ကေဝလံ အတ္တာယ မေ ဘဝိသ္သတီတိ ဇဝ ပုရိသော နိဓိံ နိဓေတိ, ကိန္တု "အယံ စော ရော"တိ တ "ဟာရအရိကော"တိ တ "သုင္ကဃာတကော"တိ တ ဇဝမာဒိနာ နယေန ပစ္စတ္ထိကေဟိ ပစ္စာမိတ္တေဟိ ဒု ရုတ္တသ္သ မေ သတော ရာဇတော တ ပမောက္ခာယ ဘဝိသ္သတိ, သန္ဓိစ္ဆေဒာဒီဟိ ခေပဟရဏေန တ, "တွေက္ကံ ဟိရ ညသုဝဏ္ဏံ ဒေဟီ"တိ ဇီဝဂ္ဂဟေန တ စောရေဟိ မေ ပီဠိတသ္သ သတော စောရတော တ ပမောက္ခာယ ဘဝိသ္သတိ။ သန္တိ မေ ဏ္ဏဏာယိကာ, တေ မံ "ဏ္ဏဏံ ဒေဟီ"တိ စောဒေသ္သန္တိ, တေဟိ မေ စောဒိယမာနသ္သ ဏ္ဏဏာသ္သ တ ပမော က္ခာယ ဘဝိသ္သတိ။ ဟောတိ သော သမယော, ယံ ဒုဗ္ဘိက္ခံ ဟောတိ ဒုသ္သသ္သံ ဒုလ္လဘပိဏ္ဍံ, တတ္ထ န သုကရံ အပ္ပခေနေန ယာပေတုံ, တထာဝိခေ အာဂတေ ဒုဗ္ဘိက္ခေ တ မေ ဘဝိသ္သတိ ။ ယထာရူပာ အာပဒာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အဂ္ဂိ တော တ ဥဒကတော တ အပ္ပိယအာယာဒတော တ, တထာရူပာသု တ ဥပ္ပန္နာသု အာပဒာသု မေ ဘဝိသ္သတီတိပိ ပုရိ သော နိဓိံ နိဓေတီတိ။

ဇဝံ အတ္တာဓိဂမာဓိပ္ပာယံ အနတ္တာပဂမာဓိပ္ပာယဥ္စာတိ ဒ္ဝီဟိ ကထာဟိ ဒုဝိဓံ နိဓာနပ္ပယောဇနံ ဒသ္သေတ္ဝာ ဏ္ဏအနိ တမေဝ ဒုဝိဓံ ပယောဇနံ နိဂမေန္တော အာဟ –

"တေဒတ္တာယ လောကသ္မိံ၊ နိဓိ နာမ နိဓီယတီ"တိ။

တသ္သတ္ထော – ယွ္တယံ "အတ္တာယ မေ ဘဝိသ္သတီ"တိ စ "ရာဇတော တ ဒုရုတ္တသ္သာ"တိ ဇဝမာဒီဟိ စ အတ္တာဓိဂမော အနတ္တာပဂမော စ ဒသ္သိတော။ **တေဒတ္တာယ** ဇတေသံ နိပ္ဖာဒနတ္တာယ ဏ္ဏမသ္မိံ ဩကာသလော ကေ ယော ကောစိ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိဘေအော **နိဓိ နာမ နိဓီယတိ** ဌပီယတိ ပဋိသာမီယတီတိ။

တတိယကထာဝဏ္ဏနာ

ဏ္ဏအနိ ယသ္မာ ဇဝံ နိဟိတောပိ သော နိဓိ ပုညဝတံယေဝ အဓိပ္ပေတတ္ထသာဓကော ဟောတိ, န အညေသံ, တသ္မာ တမတ္ထံ ဒီပေန္တော အာဟ –

၃. "တာဝသ္သုနိဟိတော သန္တော, ဂမ္ဘီရေ ဩဒကန္တိကေ။

န သဗ္ဗော သဗ္ဗအ ဧဝ၊ တဿ တံ ဥပကပ္ပတီ''တိ။

တဿတ္ထော – သော နိမိ **တာဝ သုနိဟိတော သန္တော,** တာဝ သုဋ္ဌု နိခဏိတ္ဝာ ဌပိတော သမာနောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိံ သုဋ္ဌုတိ? **ဂမ္ဘီရေ သြဒကန္တိကေ** , ယာဝ ဂမ္ဘီရေ သြဒကန္တိကေ နိဟိတောတိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, တာဝ သုဋ္ဌုတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **န သဗ္ဗော သဗ္ဗအ ဧဝ, တဿ တံ ဥပကပ္ပတီ** တိ ယေန ပုရိသေန နိဟိတော, တဿ သဗ္ဗောပိ သဗ္ဗကာလံ န ဥပကပ္ပတိ န သမ္ပဇ္ဇတိ, ယထာဝုတ္တကိစ္စကရဏသမတ္ထော န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိန္တု ကောစိဒေဝ ကအာစိဒေဝ ဥပကပ္ပတိ, နေဝ တ ဥပကပ္ပတီတိ။ ဧတ္ထ စ န္တိ ပဒပူရဏမတ္တေ နိပါတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ''ယထာ တံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၈-၁၉; ၃.၁၅၄) ဝိယ။ လိင်္ဂဘေဒံ တ ကတ္ဝာ ''သော''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''တ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဟိ ဝုစ္စမာနေ သော အတ္ထော သုခံ ဗုဇ္ဈတီတိ။

စတုတ္ထပဉ္စမဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ''န သဗ္ဗော သဗ္ဗအ ဧဝ, တဿ တံ ဥပကပ္ပတီ''တိ ဝတ္ဝာ ဣအာနိ ယေဟိ ကာရဏေဟိ န ဥပကပ္ပတိ, တာနိ ဒဿေန္တော အာဟ –

၄. ''နိမိ တ ဌာနာ စဝတိ, သညာ တဿ ဝိမုယ္ဟတိ။

နာဂ တ အပနာမေန္တိ၊ ယက္ခာ တပိ ဟရန္တိ နံ။

၅. ''အပ္ပိယာ တပိ အယာအ, ဥဒ္ဒရန္တိ အပဿတော''တိ။

တဿတ္ထော – ယသ္မိံ ဌာနေ သုနိဟိတော ဟောတိ နိမိ, သော တ **နိမိ** တမှာ **ဌာနာ စဝတိ** အပေတိ ဝိဂစ္ဆတိ, အစေတနောပိ သမာနော ပုညက္ခယဝသေန အညံ ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။ **သညာ တ အဿ ဝိမုယ္ဟတိ,** ယသ္မိံ ဌာနေ နိဟိတော နိမိ, တံ န ဇာနာတိ, အဿ ပုညက္ခယစောဒိတာ **နာဂ တ** တံ နိမိံ **အပနာမေန္တိ** အညံ ဌာနံ ဂမေန္တိ။ **ယက္ခာ တပိ ဟရန္တိ** ယေနိစ္ဆကံ အာအယ ဂစ္ဆန္တိ။ **အပဿတော** တ အဿ **အပ္ပိယာ တ အယာအ** ဘူမိံ ခဏိတ္ဝာ တံ နိမိံ **ဥဒ္ဒရန္တိ**။ ဧဝမဿ ဧတေဟိ ဌာနာ စဝနာဒီဟိ ကာရဏေဟိ သော နိမိ န ဥပကပ္ပတီတိ။

ဧဝံ ဌာနာ စဝနာဒီနိ လောကသမ္မတာနိ အနုပကပ္ပနကာရဏာနိ ဝတ္ဝာ ဣအာနိ ယံ တံ ဧတေသမ္ပိ ကာရဏာနံ မူလဘူတံ ကေဝလံ ပုညက္ခယသညိတံ ကာရဏံ, တံ ဒဿေန္တော အာဟ –

''ယအာ ပုညက္ခယော ဟောတိ, သဗ္ဗမေတံ ဝိနဿတီ''တိ။

တဿတ္ထော – ယသ္မိံ သမယေ ဘောဂသမ္ပတ္တိနိဗ္ဗတ္တကဿ ပုညဿ ခယော ဟောတိ, ဘောဂဟာရိဇုညသံဝတ္တနိကမပုညမောကာသံ ကတ္ဝာ ဌိတံ ဟောတိ, အထ ယံ နိမိံ နိခေန္တေန နိဟိတံ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိဓနဇာတံ, သဗ္ဗမေတံ ဝိနဿတီတိ။

ဆဋ္ဌဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဘဂဝါ တေန တေန အဓိပ္ပာယေန နိဟိတမ္ပိ ယထာဓိပ္ပာယံ အနုပကပ္ပန္တံ နာနုပ္ပကာရေဟိ နဿနဓမ္မံ လောကသမ္မတံ နိမိံ ဝတ္ဝာ ဣအာနိ ယံ ပုညသမ္ပဒံ ပရမတ္ထတော နိမီတိ ဒဿေတုံ တဿ ကုဋ္ဌမ္ဘိကဿ အနုမောဒနတ္ထမိဒံ နိမိကဏ္ဍမာရဒ္ဓံ, တံ ဒဿေန္တော အာဟ –

၆. ''ယဿ အနေန သီလေန, သံယမေန ဒမေန စ။

နိမီ သုနိဟိတော ဟောတိ၊ ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ တ''တိ။

တတ္ထ **အနန္တိ** ''အနုဋ္ဌ ဓမ္မစရိယာ စာ''တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သီလန္တိ** ကာယိကဝါစသိကော အဝီတိက္ကမော။ ပဥ္စင်္ဂဒသင်္ဂဟတိမောက္ခသံဝရာဒိ တ သဗ္ဗမ္ပိ သီလံ ဣဓ သီလန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ **သံယမော**တိ သံယမနံ သံယမော, စေတသော နာနာရမ္မဏဂတိနိဝတ္တရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, သမာဓိဿေတံ အဓိဝစနံ။ ယေန သံယမေန သမန္နာဂတော ''ဟတ္ထသံယတော, ပါဒသံယတော, ဝါစာသံယတော, သံယတုတ္တမော''တိ ဧတ္ထ သံယတုတ္တမောတိ ဝုတ္တော။ အပရေ အာဟု ''သံယမနံ သံယမော, သံဝရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဣန္ဒြိယသံဝရဿေတံ အဓိဝစန''န္တိ။ **ဒမော**တိ ဒမနံ, ကိလေသူပသမနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ပညာယေတံ အဓိဝစနံ။ ပညာ ဟိ ကတ္ထစိ ပညာတွေဝ ဝုစ္စတိ ''သုဿူသာ လဘတေ ပည''န္တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၂၄၆; သု. နိ. ၁၈၈)။ ကတ္ထစိ ဓမ္မောတိ ''သစ္စံ ဓမ္မော ဓိတိ စာဂေ''တိ ဧဝမာဒီသု။ ကတ္ထစိ ဒမောတိ ''ယဒိ သစ္စာ ဒမာ စာဂါ, ခန္တျာ ဘိယ္ယော န ဝိဇ္ဇတီ''တိအာဒီသု။

ဧဝံ အနာဒီနိ ဥတ္တ ဣာအနိ ဧဝံ ဣာမိဿာ ကထာယ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော – ယဿ ဣတ္ထိယာ တ ပုရိသဿ တ အနေန သီလေန သံယမေန ဒမေန စာတိ ဣာမေဟိ စတူဟိ ဓမ္မေဟိ ယထာ ဟိရညေန သုဝဏ္ဏေန မုတ္တာယ မဏိနာ တ ဓနမယော နိဓိ တေသံ သုဝဏ္ဏာဒီနံ ကေတ္ထ ပက္ခိပနေန နိဓီယတိ, ဧဝံ ပုညမယော နိဓိ တေသံ အနာဒီနံ စေတိယာဒိမှိ တ ဝတ္ထုမှိ သုဋ္ဌု ကရဏေန သုနိဟိတော ဟောတီတိ။

သတ္တမကထာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဘဂဝတ ''ယဿ အနေနာ''တိ ဣာမာယ ကထာယ ပုညသမ္ပဒာယ ပရမတ္ထတော နိဓိဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣာအနိ ယတ္ထ နိဟိတော, သော နိဓိ သုနိဟိတော ဟောတိ, တံ ဝတ္ထုံ ဒဿေန္တော အာဟ –

၇. ''စေတိယမှိ စ သင်္ဃေ တ, ပုဂ္ဂလေ အတိထီသု တ။

မာတရိ ပိတရိ စာပိ၊ အထော ဇေဋ္ဌမှိ ဘာတရိ''တိ။

တတ္ထ စယိတဗ္ဗန္တိ **စေတိယံ,** ပူဇေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, စိတတ္တာ တ စေတိယံ။ တံ ပနေတံ စေတိယံ တိဝိဓံ ဟောတိ ပရိဘောဂစေတိယံ , ဥဒ္ဒိဿကစေတိယံ, ဓာတုကစေတိယန္တိ။ တတ္ထ ဗောဓိရုက္ခော ပရိဘောဂစေတိယံ, ဗုဒ္ဓပဋိမာ ဥဒ္ဒိဿကစေတိယံ, ဓာတုဂဗ္ဘထူပာ သဓာတုကာ ဓာတုကစေတိယံ။ **သင်္ဃော** တိ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခာဒီသု ယော ကောစိ။ **ပုဂ္ဂလော** တိ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတေသု ယော ကောစိ။ နတ္ထိ အဿ တိထိ, ယမှိ တ တမှိ ဒိဝသေ အာဂစ္ဆတီတိ **အတိထိ**။ တင်္ခဏေ အာဂတပါဟုနကဿေတံ အဓိဝစနံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဧဝံ စေတိယာဒီနိ ဥတ္တ ဣာအနိ ဧဝံ ဣာမိဿာ ကထာယ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော – ယော သော နိဓိ ''သုနိဟိတော ဟောတီ''တိ ဝုတ္တော, သော ဣာမေသု ဝတ္ထူသု သုနိဟိတော ဟောတိ။ ကသ္မာ? ဒီဃရတ္တံ ဣာဋ္ဌဖလာနုပ္ပဒါနသမတ္ထတာယ။ တထာ ဟိ အပ္ပကမ္ပိ စေတိယမှိ ဒတ္တ ဒီဃရတ္တံ ဣာဋ္ဌဖလလာဘိနော ဟောန္တိ။ ယထာဟ –

''ဧကပုပ္ဖံ ယဇိတွာန၊ အသီတိကပ္ပကောဋိယော။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ပုပ္ဖအနဿိဒံ ဖလ''န္တိ စ။

''မတ္တာသုခပရိစ္စာဂာ၊ ပဿေ စေ ဝိပုလံ သုခ''န္တိ စ။ (ဓ. ပ. ၂၉၀)။

ဧဝံ ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိဝေလာမသုတ္တာဒီသု ဝုတ္တနယေန သင်္ဃာဒိဝတ္ထူသုပိ အနဖလဝိဘာဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ စ စေတိယာဒီသု အနဿ ပဝတ္တိ ဖလဝိဘူတိ စ ဒဿိတာ, ဧဝံ ယထာယောဂံ သဗ္ဗတ္ထ တံ တံ အာရဘိတွ စာရိတ္တဝါရိတ္တဝသေန သီလဿ, ဗုဒ္ဓါနုဿတိဝသေန သံယမဿ, တဗ္ဗတ္ထုကဝိပဿနာမနသိကာရပစ္စဝေက္ခဏဝသေန ဒမဿ စ ပဝတ္တိ တဿ တဿ ဖလဝိဘူတိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဋ္ဌမကထာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဘဂဝတာ ဒါနာဒီဟိ နိဓိယမာနဿ ပုညမယနိဓိနော စေတိယာဒိဘေဒံ ဝတ္ထုံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေသု ဝတ္ထူသု သုနိဟိတဿ တဿ နိဓိနော ဂမ္ဘီရေ ဩဒကန္တိကေ နိဟိတနိဓိတော ဝိသေသံ ဒဿေန္တော အာဟ –

၈. "ဧသော နိဓိ သုနိဟိတော, အဇေယျော အနုဂါမိကော။

ပဟာယ ဂမနီယေသု, ဧတံ အာဒါယ ဂစ္ဆတီ"တိ။

တတ္ထ ပုဗ္ဗပဒေန တံ ဒါနာဒီဟိ သုနိဟိတနိဓိံ နိဒ္ဒိသတိ **"ဧသော နိဓိ သုနိဟိတော"**တိ။ **အဇေယျော** တိ ပရေဟိ ဇေတွာ ဂဟေတုံ န သက္ကာ, အစ္စေယျောတိပိ ပါဌော, တဿ အစ္စိတဗ္ဗော အစ္စနာရဟော ဟိတသုခတ္ထိကေန ဥပစိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ဧတသ္မိဉ္စ ပါဌေ ဧသော နိဓိ အစ္စေယျောတိ သမ္ဗန္ဓိတွာ ပုန "ကသ္မာ"တိ အနုယောဂံ ဒဿေတွာ "ယသ္မာ သုနိဟိတော အနုဂါမိကော"တိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ဣတရထာ ဟိ သုနိဟိတဿ အစ္စေယျတ္တံ ဝုတ္တံ ဘဝေယျ, န စ သုနိဟိတော အစ္စနီယော။ အစ္စိတော ဧဝ ဟိ သောတိ။ အနုဂစ္ဆတီတိ **အနုဂါမိကော,** ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တမ္ပိ တတ္ထ တတ္ထ ဖလဒါနေန န ဝိဇဟတီတိ အတ္ထော။

ပဟာယ ဂမနီယေသု ဧတံ အာဒါယ ဂစ္ဆတီ တိ မရဏကာလေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ သဗ္ဗဘောဂေသု ပဟာယ ဂမနီယေသု ဧတံ နိဓိံ အာဒါယ ပရလောကံ ဂစ္ဆတီတိ အယံ ကိရ ဧတဿ အတ္ထော။ သော ပန န ယုဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ဘောဂါနံ အဂမနီယတော။ ပဟာတဗ္ဗာ ဧဝ ဟိ တေ တေ ဘောဂါ, န ဂမနီယာ, ဂမနီယာ ပန တေ တေ ဂတိဝိသေသာ။ ယတော ယဒိ ဧသ အတ္ထော သိယာ, ပဟာယ ဘောဂေ ဂမနီယေသု ဂတိဝိသေသေသု ဣတိ ဝဒေယျ။ တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော – "နိဓိ ဝါ ဌာနာ စဝတီ"တိ ဧဝမာဒိနာ ပကာရေန ပဟာယ မစ္စံ ဘောဂေသု ဂစ္ဆန္တေသု ဧတံ အာဒါယ ဂစ္ဆတီတိ။ ဧသော ဟိ အနုဂါမိကတ္တာ တံ နပ္ပဇဟတီတိ။

တတ္ထ သိယာ "ဂမနီယေသူတိ ဧတ္ထ ဂန္တဗ္ဗေသူတိ အတ္ထော, န ဂစ္ဆန္တေသူ"တိ။ တံ န ဧကံသတော ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ "အရိယာ နိယျာနိကာ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၄၁) ဧတ္ထ နိယျန္တာတိ အတ္ထော, န နိယျာတဗ္ဗာတိ, ဧဝမိဓာပိ ဂစ္ဆန္တေသူတိ အတ္ထော, န ဂန္တဗ္ဗေသူတိ။

အထ ဝါ ယသ္မာ ဧသ မရဏကာလေ ကဿစိ ဒါတုကာမော ဘောဂေ အာမသိတုမ္ပိ န လဘတိ, တသ္မာ တေန တေ ဘောဂါ ပုဗ္ဗံ ကာယေန ပဟာတဗ္ဗာ, ပစ္ဆာ ဝိဟတာသေန စေတသာ ဂန္တဗ္ဗာ, အတိက္ကမိတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တသ္မာ ပုဗ္ဗံ ကာယေန ပဟာယ ပစ္ဆာ စေတသာ ဂမနီယေသု ဘောဂေသူတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပုရိမသ္မိံ အတ္ထေ နိဒ္ဒါရဏေ ဘုမ္မဝစနံ, ပဟာယ ဂမနီယေသု ဘောဂေသု ဧကမေဝေတံ ပုညနိဓိဝိဘဝံ တတော နီဟရိတွာ အာဒါယ ဂစ္ဆတီတိ။ ပစ္ဆိမေ အတ္ထေ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏေ ဘုမ္မဝစနံ။ ဘောဂါနဉ္ဟိ ဂမနီယဘာဝေန ဧတဿ နိဓိဿ အာဒါယ ဂမနီယဘာဝေါ လက္ခီယတီတိ။

နဝမဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဘဂဝတာ ဣမဿ ပုညနိဓိနော ဂမ္ဘီရေ ဩဒကန္တိကေ နိဟိတနိဓိတော ဝိသေသံ ဒဿေတွာ ပုန အတ္တနော ဘဏ္ဍဂုဏသံဝဏ္ဏနေန ကယဇနဿ ဥဿာဟံ ဇနေန္တော ဥဠာရဘဏ္ဍဝါဏိဇော ဝိယ အတ္တနာ ဒေသိတပုညနိဓိဂုဏသံဝဏ္ဏနေန တသ္မိံ ပုညနိဓိမှိ ဒေဝမနုဿာနံ ဥဿာဟံ ဇနေန္တော အာဟ –

၉. "အသာဓာရဏမညေသံ, အစောရာဟရဏော နိဓိ။

ကယိရာထ ဓီရော ပုညာနိ, ယော နိဓိ အနုဂါမိကော"တိ။

တတ္ထ **အသာဓာရဏမညေသန္တိ** အသာဓာရဏော အညေသံ, မကာရော ပဒသန္ဓိကရော "အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ"တိအာဒီသု ဝိယ။ န စောရေဟိ အာဟရဏော **အစောရာဟရဏော,** စောရေဟိ အာဒါတဗ္ဗော န ဟောတီတိ အတ္ထော။ နိဓာတဗ္ဗောတိ **နိဓိ**။ ဧဝံ ဒွီဟိ ပဒေဟိ ပုညနိဓိဂုဏံ သံဝဏ္ဏေတွာ တတော ဒွီဟိ တတ္ထ ဥဿာ

ဟံ ဇနေတိ **“ကယိရာထ ခီရော ပုညာနိ, ယော နိဓိ အနုကမိကော”**တိ။ တဿတ္ထော – ယသ္မာ ပုညာနိ နာမ အသာဓာရဏော အညေသံ, အစောရာဟရဏော စ နိဓိ ဟောတိ။ န ကေဝလဉ္စ အသာဓာရဏော အစောရာဟရဏော စ နိဓိ, အထ ခော ပန “ဧသော နိဓိ သုနိဟိတော, အဇေယျော အနုကမိကော”တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တော ယော နိဓိ အနုကမိကော။ သော စ ယသ္မာ ပုညာနိယေဝ, တသ္မာ ကယိရာထ ကရေယျ ခီရော ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော ဓိတိသမ္ပန္နော စ ပုဂ္ဂလော ပုညာနီတိ။

ဒသမကထာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဘဂဝတ ဂုဏာသံဝဏ္ဏနေန ပုညနိဓိမှိ ဒေဝမနုဿာနံ ဥဿာဟံ ဇနေတွာ ဣဒါနိ ယေ ဥဿဟိတွာ ပုညနိဓိ ကိရိယာယ သမ္မာဒေန္တိ, တေသံ သော ယံ ဖလံ ဒေတိ, တံ သင်္ခေပတော ဒဿေန္တော အာဟ –

၁၀. “ဧသ ဒေဝမနုဿာနံ၊ သဗ္ဗကာမဒဒော နိဓီ”တိ။

ဣဒါနိ ယသ္မာ ပတ္ထနာယ ပဋိဗဒ္ဓိတဿ သဗ္ဗကာမဒဒတ္တံ, န ဝိနာ ပတ္ထနံ ဟောတိ။ ယထာဟ –

> “အာကင်္ခေယျ စေ ဂဟပတယော ဓမ္မစာရီ သမစာရီ ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ, ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာ ဟိ သော ဓမ္မစာရီ သမစာရီ” (မ. နိ. ၁.၄၄၂)။

> ဧဝံ “အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာ ဟိ သော ဓမ္မစာရီ သမစာရီ”တိ (မ. နိ. ၁.၄၄၂)။

တထာ စာဟ –

> “ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန, သုတေန, စာဂေန, ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, တဿ ဧဝံ ဟောတိ ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတြူပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တီ”တိ (မ. နိ. ၃.၁၆၁) ဧဝမာဒိ။

တသ္မာ တံ တထာ တထာ အာကင်္ခပရိယာယံ စိတ္တပဒဟနာဓိဋ္ဌာနဘာဝနာပရိက္ခာရံ ပတ္ထနံ တဿ သဗ္ဗကာမဒ ဒတ္တေ ဟေတုံ ဒဿေန္တော အာဟ –

“ယံ ယဒေဝါဘိပတ္ထေန္တိ, သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီ”တိ။

ကောဒသမကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဣဒါနိ ယံ တံ သဗ္ဗံ ဧတေန လဗ္ဘတိ, တံ ဩဓိသော ဩဓိသော ဒဿေန္တော **“သုဝဏ္ဏတာ သုသရတာ”**တိ ဧဝမာဒိကထာယော အာဟ။

တတ္ထ ပဌမကထာယ တာဝ **သုဝဏ္ဏတာ** နာမ သုန္ဒရစ္ဆဝိဝဏ္ဏတာ ကဉ္စနသန္နိဘတ္တစတာ, သာပိ ဧတေန ပုညနိဓိနာ လဗ္ဘတိ။ ယထာဟ –

> “ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ပုရိမံ ဇာတိံ။ပေ။ ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတော သမာနော အက္ကောဓနော အဟောသိ အနုပာယာသဗဟုလော, ဗဟုမ္ပိ ဝုတ္တော သမာနော နာဘိသဇ္ဇိ န ကုပ္ပိ န ဗျာပဇ္ဇိ န ပတိတ္ထီယိ, န ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတွာကာသိ, ဒာတာ စ အဟောသိ သုခုမာနံ မုဒုကာနံ အတ္ထရဏာနံ ပါဝုရဏာနံ ခောမသုခုမာနံ ကပ္ပာသိက။ပေ။ ကောသေယျ။ပေ။ ကမ္ဗလသုခုမာနံ။ သော တဿ ကမ္မဿ

ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ။ပေ.။ ဣတ္ထတ္တံ အာဂတော သမာနော ဣမံ မဟာပုရိသလက္ခဏံ ပဋိလဘတိ။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဟောတိ ကဉ္စနသန္နိဘတ္တစော”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၁၈)။

သုသရတာ နာမ ဗြဟ္မဿရတာ ကရဝီကဘာဏိတာ, သာပိ ဧတေန လဗ္ဘတိ။ ယထာဟ –

“ယမ္ပိ , ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ပုရိမံ ဇာတိံ။ပေ.။ ဖရုသံ တစံ ပဟာယ ဖရုသာယ တစာယ ပဋိဝိရတော အဟောသိ, ယာ သာ တစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ။ပေ.။ တထာရူပိံ တစံ ဘာသိတာ အဟောသိ။ သော တဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ။ပေ.။ ဣတ္ထတ္တံ အာဂတော သမာနော ဣမာနိ ဒွေ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ပဋိလဘတိ။ ပဟုတဇိဝှော စ ဟောတိ ဗြဟ္မဿရော စ ကရဝီကဘာဏီ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၃၆)။

သုသဏ္ဌာနာ တိ သုဌု သဏ္ဌာနတာ, သမစိတဝဋ္ဋိတယုတ္တဋ္ဌာနေသု အင်္ဂပစ္စင်္ဂာနံ သမစိတဝဋ္ဋိတဘာဝေန သန္နိဝေသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာပိ ဧတေန လဗ္ဘတိ။ ယထာဟ –

“ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ပုရိမံ ဇာတိံ။ပေ.။ ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတော သမာနော ဗဟုဇနဿ အတ္ထကာမော အဟောသိ ဟိတကာမော ဖာသုကာမော ယောဂက္ခေမကာမော ‘ကိန္တိ မေ သဒ္ဓာယ ဝဍ္ဎေယျုံ, သီလေန သုတေန စာဂေန ပညာယ ဓနဓညေန ခေတ္တဝတ္ထုနာ ဒွိပဒစတုပ္ပဒေဟိ ပုတ္တဒါရေဟိ ဒါသကမ္မကရပေါရိသေဟိ ဉာတီဟိ မိတ္တေဟိ ဗန္ဓဝေဟိ ဝဍ္ဎေယျု’န္တိ, သော တဿ ကမ္မဿ။ပေ.။ သမာနော ဣမာနိ တီဏိ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ပဋိလဘတိ, သီဟပုဗ္ဗဍ္ဎကာယော စ ဟောတိ စိတန္တရံသော စ သမဝဋ္ဋက္ခန္ဓော စာ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၂၄) ဧဝမာဒိ။

ဣမိနာ နယေန ဣတော ပရေသမ္ပိ ဣမိနာ ပုညနိဓိနာ ပဋိလာဘသာဓကာနိ သုတ္တပဒာနိ တတော တတော အာနေတွာ ဝတ္တဗ္ဗာနိ။ အတိဝိတ္ထာရဘယေန တု သံခိတ္တံ, ဣဒာနိ အဝသေသပဒါနံ ဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမိ။

သုရူပတာတိ ဧတ္ထ သကလသရီရံ ရူပန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ “အာကာသော ပရိဝါရိတော ရူပံတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ”တိ အာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၀၆) ဝိယ, တဿ ရူပဿ သုန္ဒရတာ သုရူပတာ နာတိဒီဃတာ နာတိရဿတာ နာတိကိသတာ နာတိထူလတာ နာတိကာဠတာ နစ္စောဒါတတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာဓိပစ္စ** န္တိ အဓိပတိဘာဝေါ, ခတ္တိယမဟာသာလာဒိဘာဝေန သာမိကဘာဝေါတိ အတ္ထော။ **ပရိဝါရော**တိ အဂါရိကာနံ သဇနပရိဇနသမ္ပတ္တိ, အနဂါရိကာနံ ပရိသသမ္ပတ္တိ, အာဓိပစ္စဉ္စ ပရိဝါရော စ **အာဓိပစ္စပရိဝါရော** ။ ဧတ္ထ စ သုဝဏ္ဏတာဒီဟိ သရီရသမ္ပတ္တိ, အာဓိပစ္စေန ဘောဂသမ္ပတ္တိ, ပရိဝါရေန သဇနပရိဇနသမ္ပတ္တိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီ** တိ ယံ တံ “ယံ ယဒေဝါဘိပတ္ထေန္တိ, သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီ”တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ဣဒမ္ပိ တာဝ ပဌမံ ဩဓိသော ဝုတ္တသုဝဏ္ဏတာဒိ သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

ဒုတိယဂါထာဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဧဝမိမာယ ဂါထာယ ပုညာနုဘာဝေန လဗ္ဘိတဗ္ဗံ ရဇ္ဇသမ္ပတ္တိတော ဩရံ ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဒုဘယရဇ္ဇသမ္ပတ္တိံ ဒဿေန္တော **“ပဒေသရဇ္ဇံ** ”န္တိ ဣမံ ဂါထမာဟ။

တတ္ထ **ပဒေသရဇ္ဇံ** န္တိ ဧကဒီပမ္ပိ သကလံ အဟာပေတွာ ပထဝိယာ ဧကမေကသ္မိံ ပဒေသေ ရဇ္ဇံ။ ဣဿရဘာဝေါ **ဣဿရိယံ,** ဣမိနာ ဒီပစက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ဒဿေတိ။ **စက္ကဝတ္တိသုခံ ပိယ** န္တိ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပံ စက္ကဝတ္တိသုခံ။ ဣမိနာ စာတုရန္တစက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ဒဿေတိ။ ဒေဝေသု ရဇ္ဇံ **ဒေဝရဇ္ဇံ,** ဧတေန မန္ဓာတာဒီနမ္ပိ မနုဿာနံ ဒေဝရဇ္ဇံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ **အပိ ဒိဗ္ဗေသူ** တိ ဣမိနာ ယေ တေ ဒိဝိ ဘဝတ္တာ “ဒိဗ္ဗာ”တိ ဝုစ္စန္တိ, တေသု ဒိဗ္ဗေသု ကာယေသု ဥပ္ပန္နာနမ္ပိ ဒေဝရဇ္ဇံ ဒဿေတိ။ **သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီ** တိ ယံ တံ “ယံ ယဒေဝါဘိပတ္ထေန္တိ, သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီ”တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ဣဒမ္ပိ ဒုတိယံ ဩဓိသော ပဒေသရဇ္ဇာဒိ သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

တေရသမကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃. ဧဝမိမာယ ကထာယ ပုညာနုဘာဝေန လဘိတဗ္ဗံ ဒေဝမနုဿရဇ္ဇသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဒွီဟိ ကထာဟိ ဝုတ္တံ သမ္ပတ္တိံ သမာသတော ပုရက္ခတွာ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိံ ဒဿေန္တော **"မာနုဿိကာ စ သမ္ပတ္တိ"**တိ ဣမံ ကထမာဟ။

တဿာယံ **ပဒဝဏ္ဏနာ** – မနုဿာနံ အယန္တိ မာနုဿီ, မာနုဿီ ဧဝ **မာနုဿိကာ**။ သမ္ပဇ္ဇနံ **သမ္ပတ္တိ**။ ဒေဝာနံ လောကော ဒေဝလောကော။ တသ္မိံ **ဒေဝလောကေ**။ **ယာ**တိ အနဝသေသပရိယာဒါနံ, ရမန္တိ တောယ အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပန္နာယ ဗဟိဒ္ဓါ တ ဥပကရဏဘူတာယာတိ **ရတိ,** သုခဿ သုခဝတ္ထုနော စေတံ အဓိဝစနံ။ **ယာ**တိ အနိယတဝစနံ **စ**သဒ္ဒေါ ပုဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ သဟ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ နိဗ္ဗာနံယေဝ **နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိ**။

အယံ ပန **အတ္ထဝဏ္ဏနာ** – ယာ သော "သုဝဏ္ဏတာ"တိအာဒီဟိ ပဒေဟိ မာနုဿိကာ စ သမ္ပတ္တိ ဒေဝလောကေ စ ယာ ရတိ ဝုတ္တာ, သာ စ သဗ္ဗာ, ယာ စာယမပရာ သဒ္ဓါနုသာရိဘာဝတဒိဝသေန ပတ္တဗ္ဗာ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိ, သာ စာတိ ဣဒံ တတိယမ္ပိ ဩဓိသော သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီတိ။

အထ တ ယာ ပုဗ္ဗေ သုဝဏ္ဏတာဒီဟိ အဝုတ္တာ "သူရာ သတိမန္တော ဣဓ ဗြဟ္မစရိယတသော"တိ ဧဝမာဒိနာ (အ. နိ. ၉.၂၁) နယေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ပညာဝေယျတ္တိယာဒိဘေဒာ စ မာနုဿိကာ သမ္ပတ္တိ, အပရာ ဒေဝလောကေ စ ယာ ဈာနာဒိရတိ, ယာ စ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိ စာတိ ဣဒမ္ပိ တတိယံ ဩဓိသော သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီတိ။ ဧဝမ္ပေတ္ထ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

စုဒ္ဒသမကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄. ဧဝမိမာယ ကထာယ ပုညာနုဘာဝေန လဘိတဗ္ဗံ သဒ္ဓါနုသာရိဘာဝတဒိဝသေန ပတ္တဗ္ဗံ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိမ္ပိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေဝိဇ္ဇဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တဘာဝဝသေနပိ ပတ္တဗ္ဗံ တမေဝ တဿ ဥပာယဉ္စ ဒဿေန္တော **"မိတ္တသမ္ပဒမာဂမ္မ"**တိ ဣမံ ကထမာဟ။

တဿာယံ **ပဒဝဏ္ဏနာ** – သမ္ပဇ္ဇတိ တောယ ဂုဏဝိဘူတိံ ဟာပုဏာတီတိ သမ္ပဒာ, မိတ္တော ဧဝ သမ္ပဒာ မိတ္တသမ္ပဒာ, တံ **မိတ္တသမ္ပဒံ**။ **အာဂမ္မ** တိ နိဿာယ။ **ယောနိသော**တိ ဥပာယေန။ **ပယုဉ္ဇတော** တိ ယောကနုဋ္ဌာနံ ကရောတော။ ဝိဇာနာတိ တောယာတိ ဝိဇ္ဇာ, ဝိမုစ္စတိ တောယ, သယံ တ ဝိမုစ္စတီတိ ဝိမုတ္တိ, ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိယော, ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တီသု ဝသီဘာဝေ **ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဝသီဘာဝေ**။

အယံ ပန **အတ္ထဝဏ္ဏနာ** – ယွတယံ မိတ္တသမ္ပဒမာဂမ္မ သတ္ထာရံ တ အညတရံ တ ဂရုဋ္ဌာနိယံ သဗြဟ္မစာရိံ နိဿာယ တတော ဩတဒဉ္စ အနုသာသနိဉ္စ ဂဟေတွာ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပတ္တိယာ ယောနိသော ပယုဉ္ဇတော ပုဗ္ဗေ နိတသာဒီသု တီသု ဝိဇ္ဇာသု "တတ္ထ ကတမာ ဝိမုတ္တိ? စိတ္တဿ စ အဓိမုတ္တိ နိဗ္ဗာနဉ္စ"တိ (ဓ. သ. ၁၃၈၁) ဧဝံ အာဂတာယ အဋ္ဌသမာပတ္တိနိဗ္ဗာနဘေဒာယ ဝိမုတ္တိယာ စ တထာ တထာ အဒန္ဓာယိတတ္တေန ဝသီဘာဝေ, ဣဒမ္ပိ စ တုတ္ထံ ဩဓိသော သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီတိ။

ပန္နရသမကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅. ဧဝမိမာယ ကထာယ ပုဗ္ဗေ ကထိတဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဝသီဘာဝဘာဂိယပုညာနုဘာဝေန လဘိတဗ္ဗံ တေဝိဇ္ဇဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တဘာဝဝသေနပိ ပတ္တဗ္ဗံ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဝသီဘာဝပ္ပတ္တာ တေဝိဇ္ဇာ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တာပိ သဗ္ဗေ ပဋိသမ္ဘိဒါဒိဂုဏဝိဘူတိံ လဘန္တိ, ဣမာယ ပုညသမ္ပဒာယ စ တဿာ ဂုဏဝိဘူတိယာ ပဒဋ္ဌာနဝသေန တထာ တထာ သာပိ လဗ္ဘတိ, တသ္မာ တမ္ပိ ဒဿေန္တော **"ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိမောက္ခာ စာ"**တိ ဣမံ ကထမာဟ။

‘‘ယတော သမ္မာ ကတေန ယာ စာယံ ဓမ္မတ္ထနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒာနေသု ပဘေဒဂတာ ပညာ ပဋိသမ္ဘိဒါ’’တိ ဝုစ္စတိ, ယေ စိမေ ‘‘ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ’’တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၂.၁၂၉; ၃.၃၃၉) နယေန အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာ, ယာ စာယံ ဘဂဝတော သာဝကေဟိ ပတ္တဗ္ဗာ သာဝကသမ္ပတ္တိသာဓိကာ သာဝကပာရမီ, ယာ စ သယမ္ဘုဉာဏသာဓိကာ ပစ္စေကဗောဓိ, ယာ စ သဗ္ဗသတ္တုတ္တမဉာဏသာဓိကာ ဗုဒ္ဓဘူမိ, ကြာဒမ္ပိ ပဥ္စမံ ဒြဝိဓသော သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သောဠသမကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆. ဧဝံ ဘဂဝတ ယံ တံ ‘‘ယံ ယဒေတဘိပတ္ထေတ္တိ, သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတီ’’တိ ဝုတ္တံ, တံ ကြမာဟိ ပဥ္စဟိ ကထာဟိ ဒြဝိဓသော ဒြဝိဓသော ဒဿေတွာ ကြာအနိ သဗ္ဗမေဝိဒံ သဗ္ဗကာမဒဒနိဓိသညိတံ ပုညသမ္ပဒံ ပသံသန္တော **‘‘ဧဝံ မဟတ္ထိကာ ဧသာ’’**တိ ကြမာယ ကထာယ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသိ။

တဿာယံ **ပဒဝဏ္ဏနာ – ဧဝ**န္တိ အတီတတ္ထနိဒဿနံ။ မဟန္တော အတ္ထော အဿာတိ **မဟတ္ထိကာ,** မဟတော အတ္ထာယ သံဝတ္တတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, မဟိဒ္ဓိကာတိပိ ပာဌော။ **ဧသာ**တိ ဥဒ္ဒေသဝစနံ, တေန ‘‘ယဿ အနေန သီလေနာ’’တိ ကြတော ပဘုတိ ယာဝ ‘‘ကယိရာထ ဓီရော ပုညာနီ’’တိ ဝုတ္တံ ပုညသမ္ပဒံ ဥဒ္ဒိသတိ။ **ယဒိဒ**န္တိ အဘိမုခကရဏတ္ထေ နိပါတော, တေန ဧသာတိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ နိဒ္ဒိသိတုံ ယာ ဧသာတိ အဘိမုခံ ကရောတိ။ ပုညာနံ သမ္ပဒါ **ပုညသမ္ပဒါ**။ **တသ္မာ** တိ ကာရဏဝစနံ။ **ဓီရာ**တိ ဓိတိမန္တော။ **ပသံသန္တိ** တိ ဝဏ္ဏယန္တိ။ **ပဏ္ဍိတာ** တိ ပညာသမ္ပန္နာ။ **ကတပုညတ**န္တိ ကတပုညဘာဝံ။

အယံ ပန **အတ္ထဝဏ္ဏနာ** – ကြတိ ဘဂဝတ သုဝဏ္ဏတာဒိံ ဗုဒ္ဓဘူမိပရိယောသာနံ ပုညသမ္ပဒါနုဘာဝေန အဓိဂန္တဗ္ဗမတ္ထံ ဝဏ္ဏယိတ္ဝာ ကြာအနိ တမေဝတ္ထံ သမ္ပိဏ္ဍေတ္ဝာ ဒဿေန္တော တေနေဝတ္ထေန ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာယ ပုညသမ္ပဒါယ မဟတ္ထိကတ္တံ ထုနန္တော အာဟ – ဧဝံ မဟတော အတ္ထဿ အာဝဟနေန မဟတ္ထိကာ ဧသာ, ယဒိဒံ မယာ ‘‘ယဿ အနေန သီလေနာ’’တိအာဒိနာ နယေန ဒေသိတာ ပုညသမ္ပဒါ, တသ္မာ မာဒိသာ သတ္တာနံ ဟိတသုခါဝဟာယ ဓမ္မဒေသနာယ အကိလာသုတာယ ယထာဘူတဂုဏေန စ ဓီရာ ပဏ္ဍိတာ ‘‘အသာဓာရဏမညေသံ, အစောရာဟရဏော နိဓီ’’တိအာဒီဟိ ကြာ ဝုတ္တေဟိ စ, အဝုတ္တေဟိ စ ‘‘မာ, ဘိက္ခဝေ, ပုညာနံ ဘာယိတ္ထ, သုခဿေတံ, ဘိက္ခဝေ, အဓိဝစနံ, ယဒိဒံ ပုညာနီ’’တိအာဒီဟိ (အ. နိ. ၇.၆၂; ကြတိဝု. ၂၂; နေတ္တိ. ၁၂၁) ဝစနေဟိ အနေကာကာရတောကာရံ ကတပုညတံ ပသံသန္တိ, န ပက္ခဟတေနာတိ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ သော ဥပါသကော ဗဟုဇနေန သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ, ရညော စ ပသေနဒိ ကောသလဿ သန္တိကံ ဂန္တ္ဝာ တေမတ္တံ အာရောစေသိ, ရာဇာ အတိဝိယ တုဋ္ဌော ဟုတ္ဝာ ‘‘သာဓု, ဂဟပတိ, သာဓု ခော တွံ , ဂဟပတိ, မာဒိသေဟိပိ အနာဟရဏီယံ နိဓိံ နိဓေသီ’’တိ သံရာဓေတွာ မဟတိံ ပူဇမကာသီတိ။

ပရမတ္ထဇောတိကာယ ခုဒ္ဒကပါဌ-အဋ္ဌကထာယ

နိဓိကဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. မေတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

နိက္ခေပပ္ပယောဇနံ

ဣဒါနိ နိဓိကဏ္ဍာနန္တရံ နိက္ခိတ္တဿ မေတ္တသုတ္တဿ ဝဏ္ဏနာက္ကမော အနုပ္ပတ္တော။ တဿ ဣဓ နိက္ခေပပ္ပယောဇနံ ဝတွာ တတော ပရံ –

“ယေန ဝုတ္တံ ယဒါ ယတ္ထ၊ ယသ္မာ စေတဿ ဒီပနာ။
နိဒါနံ သောဓယိတွာဿ၊ ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏနံ”။

တတ္ထ ယသ္မာ နိဓိကဏ္ဍေန ဒါနသီလာဒိပုညသမ္ပဒါ ဝုတ္တာ, သာ စ သတ္တေသု မေတ္တာယ ကတာယ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ ယာဝ ဗုဒ္ဓဘူမိံ ပာပေတုံ သမတ္ထာ, တသ္မာ တဿာ ပုညသမ္ပဒါယ ဥပကာရဒဿနတ္ထံ, ယသ္မာ တသရဏေဟိ သာသနေ ဩတရိတွာ သိက္ခာပဒေဟိ သီလေ ပတိဋ္ဌိတာနံ ဒွတ္တိံသာကာရေန ရာဂပ္ပဟာနသမတ္ထံ, ကုမာရပဉှေန မောဟပ္ပဟာနသမတ္ထဉ္စ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿေတွာ, မင်္ဂလသုတ္တေန တဿ ပဝတ္တိယာ မင်္ဂလဘာဝေ အတ္တရက္ခာ စ, ရတနသုတ္တေန တဿာနုရူပာ ပရရက္ခာ, တိရောကုဋ္ဋေန ရတ္တနသုတ္တေ ဝုတ္တဘူတေသု ဧကစ္စဘူတဒဿနံ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ ပုညသမ္ပတ္တိယာ ပမဇ္ဇန္တာနံ ဝိပတ္တိ စ, နိဓိကဏ္ဍေန တိရောကုဋ္ဋေ ဝုတ္တဝိပတ္တိပဋိပက္ခဘူတာ သမ္ပတ္တိ စ ဒဿိတာ, ဒေါသပ္ပဟာနသမတ္ထံ ပန ကမ္မဋ္ဌာနံ အဒဿိတမေဝ, တသ္မာ တံ ဒေါသပ္ပဟာနသမတ္ထံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿေတုံ ဣဒံ မေတ္တသုတ္တံ ဣဓ နိက္ခိတ္တံ။ ဧဝဉှိ သုပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ ခုဒ္ဒကပါဌောတိ ဣဒမဿ ဣဓ နိက္ခေပပ္ပယောဇနံ။

နိဒါနသောဓနံ

ဣဒါနိ ယာယံ –

“ယေန ဝုတ္တံ ယဒါ ယတ္ထ၊ ယသ္မာ စေတဿ ဒီပနာ။
နိဒါနံ သောဓယိတွာဿ၊ ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏန”န္တိ။ –

မာတိကာ နိက္ခိတ္တာ, တတ္ထ ဣဒံ မေတ္တသုတ္တံ ဘဂဝတာဝ ဝုတ္တံ, န သာဝကာဒီဟိ, တဉ္စ ပန ယဒါ ဟိမဝန္တပဿတော ဒေဝတာဟိ ဥဗ္ဗာဠှာ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သန္တိကံ အာဂတာ, တဒါ သာဝတ္ထိယံ တေသံ ဘိက္ခူနံ ပရိတ္တတ္ထာယ ကမ္မဋ္ဌာနတ္ထာယ စ ဝုတ္တန္တိ ဧဝံ တာဝ သင်္ခေပတော ဧတေသံ ပဒါနံ ဒီပနာ နိဒါနသောဓနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိတ္ထာရတော ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဥပကဋ္ဌာယ ဝဿူပနာယိကာယ, တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ နာနာဝေရဇ္ဇကာ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဝဿံ ဥပဂန္တုကာမာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမန္တိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ ရာဂစရိတာနံ သဝိညာဏကအဝိညာဏကဝသေန ဧကာဒသဝိဓံ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ, ဒေါသစရိတာနံ စတုဗ္ဗိဓံ မေတ္တာဒိကမ္မဋ္ဌာနံ, မောဟစရိတာနံ မရဏဿတိကမ္မဋ္ဌာနာဒီနိ, ဝိတက္ကစရိတာနံ အာနာပာနဿတိပထဝီကသိဏာဒီနိ, သဒ္ဓာစရိတာနံ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနာဒီနိ, ဗုဒ္ဓိစရိတာနံ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနာဒီနီတိ ဣမိနာ နယေန စတုရာသီတိသဟဿပ္ပဘေဒစရိတာနုကူလာနိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ကထေတိ။

အထ ခေါ ပဉ္စမတ္တာနိ ဘိက္ခုသတာနိ ဘဂဝတော သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာယသေနာသနဉ္စ ဂေါစရဂါမဉ္စ ပရိယေသမာနာနိ အနုပုဗ္ဗေန ဂန္တွာ ပစ္စန္တေ ဟိမဝန္တေန သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓံ နီလကာစမဏိသန္နိဘသိလာတလံ သီတလဃနစ္ဆာယနီလဝနသဏ္ဍမဏ္ဍိတံ မုတ္တာဇာလရဇတပဋ္ဋသဒိသဝါလုကာကိဏ္ဏဘူမိဘာဂံ သုစိသာတသီတလဇလာသယပရိဝါရိတံ ပဗ္ဗတမဒ္ဒသံသု။ အထ တေ ဘိက္ခူ တတ္ထေကရတ္တိံ ဝသိတွာ ပဘာတာယ ရတ္တိ

ယာ သရီရပရိကမ္မံ ကတွာ တသ္မိ အဝိဒူရေ အညတရံ ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသု။ ကမော ဃနနိဝေသနသန္နိဝိဋ္ဌကုလသ ဟဿယုတ္တော, မနုဿာ စေတ္တ သဒ္ဓါ ပသန္နာ တေ ပစ္စန္တေ ပဗ္ဗဇိတဒဿနနဿ ဒုလ္လဘတာယ ဘိက္ခူ ဒိ သွာ ဧဝ ပီတိသောမနဿဇာတာ ဟုတွာ တေ ဘိက္ခူ ဘောဇေတွာ "ကြေဝ, ဘန္တေ, တေမာသံ ဝသထာ"တိ ယာစိ တွာ ပဉ္စ ပဏ္ဏသာလသတာနိ ကာရေတွာ တတ္ထ မဉ္စပီဌပါနီယပရိဘောဇနီယဃဋာဒီနိ သဗ္ဗူပကရဏာနိ ပဋ္ဌပေယာဒေသုံ။

ဘိက္ခူ ဒုတိယဒိဝသေ အညံ ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသု။ တတ္ထပိ မနုဿာ တထေဝ ဥပဋ္ဌဟိတွာ ဝဿာဝာသံ ယာစိံသု။ ဘိက္ခူ "အသတိ အန္တရာယေ"တိ အဓိဝါသေတွာ တံ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသိတွာ သဗ္ဗရတ္တိန္ဒိဝံ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ယာမဃဏ္ဍိကံ ကောဋ္ဌေတွာ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလာ ဝိဟရန္တာ ရုက္ခမူလာနိ ဥပဂန္တွာ နိသီဒိံသု။ သီလဝန္တာနံ ဘိက္ခူနံ တေဇေန ဝိဟတတေဇာ ရုက္ခဒေဝတာ အတ္တနော အတ္တနော ဝိမာနာ ဩရုယှ ဒာရကေ ဂဟေတွာ ကြတော စိတော ဝိစရန္တိ။ သေယျထာပိ နာမ ရာဇူဟိ ဝါ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ ဝါ ကမကာဝါသံ ဂတေဟိ ကမဝါသီနံ ဃရေသု ဩကာသေ ဂဟိတေ ဃရမနုဿာ ဃရာ နိက္ခမိတွာ အညတ္ထ ဝသန္တာ "ကဒါ နု ဂမိဿန္တီ"တိ ဒူရတောဝ ဩလောကေန္တိ, ဧဝမေဝ ဒေဝတာ အတ္တနော အတ္တနော ဝိမာနာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ကြတော စိတော စ ဝိစရန္တိယော ဒူရတောဝ ဩလောကေန္တိ "ကဒါ နု ဘဒန္တာ ဂမိဿန္တီ"တိ။ တတော ဧဝံ သမစိန္တေသုံ "ပဌမဝဿူပဂတာ ဘိက္ခူ အဝဿံ တေမာသံ ဝသိဿန္တိ, မယံ ပန တာဝ စိရံ ဒာရကေ ဂဟေတွာ ဩက္ကမ္မ ဝသိတုံ န သက္ကောမ, ဟန္ဒ မယံ ဘိက္ခူနံ ဘယာနကံ အာရမ္မဏံ ဒဿေမာ"တိ။ တာ ရတ္တိံ ဘိက္ခူနံ သမဏဓမ္မကရဏဝေလာယ ဘိံသနကာနိ ယက္ခရူပါနိ နိမ္မိနိတွာ ပုရတော ပုရတော တိဋ္ဌန္တိ, ဘေရဝသဒ္ဒဉ္စ ကရောန္တိ။ ဘိက္ခူနံ တာနိ ရူပါနိ ဒိသွာ တဉ္စ သဒ္ဒံ သုတွာ ဟဒယံ ဖန္ဒိ, ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ စ အဟေသုံ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတာ။ တေန တေ ဘိက္ခူ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ကာတုံ နာသက္ခိံသု, တေသံ အနေကဂ္ဂစိတ္တာနံ ဘယေန စ ပုနပ္ပုနံ သံဝိဂ္ဂာနံ သတိ သမ္မုဿိ, တတော တေသံ မုဋ္ဌဿတီနံ ဒုဂ္ဂန္ဓာနိ အာရမ္မဏာနိ ပယောဇေသုံ, တေသံ တေန ဒုဂ္ဂန္ဓေန နိမ္မထိယမာနမိဝ မတ္ထလုင်္ဂံ အဟောသိ, ဂာဠှာ သီသဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု, န စ တံ ပဝတ္တိံ အညမညဿ အာရောစေသုံ။

အထေကဒိဝသံ သင်္ဃတ္ထေရဿ ဥပဋ္ဌာနကာလေ သဗ္ဗေသု သန္နိပတိတေသု သင်္ဃတ္ထေရော ပုစ္ဆိ "တုမှာကံ, အာဝုသော, ကြမံ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိဋ္ဌာနံ ကတိပာဟံ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓေါ ဆဝိဝဏ္ဏော အဟောသိ ပရိယောဒါတော, ဝိပ္ပသန္နာနိ စ ကြန္ဒြိယာနိ, တေရဟိ ပနတ္ထ ကိသာ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတာ, ကိံ ဝေ ကြဓ အသပ္ပာယ"န္တိ။ တတော ဧကော ဘိက္ခု အာဟ – "အဟံ, ဘန္တေ, ရတ္တိံ ဤဒိသဉ္စ ဤဒိသဉ္စ ဘေရဝာရမ္မဏံ ပဿာမိ စ သုဏာမိ စ, ဤဒိသဉ္စ ဂန္ဓံ ဃာယာမိ, တေန မေ စိတ္တံ န သမာဓိယတီ"တိ, ဧတေနေဝ ဥပာယေန သဗ္ဗေဝ တေ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ သင်္ဃတ္ထေရော အာဟ – "ဘဂဝတာ, အာဝုသော, ဒွေ ဝဿူပနာယိကာ ပညတ္တာ, အမှာကဉ္စ ကြဒံ သေနာသနံ အသပ္ပာယံ, အာယာမာဝုသော, ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာ အညံ သပ္ပာယသေနာသနံ ပုစ္ဆာမာ"တိ။ "သာဓု, ဘန္တေ"တိ တေ ဘိက္ခူ ထေရဿ ပဋိဿုဏိတွာ သဗ္ဗေဝ သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရ မာဒါယ အနုပလိတ္တတ္တာ ကုလေသု ကဉ္စိ အနာမန္တေတွာ ဧဝ ယေန သာဝတ္ထိ တေန စာရိကံ ပက္ကမိံသု။ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ အာဂမိံသု။

ဘဂဝါ တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ဧတဒဝေါစ – "န, ဘိက္ခဝေ, အန္တောဝဿံ စာရိကာ စရိတဗ္ဗာတိ မယာ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, ကိဿ တုမှေ စာရိကံ စရထာ"တိ။ တေ ဘဂဝတော သဗ္ဗမာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ အာဝဇ္ဇေန္တော သကလဇမ္ဗု ဒီပေ အန္တမသော စတုပာဒပီဌကဋ္ဌာနမတ္တမ္ပိ တေသံ သပ္ပာယသေနာသနံ နာဒ္ဒသ။ အထ တေ ဘိက္ခူ အာဟ – "န, ဘိက္ခဝေ, တုမှာကံ အညံ သပ္ပာယသေနာသနံ အတ္ထိ, တတ္ထေဝ တုမှေ ဝိဟရန္တာ အာသဝက္ခယံ ပာပုဏိ ဿထ, ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, တမေဝ သေနာသနံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရထ, သစေ ပန ဒေဝတာဟိ အဘယံ ကြစ္ဆထ, ကြမံ ပရိတ္တံ ဥဂ္ဂဏှထ။ ဧတဉှိ ဝေ ပရိတ္တဉ္စ ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ ဘဝိဿတီ"တိ ကြဒံ သုတ္တမဘာသိ။

အပရေ ပနာဟု – "ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, တမေဝ သေနာသနံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရထာ"တိ ကြဒဉ္စ ဝတွာ ဘဂဝါ အာဟ – "အပိစ ခေါ အာရညကေန ပရိဟရဏံ ဉာတဗ္ဗံ။ သေယျထိဒံ – သာယံ ပာတံ ကရဏဝသေန ဒွေ မေတ္တာ ဒွေ ပရိတ္တာ ဒွေ အသုဘာ ဒွေ မရဏဿတီ အဋ္ဌမဟာသံဝေဂဝတ္ထုသမာဝဇ္ဇနဉ္စ, အဋ္ဌ မဟာသံဝေဂဝတ္ထူနိ နာမ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏံ စတ္တာရိ အပာယဒုက္ခာနီတိ, အထ ဝါ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏာနိ စတ္တာရိ, အပာယဒုက္ခံ ပဉ္စမံ, အတီတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, အနာဂတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, ပစ္စုပ္ပန္နေ အာဟာရပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခ"န္တိ။ ဧဝံ ဘဂ

တ ပရိဟရဏံ အာစိက္ခိတုံ တေသံ ဘိက္ခူနံ မေတ္တတ္ထဉ္စ ပရိတ္တတ္ထဉ္စ ဝိပဿနာပာဒကဇ္ဈာနတ္ထဉ္စ ဣဒံ သုတ္တမဘာသီတိ။ ဧဝံ ဝိတ္ထာရတောပိ ''ယေန ဝုတ္တံ ယဒါ ယတ္ထ, ယသ္မာ စေ''တိ ဧတေသံ ပဒါနံ ဒီပနာ နိဒါနသောဓ နာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧတ္တာဝတာ စ ယာ သာ **''ယေန ဝုတ္တံ ယဒါ ယတ္ထ, ယသ္မာ စေတေသ ဒီပနာ။ နိဒါနံ သောဓယိတွာ''** တိ မာတိကာ ဌပိတာ, သာ သဗ္ဗာကာရေန ဝိတ္ထာရိတာ ဟောတိ။

ပဌမဂာထာဝဏ္ဏနာ

၁. ဣဒါနိ **''အဿ ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏန''** န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဧဝံ ကတနိဒါနသောဓနဿ အဿ သုတ္တဿ **အတ္ထဝဏ္ဏနာ** အာရဗ္ဘတေ။ တတ္ထ **ကရဏီယမတ္ထကုသလေနာ** တိ ဣဒမိဿာ ပဌမဂာထာယ တာဝ အယံ **ပဒ ဝဏ္ဏနာ – ကရဏီယ**န္တိ ကာတဗ္ဗံ, ကရဏာရဟန္တိ အတ္ထော။ **အတ္ထော** တိ ပဋိပဒါ, ယံ ဝါ ကိဉ္စိ အတ္တနော ဟိတံ, တံ သဗ္ဗံ အရဏီယတော အတ္ထောတိ ဝုစ္စတိ, အရဏီယတော နာမ ဥပဂန္တဗ္ဗတော။ အတ္ထေ ကုသလေန **အတ္ထကု သလေန** အတ္ထဆေကေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယ**န္တိ အနိယမိတပစ္စတ္တံ။ န္တိ နိယမိတဥပယောဂံ, ဥဘယမ္ပိ တ **ယံ တ**န္တိ ပစ္စတ္တဝစနံ။ **သန္တံ ပဒ** န္တိ ဥပယောဂဝစနံ, တတ္ထ လက္ခဏတော သန္တံ, ပတ္တဗ္ဗတော ပဒံ, နိဗ္ဗာနဿေ သေတံ အဓိဝစနံ။ **အဘိသမေစ္စာ** တိ အဘိသမာဂန္တွာ။ သက္ကောတီတိ **သက္ကော,** သမတ္ထော ပဋိဗလောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥဇူ**တိ အဇ္ဇဝယုတ္တော။ သုဋ္ဌု ဥဇူတိ **သုဟုဇူ**။ သုခံ ဝစော တသ္မိန္တိ **သုဝစော**။ **အဿာ** တိ ဘဝေယျ။ **မုဒူ** တိ မဒ္ဒဝယုတ္တော။ န အတိမာနီတိ **အနတိမာနီ**။

အယံ ပနေတ္ထ **အတ္ထဝဏ္ဏနာ – ကရဏီယမတ္ထကုသလေန, ယန္တံ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စာ** တိ ဧတ္ထ တာဝ အတ္ထိ ကရဏီယံ, အတ္ထိ အကရဏီယံ။ တတ္ထ သင်္ခေပတော သိက္ခတ္တယံ **ကရဏီယံ**။ သီလဝိပတ္တိ, ဒိဋ္ဌိဝိပတ္ တိ, အာစာရဝိပတ္တိ, အာဇီဝဝိပတ္တီတိ ဧဝမာဒိ **အကရဏီယံ**။ တထာ အတ္ထိ အတ္ထကုသလော, အတ္ထိ အနတ္ထကု သလော။ တတ္ထ ယော ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ န အတ္တာနံ သမ္မာ ပယောဇေတိ, ခဏ္ဍသီလော ဟောတိ, ဧကဝီ သတိဝိဓံ အနေသနံ နိဿာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ သေယျထိဒံ – ဝေဠုဒါနံ ပတ္တဒါနံ ပုပ္ဖဒါနံ ဖလဒါနံ ဒန္တကဋ္ဌဒါနံ မုခေါဒကဒါနံ သိနာနဒါနံ စုဏ္ဏဒါနံ မတ္တိကာဒါနံ စာဋုကမျတံ မုဂ္ဂသူပျတံ ပါရိဘဋျတံ ဇင်္ဃပေသနိကံ ဝေဇ္ဇ ကမ္မံ ဒူတကမ္မံ ပဟိဏဂမနံ ပိဏ္ဍပဋိပိဏ္ဍံ ဒါနာနုပ္ပဒါနံ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇံ နက္ခတ္တဝိဇ္ဇံ အင်္ဂဝိဇ္ဇန္တိ။ ဆဗ္ဗိဓေ စ အ ဂေါစရေ စရတိ။ သေယျထိဒံ – ဝေသိယာဂေါစရေ ဝိဓဝထုလ္လကုမာရိကပဏ္ဍကဘိက္ခုနီပါနာဂါရဂေါစရေတိ။ သံသဋ္ဌော စ ဝိဟရတိ ရာဇူဟိ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ အနနုလောမိကေန ဂိဟိသံသဂ္ဂေန, ယာနိ ဝါ ပန တာနိ ကုလာနိ အဿဒ္ဓါနိ အပ္ပသန္နာနိ အနောပါနဘူတာနိ အက္ကောသကပရိဘာသကာနိ အနတ္ထကာမာနိ အဟိတအဖာသုကယောဂက္ခေမကာမာနိ ဘိက္ခူနံ။ပေ.။ ဥပာသိကာနံ, တထာရူပါနိ ကုလာနိ သေဝတိ ဘဇတိ ပယိရုပါ သတိ။ အယံ **အနတ္ထကုသလော** ။

ယော ပန ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တာနံ သမ္မာ ပယောဇေတိ, အနေသနံ ပဟာယ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေ ပ တိဋ္ဌာတုကာမော သဒ္ဓါသီသေန ပါတိမောက္ခသံဝရံ သတိသီသေန ဣန္ဒြိယသံဝရံ ဝီရိယသီသေန အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိံ, ပညာသီသေန ပစ္စယပဋိသေဝနံ ပူရေတိ။ အယံ **အတ္ထကုသလော** ။

ယော ဝါ သတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓသောဓနဝသေန ပါတိမောက္ခသံဝရံ, ဆဒွါရေ ဃဋ္ဋိတာရမ္မဏေသု အဘိဇ္ဈာဒီ နံ အနုပ္ပတ္တိဝသေန ဣန္ဒြိယသံဝရံ, အနေသနပရိဝဇ္ဇနဝသေန ဝိညုပ္ပသတ္ထဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကဝဏ္ဏိတပစ္စယပဋိသေဝနေ န စ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိံ, ယထာဝုတ္တပစ္စဝေက္ခဏဝသေန ပစ္စယပဋိသေဝနံ, စတုဣရိယာပထပရိဝတ္တနေ သာတ္ထက တာဒိပစ္စဝေက္ခဏဝသေန သမ္ပဇညဉ္စ သောဓေတိ။ အယမ္ပိ **အတ္ထကုသလော** ။

ယော ဝါ ယထာ ဦသောဒကံ ပဋိစ္စ သံကိလိဋ္ဌံ ဝတ္ထံ ပရိယောဒပယတိ, ဆာရိကံ ပဋိစ္စ အာဒါသော, ဥက္ကာမုခံ ပဋိ စ္စ ဇာတရူပံ, တထာ ဉာဏံ ပဋိစ္စ သီလံ ဝေါဒါယတီတိ ဉတွာ ဉာဏောဒကေန ဓောဝန္တော သီလံ ပရိယောဒပေတိ။ ယထာ စ ကိကီ သကုဏိကာ အဏ္ဍံ, စမရီ မိဂေ ဝါလဓိံ, ဧကပုတ္တိကာ နာရီ ပိယံ ဧကပုတ္တကံ, ဧကနယနော ပုရိသော

တံ ကေနယနဋ္ဌ ရက္ခတိ, တထာ အတိဝိယ အပ္ပမတ္တော အတ္တနော သီလက္ခန္ဓံ ရက္ခတိ, သာယံ ဟတံ ပစ္စဝေက္ခမာနော အဏုမတ္တမ္ပိ ဝဇ္ဇံ န ပဿတိ။ အယမ္ပိ **အတ္ထကုသလော** ။

ယော တ ပန အဝိပ္ပဋိသာရကရေ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနပဋိပဒံ ပဂ္ဂဏှာတိ, တံ ပဂ္ဂဏှိတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကရောတိ, ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတိ။ အယမ္ပိ **အတ္ထကုသလော** ။

ယော တ ပန သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ အရဟတ္တံ ဟာပုဏာတိ, အယံ အတ္ထကုသလာနံ အဂ္ဂေါ။ တတ္ထ ယေ က္ကမေ ယာဝ အဝိပ္ပဋိသာရကရေ သီလေ ပတိဋ္ဌာနေန ယာဝ တ ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနပဋိပဒါယပဂ္ဂဟဏေန ဝဏ္ဏိတာ အတ္ထကုသလာ, တေ က္ကမသ္မိံ အတ္ထေ **အတ္ထကုသလာ** တိ အဓိပ္ပေတာ။ တထာ ဝိဓာ စ တေ ဘိက္ခူ။ တေန ဘဂဝတ တေ ဘိက္ခူ သန္ဓာယ ကေပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ဒေသနာယ “ကရဏီယမတ္ထကုသလေနာ”တိ အာဟ။

တတော “ကိံ ကရဏီယ”န္တိ တေသံ သဉ္ဇာတကင်္ခာနံ အာဟ **“ယန္တံ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စာ”** တိ။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – တံ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေဟိ ဝဏ္ဏိတံ သန္တံ နိဗ္ဗာနပဒံ ပဋိဝေဓဝသေန အဘိသမေစ္စ ဝိဟရိတုကာမေန ယံ ကရဏီယန္တိ။ ဧတ္ထ စ **ယန္တိ** က္ကမဿ ကထာပဒဿ အာဒိတော ဝုတ္တမေဝ ကရဏီယန္တိ အဓိကာရတော အနုဝတ္တတိ, တံ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စာတိ။ အယံ ပန ယသ္မာ သာဝသေသပာဌော အတ္ထော, တသ္မာ ဝိဟရိတုကာမေနာတိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အထ တ **သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စာ** တိ အနုဿုတဒိဝသေန လောကိယပညာယ နိဗ္ဗာနပဒံ “သန္တ”န္တိ ဉတွာ တံ အဓိဂန္တုကာမေန ယန္တံ ကရဏီယန္တိ အဓိကာရတော အနုဝတ္တတိ, တံ ကရဏီယမတ္ထကုသလေနာတိ ဧဝမ္ပေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ တ “ကရဏီယမတ္ထကုသလေနာ”တိ ဝုတ္တေ “ကိ”န္တိ စိန္တေန္တာနံ အာဟ **“ယန္တံ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စာ”** တိ။ တဿေဝံ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော – လောကိယပညာယ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စ ယံ ကရဏီယံ ကာတဗ္ဗံ, တံ ကရဏီယံ, ကရဏာရဟမေဝ တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကိံ ပန တန္တိ ? ကိမညံ သိယာ အညတြ တဒဓိဂမုပာယတော, ကာမဉ္စေတံ ကရဏာရဟတ္ထေန သိက္ခတ္တယဒီပကေန အာဒိပဒေနေဝ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ တဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာယံ အဝေစုမှာ “အတ္ထိ ကရဏီယံ, အတ္ထိ အကရဏီယံ။ တတ္ထ သင်္ခေပတော သိက္ခတ္တယံ ကရဏီယ”န္တိ။ အတိသင်္ခေပေန ဒေသိတတ္တာ ပန တေသံ ဘိက္ခူနံ ကေဟိစိ ဝိညာတံ, ကေဟိစိ န ဝိညာတံ။ တတော ယေဟိ န ဝိညာတံ, တေသံ ဝိညာပနတ္ထံ ယံ ဝိသေသတော အာရညကေန ဘိက္ခုနာ ကာတဗ္ဗံ, တံ ဝိတ္ထာရေန္တော **“သက္ကော ဥဇူ စ သုဟုဇူ စ, သုဝစော စဿ မုဒု အနတိမာနီ”** တိ က္ကမံ တာဝ ဥပဍ္ဎဂါထမာဟ။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စ ဝိဟရိတုကာမော, လောကိယပညာယ တ တံ အဘိသမေစ္စ တဒဓိဂမာယ ပဋိပဇ္ဇမာနော အာရညကော ဘိက္ခု ဒုတိယစတုတ္ထပဓာနိယင်္ဂသမန္နာဂမေန ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခော ဟုတွာ သစ္စပ္ပဋိဝေဓာယ ပဋိပဇ္ဇိတုံ သက္ကော အဿ, တထာ ကသိဏပရိကမ္မဝတ္တသမာဒါနာဒီသု အတ္တနော ပတ္တစီဝရပ္ပဋိသင်္ခရဏာဒီသု စ ယာနိ တာနိ သဗြဟ္မစာရီနံ ဥစ္စာဝစာနိ ကိံ ကရဏီယာနိ, တေသု အညေသု စ ဧဝရူပေသု သက္ကော အဿ ဒက္ခော အနလသော သမတ္ထော။ သက္ကော ဟောန္တောပိ စ တတိယပဓာနိယင်္ဂသမန္နာဂမေန ဥဇု အဿ။ ဥဇု ဟောန္တောပိ စ သကိံ ဥဇုဘာဝေန ဒဟရကာလေ တ ဥဇုဘာဝေန သန္တောသံ အနာပဇ္ဇိတွာ ယာဝဇီဝံ ပုနပ္ပုနံ အသိထိလကရဏေန သုဋ္ဌုတရံ ဥဇု အဿ။ အသဌတာယ တ ဥဇု, အမာယာဝိတာယ သုဟုဇု။ ကာယဝစီဝင်္ကပ္ပဟာနေန တ ဥဇု, မနောဝင်္ကပ္ပဟာနေန သုဟုဇု။ အသန္တဂုဏဿ တ အနာဝိကရဏေန ဥဇု, အသန္တဂုဏေန ဥပ္ပန္နဿ လာဘဿ အနဓိဝာသနေန သုဟုဇု။ ဧဝံ အာရမ္မဏလက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေဟိ ပုရိမဒွယတတိယသိက္ခာဟိ ပယောဂာသယသုဒ္ဓီဟိ စ ဥဇု စ သုဟုဇု စ အဿ။

န ကေဝလဥ္စ ဥဇု စ သုဟုဇု စ, အပိစ ပန **သုဝစော စ အဿ** ။ ယော ဟိ ပုဂ္ဂလော “က္ကဒံ န ကတ္တဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တော “ကိံ တေ ဒိဋ္ဌံ, ကိံ တေ သုတံ, ကော မေ သုတွာ ဝဒသိ, ကိံ ဥပဇ္ဈာယော အာစရိယော သန္ဒိဋ္ဌော သမ္ဘတ္တော တ”တိ ဝဒေတိ, တုဏှီဘာဝေန တ တံ ဝိဟေသေတိ, သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တ န တထာ ကရောတိ, သော ဝိသေသာဓိဂမဿ

သ ဒူရေ ဟောတိ။ ယော ပန ဩဝဒိယမာနော “သာဓု, ဘန္တေ သုဋ္ဌု ဝုတ္တံ, အတ္တနော ဝဇ္ဇံ နာမ ဒုဒ္ဒသံ ဟောတိ, ပုနပိ မံ ဧဝရူပံ ဒိသွာ ဝဒေယျာထ အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ, စိရဿံ မေ တုမှာကံ သန္တိကာ ဩဝါဒေါ လဒ္ဓေါ”တိ ဝဒတိ, ယထာနုသိဋ္ဌဉ္စ ပဋိပဇ္ဇတိ, သော ဝိသေသာဓိဂမဿ အဝိဒူရေ ဟောတိ။ တသ္မာ ဧဝံ ပရဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ကရောန္တော သုဝစော စ အဿ။

ယထာ စ သုဝစော, ဧဝံ **မုဒု အဿ။ မုဒူ** တိ ဂဟဋ္ဌေဟိ ဒူတဂမနပဟိဏဂမနာဒီသု နိယုဇ္ဇမာနော တတ္ထ မုဒုဘာဝံ အကတွာ ထဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဝတ္တပဋိပတ္တိယံ သကလဗြဟ္မစရိယေ စ မုဒု အဿ သုပရိကမ္မကတသုဝဏ္ဏံ ဝိယ တတ္ထ တတ္ထ ဝိနိယောဂက္ခမော။ အထ ဝါ မုဒူတိ အဘာကုဋိကော ဥတ္တာနမုခေါ သုခသမ္ဘာသော ပဋိသန္ထာရဝုတ္တိ သုတိတ္ထံ ဝိယ သုခါဝဂါဟော အဿ။ န ကေဝလဉ္စ မုဒု, အပိစ ပန **အနတိမာနီ အဿ,** ဇာတိဂေါတ္တာဒီဟိ အတိမာနဝတ္ထူဟိ ပရေ နာတိမညေယျ, သာရိပုတ္တတ္ထေရော ဝိယ စဏ္ဍာလကုမာရကသမေန စေတသာ ဝိဟရေယျာတိ။

ဒုတိယကထာဝဏ္ဏနာ

၂. ဧဝံ ဘဂဝါ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စ ဝိဟရိတုကာမဿ တဒဓိဂမာယ ဝါ ပဋိပဇ္ဇမာနဿ ဝိသေသတော အာရညကဿ ဘိက္ခုနော ကေစ္စံ ကရဏီယံ ဝတွာ ပုန တတုတ္တရိပိ ဝတ္တုကာမော **“သန္တုဿကော စာ”** တိ ဒုတိယကထမာဟ။

တတ္ထ “သန္တုဋ္ဌီ စ ကတညုတာ”တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တပ္ပဘေဒေန ဒွါဒသဝိဓေန သန္တောသေန သန္တုဿတီတိ **သန္တုဿကော** ။ အထ ဝါ တုဿတီတိ တုဿကော, သကေန တုဿကော, သန္တေန တုဿကော, သမေန တုဿကောတိ သန္တုဿကော။ တတ္ထ **သကံ** နာမ “ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ နိဿာယာ”တိ ဧဝံ ဥပသမ္ပဒမဏ္ဍလေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ အတ္တနာ စ သမ္ပဋိစ္ဆိတံ စတုပစ္စယဇာတံ, တေန သုန္ဒရေန ဝါ အသုန္ဒရေန ဝါ သက္ကစ္စံ ဝါ အသက္ကစ္စံ ဝါ ဒိန္နေန ပဋိဂ္ဂဟဏကာလေ ပရိဘောဂကာလေ စ ဝိကာရံ အဒဿေတွာ ယာပေန္တော “သကေန တုဿကော”တိ ဝုစ္စတိ။ **သန္တံ** နာမ ယံ လဒ္ဓံ ဟောတိ အတ္တနော ‘ဝိဇ္ဇမာနံ , တေန သန္တေနေဝ တုဿန္တော တတော ပရံ န ပတ္ထေန္တော အတိရိစ္ဆတံ ပဇဟန္တော “သန္တေန တုဿကော”တိ ဝုစ္စတိ။ **သမံ** နာမ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု အနုနယပဋိဃပ္ပဟာနံ, တေန သမေန သဗ္ဗာရမ္မဏေသု တုဿန္တော “သမေန တုဿကော”တိ ဝုစ္စတိ။

သုခေန ဘရီယတီတိ **သုဘရော,** သုပေါသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယော ဟိ ဘိက္ခု မနုဿေဟိ သာလိမံသောဒနာဒီနံ ပတ္တေ ပူရေတွာ ဒိန္နေပိ ဒုမ္မုခဘာဝံ အနတ္တမနဘာဝမေဝ စ ဒဿေတိ, တေသံ ဝါ သမ္မုခါဝ တံ ပိဏ္ဍပါတံ “ကိံ တုမှေဟိ ဒိန္န”န္တိ အပသာဒေန္တော သာမဏေရဂဟဋ္ဌာဒီနံ ဒေတိ, ဧသ ဒုဗ္ဘရော။ ဧတံ ဒိသွာ မနုဿာ ဒူရတောဝ ပရိဝဇ္ဇေန္တိ “ဒုဗ္ဘရော ဘိက္ခု န သက္ကာ ပေါသေတု”န္တိ ။ ယော ပန ယံ ကိဉ္စိ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ လဘိတွာ အတ္တမနော ဝိပ္ပသန္နမုခေါ ဟုတွာ ယာပေတိ, ဧသ သုဘရော။ ဧတံ ဒိသွာ မနုဿာ အတိဝိယ ဝိဿတ္ထာ ဟောန္တိ, “အမှာကံ ဘဒန္တော သုဘရော, ထောကထောကေနာပိ တုဿတိ, မယမေဝ နံ ပေါသေဿာမာ”တိ ပဋိညံ ကတွာ ပေါသေန္တိ။ ဧဝရူပေါ ဣဓ သုဘရောတိ အဓိပ္ပေတော။

အပ္ပံ ကိစ္စမဿာတိ **အပ္ပကိစ္စော,** န ကမ္မာရာမတာဘဿာရာမတာသင်္ဂဏိကာရာမတာဒိအနေကကိစ္စဗျာဝဋော, အထ ဝါ သကလဝိဟာရေ နဝကမ္မသင်္ဃပရိဘောဂသာမဏေရအာရာမိကဝေါသာသနာဒိကိစ္စဝိရဟိတော, အတ္တနော ကေသနခစ္ဆေဒနပတ္တစီဝရကမ္မာဒိံ ကတွာ သမဏဓမ္မကိစ္စပရော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သလ္လဟုကာ ဝုတ္တိ အဿာတိ **သလ္လဟုကဝုတ္တိ** ။ ယထာ ကေစ္စော ဗဟုဘဏ္ဍော ဘိက္ခု ဒိသာပက္ကမနကာလေ ဗဟုံ ပတ္တစီဝရပစ္စတ္ထရဏတေလဂုဠာဒိံ မဟာဇနေန သီသဘာရကဋိဘာရာဒီဟိ ဥဗ္ဗဟာပေတွာ ပက္ကမတိ, ဧဝံ အဟုတွာ ယော အပ္ပပရိက္ခာရော ဟောတိ, ပတ္တစီဝရာဒိအဋ္ဌသမဏပရိက္ခာရမတ္တမေဝ ပရိဟရတိ, ဒိသာပက္ကမနကာလေ ပက္ခီ သကုဏော ဝိယ သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ , ဧဝရူပေါ ဣဓ သလ္လဟုကဝုတ္တီတိ အဓိပ္ပေတော။ သန္တာနိ ဣန္ဒြိယာနိ အဿာတိ **သန္တိန္ဒြိယော,** ဣဋ္ဌာရမ္မဏာဒီသု ရာဂါဒိဝသေန အနုဒ္ဓတိန္ဒြိယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နိပကော**တိ ဝိညူ ဝိဘာဝီ ပညဝါ, သီလာနုရက္ခဏပညာယ စီဝရာဒိဝိစာရဏပညာယ အာဝါသာဒိသတ္တသပ္ပာယပရိဇာနနပညာယ စ သမန္နာဂတောတိ အဓိပ္ပာယော။

န ပဂၐောတိ **အပ္ပဂၐော,** အဋ္ဌဌာနေန ကာယပာဂုၐိယေန စတုဋ္ဌာနေန ဝစီပာဂုၐိယေန အနေကေန ဌာနေန မနောပာဂုၐိယေန စ ဝိရဟိတောတိ အတ္ထော။

အဋ္ဌဌာနံ ကာယပာဂုၐိယံ (မဟာနိ. ၈၇) နာမ သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလဘောဇနသာလာဇန္တာဃရန္ဟာနတိတ္ထဘိက္ခာစာရမဂ္ဂအန္တရဃရပ္ပဝေသနေသု ကာယေန အပ္ပတိရူပကရဏံ။ သေယျထိဒံ – ဣဓေကစ္စော သင်္ဃမဇ္ဈေ ပလ္လတ္ထိကာယ တ နိသီဒတိ ပာဒေ ပာဒမောဒဟိတ္တာ တတိ ဧဝမာဒိ။ တထာ ဂဏမဇ္ဈေ စတုပရိသသန္နိပာတေ, တထာ ဝုဍ္ဎတရေ ပုဂ္ဂလေ။ ဘောဇနသာလာယံ ပန ဝုဍ္ဎာနံ အာသနံ န ဒေတိ, နဝကာနံ အာသနံ ပဋိဗာဟတိ။ တထာ ဇန္တာဃရေ, ဝုဍ္ဎေ စေတ္ထ အနာပုစ္ဆာ အဂ္ဂိဇာလနာဒီနိ ကရောတိ။ န္ဟာနတိတ္ထေ စ ယဒိဒံ “ဒဟရော ဝုဍ္ဎောတိ ပမာဏံ အကတ္ဂာ အာဂတပဋိပာဋိယာ န္ဟာယိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ အနာဒိယန္တော ပစ္ဆာ အာဂန္တ္ဂာ ဥဒကံ ဩတရိတ္ဂာ ဝုဍ္ဎေ စ နဝေ စ ဗာဓေတိ။ ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂေ ပန အဂ္ဂာသနအဂ္ဂေါဒကအဂ္ဂပိဏ္ဍတ္ထံ ဝုဍ္ဎာနံ ပုရတော ပုရတော ယာတိ, ဗာဟာယ ဗာဟံ ပဟရန္တော။ အန္တရဃရပ္ပဝေသနေ ဝုဍ္ဎာနံ ပဌမတရံ ပဝိသတိ, ဒဟရေဟိ ကာယကီဠနံ ကရောတီတိ ဧဝမာဒိ။

စတုဋ္ဌာနံ ဝစီပာဂုၐိယံ (မဟာနိ. ၈၇) နာမ သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလအန္တရဃရေသု အပ္ပတိရူပတစာနိစ္ဆာရဏံ။ သေယျထိဒံ – ဣဓေကစ္စော သင်္ဃမဇ္ဈေ အနာပုစ္ဆာ ဓမ္မံ ဘာသတိ, တထာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ဂဏေ ဝုဍ္ဎတရေ ပုဂ္ဂလေ စ, တတ္ထ မနုဿေဟိ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဝုဍ္ဎတရံ အနာပုစ္ဆာ ဝိဿဇ္ဇေတိ, အန္တရဃရေ ပန “ဣတ္ထန္နာမေ ကိံ အတ္ထိ, ကိံ ယာဂု ဥဒာဟု ခါဒနီယံ တ ဘောဇနီယံ တ, ကိံ မေ ဒဿသိ, ကိံ အဇ္ဇ ခါဒိဿာမိ, ကိံ ဘုဉ္ဇိဿာမိ, ကိံ ပိဝိဿာမီ”တိ ဧဝမာဒိ ဘာသတိ။

အနေကဋ္ဌာနံ မနောပာဂုၐိယံ (မဟာနိ. ၈၇) နာမ တေသု တေသု ဌာနေသု ကာယတစာဟိ အဇ္ဈာစာရံ အနာပဇ္ဇိတ္ဂာပိ မနသာ ဧဝ ကာမဝိတက္ကာဒိနာနပ္ပကာရံ အပ္ပတိရူပဝိတက္ကနံ။

ကုလေသ္ဂဝနနုဂိဒ္ဓော တိ ယာနိ တာနိ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမတိ, တေသု ပစ္စယတဏှာယ တ အနနုလောမိကဂိဟိသံသဂ္ဂဝသေန တ အနနုဂိဒ္ဓော, န သဟသောကီ, န သဟနန္ဒီ, န သုခိတေသု သုခိတော, န ဒုက္ခိတေသု ဒုက္ခိတော, န ဥပ္ပန္နေသု ကိစ္စကရဏီယေသု အတ္တနာ တ ဥယျောဂမာပဇ္ဇိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမိဿာယ စ ကထာယ ယံ “သုဝစော စဿာ”တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တံ အဿာတိ ဝစနံ, တံ သဗ္ဗပဒေဟိ သဒ္ဓိံ သန္တုဿကော စ အဿ, သုဘရော စ အဿာတိ ဧဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

တတိယကထာဝဏ္ဏနာ

၃. ဧဝံ ဘဂဝါ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စ ဝိဟရိတုကာမဿ တဒဓိဂမာယ တ ပဋိပဇ္ဇိတုကာမဿ ဝိသေသတော အာရညကဿ ဘိက္ခုနော တဒုတ္တရိပိ ကရဏီယံ အာစိက္ခိတ္ဂာ ဣဒာနိ အကရဏီယမ္ပိ အာစိက္ခိတုကာမော **“န စ ခုဒ္ဒံ သမာစရေ ကိဉ္စိ, ယေန ဝိညူ ပရေ ဥပဝဒေယျု”**န္တိ ဣမံ ဥပမုကထမာဟ။

တဿတ္ထော – ဧဝမိမံ ကရဏီယံ ကရောန္တော ယံ တံ ကာယဝစီမနောဒုစ္စရိတံ ခုဒ္ဒံ လာမကန္တိ ဝုစ္စတိ, တံ န စ ခုဒ္ဒံ သမာစရေ, အသမာစရန္တော စ န ကေဝလံ ဩဠာရိကံ, ကိန္တု ကိဉ္စိ န သမာစရေ, အပ္ပမတ္တကမ္ပိ အဏုမတ္တကမ္ပိ န သမာစရေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတော တဿ သမာစရေ သန္ဒိဋ္ဌိကမေဝာဒီနဝံ ဒဿေတိ **“ယေန ဝိညူ ပရေ ဥပဝဒေယျု”**န္တိ။ ဧတ္ထ စ ယသ္မာ အဝိညူ ပရေ အပ္ပမာဏံ။ တေ ဟိ အနဝဇ္ဇံ တ သာဝဇ္ဇံ ကရောန္တိ, အပ္ပသာဝဇ္ဇံ တ မဟာသာဝဇ္ဇံ။ ဝိညူ ဧဝ ပန ပမာဏံ။ တေ ဟိ အနုဝိစ္စ ပရိယောဂါဟေတ္ဂာ အဝဏ္ဏာရဟဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ, ဝဏ္ဏာရဟဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ။ တသ္မာ “ဝိညူ ပရေ”တိ ဝုတ္တံ။

ဧဝံ ဘဂဝါ ဣမာဟိ အမုတေယျာဟိ ကထာဟိ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စ ဝိဟရိတုကာမဿ တဒဓိဂမာယ တ ပဋိပဇ္ဇိတုကာမဿ ဝိသေသတော အာရညကဿ, အာရညကသီသေန စ သဗ္ဗေသမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဂာ ဝိဟရိတုကာမာနံ ကရဏီယာကရဏီယဘေဒံ ကမ္မဋ္ဌာနူပစာရံ ဝတ္ဂာ ဣဒာနိ တေသံ ဘိက္ခူနံ တဿ ဒေဝတာဘယဿ ပဋိဃာ

တာယ ပရိတ္တတ္ထံ ဝိပဿနာပာဒကဇ္ဈာနဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနတ္ထဉ္စ **"သုခိနောဝ ခေမိနော ဟောန္တူ"** တိအာဒိနာ န ယေန မေတ္တာကထံ ကထေတုမာရဒ္ဓေါ။

တတ္ထ **သုခိနော**တိ သုခသမင်္ဂိနော။ **ခေမိနော**တိ ခေမဝန္တော, အဘယာ နိရုပဒ္ဒဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သဗ္ဗေ** တိ အနဝသေသာ။ **သတ္တာ** တိ ပါဏိနော။ **သုခိတတ္တာ** တိ သုခိတစိတ္တာ။ ဧတ္ထ စ ကာယိကေန သုခေန သုခိနော, မာန သေန သုခိတတ္တာ, တဒုဘယေနာပိ သဗ္ဗဘယူပဒ္ဒဝဝိဂမေန ဝါ ခေမိနောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကသ္မာ ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ? မေတ္တာဘာဝနာကာရဒဿနတ္ထံ။ ဧဝဉ္ဟိ မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ "သဗ္ဗေ သတ္တာ သုခိနော ဟောန္တူ"တိ ဝါ, "ခေမိ နော ဟောန္တူ"တိ ဝါ, "သုခိတတ္တာ ဟောန္တူ"တိ ဝါ။

ဧတုတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၄. ဧဝံ ယာဝ ဥပစာရတော အပ္ပနာကောဋိ, တာဝ သင်္ခေပေန မေတ္တာဘာဝနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝိတ္ထာရတောပိ တံ ဒဿေတုံ **"ယေ ကေစီ"**တိ ကထာဒွယမာဟ။ အထ ဝါ ယသ္မာ ပုထုတ္တာရမ္မဏေ ပရိစိတံ စိတ္တံ န အာဒိကေနေဝ ဧကတ္တေ သဏ္ဌာတိ အာရမ္မဏပ္ပဘေဒံ ပန အနုဂန္တွာ အနုဂန္တွာ ကမေန သဏ္ဌာတိ, တသ္မာ တဿ တသထာ ဝရာဒိဒုကတိကပ္ပဘေဒေ အာရမ္မဏေ အနုဂန္တွာ အနုဂန္တွာ သဏ္ဌာနတ္ထမ္ပိ "ယေ ကေစီ"တိ ကထာဒွယမာဟ။ အထ ဝါ ယသ္မာ ယဿ ယံ အာရမ္မဏံ ဝိဘူတံ ဟောတိ, တဿ တတ္ထ စိတ္တံ သုခံ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ တေသံ ဘိက္ခူနံ ယဿ ယံ ဝိဘူတံ အာရမ္မဏံ, တဿ တတ္ထ စိတ္တံ သဏ္ဌာပေတုကာမော တသထာဝရာဒိဒုကတိကာရမ္မဏ ဘေဒဒီပကံ "ယေ ကေစီ"တိ ဣမံ ကထာဒွယမာဟ။

ဧတ္ထ ဟိ တသထာဝရဒုကံ ဒိဋ္ဌာဒိဋ္ဌဒုကံ ဒူရသန္တိကဒုကံ ဘူတသမ္ဘဝေသိဒုကန္တိ စတ္တာရော ဒုကေ, ဒီဃာဒီဟိ စ ဆဟိ ပဒေဟိ မဇ္ဈိမပဒဿ တီသု အဏုကပဒဿ စ ဒွီသု တိကေသု အတ္ထသမ္ဘဝတော ဒီဃရဿမဇ္ဈိမတိကံ မ ဟန္တာဏုကမဇ္ဈိမတိကံ ထူလာဏုကမဇ္ဈိမတိကန္တိ တယော တိကေ စ ဒီပေတိ။ တတ္ထ **ယေ ကေစီ**တိ အနဝသေသဝစနံ။ ပါဏာ ဧဝ ဘူတာ **ပါဏဘူတာ**။ အထ ဝါ ပါဏန္တီတိ ပါဏာ, ဧတေန အဿာသပဿာသပ္ပဋိဗဒ္ဓေ ပဉ္စဝေါကာရ သတ္တေ ဂဏှာတိ။ ဘဝန္တီတိ ဘူတာ, ဧတေန ဧကဝေါကာရစတုဝေါကာရသတ္တေ ဂဏှာတိ။ **အတ္ထီ** တိ သန္တိ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

ဧဝံ **"ယေ ကေစိ ပါဏဘူတတ္ထိ"** တိ ဣမိနာ ဝစနေန ဒုကတိကေဟိ သင်္ဂဟေတဗ္ဗေ သဗ္ဗသတ္တေ ဧကတော ဒ ဿေတွာ ဣဒါနိ သဗ္ဗေပိ တေ **တသာ ဝါ ထာဝရာ ဝ နဝသေသာ**တိ ဣမိနာ ဒုကေန သင်္ဂဟေတွာ ဒဿေတိ။

တတ္ထ တသန္တီတိ **တသာ,** သတဏှာနံ သဘယာနဉ္စေတံ အဓိဝစနံ။ တိဋ္ဌန္တီတိ **ထာဝရာ,** ပဟီနတဏှာ ဘယာနံ အရဟတံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ နတ္ထိ တေသံ အဝသေသန္တိ **အနဝသေသာ,** သဗ္ဗေပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဉ္စ ဒုတိယ ကထာယ အန္တေ ဝုတ္တံ, တံ သဗ္ဗဒုကတိကေဟိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ "ယေ ကေစိ ပါဏဘူတတ္ထိ တသာ ဝါ ထာဝရာ ဝါ အ နဝသေသာ, ဣမေပိ သဗ္ဗေ သတ္တာ ဘဝန္တု သုခိတတ္တာ။ ဧဝံ ယာဝ ဘူတာ ဝါ သမ္ဘဝေသီ ဝါ, ဣမေပိ သဗ္ဗေ သ တ္တာ ဘဝန္တု သုခိတတ္တာ"တိ။

ဣဒါနိ ဒီဃရဿမဇ္ဈိမာဒိတိကတ္တယဒီပကေသု **ဒီဃာ ဝါ**တိအာဒီသု ဆသု ပဒေသု **ဒီဃာ**တိ ဒီဃတ္တဘာဝါ နာဂမစ္ဆဂေါဓာဒယော။ အနေကဗျာမသတပ္ပမာဏာပိ ဟိ မဟာသမုဒ္ဒေ နာဂါနံ အတ္တဘာဝါ အနေကယောဇနပ္ပမာ ဏာ စ မစ္ဆဂေါဓာဒီနံ အတ္တဘာဝါ ဟောန္တိ။ **မဟန္တာ** တိ မဟန္တတ္တဘာဝါ ဇလေ မစ္ဆကစ္ဆပါဒယော, ထလေ ဟတ္ထိနာဂါဒယော, အမနုဿေသု ဒါနဝါဒယော ။ အာဟ စ "ရာဟုဂ္ဂံ အတ္တဘာဝီန"န္တိ (အ. နိ. ၄.၁၅)။ တဿ ဟိ အတ္တဘာဝေါ ဥဗ္ဗေဓေန စတ္တာရိ ယောဇနသဟဿာနိ အဋ္ဌ စ ယောဇနသတာနိ, ဗာဟူ ဒွါဒသယောဇနသတပရိမာ ဏာ, ပညာသယောဇနံ ဘမုကန္တရံ, တထာ အင်္ဂုလန္တရိကာ, ဟတ္ထတလာနိ ဒွေ ယောဇနသတာနီတိ။ **မဇ္ဈိမာ** တိ အ ဿဂေါဏမဟိံသသူကရာဒီနံ အတ္တဘာဝါ။ **ရဿကာ** တိ တာသု တာသု ဇာတီသု ဝါမနာဒယော ဒီဃမဇ္ဈိမေဟိ ဩမက ပ္ပမာဏာ သတ္တာ။ **အဏုကာ**တိ မံသစက္ခုဿ အဂေါစရာ ဒိဗ္ဗစက္ခုဝိသယာ ဥဒကာဒီသု နိဗ္ဗတ္တာ သုခုမတ္တဘာဝါ သတ္တာ ဦကာဒယော ဝါ။ အပိစ ယေ တာသု တာသု ဇာတီသု မဟန္တမဇ္ဈိမေဟိ ထူလမဇ္ဈိမေဟိ စ ဩမကပ္ပမာဏာ သတ္တာ, တေ အဏုကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ထူလာ**တိ ပရိမဏ္ဍလတ္တဘာဝါ သိပ္ပိကသမ္ဗုကာဒယော သတ္တာ။

ပဉ္စမကထာဝဏ္ဏနာ

၅. ဧဝံ တီဟိ တိကေဟိ အနဝသေသတော သတ္တေ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ **“ဒိဋ္ဌာ ဝါ ယေ ဝ အဒိဋ္ဌာ”** တိအာဒီဟိ တီဟိ ဒုကေဟိပိ တေ သင်္ဂဟေတွာ ဒဿေတိ။

တတ္ထ **ဒိဋ္ဌာ** တိ ယေ အတ္တနော စက္ခုဿ အာပါထမာဂတဝသေန ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ။ **အဒိဋ္ဌာ** တိ ယေ ပရသမုဒ္ဒပရသေလပရစက္ကဝါဠာဒီသု ဌိတာ။ “ယေ ဝ ဒူရေ ဝသန္တိ အဝိဒူရေ”တိ ဣမိနာ ပန ဒုကေန အတ္တနော အတ္တဘာဝဿ ဒူရေ စ အဝိဒူရေ စ ဝသန္တေ သတ္တေ ဒဿေတိ, တေ အပဒဒွိပဒဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အတ္တနော ဟိ ကာယေ ဝသန္တာ သတ္တာ အဝိဒူရေ, ဗဟိကာယေ ဝသန္တာ သတ္တာ ဒူရေ။ တထာ အန္တောဥပစာရေ ဝသန္တာ အဝိဒူရေ, ဗဟိဥပစာရေ ဝသန္တာ ဒူရေ။ အတ္တနော ဝိဟာရေ ဂါမေ ဇနပဒေ ဒီပေ စက္ကဝါဠေ ဝသန္တာ အဝိဒူရေ, ပရစက္ကဝါဠေ ဝသန္တာ ဒူရေ ဝသန္တီတိ ဝုစ္စန္တိ။

ဘူတာတိ ဇာတာ အဘိနိဗ္ဗတ္တာ။ ယေ ဘူတာ ဧဝ, န ပုန ဘဝိဿန္တီတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ, တေသံ ခီဏာသဝါနံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ သမ္ဘဝမေသန္တီတိ **သမ္ဘဝေသီ**။ အပ္ပဟီနဘဝသံယောဇနတ္တာ အာယတိမ္ပိ သမ္ဘဝံ ဧသန္တာနံ သေခပုထုဇ္ဇနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ အထ ဝါ စတူသု ယောနီသု အဏ္ဍဇဇလာဗုဇာ သတ္တာ ယာဝ အဏ္ဍကောသံ ဝတ္ထိကောသဉ္စ န ဘိန္ဒန္တိ, တာဝ သမ္ဘဝေသီ နာမ, အဏ္ဍကောသံ ဝတ္ထိကောသဉ္စ ဘိန္ဒိတွာ ဗဟိ နိက္ခန္တာ ဘူတာ နာမ။ သံသေဒဇာ ဩပပါတိကာ စ ပဌမစိတ္တက္ခဏေ သမ္ဘဝေသီ နာမ, ဒုတိယစိတ္တက္ခဏတော ပဘုတိ ဘူတာ နာမ။ ယေန ဝါ ဣရိယာပထေန ဇာယန္တိ, ယာဝ တတော အညံ န ပါပုဏန္တိ, တာဝ သမ္ဘဝေသီ နာမ, တတော ပရံ ဘူတာတိ။

ဆဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၆. ဧဝံ ဘဂဝါ “သုခိနော ဝါ”တိအာဒီဟိ အဍ္ဎတေယျာဟိ ဂါထာဟိ နာနပ္ပကာရတော တေသံ ဟိတသုခါဂမပတ္ထနာဝသေန သတ္တေသု မေတ္တာဘာဝနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အဟိတဒုက္ခါနာဂမပတ္ထနာဝသေနာပိ တံ ဒဿေန္တော အာဟ **“န ပရော ပရံ နိကုဗ္ဗေထာ”** တိ။ ဧသ ပေါရာဏော ပါဌော, ဣဒါနိ ပန “ပရံ ဟိ”တိပိ ပဌန္တိ, အယံ န သောဘနော။

တတ္ထ **ပရော**တိ ပရဇနော။ **ပရန္တိ** ပရဇနံ။ န **နိကုဗ္ဗေထာ** တိ န ဝဉ္စေယျ။ **နာတိမညေထာ**တိ န အတိက္ကမိတွာ မညေယျ။ **ကတ္ထစီ** တိ ကတ္ထစိ ဩကာသေ, ဂါမေ ဝါ ဂါမခေတ္တေ ဝါ ဉာတိမဇ္ဈေ ဝါ ပူဂမဇ္ဈေ ဝါတိအာဒိ။ **နန္တိ** ဧတံ။ **ကဉ္စီ** တိ ယံ ကဉ္စိ ခတ္တိယံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဂဟဋ္ဌံ ဝါ ပဗ္ဗဇိတံ ဝါ သုခိတံ ဝါ ဒုက္ခိတံ ဝါတိအာဒိ။ **ဗျာရောသနာ ပဋိဃသညာ**တိ ကာယဝစီဝိကာရေဟိ ဗျာရောသနာယ စ မနောဝိကာရေန ပဋိဃသညာယ စ။ “ဗျာရောသနာယ ပဋိဃသညာယာ”တိ ဟိ ဝတ္တဗ္ဗေ “ဗျာရောသနာ ပဋိဃသညာ”တိ ဝုစ္စတိ, ယထာ “သမ္မဒညာယ ဝိမုတ္တာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တာ”တိ, ယထာ စ “အနုပုဗ္ဗသိက္ခာယ အနုပုဗ္ဗကိရိယာယ အနုပုဗ္ဗပဋိပဒါယာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ အနုပုဗ္ဗကိရိယာ အနုပုဗ္ဗပဋိပဒါ”တိ။ **နာညမညဿ ဒုက္ခမိစ္ဆေယျာ** တိ အညမညဿ ဒုက္ခံ န ဣစ္ဆေယျ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? န ကေဝလံ “သုခိနော ဝါ ခေမိနော ဝါ ဟောန္တူ”တိအာဒိမနသိကာရဝသေနေဝ မေတ္တံ ဘာဝေယျ, ကိန္တု “အဟော ဝတ ယော ကောစိ ပရပုဂ္ဂလော ယံ ကဉ္စိ ပရပုဂ္ဂလံ ဝဉ္စနာဒီဟိ နိကတီဟိ န နိကုဗ္ဗေထ, ဇာတိအာဒီဟိ စ နဝဟိ မာနဝတ္ထူဟိ ကတ္ထစိ ပဒေသေ ကဉ္စိ ပရပုဂ္ဂလံ နာတိမညေယျ, အညမညဿ စ ဗျာရောသနာယ ဝါ ပဋိဃသညာယ ဝါ ဒုက္ခံ န ဣစ္ဆေယျာ”တိ ဧဝမ္ပိ မနသိကရောန္တော ဘာဝေယျာတိ။

သတ္တမကထာဝဏ္ဏနာ

၇. ဧဝံ အဟိတဒုက္ခါနာဂမပတ္ထနာဝသေန အတ္ထတော မေတ္တာဘာဝနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တမေဝ ဥပမာယ ဒဿေန္တော အာဟ **“မာတာ ယထာ နိယံပုတ္တ”** န္တိ။

တဿတ္ထော – ယထာ မာတာ နိယံ ပုတ္တံ အတ္တနိ ဇာတံ ဩရသံ ပုတ္တံ, တဉ္စ ဧကပုတ္တမေဝ အာယုသာ အနုရက္ခေ, တဿ ဒုက္ခာဂမပဋိဗာဟနတ္ထံ အတ္တနော အာယုမ္ပိ စဇိတွာ တံ အနုရက္ခေ, ဧဝမ္ပိ သဗ္ဗဘူတေသု ဣဒံ မေ

တ္တာခွံ မာနသံ ဘာဝယေ, ပုနပ္ပုနံ ဇနယေ ဝဍ္ဎယေ, တဉ္စ အပရိမာဏသတ္တာရမ္မဏဝသေန ဧကေသ္မိံ တ သတ္တေ အနဝသေသဖရဏဝသေန အပရိမာဏံ ဘာဝယေတိ။

အဋ္ဌမဂါထာဝဏ္ဏနာ

၈. ဧဝံ သဗ္ဗာကာရေန မေတ္တာဘာဝနံ ဒဿေတွာ တဿာ ဝဍ္ဎနံ ဒဿေန္တော အာဟ **"မေတ္တဉ္စ သဗ္ဗလောကသ္မိ"**န္တိ။

တတ္ထ မိဇ္ဇတိ တာယတိ စာတိ မိတ္တော, ဟိတဇ္ဈာသယတာယ သိနိယှတိ, အဟိတာဂမတော ရက္ခတိ စာတိ အတ္ထော။ မိတ္တဿ ဘာဝေါ **မေတ္တံ။ သဗ္ဗလောကသ္မိ**န္တိ အနဝသေသေ သတ္တလောကေ။ မနသိ ဘဝန္တိ **မာနသံ**။ တဉှိ စိတ္တသမ္ပယုတ္တတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ဘာဝယေ**တိ ဝဍ္ဎယေ။ န အဿ ပရိမာဏန္တိ **အပရိမာဏံ,** အပ္ပမာဏသတ္တာရမ္မဏတာယ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ဥဒ္ဓ**န္တိ ဥပရိ, တေန အရူပဘဝံ ဂဏှာတိ။ **အဓော**တိ ဟေဋ္ဌာ, တေန ကာမဘဝံ ဂဏှာတိ။ **တိရိယ**န္တိ ဝေမဇ္ဈံ, တေန ရူပဘဝံ ဂဏှာတိ။ **အသမ္ဗာဓ**န္တိ သမ္ဗာဓဝိရဟိတံ, ဘိန္နသီမန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သီမာ နာမ ပစ္စတ္ထိကော ဝုစ္စတိ, တသ္မိမ္ပိ ပဝတ္တန္တိ အတ္ထော။ **အဝေရ**န္တိ ဝေရဝိရဟိတံ, အန္တရန္တရာပိ ဝေရစေတနာပာတုဘာဝဝိရဟိတန္တိ အတ္ထော။ **အသပတ္တ**န္တိ ဝိဂတပစ္စတ္ထိကံ။ မေတ္တာဝိဟာရီ ဟိ ပုဂ္ဂလော မနုဿာနံ ပိယော ဟောတိ, အမနုဿာနံ ပိယော ဟောတိ, နာဿ ကောစိ ပစ္စတ္ထိကော ဟောတိ, တေနဿ တံ မာနသံ ဝိဂတပစ္စတ္ထိကတ္တာ အသပတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ။ ပရိယာယဝစနဉှိ ဧတံ, ယဒိဒံ ပစ္စတ္ထိကော သပတ္တောတိ။ အယံ အနုပဒတော **အတ္ထဝဏ္ဏနာ**။

အယံ ပနေတ္ထ **အဓိပ္ပေတတ္ထဒီပနာ** – ယဒိဒံ "ဧဝမ္ပိ သဗ္ဗဘူတေသု မာနသံ ဘာဝယေ အပရိမာဏ"န္တိ ဝုတ္တံ, တဉ္စေတံ အပရိမာဏံ မေတ္တံ မာနသံ သဗ္ဗလောကသ္မိံ ဘာဝယေ ဝဍ္ဎယေ, ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ ဂမယေ ဟာပယေ။ ကထံ? ဥဒ္ဓံ အဓော စ တိရိယဉ္စ, ဥဒ္ဓံ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ, အဓော ယာဝ အဝီစိတော, တိရိယံ ယာဝ အဝသေသဒိသာ။ ဥဒ္ဓံ ဝါ အာရုပ္ပံ, အဓော ကာမဓာတုံ, တိရိယံ ရူပဓာတုံ အနဝသေသံ ဖရန္တော။ ဧဝံ ဘာဝေန္တောပိ စ တံ ယထာ အသမ္ဗာဓံ အဝေရံ အသပတ္တဉ္စ ဟောတိ, တထာ သမ္ဗာဓဝေရသပတ္တာနံ အဘာဝံ ကရောန္တော ဘာဝယေ။ ယံ ဝါ တံ ဘာဝနာသမ္ပဒံ ပတ္တံ သဗ္ဗတ္ထ ဩကာသလာဘဝသေန အသမ္ဗာဓံ, အတ္တနော ပရေသု အာဃာတပ္ပဋိဝိနယနေန အဝေရံ, အတ္တနိ စ ပရေသံ အာဃာတဝိနယနေန အသပတ္တံ ဟောတိ။ တံ အသမ္ဗာဓမဝေရမသပတ္တံ အပရိမာဏံ မေတ္တံ မာနသံ ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာတိ တိဝိဓပရိစ္ဆေဒေ သဗ္ဗလောကသ္မိံ ဘာဝယေ ဝဍ္ဎယေတိ။

နဝမဂါထာဝဏ္ဏနာ

၉. ဧဝံ မေတ္တာဘာဝနာယ ဝဍ္ဎနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တံ ဘာဝနမနုယုတ္တဿ ဝိဟရတော ဣရိယာပထနိယမာ ဘာဝံ ဒဿေန္တော အာဟ **"တိဋ္ဌံ စရံ။ပေ။ အဓိဋ္ဌေယျာ"** တိ။

တဿတ္ထော – ဧဝမေတံ မေတ္တံ မာနသံ ဘာဝေန္တော သော "နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာ"တိအာဒီသု ဝိယ ဣရိယာပထနိယမံ အကတွာ ယထာသုခံ အညတရညတရဣရိယာပထဗာဓနဝိနောဒနံ ကရောန္တော တိဋ္ဌံ ဝါ စရံ ဝါ နိသိန္နော ဝါ သယာနော ဝါ ယာဝတာ ဝိဂတမိဒ္ဓေါ အဿ, အထ ဧတံ မေတ္တာဈာနသတိံ အဓိဋ္ဌေယျ။

အထ ဝါ ဧဝံ မေတ္တာဘာဝနာယ ဝဍ္ဎနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝသီဘာဝံ ဒဿေန္တော အာဟ **"တိဋ္ဌံ စရ"**န္တိ။ ဝသိပ္ပတ္တော ဟိ တိဋ္ဌံ ဝါ စရံ ဝါ နိသိန္နော ဝါ သယာနော ဝါ ယာဝတာ ဣရိယာပထေန ဧတံ မေတ္တာဈာနသတိံ အဓိဋ္ဌာတုကာမော ဟောတိ, အထ ဝါ တိဋ္ဌံ ဝါ စရံ ဝါ။ပေ။ သယာနော ဝါတိ န တဿ ဌာနာဒီနိ အန္တရာယကရာနိ ဟောန္တိ, အပိစ ခေါ ယာဝတာ ဧတံ မေတ္တာဈာနသတိံ အဓိဋ္ဌာတုကာမော ဟောတိ, တာဝတာ ဝိဂတမိဒ္ဓေါ ဟုတွာ အဓိဋ္ဌာတိ, နတ္ထိ တဿ တတ္ထ ဒန္ဓာယိတတ္တံ။ တေနာဟ **"တိဋ္ဌံ စရံ နိသိန္နော** ဝါ, သယာနော ယာဝတာဿ ဝိတမိဒ္ဓေါ။ ဧတံ သတိံ အဓိဋ္ဌေယျာ"တိ။

တသ္မာယမဓိပ္ပာယော – ယံ တံ ‘‘မေတ္တဉ္စ သဗ္ဗလောကသ္မိံ, မာနသံ ဘာဝယေ’’တိ ဝုတ္တံ, တံ ယထာ ဘာဝေယ္ယ, ယထာ ဌာနာဒီသု ယာဝတာ ဣရိယာပထေန ဌာနာဒီနိ တ အနာဒိယိတွာ ယာဝတာ ဧတံ မေတ္တာဈာနသတိံ အဓိဋ္ဌာတုကာမော အဿ, တာဝတာ ဝိဂတမိဒ္ဓော ဟုတွာ ဧတံ သတိံ အဓိဋ္ဌေယျာတိ။

ဧဝံ မေတ္တာဘာဝနာယ ဝသီဘာဝံ ဒဿေန္တော ‘‘ဧတံ သတိံ အဓိဋ္ဌေယျာ’’တိ တသ္မိံ မေတ္တာဝိဟာရေ နိယောဇေတွာ ဣဒါနိ တံ ဝိဟာရံ ထုနန္တော အာဟ **‘‘ဗြဟ္မမေတံ ဝိဟာရမိဓမာဟူ’’** တိ။

တဿတ္ထော – ယွာယံ ‘‘သုခိနော ဝ ခေမိနော ဟောန္တူ’’တိအာဒိ ကတွာ ယာဝ ‘‘ဧတံ သတိံ အဓိဋ္ဌေယျာ’’တိ ဝဏ္ဏိတော မေတ္တာဝိဟာရော။ ဧတံ စတူသု ဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဣရိယာပထဝိဟာရေသု နိဒ္ဒောသတ္တာ အတ္တနောပိ ပရေသမ္ပိ အတ္ထကရတ္တာ စ ဣဓ အရိယဿ ဓမ္မဝိနယေ ဗြဟ္မဝိဟာရမာဟု သေဋ္ဌဝိဟာရမာဟူတိ, ယတော သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ တိဋ္ဌံ စရံ နိသိန္နော ဝ သယာနော ဝ ယာဝတာဿ ဝိဂတမိဒ္ဓော, ဧတံ သတိံ အဓိဋ္ဌေယျာတိ။

ဒသမဂာထာဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဧဝံ ဘဂဝါ တေသံ ဘိက္ခူနံ နာနပ္ပကာရတော မေတ္တာဘာဝနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ မေတ္တာ သတ္တာရမ္မဏတ္တာ အတ္တဒိဋ္ဌိယာ အာသန္နာ ဟောတိ, တသ္မာ ဒိဋ္ဌိဂဟနနိသေဓနမုခေန တေသံ ဘိက္ခူနံ တဒေဝ မေတ္တာဈာနံ ပာဒကံ ကတွာ အရိယဘူမိပ္ပတ္တိံ ဒဿေန္တော **‘‘ဒိဋ္ဌိဉ္စ အနုပဂ္ဂမ္မာ’’** တိ ဣမာယ ဂါထာယ ဒေသနံ သမာပေသိ။

တဿတ္ထော – ယွာယံ ‘‘ဗြဟ္မမေတံ ဝိဟာရမိဓမာဟူ’’တိ သံဝဏ္ဏိတော မေတ္တာဈာနဝိဟာရော, တတော ဝုဋ္ဌာယ ယေ တတ္ထ ဝိတက္ကဝိစာရာဒယော ဓမ္မာ, တေ တေသဉ္စ ဝတ္ထာဒိအနုသာရေန ရူပဓမ္မေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဣမိနာ နာမရူပပရိစ္ဆေဒေန ‘‘သုဒ္ဓသင်္ခါရပုဉ္ဇောယံ, နယိဓ သတ္တူပလဗ္ဘတီ’’တိ (သံ. နိ. ၁.၁၇၁; မဟာနိ. ၁၈၆) ဧဝံ ဒိဋ္ဌိဉ္စ အနုပဂ္ဂမ္မ အနုပုဗ္ဗေန လောကုတ္တရသီလေန သီလဝါ ဟုတွာ လောကုတ္တရသီလသမ္ပယုတ္တေနေဝ သောတာပတ္တိမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိသညိတေန ဒဿနေန သမ္ပန္နော, တတော ပရံ ယောပါယံ ဝတ္ထုကာမေသု ဂေဓော ကိလေသကာမော အပ္ပဟီနော ဟောတိ, တမ္ပိ သကဒါဂါမိအနာဂါမိမဂ္ဂေဟိ တနုဘာဝေန အနဝသေသပ္ပဟာနေန စ ကာမေသု ဂေဓံ ဝိနေယျ ဝိနယိတွာ ဝူပသမေတွာ **န ဟိ ဇာတု ဂဗ္ဘသေယျံ ပုန ရေတိ** ဧကံသေနေဝ ပုန ဂဗ္ဘသေယျံ န ဧတိ။ သုဒ္ဓါဝါသေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတွာ ပရိနိဗ္ဗာတီတိ။

ဧဝံ ဘဂဝါ ဒေသနံ သမာပေတွာ တေ ဘိက္ခူ အာဟ – ‘‘ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, တသ္မိံယေဝ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟရထ, ဣမဉ္စ သုတ္တံ မာသဿ အဋ္ဌသု ဓမ္မဿဝနဒိဝသေသု ဃဏ္ဍိံ အာကောဋေတွာ ဥဿာရေထ, ဓမ္မကထံ ကရောထ သာကစ္ဆထ အနုမောဒထ, ဣဒမေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာသေဝထ ဘာဝေထ ဗဟုလီကရောထ, တေပိ တေ အမနုဿာ တံ ဘေရဝါရမ္မဏံ န ဒဿေဿန္တိ, အညဒတ္ထု အတ္ထကာမာ ဟိတကာမာ ဘဝိဿန္တီ’’တိ။ တေ ‘‘သာဓူ’’တိ ဘဂဝတော ပဋိဿုဏိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ တထာ အကံသု။ ဒေဝတာယော စ ‘‘ဘဒန္တာ အမှာကံ အတ္ထကာမာ ဟိတကာမာ’’တိ ပီတိသောမနဿဇာတာ ဟုတွာ သယမေဝ သေနာသနံ သမ္မဇ္ဇန္တိ, ဥဏှောဒကံ ပဋိယာဒေန္တိ , ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ ပါဒပရိကမ္မံ ကရောန္တိ, အာရက္ခံ သံဝိဒဟန္တိ။ တေပိ ဘိက္ခူ တမေဝ မေတ္တံ ဘာဝေတွာ တမေဝ စ ပာဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ သဗ္ဗေ တသ္မိံယေဝ အန္တောတေမာသေ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတွာ မဟာပဝါရဏာယ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ပဝါရေသုန္တိ။

ဧဝမ္ပိ အတ္ထကုသလေန တထာဂတေန,
ဓမ္မိဿရေန ကထိတံ ကရဏီယမတ္ထံ။
ကတွာနုဘုယျ ပရမံ ဟဒယဿ သန္တိံ,
သန္တံ ပဒံ အဘိသမေန္တိ သမတ္တပညာ။

တသ္မာ ဟိ တံ အမတမဗ္ဘုတမရိယကန္တံ,
သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စ ဝိဟရိတုကာမော။

ဝိညူ ဇနော ဝိမလသီလသမာဓိပညာ-
ဘောဒံ ကရေယျ သတတံ ကရဏီယမတ္တန္တိ။

ပရမတ္ထဇောတိကာယ ခုဒ္ဒကပါဌ-အဋ္ဌကထာယ

မေတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာ

ဧတ္တာဝတာ စ ယံ ဝုတ္တံ –

“ဥတ္တမံ ဝန္ဒနေယျာနံ၊ ဝန္ဒိတွာ ရတနတ္တယံ။
ခုဒ္ဒကာနံ ကရိဿာမိ၊ ကေသဉ္စိ အတ္ထဝဏ္ဏန”န္တိ။

တတ္ထ သရဏသိက္ခာပဒဒွတ္တိံသာကာရကုမာရပဉှမင်္ဂလသုတ္တရတနသုတ္တတိရောကုဋ္ဋနိဓိကဏ္ဍမေတ္တသုတ္တဝသေန နဝပ္ပဘေဒဿ **ခုဒ္ဒကပါဌဿ** တာဝ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ကတာ ဟောတိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

“ဣမံ ခုဒ္ဒကပါဌဿ၊ ကရောန္တေနတ္ထဝဏ္ဏနံ။
သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိကာမေန၊ ယံ ပတ္တံ ကုသလံ မယာ။
တဿာနုဘာဝတော ခိပ္ပံ၊ ဓမ္မေ အရိယပ္ပဝေဒိတေ။
ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ၊ ပါပုဏာတု အယံ ဇနော”တိ။

ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဝီရိယဂုဏပ္ပဋိမဏ္ဍိတေန သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒဝါဒိဂုဏသမုဒယသမုဒိတေန သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈောဂါဟဏသမတ္ထေန ပညာဝေယျတ္တိယသမန္နာဂတေန တိပိဋကပရိယတ္တိဓမ္မပ္ပဘေဒေ သာဋ္ဌကထေ သတ္ထုသာသနေ အပ္ပဋိဟတဉာဏပ္ပဘာဝေန ဆမဟာဝေယျာကရဏေနဆမဟာဝေယျာကရဏေန ကရဏသမ္ပတ္တိဇနိတသုခဝိနိဂ္ဂတမဓုရောဒါရဝစနလာဝဏ္ဏယုတ္တေန ယုတ္တမုတ္တဝါဒိနာ ဝါဒီဝရေန မဟာကဝိနာ ဆဠဘိညာပဋိသမ္ဘိဒါဒိပ္ပဘေဒဂုဏပ္ပဋိမဏ္ဍိတေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဗုဒ္ဓီနံ ထေရဝံသပ္ပဒီပါနံ ထေရာနံ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေန ဝိပုလဝိသုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ **ဗုဒ္ဓဃောသော**တိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ အယံ **ပရမတ္ထဇောတိကာ** နာမ ခုဒ္ဒကပါဌဝဏ္ဏနာ –

တာဝ တိဋ္ဌတု လောကသ္မိံ၊ လောကနိတ္ထရဏေသိနံ။
ဒဿေန္တီ ကုလပုတ္တာနံ၊ နယံ သီလာဒိသုဒ္ဓိယာ။

ယာဝ ဗုဒ္ဓေါတိ နာမမ္ပိ၊ သုဒ္ဓစိတ္တဿ တာဒိနော။
လောကမှိ လောကဇေဋ္ဌဿ၊ ပဝတ္တတိ မဟေသိနောတိ။

ပရမတ္ထဇောတိကာယ ခုဒ္ဒက-အဋ္ဌကထာယ

ခုဒ္ဒကပါဌဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။